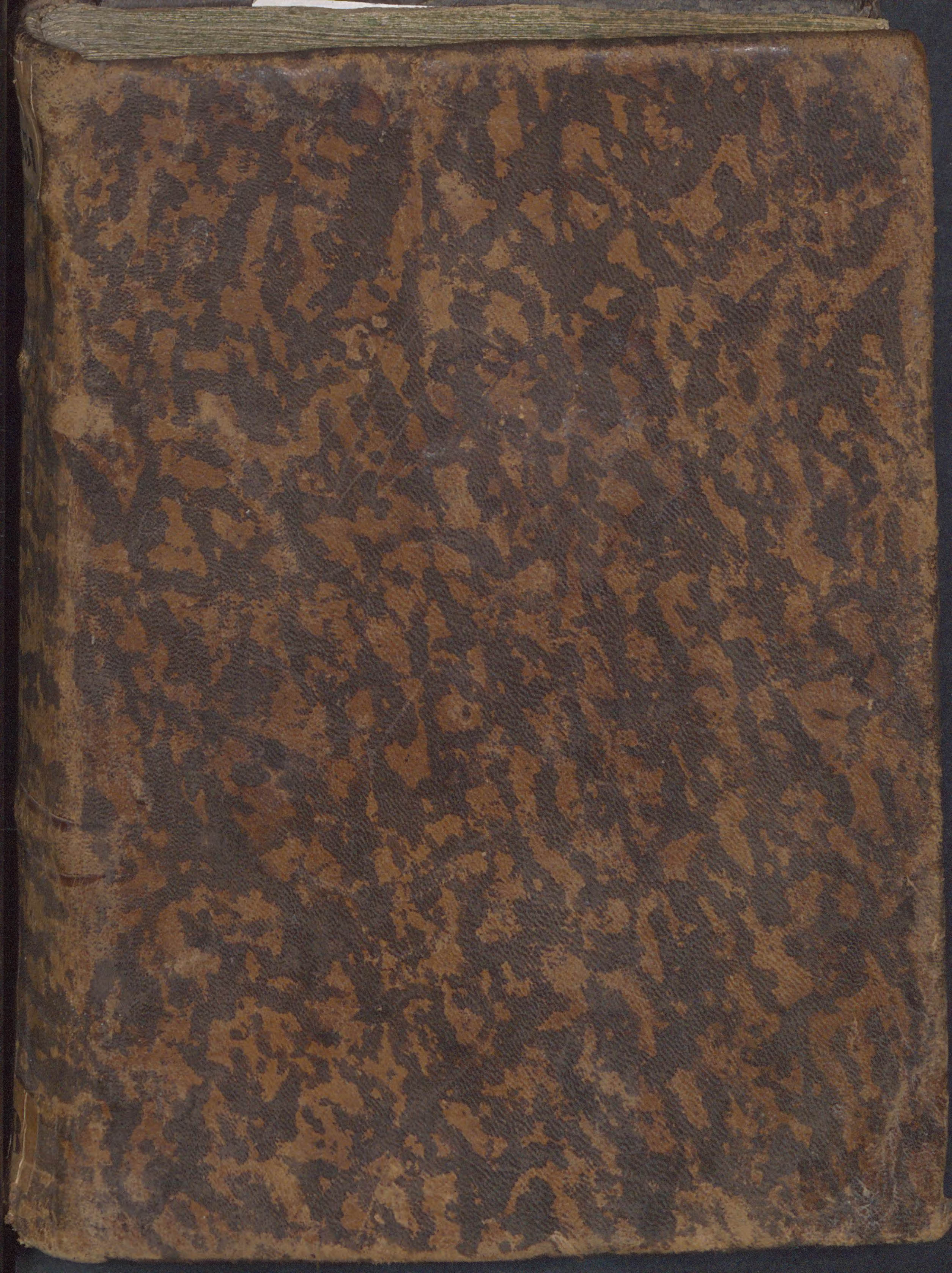

[illegible]

Cópiese la portada

M. S. 4.º pasta con 209 hojas sin fo-
liar regularm.te tratado, ~~completo~~. Al fin
le faltan hojas.

Cursus Integer Phię ad Mentem Venerabilis
Ioannis Duncius Scoti Doctoris Mari=
ani, Subtilis, Theologorum Principis Sera=
phę Religionis, Salomonis, Coloniensis
Academię Fundatoris, Hereticorum Be=
gardorum, et Beguinarum, Presertim Mallei,
Immaculatę Conceptionis. Primi Vin=
dicis Defectoris, atque Coloni, et eius=
dem festivitatis Restauratoris. Au=
tore F. Petro Barco à S. Ag=
nete Almę Provincię Beti=
cę Discalseatorum S. F.
Divo Didaco Sacr=
atę Alumno, et in S.
P. N. S. F. Ascim=
densi Conven=
tu Artium
=Lecto=
=re=
=

Me audiente F. Matheus Mera à Concepne.

andaycondo ... —

P. Antonio di Thorguetta

a

Regulæ in disputationibus servandæ

Quia prius quam argumentationes ipsas, argumentandi modum in omnibus desidero, ut meum desiderium adimpleri possit, meum est docere, et vestrum. Dicere sequentia tres sunt personæ quæ in tersunt qualibet publica disputatione: 1a dicitur præses. 2a sustentans, seu defendens, 3a arguens seu impugnans. accedendo ad aulam, ingreditur 1o præses post eum defendens, ceteri que omnes suo ordine, præses accendit in Cathedram, defendens ponitur suo loco, stans, sicut omnes, donec præses jubeat sedere vel prelatus si adsit. Et signo accepto a præside, vel prelato si adest, surgit et stans caput inclinans postulat veniam a præside, quamvis antea a prelato, si est præsens; postea a lectore, a Magistro, vel quocumque digniori in particulari, deinde ab omnibus in communi sic: Sub tua facultate Venerande prœsul, peritissime præses, sapientissime magister Doctissime predicator eruditissime Doctor vel Domine, seterique astantes nostram palestram condecorantes. Quo finito, sedet et ait: Ego mea Dem assertio probat Dem si vero inter probandum, et inter arguendum ingreditur aliquis ex dignioribus ad aulam, surgens et stans dicit Dem sic Ego quam defendo assertio.

finitis [illegible] probationibus iterum surgit et ait sic manet mea Eo aliquantulum probata, vestris tamen argutis magis ac magis elucidabitur; si autem Eo defenditur in publico, finita venia inquit: quidquid dixit et inter dixeri que S.C.S.R. Eclesiæ pedibus vestrique omnium Correctioni humiliter libenterque Subjicio. Hinde sedet tacet et audit arguentem quo audito, iterum surgit et ait ad verbum mea Em in qua defendo a [illegible]. Sic argumentatur Carissimus Condiscipulus argumentum infra positum sic procedit; sedet et resumit totum silomum fideliter; deinde iterum repetit suppm et illa concedit si vera est, negat si falsa: distinguit, si equivocas transactat suppe quæ dicitur mayor eodem modo repetit 2a 3a quæ dicitur minor similiter Consequentia et est 3appo: = 9

Quando vero ista distinguenda sit tunc debet dicit distinguo consequentia sed distinguo consequens: sed si vera non sequitur ex premissis, tunc concedendum est consequens et neganda consequentia. Si aliqua suppo nit faciat contra Rem dicitur (omito vel permito); si vero non sit ad rem dicitur, transeat, si in suppe supponitur aliquot falsum, dicitur nego suppm sed magis modesta locutio erit si pro transeat, dicatur permito; et pro nego suppm non potest pro (?) mitit quia in suppto non poterimus convenire, si ab arguente objicitur aliqua auctoritas S.æ Scripturæ Conciliorum, Sanctorum Patrum pphe D. Thomæ si vero alterius magne authoritatis dicitur admito authoritatem et illam explico, et explicatur in sensu pro Conclusione dicitur; sic intelligitur phus vel D.[illegible] vel eius similis semper quo est contra Em, dicitur sic non intelligitur phus vel Doct.

Post probationes surgit qui ponit silomum et stans ait; Sub eadem facultate inclinans caput ad Lectorem vel Prelatum; deinde conversus ad sustentantem ait. Carissime condiscipule ad versus tuam conclusionem quam defendis: quod ad oppositum intendens probare proficiendi gratia sic argumentor. Sed et ponitur silomum et la entimema in quo non debet incipere a contra dictoria Eis vel si defenditur quod loquitur [illegible] non debet incipere sic: loquitur non essentia ergo, ut sed ponet antecedens, ergo sequitur illud Contradictorium Eis ppe negatum debet probare in silogismo probante, ergo [illegible] in consequentia [illegible]

Si ipsa distinguatur, poterit assumere quolibet membrum distinctionis ad argumentum prosequendum qui arguit postmodum stans, et caput inclinans dixerit: sub eadem facultate sic arguitur: sed prius vias posterioribus ferendo. si voluerit prosequi arguitur alterius Condiscipuli stans dixerit Carissime condiscipule quam ambo quo ad re attinet pro acumine tui ingeni, ... ponderatum est tamen proficiendo gratia eadem viā sic arguitur et denique tam arguens quam sustentans altera oratione utentur, sed omnino caveant ne in modestis clamoribus, aut verbis injuriosis se affisiant. Cetera docebit praxis.

Prefacio

Alemare philosophiam traijicere cupientes, ignorantia fulcere navigationis vos deterreat, si illote quod philosophia juxta nominis ethimologiam idem est sapientie studium seu amor, quem denominatio originem traheret a Pitagora, qui cum sciscitaretur an Sophus idest sapiens esset, respondit ... est se non sophum, idest amatorem sapientie esse.

Verum si philosophie comunis acceptio expectetur, cognitio realium rerum definiri potest: Cognoscit enim non solum quae facta sunt, sed etiam per ea invisibilia Dei Conspiciuntur, cujus originem aliunde expectanda, quam a Patre luminum, qui illa Adamo infudit deinde ab Adamo ex traditione posteros: sicque omnes scientie ab Adamo ad Patriarcas, a Patriarchis ad hebreos, ab hebreis ad Egiptios ab Egiptis, ad Grecos ab Grecis ad latinos pervenerunt.

Verum eadem Cum suis temporis philosophia oblivionis tradita, et eroribus infecta fuerit Thalete, Anaxagora Pitagora Socrate, Platone, precipue ab Aristotele Platonis discipulo Magnique Alexandri magistro reparata est ita quod principis philosophie cognomentum illi promeruit.

Dividitur philosophia in logicam Metaphisicam Phisicam et Moralem. Ego vero qui ad theologiam properandum in qua questiones morales examinantur; Moralia vobis non scribam, dicalis tamen ... tibus ... ad logicam quidem quae veluti arma ad alias adquirendas est in ... prendo. Quoniam dialecticas institutionis quas Summulas vocant ad logicam premittendas Consuetudinem approbamus, logam tractatum in duas partes dividendo, laquei ... das ... Claritatem quae ... libros in quorum ... Summulas per modum ... ad ... logica est dirigere ... mentis operationes per ... aliquas ... tradimus et quia ... Capita ... quorum ... de tribus ... qui ab imperfectis ad perfectas mentis operationem ... tradenique ... sic ordinem qui ab imperfectis ad perfecta ... et ordinem Doctrine qui a facilioribus ad faciliora procedit ... tertia ...

Restat ergo ... Carissimi filii a timore Domini qui initium sapientie est inspiratio. ... ... nam in malevolam animam non introibit sapientia nec abitabit in corde subdito peccatis, ... quia omnis sapientia a Domino Deo est illam a Deo postulate ... fiat. sed ante ultimam labores nostri in gloriam et onorem D. O. M. Beate Marie virginis ejus Divini sponsi Divi Josephi nostri specialis Patroni. S. P. N. S. Francisci ... Beati Joannis de ... sancti Petri alcantarensis, et ... Paschalis Bailon ... nec non in laudem et recordationem V. P. N. S. Joannis Dunti Scoti et omnium sanctorum; ... S. R. E. corectioni humiliter subjitio. ... dicta deniqua, et dicenda,
sine intermissione orate.

Logice Prima Pars Dialecticarum institutionum seu Summularum Liber Primus.

Quoniam iste liber in tria Capita juxta tres mentis operationes dividendus est Doctrinæ ratio postulat, ut de intellectu, ejusque operationibus aliquid premittamus. Quapropter sic devetis, quod intellectus est potentia intellectiva: operatio intellectus est cognitio ab intellectu elicita. Atque quia intellectus noster triplici operatione in notitiam rerum consurgit, 1a operatio dicitur: simplex aprehensio: 2a dicitur judicium, et 3a dicitur discursus. Simplex aprehensio est cognitio per quam aprehendimus aliquid sine afirmatione vel negatione: v.g. Cognitio per quam aprehendimus hominem nihil de illo afirmando, vel negando. ~~Jud~~

Judicium est Cognitio duorum objectorum comparativa alterum quid afirmans, vel negans: v.g. postquam intellectus simplici intuitu cognovit hominem et etiam vivens, facit comparationem unius de allio afirmando, vel negando, et tunc 2a operationis est sic: homo est vivens, vel homo non est vivens. Cum primum est afirmativa dicitur compositio quando vero est negativa dicitur divisio.

Discursus est Cognitio illativa unius de allio v.g. postquam intellectus per judicium comparavit hominem ad vivens sic: homo est vivens infert per discursum: ergo homo est animatus: hinc venit notandum quod tria instrumenta sciendi nempe definitio, divisio, et argumentatio, species quædam operationis sunt unde definitio ad 1am, divisio ad 2am et argumentatio ad 3am pertinent. Ista operatio dicitur discursus, quia cursus quidam ab uno agnoscitur ad allium. de his tribus operationibus intellectus agitur in una et altera logica, ut de mente dirigibili ad adquisitionem veritatis.

Caput 1um de pertinentibus ad 1am intellectus operationem, et eorum affectionibus.

Sectio 1a quid sit terminus logicus

1° Prior Concl° Terminus logicus ē extremum propositionis: Colligitur ex Aristotele dicente: terminum voco in quem resolvitur propositio ut praedicatum, et de quo praedicatur. Cuius sensus ē quod subjectum et praedicatum ex quibus componitur propositio sunt termini dialectici; unde cum subjectum et praedicatum sint extrema propositionem componentia, inde ē quod bona ē nostra definitio. Patet inductione propositionis: homo ē albus in qua homo ē subjectum et album praedicatum; atque utrumque extremum propositionis ē.

Subjectum ē extremum de quo aliud dicitur, unde praedicatum ē extremum quod dicitur de alio, unde praedicta propositione ut dictum est: homo ē subjectum, et album praedicatum. Verbum ē quod in qualibet propositione inveniri debet non ē terminus quia nec est subjectum neque praedicatum; sed tantum ē nexus copula seu unio unionis extrema propositionis inter se.

Nota quod in termino dialectico invenitur materia et forma: forma ē quaedam respectus rationis fundatus in uno termino, et alio terminatus. Hic respectus seu relatio si fundatur in subjecto, et terminatur ad praedicatum dicitur subjicibilitas: si vero fundatur in praedicato et terminatur ad subjectum dicitur praedicabilitas. Materia ē res seu vox mente concepta in qua praedicatum relativum intellectus resultat relatio rationis subjicibilitatis et praedicabilitatis.

Dicitur res seu vox quia non solum in re per voces significata

significata sed etiam ipsa voce illa relatio fundari potest, sit exemplum ... homo est ... subjicibilitas fundatur in natura humana quae ē res seu vox significata per vocem homo quia ipsa ē quae in tali propositione subjicitur ut de ea animalitas dicatur in hac propositione homo ē animal ... fundatur subjicibilitas in ipsa voce quia ipsa vox homo subjicitur ut de illa quae ē vox dissyllaba praedicatur dicitur mente concepta quia relatio rationis non fundatur in termino prolato, vel calamo scripto; sed solum in termino mentali seu mente concepto.

Materia termini potest esse sine forma, sed ista non potest esse sine materia; tunc materia exit sine forma, quando homo concipitur per 1am operationem intellectus, ante quam per 2am operationem comparetur quia subjicibilitas vel praedicabilitas, quae ē forma termini logici, non resultant nisi per actualem comparationem intellectus. Unde terminus ante quam comparetur per 2am operationem intellectus solum potest dici terminus materialiter. Unde cum forma termini semper supponat materiam, numquam potest forma esse sine materia, quia ipsa ē fundamentum relationis rationis subjicibilitatis vel praedicabilitatis quae ut dictum ē sunt forma termini logici.

Sectio Secunda quotuplex sit terminus?

Cum autem sumptus prout extremum propositionis est, dividitur essentialiter subjectum et praedicatum; Accidentaliter vero dividitur tamen multipliciter, et quidem in mentale, vocale, et scriptum. Terminus mentalis est extremum propositionis mentalis, vocalis extremum propositionis vocalis, scriptus extremum propositionis scriptae. In hac propositione terminus declaratur homo est animal, dum mente illum concipio, est propositio mentalis quoque extrema sunt mentalia sicut terminus propositio: dum ipsam propositionem profero est propositio vocalis, et etiam extrema illius sunt vocalia; et denique postquam ipsam propositionem scripsero est propositio scripta sicut extrema ex quibus talis propositio componitur.

Advertito quod nec propositio vocalis nec scripta sunt proprie et stricte propositiones sed solum signa propositionis mentalis quae in rigore propositio est unde sicut homo pictus non est homo verus sed solum est signum veri hominis, ita propositio vocalis et scripta non sunt verae propositiones, sed solum est signum propositionis mentalis, quae est vera propositio, ideo solum extrema propositionis mentalis sunt proprie termini, logici retinent ex[tra]... signa istorum terminorum. Unde logicus agit per se de terminis, accidentaliter agit de vocalibus et scriptis.

Dividitur 2do signum. Sed licet verum sit quod logica proxime et per se agit de terminis mentalibus et ... vocalibus et scriptis solum ratione mentalium ... tamen quia per terminos vocales termini mentales innotescunt de terminis vocalibus hic agemus, et clariori modo terminos mentales cognoscemus: quia ut dicit philosophus: nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu. Etiam hic agemus de divisione terminorum. Horum ergo terminorum variae est partitio, aliter enim ratione significationis aliter enim ratione modi significandi: et denique aliter ratione rei significatae ... intelligentiae distinctionem.

SubSectio 1a de Divitione terminorum rationis Significationis.

Primo dividitur terminus vocalis ratione significationis in significativum et non significativum. Significativus est qui ex voluntate hominum aliquid significat ut haec vox homo, quae significat naturam humanam, et quidem non ex natura sua, sed ex voluntate hominum imponentium. Terminus non significativus est, qui nihil significat ut Blictiri, scindapsus, ... Ut ... divisionem ut bene perspiciatur, sciendum est quid sit significare, et quid sit signum, atque de variis significandi modis dicatur.

Significare est potentiae cognoscenti aliquid quasi distinctum repraesentare, unde signum est quod potentiae cognoscitivae aliquid quasi distinctum repraesentat, ut ait Divus Augustinus: est illud quod propter sui cognitionem, quam ingerit sensibus, facit nos venire in cognitionem alterius. Per haec verba ... propter speciem quam imprimit in auditu ut sonus est faciens venire in cognitionem alterius, significatur verum signum debet esse tale ut illo cognito per sensum mediante illo deinde veniamus in cognitionem rei cujus signum debet cognoscere.

Dividitur 2do signum in formale et instrumentale; formale est quod absque sui cognitione aliud nobis repraesentat. Hujus generis sunt species impressa et expressa respectu propriorum objectorum quae ista continent cognoscenti ... repraesentant objecta, a quo accipiunt esse. Instrumentale est quod praevia sua cognitione facit nos venire in cognitionem alterius, ut vestigium respectu ferae transeuntis: quare Doctor Noster vocat illud signum medium cognitum quia ducit in cognitionem signati prius petit ipsius cognitionem, illud vero vocat praesuppositionem cognoscendi quia ... praesupponitur ad cognoscendum aliud quod cognoscitur.

Signum instrumentale quod proprie solum signum est, aliud est naturale et ad placitum. naturale est quod ex natura sua aliquid repraesentat, sic fumus significat ignem; signum ad placitum est quod ex voluntate hominum aliquid repraesentat, sic circulus ante tabernam significat vinum vendibile, et verbo naturaliter sunt aliquae voces quae etiam naturaliter significant: ut gemitus interiorem dolorem, quia ille ad logicam non spectant, ideo terminus significativus non dividitur in significativum naturaliter, et ad placitum, sed determinate significativus ad placitum est, hoc sufficiat de signo promisso de quo alii alibi dicent.

Subsectio 1.a de divisione terminorum ratione significationis. ~~de multiplicitate~~ terminorum sive modi significandi.

Ratione modi significandi dividitur terminus in syncategorematicum et categorematicum categorematicus. categorematicus est qui solus perfecte aliquid significat: ut homo equus leo. Syncategorematicus est qui nihil certi significat sed modificat significationem illius cui adjungitur. Unde categorematicus solus potest esse subjectum vel praedicatum, syncategorematicus vero nisi conjunctus categorematicis ejusmodi sunt omnis nullus aliquis, bene male et omnia adverbia quae terminum aliqualiter significat.

Verum si termini syncategorematici materialiter accipiantur, quia pro ipsa voce possunt esse subjectum et praedicatum ut in his propositionibus: omnis est nomen, aliqui vero quidam est pronomen. Sed termini neque sunt categorematici nec syncategorematici nomina vero adjectiva quae aliquid certi significant ut albus dicuntur sunt categorematici.

Terminus categorematicus subdividitur in simplicem seu complexum et compositum seu complexum. Compositus seu complexus est qui componitur ex partibus per se significativis seu suam significationem exercentibus, ut Dominus Petrus Laudatus; per quod excluduntur a ratione termini complexi Dominus, Dominus et alia ejusmodi quia alii ulteriores partes separantur. Terminus simplex seu incomplexus est qui non componitur ex partibus per se significativis seu suam significationem exercentibus ut homo animal agricola.

Rursus dividitur terminus complexus in concretum et abstractum: concretus est qui significat formam ut existentem in subjecto, seu supposito ut homo; albus nam homo significat humanitatem ut existentem in Petro et Paulo. et albus significat albedinem ut existentem in nive vel pariete; abstractus est qui significat formam ut non existentem in subjecto in quo est ut humanitas significat humanitatem veluti a Petro et Paulo separatam; et albedo est abstractum albi, quia significat formam albedinis veluti a nive et pariete separatam in quibus vere et realiter inheret.

Tertio dividitur terminus in absolutum, et connotativum absolutus est qui significat rem per modum per se stantis nihil extrinsecum connotando. Unde non sola nomina substantialia, ut homo leo, sed etiam accidentalia, quae rem per modum per se stantis significant et nihil extrinsecum connotant ut albedo dicuntur absoluta. Connotativus est qui significat rem per modum alteri adjacentis vel aliquid extrinsecum connotando: ut album significat albedinem ut existentem in subjecto vel supposito. Cera significat cornefationem connotando ...

Quarto dividitur terminus in absolutum et relativum absolutus est qui absolute et in se significat ut homo leo; relativus est qui significat rem in ordine ad aliud ut Pater, qui dicit ordinem ad filium et filius qui dicit ordinem ad Patrem. Notandum quod omnes termini relativi sunt simul connotativi quia eadem intelligere terminus ...

Dicitur quodam extrinseca, sed ratione sui connotationis relativae dicuntur concretum accidentale, et albedo terminus connotativus, relativus, quia licet dicat intelligentiae de secundaria subjectum, a quo denominatur, non tamen terminus quod proprie relativus.

Dividitur etiam terminus in denominantem et denominativum: denominans est terminus a quo aliquis sumit appelationem, ut justitia, a qua justus, et logica, a qua logicus denominationem habet. Denominativus est qui ab alio sumit appelationem, a quo solum differt penes modum significandi, ut logicus a logica, fortis a fortitudine, et albus ab albedine, a qua albus sumit appelationem, et ab illa albedine et solum penes modum significandi distinguitur.

Etiam dividitur terminus denominativus in denominativum substantialem et accidentalem: substantialis est qui sumit appellationem a forma substantiali, a qua solum differt penes modum significandi, ut humanus ab humanitate et animal ab animalitate. Accidentalis est qui sumit apelationem a forma accidentali, a qua solum differt penes modum significandi, ut albus ab albedine, justus a justitia. Dividitur denique terminus denominativus, alius est per intrinsecam denominationem, et est qui sumit apelationem a forma in ipso subjecto inhaerente, sicut paries denominatur intrinsece albus ab albedine in ipso inhaerente; alius est per denominationem extrinsecam, qui sumit a forma in alio subjecto inhaerente, sicut paries dicitur visus a visione non in ipso, sed in oculo existente.

Subsectio 3a de Divisione terminorum ratione rei significatae.

Ratione rei significatae dividitur terminus in finitum et infinitum: finitus est qui rem finitam et limitatam significat, ut homo; infinitus est qui significat rem indeterminatam, ut non homo, non lapis. Unde terminus finitus fit infinitus ponendo negationem ante terminum finitum: homo terminus finitus, sed si ante ipsam vocem homo ponatur negatio, ut sit non homo, evadit infinitus per negationem praepositam. Non tamen sic intelligendi de terminis transcendentibus, qui in istis non fiunt infiniti quamvis eis ponatur negatio, qui sunt sex transcendentes, dicetur infra.

Terminus finitus dividitur in terminum primae et secundae intentionis: terminus primae intentionis est qui significat rem de se, quae sibi natura sua convenit, ut homo, lapis, leo, ignis. Terminus secundae intentionis est qui significat rem, quae ea quae ipsi non convenit natura sua, sed ab opere intellectus, ut subjectum et praedicatum, genus, species, quia quod homo dicatur subjectum vel praedicatum, hoc non habet natura sua, sed ab opere intellectus.

Amplius dividitur terminus in communem et particularem: communis est qui significat rem existentem in pluribus, quae est et dicitur de homine; nam et significat naturam individuam sensibilem, quae in homine et bruto invenitur cum sui divisione; homo est in Petro, et Paulo, et in aliis individuis naturae humanae, quam significat homo, in quibus est cum sui divisione, dicitur divisa, vel cum sui divisione per quod ab ea terminus Deus excluditur a ratione termini communis, quia licet significet divinam naturam, quae una est in Patre, Filio et Spiritu Sancto, est tamen in illis sine sui divisione.

Sed advertitur quod et terminus dicitur communis non requiritur quod sit actualiter in pluribus, sed sufficit quod in pluribus possit esse. Unde solo existente Adamo, iste terminus homo erat communis, et est saltem potentialiter ...

Tẽr̃ü Communes quia licet n̄ existat nisi unicus sol et una luna, tamen multi soles, et lunæ sunt possibiles. dictus Communis addit᷒ aliquis terminus particularis, ut quidam aliquis, dicitur terminus particularis; si vero ei addat᷒ aliquis terminus universalis, ut omnis homo, nullus corporis dicit᷒ universalis.

Terminus particularis ē qui significat rē n̄ existente in pluribus divisis, ut Deus, Roma, natura; dividit᷒ terminus particularis in Collectivū et disjunctivū et singulare. Coletivus ē qui significat plura in una Colectione, ut Hispania, l. Senatus, comunitas. Disjunctivus ē qui significat pluribus Convenientē disjunctive, ut quidā homo, hic terminus solet etiā apelari Vagus quia tunc vel ille homo, Vage et indeterminate significat. Terminus singularis ē qui Significat rē uni tantū Convenientē, ut Petrus, Paulus, franciscus.

Etiā dividit᷒ terminus singularis in singularē ex significatione, ex demonstratione, ex Antonomatia et ex suppositione. singulare ex significatione ē qui in propria impositione ad rē individuā seu singularē significandā, ut Petrus, Joannes. Singulare ex demonstratione ē qui ob adjunctā particulā demonstrativā rē individuā significat, ut hic homo, ille equus.

Singularis ex Antonomasia ē qui significat rē individua ob celebritatem in aliqua facultate, ut orator, Apostolus, Poeta, quæ intelliguntur de Cicerone, Paulo, Virgilio; et ob id, Singulare ex suppositione ē qui ex suppositione aliquā rē individuā significat, ut quia supponimus quod Beata Virgo Maria unicū Christū peperit, ideo dicit᷒ filius virginis, statim Christū Concipimus.

Deinde dividit᷒ terminus comunis in univocū, equivocū et analogū: univocus ē cujus nomen comune pluribus significat rē quæ eadē ē in inferioribus, ut homo qui convenit Petro et Paulo n̄ solū quo ad nomen sed etiā quo ad rē significatā, quæ eadē ē in illis. equivocus ē cujus nomen Comune pluribus Significat rē quæ diversa ē in inferioribus, ut Canis qui quo ad nomen Convenit, Cani terrestri, celesti, et Marino, n̄ autē quo ad rē significatas, quæ in illis ē diversa; et idē ē de nomine Gallus, quod dicitur de homine de Gallia oriundo et de Gallo Gallinaceo.

Analogus ē nomen Commune pluribus quorum cetera conveniunt᷒ ad unū, cui soli et principaliter convenit ratio per nomen importata, ut sanus dicit᷒ de animali, Urina, et dieta; sed quia solū dicit᷒ de Urina quatenus ē signū sanitatis et de dieta, quatenus illā conservat, ideo ista referunt᷒ et atribuunt᷒ animali seu ad hoc in quo sanitas, quæ ē de vita harmoniæ semper formaliter invenit᷒, semper analogia invenitur cū univocatione et equivocatione. sed de hac dicet᷒ postea in antepredicamentis.

Altera divisio ē positivū, privativū et negativū. positivus ē qui rē positivā significat, ut homo. privativus ē qui significat carentiā in subjecto, apto nato ad illā habendā, ut cecus qui significat Carentiā Visus in homine, qui aptus ē ad Videndū. negativus ē qui significat Carentiā rei in subjecto apto ad illā habendā, sic irrationalis dicit᷒ carentia rationalitatis in bruto, in quo nata carentia ad rationalitatē habendā.

Demū dividit᷒ terminus in Chategoricū et transcendentale: Chategoricus seu predicamentalis apelat᷒ predicamentalis qui significat rē in aliquo Chategoriæ seu predicamentis ambitu contentā, ut homo lapis. quid autē sit predicamentum dicet᷒ ubi. transcendentalis ē qui significat rē in [illegible] nullo predicamento [illegible] dicitur RCUBAU [illegible]

Subsectio 4. de Divisione terminorum ratione Comparationis inter se.

Ratione Comparationis inter se, Scilicet terminorum Comparatorum, alii sunt pertinentes et alii impertinentes: pertinentes dicuntur illi qui se sequuntur vel invicem sibi repugnant. Sicut enim inter alios, dicuntur pertinentes, ergo sequitur homo, et risibilis. Valet enim est homo ergo risibilis; et Contra est risibilis ergo homo. Termini vero unus inter alterum repugnant, dicuntur pertinentes repugnantia ut Calidum et frigidum. Valet enim est Calidum ergo non frigidum et Contra est frigidum ergo non Calidum. Termini impertinentes sunt qui nec se sequuntur nec inter se repugnant, ut albus et Doctus, non enim valet inferre est albus ergo Doctus, nec sic est albus ergo non Doctus, quia potest inferre esse Doctus nec esse Doctus nec album de est terminis impertinentibus.

Termini pertinentes sequela alii sunt convertibiles, et alii non convertibiles: convertibiles sunt qui ab invicem inferuntur, ut homo est risibilis supra posito; non convertibiles sunt, quorum unus infert aliud, non tamen e contra, ut homo, et animal nam licet valeat est homo; ergo animal: non tamen valet, est animal ergo homo. Sit ergo regula generalis, quod ab inferiori ad superius, valet consequentia affirmative, sic: est homo: ergo animal; non tamen e contra ab superiori vero ad inferius non valet consequentia affirmative; valet vero negative Vg: non est animal; ergo non est homo. Deinde termini pertinentes repugnantia alii sunt disparati et alii oppositi vero: disparati dicuntur qui significant res diversas, non tamen oppositas, ut homo, et asinus. Oppositi dicuntur, qui significatas, quae magis pugnat inter se quam cum [illegible], ut Calidum, et frigidum, quae significant qualitates magis pugnantes inter se quam cum [illegible], sicut dulce. Hi sunt quadruplices: oppositi contrarie, contradictorie, privative, et relative.

Oppositi contrarie dicuntur qui significant res quae sub eodem genere maxime distant, ut album et nigrum. Oppositi contradictorie sunt illi, quorum unus dicit negationem rei significatae dicit per alterum, ut homo, non homo. ~~quorum unus dicit~~ Oppositi privative dicuntur illi quorum unus dicit privationem rei significatae per alterum, ut videns et caecus. Oppositi relative dicuntur illi quorum unus dicit relationem oppositam alteri ut Pater, et filius.

Sectio 5. de terminis exponibilibus

Termini exponibiles ut recte intelligantur expositione indigent, ideo que exponibiles dicuntur. Alius dicitur distrahens et alius distractus. distrahens est qui tollit significatum illius cui additur et affert oppositum ut si dicas homo pictus vel mortuus li pictus vel mortuus tollit distrahit significatum hominis, quod est intelligere, illud de quo tale praedicatum dicitur non esse hominem. Terminus distractus est ille a quo tollit significatum suum per distrahentem ut apparet in exemplo posito, nam homo est distractus quia ab illo aufertur suum significatum per distrahentem scilicet pictus vel mortuus.

Alius dicitur diminuens et aliud diminutus diminuens dicitur qui diminuit significatum illius cui adjungitur ut si dicat homo est crispus secundum capillos ubi li secundum capillos diminuit significatum crispi ut solum significet aliquam partem hominis determinatam scilicet capillos. Terminus diminutus est ille cujus significatum diminuit per diminuentem talis est indicata supra terminus crispus.

Notate quod terminus diminuens, alius diminuit partem significationis illius, cui additur, et alius diminuit totum significatum. Sit exemplum hic etiops est albus secundum dentes ubi li secundum dentes non diminuit totam albedinem imo aliquam relinquit vere predicabile de ethiope. sit exemplum dicenti Cristus est ens cognitum ubi li cognitum tollit ab anti Cristo totum esse verum significatum per nomen eius. et ignotate cum D. R. dicimus quod neuter distractus dicitur talis respectu distrahentis, nec

In lo 8e 369 L.a no 80.

terminus diminutus respectu diminuentis, sed respectu [illegible] unde dicendo ethiops est albus secundum dentem, hic albus dicitur diminutus respectu ethiopis, cui diminute convenit albedo.

Denique alius est terminus reduplicativus et alius specificativus: reduplicativus est qui denotat causam formalem inherentie predicati in subiecto ut in ista propositione homo inquantum rationalis intelligit, ubi li inquantum est terminus reduplicativus, qui dat intelligere quod rationalitas est causa formalis, ut illud predicatum intelligit homini conveniat. Notate cum D. R. si quod propositione de termino reduplicativo

q. lib. bato 3 no 7.

infert ipsio universalis unde et ista homo secundum quod rationalis intelligit infert: ergo omne rationale intelligit.

Terminus specificativus dicitur qui denotat rationem concomitantem causam formalem inherentie predicati cum subiecto ut Petrus inquantum albus est phus: ubi li inquantum est terminus specificativus, quia semper illius propositio est quod petrus est albus et etiam phus non vero quod albedo sit causa formalis quare Petrus sit phus. Notate quod tales duplicationes non sunt ex se distinctive specificativus sed solum distinguunt per diversos modos illos accipiendos: et sunt isti inquantum quia ut quatenus prout secundum quod et huiusmodi. Aliis mentione faciunt de aliis terminis exponibilibus sed quia clariores sunt de his sit satis.

Sectio 3a de proprietatibus terminorum

Per afeciones, seu propietates terminorum intelligunt quidam modi significationis aut suppositionis qui diversas efficiunt in illis significationes. tales dicunt communiter suppositio, status, ampliatio, distractio, diminutio, restrictio, alienatio et apelatio.

Sectio 1a de terminorum suppositione

Antequam aciperes quid sit suppositio, sive devetis quod est magnum discrimen inter representare significare et supponere, nam omnis vox seipsam representat et significat seipsam: vox significativa in ista propositione significat et non supponit. et in ista propositione non semper supponit pro omni eo quod significat, ut patet in ista propositione homo est albus inqualis homo supponit non pro omnibus individuis que significat sed tantum pro illis in quibus albedo existit.

Non loquimur

lo alacone

mur in presenti de suppositione late accepta, prout est unius rei loco alterius positio: sic enim [illegible] ista propositione quia ut ait Arist. quia non res nobis ferre non possumus utimur nominibus pro rebus, patet etiam in hac oratione: ut ita ago esse scoti audit cuius voces propositio non [illegible] et tamen loco rerum substituunt unde immerito plures scotiste hanc definitionem amplectentem negant, suppositionem termino et in ista propositione convenire.

Agimus ergo de suppositione propria que proprietas termini logici est: et videt quod sit explananda. Sit: suppositio est acceptio termini pro aliquo de quo verificatur iuxta exigentiam copule respectu alterius extremi. Dicitur acceptio termini quod intelligi acceptio, habe ex parte termini ab intellectu concepti non pro activa ex parte ab intellectu accipientis: dicitur pro aliquo et non intelligitur precise de aliquo esse distincto, ut requiritur ad significandum quia aliquando termini accipiunt et supponunt pro seipsis ut patet in ista propositione homo est dictio ex[illegible].

Dicitur de quo verificatur iuxta exigentiam copule quod non est intelligendum de verificatione propria, quia et ista propositione falsa termini supponunt. sed intelligitur de verificatione illius pro quo accipit terminus quod debet existere iuxta exigentiam copule id est tempore per copulam importato: unde in his propositionibus Adam currit Anticristus fuit in his propositionibus subiecta non supponunt quia nec res significata per li Adam existit tempore presenti ut exigit li currit. nec res significata per li Anticristus fuit tempore preterito, ut exigit li fuit. Dicitur respectu alterius extremi quia tam subiectum quam predicatum supponunt sed quodlibet respectu alterius quod aliquando determina significationem illius, patet in hac propositione homo est albus inqualis homo qui omnia individua humana significat limitat et determinat, secundum cum predicatum ad supponendum tantum pro illis in quibus albedo ignes [illegible] hac doctrina colligitur

De R. Si.

lo D. R. 1a [illegible]
no 9

§

Posita itaque Suppositionis in com̄i et explanata: dividitur in materialem et formalem: Suppo materialis ē acceptio t̄ri in pp̄e pro seipso seu pro ipsa voce ut patet in istas pē hoē ē vox disyllaba ubi li hoē supponit pro ipsa voce tantū et n̄ pro suo significato. Suppo. fralis ē acceptio t̄ri in ppe pro suo significato ut Petrus ē hoē.

Omissa suppe materialis, suppo. fralis dividit in propriam et impropriam; Suppo propria ē acceptio t̄ri pro re quā proprie significat ut leo rugit, ubi li leo accipit pro leone vero, quē proprie significat. Suppo impropria ē acceptio t̄ri pro re quā improprie et metaphorice significat, ut quando leo accipit pro hoē fortissimo et agnus pro hoē mansuetissimo: sic dicit de Christo Domino qd sit leo de tribu Juda, agnus &. metaphoricā ut ait Divus Augustino ē de re propria ad rē n̄ propriā verbi alicuius quasi pro aliq translatio.

Rursus Suppo propria dividit in simplicem et personalem: Suppo simplex definitur a Scotistis sic: ē acceptio t̄ri pro suo immediato et primario significato precise sumpto. quā quidem descriptionē amplectere deberemus, quia de hoē præcise inspecto et ut ab inferioribus præscindit valet dici, hoē ē species, tamen ipsi n̄ considerat qd li hoē indicat suppe simplex tantū supponunt: alii ab a [illegible] definit sic ē acceptio t̄ri pro aliquo, prout ē sub secundis intentionibus: [illegible] hanc possimus admittere quia in hypothesi, hoē ē unus unitate specifica: hoē n̄ acipit ita simpliciter supponit et voces n̄ [illegible] proxenus ut subsunt secundis intentionibus siquidē eorū prædicata sunt intentiones earum de.

Quedā scotista illud amplexavit atque Doctissimus, ad explananda suppe simplicem et illius definitione adsignata sed quia ejusmodi descriptio eisdē patitur instantiā nobis nō via in sedendo ē. Quare dico, qd Suppositio simplex ē acceptio t̄ri pro suo significato prout ē sub proprio signo abstractionis vel distractionis Dq. ut aē genus, hoē ē unus unitate specifica. Petrus ē individuum singularibus at ē hoē sumunt pro naturis, ut sunt sub signo abstractionis qd ē proprium earum. Petrus vero sumit pro hoē in statu contractionis qui ē proprio individuorum.

Secundis debetis semper habere et specialiter notare, qd quamvis hoē consideratū in statu abstractionis valet dicere hoē ē at cetera ē quia hoē nunquā potest potest considerari sive sit in signo abstractionis vel distractionis in ratione formalis totalis vel partialis: et quia at sit pars exemplis hoīs [illegible] cuiusque signo consideret hoē debet etiā considerari, si sit at et ita dicendo hoē in statu abstractionis ē at. hoē non supponit simpliciter sed personaliter, quia valet descendere ad individuum nāq vnē dicendo; hoē ē at ergo Petrus ē at: et sic de ceteris individuis: in tribus autē simpliciter supponentibus n̄ valet consequentia descensus Dq. si dicas Petrus ē individuum ergo hoē ē individuum: nec sic hoē ē species ergo Petrus ē species.

Suppositio personalis ē acceptio t̄ri suppe pro suo significato limitato ad aliquod signum Dq. hoē ē reale ubi li hoē supponit personaliter, quia in quo cuiusque signo consideret ē at reale: dicitur hec suppo personalis quia t̄ri limitati ad supponendum pro re sub aliquo signo præcise supponit pro individuis, n̄ quæ nobiliora sunt individua intellectualis naturæ, quæ dicunt personæ. Nota ergo in hac suppe licet ascensus et descensus: valet enim hoē ē rationalis ergo Petrus ē rationalis valet etiā Petrus ē rationalis ergo hoē ē rationalis.

Dividitur suppo personalis in naturalem et accidentalem; naturalis ē acceptio t̄ri com̄is pro omnibus pro quibus aptitudinaliter accipit, ut hoē ē rationalis, ubi li hoē accipit pro natura humana quā immediate significat, et pro omnibus quæ ipsa significat immediate. Suppositio accidentalis ē acceptio t̄ri com̄is pro aliquibus tantū eorum pro quibus natū ē accipi, ut hoē currit. Supple accidentalis dividit in determinatā et confusā: Determinata ē acceptio com̄is t̄ri pro individuo determinato vel determinabili exemplū 1i: hic hoē ē albus, ubi hoē sumit pro individuo determinato per illud signum hic: exemplū 2i: aliquis hoē currit, ubi hoē accipit pro individuo determinabili, nā si aliquis videret omnes hoēs posset ostendere quis ille currens. Suppositio Confusa ē acceptio t̄ri pro inferiori indeterminato et indeterminabili Dq. aliquis eius ē necessarius ad equitationem, ubi li equus ita indeterminate significat ut nec ab eo sit acquirabilis, alicuius equi determinatus, quid sit ad equitandum necessarius.

Suppo naturalis alia distributiva et alia Colectiva: distributiva ē acceptio t̄ri com̄is pro omnibus individuis nāq quæ significat decenter dicenti patet in hac suppe hoē ē rationalis, ubi li hoē supponit pro omnibus individuis nāq hi quilibet, seorsū valet dici, quod sit rationalis. Colectiva ē acceptio t̄ri com̄is pro omnibus inferioribus collective sumptis. Dq. Apostoli sunt duodecim ubi li Apostoli supponit pro omnibus apostolis simul sumptis et n̄ pro quolibet seorsū, n̄ enim de quolibet seorsū verificat dici qd sit duodecim. Vnde vero de [illegible]

[illegible]

Suppositio distributiva dividitur in absolutam et accommodam. Suppositio absoluta est acceptio termini pro suis significatis absolute et sine acceptione [illegible] ut in hac propositione omnis homo est rationalis, in qua terminus homo supponit absolute, quia omnis homo est rationalis. Suppositio accommoda est acceptio termini communis pro suis significatis cum aliqua tamen exceptione, v.g. omnes in Adam peccaverunt, ubi omnes supponit accommode, nam excipiuntur Christus Dominus et Beatissima Virgo Maria.

Tandem suppositio distributiva alia est pro singulis generum et alia pro generibus singulorum. Suppositio pro singulis generum est acceptio termini communis pro omnibus inferioribus, v.g. omne animal est substantia, id est Petrus est substantia, equus est substantia et sic de ceteris. Suppositio pro generibus singulorum est acceptio termini communis pro omnibus generibus aut speciebus, non tamen pro omnibus individuis naturae humanae, sic quando dicitur omne animal fuit in arca Noe, terminus animal sumitur pro omnibus generibus singulorum, et sic [illegible] omnis singulorum, et est de omni genere et omni specie fuit in arca, non autem singula individua.

Subsectio 2.a de aliis proprietatibus terminorum

Ex aliis affectionibus sive proprietatibus terminorum prima dicitur status, et est acceptio termini pro suis significatis de tempore per copulam importato, ut homo legit, ubi homo dicitur habere statum, quia significatur homo legens tempore praesenti per verbum legit importato.

[illegible] dicitur ampliatio et est acceptio termini ad significandum pro pluribus differentiis temporis quam copula importat, ut Sancti Deum viderunt, ubi Sancti extenditur ad Sanctos qui fuerunt, sunt et erunt, licet per verbum viderunt solum significetur tempus futurum. Nec obstat quod in propositione verbum est non dicit nisi existentiam extra causas, sed [illegible] correctio semper in illis subjectum ampliatur ad omnes temporis differentias. Unde in hac propositione homo est animal, terminus homo accipitur pro homine qui est, fuit, erit et potest esse.

3.a dicitur restrictio et est acceptio termini ad significandum pro [illegible] differentia temporis quam copula importat, ut [illegible] Caeci vident, claudi ambulant, id est qui erant caeci et claudi.

4.a dicitur diminutio et est acceptio termini cujus significatio limitatur per aliquam particularem rationem cujus non potest sumi absolute sed tantum pro quo alter terminus [illegible] albus, quando dentes tantum quidem denominat [illegible] significatio albi et [illegible] etiopes licet diminutive praedicet [illegible] absolute et sic [illegible] in hac propositione etiops est albus, quia non albus sed absolute et sine limitatione.

5.a dicitur restrictio et est coarctatio termini a majori significatione ad minorem rationem [illegible] v.g. discipulus studiosus [illegible] magistri [illegible] discipulus [illegible] potest sumi distributive pro omnibus discipulis, limitatur per illam particulam studiosus ut solum pro discipulis qui studiosi sunt supponant.

6.a est alienatio et est translatio termini a significatione sua propria ad impropriam rationem [illegible] sic quando dicitur homo pictus est in domo, ubi homo qui propriae significat naturam humanam [illegible] pictus transfertur ad pictum hominem significandum.

7.a demum dicitur appellatio et est applicatio unius significati ad significatum alterius, v.g. Petrus est bonus scolasticus, ubi significatum bonus applicatur scolastico et non Petro, et sic licet Petrus esset tamen bonus dicere Petrus est bonus scolasticus.

Sectio 4.a de nomine et verbo

Nomen non sumitur hic pro nomine ut prout est vox declinata per casus, sed [illegible] sumptum [illegible] ab Aristotele sic: est vox significativa ad placitum sine tempore cujus nulla pars separata significat, finita recta [illegible]. Dicitur vox ut excludantur [illegible] nominis nominatim [illegible] et instrumentorum qui solum analogice dicuntur voces. Vox enim definitur ab Aristotele sic: sonus ab animali prolatus cum imaginatione quadam.

Dicitur significativa ratione excluduntur voces non significativae, ut Blictris etc. Dicitur ad placitum per quod excluduntur voces significativae naturaliter ut gemitus et suspiria. Dicitur sine tempore ut excludatur verbum quod cum tempore significat. Dicitur cujus nulla pars separata significat per quod distinguitur ab oratione cujus partes separatae significant [illegible] quod conjunctae significabant, et si aliquid significant partes nominis non tamen [illegible] significant separatae ac conjunctae significabant. Patet in isto nomine Dominus, cujus partes [illegible] terminus non significant idem separatae ac conjunctae.

Dicitur finita ut excludantur nomina infinita ut non homo, non lapis, quia nihil determinate significant, verum tamen nomen aliquid determinate significare debet. Et denique dicitur recta ut excludantur casus obliqui [illegible] non sunt nomina sed casus nominis. Omnes praeter nominativum sunt casus obliqui [illegible] ratione cujus non sunt partes propositionis, casus rectus [illegible] nominis [illegible] solus nominativus rectus nominativus dicitur [illegible] ad nominandum aliquam rem Petrum, Franciscum etc.

Pro clariori intelligentia [illegible] sine tempore notetur aliud est significare tempus, aliud connotare tempus, et denique aliud significare cum tempore. Significare tempus est ipsum tempus [illegible] aliquid quod est [illegible] significat ut annus, mensis, dies, hora. Connotare tempus est simul cum alio [illegible] significare ut coena, prandium, quae significant comestionem connotando [illegible] et mane [illegible] significare cum tempore est significare aliquid [illegible] [illegible] dicitur Petrus [illegible] [illegible] tempore praesenti.

Notate [illegible] Sed Conceptus [illegible] Significati [illegible] Sunt non proprie, Sed Solum [illegible] depicta, [illegible] Sed solum Signi [illegible] finitus rectus [illegible]:

Verbum definitur [illegible] vox Significativa adplacitum [illegible] cuius nulla pars Separata Significat, finita et recta, et [illegible] Semper ex notam [illegible]. Dicitur vox Significativa adplacitum [illegible] Significat in [illegible] Dicitur finita [illegible] Dicitur recta ad demonstrandum

[illegible]

Sectio 3a de oratione quid et quotuplex Sit

[illegible] Sive eius definitio ut [illegible] patet per quotuplex Sit. [illegible] patet per quid Sit [illegible] vox Significativa adplacitum cuius aliqua pars [illegible] Separata Significat ut dictio [illegible] Significat [illegible] Nomen et verbum [illegible] Sed Sufficit ut aliqua [illegible] Nomen et verbum [illegible] Significativa [illegible] Separata [illegible] Significat [illegible]

Ultima particula ut dictio [illegible] ponitur ad demonstrandum quod partes orationis [illegible] debent esse Significativae ut dictio [illegible] Significare [illegible] hypothetica [illegible] affirmatio et negatio [illegible] composita [illegible] definitio [illegible] intelligentia [illegible]

Sed [illegible] propositio [illegible] vox Significativa [illegible] affirmatio [illegible] negatio [illegible] hypothetica [illegible] definitio [illegible] oratio [illegible] affirmatio [illegible] negatio [illegible] affirmatio [illegible] ultima particula [illegible]

[illegible] oratio [illegible] definitio [illegible] oratio [illegible] propositio [illegible] hypothetica [illegible] oratio [illegible] verbum et nomen [illegible] propositio [illegible] oratio [illegible] perfecta [illegible]

[illegible] perfecta [illegible] imperfecta [illegible] oratio imperfecta [illegible] definitio [illegible] oratio [illegible] enuntiativa [illegible] ultima [illegible] enuntiativa [illegible] orationes [illegible] enuntiativa [illegible] Poetica [illegible]

[illegible]

[illegible]

Sectio 2 de modo Sciendi

[illegible]

[illegible]

Sub Sectio prima de definitione

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sub Sectio Secunda de regulis Bone definitiones

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Caput 2um de pertinentibus ad 2am operationem intellectus.

Sectio 1a quid et quotuplex sit propositio?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sectio 2a de aliquibus Regulis propositionum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Notate [illegible] praedicata denominat[illegible]

[illegible] alia sunt nata denominare immediate totum [illegible] alia vero non sunt nata denominare totum immediate sed tantum aliquam partem et per illam totum [illegible] denominat [illegible]

[illegible] intelligitur [illegible]

[illegible]

Sectio 3 de Divisione quid et quotuplex sit

[illegible]

Caput 3m de pertinentibus ad 3am intellectus operationem

Sectio 1a quid, et quotuplex sit argumentatio.

[illegible]

Dividitur argumentatio [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sectio 2a de aliis speciebus argumentationis.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Oppositio e[st] [illegible] ... Oppositio [illegible]
[illegible]
[illegible] ois hoo e[st] al.
[illegible] ois hoo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ois hoo Est aiat

contrariae

Nullus hooest aiat.

contra

ria

Subalternae

DIC

ria

contra

Subalternae

Aliquis hoo Est aiat

Subcontrariae

Aliquis hoo non Est aiat

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ois hoo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ex dictis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Equipollentia ē aequatio inter [illegible] conferent aliquam [illegible]
[illegible] alicujus negationis [illegible] e [illegible] quaestio
[illegible] ubi [illegible] aequivalet [illegible]
aequipollentes fiant [illegible]

Praep. ista dic, Post ista.

Praepos. q. Subalter.

Rosaliana da

Questo souro puop lo traslade

Adverte diligentia predicti

Ad inteligentiam p[rae]dictis textibus sex habete regulas ista
prima regula prae contra ic denotat, p[ro]p[ositio]nes contra
dictorias fieri equipolentes praeponendo, vel ante
ponendo negatione subiecto cuiuslibet illarum, v.g.:
iste p[ro]p[ositio]nes, omnis homo est animal, aliquis homo non est animal, sunt
contradictoriae, sed si praeponatur negatione
subiecto illarum sic: non omnis homo est animal, tunc equi
valet secundae quae est aliquis homo non est animal. Idem
erit si negatione praeponatur subiecto 2ae p[ro]p[ositio]nis, quia
tunc equivalet primae.

[illegible]

Secunda regula prae contra denotat quod p[ro]p[ositio]nes contra
riae fiunt equivalentes, post posita negatione
subiecto cuiuslibet illarum, v.g.: omnis homo est animal, nullus
homo est animal, sunt contrariae, et si subiecto 1ae p[ro]p[ositio]nis post
ponatur negatio sic omnis homo non est animal, tunc equi
valet 2ae, scilicet nullus homo est animal. Idem est, si negatio post
ponatur subiecto 2ae p[ro]p[ositio]nis.

Tertia regula prae post que
subalter denotat, p[ro]p[ositio]nes subalternas fieri equi
pollentes si subiecto alicuius praeponatur et post
ponatur negatio, v.g.: iste p[ro]p[ositio]nes omnis homo est animal, aliquis
homo est animal, sunt subalternae, sed si subiecto 2ae ante
ponatur et post ponatur negatio sic: non ali
quis homo non est animal equivalet 1ae, quae est, omnis homo
est animal. Ut autem melius intelligatis equipollen
tiam et quomodo valeat accipite carmina sequen
tia

non omnis, quidam non: omnis non, quasi nullus. —
non nullus, quidam: non quidam non, valet omnis. —
non aliquis, nullus: sed nullus non, valet omnis. —
neuter, uterque non: neuter non, praestat uterque
non alter, neuter: non alter non, quasi uterque. —

In supradictis versibus duo primi tamen equivalent sibi, Consequenterque propositiones, que ex illis fiunt sunt equivalentes. Similiter duo ultimi, et si de ceteris. Patet hoc inspiciendo quod alias tales: ista propositio, non omnis homo est albus, equivalet huic: quidam homo non est albus. In secunda parte ejusdem carminis: omnis homo non est equus, equivalet isti nullus homo est equus. Quando negatio ponitur ante subjectum manet propositio afirmativa; quando vero ponitur ante Copulam, tunc facit propositionem negativam. Itatque quod per predictos modos propositiones subcontrarie nulomodo fierit possunt equipolentes: tamen per sequentem versum utique subcontrarie equipolentes fiunt:

non in Sub Ctrar verbo postponere Cura. —

Id est dicere, quod in subcontrariis verbo postponenda est negatio, et ita optime fiunt equipolentes. hec Doctrina traditur a D. Th. Si, sic dicente: esse non hominis non plus ponit, quam non esse hominis ex qua clare constat, quod propositiones subcontrarie possunt fieri equipolentes postponendo negatione Copule, ut dicimus in carmine supraposito. Sed contra videtur stare philosophus, nam ita se habet textus: Diversum significat, et non albus, et non esse albus: illud quidem anto hoc autem negatio. Sed breviter respondetur: consedo enim, quod hec est non albus, si privative intelligatur, diversum significat, et equivalet huic non est albus; quia tunc non est ita apperie pura negatio seu negatio extraquamvis, sed privatio aut negatio in genere, que quidem, etiam si neget formam nempe albedinem, tamen suponit subjectum aptum, seu afirmat existentiam subjecti in quo formam albedo negatur. Ideo in hoc sensu inquit philosophus est albus afirmatio quidem non est.

Quartum lectionem ...
[illegible]

Existente immo et de ente et non de ente prædicari. Et
hoc ultimo sensu ponitur a nobis negatio post copulam
ad æquipolentiam in subcontrariis consequendam
et in hoc eodem sensu inquit D. N. Si se præsitutam quod
esse non habeis non subeo ponit quam non est homini.

Ut melius intelligatis a nobis dicta
advertite, quod in materia necessaria et repugnanti
propositio affirmativa de prædicato infinito æquivalet sem-
per negativæ de prædicato finito: et similiter negativa
de prædicato infinito affirmativæ de prædicato finito.
hæc doctrina est Patris Mattaei dicentis: hæc est commu-
nis doctrina Summulistarum. Ratio est, quia in his pro-
positio subjectum non consernit tempus importatum per copul-
am, sed ampliatur ad quamcunque temporum differ-
entiam. At in propositione de materia contingenti subjectum in illa
propositione debet supponere existentiam subjecti secundum tempus
per copulam importatum, consequenterque non ampliatur
ad alias differentias temporis. Ex quo claret constatque in
quibus materiis possint fieri æquipolentes propositiones contrariæ
et quomodo.

Conversio est actio, in qua una propositione in aliam
in eodem terminis licet transmutatis. Transmutatio autem fit ponen-
do prædicatum pro subjecto et subjectum pro prædicatum. Conversio est triplex: alia
simplex, alia per accidens et denique alia per contrapositionem.
Conversio simplex est mutatio subjecti in prædicatum, et prædicati in sub-
jectum, servata eadem quantitatem et qualitate, v.g. omnis
homo est risibilis ergo omne risibile est homo. Conversio per accidens est ea
ns mutatio terminorum, manente eadem qualitate et mutata
quantitate, v.g. omnis homo est albus ergo aliquod album est homo.

Conversio per
contrapositionem est mutatio terminorum manente eadem
quantitate et qualitate sed mutatis terminis in infinitos,
v.g. omnis homo est rationalis: ergo omne non rationale est non homo. Sed
ut autem quæ propositiones et quomodo converti debeant in promptu
habeatis mandate memoriæ carmina ista.

Asserit A negat E sunt universalia
ambæ
Asserit I negat O sunt particulatia
utraque ambæ

Ubi A denotat ppe univle afirmativam; E universalem negativam: Y particularem afirmativam; O particularem negativam. Conversiones istarum in his versibus declarantur:

Simpliciter fecit converti tur eva per acci

Asto per contra sic fit conversio tota.

In quibus, voces itarum dicionum, fecit, eva, et asto, denotam quantitatem et qualitatem ppum, quae convertit devent sit: fecit denotat, ppem univlem negativa, et particularem afirmativam signatas per litteras E et Y convertibiles simpliciter. Eva ostendit, ppem univlem negativam, et univlem afirmativam signatas per litteras E et A, convertit per accidens. Asto indicat univlem afirmativam et particularem negativam signatas A, et O, convertendas esse per contra positionem.

Notate

ppio univle pesse sibe ipso convertitur etiam simpliciter: v. g. tis hoc est racionale ergo omne rationale est hoc: sed si ppis est posse in tomodo, ad hoc ut simpliciter convertatur devet pro illo tota esentia vel saltem pars ejus diferensiali et riucivale, nec converti tantum ratione ppe, quia ratione ppis devet converti, vel per accidens, vel per contra positionem. Etiam ppio particularis afirmativa exclusiva convertitur in ppem univle sine exclutione v. g. solus hoc est rationale est sic: ergo omne racile est hoc. tu exclusio: et tantum solum &.

Sectio 3ª quid et quotuplex sit?

Sillogismus prepicua species argumentionis definitur ab Arle sic: oratio in qua, quibusdam positis aliud quid a positis neseseario sequitur. Dicitur oratio et non argumentatio, quia argumentatio non est genus ad sillogismum et alias argumentationes; hic enim solus est argumentatio proprie, cetere vero impropie et reductive ad sillogismum. Vli quibusdam positis denotat duas ppes, et easum terminos devenit disponit in modo et figura. Aliud quid a positis nesesario seguetur indicat, conclusionem, quae positis bene dispositis, necessario infertur alia quae dicitur.

Sillogismus est duples, ☞ nesesitas consequentis. Nesesitate et consequensia. nesesitas q consequentia tendit

P

Leme conexsione nesescaria extremorum que solum reperitur in ppbus demonstratiuis necesaria et cuntum nesesitate et cum nequeant eon tingint ppe illarum esse falsa. Nesesitas consequentiæ attenditur penes distintionem premissarum ex quibus, si sint recte disposite sequitur nesesaria consequentia, siue sit vera siue falsa. Unde consequens respicit mam et sic non potest esse falsum; conse quensam vero respicit formam et sic potest esse falsa quando erit bona consequentia, si recte sequitur ex premisa.

Notatis pro

materia silogismi est duplex ex qua et in qua: ma ex qua dicitur proxima et alia remota: materia proxima sunt ppes ex quibus inmediate fit silomus et sunt tres, quarum prima dicitur mayor, 2a minor, 3a ergo. et tam due prime ppes vocantur premise quia premittuntur conclusioni. materia remota sunt tria extrema ex quibus ppes componuntur et debent esse tria, quia si sint pluria erit paralogismus et non silogismus. Unus ex tribus dicitur medium et est qui bis ponitur in premisis, semel in mayori et semel in minori. alius dicitur mayor extremitas et est qui ponitur in mayori vnitus cum medio +

mayor extremitas

+ Alius denique dicitur et est ille, qui in minori premisa

cum medio conjungitur, exemplum in hoc silogismo omnis homo est sed Petrus est homo: ergo Petrus est etc. Sed inveniuntur tria in isto silogismo, scilicet etc. ex quibus homo est medium, qui reperitur in mayori et in minori; et est mayor extremitas qua invenitur in mayori, et non est medium et petrus est minor extremitas qui reperitur in minori et non est medium

3

Materia in qua fit silogismus est triplex nesesaria, contingens et repugnans quas jam manent explicatas ubi egimus de materia ppis secundum istam triplicem materia in qua silogismus potest fieri, dividitur in silomum demonstratiuum, topicum et sophisticum: demonstratiuus est qui fit in materia nesesaria; topicus est qui fit in materia contingenti; sofisticus est qui fit in materia repugnanti. Quilibet istorum prodicit diversum efectum, nam demonstratiuus generat sientiam; topicus opinionem; et sophisticus errorem.

3 5

Forma silogismi est debitus dispositio materiæ ad concludendum. et quia materia est duplex, proxima et remota, ydeo duplex est forma: una quæ correspondet materiæ remote, et vocatur figura silogismi et alia quæ corresponde materiæ proxime et appellatur modus silogismi.

figura est dispositio terminorum penes subjectionem et prædicationem. Modus est debita dispositio propositionum debita quantitate, et qualitate.

Figura situs terminorum est, et medium, et extremitates triplici ter possunt disponi: 1a est in qua medium subjicitur in majori et prædicatur in minori. 2a est in qua medium prædicatur in M et N. 3a est in qua medium subjicitur in majori et in minori. Totum hoc carmine continetur:

Sub præ 1a; Secunda bis præ; 3a bis Sub.

Sub præ 1a denotat quod in 1a figura medium debet esse subjectum in Majori et prædicatum in minori. 2a bis præ indicat quod in 2a figura medium debet esse prædicatum in majori et in minori. 3a bis Sub. ostendit quod in tertia figura medium debet esse subjectum in majori et in minori. Modi syllogismorum qui a summulistis usurpantur sunt decem et novem, qui his carminibus continentur.

ferio,

Barbara, celarent, darii, Baralipton:
Celantes, dabitis, fapesmo, friesesomorum;
Cesare, Camestres, festino, Baroco,
Darapti:
Celapton, disamis, datisi, Bocardo
ferison.

Quilibet ex his carminibus est unus modus, et habet tres vocales, quæ denotant quantitatem et qualitatem propositionum juxta illud carmen: A negat E & hæc ordine 1a denotat quantitatem et qualitatem propositionis Majoris, 2a minoris, et 3a conclusionis. Et licet Baralipton, et friesesomorum plusquam tres vocales habeant, tres tantum observantur, et reliquæ omittuntur, quæ solum propter euphoniam ponuntur. Novem modi pertinentes ad 1am figuram, quatuor sequentes ad 2am, reliqui autem ad 3am

[illegible] Potate, qd omnis modi [illegible] figurae Concludant directe [illegible] quinque ultimi [illegible] figurae [illegible] conclusionem in[illegible] re concludere [illegible] minor extremitas [illegible] subiicitur in re, et [illegible] extremitas major praedicatur, concludunt in directe, qd major extremitas se subjiciat in conclusione et extremitas minor praedicatur. [illegible] primae figurae dicuntur perfecti quia in illis [illegible] apparet consequentia; quinque ultimi [illegible] dicuntur imperfecti, et ad 4 perfectos [illegible] reduci. Observare [illegible] exemplum cuilibet figurae et modis [illegible] placuit [illegible].

Exempla 4or modorum directe Concludentium 1a figurae supra 1a

Bar omnis [illegible]	Da omnis [illegible] est sensibilis;
Ba sed omnis leo est animal; [illegible]	Ri sed aliquid vivens est [illegible];
Ra ergo omnis leo est vivens [illegible]	I ergo aliquod vivens est sensibile
Ce nullum animal est lapis; [illegible]	Fe nullus spiritus est corpus; [illegible]
La sed omnis homo est animal; [illegible]	Ri sed aliqua substantia est spiritus
Rent ergo nullus homo est lapis	O ergo aliqua substantia non est corpus.

Exempla 5 modorum 1ae figurae indirecte Concludentium.

Ba omnis leo est al;	Da omnis [illegible] est vivens;
Ra omne [illegible]	Bi aliquid vegetabile est [illegible];
Li ergo aliquid [illegible]	Tis ergo aliquid vivens est vegetabile
Ce nullus equus est homo; [illegible]	Fa omne animal est corpus; [illegible]
Lan omnis [illegible]	Pes nullus arbor est [illegible]
Tes ergo nullus [illegible]	Mo ergo aliquod corpus non est arbor.

Fri [illegible] est [illegible];
Se nullus [illegible] vitis
So ergo aliquid [illegible]

Exempla 6x modorum tertiae figurae directe concludentium

Ce nullum animal est insensibile;
Sa sed omnis lapis est insensibilis;
Rent ergo nullus lapis est animal.

Ca omnis homo est risibilis;
Mes nullum brutum est risibile;
Tres ergo nullum brutum est homo.

Fes nullum insensibile est animal;
Ti aliquis homo est animal;
No ergo aliquis homo non est insensibilis.

Ba omnis equus est sensibilis;
Ro sed aliquis lapis non est sensibilis;
Co ergo aliquis lapis non est equus.

Exempla 4or modorum 2ae figurae directe concludentium

Da omne risibile est flebile;
Rap sed omne risibile est homo;
Ti ergo aliquis homo est flebilis.

Fe nullus sensibilis est [illegible];
Lap [illegible] omnis sensibilis est qualitas;
Ton ergo aliqua qualitas non est [illegible].

Di aliqua qualitas est sentienda;
Sa sed omnis qualitas est accidens;
Mis ergo aliquod accidens est sientia.

Da omnis quantitas est accidens;
Ti aliqua quantitas est superficies;
Si ergo aliqua superficies est accidens.

Bo aliquod animal non est rationale;
Car omne animal est vivens;
Do ergo aliquod vivens non est rationale.

Fe nullus color est substantia;
Ri aliquis color est albedo;
Son ergo aliqua albedo non est substantia.

Sectio 4a de Requisitis quae observari debent in qualibet figura ad rectam silogismorum consistentiam

Quae regulae silogismorum ab aliquibus ex principiis originem habent, ideo prius de istis postea de illis erit sermo. Illa principia quae sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se. Sensus est quod extrema quae uniuntur cum medio in praemissis uniuntur in conclusione inter se eadem unitate qua uniuntur cum medio seu tertio. Aliud est dici de omni, et dici de nullo. Cujus sensus est quod omne quod praedicatur de superiori absolute sumpto praedicatur de quolibet inferiori contento sub illo; et quod quod negatur de superiori negatur de quolibet inferiori contento sub illo.

P

Prima regula est quod in silogismo observentur omnes proprietates terminorum, si eorum [illegible] supp[ositio] [illegible] ampliatio, [illegible] contradictio. 2a est quod ambae praemissae non sint negativae, quia ex puris negativis nichil sequitur. 3a est quod ex puris particularibus nichil sequitur quod intelligitur [illegible]. 4a quod [illegible] in [illegible] [illegible] particularis [illegible] [illegible] negativa, quod conclusio sequatur debiliorem partem [illegible] [illegible] nisi [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] modos et figuras [illegible].

Sectio 2a de silogismorum reductione per ostensionem.

Quia 4or tantum modi perfecti sunt, reliqui 2 ex 10 omnes imperfecti, ideo isti aliqua ratione indigent reduci ad 4or perfectos, nunquam donec [illegible] eorum [illegible] sit necessaria, seu quia non ita clare patet sicut in perfectis. Potest autem reductio fieri duplicitur, scilicet per ostensionem, et per impossibile: nunc ergo agimus de 1a. Ad cujus intelligentiam notate quod 4or modi perfecti habent 4or innisiales, scilicet B C D F quibus literis etiam incipiunt modi imperfecti, quae literae correspondentia denotat quemlibet modum imperfectum reducendum esse ad illum modum perfectum, qui eadem litera incipit ut Baralipton ad Barbara, Celantes ad Celarent, Dabitis ad Darii, Festino ad Ferio, et sic de ceteris.

Notate etiam, quod in quolibet modo imperfecto reperiuntur aliquae ex his literis, scilicet S P M C, et quae [illegible] denotat propositionem correspondentem vocali antecedenti convertendam esse simpliciter. P indicat propositionem correspondentem vocali antecedenti convertendam esse per accidens. M denotat, praemissas silogismi transmutandas esse, ita ut quod Major fiat minor et minor fiat Major. C denotat intelligi silogismum tantum modo, in quo ipsa reperitur (intelligentia de reductione, quod solet contingere in bocardo, et baroco) solum posse reduci per impossibile. Ut sequenti nostro exemplo patefit totum.

Es vult simpliciter verti. P vero per acci. M vult transponi. C per impossibile duci.

Accipite exemplum ut cum omni claritate dicta percipiatis; hic silogismus: Omne [illegible] vivens; sed nullus lapis est vivens; ergo nullus lapis est [illegible], est factus in camestres, ideoque debet reduci ad celarent, quia utraque incipit litera C. quia post 2am vocalem quae correspondet praemissae minori sequitur S. debet propositio minor converti simpliciter sic: nullum vivens est lapis. Et quia in praedicto modo reperitur litera M, [illegible] debebit transponi ita ut Maior fiat minor, et minor fiat Maior. Quia [illegible] post tertiam vocalem, quae correspondet conclusioni reperitur [illegible] [illegible] et conclusio simpliciter convertitur. Quibus observatis manifestus modus [illegible] in celarent sic:

Ce nullus vivens ē lapis:
La Sed ō ā ē vivens:
Rent ergo nullus āl ē lapis.

Sectio 6ª Silogismus reduccione per inposibile

hec reduccio silogismus dicitur per inposibile quiasi aliquis neget consequenciam simi facti in modo inperfectos tenetur concedere aliqd inposibile, quod sequitur ex modo ponendi premisas tales simi. et per hanc reductionem fit solus simi facti in vocando et equivoco sed etiam in alii modi inperfecti et hec reductio fit hec modo, si negatur consequenciam simi facti in modo inperfecto, infertur ejus contradictorius, ex quo et una de premisis consesit fuerunt tales premise ipso exitis sequitur contradictio seu aliquod inposibile ut acutemsibilis; quando contradictorius ponendum est, pro Mi quiando pro mi et que ex premisis li simi sumenda sit prō efocihando 2o simi, ob servante et immemoria retinente sequentia

Prima contradictorium et Mª 2ª Mª et contradictorium 3ª contradictorium et minor Celantes minor et contradictorium

Dum intelegere, quissimus inperfectus, cujus consequencia negatur, sim ficiar, infertur contradictorius consequentie negate ponitur pro Mi et Mayor simi inperfecti pro mi et fit silogismus perfectus apono vobis exemplus in Daraliptom:

Dara

Da omnis hōō ē animal;
Ra sed o ex aliq ē est hōō:
Li ergo aliqd āl est aiale.

Si aliquis negaret consequentiam istius simi, infertur ejus contradictorius sic. ergo nullum āl ē aiale, qd tenetur consedere quia duo contradictoria non posunt esse simul falsa et ita ponitur pro mayori contradictorius et mayor simi inperfecti ponitur pro minori, et fit simus sic
Ce nullum āl ē rationale;
La sed omnis hōō ē animal:
rent ergo nullus hōō e racalis

... mus sit

Si silogismus sit in 2a figura, ponitur major iterum pro majori, et contradictorium pro minori. Si vero fit in tercia figura, ponatur contradictorium pro majori, et minor vero iterum pro minori. Si denique sit silogismus factus in felantes minor illius ponitur pro majori et contradictorium pro minori.

Sectio 7. De falacis

Falacia est defectus dissimulatus ratione cujus silogismus sophisticus apparet verus licet in se falsitatem includat. falacia alia est in dictione, alia extra dictionem

Sub sectio 1a quid et quotuplex sit falacia dictionis

falacia dictionis est in qua causa apparentie sumitur ex parte dictionis. dividitur in falacia equivocationis amphibologie compositionis divisionis acentus et fie dictionis. falacia equivocationis est quando in silogismo ponitur aliquis terminus equivocus, qui in una propositione sumatur pro uno significato et in alia sumitur pro alio. Vg. canis currit, sed sidus est canis: ergo sidus currit. falacia amphibologie est deceptio orta ex oratione accepta in duplici sensu, Vg. quicumque aret litus, scindit terram; sed quidam est piger, quia aret litus: ergo quidam est piger, scindit terram. Ubi ambiguitas oritur ex illa oratione arare litus, que etiam significat tempus perdere. hec phalacia distinguitur a precedenti quia oritur ex dictione incomplexa, hec autem ex complexa. falacia compositionis est deceptio orta ex eo, quod ex oratione vera in sensu diviso infertur oratio falsa in sensu composito, Vg. sedens potest currere; sed Petrus est sedens: ergo Petrus sedens potest currere;

falacia divisionis est deceptio orta ex eo quod ex oratione vera in sensu composito, infertur oratio falsa in sensu diviso Vg. quinque sunt plus quam quatuor; sed duo et tria sunt quinque: ergo duo sunt plus quam quatuor et tria sunt plus quam quatuor.

falacia acentus est deceptio orta ex vario acentu vocabulis, Vg. populus est arbor; sed gens est populus: ergo gens est arbor. Populus sumitur pro arbore, tu vocali producta: et sumitur pro gente illa vero vocali correpta.

falacia figure dictionis est deceptio orta ex similitudine dictionis, vel in terminatione vocis, vel in significato, vel in modo significandi. et potest evenire tripliciter: 1o ex similitudine terminatione, Vg. qualis est Musa talis est Poeta sed musa est feminini generis: ergo et Poeta ...

Quidquid gerit emitit odio tormedisti; sed gerit e Justi
Kaarne; eudq; ergo odio carnem crudq; comedisti.
3o ex variatione suposisionis, Vg: homo ē species; sed Petrus ē hoo: ergo Petrus ē species. In Mayori hoo suponit simpliciter et in minori personaliter.

Subcectio 2a quid et quotuplex sit fallacia extra dictionem?

Fallacia extra dictionem ē aparentia orta ex parte rerum significatarum: dividitur in fallaciam accidentis, ad Quid ad simpliciter, ignorantiae elenchqui, pettitionis principii, consequentis, non causae ut causa, et plurium interrogationum ut unius. Fallacia accidentis ē, quando qd convenit accidentaliter predicato, tribuitur etiam subto vel ecconverso, Vg: ãl ē neutrius generis; sed hoo ē ãl: ergo hoo ē neutrius generis.

Fallacia ad Quid ad simpliciter ē quando ad dicto Quid, infertur dictum simpliciter, ut si ex hoc, etiops ē albus quo ad dentes, infertur: ergo etiops ē albus. Ygnorantia elenchqui ē quando infertur ut contradictio, qd revera contradictio nō ē, Vg: numerus ternarius excedit binarium; sed non excedit quaternarium; ergo excedit et nō excedit. Notate qd elenchqus idem ē ac contradictio, et cum contradictio sic: afirmatio et negatio ejusdem de eodem, et Qui idem, et in eoden tempore, si contradictio que infertur, non habet istas condiciones tunc dicitur ygnorantia elenchqui.

Petitio principii ē, quando ydem probatur per ydem: ut ensis ferit quia gladius ferit, vel quando ignotum probatur per eque ignotum, ut si probetur, quod Aristoteles fuit discipulus Platonis sic: Plato fuit magister Aristotelis: ergo Aristoteles fuit Platonis. Fallacia consequentis ē, quando ex antecedenti infertur tanquam consequens, qd revera non ē consequens illius, ut quando ad feriori ad superius arguitur negative, Vg: nō ē hoo: ergo non ē ãl, vel quando arguitur a superiori ad inferius afirmative, Vg: ē ãl: ergo ē hoo. Fallacia non causae ut causa, quando accipitur pro medio seu causa, quae vera causa nō ē, Vg: albus ē disgregativus visus; sed paries ē albus: ergo paries ē disgregativus visus.

Falacia pluriu interrogationum per modum unius ē, quando fiunt plures interrogationes per modum unius, et sophista vult unica responsione satisfieri questioni multiplici, cui non nisi multiplici responcione satisfieri potest, ut si queratur: hoc et hoc sint ne animal rationale? sunt plures interrogaciones per modum unius, quibus si respondeas unica responcione esse, statim inferet: ergo leo ē animal rationale: si vero respondeas non esse, statim inferet: ergo homo nō animal rationale: quare pluribus responsionibus utendū ē, ne insidiatis in predicta falacia.

LIBER SECUNDUS SUMMULARUM.

IN QUO ALIQUE QUESTIONES SIRCA DICTA IN LIBRO EXAMINANTUR. DISPUTATIO 1ª DE PERTINENTIBUS AD 1UM CAPUT.

QUESTIO 1ª UTRUM TERMINUS EXTRA PPM SIT FORMALITER TERMINUS.

Diximus in 1º libro qd terminus extra ppm ē objectum cognitum per 1ª operatione intellectus, antequam per 2ª operationem comparetur. terminus intra ppm ē extremum ppis, in quo per actualem comparatione intellectus, sive per secundam operationem resultat relatio rationis subjicibilitatis, vel predicabilitatis. Cum autem terminus extra ppm habeat potentiam (que ē quedam relatio) ad esse actualiter in ppe, precedit dificultas an hec potentia, seu aptitudo sit sufficiens, ut talis terminus extra ppm sit actualiter terminus logicus? sirca qd duae sunt sententie, 1ª ē cō thomistarum afirmantium terminus extra ppm esse formaliter terminum logicum; thomistas sequuntur nostri exponentes et villa castin. Secunda ē nostra.

Rō: terminus extra ppm nō ē formaliter terminus logicus. Probatur 1º: quidquid ē terminus logicus habet rationem constitutivam termini logici; sed terminus extra ppm nō habet rationem constitutivam termini logici: ergo terminus extra ppm nō ē terminus logicus. prob. minorem: relatio rationis subjicibilitatis vel predicabilitatis ē ratio constitutiva termini logici; sed terminus extra ppm nō habet talem relatione rationis: ergo terminus extra ppm non habet rationem constitutivam termini logici. Confirmatur: qdlibet denominatur formaliter tale a forma; sed terminus extra ppm nō habet formam termini logici, quam dicitur formam esse

Relationis ergo totus extra ipsam non est formaliter totus logicus.

Probatur 2.º: nihil est formaliter tale, nisi habeat actualiter illud quo formaliter tale constituitur; sed totus extra ipsam non habet actualiter illud, quo constituitur ut formaliter totus: ergo extra ipsam non est formaliter totus. Confirmatur: posse habere formam, non est esse formaliter tale a tali forma: sed totus extra ipsam tantum potest habere suam, et actu non habet illam: ergo extra ipsam non est formaliter totus, licet posit esse formaliter totus. Confirmatur item: licet homo posit esse pater, antequam habeat actualiter filium, non tamen est actu pater donec ipsum actualiter habeat: ergo licet totus extra ipsam posit habere suam [illegible], non tamen est actu totus donec suam [illegible] actualiter habuerit, sed ista non habet actu, nisi in [illegible]: ergo extra ipsam non est formaliter totus.

Urgetur: si terminus extra ipsam esset formaliter totus, idem totus esset simul et semel plures toti; sed hoc implicat: ergo extra ipsam non est formaliter totus. Major patet, quia idem totus extra ipsam simul habet potentiam ad multiplices terminationes et relationes rationis: ergo si potentia ad terminandum sufficit ad esse formaliter totus, quia totus extra ipsam simul potest multipliciter terminare, simul erit multiplex totus. Nec valet responsio, quod erit multiplex respectu diversorum, quia instantia nostra est in conditione multiplicitatis respectu eiusdem. Patet: idem totus praedicabile potest esse subiectum et praedicatum respectu istius toti flexibile: ergo si potentia sufficit ad esse actualiter totus, idem simul erit subiectum et praedicatum respectu eiusdem: nec ergo hoc dicatur, dicendumque est totum extra ipsam non esse formaliter totum.

Arguitur 1.º contra 2.am: iuxta communem prologum, [illegible] non dicunt actu se [illegible] omnium: ergo universale formaliter totus extra omnium ipsum, nec vero [illegible] non est, quod totus debet esse actualiter in ipso, sed quod posit esse; sed totus extra ipsam potest esse extremum ipsius: ergo extra ipsam est formaliter totus logicus. Respondetur explicando prologum: universalia in [illegible] non dicunt actu se [illegible] inferiora, quae constituuntur per actum, nego; prologum enim [illegible] quaelibet esse abstracta ab actu, concedo; prologum explicatur declarius: in absolutis concedo; in relativis nego. Relativa constituuntur per relationem actualem, ut patet in paternitate, quae non est formaliter pater, nisi actualiter [illegible] relatione paternitatis ad filium [illegible] et cum totus logicus sit relativus, sequitur quod constituitur per relationem actualem et consequenter prologum non est contrarium.

Sed contra: universale logicum constituitur per aptitudinem; sed universale logicum est relativum: ergo aliquod relativum constituitur per aptitudinem. Respondetur distinguendo majorem: constituitur per aptitudinem, quae aptitudo est ipsa actualis relatio universalitatis, concedo majorem; per aptitudinem ad universalitatem, nego majorem; et [illegible] paritatem, quia aptitudo quae constituit universale logicum est quaedam 2.a intentio, seu relatio rationis proveniens ab intellectu comparante naturam ad inferiora.

Ad vero aptitudo quae habet ratio ad praedicabilitatem terminandi, non 2a intentio sed tantum potentia ad ipsam relationem seu intentionem 2am.

Arguitur 2o: juxta filosophum, ratio est id in quod resolvitur propositio, ut praedicatum, et id de quo praedicatur; sed propositio resolvitur in terminos extra propositionem: ergo ratio extra propositionem formaliter ratio. Probatur minor: resoluta propositione non manet propositio: ergo terminus in quos propositio resolvitur sunt extra eam. Respondetur explicando textum in quod resolvitur propositio sunt li resolvitur prout idem est ac continetur, comprehenditur seu clauditur, sic intelligitur philosophus; sumpto li resolvitur prout idem est ac destruitur sic non intelligitur philosophum. Eodem modo distinguitur propositio minor ejus probatio. — Lib. 1. Prior. c. 1.

Potest enim resolvitur sumi dupliciter: vel prout idem est quod destrui, quo sensu dicitur totum resolvi in ea quae manent ejus post destructionem, et sic non intelligitur li resolvitur philosophi; vel prout idem est ac claudi, contineri seu terminari, et in hoc sensu intelligitur li resolvitur philosophi. Patet ex illius verbo: ut praedicatum, et de quo praedicatur, quae non possunt intelligi nisi terminis propositionis actualiter terminantibus, quia termini qui manent post propositionis destructionem nec sunt subjectum nec praedicatum, ut etiam concedunt ipsi adversarii. Obiter notate quod hoc eodem modo explicat textum philosophi Pater Villalpando Castro, quibus nullus nos hoc utitur argumento. — Lad. P. C. 1. n. 7. et pag. 22. n. 5.

Arguitur 3o: juxta omnes ratio pertinet ad 1am operationem intellectus; sed si ratio constitueretur per relationem subjicibilitatis vel praedicabilitatis non pertineret ad 1am sed ad 2am: ergo ratio non constituitur per illam relationem rationis, et consequenter extra propositionem est formaliter ratio. Respondetur distinguendo majorem: pertinent ad 1am operationem intellectus quo ad fieri, nego majorem; quo ad cognosci, subdistinguo: quod ad cognoscit cognitione simplici, concedo; quod ad cognoscit cognitione comparativa seu discursiva, nego. Et veniter concedimus rationem logicam pertinere quo ad fieri ad 2am intellectus operationem, non quia ratio sit ipsa 2a operatio seu comparatio, sed quia fit per judicium seu comparationem, ex qua resultat in objectis comparatis illa intentio 2a seu relatio rationis quae constituit rationem formaliter talem. Unde quando dicitur rationem pertinere ad 1am intellectus operationem, debet intelligi quoad cognoscit, quia per ipsam simpliciter cognoscitur, postquam effectus per 2am; sed quod ad fieri pertinet ad 2am, quia per ipsam fit.

Y. 1.ª 2.ª
Int. a. 23.
9.ª Lan. 2.º

Fateri hoc Clarissime Pater ex D. Th. dicente: omnis inten
tio 2.ª est relatio rationis, non quecumque sed pertinens ad
extremum vel actus intelectus comparantis vel di
videntis vel saltem conferentis unum ad aliud. Hoc
patet, quia intentio 2.ª secundum omnes causatur
per actum intelectus negociantis circa rem intentionis. Minor sic: sed 1.ª constituitur formaliter per
relationem rationis, seu intentionem 2.ª: ergo pertinet
ad operationem 2.ª, seu comparationem, quia per actum fit
et non per actum operationem intelectus.

Sed contra: differentie terminorum, v. g. esse significativum, et non significativum, concretum
et abstractum, conveniunt terminis ex natura rei: ergo terminus non
fit per 2.ª operationem intelectus. Respondetur distinguendo antecedens: differentiae terminorum vocalium conveniunt terminis
ex natura rei, concedo antecedens; differentiae terminorum mentalium,
nego antecedens. Et distinguo consequens: ergo terminus men
talis non fit per 2.ª operationem intelectus, concedo; ergo terminus
vocalis non fit per 2.ª operationem intelectus, concedo, sed
nego suppositum, scilicet quod terminus vocalis sit formaliter terminus logi
cus; vocales et scripti non sunt formaliter termini, sed
signa terminorum mentalium, quia proprietatibus logicis differentiae terminorum mentalium, scilicet esse subjectum et predicatum, et hec
non conveniunt terminis ex natura rei. Differentie vero de quibus
loquitur arguens, scilicet ... vocant, ideoque
vocibus ex natura rei conveniunt.

Arguitur: subjectum est
formaliter terminus; sed in natura rei est terminus ex natura rei non est
formaliter terminus, et est subjectum: ergo terminus ex
natura rei est formaliter terminus. Respondetur concedendo Maj.
et distinguendo min.: terminus ex natura rei in actu signato est subjectum,
concedo min.; terminus ex natura rei in actu exercito est subjectum,
nego min. Distinguo etiam consequens: ergo terminus ex natura rei
in actu signato est formaliter terminus, concedo consequens;
in actu exercito, nego. In actu signato dicitur aliquid
quando accipitur pro suo significato; in actu exercito
dicitur quando accipitur pro exercitio sui signi
ficati. Unde in natura rei accipitur terminus ex natura rei in ac
tu signato, quia accipitur pro suo significato, et non
exercet esse ex natura rei, et sic est subjectum. Terminus vero ex natura
rei in actu exercito, seu qui exercet esse ex natura rei,
numquam est subjectum nec predicatum.

Queres: an copula sit formaliter terminus. Respondetur negative. Probatur: terminus est extremum propositionis;
sed copula non est extremum propositionis: ergo copula non est terminus. Probatur minor:
unio uniens extrema propositionis, scilicet subjectum et predicatum, non est extremum propositionis;
sed copula est unio uniens extrema majoris: ergo copula non est ...

P
=tis et consequenter n̄ ē tūs. Sed contra: in hac ppē, copu
la n̄ ē fpaliter tūs, copula ē subtī: ergo etiam. Respondetur
distinguendo antecedens: copula in esse signato ē subtū, concedo:
copula in esse exercito, nego. Contra: in hac ppe ē copulatiū, ē sub
tū: ergo copula in esse exercito ē tūs. Respondetur concedendo
antecedens, et negando suppositum consequentis, s. qd licet ly sit copu
la in esse exercito, quando exercet ibi munus copulæ, ideoque
non ē tūs.

¶. 2ª U. voces n̄ significativæ sint fpaliter tī.

Jam diximus alibi voces non significativas esse, quæ nihil signifi
cant, ut Blictiri, Sindapsus, &, quæ ad libitum efformari possunt, nihil
significantes. Dubitatur ergo in præsenti an quando componunt
ppes sint fpaliter tī?

Ro: voces n̄ significativæ, ppes componentes, su
nt fpaliter tī. Ita communiter, et contra tomistas. Proba
tur 1º ratione 1º: termi sunt extrema ppis; sed voces n̄ significative
ppem componentes sunt extrema ppis: ergo sunt fpaliter tī.
Probat min ista ppe Blictiri non est sindapsus, cujus extrema sunt
voces non significativæ. Confirmatur: extremum, de quo aliquid
dicitur, ē fpaliter tūs; sed in his ppbus, Blictiri ē vox n̄ significa
tiva: sindapsus ē trisilabum, ē vox vel dictio n̄ significativa, aliquid
dicitur seu prædicatur: ergo sunt fpaliter tī. Confirmatur 2º:
dicta contradictorios hæc ē vera ppio: Blictiri n̄ ē fpaliter tūs, sed
subtum illius ē vox n̄ significativa: ergo voces non significat
ivæ sunt formaliter tī. Arguitur: voces n̄ significativæ n̄ possunt
componere ppes: ergo n̄ sunt fpaliter tī. Probatur antecedens: oratio
vox significativa; sed ppio ē oratio: ergo ppio ē vox significativa, con
sequenter quæ ex solis vocibus significativis debent componi. Respo
ndetur negando antecedens, atque concessa majori et mi,
negatur consequentia qa ad 2g partem. Ratio ē quia ad ratio
nem orationis sufficit, si una pars sit significativa, ut constat
ex ejus definitione: et cum omnis ppio constet copula, et hæc
sit significativa, ē quod etiam reperitur in ppe de subjecto et
prædicato non significativis composita.

Respondetur 2º
distinguendo minorem orationis: ppio vocalis ē oratio, concedo; ppio
mentalis ē oratio, nego. Quando dicitur, qd ppio ē oratio quia
aliquid affirmat vel negat, dicitur ppio vocalis, n̄
vero ppio mentalis, quia oratio ē vox, et ppio mentalis
non ē vox. Unde neque ppio mentalis ē vox significativa,
nec requiritur, qd aliqua ejus pars sit significativa:
siquidem in ea, etiamsi concedo qd voces non significativæ
non essent extrema ppis vocalis, essent extrema ppis
mentalis, quæ propriè tī logici sunt.

Arguitur 2° illud, cui applicatio termini non convenit non est terminus; sed vocibus non significativis prout componentibus non convenit suppositio, quae est proprietas termini: ergo non sunt formaliter termini. Respondetur concedendo Maiorem et distinguendo minorem: vocibus non significativis non convenit suppositio formalis, concedo minorem; non convenit suppositio materialis, nego minorem. Suppositio formalis quae est acceptio termini pro suo significato non convenit vocibus non significativis sed convenit illis suppositio materialis, quae est acceptio termini pro re ipsa. Respondetur secundo: quod suppositio est proprietas termini vocalis non vero mentalis: unde dato et non concesso quod argumentum concluderet quod voces non significativae non sunt termini vocales, dum sint extrema propositionis mentalis sunt formaliter termini.

Arguitur 3°: voces non significativae sunt termini solum materialiter: ergo non sunt termini formaliter. Probatur antecedens extrema propositionis materialis sunt termini materialiter; sed voces non significativae sunt extrema propositionis materialis: ergo sunt termini solum materialiter. Respondetur negando antecedens et eius probatione nego suppositum maioris, scilicet quod detur propositio materialis, quia cum non possit dari propositio sine forma et habitudine propositio quae dicitur denominetur formalis inde est quod nequit dari propositio quae formalis non fit.

Arguitur 4° idcirco voces non significativae sunt formaliter termini quia sunt extrema propositionis; sed haec ratio non probat: ergo non sunt formaliter termini. Probatur minor: si haec ratio probaret, etiam concederetur quod litterae cum sole accipiuntur essent formaliter termini, quia aliquando sunt extrema propositionis; sed hoc non: ergo illa ratio non probat. Respondetur concedendo Maiorem et negando minorem: ad eius probationem concedo Maiorem et nego minorem quia si litterae propositionem componant sic: A est litera: sed nunc est C, sunt extrema propositionis, consequenter quae convenit illis definitio termini, quod libenter concedimus.

Arguitur 5°: propositio [illegible] est extremum propositionis [illegible]: ergo etiam quod voces non significativae sint extrema propositionis [illegible] quod sint formaliter termini. Probatur maior: [illegible] propositio est extremum propositionis: ergo propositio [illegible] est extremum propositionis. Respondetur [illegible] Maiorem: [illegible] propositio est extremum propositionis nego Maiorem; [illegible] est extremum propositionis concedo Maiorem et distinguo minorem: [illegible] subiectionem propositionis concedo; sub [illegible] nego. [illegible] quae constituit [illegible] formalis et alia quae constituit [illegible] quando propositio est extremum: [illegible] subiicibilitas vel praedicabilitas. Ratio est manifesta quia prius est propositio sit constituta in ratione propositionis quam quod ista propositio sit extremum [illegible], et [illegible] etc.

Arguitur 6. terminus syncathegorematicus est extremum alicujus propositionis: nomine est nomen adjectivum: bene est adverbium vel tenetur formaliter terminus: ergo falso quod voces non significativae intentionem reipsa non sequitur, quod intraollae atli. Respondetur distinguendo antecedens: terminus syncathegorematicus materialiter acceptus, hoc est, pro ipsa voce est extremum propositionis, concedo; formaliter acceptus, id est, pro suo significato, nego. Quia terminus syncathegorematicus pro suo significato nihil certi significat, quia est tantum est modificativus significationis alterius, ideoque sic acceptus non potest esse extremum propositionis; si vero accipiatur pro ipsa voce, potest esse extremum, ut in exemplis in argumento positis: sed tunc nec [illegible] syncathegorematicus, quia non convenit illi esse modificativus significationis alterius.

Q.^a 3.^a Utrum definitio Signi sit bona?

[illegible] assignabimus definitionem signi in [illegible], nunc autem exquirimus de ejus rectitudine, ad cujus intelligentiam noto, quod repraesentare est rem praesentem facere; significare vero est aliud esse distincte repraesentare. Unde repraesentare latius patet quam significare, quia quod repraesentat seipsum non significat.

Dico: definitio signi est bona. Probatur: definitio signi constat genere et differentia: ergo est bona. Probatur antecedens: nam per aliquid potentiae cognoscitivae repraesentat convenit signo cum objecto seipsum repraesentante, et cum vocibus non significativis quae seipsas repraesentant, a quibus omnibus differt per aliud quippiam esse distinctum: ergo definitio signi est bona.

Arguitur 1.º definitio signi non convenit omni suo definito: ergo non est bona. Probatur antecedens: haec vox nichil est signum, quod non repraesentat: ergo non convenit illi definitio signi. Probatur minor: si repraesentaret, esset nichil: ergo non repraesentat. Respondetur negando antecedens et distinguendo minorem probationis: nichil non repraesentat aliquid positive, seu entitative, concedo; non repraesentat absolute, nego. Licet vox nichil non repraesentet aliquid positivum, repraesentat negative, scilicet illud non esse, quod significat, quia significare est repraesentare, et ad rationem signi [illegible] quod repraesentet aliquid positivum, sed quod aliud repraesentet, unde est quod vox nichil est signum, sicut etiam caecitas, carentia, negatio et hujusmodi voces, quae negationes significant.

Arguitur 2º: corpus Cristi in eucharistia ē signum corporis Cristi in Cruce, sed corpus in cruce n̄ ē distinctum a corpore Cristi in eucharistia, ergo signum non semper est aliud a se distinctum representare. Respondetur negando Minorem, quia corpus ē sanguis Cristi Domini in eucharistia n̄ sunt signum sensibile, sed species panis et vini, connotantes corpus et sanguinem Cristi Domini. Unde species eucaristicæ sunt signum, signatum vero corpus et sanguis, quæ a speciebus realiter distinguitur.

Arguitur 3º: immago Cesaris aliud a se distinctum representat, scilicet Cesarem; sed n̄ ē signum: ergo definitio signi n̄ ē bona. Probatur minor: non est signum naturale, quia non ex natura, sed ab arte habet Cesarem representare; nec est signum ad placitum, quia ex institutione hominum non habet representare: ergo nullo modo ē signum. Respondetur negando minorem, et ejus probationem, ad cujus probationem dicitur, quia imago licet dependeat ab arte quo ad fieri, non tamen quoad representare; nam posquam imago est facta, representat naturaliter ob naturalem proportionem quam habet cum prototypo, quod sufficit ad signum naturale.

Arguitur 4º: Causa representat aliud a se distinctum, scilicet effectum, sed non est signum sui effectus: ergo definitio signi non est bona. Probatur minor: signum debet dependere a signato; sed causa non dependet ab effectu: ergo non ē signum illius. Respondetur negando minorem, et distinguendo majorem probationis: signum debet dependere a signato in essendo, nego; in representando, concedo. Causa ē signum naturale effectus, et licet non dependeat ab effectu in essendo, quia potest esse sine illo, dependet tamen in representando, quia non potest representare effectum sine illo, quod sufficit ad signum, ut patet in sacramentis, quæ spectantur a teologis, Causa et signo gratiæ.

Nichil deest.

el a ...

[illegible]

Quaeritur 4.ª quaenam sit relatio constitutiva signi. Tria reperiuntur in signo nempe entitas materialis rei, seu vocis, quod est substratum rationis formalis constitutivae signi, seu aliquid in cujus signum rei [illegible] aptum ad signandum signatum, [illegible] altitudo quae resultat ex [illegible] et actualis signatio quando signum actualiter signat signatum. Ut in ymagine Cristi Domini reperitur entitas materialis signi, ut lintei et coloris; reperitur etiam proportio quaedam et conformitas cum Cristo Domino; deinde reperitur altitudo quaedam ducendi potentiam in cognitione Cristi resultans ex tali proportione; et denique actualis signatio, nempe cum actu movet videntem ad cognitionem Cristi Domini. Ex his quaeritur quaenam [illegible] sit relatio constitutiva signi, quae sit proportio [illegible] non solum de signo naturali sed etiam de signo ad placitum.

Dico

Signum naturale constituitur per connexionem et proportionem quam habet cum signato. Patet [illegible] lecturis [illegible] repraesentat [illegible] proportionem [illegible] colore [illegible]: ergo [illegible] connexione constituitur [illegible] per connexionem in signo [illegible] proportio: ergo [illegible]. [illegible] constitutiva signi non solum relatio quae dicit ad signatum, sed etiam relatio quam dicit ad potentiam [illegible] constituitur per illam proportionem. Respondetur [illegible] antecedens [illegible], quia in essentia constitutiva signi [illegible] convenit enim alicui quod non sit signum, at illa relatio quam dicit ad potentiam convenit etiam objecto, quod tamen non est signum. Unde solum constituitur per proportionem et connexionem quam dicit ad signatum.

Dico 2.º: signum ad placitum constituitur per relationem rationis derelictam ab actu voluntatis imponentis. Ita [illegible]. Probatur: ex eo quod Adamus voluit hanc vocem homo significare naturam humanam, constituta est significativa illius, et factum nomen ejus, [illegible] Genesis [illegible] vocavit Adam ... [illegible] est nomen ejus: ergo constituitur per illam relationem rationis. In 4. 9.ª q.ª 9 2.ª n.º 7.

Contra: potest cognosci signum ad placitum quin cognoscatur illa relatio rationis: ergo non est in essentia constitutiva illius. Respondetur distinguendo antecedens: potest cognosci confuse, ut cognosci potest definitum quin cognoscatur relatio rationis, concedo; potest [illegible] clare et distincte, ut cognoscitur definitio, nego. [illegible] potest [illegible] cognosci [illegible] definitionis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaeres 2o: qualiter fiat exercitium significationis vocis? Dico, quod non fit causa per aliquam causalitatem physicam qua vox significativa producat cognitionem rei significatae, sed per quandam excitationem et conducionem ad intimationem, qua vox moraliter excitat mentem audientis, ut eliciat cognitionem rei per eam significatae mediante specie impressa talis rei, quam in se habet. Est contra diversos tamen. Probatur

Probatur ratione 2 N. S.: si vox esset physice productiva cognitionis rei, vere vitaliter produceret intrinsece audientis cognitionem rei significatae: sed hoc non; ergo vox non est physice productiva cognitionis rei. Probatur minor: quia eodem existente agente principali et instrumento sufficiente sequitur actio; sed illa vere vitaliter intellectus audientis producit cognitionem rei significatae: ergo si intrinsece illam producerent, esset quia ipsae non sunt productivae illius.

Int° se 1a agit a ... et in 2° se 2a ... 2a ne 2 in resp. q. 28

Notandum

pro clariori intelligentia, quod ut loquutio vox ducat audientem in cognitionem rei significatae, triplex notitia requiritur, scilicet notitia vocis, notitia significationis ejus, et notitia rei significatae. Est doctrina D. N. Sis, cujus sunt verba sequentia: quod patet, quia quantumcumque voces sermo proferetur, si audiens non haberet in se speciem rei prolatae nullus conceptus causaretur in eo de illa re. Unde per voces non intelligimus res, nisi quando habemus species, sed actualiter eas consideramus, hoc propter relationem signi ad signatum. Videatur D. N. Sis loco citato numero decimo.

Q. 3a An voces immediatius et principaliter significent res an conceptus formales?

Pro intelligentia noto 1o quod conceptus alius est formalis, et alius objectivus. Conceptus formalis est ipsa cognitio, seu actus intellectus, quo cognoscitur objectum; conceptus objectivus est ipsa res seu objectum, prout cognitum a potentia cognoscente. Unde una cognitio, seu unus conceptus formalis potest esse conceptus objectivus, si sit objectum cognitum ab alia cognitione, sicut etiam quodlibet aliud objectum, sive positivum sive negativum, sive reale sive rationis. In praesenti nomine rei intelligimus conceptum objectivum.

Noto 2o: quod aliud est significare immediate et aliud significare principaliter: significare immediate est aliquid exprimere sine significatione per nomen; significare principaliter est signum ... aliquid, ad quod significandum ex institutione per se institutum signum fuit impositum, sive hoc fiat prius ordine ... Etiam notate, quod homo ... non habet conceptum de re sic ... possibilis prolatae ...

per ipsas, ut sunt voces prolatae ab avibus, et ab homine loquente in idiomate quod nescit. Unde quaestio procedit de vocibus prolatis ab habente p[er] conceptus formales, seu cognitiones, et rei significatae per ipsas voces. Thomistae tenent voces significare principaliter res, immediatius tamen conceptus formales.

Dico 1[a]: voces principaliter significant res seu conceptus objectivos. Probatur ex D. Thoma dicente: pro rebus utimur nominibus, quia ipsas res non possumus ferre, res vero cogitamus; item ex D. Thoma dicente: licet magna differentia fiat in voce, atque sit [illegible] conceptus: tamen breviter concedendo quod illud quod significatur per vocem proprie est res: ergo juxta illum ex D. Thoma voces principaliter significant res. Probatur

... ratione: id voces principaliter significant quod principaliter exprimunt; sed istae voces: homo est albus, principaliter exprimunt illum esse in hoc; non autem in loquente esse cognitionem hominis albi: ergo voces principaliter significant res seu conceptus objectivos. Confirmatur: multoties audiens voces venit in cognitionem rei significatae, non vero in cognitionem conceptus formalis loquentis: ergo quia voces principaliter significant res seu conceptus objectivos.

Dico 2[a]: voces immediatius significant res etiam conceptus formales. Est contra Thomistas. Probatur: res ipsae prius adducunt audientem in notitiam rei quam in cognitionem, quam habet loquens et illam: ergo prius significant res quam conceptus formales. Patet antecedens: tum quia quod prius cogitatur intellectu audientis vocem est res ipsa, ad quam significandam est imposita, non quam audiens nequit venire in cognitionem conceptus formalis loquentis, nisi prius cognoscat rem per vocem significatam, ut patet in audiente [illegible]: ergo prius et immediatius ducunt in cognitionem rei significatae. Item probatur: nomina non sunt [illegible] ibi imposita sed rebus significatis, ut patet ex illo Genesis: appellavit Adam nominibus suis cuncta animantia: ergo nomina sive voces immediatius significant res, quam non vero conceptus formales. Secundum hoc probari potest pro rationibus praecedentis.

Arguitur 1° contra 1[a] Con[clusionem]: Juxta Philosophum: voces sunt signa earum passionum quae sunt in anima. Item juxta D. Augustinum: verbum quod foris sonat est signum verbi quod intus latet; sed verbum quod intus latet est conceptus formalis: ergo voces significant principaliter conceptus formales. Respondetur quod voces significant passiones animae seu conceptus formales, non ut rem principaliter significatam, sed ut signum principale, nam cognitio rei et vox subordinantur in ratione signi prioris et posterioris, prius enim intellectus apprehendit rem per cognitionem, et postea illam per vocem immediate significat.

Unde [illegible] Doctrina sic explicatur Prius: voces sunt si-
gna passionum animae per se et per institutionem imponentis, non
per accidens, et illative; concedo. quia ergo licet vox non sit
imposita ad significandum conceptum formalem, tamen prius
est quod loquens cognoscat rem, quam quod illam per vocem imme-
diate significet, ideo audiens ex ipsa illam cognoscit rem per
illam signatam, infert loquentem habere per vocem cogni-
tionem rei signatae. Unde cognitio rei praecedit in loquente
non tamen res per vocem signatam, sed est conditio requisita ad hoc
ut per vocem perfecte significet. Eodem modo exponitur divus Augustinus.

Arguitur 1°: si possemus mani-
festare nostros conceptus sine vocibus, non uteremur vocibus, ut pa-
tet in angelis qui sine vocibus ab invicem manifestant suos conceptus:
ergo voces principaliter institutae sunt, ut nostros conceptus
ab invicem manifestemus, et consequenter voces principali-
ter significant conceptus formales. Respondetur conceden-
do antecedens, enegando consequentiam. Verum enim est quod si
possemus manifestare nostros conceptus formales non ute-
remur vocibus ad illos significandos, quia tunc voces super-
fluerent, sed hoc non est quia voces principaliter significent
conceptus formales, sed quia si conceptus formales manifesta-
rentur, significaret principaliter rem seu objectum, ideo-
que voces superfluerent ad illud objectum manifesta-
ndum.

Arguitur 1° contra doctrinam: Voces significant res
ut cognitas, quia prius est quod res intellectu concipiantur
quam quod voces significentur: ergo immediatius significant
conceptus formales. Contra 2°: aliquando significamus res
in abstracto et dum quod sunt abstracte manifestantur
non dum quod sunt a parte rei: ergo quia voces immediatius
significant conceptus formales. Contra 3°: si voces non signifi-
carent immediatius conceptus formales nemo posset mentiri,
quia mentiri est contra mentem ire, hoc quod vox significa-
ret aliud conceptum ab illo quem habet loquens: ergo. Contra
4°: signum quod ponitur loco alterius prius significat id pro
quo substituitur, quam rem ab illo significatam: ergo.

Respon-
detur ad 1um: distinguendo antecedens: voces significant res ut cog-
nitas, ly ut dicente rationem formalem significandi, aut objectum prius cognitum
nego; ly ut dicente cognitionem sine qua non voces significarent, conce-
do: vel aliter: ly ut reduplicative acceptum nego, quasi sig-
nificat conceptum formalem cum aliud; specificative acceptum conce-
do, quasi dicit conceptum formalem et rem cognitam quam vox princi-
paliter et immediatius significat. Ad 2um dico quod voces significa-
ntes res in abstracto, significant immediate abstrac-
tas, non vero ipsam abstractionem, seu actum intellectus abstra-
hentis.

Respondetur 3º negando sequelam antecedentis: mendatium enim consistit in eo, quod loquens proferat voces significantes res distinctas ab illis, quae sunt obiecta sui intellectus, et in hoc sensu qui mentitur loquitur contra mentem. Ad ultimum nego antecedens, quia ex eo quod unum signum substituatur loco alterius solum sequitur, quod debeat facere id, quod aliud faceret, et hoc est, quod debeat significare rem, quam aliud significaret. Unde solum [illegible] significat alterum signum immediate prioris signi. Advertite pro complemento, quod etiam scriptura significat principaliter rem, et immediatius ob easdem rationes.

Disputatio Secunda in Caput Secundum

Quaestio unica, an definitio propositionis sit recte tradita.

Quam diximus in textu, Philosophus manifestat definitionem propositionis sic: oratio aliquid affirmans vel negans. De ista ergo quaeritur, an sit essentialis et recte tradita: nam licet quod Philosophus aliam definitionem propositionis manifestaverit, scilicet oratio verum vel falsum significans, communis opinio tenet, hanc esse descriptivam, quia datur per veritatem et falsitatem, quae sunt passiones, seu proprietates, consequenter quae propositionis proprius et melius definitur per affirmationem et negationem, quae sunt differentiae. 1º Periermenias Cap. 5º

Notate quod res dupliciter definiri potest, vel per praedicata essentialia, ut homo per animal rationale, vel per accidentia, quorum collectio sufficienter enumeratur, quos eas sic definit Philosophus animam sic: principium quo vivimus, sentimus, movemur et intelligimus. Definitio 1ª est essentialis, 2ª vero descriptiva. Notate etiam quod Philosophus in praedicta definitione definit propositionem vocalem, non vero mentalem et scriptam, quia nec propositio mentalis nec scripta sunt orationes, seu voces. Unde quaestio est, an propositio vocalis sit per eam definitionem Philosophi recte tradita per essentialia? De ista reperitur sententia circa hanc quaestionem, et altera est opposita alteri: 1ª est affirmativa, quam sequuntur plures exteri et aliqui ex nostris. 2ª est negativa, quam amplectantur communiter scotistae.

Ro: definitio propositionis a Philosopho tradita est recta, et descriptiva. Probatur 1ª pars, scilicet quod sit recta, seu convertibilis cum propositione, quia definitio constat genere et differentia, ergo est bona. Patet antecedens: quia per aliam orationem convenit cunctis orationibus, quae propositiones sunt, et per illa verba aliquid affirmans vel negans, distat ab omni oratione quae propositio non est: ergo constat genere et differentia: ergo est recta seu bona. 2ª pars, scilicet quod sit descriptiva probatur: definitio quae definit superius per differentias inferiorum rei, non est essentialis sed descriptiva; sed praedicta definitio propositionis in communi datur per differentias ad inferiores: ergo non est essentialis sed descriptiva. Minor patet, quia illa verba aliquid affirmans vel negans sunt differentiae constitutivae propositionis affirmativae et negativae quae inferiores sunt respectu propositionis in communi: ergo praedicta definitio propositionis est descriptiva.

Confirmatur 1.º definitio essentialis datur per essentialia: sed actus [illegible] seu differentiae inferiores licet sint essentiales ipsis inferioribus, non tamen sunt essentiales superiori: ergo praedicta definitio non est essentialis, sed tantum descriptiva, quia datur per differentias inferiorum. Confirmatur 2.º definitio essentialis superioris est communis inferioribus, et praescindit a rationibus formalibus illorum; sed definitio superioris, quae datur per differentias inferiorum, non est sic: ergo non est essentialis, sed descriptiva. Minor patet, nam definitio animalis quod est superius respectu hominis et bruti, quae est vivens sensibile, convenit totis inferioribus, scilicet homini et bruto, et praescindit seu distinguitur a rationalitate et irrationalitate, quae sunt differentiae inferiorum animalis, scilicet hominis et bruti. Minor etiam constat; nam si aliquod superius definitur per rationale et irrationale, quae sunt differentiae inferiorum, tales differentiae non conveniunt omnibus inferioribus, quia rationalitas non convenit bruto, nec irrationalitas homini. Consequenter talis definitio animalis per rationale et irrationale non est essentialis, sed pure descriptiva.

Arguitur contra 1.am partem: definitio superioris potest poni in definitione cujuscumque inferioris; sed praedicta definitio non recte reponitur in definitione affirmativa propositionis, cum una affirmat, et 2.a determinate negat: ergo non est bona. Respondetur distinguendo Majorem: definitio essentialis, Concedo; definitio quae datur per differentias inferiorum, subdistinguo: potest poni in definitione cujuscumque inferioris quoad rationes descriptas, Concedo; secundum rationes describentes, nego, eodem modo distinguitur Minor, et negatur Consequentia. Quando datur definitio descriptiva per differentias inferiorum, illae differentiae describunt, seu significant nobis, differentiam et rationale definiti, ideoque illae dicuntur rationes describentes, seu significantes; differentia vero expressa appellatur ratio descripta, seu significata, et haec potest poni in definitione inferioris, illa vero non.

Contra 2.am partem: Arguitur. Philosophus definivit animam, prout est principium quo vivimus, et alia multa definivit per actus suorum inferiorum: ergo praedicta definitio non est descriptiva, sed essentialis. Confirmatur: actus inferiorum convenientes etiam superiori ut qui [illegible] videt dicitur etiam animal videre: ergo quando superius definitur per actus inferiorum, definitur essentialiter. Respondetur distinguendo antecedens: definivit descriptive, Concedo; essentialiter, nego. Illa definitio animae, et aliae, quibus Philosophus definivit aliquas res per actus suorum inferiorum, non sunt definitiones essentiales, sed descriptivae. Ad confirmationem distinguo antecedens: actus inferiorum conveniunt superiori essentialiter, nego; conveniunt illi quasi per accidens, Concedo: et nego consequentiam.

Queres 1º: quomodo propositio vocalis definienda sit essentialiter? relicta opinione aliquorum eam mixtum existimantium, illa definitione Phi: oratio verum vel falsum significans, esse essentialem, quia ut Concludit D. D. Sis conceptus quidditativus propositionis praecedit naturaliter significationem veritatis vel falsitatis, ut etiam non diximus cum eodem De agentes de propositione: alia definitione essentialem assignat propositionis Scotistae, non admittentes illa de affirmatione, vel negatione tanquam essentiale, nempe: oratio enuntiativa alicuius de alio, vel ut dixit quidam celebre Scotista: oratio enuntiativa alicuius de aliquo. ex his duabus 2ªm admittit Collegium Complutense. nobis vero nec una nec alia placet, et ratio, quia propositio non est enuntiativa, sed enuntiatio non potest enuntiativa, sed est ipsa aptus enunciandi; sicut enim intellectio non dicitur intellectiva, nec discursus dicitur discursibus, sic nec comparatio comparativa, nec enuntiatio dicitur proprie enuntiativa, sed ipsa enuntiare. Propter — In 9º. § 9ª 9ª 2ª no 23.

quod aliter propositionem vocalem essentialiter definio sic: oratio significans judicium intellectus. Videtur Colligitur ex D. D. Si dicente: dico igitur quod propositio est signum Conceptus habendi in fine prolationis. Hucusque: sed conceptus habendus in fine prolationis propositionis est Conceptus judicii intellectus: ergo ex mente venerabilis D. D. Si propositio est signum, seu oratio significans judicium intellectus. patet etiam bonitas illius quia oratio ponitur loco generis, in quo convenit propositio cum aliis orationibus, quae propositiones non sunt; significans judicium intellectus ponitur loco differentiae, per quam distinguitur ab aliis orationibus, quae propositiones non sunt. — 4º Reportatorum d. 8. q. 9 q. 2ª 2. d. n. 7.

Arguitur 1º: vocis non est essentialiter signum, immo aliquae tales non sunt absolute significative non significativae: ergo propositio non est essentialiter signum seu oratio significans. patet Consequentia, quia aliquae propositiones componuntur ex vocibus non significantibus: ergo respondetur Concedendo antecedens et negando Consequentiam, ratio, quia licet aliquando propositio componatur ex vocibus, quae non significant, tamen copulatae semper sunt significativae, et hoc sufficit, ut propositio sit oratio judicium intellectus significans.

Arguitur 2º: propositio constituitur per relationem derelictam ab actu intellectus. sed signum non constituitur per relationem derelictam ab actu intellectus, sed per relationem proveniente ab actu voluntatis, ut diximus loquendo de constitutivo signi: ergo propositio vocalis non est essentialiter oratio significativa. Respondetur distinguendo majorem: propositio vocalis, nego; propositio mentalis subdistinguo: mentalis objectiva concedo; mentalis formalis nego. propositio mentalis alia est formalis et alia objectiva: formalis est ipsa 2ª operatio, seu actus intellectus judicantis objective, ipsa objecta per 2ª operationem intellectus capta, in quibus ex comparatione intellectus resultant relationes subjicibilitatis et praedicabili

Logica agit per se de ppne mentali objectivè, n̄ vero de mentali formali; nec; ex ipsa tu

Quaeres 2° an ppio de predicato nesesario sit vera de subjecto non existente? ante responsionem notate, qd ad hoc ut quaelibet ppio sit vera; solum requiritur, qd predicatum sit conveniens subto, et extrema inter se uniantur apud intelectum. Haec convenientia potest extare dupliciter, s. nesesario et contingenter: quando predicatum convenit subto nesesario, convenit illi independenter a quolibet predicato accidentali; predicatum vero qd convenit subto contingenter semper convenit dependenter a predicatis, quae conveniunt illi nesesario. Res

pondeo pro Xe: quaelibet ppio de predicato nesesario ē vera subto n̄ existente, sicque ista ppio: Cesar ē hō, ē vera pp Cesare n̄ existente. Probatur et D. Th. Si dicente: nec propter hoc nego istam: Cesar ē hō, nullo homine existente: ergo talis ppio ē vera.

In 3° d. 22 q. 1a a. 1a
12

Probatur ratione: qd ē contingens n̄ tollit qd ē nesesarium et per se; sed existentia vel inexistentia subti ē contingens, qd n̄ tolit convenientiam predicati nesesarii, et per se: ergo. Ratione: ideo ppes nesesariae dicuntur eternae veritatis, quia abstrahunt ab existentia subti in sua veritate, taliter qd sive subto existat, sive n̄, semper sunt verae: ergo.

Arguitur 1°, ista D. Th. Sem loco citato ista ppio Cristus ē hō, n̄ fuit vera in triduo mortis; sed ideo fuit falsa, quia subto illius, s. Cristus in triduo n̄ existebat: ergo ppio de predicato nesesario, subto n̄ existente, n̄ ē vera. Respondetur exponendo D. Thomae ibidem citato, negando paritatem, quia subto illius ppio, s. Cristus, n̄ dicit unum conseptum, sed duos, s. naturam divinam et umanam; ppio autem de qua loquimur ē de subto per se uno. Contra: ista ppio Cristus ē hō ē per se vera, et consequenter de predicato nesesario: ergo n̄ fuit vera in triduo; et ita datur aliqua ppio de predicato nesesario, quae n̄ ē vera subto n̄ existente. Respondetur negando antecedens; quia subto illius, s. Cristus n̄ ē per se unum, sed ē unum quasi per accidens, quia includit duos conceptus, ut dictum ē, ideo quae ppio n̄ ē per se quia externa regula D. Th. Si: quando subtum n̄ ē per se unum, ppio n̄ potest esse per se

Arguitur 2°: si ista ppio Cesar ē hō ē vera, Cesare n̄ existente, etiam ista esse ē vera Cesar ē, quia de ppe de tertio adjacente qualis ē 1a, valet inferri ppio de 2° adjacente qualis est 2a; sed ista significat contradictorium illius qd supponitur, quia significat Cesarem existere, et supponitur Cesarem n̄ existere: ergo ne veritas detur contradictio dicendum qd 1a ppio n̄ ē vera, subto n̄ existente. Respondetur negando Mn, et distinguendo causale: a ppe de tertio adjacente nesesaria valet inferri ppio de 2° adjacente, nego;

qui

Ap[?] be Contingenti Concedo. Unde ex hac p[ro]p[ositio]ne Petrus est albus valet consequentia: ergo petrus est; ex ista vero Petrus est homo, non valet: ergo petrus est.

Arguitur 3o. Petro non existente est vera hec propositio, petrus est vivens; sed est de predicato necessario ergo propositio de predicato necessario, subiecto non existente, est vera. Respondetur distinguendo majorem est vera lo vivens sumptum participialiter, concedo lo vivens nominaliter sumpto nego lo vivens potest sumi dupliciter, nominaliter et participialiter nominaliter est nomen [illegible] descendens, et sic abstrahit ab existentia, et significat quod est predicatum essentiale in predicamentalis; participialiter sumptum est participium, ab eodem [illegible] denotatum, et sic quod significat existentiam et non potest vere predicari de subiecto non existente.

Queres 3am propositio in qua predicatur concretum de abstracto, si vera? Jam dixi meo in 1o libro, propositionem aliam esse formalem et aliam identicam: formalis est illa in qua predicatum est forma, vel predicatum per modum forme adjacentis sic predicatur concretum de abstracto et participium; identica vero est, in qua predicatum est idem cum subiecto, non per modum forme. quia ergo in nostra [illegible] propositio que est vera identice, est etiam vera formaliter que [illegible] in precedenti, an propositio, in qua predicatur concretum de abstracto sit vera formaliter? Notate, quod concretum significat principaliter formam, et connotat subiectum; abstractum vero significat formam et nullo modo connotat subiectum, ideo est tanto magis potest abstrahit quelibet forma quanta [illegible] magis concreta. triu genera concretorum reperiuntur in rebus, in substantiis in accidentibus absolutis, et in accidentibus relativis. In substantiis quia duplex est concretio, scilicet suppositi et quidditatis, cum suo singulari et cum suo supposito, ideo possunt fieri due abstractiones, una a suo singulari et alia a suo supposito. Sit exemplum: homo est concretum cum suo singulari, et cum suo supposito, a homo ut concreto supposito abstrahitur umanitas, umanitas autem sic abstracta a supposito potest adhuc intelligi conservare singularitatem ut patet in umanitate Christi Domini, que conservat singularitatem propriam, et non proprium suppositum; ideo ab umanitate, ut abstracta a supposito, potest abstrahi alind abstractum quod dicatur umanitas, ut abstracta a singulari, vel quidditas umanitatis, et hec abstractio [illegible] ultima, quia est abstractio ab omnibus, quod est extra rationem quidditatis

[illegible] Nicolas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In accidentibus absolutis, quia e duplex concretio, s. rationis quidditativae cum individuis, et cum subiecto in quibus reperitur, etiam duplex abstractio, 1a in qua forma accidentalis abstrahitur a subiecto in quo inhaeret, ut a concreto isto album abstrahitur albedo. 2a in qua quidditas accidentalis abstrahitur a suis individuis, ut ab albedine abstrahitur albedineitas; in accidentibus relativis, quia e triplex concretio, quidditatis relationis cum suis individuis, relationis cum termino, et fundamenti cum subiecto in quo inhaeret, ideo in illis triplex datur abstractio, quae huic triplici concretioni correspondet. His praenotatis ad exactam intelligentiam quaesiti triplicem propositionem constituimus.

Dico 1o: [illegible] possunt [illegible] praedicari de suo proprio concreto [illegible] albedo e alba. [illegible] quia concreta eo modo significandi conveniunt [illegible] ut ibi [illegible] concreto [illegible] abstracto [illegible] identice de abstracto praedicari.

Dico 2o: de abstractis [illegible] ultimate possunt [illegible] praedicari illa concreta quae eo modo significandi conveniunt [illegible] albedo e color, [illegible] eo modo significandi [illegible] vel fundamenta [illegible] [illegible] quae requiruntur [illegible] praedicationis [illegible].

Dico 3o: [illegible] ultimate abstractis [illegible] possunt formaliter praedicari illa concreta quae ipsis conveniunt in 1o modo dicendi per se [illegible]. Probatur: abstracta ultimate abstracta [illegible] quidditate et solum [illegible] ergo [illegible] abstractione [illegible] conveniunt in 1o modo, possunt [illegible] praedicari.

Dices 4o: [illegible] concreto sit verum [illegible] falsa: haec [illegible] albedo [illegible] quia [illegible] significandi abstracto [illegible] concreto [illegible] praedicationis [illegible] quae sunt [illegible] abstracta [illegible] ab infinitate [illegible] possent identice praedicari [illegible] significandi [illegible] accidentis [illegible] Deus e deitas [illegible]

[illegible] ... indivisibilis [illegible]

[illegible]

Dico 2º [illegible]

[illegible]

[illegible] significatum [illegible] ... ita ut appareat identitas inter illa.

disputatio 3ª de aliquibus praecognitis ad caput 3um. Quaestio unica ex quibus principiis debeat constare demonstratio

[illegible] ... a priori [illegible] ... a posteriori [illegible]

Ego [illegible] premissas [illegible] veris [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] Scepti [illegible] [illegible] hoc [illegible] demonstratio generat scientiam, et [illegible] habet infallibilem veritatem, nequit [illegible]

[illegible] [illegible] R. S. [illegible] demonstratione [illegible] [illegible] premissis veris.

Praemissae sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: demonstratio [illegible] [illegible]. Premissae [illegible] [illegible] demonstratione [illegible] [illegible] [illegible] si esse [illegible] [illegible] in infinitum, aut [illegible] [illegible] in infinitum, [illegible] [illegible] [illegible]: ergo. Debent praemissae esse notiores, [illegible] magis nota [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] notae, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter quod unumquodque est tale, et illud magis; [illegible] [illegible] nota, propter praemissae [illegible] praemissae sint magis notae. Praemissae debent esse priores [illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod praemissae sint priores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conveniunt praemissis demonstrationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemissae [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] praemissae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illas conditiones [illegible] [illegible] quod praemissae sint propriae, necessariae, de omni, per se, et [illegible] [illegible] [illegible] conditiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo [illegible] praemissae [illegible] sint [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Sed [illegible] [illegible]: ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo [illegible] [illegible] [illegible]. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Concedo [illegible] [illegible] [illegible] praemissae ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse notiores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et illud magis; [illegible] [illegible]: ergo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo [illegible] magis [illegible]: ergo [illegible] [illegible] [illegible]

Respondetur quod istud axioma ut sit universaliter verum, requirere debent quaedam conditiones: 1.a est quod praeter id quod affirmatur de effectu conveniat etiam effectum quo causae, quia esse magis supponit rationem univocam, et defectu istius conditionis non valet hoc effectum, quia ebrius non convenit vinum. 2.a est quod illud per quod comparatur sit vera magis aut minus et effectum quod ipsius non valet sequens exemplum, quia convenientibus non rationibus, et faciliter comprehenditur, non sequitur inde magis et minus.

Tertia conditio est, quod illud de quo dicitur magis sit causa totalis et perfecta respectu factum; et ideo non valet compositum est ens in actu propter formam: ergo forma est magis ens in actu quia tamen non est causa totalis compositi: quarta est quod illud quod denominat effectum tale, causetur a causa. et quod videmus taliter non valet turris est alta propter aedificatorem: ergo aedificator est magis altus, quia licet altitudo utrique conveniat, tamen altitudo turris non causatur ab altitudine aedificatoris. Servatis his conditionibus, illud axioma semper est verum.

Quaeres 1.o cum per causas demonstrare debeat, et medium demonstrationis est causa quia praemissis in praemissis ad probandam sequens conclusionem. Iam diximus, medium in demonstratione quia esse effectum, in demonstratione vero *propter quid* esse causam, quibus ergo demonstrationis procedit quaestio: et quia quatuor sunt genera causarum, scilicet materialis, formalis, efficiens et finalis, quaeritur utrum quaelibet illarum possit esse medium demonstrationis et quidem loquimur de causis per se necessariis et convertibilibus cum effectibus.

Respondeo: effectus potest demonstrari per omnes suas causas, ita D. Thomas dicens: *Contingit demonstrare per quodlibet genus causae*. Et patet discurrendo per singulas; nam in genere causae materialis potest demonstrari hoc esse corruptibile, quia habet materiam; in genere causae formalis, potest demonstrari hoc esse sensibile, quia habet animam sensitivam; in genere causae efficientis demonstratur volitionem esse liberam quia a causa libera procedit; et denique in genere causae finalis demonstratur hominem debere rationabiliter vivere, quia est ordinatus ad vitam aeternam.

Quaeres 2.o quod nam sit medium in demonstratione potissima: notate quod demonstratio *propter quid*, et demonstratio *potissima* se habent sicut superius et inferius; nam omnis demonstratio potissima, seu perfectissima est *propter quid*, non vero e contra, nam demonstratio *propter quid* potest assumere pro medium quodlibet genus causae, ut supra diximus; demonstratio potissima solum procedit per causam metaphysicam, quae est quidditas seu essentiam subiecti.

Dico: definitio metaphysica subiecti est medium in demonstratione potissima. Est et D. Thom. 2.o posteriorum, sic concludente: ergo notitia passionis, ut a notitia *definitionis* speciei quae est subiecti, 1.e 3.a n.4

de 2a q. 2a 2nd.
De 3 q. e 2 ... 11.7
De 1a q. e 2nd 8o

Ergo definitio subbi e medij in demonstratione potisima. Item int.o dicentes; probo ex primo Posteriorij, quia quid e alterius extremi e mediy in demonstratione potisima. Item in 2.o dicente: definitio subti e mediy in demonstratione potisima. Idem habet in prinsipto et alibi. Idem habet phus 2o posteriorij tex. 3o 10 et 20, et expretius 2o posteriorij tex. 4o.

Quæres 3o:

an Silogismus in Communi sit genus respectu silogismi demonstrativi topisi, et sophistisi? Ad veritatem, quia diximus alibi, silogismus demonstrativus generat sientia et fit in materia nesesaria; topicus generat opinione et fit in materia probabili; sophisticus generat errore et fit in materia repugnanti. Dubium e an silogismus ita di dibidatur in illos, tanquam in spesies esentialiter dibersas, an solum in indibidua solo no diferentia?

Ro: Silogismus in Communi e genus respectu demonstrativi, topisi, et sophistisi; et consequenter isti diferunt esentialiter. Probatur, Prenitentur: quæ diferunt plusquam no diferunt spesie; sed silogismi topicus, et sophisticus demonstrativo, diferunt plusquam no: ergo diferunt spesie. Probatur minor: sed silogismi topisi diferunt solo no; sed silogismi demonstrativus, topicus et sophisticus diferunt plusquam tres topisi: ergo tales silogismi diferunt plusquam no et consequenter diferunt spesie, seu sunt spesie respectu silogismi in Communi: ergo. Respondent

Scotiste contrarium sustinentes, quod silogismus demonstrativus topicus, et sophisticus diferunt plusquam tres topisi diferentia accidentali, no vero diferentia esentiali; quia ea diversitas e solum penes materiam, no aute quod ad forma. Sed contra, quia diferentia silogismorum penes materiam arguit diferentiam esentiale inter illos. Patet, quia actus intelectus spesificatur ab objectis spesifise distintis; sed silogismi sunt actus intelectus: ergo spesificantur ab objectis. Minus sic: Sed materia silogismorum e objectum silogismi: ergo spesificantur a materia. Confirmatur 1o: duo silogismi demonstrativi unus fisicus et alius metafisicus diferunt esentialiter et producunt sientias esentialiter diversas; inmo quia silogismi demonstrativi metafisisi sidera objecta metafisica spesifise distinta diversificantur esentialiter; sed tunc solum diferunt penes materia: ergo &c. Confirmatur 2o: ideo quælibet sientia totalis e multiplex spesifise, quia objecta spesifise diferunt: ergo etiam silogismi prædicti spesifice diferunt; et consequenter silogismus in Communi e genus respectu illorum. Et Confirmatur

3o: Silogismus demonstrativus nequit producere errore, nec sophisticus sientiam: ergo diferunt esentialiter. Patet, quia licet requiratur causa distintis in Causis quantum efectivis tamen quælibet causa debet Continere 2o aut 1o formaliter quid quid continentur et producitur a sua causa specie: ergo si silogismus sophisticus no potest producere sientiam nec demonstrativus errore, sunt quidem spesisi et consequenter diferunt esentialiter

Ars metodica inveniendi medium

Phus 1º priorum Capite bigesimo 7º tradit quandam metodum de inveniendo medium, quae quidem valde utilis, et maxime in bestioribus ingeniis, docentaueri phis saepe apelata Pons asinorum, quia rudi et inbesiles indigent arte ad medium inveniendum; quia autem sicut acuta ingenii facilius inveniunt Causam seu medium ad quodlibet probandum, et ita ad [illegible] [illegible]. Sic debetis quod medium e rectas via eundo ad Consequentiam et [illegible] ideoque medium debet esse rectum, quia qui non it per viam rectam, vel non perveniet quo cupit, vel cum magno labore perveniet. Item advertite, quod medium debet esse quasi [illegible] in proportione aequali a finibus nisi [illegible] deceat, quia contingere [illegible] duas vias non habebit Sylogismus: Celebratus in Ce 3º vel seculo vigesimo octavo.

Ad probandum quamlibet propositionem observate regulam generalem, quae est quaerere Causam et invenietis medium, ut est commune axioma quaere Causam et invenistis medium. Hunc propter observare debetis: 1º Considerare quid sit id de quo agitur: 2º praesentare illius definitionem, proprietates, consequentia, antecedentia, Convenientia, repugnantia, Causas, efectus &c. 3º distinguere essentialia, propria, vera, probabilia, accidentalia &c. His prelibatis, si vultis probare, quia res aliquid praedicatum dicatur de aliquo subiecto, quaerite Causam per quam rationem aliud tale praedicatum convenit tali subiecto, qua inventa, invenistis medium. Si autem vultis probare, quare tale praedicatum repugnat subiecto, Causam quaerite, qua inventa, invenistis medium. Et quia probatio potest fieri a priori vel a posteriori, ut diximus agentes de demonstratione, si vultis probare a priori, sumite definitionem rei pro medio; si autem a posteriori, sumite proprietatem, seu effectum rei, et ponite illam pro medio.

Etiam advertite, quod antecedens vocatur id de quo aliquid infertur, consequens vero quod sequitur, seu infertur ex illo, ut si dicas *omnis homo est animal: ergo est animal*. Unde homo est antecedens, et animal consequens: quo supposito, si vultis concludere afirmative, quaerite medium, quod sit commune utrique extremo propositionis, seu terminis inferendae: quod medium si fuerit antecedens ad praedicatum, et consequens ad subiectum propositionis inferendae afirmavit, afirmando Silogismus afirmativos directe concludentes in 1ª figura. V. g. si vultis probare hanc propositionem: *omnis homo est sensibilis*, sumite animal pro medio, et ita dicetis: *omne animal est sensibile*; sed omnis homo est animal: ergo *omnis homo est sensibilis*. Si autem medium est consequens ad utrumque, afirmaverit pro Silogismis in tertia figura construendis. Si denique medium sit conveniens uni, et repugnans alteri extremo potest poni pro Silogismis negativis in quolibet figura, servatis semper servandis.

Tandem hac regulas esse traditas, observare debeto, quarum
1a. est: utrum disputetur de his regulis, quae minus sunt no-
tae [illegible], aut de his, quae sunt evidentes, sine tollere [illegible]
[illegible] omnes [illegible], et quia in scientiis oriuntur [illegible]
ambiguitatis, et confusio. 3a. eligit debet [illegible] probabiles,
et [illegible] 4a: utendum est [illegible], seu vocibus [illegible]
tatibus Claris, et propriis, non singularibus et peregrinis, et
[illegible], quia [illegible] vult intelligit
ultimat conceptum [illegible] ad aliorum intelligentiam venire,
quia inutilis, malus et non [illegible]. Sentiendum
etiam est de rebus cum [illegible] Doctis, et Sapientibus. 5a. inter
disputandum vitanda est omnis digressio; et si aliquid ineptum
et impertinens [illegible], de quia agitur, proponatur, respon-
dendum est [illegible]; 6a. denique: 7o debet sen-
[illegible], et simpliciter [illegible] necessariis conse-
quentis et [illegible]. [illegible] docebit praxis.

Principia scientifica et axiomata totius phi losophi.

Ut [illegible], et [illegible] possibili modum [illegible] in
[illegible] referam [illegible] omnia axiomata philosophiae uni
versae, imo et teologiae, quae quidem [illegible] in
[illegible] facultate, placuit propterea vobis patefacere, ut
[illegible] vobis desit ad perfectam [illegible] in tempore, [illegible]
facilime [illegible]. Quapropter sit primum axioma

[illegible] quae su-
nt eadem uni tertio sunt eadem inter se; et [illegible]
[illegible] D. Th. Si sic explicat: quae sunt eadem uni tertio, sunt eadem
Ex 1o de 2a q. 1a. In. 47 inter se, similitudine [illegible], ac sunt idem uni tertio, [illegible]
nemini.

2um: impossibile est idem simul esse, et non esse (in eodem
et [illegible] 2u idem.) Philosophus [illegible] metaphisicae [illegible]
[illegible], et certissimum omnium principiorum et [illegible].

3um: Contrariorum contrariae sunt
causae; [illegible] meteororum [illegible], quia [illegible]
[illegible] opposita, et [illegible] producta [illegible]
intelligendum de causis [illegible] causis [illegible]
[illegible] causis liberis, seu necessariis, quia [illegible] volitio
et nolitio [illegible] potentia [illegible]
[illegible], [illegible] voluntas est causa libera.

4um: Contraria con
trariis curantur: [illegible] 18. [illegible]
contraria ab eodem subjecto mutuo se expelunt; ideo quae [illegible]
[illegible] frigidis, frigida calidis curantur; hoc etiam in morbis ani
[illegible], quia vitia [illegible] ut superbia [illegible]
[illegible] cupiditate, et sic de ceteris curantur.

5um: [illegible] opositorum eadem est ratio per oppositum, [illegible] communiter tenetur [illegible]
quia opposita opposita debent habere naturam, essentiam [illegible] con-
stitutiva, et proprietates [illegible].

6um: Causa causae est causa causati. [illegible] 2o [illegible] 3o: quia causa [illegible]
producens causam, dat illi [illegible] et virtutem producendi suos effectus,
et sic est causa saltem remota vel immediata illorum effectuum; sicut
Sol producens lumen est causa [illegible] immediata caloris [illegible]
mine causati.

Tertium: Causa 2a agit in virtute Causae 1ae. Aristoteles libro 7o metaphysicae textu 1o [illegible] Celti; quia Causae creatae agunt per virtutem participatam a causa alia, nempe Deo, a quo etiam in operando dependent.

Quartum: quid quod Deus facit mediante Causa 2a potest facere se solo immediate; (intellige de Causis 2is efficientibus, non de aliis Causis). D. Th. in quarto D. Th. 1a 2ae [illegible] decimo, et alibi saepe; quia Deus potest supplere influxum seu causalitatem Causae 2ae efficientis; non vero Causae intrinsecae materialis vel formalis: nemini potest Deus facere rem materialem sine materia et forma, quia sunt Causae intrinsecae etiam de effectibus absolutis intellige, non vero de relativis, quia Deus non potest producere, v. g. unionem, sine suis extremis.

Quintum: Deus et natura nihil faciunt frustra. Aristoteles 1o De Celo textu 32o; quia hoc importare aliquid imperfectionis in effectibus per se, et ad [illegible] speciem, in ordine ad finem a Deo destinatum.

Decimum: entia non sunt multiplicanda sine necessitate. Sibi frustra fiunt per plura, quae fieri possunt per pauciora. Physicorum textu quinto et libro 3o de partibus animalis [illegible], quia superfluum est abolendum.

Undecimum: natura non deficit in necessariis, nec abundat in superfluis. Aristoteles 3o de anima textu quadragesimo quinto. Intellectu non describitur [illegible] principiis illius, et morale documentum Aristotelis libro 1o De Celo tractatu 3o: natura delectatur paucissimis. Avaris dicitur et agentibus proponitur, quid Christiani debent facere.

Duodecimum: natura determinatur ad unum. Aristoteles 2o metaphysicae textu 30: intellige agentia naturalia, quae quidem sunt una determinata, ut [illegible] ad producendum Calorem; non vero agentia libera, quae quidem possunt se determinare ad plura opposita, et Voluntas ad velle et nolle, seu ad velle vel non velle.

Tertium decimum: natura abhorret a vacuo. Aristoteles textu 4o problemate nono. Haec naturaliter, nihil vel nullum vacuum datur in rebus, sed ubique totum plenum est ad minimum aere.

Quartum decimum: violentum nullum est perpetuum. vel: nihil violentum permanet. Aristoteles de Celo textu decimo 7o, nisi tamen ab aliqua potentiore Causa conservetur; sicut damnati in inferno in statu violento in aeternum permanebunt, divina sic volente voluntate.

Quintum decimum: sublata Causa tollitur effectus. Aristoteles 2o posteriorum textu vigesimo 3o. intellige de Causa immediata, et Conservativa, quia conservatio est continuata productio. exemplo; sic sublato sole, tollitur eius lumen et Calor: sic sublatis meritis, tollitur gratia. intellige tamen nisi succedat alia Causa conservans, aut Causa tu se sola conservet.

Decimum 6um: nihil agit ultra suam speciem: phi communiter; intellige de Causis univocis, quia nihil dat alteri, quod ipse non habet; sic leo non potest producere lapidem, nec ignis terram. Sic etiam oculus non potest percipere sonum, nec auditus colorem; unde est aliud Commune axioma: nulla potentia dirigitur extra suum objectum adaequatum.

Decimum 7um: frustra est potentia quae non reducitur ad actum. Aristoteles de Celo textu trigesimo 2o. intellige: frustra est potentia quae non reducitur ad actum, nec reducibilis est; non vero requiritur, quod praecise reducatur.

Decimus 8us: Simile non agit in simile. Aristoteles 1o de generatione textu quinquagesimo 1o ratio est, quia omne agens intendit assimilare sibi passum, ex eodem philosopho: quando si illud est jam perfecte simile non agit; nam tunc deest finis agendi; qui quidem finis erat assimilare sibi passum: ideo Calidum ut quatuor non agit in aliud ut quatuor sibi simile, quod habet tantum de qualitate, quantum Calidus.

Decimus nonus: Simile simili gaudet. Sibi: Similitudo est mater, vel Causa amoris. Arist. problemate vigesimo quinto [illegible] unde Corvus Corvo, homo homini, puer puero, lectus lecto, jungitur.

20us: [illegible]

prius in intentione, posterius in executione. Commune inter philosophos. in 2o physicorum agitur de causa finalis et de mediis ad illam ordinatis; Si medicus quod [illegible] intendit, scilicet Ultimum est Sanitas in firmo postea que intendit media ad illam [illegible]; sed tamen in executione prius est aplicatio medicamentorum seu medicamenti, quam Consecutio sanitatis quae 1o fuit intenta.

21o:

posterior generatione, sunt prior perfectione. Aristoteles physicorum textu 66 [illegible] aliud axioma: natura incipit ab imperfectioribus, sic enim posterius est prius, sed posterius intelligo de perfectibus, quae sunt in eodem genere non autem in diverso; nam accidens in generatione posterius est substantia non tamen perfectius illa.

22us: generatio unius est Corruptio alterius. Aristoteles 3o physicorum textu 63. 3 [illegible] intellige concomitanter, non autem formaliter: si videam generationem [illegible] corrumpitur corpus.

23us: forma non generatur, nec materia, sed Compositum. Aristoteles 7 metaphysicae textu 26, intellige strictae, quia [illegible] a generatione, etiam forma materialis generatur, quia educitur ex subiecto, vel materia.

24us: forma dat esse rei. Aristoteles 2o de anima textu 2, quia forma determinat naturam indiferentem, et constituit illam in [illegible] et conficit speciem Compositi.

25us: forma prior est materia et composito. Aristoteles 7o metaphysicae textu 7o [illegible] intellige quod forma est prior Composito prioritate originis, sed respectu materiae est prior prioritate perfectionis, [illegible] est perfectio.

26us: ex nichilo nihil fit. Aristoteles 1o physicorum textu trigesimo 4o intellige, nihil [illegible] generatur tamen aliquam rationem, quia Creatio rei est productio rei ex nichilo; generatio vero est productio rei ex aliquo praesupposito subiecto: Creatura enim seu Causa [illegible] non potest Creare, bene tamen generare; ideo quae ex nichilo nihil facit: Deus autem [illegible] quia omnia Creavit ex nichilo [illegible].

27us: quidquid movetur ab alio movetur. Aristoteles [illegible] metaphysicae [illegible] 27 metaphysicae [illegible] et hoc principio probat philosophus [illegible] motorem [illegible] omnia et operationi dependent.

28us: non datur in causis progressus in infinitum. Communiter traditur inter philosophos [illegible] antecedens, [illegible] causa [illegible] aliquid [illegible] movetur.

29us: propter quod unumquodque est tale et illud magis. Aristoteles [illegible] textu vigesimo [illegible] principia intelligantur [illegible] sapientem magis et [illegible] amabilis propter Deum: ergo Deus [illegible] magis amabilis [illegible].

30us: sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis. est Commune inter philosophos. Unde [illegible] bonum est [illegible] magis amare Deum, magis bonum est.

31us: [illegible] est Commune inter philosophos [illegible] Corporis [illegible] et [illegible].

32um: quodlibet est vel non est. Aristoteles 4º metaphysicae textu 26 quia fundatur in illo alio: impossibile est idem simul esse et non esse.

33um: quidquid est quando est, necessario est. Commune inter philosophos, quia quamvis in se sit contingens duratio sua; tamen ex suppositione quod est, vel dum est, necessario est, necessario est, quia impossibile est idem simul esse et non esse.

34um: omne quod est, praeter Deum, quia unum est et singulare est. Traditur a philosophis, et sic intelligitur quia omne quod est, Deo excepto, productum est, et juxta illud principium: actiones sunt circa singularia: hoc amplius explicabimus infra.

35um: actiones sunt suppositorum. Aristoteles libro 2º metaphysicae textu 1º. Intellige denominative, non vero realiter effective; sic enim totus homo denominatur intelligens, et sola anima efficienter et realiter intelligens est intelligendo.

36um: est agens propter finem agit. Est commune inter philosophos et constat ex D. Thoma 1. 2. quaestione 1. articulo 2.

37um: finis est causa causarum. Aristoteles 2º physicorum textu 30 dicto, quia intentio consequendi finem movet alias causas ad operandum pro fine consequendo.

38um: omne bonum est communicativum sui. Est commune inter philosophos et hoc probatur convenientia in Incarnatione Verbi Divini, nobis communicati propter summam ejus bonitatem.

39: bonum est quod omnia appetunt. Receptum communiter, quia ut dicit Augustinus nemo respiciens ad malum operatur.

40um: bonum est ex integra causa, malum ex quocumque defectu. Communiter tenetur praecipue inter theologos. Sic actus quamvis in se bonus, desinit esse talis ob malam circumstantiam.

41um: bonum totum est etiam bonum partis; quia quidquid totum absolute perficit, perficit partes consequenter, de cetero nequit esse totum bonum vel perfectum esse, nisi omnes ejus partes perfectae, bonae, quae sint; quia ut ait Aristoteles: perfectum est cui nihil deest.

42um: totum est majus sua parte. Principium per se notum quod non eget auctoritate, nisi sua.

43um: quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur. Commune inter philosophos, quia receptum debet saltem proportionari cum recipiente, ne contineatur ultra capacitatem recipientis: sic anima, quamvis indivisibilis sit realiter, recipitur in corpore modo divisibili virtualiter saltem, quia corpus recipiens divisibile realiter est.

44um: magis et minus non variant substantiam vel speciem. Aristoteles 3º topicorum, quia magis et minus non pertinent ad essentiam rei, sed tantum ad illius perfectionem accidentalem: sic licet homo possit esse magis et minus sanctus, vel doctus, non tamen magis vel minus homo.

45um: nihil volitum quin praecognitum. Tribuitur divo Augustino, quia ut probatur ultimo capite dicto: quia nemo potest amare vel appetere quod non cognoscit. Sed intellige de appetitu elicito, non autem de innato; quia lapis naturaliter appetit centrum suum, quod nullo modo cognoscit, quia est incapax cognoscendi.

46um: abstrahentium non est mendacium. Aristoteles 2o Physicorum text. 18o. Sic quando abstrahimus a particularibus non mentimur, quia sic nec affirmamus aliquid, vel negamus.

47um: modus operandi sequitur modum essendi. Item modus cognoscendi sequitur modum essendi. modus praedicandi sequitur modum essendi. Aristoteles passim in logicis.

48um: pluribus intentus minor est circa singula sensus. Philosopho tribuitur. Unde oritur vulgare proloquium: qui duos lepores insequitur, neutrum capit.

49um: principium constitutivum est etiam principium distinctivum. est commune inter philosophos. quia quaelibet res distinguitur ab alia per id per quod non est illa: Sic enim rationale est principium constitutivum hominis et distinctivum illius a bruto.

50um: Compositio est distinctorum unio. Commune inter philosophos. Ideo nullum compositum est simplex, quia ex pluribus unitis constat.

51um: quidquid indivisibile attingit, aut totum attingit, aut nihil attingit. Commune inter philosophos. Huic adheret illud aliud: indivisibile additum indivisibili, non facit majus.

52um: essentiae rerum consistunt in indivisibili. Commune inter philosophos. et ideo nullum praedicatum potest detrahi vel addi essentiali essentia manente eadem.

53um: ex repetitione actuum generatur habitus. Item: habitus specificantur per actus, et actus per objecta. Item: habitus inclinant ad actus similes illis, ex quibus generatus fuit.

54um: a privatione ad habitum (intellige fra..) non datur regressus. Aristoteles post praedicamenta text. de oppositis. Quia semel sum habitum, et privatione deperdita nemo recuperare potest.

55um: opinari non est in nobis. Aristoteles de anima text. 15. quia non possumus libere assentiri vel dissentire cuilibet objecto, sed cogimur, hoc est, convinci et veritate vel falsitate ejus quod proponitur.

56um: ... stultorum est litigandum. Item: non sunt facienda bona unde proveniant mala.

57um: Contra principia negantes fustibus est arguendum, est commune, et frequenter attribuitur a D. Th. si.

Dicta sufficiant pro nunc, siquidem in progressu totius philosophiae occurrent multa alia dicenda quomodo opus fuerit ad vestrum profectum, quem in omnibus desidero.

Modus di solbendi nodos argumenti distintione

Quia nimirum in lexi. est invenire mediu ad arguendum, quo ad neo ponden dum, ideo sicut rapere agimus de arte inveniendi terminum med. et de principio ad illud; facilitur inveniendum, sic hic agimus de modo distinguendi propositiones, quas inter arguendum solemus involvi aliquibus equivocationibus, et in praxi fere occurrentes, quantum claritate possibili, ono seddetur. Propterea Sit hic modus distinguendi primum [illegible] Sdet [illegible]:

Cognitione quo ad an est, et cognitione quo ad quid est: Cognitio quo ad an est contingit, quando cognoscimus aliquam rem existere in rerum natura; Cognitio quo ad quid est contingit, quando cognoscimus definitive seu quidditative rem ipsam, v.g. cognoscit aliquis, Petrum esse hominem, nesciens in quo esse hominis consistat, et hec cognitio est quo ad an est. Quando autem cognoscit maxime doctus, quod Petrus est homo, quia scit Petrum esse rationalem, quae est quidditas, seu definitio hominis; et hec cognitio est quo ad quid est.

2o: in actu et in potentia: tunc res dicitur in actu quando actualiter est extra causas, jam producta; tunc in potentia, quando adhuc non existit extra causas, sed tantum habet potentiam ut possit existere. Sic rosa in hieme dicitur rosa in potentia, quia adhuc non est producta, sed tantum manet in virtute suae causae; in vere autem dicitur rosa in actu, quia tunc est producta sua causa, seu nascentia.

3o: in actu primo et in actu secundo: vel aliis terminis, actualiter et aptitudinaliter. Hi termini coincidunt cum praecedentibus: actus primus est ipsa potentia intelligendi, volendi; actus secundus est ipsa actio elicita a potentia. Unde in actu primo dicitur aliquis operari, vel aptitudinaliter, quando praecise habet potentiam operandi; in actu secundo vel actualiter, quando de facto operatur. Sic sedens dicitur currere in actu primo vel aptitudinaliter, quia tunc solum habet potentiam ad currere; quando vero currit, dicitur currere actualiter, vel in actu secundo.

4o: absolute et respective: tunc dicitur aliquid absolute tale, quando in se habet naturam absque eo quod comparetur ad aliud, ad hoc ut praestet denominationem, ut homo absolute rationalis, quia in se absque comparatione ad aliud habet rationalitatem; respective dicitur aliquid, quando habet denominationem respective vel comparative ad aliud. Sic homo statura pusillus dicitur magnus respective ad pumilionem; sed dicitur pusillus respective ad gigantem, vel ad alium hominem excedentem notabiliter in statura.

5o: absolute sive simpliciter, et secundum quid: hoc vero tunc praedicatum convenire subiecto absque limitatione: sic homo dicitur absolute, et sine limitatione rationalis, vel albus; secundum quid denotat praedicatum convenire subiecto cum aliqua limitatione: sic Aethiops dicitur albus secundum quid, quia habet albedinem cum limitatione, scilicet dentes tantum.

6o: positive et negative: tunc dicitur aliquid positive tale quando in se habet formam positivam, ut quando homo habens in se gratiam dicitur positive justus; negative autem dicitur aliquid, quando non habet formam positivam, et tamen non habet oppositam: sic homo non habens gratiam, nec peccatum, dicitur negative justus.

7o: confuse et distincte: hoc maxime expectat ad actus cognitivos, aut expressivos, v.g. hec vox exercitus duos conceptus significat, quorum unus dicitur distinctus, et alius confusus: confuse significat duces, et milites; distincte autem dicit ex diversis rationibus multitudinem.

8o: implicite et explicite: quando aliqua non exprimuntur in subiecto vel praedicato, dicitur implicite, ut quando dicitur homo est animal, intelliguntur implicite Petrus, Paulus ex parte subiecti; ex parte autem praedicati intelliguntur [illegible] [illegible], etc. quae non exprimuntur. Explicite vero quando exprimuntur, quod [illegible] vel ex parte subiecti, vel ex parte praedicati.

9o: mediate et immediate: mediate intelligitur quando praedicatum convenit subiecto mediante aliquo; immediate autem quando non mediante aliquo, convenit praedicatum subiecto dicitur, quod immediate convenit.

10o: ut quo et ut quod; aliquando enim ut quo significat causam instrumentalem, et ut quod causam principalem. Sic homo pingit ut quod, et penicillum ut quo. Aliquando autem ut quo significat virtutem agendi, et ut quod suppositum actionis; sic homo est principium quod intelligendi, seu intellectionis, intellectus vero est principium quo; — — Interdum vero ut quo significare formam, vel aliquid se habens per modum formae, et ut quod subiectum denominatum

per formam: i.e. hoc est id, quod est album, seu est album ut quo; albedo autem est id, quo homo est albus, seu albedo est album ut quo. Ex [illegible] intelligens [illegible] distinctionem propter de denominato, et propter denominificato; nam [illegible] est subiectum, quod vero [illegible] ipsa aficiens subiectum, seu denominans illud: unde [illegible] convenit homini albo ut per se denominato, et albedini autem per se [illegible].

11. simultas potentiae, et potentia simultatis: 1a. est habere multas potentias ad plures actus, quamvis isti actus sint incompatibiles inter se, v.g. homo habet plures potentias ad sedere, et ambulare, qui quidem actus non possunt simul compati in homine. Vere vero [illegible] potentia [illegible] est, habere potentiam ad plures actus simul habendos, si homo habet potentiam ad ambulandum et videndum respectu quorum non solum est simultas potentiae, sed etiam simultas potentia, quia simul potest ambulare, et videre.

12a. obiective, et subiective: obiective dicitur omne id, quod proponit cuilibet potentiae ut ab ipsa cognoscatur, v.g. album oculis, sonus auditui, et sic de aliis potentiis materialibus ens intellectui, bonum voluntati, unde omne quod obiicit potentiae, dicitur habere esse obiective respectu talis potentiae. Subiective autem est respectu illorum, quae sunt in subiecto a quo sustentantur, v.g. cognitio in intellectu, volitio in voluntate, visio in oculo, albedo in pariete, et omne accidens in substantia.

13. adequate, et inadequate: 1um est quando aliquid accipitur secundum omnes suas partes, sic homo dicitur adequate animal rationale; 2um est quando accipitur secundum aliquam, vel aliquas partes, et non secundum omnes, sic homo dicitur inadequate animal, vel rationale. Equus dicitur albus secundum aliquas partes, et Ethiops secundum dentes tantum.

14. intensive, et extensive: [illegible] ad [illegible] per [illegible]; [illegible] vero ad [illegible] extensionem: extensio enim caloris [illegible] calor [illegible], quando calor [illegible] ad plures partes subiecti; intensio [illegible] quando in eadem parte subiecti [illegible] plures [illegible] caloris [illegible] calor [illegible], dicitur [illegible], intensive [illegible] calorem [illegible] sic enim manus [illegible] calidum [illegible] magis calida, quam totum corpus [illegible] calidum [illegible] manus calida [illegible] in parte subiecti, quando [illegible] solum in manu.

15: realiter seu 1o intencionaliter, et 2o intencionaliter: [illegible] quando [illegible] quando aliquid [illegible] in rebus, [illegible] si dicas: homo est animal; [illegible] intellectus, ut si dicas: homo est species, animal est genus.

16: reduplicative et specificative: [illegible] intelligitur [illegible] distinctio; [illegible] non [illegible] specificatione.

17: per se, et per accidens tunc dicitur aliquid per se quando [illegible] modo dicendi per se [illegible] dicitur per accidens, quando praedicatum est accidens, vel se habet per modum accidentis, ita quod non pertineat ad 1um vel ad 2um modum dicendi per se. Aliquando per se est idem, ac propter se, seu ex professo; per accidens autem idem ac propter aliud, seu ex casu: sic logica per se agit de secundis intentionibus, per accidens vero de primis, vocibus, rebus et signis.

18: essentialiter, et accidentaliter: 1o modo, convenit subiecto quod convenit illi in 1o modo dicendi per se, sine quo subiectum nec esse, nec concipi potest, sic est rationalis respectu hominis. 2o modo convenit subiecto illud, sine quo potest concipi subiectum, vel sine quo subiectum potest esse, seu existere in rerum natura. Sed advertite, quod illud, sine quo subiectum potest concipi non potest subiectum esse seu existere sine illo; et hoc vocatur accidens accidentalitate methaphisica; illud autem, sine quo subiectum potest existere, dicitur accidentalitate physica.

19: directe, et reflexe: nota pro intelligentia quod cognitio alia est directa, et alia reflexa: cognitio directa est quae directe tendit in rem cognitam; cognitio autem reflexa est cognitio cognitionis in eadem potentia, v.g. cognitio, qua cognosco lapidem est cognitio directa; et cognitio, qua cognosco cognitionem lapidis est cognitio reflexa. Et dicitur in eadem potentia, quia si sit in alia potentia, non est cognitio reflexa, sed directa.

20: de potentia Dei ordinaria, et de potentia Dei absoluta: potentia Dei ordinaria est secundum leges [illegible] stabilitas operari; potentia Dei absoluta est operari [illegible] leges: [illegible] potentia [illegible] ordinaria non potest Deus [illegible] ab ferro, quod [illegible] inposita [illegible] contentione tenet, sine [illegible] ferro [illegible] est [illegible] sed de potentia absoluta potest [illegible] (Dicit de Trahuno) [illegible] potest Deus facere [illegible] potentia [illegible] involvit [illegible] Deus potest facere [illegible] non [illegible] illius

fray Marco Mejía de la
Concepción

Tractatus in universa logica. in qua logica mag=
na Artis iuxta aquilinam mentem V. P. F.
Joannis Dunchi S. D. merito Mariani,
et Subtilis, theologorum facile Principis, et
Franciscanae familiae Dignissimi Ma=
gistri, breviter, Compendiose trac
tatur a P. F. Petro Barco a Sta=
Agnete Discalceatae Provinciae
eiusdem Ordinis Divo Didaco
Sacratae, et in hoc S. P. N. S.
Francisci Ascindensi Con=
vtu Artium Lectore.
Me audiente F.
Matheo Messa
a Concepcione
Suus Discipu=
lus
Anno Do=
mini
MDCC
LXIII

Præfatio

Persolutis dialecticis institutionibus, aut aliqualit[er] illustratis vestris mentibus utinam, explere Dilectissimi Filii! dum vestro doctrinæ iter, vos quippe, ut aiebat Divus Paulus, Filioli mei, quos iterum parturio, per sequi ut accedamus ad ardua Logicæ conceptionem, quam si scrutamini, secure estis magna cum facilitate ad alias scientias quia Logica est velut janua ad alias adquirendas, quas si desideraretis, per hanc debetis porta intrare. Dificilis quidem additur ardua, et angusta porta. Verum enim vero qui nihil aliud, quam vestrum profectum desidero, hanc difficultatem ad planandam [illegible] conabor, utinam D. O. M. [illegible] meis faveat.

Sed quia ad Logicam, et alias scientias adquirendas [illegible] [illegible] quod sit scientia in [illegible] penetrabo scientia ut sic facilius sciat quælibet scientiam particularem; ideo prius ut scientia ita sic in ipsa Logica limine disputationes in [illegible] præmiade dicentur ut [illegible] sit [illegible] alibet scientiam particularem amplius [illegible] quia [illegible] quæstiones [illegible] obus [illegible] Itaque vero nolo [illegible] ut [illegible] mihi si sit [illegible] Dei [illegible], propter quam [illegible] debetis [illegible] ut ita sitis felices participa[tione] [illegible] Logicam [illegible] infelicissimi qui a libro Sapientiæ C. 3. [illegible] plinam qui abjicit infelix est. Et si vultis scire [illegible] felicitas Logicæ audite Senecam: Logica animum format et fabricat vitam disponit [illegible] Logit [illegible] [illegible] demonstrat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Incepi [illegible] [illegible] Die Vigesimo octavo Maii anno Domini MDCCLXIII [illegible] et [illegible]

[illegible] a Fratre Petro a Banco de [illegible] [illegible] eiusdem mensis [illegible] Die Vigesimo Primo [illegible] Logice

Disputatio 1.a proemialis de Stia in Coi

questio 1.a quid sit Stia in Coi.

§ Arist. l.o Po.r. docet de qualibet re quatuor inquiri posse l.o an sit, 2.o an existat in rerum natura. 2.o quid sit, seu quidditas, seu quid ratio sit ejus specifice Constitutiva 3.o qualis sit, seu quas passiones, seu proprietates habeat. 4.o propter quid sit, seu ad quem finem ordinetur. tamen agentes de scientia ordine inquisitione incipimus, seu quid sit. quia in l.a nulla dubitatio temporibus contra sceptici licet eum antiquitus plus academicis de rebus dubitantibus docuerunt; nulla de ex scientia in rerum natura, hujus modi errore a scolis et de diriis exterminatus e.

Notandum l.o quod

Stia multipliciter sumi potest, l.o quacumque notitia vera, sive necessaria, sive contingenti, sive obscura, sive evidenti. 2.o vero sumitur pro notitia non solum vera; sed etiam Certa cum formidine rationis; quo sensu sumitur minus late, et excludit opinionem, et notitiam contingentium quamvis verarum; Convenit tamen fidei Divinae et notitiae principiorum quibus adheret firmiter intellectus 3.o Sumitur non solum vera et Certa, sed etiam evidenti, qualis e Cognitio primarum principiorum, et sic excludit fides Divinam, quae evidens non e. 4.o Sumitur pro notitia Certa et evidenti per demonstrationem adquisita, et de Stia in hoc ultimo sensu loquimur impresenti.

Notandum 2.o quod sicut dantur habitus in Voluntate qui dicuntur Volitivi et morales, dantur habitus intellectus, qui vocantur intelectuales. de quorum enumeratione philosophi. istorum habitus Cognoscendi l.a principia ut Cognitio habitualis hujus. Totum e majus sua parte 2.us Sapientia et e habitus Cognoscendi res per altissimas Causas, et habitus teologiae. 3.us dicitur opinio, et e habitus asenciendi ad unam partem cum formidine alterius partis.

4.us e prudentia et e habitus regulativus actuum umanorum in genere moris ut bene et laudabiliter fierint posint quintus dicitur ars et e habitus cum recta ratione activus seu factivus. 6.us dicitur Stia. sed quia haec e duplex una actualis et alia habitualis quarum l.a e Cognitio actualis Rei demonstrationis, 2.a vero habitus cognoscendi Rem demonstratione advertendum quod de utraque procedit inquisitio presens quae propter sit.

Dico Stia e notitia Certa et evidens rei necesarie per demonstrationem adquisita. Probatur ex Arist. dicente: accipiendo Stiam proprie ut accipit. l.o Post. requirimus quatuor Conditiones in Stia 1.a quod sit certa omnino vero desubitatione et deceptione. 2.a quod sit Cognitio necesaria 3.a quod sit per Causam evidentem in ordine. 4.a quod sit per Causam necesariam evidenter aplicatam ad rem per discursum Silogisticum.

Has quatuor definitiones Colligit D. Tho. Si citata ex Arist. l. Po. dicente: tunc scire opinamur unumquodque simpliciter et non sophistico modo quod e secundum accidens cum arbitramur cognoscere causam ... Cao. et probatur ratione Stia de ratione convenire cum habitibus intelectualibus et diferre ab omnibus illis saltem per illam particulam cum habitibus intelectualibus conveniat quia diferret per alias partes ergo.

Prova ut ma quia per illi Certa distinguitur ab opinione quae quando non e certitudo sed dubietas. Per illi evidens diferre a fide quae evidens non e sed obscura. Per illi rei necesarie distinguitur ab arte et Prudensia quia ars e circa factivilia, et circa opera et prudensia e circa agibilia in eodem principio receptiva intelligere et velle quae contingensia sunt. per illi per demonstrationem adquisita diferre habitus principiorum qui e circa principia demonstrationi, et a sapiensia quae etiam principia entium ex altissimas Causas speculatur ergo.

2. 3. D.e 24
9. l. n. 13.

Notate pro 1.a definitione dicti, quod certitudo est, adhesio firma intellectus alicui parte determinate absque formidine de opposito, si enim esse aliqua formido, non esset in actu certitudo, sed dubietas
nec esset scientia sed opinio, quae certitudo alia provenit ex objecto, quatenus ista se habet
in suo obiecto, ut neque de potentia Dei absoluta potest aliter se habere, qualis sunt veritates
primae necessariarum, et haec certitudo appellatur intrinseca metaphysica, et objectiva. Alia
dicitur extrinseca, et potest multipliciter accidere, vel quia voluntas pertinaciter imperat
intellectui, ut taliter iudicet, et non aliter quia movet per se aliquo affectu, vel apparenti
sed falsa ratione, ut contingit in haereticis, et incredulis, qui pertinaciter adhaerent erroribus suis

Potest etiam provenire ex eo, quod id quod iudicat
accepit ab aliquibus magnae auctoritatis, et hoc modo sumus certi, Romam esse, et quanto
quo majoris authoritatis viri apparent, eo firmius adhaeret intellectus, ideo quia Deus est
supremae auctoritatis, articuli fidei sunt maxime certitudinis, quia sunt testimonio
divino firmati, tandem provenit ex eo quod intellectus videat aliquid non aliter aliter posse
evenire quamvis simpliciter posit aliter fieri ut si videre accidens stare in
ferro esse in subiecto et videre igne aplicatum passo, stari judicaret cum posse
nepotentia absoluta facere. Haec dicitur certitudo phisica, sed quia sub ista potest
esse falsum, ad suam propriam dicta solum requirit certitudo metaphisica.

Pro 2.a Defini-
tione scientiae, sciendum est quod evidentia est quasi clara objecti videntia. Haec evidentia
est duplex, alia objectiva, quae se tenet ex parte objecti et est claritudo illa in objecto ma
nifestans ipsa clare intellectui, altera a parte potentiae et est claritas cognitionis intime perci
pientis ratione connexionis extremorum. Rursus utraque evidentia est duplex: alia
immediata, et independens, quae est propria primorum principiorum, quae dicuntur immedi
ata, quia apprehensis eorum terminis statim apparent intellectui: alia est mediata et depen
dens, quia non ex simplici apprehensione terminorum movet intellectum, sed propter aliud
quod est causa cognitionis illius, et haec pertinet ad res quae evidenter sciuntur pro
pter praemissas. Ad scientiam ergo stricte requiritur evidentia non solum ex parte
objecti sed etiam ex parte potentiae, non immediata, et independens, sed dependens et
mediata.

Probatur 3.a conditione, scilicet quod sit rei necessariae, ad videndum quod ne
cessitas est duplex: alia incomplexa, qua res ita in se ipsa est, ut non posit non exi
stere, et dicitur etiam necessitas simpliciter, et haec solum in Deo reperitur: alia
necessitas complexa; et ista est duplex, quia quid est et est connexio necessaria
praedicati cum subiecto, ita ut propositio, in qua illud praedicatum enuntiatur de subiecto, sit
necessario vera, et nequeat falsificari pro quocunque tempore, differe-
ntia. Ad scientiam perfectissima non requiritur tanta necessitas, quia omnia praeter
Deum contingentia existunt, sed sufficit 2.a

Pro quarta demum
conditione est notandum, quod non est de ratione scientiae ut sic, quod sit per dede
monstrationem formalem, quia hoc est imperfectionis in scientia, et in
intellectu, ut notat Doctor noster Subtilis, quaestio tertia prolo
git numero vigesimo, ideoque solum sic reperitur in creatis; sed
quod reperitur de ratione scientiae est quod cognoscat effectus, seu quasi effec
tus, et causas, seu quasi causas, et quod talis causa sit ratio
apriori sui effectus, et talis effectus sit ratio aposteriori suae
causae.

Hoc potest fieri per demonstrationem obtivam, qualis reperitur in Deo, ubi non est succesio cognitionum, quia non cognoscitur unum post aliud, sed unico, et simplicissimo actu omnia intelligit, et solum est succesio obtiva, ex parte rerum sese invicem natura aut tempore sucedentium.

Arguitur quinto: si sientia esset certa oponeretur opinioni, sed non oponitur, quia sientia, et opinio possunt esse in eodem intellectu et de eodem objecto; ergo. Probo minorem: medium probabile generat opinionem, et medium demonstrativum generat sientiam; sed eadem conclusio potest probari medio probabili et medio demonstrativo; ergo de eadem conclusione potest stare sientia et opinio. Respondetur ex Doctore Nostro Subtili, quod quando effectus sunt in aliquo incompossibiles et causae eorum simul sunt incompossibiles in causando, quia non possunt simul causare, sed fortior illarum causabit altera non causante. Cum igitur sciencia et opinio sint incompossibiles in eodem de eodem, et earum causae, scilicet medium probabile, et demonstrativum sunt incompossibiles; quare si aliquis habeat opinionem de aliquo, et superveniat demonstratio, corrumpitur opinio: si autem medium probabile, et demonstrativum sint simul, tunc probabile nichil causabit, impeditum a demonstrativo, sicque numquam stabunt sciencia et opinio in eodem de eodem.

L. 3º D. 24 q.
11 sub N.º 2.

Arguitur 2º: si sciencia esset evidens oponeretur fidei; sed non oponitur, quia possunt esse simul in eodem de eodem objecto; ergo. Probatur minor: ex Joanne 20, ubi Christus dixit Tome: quia vidisti me Tomas, credidisti; ergo habuit sciencia, et fidem de eodem. Respondetur cum Divo Gregorio, quod Divus Tomas aliud vidit et aliud credidit; vidit hominem, et credidit Deum: unde havuit sientia de umanitate Christi Domini resurgentis, et fidem, et divinitate; sicque non habuit sciencia et fidem de eodem objecto, sed de diversis.

Este blanco se quedó quando escribe [illegible]
porque dege mucho blanco

2o. Sed contra quia Divus Thomas vidit Christum resurrectum et aliquid credidit alicuius fidei, sequitur quod habuit scientiam et fidem de eodem. Confirmatur: quia Divus Joannes vidit Christum crucifixum, et tamen habuit fidem de Christi passione alias, tunc [illegible] ergo scientia et fides possunt esse simul in eodem de eodem objecto. Respondetur ad [illegible] confirmationem [illegible] quod quando apostoli viderunt Christum [illegible] non habuerunt fidem actualem, sed habuerunt habitum fidei quo praedicaverunt sine visu. Videat [illegible]

Arguitur 3o: de corporibus corruptibilibus datur scientia physica; ergo scientia non est rei necessariae. Confirmatur, quia in posterioribus demonstrat Thales eclipsim de luna quae est contingens; ergo de contingentibus datur scientia. Respondetur distinguendo antecedens: de corporibus corruptibilibus datur scientia quoad eorum essentiam et possibilitatem, concedo; quoad eorum existentiam, praecise nego. Corpora physica quoad existentiam et actualem corruptionem sunt contingentia; quoad eorum essentiam et corruptibilitatem habent connexionem necessariam, et sic de illis datur scientia. Ad confirmationem dicitur quod Thales demonstrat de luna eclipsim habitudinalem seu eclipsabilitatem quae est praedicatum necessarium; non vero eclipsim actualem, quae est contingens.

Arguitur 4o: si scientia esset ad per demonstrationem acquisita, daretur processus in infinitum, sed hoc est [illegible]: ergo. Probatur sequela: nam in demonstratione effectus cognoscitur per causam, nec causa [illegible] per aliam, et illa per aliam, et sic daretur processus in infinitum in causis et demonstrationibus: ergo. Respondetur negando sequelam, quia licet scientia sit cognitio rei per causam, nec causa [illegible] per aliam scientiam, sed cognoscitur per apprehensionem terminorum, et per habitum principiorum.

Quaestio 2a: Quodnam sit objectum adaequatum seu attributionis in qualibet scientia totali?

Pro quaestione intelligentia [illegible] quod quaelibet scientia respicit suum simile, seu objectum, [illegible] significat, ideoque non possumus habere exactam cognitionem scientiae nisi prius [illegible] cognoscamus. Hoc autem simile plura sortitur nomina. [illegible] circa quam scientia versatur connoscendo et demonstrando. Vocatur subjectum informationis seu inhaesionis, ut se habet paries respectu albedinis, sed improprie [illegible] passiones quae de ipso demonstrantur. Appellatur denique objectum, quia quasi objicitur scientiae, ut ab ipsa cognoscatur.

Nota 1o: quod objectum dividitur in complexum et incomplexum: complexum est tota conclusio demonstrationis, per quam acquiritur scientia, et de hoc non loquimur in praesenti. Objectum incomplexum est subjectum demonstrationis, de quo concluditur passio, et de hoc est sermo. Objectum incomplexum dividitur in primarium et secundarium; primarium est finis et scopus totius scientiae, in cuius gratia considerat omnia quae contemplatur; appellatur etiam objectum totale et adaequatum, quia adaequat totam scientiam. Dicitur etiam objectum attributionis

Quia omnia, quae in scientia considerantur, ei ipsi attribuuntur. Obiectum secundarium est illud, quod considerat scientia non propter se, sed propter obiectum primum, et hoc vocatur etiam partiale et inadaequatum. Noto 3o quod obiectum primarium aliud est ex primitate principalitatis, aliud primitate praedicationis et aliud ex primitate adaequationis. Obiectum ex primitate principalitatis est illa species nobilior obiecti attributionis, sicut est in metaphysica substantia, quae est nobilior species entis. Obiectum ex primitate praedicationis est illud, quod praedicatur de omnibus, quae in scientia considerantur, sicut in metaphysica ens, in arithmetica numerus, et in logica ens rationis. Obiectum ex primitate adaequationis est quod superamanet explicitum, et dicitur ex primitate adaequationis, quia ita adaequat scientiam, ut nec illa excedit, neque ab illa excedit, quia nihil considerat scientia, quod sub ipso non contineat, et nihil continet sub ipso, quod scientia non consideret; sic color dicitur obiectum visus, quia nihil est coloratum, quod non possit videri, et nihil potest videri, quod non sit coloratum. Quod autem obiectum adaequationis sint primum praedicationis per accidens est, et non necessario requisitum ad rationem obiecti totalis.

Dividitur etiam obiectum in materiale et formale. Materiale est res ipsa, quae consideratur in scientia, quae et dicitur materiale propter indifferentiam quam habet, ut a diversis scientiis consideretur, et a thomistis vocatur quod formalis quae. Obiectum formale est illa ratio formalis sub qua res consideratur a scientia, et vocatur a thomistis ratio formalis sub qua. Exemplum utriusque: homo est cognoscibilis scientiis, metaphysica, physica et medicina, sed quia a metaphysica consideratur sub ratione entis, a physica sub ratione naturalitatis, et a medicina sub ratione sanabilitatis, homo est obiectum materiale respectu harum scientiarum, quia habet indifferentiam, ut ab omnibus istis consideretur; ratio vero entis est obiectum formale metaphysicae, quia determinat hoc, ut sit obiectum metaphysicae, et similiter naturalitas est obiectum formale physicae, quia determinat hoc, ut sit obiectum formale physicae, et sanabilitas medicinae. Obiectum autem adaequatum et specificativum scientiae nec est materiale tantum, nec formale solum, sed ex utroque constitutum. Noto 4o

et dico: Resolutio quod ad obiectum adaequatum cuiuslibet scientiae 3es requiruntur conditiones necessariae: 1a quod de illo sit notum, quia est et quid est, hoc est, quod praesupponat essentiam et existentiam. 2a quod habeat passiones demonstrabiles de ipso per essentiam. 3a quod omnia alia quae in scientia considerantur, habeant ordinem attributionis ad ipsum. Requiritur quod de eo detur notum quia est, quia nulla scientia debet probare a priori existentiam sui obiecti, sed illam debet supponere, quod intelligitur, non praecise de existentia reali actuali, sed sufficit existentia obiectiva, si scientia sit de ente rationis; si vero sit scientia de ente reali, sufficit et existentia realis aptitudinalis, hoc est non repugnantia ad existendum, et sic dicitur nullum hoc esse inconveniens de illo posse dari scientiam propter existentiam aptitudinalem.

Quod de subiecto sit notum quid est, vult dicere quod in scientia debet praesupponi essentia subiecti, quod intelligitur non quod habeat essentiam, modis definibilem per genus et differentiam, alias nec Deus, nec ens realiter simplex, nec ens rationis possunt esse obiecta scientiarum; sed debet intelligi quod habeat saltem aliquem conceptum quidditativum et per se unum, sive talis conceptus sit realis, sive rationis, sive simplex, sive compositus, quia ex sua ratione requiritur ratione obiecti et illa quae potest esse medium ad demonstrandum passiones de obiecto, ideo quod sufficit conceptus quidditativus ac finalis. Ex quo colligitur quod singularia, et entia per accidens non possunt esse obiecta scientiae, si sumantur in materiali exercitio, seu quod important existentiam. Si vero sumantur in actu signato, et ut abstrahunt ab existentia, de illis potest dari scientia, quia sic induunt rationem necessariam.

Requirit quod obiectum habeat passiones de ipso demonstrabiles, quia ad scientiam acquirendam per demonstrationem essentia est essentia scientiae de obiecto, ut dicitur, et non dicitur demonstrantur, sed supponuntur, necesse erit quod habeat passiones de ipso demonstrari debeant. Requirit denique quod omnia quae in scientia considerantur, ad obiectum adaequatum tanquam ad finem reducantur, quod intelligitur non in essentia sed in ipsa cognitione. Unde non autem dicitur si obiectum sit superius essentialiter vel in ipsa, sed solum quod alia obiecta ad ipsum attributive reducantur, et quae est cognitio praecipua obiectiva huius scientiae, sit data.

[illegible]

: obiectum primum et adaequatum cuiuslibet scientiae est illud quod continet in se [illegible] primo virtualiter omnes veritates illius additas cuius est. Et probatur ratione ibidem: obiectum se habet ad scientiam, sicut causa ad effectum; sed non est causa adaequata nisi quod contineat illum virtualiter totum effectum: ergo non est obiectum adaequatum nisi contineat illam virtualiter totam scientiam. Confirmatur: obiectum illius adaequatum est illud ad quod omnia alia attribuuntur et a quo omnia dependent in cognoscendo, ut patet ex eius praecipua conditione; sed omnia alia dependent ab illo quod illam virtualiter continet: ergo. Patet minor ex D. Th. dicente: Omne illud est tale quod non dependet ab alio, sed alia ab illo; itaque illud continet ac ab aliis non dependere in continendo, sed alia ab ipso: ergo.

Probatur 2.º: per illud constituitur obiectum logicae, per quod distinguitur a non primo, quia principium constitutivum est distinctivum; sed obiectum logicae distinguitur a non primo per hoc quod contineat virtualiter omnes veritates scientiae: ergo. Probatur minor: causa distinguitur a non prima per hoc quod contineat omnes effectus: ergo. Item: distinguitur continens non primo per hoc quod continet virtualiter: ergo. Per hoc enim constituitur obiectum metaphysicae, quia continet virtualiter omnes veritates illius scientiae: ergo.

3.º Probatur [illegible] Relati [illegible]

Arguitur primo: sicut obiectum primum potentiae ad potentiam, ita debet esse primum scientiae ad scientiam; sed obiectum logicae potentiae debet esse commune ad omnia alia illius potentiae: ergo obiectum scientiae debet esse aliquid commune ad omnia alia obiecta scientiae, et non aliquid virtualiter continens alia. Respondetur [illegible] negando paritatem. Ratio est quia proportio obiecti ad potentiam est proportio motivi ad mobile, et quia obiectum quodlibet adaequatum potentiae potest movere potentiam, inde est quod obiectum adaequatum potentiae debet in se includere rationem obiectivam, et consequenter obiectum illius debet esse commune ad omnia alia [illegible].

Proportio autem obiecti ad scientiam est sicut proportio causae ad effectum, cum ideo obiectum adaequatum non sit causa totius scientiae non necesse est quod includat rationem obiectivam, nec per consequens quod obiectum illius sit commune et superius ad omnia alia obiecta. Unde aliquando obiectum illius sit commune ad omnia obiecta adaequata, ut est ens in metaphysica, in geometria, in arithmetica, in hoc non constituitur ratio obiecti, sed in ipso ineo, quod contineat virtualiter omnes veritates illius scientiae, cuius est obiectum illius.

Arguitur 2.º: [illegible] est obiectum logicae [illegible] quod continet omnia logicalia: ergo. Probatur minor: syllogismus non continet notitiam demonstrationis: ergo non continet omnia logicalia. Probatur antecedens: imperfectum non continet notitiam perfecti; sed syllogismus est imperfectus respectu demonstrationis: ergo syllogismus non continet demonstrationem. Probatur minor: superius est imperfectum respectu inferioris, et pars respectu totius; sed syllogismus est inferior et pars respectu demonstrationi: ergo. Respondetur negando minorem et antecedens probationis. Ad eius probationem distinguo minorem: syllogismus est imperfectus respectu demonstrationis in essendo, concedo; in essendo scibilis, nego. Quodlibet superius in essendo est pars, et incompletum respectu inferioris; sed illud quod continet virtualiter omnes veritates illius scientiae est perfectius in essendo scibilis, maxime quando ordo doctrinae non sequitur ordinem naturae, quia tunc ex arbitrio scientifico potest ordo condicionis ita disponi, quod imperfectius in essendo sit perfectius in essendo scibilis.

Arguit 3º Scotus in qe 3a univ[er]salium assignat tres Condisiones supra explicata ad rationem obiecti, sed non omnis ob[iec]tum 1m debeat Contineat 1o intuabilia omnes veritates scientiae: ergo obiectum 1m non constituitur per hoc quod Contineat 1o virtualiter omnes veritates illius adequatas sibi scientiae. Cuius e[st] respondet 1º quod argumentum ad autoritatem negativa non Concludit, quare non sequitur Scotus non dicit hoc ergo et ita non est. Respondet 2º quod i tres condisiones concludunt unde finitiunem obiecti supraposita. Includit 1a Condisio, quia si obiectum 1m continet 1o, itaut eius veritas alterius dependeat, necesse est quod in illa scientia demonstrent essentia, et existentia obiecti; sed aliunde praesupponantur cognitae.

Includit 2a Condisio, quia si obiectum continet virtualiter veritates illius scientiae consequens est quod contineat notitiam suarum passionum taliter quod possint demonstrari de ipso per suam essentiam. Includit denique tertia Condisio, quia si obiectum 1m continet omnes veritates scientiae consequens est quod omnes ista reducantur, et ordinent ad illud ut ad 1m continens, et ut ad finem, in cuius gratia omnes ista considerant.

Questio 3a Quanta sit Continentia virtualis obiecti

In praecedenti diximus cum D. Tho. obiectum cuiuslibet scientiae Continere 1o virtualiter omnes veritates illius. Nunc autem inquirimus, quanta sit haec Continentia, id est an haec Continentia solum Conveniat obiecto specifico an etiam obiecto generico, secundo obiecto 1o non solum respectu suarum passionum sed etiam respectu suarum inferiorum? an denique ista virtualis Continentia ultra proprias passiones et inferiora directe contenta sed extendat ad omnia alia obiecta quae in scientia Considerantur, et sub obiecto 1o directe non Continentur? Sed quia

Continentia est multiplex, et Claritate possibili prosedamus noto 1º quod Continentia alia est actualis, et alia potentialis. Continentia actualis alia est essentialis, et est, qua aliquid Continetur sua praedicata essentialia, ut homo Continet animale, et haec dicitur inclusio; alia dicitur unitiva, et est qua aliquid continet aliqua sibi realiter identificata, sic homo continet risibilitatem, et omnes alias passiones. Continentia potentialis nichil aliud est, ut cum D. Th. di[ximus] Lib. 3º universalium quam indeterminatio, et quia indeterminatio alia potest passiva, et alia potest activa, ideo Continentia potentialis alia est passiva et alia activa.

Continentia potentialis passiva est, qua aliquid habet indiferentiam ad plura recipiendum, sic materia 1a Continet materia igni et forma aquae, quas potest recipere. Continentia potentialis activa est, qua aliquid habet potentiam ad plura producendum, sic sol continet ignem, plantas, metalla et. Haec Continentia dicitur virtualis quia Continentia virtualis est illa, qua unum continet alium in esse producibili. Sed quia duplex est esse, scilicet reale et cognitum hinc est quod continentia virtualis alia est in esse reali et alia in esse cognito.

Continentia virtualis in esse reali est, qua aliquid potest producere alliud in esse reali. Quoniam autem esse reale est duplex, scilicet fisicum et metafisicum, quorum 1m est res a sua causa realiter distinctas, secundum vero est formalitas pullulans, et alia secundum alteram identificata ideo Continentia virtualis in esse realis alia est fisica et alia metafisica. Fisica est qua aliquid potest producere aliud in esse fisico. ut ignis potest producere Calorem ab ipso realiter distinctum, metafisica quamvis potest esse principium alterius, non per veram productionem, sed per emanationem metafisicam, sic homo est principium a quo pullulat risibilitas

Unde productum physicum est verae productum, et realiter distinctum a producente; productum autem metaphysicum nec est verae productum, nec realiter distinctum a producente.

Continentia virtualis in esse Cognito est, qua aliquid potest esse Causa ut aliud Cognoscatur, seu potest producere notitiam alterius. Hoc potest tripliciter evenire, scilicet, per se primo, per se non primo, et quasi per accidens. Continentia virtualis per se primo, qua aliquid per suam rationem formalem, tamquam per medium potest demonstrare suas passiones de se ipso, sic Color continet visibilitatem, sed quia per rationem formalem Coloris potest visibilitas quae est passio ejus demonstrari de ipso. Continentia virtualis per se non primo est, qua aliquid per suam rationem formalem tamquam per medium potest demonstrare per suas proprias passiones de suis inferioribus. Sic per rationem formalem Coloris, visibilitas quae est passio ipsius, potest demonstrari de albedine quae est illius inferior. Istae duae continentiae dicuntur intrinsecae et immediatae.

Continentia remota, et quasi per accidens est, qua aliquid, licet per suam rationem formalem non possit Causare notitiam alterius per se et immediate, tamen se habet ut Causa extrinseca velut motivum extrinsecum ut illud per suam propriam rationem formalem Cognoscatur. Sic Color Continet passiones albedinis, quia licet per rationem formalem Coloris non possint de albedine demonstrari, tamen Color est Causa extrinseca propter quam per rationem formalem albedinis passiones ipsius de ipsa demonstrantur. Objectum ergo respectu illorum quae continet per se primo dicitur unum specifice, seu habere unitatem specificam; respectu illorum, quae Continet per se non primo dicitur habere unitatem genericam proximam; at respectu illorum quae continet mediate et extrinsece, dicitur unum genere remote, seu habere unitatem genericam remotam.

Ex quo Colligitur quod objectum scientiae non dicitur genericum, vel specificum, quia sit sua entitate sic genus, vel species; sed dicitur tale eo modo quo respicit objecta, et veritates scientiae; et sic potest accidere, quod objectum in entitate specificum sit genericum in esse Cognito, et e Contra. Tota difficultas in praesenti est, an continentia virtualis conveniat objecto generico an solum specifico, seu quod idem est, an continentia objectiva se extendat etiam ad illa, quae per ejus rationem formalem non possunt demonstrari. Plures scotistae negant; contraria tamen est nostra.

Ratio: objectum scientiae cujuslibet continet virtualiter in esse Cognito omnes veritates illius scientiae sive proxime sive remote. Seu quod idem est, continentia virtualis objectiva extenditur etiam ad illa quae per suam rationem formalem demonstrari non possunt. Probatur primo ex D. N. S. in 1. praecedenti citato: ratio subjecti est continere in se primo virtualiter omnes veritates illius habitus [illegible]: ergo juxta D. N. S. objectum scientiae continet virtualiter omnes veritates scientiae. Nunc sic: non potest continere omnes immediate et per se, quia ejus ratio formalis non potest esse medium ad demonstrandas passiones objectorum partialium de ipsis: ergo continet illas continentia remota, seu mediata.

Respondent Scotistae, quod D. N. in illo textu objecti debet intelligi de objecto specifico respectu suarum passionum quarum notitiam Continet immediate; non vero de continentia mediata respectu aliarum passionum. Sed contra: D. N. ibidem finibit objectum [illegible]: ergo per illud per quod distinguitur a non [illegible], sed objectum [illegible] per continentiam immediatam suarum passionum non distinguitur a non [illegible], quia simili modo quodlibet objectum partiale Continet notitiam suarum passionum: ergo D. N. loquitur de objecto [illegible] non solum respectu suarum passionum, sed etiam respectu omnium, quae tractantur in ipsa Scientia.

In 3° D. 24 q. 1ª N° 3 et q. 11ª [illegible] 1ª N° 12

De 3ª q. 7ª [illegible] in fine

Probatur 2° ex D. N. S. dicente quod libet habitus intellectualis habet unitatem ex unitate sui objecti in quo habitus virtualiter continetur sicut in sua Causa partiali: sicut geometria dicitur unus habitus ex unitate lineae, in qua linea omnia illa, quae deducuntur in scientia illa virtualiter continentur mediatius vel immediatius, prout se habent ad illa. Item in eodem 3° ait: in ratione et quidditate subjecti virtualiter includitur tota ratio scientiae. Item in [illegible] loquendo de unitate scientiae ait: dicitur ille habitus unus ab unitate primi objecti virtualiter continentis omnia quae continentur in illo. Videatur etiam D. N. in [illegible] sequenti in fine, ubi ad propositum multa loquitur: ergo juxta has omnes auctoritates continentia virtualis objectiva extenditur etiam ad illa quae per suam rationem formalem non possunt demonstrari.

Probat ex eod. D.m in 3.° dicente: qualiter autem oes habitus geometrie perti
nent ad unam Stiam universalem dictam 1.am supra bum metaphisice quia ibi   D.e 36 q. 1.a R. 2.
debet intelligi unitas non realis sed virtualis, habitus omnes illi qui de 1.°
obto ex parte tam unius et virtualiter omnium que continentur in illo 1.° obto.
Sed quia Doctor loquitur in metaphisica ordinat ibi: ens. habitus inclinat
[illegible] ad comprehendendum aliqd obtum commune inclinat ad consider
andum proprie inferiorum de ipso ostensum in universalibus videlicet que sic
non sunt que probantur inferiorum per rationem communem. et ista ratio
tus minima potest erit unitas unius generis remote: ergo.

Probat 4.° obtum
Stiam continet oes veritates ad quas habitus illius inclinat seu habitus obti inclinat ad speculationes Stie
sive proxime sive remote, ergo. Probat ex D. R.o in metaphisica citato dicente: habi
tus obti 1.i inclinat ad oia complexa Stie, ad 1.° et per se ad cognoscenda de ipso
per se sed non 1.° ad cognoscenda realis per rationem ejus indirecte et extrinsece ad cogno
scenda propria inferiorum: ergo habitus obti 1.i inclinat ad oes veritates Stie
sive proxime sive remote.

Probat 5.° qd est causa ut aliud cognoscat, continet
illud virtualiter in esse cognito; sed obtum 1.m Stie est causa et causa totalis ut
ut Stia cognoscatur: ergo. Probat ex D. R. dicente, qd proportio obti 1.i ad   D.e 3.° R. 3. redagit
Stiam est sicut proportio cause ad effectum: ergo. Confirmatur qd est causa ad
terius in esse rei continet illud virtualiter vel proxime si causa proxima
vel remote si causa remota ergo qd est causa ut aliud cognoscat continet illud vir
tualiter in esse cognito sive proxime sive remote, quomodo fuerit causa cogni
tionis illius: ergo.

Arguitur 1.° ex D. R. dicente de obto 1.° et nihil aliud continet nisi
per rationem ejus ergo obtum 1.m non continet virtualiter nisi illa que per ejus rationem fieri
possunt demonstrari: ergo. Respondet explicando autoritatem: nihil aliud ex aliud
ens aliud 1.° continens concedo intelligentiam excludens aliud contentum, nego intellige
ntiam excludens aliis etc.: nihil aliud sumptum inclusive minime [illegible], concedo in causa [illegible]
nego. Verba D. R.i duplicem possunt habere sensum: 1.us est, qd obtum 1.m nullum
aliud contineat, nisi illud, qd per rationem obti 1.i potest demonstrari et hic non est mens D.is,
2.us est, qd qd nullum aliud obtum contineat, nisi per rationem obti 1.i; hoc est, nisi inquantum
virtute obti 1.i, et dependenter ab illo et hoc est verum, et ad mentem ejus, ut patet ex ipso ibi
dem dicente: 1. continere est ab aliis non dependere in continendo sed alia ab illo.

Arguitur 2.° ratio obti 1.i juxta D.m R.m est continere 1.° virtualiter; sed hoc solum convenit obto
specifico respectu illarum veritatum que per rationem ejus tale possunt demonstrari:
ergo respondet explicando D.m: 1. continere 1.° sumptum pro immediate independenter
nisi immediate concedo sumptum pro continentia 1.a et immediata excludente mediate et
remotam nego audiat expositio ipsius D.is Subtilis: expono qd dixit (1.° virtualiter)
quia sicut illud est 1.m ens qd non dependet ab alio sed alia ab illo: ita ergo 1.° continere
est ab aliis non dependere in continendo sed alia ab ipso.

Arguitur 3.° ex D. dicente: di
co qd nullum subtum continet virtualiter veritates nisi necessarias de ipso: ergo obtum 1.m Stie
continet virtualiter nisi veritates ex ipso virtualiter et per rationem ejus demonstrabiles:
ergo. Respondet explicando D.m de continentia immediata et [illegible], qd nullum
subtum continet nisi veritates necessarias non autem loquitur D. de continentia remota et
extrinseca. Et hoc modo exponentis quamlibet autoritatem D.i contrariam [illegible].

Queres: qd sit species [illegible]
[illegible] unitate, et distinctione? in qualibet habitu [illegible] duplex unitas,
alia intrinseca que competit ei [illegible] sua entitate, et alia extrinseca et
obtiva, quam habitus desumit ab suo objecto [illegible] specificat, et a quo [illegible] depen
det.

Benia para Mensal

O venerandam michi Celebris Concordia Fratrum
scilicet Antistes Noster Dignissime Prepel,
Quem pietas simul et Sapientia tanta decorat,
Pro forma michi esse tuo Sapientia sis nomine dignus
qui Francisci adq merito Celebreris in orbe
Nam pius est Sapiens tenet prudentior ultra.

Para el Definidor.

Tuqz vir insignis Noster definitor Charissimi
ac vero ex unde nimis cuius pertingere laudem
Culmina nec dicam verus nec lumina dicere
viribus ē paribus nostris res quippe dum [illegible]
est meritis mayor nostris et laudibus ortas.

Para todos

Dicebam timidus qz sacra tectoniis in arce
Jam reperdi velum missiquos voce priaria
nos tentare gradus cupierem presentia magn-
ora tenet tandico nos refe fuisse pudore.
in rubor ascendi memz nec Dicta virtus
ulla saver doctum me per tristente palestra

Para la Virgen

At tamen insistam quidnam Sapiat tibi
Cz Sapia adest prome sedens qz parens qz
Virginem faveas oro que Carnis ab alto
antea premonens Virgo tormentis sidera ubi
ut tuear nostrum efortiu dum illo presens
discutit Celebris quadam qz querit.
tibi

Aqui puse esta venia porque al bo-
tar esta oja no parese y se quedo
blanca y para que se llenara de le-
traspuse aqui aquesta Venia
Medina y Tesbecas
a 13. enel año de 1765

Hic n loquimur de unitate intrinseca, hec enim competit habitui ex sua propria ratione differentiali, sed de extrinseca, et obiectiva. Due sunt sententie. 1a est tomistarum dicentium, qd scientia sumit unitatem, et specificationem, seu distinctionem ex diversa immaterialitate, seu abstractione a materia. Q: Pro quo sic explicant, dicentes qd triplex e materia, s. materia singularis, sensibilis, et inteligibilis. Materiam singularem apelant, que reddit rem individuam et singularem, ut hoc corpus. Materiam sensibilem dicunt esse illam, que constituitur subiectum accidentibus sensibilibus, ut corpus afectum calore, frigore &. Materiam denique inteligibilem vocant aliqui substantiam, ut e sub quantitate, alii substantiam corpoream, alii quantitatem; sed quidquid sit de hoc, omnes conveniunt et abstractione ab hac triplici materia desumi distinctionem scientiarum. Unde ex hac triplici abstractione, triplex genus scientiarum desumitur: fisica que solum abstrahit a materia singulari, et agit de materia sensibili. Mathematica, que abstrahit a materia singulari et sensibili, et agit de inteligibili; et denique metafisica, que abstrahit ab omni materia. 2a sententia est nostra.

D.: specificativa, a quo quelibet scientia totalis desumit suam unitatem, et distinctionem est obiectum adequatum: ita D. Th. Dis., suares, et plures alii. Probatur ex D. Th. dicente: quelibet habitus inclinat ad proprium obiectum sub propria ratione precise sumptum, et sic stringitur a ceteris: ergo ex D. Th. scientia quelibet totalis sumit suam specificationem et distinctionem ab obiecto, et non ex abstractione a materia, ut tomiste volunt. idem habet D. in locis adductis 2a precedenti, et alibi. P.

Probatur ratione: a quo aliquid habet entitatem, ab ipso habet unitatem et distinctionem; sed scientia habet entitatem ab obiecto, quia ab obiecto et potentia paritur notitia: ergo. Jam impugnatur 1a sententia: quia illa e ratio formalis specificativa scientie, que e ratio demonstrandi passiones de obiecto; sed hec non e abstractio a materia sed obiectum: ergo. Tum quia sub eadem abstractione a materia sunt plures scientie diverse, ut musica, geometria, et alie matematice, quarum obiecta abstrahunt a materia singulari, et sensibili: ergo. Tum sequeretur, qd logica non distinguere a metafisica, quia tam una, quam alia abstrahunt ab omni materia: ergo. Tum denique, quia obiecta scientiarum non cadunt sub sensu sed omnia sunt universalia: ergo omnia sunt inteligibilia.

Arguitur contra: in tantum res e inteligibilis, in quantum e materia separabilis, ergo in tantum res e hoc vel illo modo scibilis, in quantum e tali vel tali modo, in quantum e a materia abstrahibilis: ergo. Respondetur negando antecedens, ratio e quia, ut dicunt tomiste, qd inteligibile idem e ac spirituale, qd falsum e, nam etiam materialia sunt etiam inteligibilia, immo per ipsa etiam materialia inteligimus spiritualia, et quia e ex sic etiam sicut res materialia n possunt ut spiritualia concipi quia a nobis esse contrariam ensium materialium. alia arguta, que ibi sunt afferri non parvi momenti ideo illa relinquo.

Questio 4a utrum quelibet scientia totalis sit una simplex qualitas?

Famosissima facta e presens questio inter tomistas et scotistas, et quasi et diametro pugnat inter se. tomiste namque volunt quamlibet scientiam totalem esse unam simplicem qualitatem, seu unum simplicem habitum aquisitum per unam demonstrationem qui habitus facilitet intellectum n solum circa illam demonstrationem sed etiam circa omnia alia, que in scientia totalis considerantur. Fundant in doctrina sui angelici magistri, sed an hec sit mens illius postea patebit. Scotiste cum D. Th. Di tenent, quamlibet scientiam totalem n esse unam simplicem qualitatem sed compositam ex pluribus habitibus specifice distinctis.

Ante resolutionem sciendum, qd presens questio procedit de scientia totali et habituali, nam actualem esse compositam, seu collectionem ex pluribus habitibus nullus unquam negavit. Cum ergo scientia habitualis sit habitus intellectualis generatus ex frequentatibus actibus scientificis inclinans intellectum ad sinpliciter, sed cum pronte, spediteque generandum

Deo queritur an quelibet scientia sit unus simplex habitus, qui sit sufficiens ad attingendas veritates ejus, quas in illa scientia reperiuntur, itaut in logica v.g. unus habitus sufficiat ad producendos actus circa divisionem, definitionem, et demonstrationem, per quos actus magis intendat seu augeat ipse habitus, an vero requirat unus habitus producens actus circa divisionem, alius circa definitionem &c. si 1º modo, scientia erit una simplex qualitas seu unus simplex habitus: si 2º modo scientia erit composita qualitas, seu habitus compositus. Quaeresit.

Dico: quelibet scientia totalis est composita qualitas seu non unus speciei, et simplex habitus. Lead thesi, que sequitur ex ... explicata. Probatur 1º actus speciei diversi generant habitus speciei diversos; sed habitus circa diversas res unius scientiae totalis sunt speciei diversi: ergo generant habitus speciei diversos. Probatur major tum quia eadem est ratio actus, ac habitus ab illis producti, tum quia si actus speciei diversi possent causare unum speciei habitum, non esset ratio cur omnibus actibus intellectus non fieret unus habitus: ergo. Probatur minor ex Alex. 3º de anima dicentis: actus distinguuntur per objecta et ab illis specificantur; sed actus circa diversas res habent objecta speciei diversa: ergo sunt speciei diversi.

Confirmatur: actus circa unam rem procedit ex diversis principiis, quam actus circa aliam; sed haec diversitas principiorum arguit diversitatem in habitibus: ergo actus circa diversas res generant habitus speciei diversos. Minor est expressa divi Thome dicentis: tota virtus demonstrationis dependet ex medio, et ideo diversa media sunt sicut diversa principia activa, secundum quae habitus scientiarum specificantur: ergo.

Respondent thomiste, quod in qualibet scientia principia sunt tantum materialiter diversa, non vero formaliter, quod requirebatur ad distinctionem specificam habitus; sed contra, quia haec responsio non est ad mentem divi Thome dicentis analogice: una tota scientia comprehendit sub se diversas scientias particulares, quibus conclusiones diversae concluduntur: ergo predicta responsio non est ad mentem divi Thome, et consequenter predicta principia sunt formaliter diversa, non vero materialiter, ut aiunt respondentes thomiste.

Contra 2º ideo dicunt thomiste principia diversarum demonstrationum non esse formaliter diversa quia conveniunt in eadem ratione formali sub qua; sed hoc non probat, quod non distinguuntur formaliter specifice: ergo. Probatur minor: ex convenientia aliquorum in ratione generica non licet inferre identitatem specificam; sed ratio formalis sub qua est ratio generica continens sub se plures rationes specificas: ergo ex eo quod principia diversarum demonstrationum conveniunt in eadem ratione formali sub qua, non vero inferunt thomiste illa principia non esse formaliter specifice diversa.

Probatur 2º habitus consistit in facilitate in actu; sed in qualibet scientia totali dantur plures facilitates specie distincte: ergo plures habitus. Probatur minor: quia quelibet res scibilis requirit novam facilitatem in intellectu, sed in scientia totali reperiuntur plures res demonstrabiles specie distincte: ergo. Probatur minor: facilitas ad conoscendam definitionem v.g. esse clariorem suo definito non est facilitas sufficiens ad cognoscendam necessitatem de syllogismo demonstrativo, quia possumus intellectus esse facilis circa definitionem, potest habere difficultatem, imo ignorantiam demonstrationis: ergo ad quamlibet rem scibilem requiritur nova facilitas seu novus habitus: ergo.

Confirmatur 1º habitus solum tribuit facilitatem ad actus similes illis, a quibus generatus fuit; sed habitus circa definitionem non fuit generatus ex actibus circa demonstrationem: ergo. Confirmatur 2º quia si habitus circa definitionem daret etiam facilitatem ad demonstrationem, divisionem, tunc qui haberet habitum circa definitionem haberet totam logicam, sed hoc est contra experientiam, nam plures habent habitum conoscendi definitionem ignorantia proprietates divisionis &c: ergo.

Respondent thomiste duplicem esse difficultatem, aliam intrinsecam et ... que consistit in carentia habitus inclinantis potentiam, et ... aliam extrinsecam ... tamen ... subjecto ... habitus

6. metaphysice 2. 1. nº 2º et 2. 3ª Prologi n. 5º et in 1º 2ª 2ª q. 4ª 2ª nº 41 et 3º d. 15ª q. 1ª nº 40.

regulae 37

1ª 2ª q. 54ª art. 2º ad 2um

2. q. de veritate art. 16

Phoreqrespectu actuum teologie. alia vero dificultate intrinseca et materiale, quae consistit in defectu aplicationis obiecti seu materie. Posito ergo in intellectu habitu circa definitionem, licet reddat facilis circa reliquas veritates cognoscendas facilitate intrinseca et formali, cum quo stat, quod habeat dificultatem extrinsecam et materialem de fectu aplicationis obiecti:

Sed Contra 1°. posito habitu in intellectu circa definitione, dat dificultas circa divisionem non solum extrinseca et materiali, sed intrinseca et formalis: ergo nulla solutio. Probat antecedens, quando obiectum non continenter sub ratione formalis ad quam habitus illius inclinat seu facilitas, ad est dificultas intrinseca; sed divisio 2°. non continentur sub ratione formalis spesifica ad quam habitus circa definitione facilitat: ergo. Probat maior quia licet definitio et divisio contineant sub eadem ratione formali obiecti licet cum haec ratio sit illi generica non inpedit, quod quelibet illarum habeat rationem formalem spesificam diversam a qua attingit aliam; sed divisio non continet sub ratione formalis spesifica definitionis: ergo.

Contra 2°.

quod est ratio demonstrandi pasiones de aliquo, est ratio formalis sub qua illud concit; sed ratio formalis definitionis est ratio demonstrandi pasiones de ipsa ergo est ratio sub qua definitio cognoscit. sed divisio non continet sub ratione formalis definitioni: ergo posito habitu circa definitionem, dificultas quae remanet circa divisionem est intrinseca. Contra 3°. posito habitu in intellectu circa definitionem, si acquirit de nova spesies divisionis non statim reddit intellectum facilis circa illam. sed tunc illa dificultas non est ex defectu aplicationis obiecti seu materia: ergo est dificultas formalis, et intrinseca

Contra 4°. Siquis confisiat duas demonstrationes circa divisione per istos actus non intendit habitus circa definitione immo sepe remitit ut patet experientia, sed tunc non est dificultas ex defectu aplicationis obiecti quia casus suponit iam acquisitas spesies neccesarias ad demonstrandum pasiones divisionis: ergo. Contra 5°. quia si habitus circa definitione inclinare intrinsece ad divisionem, sequeret quod qui confiseret centum demonstrationes circa definitione et unam tantum circa divisione, equali cum facilitate exerceret circa divisionem quam circa definitione; sed hoc est contra experientiam: ergo. patet sequela, quia iuxta contrarium, idem est habitus adquisitus per centum demonstrationes circa definitione et per aliam unam circa divisionem: ergo equali cum facilitate &c. Arguitur 1°. Scientia est unius ergo est una simplex qualitas. Probat consequentia quia implicat multiplicari superius non multiplicatis inferioribus; sed ratio qualitatis est superior ad rationem scientiae, quia valet, est scientia: ergo qualitas, non vero e contra ergo. Respondeo distinguo antecedens scientia est una generice, concedo. est una spesifice, nego antecedens et consequentia. Probatio enim valet de scientia parciali quae est una unitate spesifica, non vero de scientia totali quae cum solum sit unitate generica remota, aut posset dici, continet sub se plures spesies scientiae et qualitatis.

Arguitur 2°. quia acquisito habitu scientiae ~~circa~~ facilius circa 1ª. 2ª. facilius cognoscit 2ª. ergo qui iste habitus inclinat ad actus diversos, diversorum obiectorum: ergo scientia est simplex qualitas. Respondeo distinguo antecedens: facilius cognoscit 2ª. facilitate inclinante determinate, concedo; facilitate inclinante indeterminate ad illam 2ª., nego. quodlibet habitus inclinat per se indeterminate ad actus aliquo modo consimiles, quomodo sit alterius rationis dummodo conveniat in aliqua ratione generica; et quo magis actus conveniunt, eo magis habitus inclinat: sic exercens actus unius virtutis facilius exercet actum alterius. et committens unum peccatum pronsius committit aliud; sed talis facilitas non inclinat determinate ad actus multarum rationum ideo que non concludit argumentum.

Arguit 3º unica potentia sufficit ad obiecta specie diversa, quia omnia illa conveniunt in eadem ratione formali; sed scientia attingit omnia sua obiecta ut conveniunt in eadem ratione formali; ergo sicut potentia est una simplex et indivisibilis, ita scientia erit una simplex qualitas. Respondet negando paritatem, quia potentia non specificatur nisi ab obiecto adequato, ideoque non respectu omnium obiectorum quae sub obiecto adequato continentur; at scientia totalis specificatur ab obiectis inadequatis, et quando dicitur quod specificatur ab obiecto 1º debet intelligi de specificatione generico. Respondet 2º assignando rationem disparitatis, quia potentia non acquiritur per actus sicut scientia habitualis, ideoque scientia specificatur ab actibus in ordine et mediate ab obiectis, quod non accidit in potentia. Respondet 3º retorquendo argumentum: unica potentia sufficit ad omnia obiecta; ergo unica scientia pro omnibus scibilibus; hoc non consedunt contrarii; ergo quia paritas non tenet etiam apud ipsos. Arguit 4º: ideo dantur in scientia totali plures habitus, quia dantur plures rationes demonstrabiles, seu passiones, et ad quamlibet requiritur necessario ratio formalis; sed ad plures passiones demonstrandas est sufficiens unica ratio formalis; ergo. Respondet distinguendo maiorem: unica ratio formalis est sufficiens ad demonstrandas passiones diversas ... eiusdem obiecti, subdistinguo: unica ratio formalis in esse rei consedo, in esse scibilis nego. Licet enim in esse rei essentia cuiuslibet subiecti unica sit, tamen in esse scibilis, et prout est causa et causa cognoscendi plures passiones, est multiplex iuxta multiplicitatem passionum demonstrabilium de ipso subiecto.

Respondet 2º, quod licet essentia rei sit unica formalis, est tamen multiplex virtualiter, quia quamvis contineat virtualiter omnes passiones, tamen aliter sumitur in una demonstratione ac in aliis; in una enim sumitur ut est causa continens virtualiter unam passionem, in alia vero ut virtualiter continens aliam, quae diversitas sufficit ad diversitatem specificam habituum, quia ad hoc requiritur tanta distinctio in principiis quanta in principiatis.

Respondet 3º distinguendo aliter maiorem: unica ratio formalis remota consedo, unica ratio formalis proxima nego. Ratio formalis remota est definitio subiecti, et haec est unica; ratio formalis proxima sunt principia, seu praemissae quae sunt causales et haec diversificantur iuxta diversitatem demonstrationum. Respondet 4º, quod licet obiectum incomplexum, idest subiectum ..., sit unicum, tamen obiecta complexa, hoc est, ... demonstrationis diversificantur ad diversitatem demonstrationum, ideoque habitus sunt diversi.

Arguit 5º: omnes passiones obiecti possunt unico actu per ... definitioni demonstrari: ergo tunc erit ita ratione distincta generabit unicum habitum in cuius ... omnes passiones obiecti. Patet antecedens, quia sicut potest fieri unico principio de omnibus praedicatis quidditativis, sic: homo est substantia corporea animata sensitiva rationalis, quae unico actu cognoscitur, ita poterit fieri de omnibus praedicatis passionalibus unico principio et demonstrari per definitionem subiecti sic: omne animal rationale est risibile, flebile, admirativum &c., sed homo est animal rationale: ergo.

Respondet 1º negando antecedens et suppositum probationis, quod ... principalia de praedicatis quidditativis sit unica, quia quaelibet ratio superior est formaliter distincta a ratione inferiori, et dicitur alibi, ideoque quaelibet illa terminat distinctum actum intuitus, et consequenter non est unum principium, sed plures. Respondet 2º cum nostro Magistro negando paritatem, quia praedicata quidditativa sunt ... et simul consideratae unitate uno subiecto integrant unam rationem formalem completam; non sic passiones, quae etiam simul sumantur non faciunt unam realitatem completam, ideoque non conspiciuntur unico actu, sed pluribus.

Contra sicut a parte quidditativa predicent simul de subiecto accedendo ab inferiori ad superius sic: hoc est al vivens corpus, substantia ens, fit unica apprehensio ratio inferior est actu formaliter rationibus superioribus siquidem illas includit et sine illis non potest concipi: ergo non tenet 2a responsio. Respondet concedendo antecedens et negando consequentiam et paritatem, ratio est quia ratio superior est formaliter distincta ab inferiori, ideo potest conspici et conspicitur quin decipiatur inferior et consequenter distincto actu; non sic ratio inferior respectu superioris, quia est eadem formaliter illi, nam illam includit in sua ratione formali, et sine ratione superioris nequit conspici; quare eodem actu quo decipitur ratio inferior, decipitur etiam superior. Arguit 6o: eadem est scientia contrariorum, quamvis contraria specifice diversantur ergo potest dari unus simplex habitus ergo circa obiecta specie diversa. Respondet distinguendo antecedens: eadem est scientia contrariorum generice concedo; specifice, nego. Opposita pertinent ad eadem scientiam non quia sit eadem simplex cognitio seu eadem in specie cognitio plurium sed quia scientia totalis considerat illa quae habent aliquam connexionem quae cognoscit qualitate habent contrariam cognitio unius iuvat ad cognitionem alterius.

Arguit 7o: habitus principiorum non distinguitur a habitu scientiae, quia Aristoteles Capite 7o ait: sapientia est ... ex im... ergo ... scientia erit unus simplex et indivisibilis habitus ..., prudentia est circa obiecta specie diversa et est circa ... sitate ergo idem dicendum est de scientia. 9o: fides infusa et supernaturalis est unus simplex habitus quamvis articuli crediti sint specie diversi: ergo idem erit in scientia. 10: Caritas est unus habitus inclinans in dilectionem Dei et proximi, amici et inimici; et licet sit maior difficultas in amando inimicum non ob hoc ponitur nobis habitus specifice distinctus ergo. 11: unica visione videt album et nigrum: ergo licet obiecta sint specie diversa non ob hoc debent habitus multiplicari.

Respondet ad 7um quod philosophus ibi accipit sapientiam pro metaphysica quae quia probat principia aliarum scientiarum potest dici et habitus principiorum eminenter non vero formaliter. Unde habitus principiorum formaliter semper est diversus a habitu scientiae. Ad 8um respondet cum nostro Doctore Subtili quod quando philosophus ait prudentiam esse unam, intelligit quod sit una genere; non vero una specifice quia continet plures habitus specie diversos. Ad 9um negatur paritas, quia iuxta Doctorem Subtilem, fides infusa est una specifice, quia ratio formalis assentiendi creditis est una specifice, scilicet auctoritas Dei revelantis, non enim assentimur creditis ex propriis rationibus illorum, sed ut sunt a Deo revelata: scientia vero tendit in res diversas etiam sub veritates proprias, quae sunt specifice distinctae. Yn 3o D. 33a q. 4a no 24 Yn 3o D. 23a q. 2a no 60

Respondet ad 10um negando etiam paritatem, quia Caritas non habet nisi unica specificativa rationem formalem, quae est bonitas Dei inspecta ac in se, ideo caritas est unus habitus specifice; et licet sentiatur difficultas in amando inimicum non est propter defectum habitus caritatis, sed propter potentiam sensitivam irascibilem quae prona est ad vindictam ob originale peccatum; non autem sic se habet in obiectis scientiae, quae circa quodlibet requirunt nobis habitus facilitantes in tendendo in quamlibet rationem. Ad 11um negatur antecedens, quia album et nigrum non videntur unica visione sed pluribus, quod patet ex eo quod quo plures sunt colores, eo maior attentione indigent oculus, ut illos prospiciat. Ex quo sequitur argumentum pro positionibus quas contrariorum. Yn 3o D. 28a q. 2a

[illegible]

Quæstio 5a Qua unitate quælibet Stia totalis dicatur una in esse scibilis.

Cum plures dentur Stiæ totales, quarum quælibet ut diximus, non ē simplex habitus sed plures, quæritur in præsenti, quo pacto isti partiales habitus constituunt unam Stiam totalem? pro quo noto 1°, qd juxta plures unum ē indivisum in se, et divisum a quolibet alio, cum ergo unum dicatur tale ab unitate, tot modis erit unum, quot fuerit ab unitate. Unitas ē duplex, alia fisica et alia metafisica, consequenter unum ē fisicum et aliud metafisicum. Unitas metafisica ē quadruplex, scilicet generica, spesifica, numerica, et unitas simplicitatis.

Ut metafisic C. 4°

Unitas generica: ē illa ratione, cujus aliqua res ē unum genus, seu ratione cujus plura distincta in spesie conveniunt in definitione quidditativa remota, sic homo et equus conveniunt in ratione viventis sensibilis; unitas spesifica ē illa qua aliqua res ē una spesie seu qua plura individua conveniunt in definitione quidditativa proxima. hanc unitatem habent omnia individua naturæ humanæ, quo sensu dicit Phorfirius, qd participatione unius spesiei omnes homines sunt unus homo. Unitas numerica ē illa qua res constituitur individua, et singularis, hanc unitatem habet Petrus, ut distinctus a Paulo. Unitas simplicitatis, quæ ut ait D. N. Scotus, ē vera identitas, ē illa, qua aliquid identificat qdcunque ē secum realiter identificabile.

C. de spesie

Int. D. 2a. q. ... Tanno. 44.

Unitas fisica ē etiam quadruplex, ut docet ex 1° Mt. 5, 1a unitas aggregationis ut acervus lapidum quæ unitas minima ē inter unitates, quia nullam dicit unionem nec ordinem partium. 2a unitas ordinis ut ē Mt. 1a quia ultra aggregationem importat ordinem plurium ad unum, ut exercitus militum ad unum ducem. 3a ē unitas per accidens, quæ ultra ordinem dicit informationem accidentalem, quam unitatem habet concreta accidentalia ut album, nigrum, calidum frigidum &c. 4a ē unitas per se et ē illa, qd conponit ex per se actu et per se potentia ut homo, qui conponitur ex corpore et anima et his ergo unitatibus aliæ sunt intrinsecæ, quæ, scilicet proveniunt ab unitate intrinseca rei; aliæ extrinsecæ, quæ assignantur penes ordinem ad aliqd extrinsecum. hic non quæritur de unitate intrinseca Stiæ, sed de extrinseca quam habet per ordinem ad obtum tum.

Noto 2° qd sicut in qualibet Stia totali ē unum obtum tum, ad qd omnia obta secundaria atribuuntur, ita datur habitus obtum, qui dicitur principalis, ad quem omnes habitus partiales dicunt ordinem et atribusionem. Unde in Stia totali ē triplex ordo, et atribusio, 1us ē obtorum omnium partialium ad obtum tum, 2us ē omnium habituum partialium ad habitum principalem, seu obtum, 3us ē omnium habituum ad obtum tum.

Noto 3°, qd tres habitus reperiuntur in Stia totali tum ē habitus inclinans in congnisionem Lis demonstrate, sibe hæc Lis demonstret de subto atribusionis, sibe de quolibet alio et iste habitus ē formalit Scientificus, et unus unitate spesifica tam intrinseca quam extrinseca. 2us ē habitus inclinans formalit in cognisionis quidditatis obti partialis, et virtualit in cognisione pasionum demonstrabilium de ipso, et iste habitus solum ē virtualit Scientificus et licet in se sit unus unitate spesifica intrinseca, tamen ab obto non potest dici unus unitate generica proxima, et similiter ab obto dicitur unus unitate generis proximi in esse scibili, quia potest causare cognisiones suarum pasionum, quæ sunt spesifice diversæ.

3us ē habitus inclinans formalit in cognisionem quidditatis obti atribusionis et virtualit inclinans in cognisionem pasionum non solum illius sed etiam omnium obtorum partialium, et iste habitus solum ē virtualit Scientificus, et ē unus unitate generis remoti, et similit obtum atribusionis respectu illarum cognisionum pasionum obtorum partialium ē unum genere remoto.

Ad perfectam intelligentiam istorum sit exemplum in Logica. disponatur qd silogismus ē obtum tum talis Logicæ, tunc habitus inclinans in cognisionem Lis demonstrate, sibe de silogismo, sibe de definisione, sibe de quolibet alio obto partiali ē formalit Scientificus et unus unitate spesifica tam intrinseca quam extrinseca.

Habitus inclinans formaliter in cognitione quidditatis definitionis non est formaliter scientificus, quia ante habitus dicitur, sed est scientificus virtualiter, quia virtualiter inclinat in cognitione passionis definitionis: et licet iste habitus sit unus in se unitate specifica intrinseca, tamen extrinsece et obiective dicitur unus unitate generica proxima quia virtualiter continet cognitiones passionum definitionis, quae sunt specie diversae. habitus denique inclinans in cognitionis quidditatis syllogismi est etiam virtualiter scientificus, quia virtualiter inclinat in cognitione passionum non solum syllogismi, sed etiam omnium obiectorum partialium, et quia iste habitus est magis communis, erit minus unus nam est unus unitate generica remota et similiter eius obiectum.

Ideo quando ad ista observandum est, quod obiectum scientiae potest tripliciter considerari 1.o ut continet virtualiter in esse cognito notitiam unius passionis demonstrabilis de ipso, et sic dicitur unum specifice, et similiter unius habitus, qui re solum inclinat virtualiter ad unicam passionem cognoscendam, dicitur unus unitate specifica unde si daretur scientia de obiecto, quod solum haberet unicam passionem demonstrabilem esset unum specifice, et similiter habitus illius. 2.o potest considerari ut continet virtualiter cognitiones plurium passionum ipsius demonstrabilium, et tunc sibi in se sit specie, sibi eius nus, dicitur in esse cognito unum unitate generica proxima, quia sic continet tot cognitiones specie distinctas, quot sunt passiones demonstrabiles de ipso. 3.o potest considerari ut continet virtualiter non solum cognitionem passionum ipsius, quae sunt per eius rationem formalem demonstrabiles, sed etiam passiones omnium obiectorum partialium, quae per rationem formalem ipsius demonstrari non possunt, et ista continentia dicitur generica remota et obiectum unum unitate generis remoti; et per istam distinctionem et unitatem obiectum distinguit ante. Haec Doctrina: quamvis non admittatur ab aliquo et Scotistis, quos videri, tamen ei devotis formaliter adhaerere, quia est expressa D. N. Sci. Unde conformiter ad illam intelligenda sunt, quae dicimus de continentia obiecti. His ergo suppositis, sit: Co: quaelibet scientia totalis est una unitate ordinis ad obiectum suum quae unitas potest dici generica remota. Probatur 1a pars habitus partiales integrantes unam scientiam totalem non habent unitatem specificam neque quae dicitur est, veniunt compositio ex materia et forma substantiali: nec unitatem per accidens, quia unus habitus non se habet ut forma respectu alterius: nec habent unitatem aggregationis, qualem habet acervus lapidum, quia haec unitas non petit ut partes habeant ordinem ad aliquod unum, dicitur habent habitus scientiae totalis: restat ergo quod habeant unitatem ordinis ad obiectum suum, ad cuius cognitionem ordinantur. Probatur 2a pars: est D. N. dicente: hoc modo assignat in scientiis obiectum commune, a quo non est habitus unus 2m speciem, sed tantum 2m genus. Item ipse D. in metaphisica dicit eius ait: tunc scientia est generica remota quando transit ad considerationem aliquorum, quae solum sunt attributa, 2m partes integrales obiecti 2m partes subiectivae in suis propriis rationibus. Nunc sic: sed quaelibet scientia totalis non manet in consideratione passionum obiecti, sed ultra transit ad considerationem omnium obiectorum partialium quae 2m sunt partes integrales, vel subiectivae illius, vel attributa ad ipsum: ergo. Confirmatur Logica non solum se extendit ad cognitionem passionum syllogismi quae eius obiectum, sed etiam ad cognitionem syllogismorum demonstrativi, topici, et sophistici, qui sunt partes subiectivae tantum ex potentia, quae sunt partes integrantes, definitionis, divisionis, quae licet non sint partes integrales aut subiectivae syllogismi, tamen ordinantur ad perfectam cognitionem illius, et simul extensionem habent omnes scientiae totales: ergo. Confirmatur 2o: unitas ordinis, quam habent habitus partiales definitur ab obiecto 1o, ad cuius perfectam cognitionem ordinantur, sed obiectum suum respicit omnes [illegible] tiam unitate generica remota: ergo. Haec etiam potest probari auctoritatibus D. N. ipse quibus probamus continentiam genericam remotam obiecti. Habet totam ex expressionis verbis D. N. dicentis: et fullis modi. Sequentia sic omnes probant quia ad nullam scientiam pertinet aliqua veritas, nisi sit de subiecto, vel de eius parte subiectiva, vel integrali, vel essentiali, vel de aliquo essentialiter ad subiectum attributo.

2.a super 6 metaphisicae

2. 3.a Prologi 2 latere numero 5.

loco citato n.o 42

Arguitur 1o: Scientia est una per se; sed unitas ordinis non est unitas per se; ergo Scientia non est una unitate ordinis. Probatur maior: Qualitas est una per se; sed Scientia est qualitas: ergo. Respondetur distinguendo maiorem: Scientia est una per se unitate intrinseca Concedo; Scientia est una per se unitate extrinseca, quam habet ab obiecto, nego. Quidlibet habitus partialis est una per se unitate intrinseca, et propria ipsius, sed aggregatus ex omnibus habitibus dicit unum per ordinem ad obiectum, quae unitas non est intrinseca sed extrinseca, nec unitas per se sed unitas ordinis. Sicut in exercitu licet quilibet miles dicitur una per se unitate intrinseca, et propria ipsius, tamen omnes milites dicunt unum exercitum per ordinem ad unum ducem.

Arguitur 2o. Scientia est quid absolutum, quia est de genere qualitatis; sed si esset una unitate ordinis non esset quid absolutum, sed quid relativum, quia ordo aliquorum est relatio: ergo. Respondetur Concedendo maiorem et distinguendo minorem non esset quid absolutum sed quid relativum formaliter accepta, Concedo; materialiter accepta nego minorem. Habitus partiales Scientiae entitative seu materialiter accepti sunt entitates absolutae, sed prout dicunt ordinem ad obiectum, sunt relativi. Sicut in exercitu quilibet miles est substantia, quae est quid absolutum, et tamen prout dicunt ordinem ad ducem sunt relativi. Praeterquam quod Scientia talis Communiter sumitur pro habitibus partialibus entitative acceptis, vel pro habitu generico continente partiales, et sic semper est quid absolutum.

Arguitur 3o. juxta Philosophum 3o de anima, Scientia specificatur ab obiecto: ergo obiectum est species, et consequenter Scientia erit una specifice non una generice. Confirmatur, quia obiectum metaphysicae quod est ens non est genus, neque obiectum theologiae, quod est Deus: ergo neque metaphysica, neque theologia erit una unitate generica remota. Respondetur distinguendo antecedens Scientia specificatur ab obiecto, id est, habet unitatem et distinctionem ab obiecto Concedo; specificatur id est habet unitatem specificam ab obiecto, vel ipsum obiectum est species respective, nego. Specificari communiter sumitur pro distinctione, unde quando dicitur, quod Scientia specificatur ab obiecto, est dicere, quod ab obiecto habet Scientia distinctionem, sicut obiectum ab eo habet entitatem.

Ad Confirmationem dico quod illa obiecta sunt generica in esse rei scibilis, non species, vel generica obiecta et Scientia non sumitur ex eo quod obiectum sit genus, vel species in esse rei, sed ex modo quo obiectum attingit Scientia: et sic de obiecto quod est species potest dari Scientia generica et de obiecto generalissimo potest dari Scientia specifica ut litera exprimit. Nisi in metaphysica dicatur ubi sic dicitur etiam sumendo specifice, et generice non ex modo entitativo obiecti sed ex modo considerandi, nam de obiecto in se specifico potest esse Scientia generica et de obiecto generalissimo specifica, ut mihi probabiliter.

Arguitur 4o: unitas generica est unitas per se; sed unitas ordinis non est unitas per se ergo unitas ordinis non est unitas generica. Et sic: sed Scientia est una unitate ordinis ergo non est una unitate generica; quia unitas ordinis et unitas per se opponuntur. Respondetur distinguendo Maiorem: unitas generica logica, vel metaphysica est unitas per se, Concedo; unitas generica similitudinaria, seu proportionalis est unitas per se, nego. Unitas generica quam habet Scientia solum est ad similitudinem unitatis generis logici vel metaphysici, quia sicut haec continet multas species, de quibus genus praedicatur univoce seu essentialiter, quod est esse proprie genus, sicut unitas ipsius generis; at tamen unitas quae solum est generica similitudinarie et proprie non includit genus ad ipsa distincta in suis speciebus, et cum obiectum habeat tamen unitatem genericam, inde est quod ista unitas non est per se, sed est quasi per accidens, seu similitudinarie, et improprie, quod non destruit intentum D. Thomae.

Questio sexta Quid sit praxis

Praxis est nomen graecum, quod latine idem sonat ac operatio. Licet autem dentur in hac vita genera operationum, scilicet operationes speculativae, externorum operationes intellectus et operationes voluntatis, hinc orta est magna difficultas quibus operationibus conveniat ratio praxis, vel quae operationes dicantur praxis. Pro quo advertite quod omnes conveniunt licet [illegible] nomine praxis solum accipiunt intellectuales nec intelligentiae, nec quascumque, sed solum illas quae aliquo modo dirigibiles sunt, ideo [illegible] praedictae operationes sunt aliquo modo dirigibiles in genere moris, itaut sint dignae laudis vel vituperationis.

Advertite etiam quod licet omne praxim quae in hoc experiuntur, exorta sunt de principiis ab obiectis admissa, licet nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu; hoc debet intelligi pro statu [illegible] quo anima est conjuncta corpori, dependet in operando a sensibus externis, sicut ipse [illegible] corporis, qui prius percipiunt species missas ab obiectis materialibus, et postea tales species transeunt ad intellectum mediantibus [illegible] spiritualizantur. Licet nihil volitum quin praecognitum, quia prius est quod quodlibet obiectum ab intellectu cognoscatur, et ita voluntati proponat, ut postea ipsa voluntas amet tale obiectum si dignum est amore, vel odiat si dignum est odio; hoc est quia intellectus est quasi [illegible] quia voluntas potentia caeca, sed est ancilla quare egeat intellectus ut rectificet ipsam voluntatem in suis operationibus ut intellectus consulat voluntati: hoc debes amare illud, illud odio [illegible] illud quia bonum est, hoc autem [illegible] quia malum.

Etiam ad advertendum quod omnes [illegible] praecedere actus voluntatis, nec sunt digni laude vel vituperatione, [illegible] tales sunt operationes [illegible] habent [illegible] ad virtutem, cuiusmodi sunt actus vegetativi, qui [illegible] naturales praecedentes intellectum, ut actus sensitivi [illegible] non sunt praxis. Similiter actus appetitus potentiae sensitivae, qui omnes praecedunt actum intellectus [illegible] eo modo [illegible] sunt nobis [illegible] restat ergo [illegible] servanda.

Respondetur ergo cognitio practica attendit actus alterius potentiae quam intellectus, naturaliter posterior intellectione, natus elici conformiter rationi rectae; ecce hoc asserit [illegible] Doctor [illegible]; ergo [illegible] conditiones requirunt ad praxim. 1.a est quod sit actus alterius potentiae quam intellectus, per quod excluditur a ratione praxis [illegible] intellectus. 2.a conditio est quod sit naturaliter posterior intellectione, per quod excluduntur a ratione praxis actus vegetativi [illegible] praecedentes actum intellectus. 3.a est quod sit natus elici conformiter rectae rationi, per quod excluduntur a ratione praxis actus incapaces directionis.

Suadetur 1.a conditio [illegible]: actus [illegible] attentione est practicus. [illegible] adhibet [illegible] praxim [illegible] sed in intellectu non [illegible] actus proprios sed [illegible] actus alterius potentiae; ergo praxis non est [illegible] alterius potentiae. Respondent aliqui [illegible] pertinentes, quod [illegible] potest negari quia in [illegible] invenitur [illegible] a Scoto [illegible] professa. [illegible] Colegit [illegible] 30 de [illegible] quia [illegible] Doctoris [illegible] incognitum [illegible] Scoti a [illegible] dicentis [illegible]

P. Prolog. [illegible] 3.

Lect. 49.
[illegible]
q. 1.a [illegible]
articulo 11.
2.a q. 57.
articulo [illegible]
q. 4.a [illegible]
articulo 4

Si intellectus speculativus per extensionem fit practicus, ... idem Jus. Dr. alibi ait: practicum ergo vel operativum, quod distinguitur contra speculativum, sumitur ab operatione [illegible], ad quod non habet ordinem habitus speculativus: ergo talis est secundum se ratio in consideratione contra [illegible] ...

Suadetur 2a Conditio [illegible] requirit [illegible] ... [illegible] ... intellectione [illegible] quia actus [illegible] et alii non habent ... ordine ad intellectum [illegible] praxes. Suadetur 3a Conditio [illegible] electio recta [illegible] requirit ratione recta, ut ait D. Th. [illegible] ... volitione recta [illegible] ... ratione recta, cui conformiter [illegible] ... volitionem [illegible] ... recta [illegible] ut [illegible] Sed est advertendum, quod Voluntas duo genera actuum habet, unus dicitur elicitus, et alius imperatus. Elicitus est actus a voluntate immediate productus, ut volitio et nolitio; imperatus est actus productus ab alia potentia imperante voluntate. Voluntas enim potest imperare aliis potentiis, ut producant suos actus. Unde licet actus imperatus non sit actus elicitus Voluntatis, sed alterius potentiae, est tamen a Voluntate imperatus. Et [illegible] isti duo actus sint essentialiter posteriores intellectione, elicitus quidem per se, imperatus vero non per se, sed quasi per accidens, in quantum imperatus a Voluntate; ideo nullus actus est praxis nisi sit actus Voluntatis, elicitus quidem per se, imperatus vero solum per accidens.

Ita istud [illegible] sequi [illegible] ... quia aliqua intellectio potest [illegible] Voluntatis ... alterius potentiae imperatus [illegible] ... Conditio [illegible] ... [illegible]

Respondeo licet speculatio sit quaedam operatio [illegible] ... intellectus [illegible] ... nulla intellectio est praxis [illegible] ... Conditio [illegible] ... imperata a Voluntate, quae praxis [illegible] ... practica. [illegible] ... sensibilis [illegible] ... nis (hoc est praxis). Tamen [illegible] Conceditur quod [illegible] praxis est actus elicitus Voluntatis vel imperatus [illegible] Conditione [illegible] ... Cosens. [illegible] Clavius [illegible] ... D. Thoma, ex quibus licet [illegible] ... actus intellectus imperatus a Voluntate [illegible].

Respondent aliqui Scotistae [illegible] ... [illegible]

Ira 2o: quia actus aliarum potentiarum imperati a Voluntate non sunt practici, quia etiam imperati non sunt actus earum, sed Voluntatis. Ira 3o: actus Voluntatis tamen est imperare praxis: ergo si actus intellectus ut imperatus esset actus Voluntatis esset praxis tenet pro - quod nec ipsi Concedent. Ira 4o: quia intellectio ut imperata non est imperium voluntatis, sed tantum illius actus imperandi: ergo

Respondent alii, quod quando Doctor ait intellectionem imperatam non esse praxim, intelligit de intellectione imperata, quae etiam est regulativa praxis; non vero de illa intellectione, quae directiva praxis non est. Sed contra: quia Doctor ait: nulla intellectio est praxis, quod intelligitur etiam de intellectione imperata de qua ratione procedit ex parte: ergo. Item, quia non est necessarium versari aliquam, quod aliqua intellectio est praxis quia imperata .... Item, quia datur inferre ... aliqua intellectio ... non est ... facere fallacia Consequentis. Et vel illa intellectio imperata est praxis quia intellectio, vel quia imperata. Si quia intellectio: ergo omnis intellectio esset praxis, quod ipsi non dicunt. Si quia imperata: ergo omnis intellectio imperata erit praxis, quod etiam ipsi negant: ergo. Et quia

quae intellectus.

praxis est actus alterius potentiae quam ... ergo intellectio imperata non est actus alterius potentiae quam intellectus: ergo. Et, quia intellectus se extendit ad regulationem praxis; sed ... intellectione ... regulanda ... ... intellectione, ... Doctor ... ... nulla ... est ... intellectus, ... Deinde, quia si Voluntas ... ... in contemplatione ... ... contemplatione ... imperatalis: ergo.

Pro quorum intelligentia est advertendum quod ex actibus aliarum potentiarum praeter imperatis a voluntate, alii sunt immanentes, aut conditiones, quae permanent in ... principio quod eas producit, et alii transeuntes, qui relinquunt opus post se, ut opera artificiosa. Sed illi possunt vene ... male fieri, ut permanentes quia sunt ... in virtute morali ... possunt ... vene ... male ... ... sunt ... ... Voluntatis malitia morali, scilicet in genere moris sed etiam in genere artis: nam possunt boni in genere moris, et mali in genere artis, et ... fieri ... ... et ... ... artis, e contra ... fiant ... ... boni in linea artis, et mali in linea moris. Ex quo colligitur quod ad praxim rectam non semper requiritur quod sit ... recte rationi morali, sed sufficit quod sit ... recte rationi artificiali. Ex quo sequitur quod praxis bona potest dividi in bonam moraliter et bonam artificialiter.

Sequitur 1o. Praxis est ... quod ... ... est ... operatio; sed actus intellectus sunt operationes: ergo sunt praxes. Et ... sequuntur ... praxis non est actus alterius potentiae quam ... Ita ... ... Metaphysicae dicentis: speculativi finis est in sola contemplatione ... ; sed ... intellectus cognoscit ... aliquid et ... contemplatio ... ... animo ... ... non est speculativa, sed practica et ... ergo ... ... quod actus intellectus ... praxis. ... 2o ... ... quod actus intellectus ... ... regulas, ... faciendi ... ... quia actus intellectus tradens regulas, ... actus Voluntatis ... practici, ... actus Voluntatis ... praxis: ... actus ... docentes modum quo faciendi sunt alii actus intellectus sunt practici, et ... praxis: ergo.

Ad argumentum respondetur quod quamvis praxis significet operationem rectam conformem rationi ... accipit praxim pro operatione quae ... sed ad quam dirigenda intellectus extendit, alias cum speculatio ipsa stricte operatio est et praxis, quod nec ipsi concedunt. Praeterea extendit quamvis cum dicamus quod praxis ... operatio hoc propter ... vocitatione, quae ... perfecte ad praxim. Ad 2.am confirmationem respondetur concedendo ... et negando minorem. Ratio est quia quamvis ... ad opus extrahit directionem ... speculationis ... ad opus, quod est finis per se illius directionis. Unde quando directio attingit operationem non propter se sed propter ... ut accidit ... qui in alias ... intellectus ... veritatis illa cognitio est speculativa ... habet operationem aliquam ... tamen pro fine habet ... et ... Aristoteles: finis speculativae est veritas, practicae autem opus. Ad 3.am confirmationem respondetur ... operationem voluntatis habet pro fine opus; ... operationem intellectus habet pro fine suum ... veritatis.

Arguunt 2.o ... Justa ... ista ... intellectio imperata a voluntate ... est praxis, et practica; sed intellectio imperata, quae non dirigit ... non practica ... est praxis. Respondetur distinguendo minorem: non est practica intrinsece et per se, concedo; extrinsece et per accidens, nego minorem. Intellectio alia practica per se et est illa quae est directiva praxis ... et ... alia practica per accidens et est illa quae ex imperio voluntatis ordinatur ad aliquam praxim ... quam voluntas respicit ut finem. Quaecumque intellectio imperata a voluntate est practica per accidens modo dicto, quia ... denominari quasi accidentaliter a praxi, ad quam extrinsece ... est ... talis ... non est praxis.

Arguunt ... dicunt ...

Tertio 39. ... haec esse nova, et nullo modo inventa in ... dicens ... prologi ... quod ... speculativum, est ... per se speculativum ... practicum ... determinante intellectum ad ... est per se practicum ... volitionem est per se practicam, ... opponuntur ... practicum et speculativum, ... praxim ... Sed esse practicum ... extrinsece, ut a voluntate determinante intellectum ad ... causa accidentaliter practicum. ... cognitionem per se speculativam posse esse practicam per accidens ... imperata a voluntate.

Sed contra dicuntur ... quae ... opposita per se ... aliud ... nec per se nec per accidens convenit; sed illa intellectio imperata a voluntate, quae non est directiva praxis, est per se speculativa; ... non est practica per accidens. Respondetur ... proxime dicto, quod speculativum per se et practicum per se opponuntur, ideo quae ... per se ... aliud nec per accidens potest convenire; at speculativum per se et practicum per accidens non opponuntur. Itaque directio speculativa per se, per accidens potest esse practica per accidens, quia ... per accidens esse practicum per accidens non opponuntur, sicut esse nigrum simpliciter et ... album ... quod non opponuntur.

Arguit 3 actus intellus imperat potest esse bonus, l malus ingenere mo ris, quia actus credendi est bonus, et ut D. Th. Si admittit pecatum in cogitatione: sed bonum l malum in genere moris sunt diferentiæ praxis ut sic: ergo actus intellus imperatus est praxis. Respondet Consedendo Majorem et negando Minorem. Falsum enim est quod bonum l malum ingenere moris sunt diferentiæ dividentes adequate praxim, nam actus indiferentes inindividuo sunt praxes ut conceduntipsi scotistæ, et tamen tales actus nec sunt boni, nec mali in genere moris, alias non essent indiferentes. Deinde, actus pingendi imaginem ut natus elici conformiter rectæ rationis artificiali est praxis, nec tamen nec est bonus, l malus moraliter.

Arguit 4. Primus repugnat quod actus intellus sit liber, bonus, et meritorius, quia quod sit praxis; sed ut imperatus a Voluntate potest esse liber, bonus et meritorius: ergo si imperatur a Voluntate potest esse praxis. Respondet negando Majorem, quia ad hoc quod actus intellus dicatur liber, bonus, l malus, meritorius, l demeritorius, suficit ut cadat sub imperio voluntatis, quod accedit actui intellus imperato; at vero ad rationem praxis ulterius requiritur, ut sic actus alterius potentiæ quam intellus, quod nullo modo actus intellus convenire potest quia est per se actus intellus, et cui convenit unum oppositum per se, ei aliud oppositum non potest convenire.

Arguit pro ulta conditionis praxis, scilicet quod sit natus elici conformiter rationi rectæ; ergo malus ut odium Dei, l quodlibet pecatum non est praxis. Probat consequentia: nam quodlibet actus malus non est natus elici conformiter rationi rectæ, sed difformiter, sed est liber, et naturaliter posterior intellectioni: ergo talis actus non erit praxis, quia deficit ei illa 3a conditio. Respondet negando consequentiam. Ad ejus probationem nego Majorem, quia pecatum consistit in privatione rectitudinis debitæ actui, et ejus privatio sit contraria, [illegible] in subjecto apto nato ad illam habendam, consequenter actus malus est natus elici conformiter rationi rectæ, quia tunc non diceret subjectum aptum natum, seu capax talis rectitudinis, sed ineptum, incapax. Consequenter Dr. in data definitione praxis non solum definivit praxim rectam, seu bonam, sed etiam praxim non rectam, seu malam. Præterquam quod, si definibit praxim bonam, consequenter definivisset malam, nam bonum ut potentia recta est index sui obliqui, scilicet mali. Per quod satisfit dicentibus, Dm solum definisse praxim bonam.

Qestio 7 per quid scientia practica et speculativa constituuntur?

Sicut scientia dividitur tanquam genus in practicam, et speculativam, tanquam species dicendas sunt scientia ut sic. Sicut autem, quod est genus dividitur in hominem et Brutum tanquam in species. Unde si quæreretur, per quid homo et Brutum, ut sunt species ani[malis], constituuntur in ratione hominis et in ratione Bruti? responderetur conveniente, homo constituitur per rationalitatem, et Brutum per oppositam diferentiam, scilicet per irrationalitatem. Si quæritur in presenti per quid scientia practica in ratione talis, et speculativa in ratione speculativæ constituantur? responsio sit:

R.: Scientia practica consistit in duplici relatione reali aptitudinali, quarum dicit ad praxim, una prioritatis naturalis, quæ prior naturaliter praxi, alia conformitatis, seu directivitatis practicæ, quæ directiva praxis: Scientia autem speculativa consistit in privatione illius duplicis relationis. Probatur 1a pars ex D. Th. Sri, qui loquens de extentione scientiæ practicæ sic ait: Illa extentio consistit in duplici relatione aptitudinali, conformitatis et prioritatis naturalis. Ratio: ex dictis in quæstione præcedenti, praxis est naturaliter posterior intellectione et conformabilis illi: ergo intellectio, seu scientia quæ ad dirigendam praxim extendit, est naturaliter prior, et conformativa, seu directiva praxis: ergo.

La 2. D. 6. 9. 2
et alibi.

Lc. 4 Prolog. et
n. 67.

Qd autẽ illa duplex relatio n̄ debeat eẽ actualis, sd aptitudinalis probatur ibidẽ nº 2º ubi videri potest. Tum quia scientia esset practica ab actuali prioritate, et conformitate, nulla scientia esset, et nec ratio practica, quia qd actus sit prior, ex actus dirigat, ẽ illi conformis. Tum quia eo quod eadẽ scientia quandoque esset practica, quandoque esset speculativa; nã quando actu esset prior, et actu dirigeret esset practica, et quando n̄ esset prior actu, nec actu dirigeret esset speculativa. Tum denique quia scientia practica extendit ad praxim ut directiva ad directũ, et ut regulativa ad regulatũ; sed potest esse directiva, et regulativa, quin actu dirigat et regulet: ergo illa duplex relatio in scientia practica prioritatis et conformitatis n̄ ẽ actualis, sed aptitudinalis.

Probatur 2ª pars: ex eodẽ Doct. quippe quã dicit qd practicũ dicit duplicẽ respectũ aptitudinalẽ ad praxim ut ad ...: sic prosequitur, speculativũ autẽ privat illũ respectũ duplicẽ: ergo. Adverte tñe qd haec distinctio scientiae practicae a speculativa n̄ ẽ alia ab ea, quã tradit Aristoteles, scilicet scientia practica et speculativa differre, quia finis hujus ẽ veritas, illius vero opus: sed ẽ eadẽ cũ ipsa, licet magis clara; explicat enim qd n̄ debet esse opus, qd ẽ finis scientiae practicae.

Arguitur contra 1ª partẽ: scientia ẽ quid absolutũ: ergo scientia practica n̄ consistit in illis relationibus, quia et tunc esset relativa. Respondet concedendo antecedens et negando consequentiam. Ratio ẽ, quia in scientia practica attendenda ẽ ratio scientiae, et ratio practicae: in ratione scientiae ẽ quid absolutũ, in ratione vero practicae ẽ quid relativũ. Sic ergo sub diversas rationes scientia practica ẽ absoluta, et relativa: absoluta quatenus ẽ scientia; relativa quatenus practica.

Arguitur contra 2ª partẽ: positivũ n̄ consistit per negationẽ: sed scientia speculativa ẽ quid positivũ, ergo n̄ consistit per privationẽ, negationẽ illius duplicis relationis aptitudinalis. Respondet concedendo M. et distinguendo m.: scientia speculativa ẽ quid positivũ prout ẽ scientia, concedo; in quantũ speculativa nego. Sub diversas rationes dicitur scientia speculativa ens positivũ, et negativũ, in ratione scientiae positivũ, in ratione speculativae negativũ.

9. Itũ a quo proveniat in Scientia ratio pra. et specul.

Non quaeritur in praesenti a quo sumatur in scientia ratio practici, et speculativi formaliter et intrinsece, sic enim sumitur a propriis differentiis constitutivis illarũ in ratione naturali, sed quaeritur a quo sumatur extrinsece, et originative. Unde quaeritur: istae differentiae proveniant ab intellectu, an vero a fine, an autẽ ab obiecto?

Respondeo: ratio practici et speculativi sumitur ab obiecto. Ita D. Th. 3. citatus. Probatur: scientia sive practica, sive speculativa provenit ab obiecto et intellectu, quia ab obiecto, et a potentia nascitur; sed nequit specificari ab intellectu, quia intellectus ẽ indifferens ad practicũ, et speculativũ: ergo ab obiecto. Item: premissae specificant M. practica, sed istae specificantur ab obiecto: ergo ratio practica scientiae specificatur ab obiecto. Item, eadẽ ratione fieri potest respectu rationis speculativae: ergo scientia practica, et speculativa specificantur mediate et originative ab obiecto. Item Aristoteles distinguit scientias practicas a speculativis per obiecta: ergo ratio practici et speculativi sumitur ab obiecto. Haec ratio potest probari auctoritate supra posita in quaestione de praxi.

q. 4 ar. Prologi art. 3

6 Metaphysicae

Arguit 1º 3 [illegible] 2º metaphysicae finis speculativae est veritas Textu 3
practicae autem opus: ergo ratio practici et speculativi sumitur a fine et
non ab obiecto. Respondet concedendo antecedens et negando consequentiam. Ratio est quia
Philosophus ibi assignat differentiam habituum per eorum actus, nam per veritatem
intelligit speculationem, per opus autem non praxim, quia actus seu
fines, ut ait D. R. [illegible] nº 43: non distinguunt 2º sed prius distinctio
ex obiecto. Quia ut ait ipse D. nº 32 habitus non dicitur 1º practicus per
actum propter, quia iste est practicus a causa priori, hoc est ab obiecto.
Sed contra:
1a principia practica sumuntur a fine practico: ergo scientia practica est talis
a fine, et non ab obiecto. Respondet D. [illegible] distinguendo
antecedens: sumuntur a fine in quantum est obiectum, concedo; in quantum est
finis, nego. Finis potest considerari ut [illegible] et ut amatus. 1º
modo est obiectum, 2º est finis. Ut cognitus est prior naturaliter quam ut amatus
quia nihil [illegible] quin prius cognitum, et sic est causa [illegible]
aliorum principia practica et res sive finis sive amatus sive non. Un-
de ea principia practica quia res producunt a fine et ab obiecto, non
ut a causa finali: non enim est causa finalis nisi in quantum amatus mo-
vens efficiens ad producendum.
Arguit 2º de eodem obiecto potest esse scientia pra-
ctica et speculativa: ergo distinctio istarum non provenit ab obiecto. Respondet distin-
guendo antecedens de eodem obiecto materiali, concedo; de eodem obiecto formali, nego.
De eodem obiecto materiali possunt dari plures scientiae, ut de homine dat scientia physica,
medicina, et moralis: sed quaelibet illarum specificatur a sua ratione for-
mali, prout homo ut habens naturam specificat scientiam physicam, quod ut illo datur ut
sanabilis medicinam, et ut beatificabilis scientiam moralem; sic [illegible] quia veri-
ficabile dare diversas scientias de eodem obiecto formali, quamvis verificetur de eo-
dem obiecto materiali.
Arguit 3º causae efficientes non distinguunt effectus specie,
quia a causis diversis speciei potest idem effectus speciei provenire, ut calor
a sole et igne. Sed obiectum est causa efficiens scientiae: ergo ab obiecto non provenit distinctio scien-
tiae practicae et speculativae. Respondet distinguendo maiorem: causae efficientes es-
sentialiter ordinatae, quarum una est univoca et altera aequivoca, non distin-
guunt effectus per se, concedo; causae proximae eiusdem ordinis et univocae effectus,
nego. Obiecta sunt causae proximae intellectionis eiusdem ordinis et univocae,
ideo quod non potest a diversis speciei obiectis eadem notitia specifica provenire.
Contra:
obiectum non est causa univoca respectu scientiae: ergo. Respondet distinguendo antecedens, non
est causa univoca univocatione completa, concedo; univocatione diminuta,
nego. Univocatio alia completa et alia diminuta. Completa est quando simi-
litudo in forma et in modo essendi fit, ut calor producens est similis calo-
ri producto; diminuta est quando est similitudo in forma, et non in modo essendi Z. M. textu 3º
fit, quomodo domus extra est a domo in mente, quae vocatur a Philosopho
univoca ex parte. Videte D. [illegible] in fine.

Qtio 9 Qualis sit divisio Sciae practicae et speculativae

(11 Meta Suma 3 Cet^o) Supponimus divisionem Sciae in practicam et speculativam esse immediatam, ita ut quelibet Scia necessario sit vel practica vel speculativa. Patet ex Pho dicente: fisicam esse speculativam, quia non est practica et subdit: in unoquoque enim horum generum ipsorum cadere necesse est. Inquirimus autem, an ista divisio sit essentialis, rationalis, vel accidentalis?

Xo: practicum, et speculativum si

formaliter accipiantur, sunt differentiae rationales Sciae, si vero sumantur radicaliter sunt

(Q^e 4 Prolno 1) differentiae essentiales. Patet ex D. Thomâ dicente: practicum et speculativum non sunt differentiae essentiales Sciae, vel habitus in communi; sed est quaedam divisio generis per rationes specificas sicut si dividatur numerus per parem et imparem, vel linea per rectam et curvam. Probatur 1^a pars ratione: ipsius quae nec respectu realem nec privationem esse est differentia alicujus absoluti; sed practicum formaliter dicit duplicem respectum, et speculativum tantum dicit privationem illius: ergo. Item, necesse absolutum dividitur essentialiter per respectum necessarium positivum per negationem: sed Scia in [illegible] absoluta [illegible] et positivum: ergo.

Probatur 2^a pars: rationes diversarum specierum [illegible] sunt differentiae essentiales; et dicitur practicum et speculativum sunt rationes diversarum specierum: ergo si sumantur radicaliter, quae pullulant, vel in qua radicantur erunt differentiae essentiales Sciae, et eodem D. no 2°: aptitudo non convenit uni quae quae repugnat alteri, nisi propter aliquid absolutum in tali natura; et ex eodem D. aptitudo non repugnat alicui nisi propter aliquid absolutum in tali natura; sed practicum dicit in Scia practica dicit essentialem aptitudinem ad praxim et speculativum dicit repugnantiam talis aptitudinis: ergo practicum et speculativum supponunt aliquas entitates absolutas a quibus [illegible] repugnantiam et identitate sunt differentiae essentiales.

(Ja 44.) Arguitur 1°: practicum et speculativum sunt differentiae essentiales Sciae: ergo non sunt rationales. Patet antecedens ex D. citato dicente: speculativum, et practicum sunt differentiae accidentales intellectus licet sint essentiales habitum et actuum: ergo. Respondetur negando antecedens, ad probationem explico auctoritatem: practicum, et speculativum si sumantur radicaliter sunt essentiales, concedo; si sumantur formaliter, nego. Patet in Scientifitate, quae formaliter accepta est ratio habitus, sicut si sumatur radicaliter est ipsa rationalitas, in qua radicatur. Vel potest exponi, quod practicum et speculativum sunt differentiae essentiales aequivalenter, quia per rationes arguitur essentia a posteriori, non vero formaliter a priori.

Arguitur 2°: Duae differentiae rationales aut essentiales diversarum specierum non possunt convenire eidem speciei. Sed practicum, et speculativum possunt convenire eidem Sciae, ut vero ergo. Patet minor quia idem intellectus potest esse practicus, et speculativus, ergo eadem Scia habitus non potest esse practica, et speculativa. Respondetur distinguendo maiorem negando minorem. Ad probationem negatur paritas, quia practicum, et speculativum sunt differentiae accidentales respectu intellectus et respectu Sciae, secus non sunt, aut rationales, si formaliter accipiantur, aut si radicaliter essentiales. Unde idem intellectus est practicus et speculativus, non tamen idem habitus vel actus: sicut idem intellectus est scientificus, opinativus et erroneus, et tamen idem habitus aut actus nequit esse Scia, opinio, et error, nec simul, nec successive.

Dices: quae sunt differentiae accidentales respectu obti, non possunt esse differentiae essentiales respectu Sciae, quia Scia specificatur a suo formali obto; sed operabilitas et non operabilitas in obto sunt differentiae accidentales: ergo. Respondetur negando maiorem distinguendo: quae differentiae accidentales respectu obti in esse sibilis, non possunt esse differentiae essentiales respectu Sciae, concedo; quae sunt differentiae accidentales obti in esse rei, nego. Differentiae accidentales obti in esse rei esse possunt essentiales in esse sibilis et in ordine ad Sciam, unde cognitiones rationalitatis, risibilitatis, et flebilitatis differunt essentialiter non tamen obta in esse rei.

Arguit 3: ex oppositis rationalis, aut essentialit unuq n̄ deuxit ad productionē alterius. Sed havitus speculativus deuxit ad productionē Xis practicē gx. Probat mr: habitus circa hanc ppēm, Deus ē summū bonū ē speculativus; sed si jungat cū habitu practico hujus ppis, Summū bonū ē amandū, producit hanc Xē: gx Deus ē amandus, quæ ē practica gx. Respondet, qd quando ex oppositis unuq continet virtualit aliud, potest ducere ad ejus productionē. Sic evenit in aliquo habitu speculativo, qui licet sit frālit speculativus, ē tamen virtualit practicus, in quo n̄ ē inconveniens, sicut aqua calida n̄ ē frālit calida, et virtualit frigida, et virtualit frigida et virtualit calida.

Ut autē cognoscatis quæ ex premisis practici deuxat ad producendū Xē speculativā, et quæ ē speculativis deuxat ad producendū Xē practicā, et quomodo, notate, qd nec premisæ speculativa ē Cāa dare n virtualit Xē practicā absolute, et in se, sed ut modificata et determinata a premisa practica; nec premisa practica dare virtualit Xē speculativā nisi ut modificata a premisa speculativa. Et ut sciatis, quæ ex premisis deuxat et modificans, et quæ ut modificata, attendite premisæ, in qua id, qd infert in Xe, jungit cū medio, et illa erit modificans, et determinans aliā, nā juxta qualitatē illius infert Xis. Sit exemplū in hoc Silloǧo: qd ē summe diligibile ē summū bonū; sed Deus ē summe diligibilis: gx Deus ē summū bonū, in quo Mr, quæ ē speculativa, modificat mn, quæ ē practica, q̄ in illa jungit cū medio bonitas, quia infert in Xe.

Quæres quomodo fiat divisio havitus intellectualis in practicū, et speculativū? quia ad pleniorē intelligentiā dictorū de Sia, seu de practica et speculativa, divisio habitus intellectualis n̄ parū clubat, placuit sequentē figurā ex D. Tc. Sis depromtā vobis apponere.

havitus intellectualis
- Speculativus
  - Realis
    - Methaphisica
    - Mathematica
    - Phisica
  - Raonalis
    - Loga
    - Rectorica
    - Gramma
- Practicus
  - circa agrivile
    - Prudentia
    - Justitia Moralis
  - circa factivile
    - Lana
    - Nemus
    - Milas
    - Navigao
    - Rus
    - Medicina
    - Ars fabrilis

Qtio 2a de subalternatione sciarum et illarum conditionibus.

Subalternatio ē subordinatio, aut positio unius Scie sub alia: illa sub qua altera ponitur, dicitur subalternans; quæ vero ponitur sub alia, dicitur subalternata: quæ vero n̄ habet talem subordinationem dicitur disparata. ad subalternationem proprie sumptam tres requiruntur conditiones: 1a, qd obtum subalternantis contineat qd sub obto subalternantis, 2a, qd supra obtum addat aliquam differentiam accidentalem 3a demum, qd principia subalternatæ demonstrentur in subalternante

Suadetur 1a conditio, quia cum Scia dependeat essentialiter ab obto, si obta essent disparata, n̄ possent sic inter se subordinationem habere: ergo ut aliqua Scia alteri subalternetur, necesse ē, obtum illius quoadmodo sub alternari obto alterius. Suadetur conditio 2a Scia subalternata ita dependet a subalternante, ut sine ista n̄ habeat unde probet suas Xes; sed si illa differentia essent essentialis, tunc obtum cum illa differentia esset adequata ras demonstrandi passiones proprias: ergo. Suadetur 3a ex Corpus loquio D Ths subtilis, et Com̄ recepto: ubi desinit subalternans incipit subalternata; sic, ut ubi desinit physicus incipit medicus; sed subalternans desinit in Xes, quæ ista sunt principia, quibus subalternata incipit demonstrare. Arguitur contra 1a, ergo ens sic subalternante Mæ. Patet cons., quia obta cum sicutum continentur sub ente, qd ē obtum Mæ. Respondetur negando cons., quia licet scia illa obta sub ente contineant, addunt tamen ei differentias essentiales, per qd deficiunt ad conditione obti, sie subalternatæ. Contra est ē instantia contradicentem per accidens n̄ potest dare Sciam; sed obtum cum differentia accidentali ē ens per accidens, ergo obtum sie subalternatæ n̄ addit differentiam accidentalem. Respondetur Concedo M. et distinguendo min: si obtum et differentia accidentalis considerent utrumque inrecto, verum, per se vero et aliud per accidens, Concedo, si vero considerentur per se, et inrecto, aliud vero in obliquo et ut connotatum, nego. Aggregatum ex rebus diversorum prædicamentorum potest triplicem sumi: 1o utrumque inrecto, 2o unum per se, et aliud per accidens, 3o denique unum per se, et inrecto, aliud in obliquo, et ut connotatum: in 1o et 2o consideratione ē ens per accidens, in 3o vero ē ens per se. Videte, quæ diximus [illegible] Sumulæ D. Ths. dis.

Arguitur contra 3a: subalternans et subalternata sunt de eisdem Xibus et solum differunt, quia subalternans illas demonstrat demonstratione propter quid subalternata vero demonstratione quia: ergo principia subalternatæ n̄ sunt Xes in subalternante. Respondetur negando antecedens. Xes subalternatæ demonstrantur propter quid in subalternante, sicut esset perfectus medicus, et animaliter perfectus, sicut [illegible] docet [illegible].

Quæres an subalternata sit scia in ea quatenus subalternante? Loquimur de subalternata specificative, [illegible] dupliciter, sive ut subalternata. Ita medicina Vg. ē duplex, alia experimentalis quæ a posteriori ex experientia, potest ad quæsitis aliqua probare, [illegible] per principia mathematica demonstrata in 2o sensu n̄ dependet a subalternante, nec ab illa subalternat. Unde dubium solum procedit de illa in 1o sensu. Rtio subalternata n̄ ē scia in illo qui caret subalternante ita D Ths. sic contra tomistas. Probatur ex eius: subalternata n̄ esset scia, nisi sua principia essent radicis in principia la

(C 2o Sumularum Sectione 2a. 3.)

Y. 3o p. 24 91a. no. 18.

qr nec quis nuncupet scia, nisi iste possit eius principia reducere in principiata, sed hoc nunquam potest, ergo. Scilicet dat alternante: qr. Ideo musicus ut musicus est sciens; sed musicus ut musicus non est arithmeticus: qr ut arithmeticus est sciens: qr non habet arithmeticam, quae est subalternans habet sciam musicam. Respondet Isera Altri et distinguendo min: Musicus ut musicus non est arithmeticus formaliter, ideo non est arithmeticus praesuppositive, nego. Sicut enim musica in se praesupponit arithmeticam in se, ut habitus sic praesupponit habitum principiorum, ita musica in isto praesupponit arithmeticam in isto. hec de scia in communi satis, et de logica in particulari gressum facimus.

disputatio proemialis de natura logice

Quum quae egimus de scia in communi allio fine quam ut in subsequenti illustrationem scientie rationalis facilius intelligatis, scias in particulari: nam alibi dicebamus. penetrata scia in communi, facilius prestis nam quamlibet scia in particulari. En argressus ponimus logice limina intrantes: nolite onerris succumbere ut quod promisi adimpleatis. Enim, prius quam res, de quibus tractat logica, enumeremus, questiones aliquas apponere libet in quibus de natura, de quidditate, divisione, de obiecto et proprietatibus breviter agemus.

Qtio 1a quid, et quotuplex sit logica.

Suppositat ratio contra logicam, de qua nullus dubitat, inquiritur eius quidditas, et multiplicitas, seu divisio. Quantum ad 1am dicimus, quod logica et vi nominis est facultas, seu scia rationalis. Dicitur facultas seu scia, per quod convenit cum omnibus aliis facultatibus et sciis realibus, a quibus differt per illam particulam rationalis. Unde sic potest describi: habitus studio acquisitus, dirigens intellectum ad recte discurrendum. Dicitur habitus, per quod convenit cum aliis habitibus. Dicitur studio acquisitus, per quod distinguitur a logica naturali, quae est ipsum lumen naturale intellectus nostris congenitum dictans modum bene ratiocinandi et de qua non est sermo. Rationalis differt a grammatica, et rethorica quae etiam dicuntur habitus rationales.

Praecipua divisio logicae difficultatis hoc est in docentem et utentem. Logica docens ut communiter accipitur a recentioribus est habitus docens modum faciendi silogismum, et alia instrumenta logicalia. Logica utens habitus inclinans ad usum, et fabricationem instrumentorum logicalium. Unde habitus noscendi, silogismum debere constare tribus propositionibus sic, et sic dispositis, definitionem debere constare genere et differentia &c, est habitus logicae docentis, et actualis cognitio, instrumentum logicae debere taliter formari, est logica docens actualis. habitus vero construendi silogismos, definitiones &c, est logica utens habitualis, et actualis illorum constructio est logica utens actualis.

Notate, quod logica docens tam actualis, quam habitualis, alia principiorum, et alia conclusionum. Tradunt logica docens preceptiva est ipsa principia, seu precepta, quae docent modum fabricandi instrumenta logicalia. Secunda dicitur scientifica, et cognoscitur a nobis logice per demonstrationem acquisita. Omnia declarantur exemplis: Nosco quod silogismus debet constare tribus propositionibus et tribus terminis in modo et figura dispositis, cognitio istius regule est logica docens praeceptiva, seu principiis actualis, et habitus acquisitus ex repetitione istius cognitionis est logica docens preceptiva, seu principiis habitualis. Postea iuxta illam regulam facio silogismum sic: oratio constans tribus propositionibus, et tribus terminis in modo et figura disposita est silogismus rectus; sed demonstratio est talis: ergo demonstratio est silogismus rectus. Actualis constructio silogismi huius est logica utens actualis, et habitus generatus ex repetitione illius constructionis est logica utens habitualis: cognitio qua nosco illam, est logica docens scientifica seu conclusionis actualis et habitus illius cognitionibus generatus est habitualis.

Insuper circa hoc notabile dixi et Dnus. accipit areas [illegible] entoribus alio enim ex Phis
antiquis tantum loga docens, quam loga utens superata ē, Iusta quorum sententiam
loga docens ē habitus inclinans ad arguendum per media propria et
necessaria, loga vero utens ē habitus inclinans ad arguendum per comu-
nia topica, seu probabilia. hoc sensu locutus fuit Dnus. de loga lo-
priorum, et alibi sepe. Ita Divus Tomas opusculo 6. Lc. 6a, ubi ipsa quam
posuit modum arguendi per media necessaria, sic ait: quando ergo actus rationis
ipsius rationis usque ad ultimum tandem non perducit, sed sistit in ipsa inquisi-
tione, et adhuc manet via ad utrumlibet et tunc quando per proba-
biles rationes procedit, quae natae sunt facere opinionem non autem scientiam,
et sic rationales processus distinguitur contra demonstrationem, et hoc modo proce-
dit probabiliter in qualibet scientia, ut ex probabilibus perveniat via ad neces-
sarias res, et hic ē alius modus logicae, qua loga utentes vocatur sic a demonstrativis,
demonstrativis, non quidem ut docens, sed ut utens. Ita habet lo mente
lectione la.
D. Petrus: L. 1a univers. aliquis sic etiam explicat utramque logam.
loga dupliciter consideratur. uno modo in quantum ē docens, et sic considerat artis et
propriis procedit ad proprias et necessarias res, et sic ē scientia. alio modo in
quantum utitur ea, et sic non ē propriis procedit, sed ex aliis, et sic non ē scientia.
Ita, Lc. 3a elenchorum ait: scientia dialectica tradit per demonstrationem, usus
tamen ejus in probabilibus consistit. Idem habet Lc. 1a elenchorum, et aliis plu-
ribus in locis.
Arguitur 1o. contra divisionem logae in docentem, et utentem: usus logae
non ē loga, sed loga utens ē usus logae: ergo loga utens non ē loga. Probatur M.: de-
monstratio quae fit in metaphysica ē metaphysica, et quae exercetur in physica ē physica
et sic de ceteris: ergo. Respondeo negando M. ad probationem distinguo antecedens:
demonstratio quae exercetur in metaphysica ē metaphysica quantum ad materiam et quae
exercetur in physica ē physica, et sic de ceteris etiam quantum ad materiam, concedo; quantum
ad formam, nego. quamvis demonstratio exerceatur in materia metaphysi-
cae semper fit iuxta regulas logae, sicque solum ē metaphysica
quantum ad materiam, sed quantum ad formam semper ē loga. Itemque
demonstratio sicut et quodlibet instrumentum logicale potest exerceri in
materia loga, et tunc ē loga quantum ad materiam et quantum ad formam.
Arguitur 2o.:
Partes illius reperiuntur in omni parte logae, scilicet in demonstrativa, topica et sophistica: sed
iuxta DDs arguentes, ē dubitatione in locis supra citatis solum in parte topica datur
loga utens, et loga docens solum in demonstrativa: ergo loga docens non ē quae docet fa-
bricare instrumenta logicalia, nec utens ē usus illorum. Respondeo ergo,
citatos ibi sumpsisse logam docentem pro habitu inclinante ad arguendum per media
necessaria, et utentem pro habitu inclinante ad arguendum topice. Si autem loga do-
cens, et utens in altera acceptione sumantur, scilicet pro [illegible] ... illius, in omni par-
te logae reperiuntur, quia non solum docet instruere demonstrationem sed etiam
syllogismum topicum, et sofisticum, quo ... [illegible]

Quaestio 1a. quomodo habitus logae docentis et utentis distinguuntur?

Certum supponitur 1o. non procedere de actibus logae docentis, et utentis, siquidem ē
actus istius ab actibus illius realiter distingui, siquidem separabiles realiter separari:
sed de habitibus, inter quos supponitur aliqua distinctio, et quaeritur quaenam sit ista
distinctio? an scilicet realis, formalis vel ex natura rei, an solum rationis? Circa quod sciendum ē
sciendum, quod habitus intellectualis adquisitus ē qualitas facilitans intellectum
ad similes actus, quibus generatus fuit. Unde cum difficultatem perfecti
liter excludat ex parte, tot erunt ponendi in intellectu habitus, seu facilitates,
quot fuerint in eo difficultates superandae;

Advertendum est 2.º quod distinctio est triplex, scilicet distinctio realis, distinctio formalis ex natura rei et distinctio rationis. Distinctio realis datur inter illa quae sunt separata, aut separabilia, aut se habent ad modum separabilium. Distinctio formalis datur inter formalitates seu formalitates ejusdem rei, quarum unam non includit formaliter aliam in sua ratione formali. Distinctio rationis totaliter causatur ab intellectu considerante objectum, hoc modo, vel illo, cum tamen nullum habeat in re.
Exemplum: Distinctio realis versatur inter Petrum, et Paulum, qui sunt separati; inter corpus, et magnitudinem quae possunt separari, et inter Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, qui licet separentur, nec possint separari, tamen se habent ad modum separabilium, qui sunt producens, et productum. Distinctio formalis datur inter animalitatem, et rationalitatem, quia licet realiter identificentur, tamen altera non includit formaliter rationalem, nec e contra. Distinctione rationis distinguitur Petrus consideratus ut subjectum, a se ipso considerato ut praedicatum. circa praesentem difficultatem, sunt tres sententiae: 1.ª docet logicam docentem et utentem inter se non realiter distingui, sed quod idem habitus quatenus tradit praecepta arguendi, definiendi &, est logica docens quatenus vero exercet talia praecepta, est logica autem utens: unde distinctionis rationis distinguitur posse. Ita Cont. tomiste, et aliqui scotiste. 2.ª docet tales habitus necesse omnino esse re omnino distinctos, sed esse idem realiter et distinctos formaliter ex natura rei. Ita plures scotiste ut Alexius Ponsius, Fortunatus Ouspasquier et alii. 3.ª demum asserit, utrumque habitum realiter distingui. Ita plurimi scotisti et et Pareis Bascos, cum quo teneo et cum quibus sit.

Dico: habitus logicae docentis, et utentis distinguuntur realiter. Probatur 1.º juxta Philosophum 1.º ethicorum, rationis ratiocinativam distinguimus a scientifica per necessarium, et contingens. Ex quo textu sic formatur ratio: habitus circa objecta specie diversa distinguuntur realiter; sed habitus logicae docentis, et utentis sunt circa objecta specie diversa: ergo distinguuntur realiter. Major patet, quia habitus specificantur ab objecto, et diximus 2.ª 4.ª 2.ª praecedentis. Probatur minor: necessarium et contingens, sunt objecta specie diversa; sed ex Philosopho citato, ratiocinativam (hoc est habitus utens) distinguit a scientifico (hoc est a habitu docente) per necessarium, et contingens, hoc est, quia objectum docentis est necessarium, et objectum utentis est contingens: ergo. Quod ista dispositio libere sit genuina et ad mentem Doctoris Subtilis patet ex ipso 2.ª 4.ª prologi ubi verba textualiter exponens sic: habitus partis ratiocinativae est circa actum, in quantum contingenter elicitur: sed habitus scientificus, scientia est circa idem, in quantum de eo necessarium concludit: ergo. | N.º 41.º verificatio actum

Probatur 2.º juxta Doctorem Subtilem loco citato, idem objectum potest esse plurium habituum, licet non idem habitus plurium objectorum. Sed ex Philosopho et Subtili magistro superius citatis, habitus logicae docentis et utentis, sunt circa necessarium et contingens, quae sunt plura objecta: ergo. Confirmatur: actus specie diversi generant habitus specie diversos; sed actus circa objecta necessarium est specie diversus ab actu circa contingens: ergo generant etiam habitus specie diversos et consequenter realiter distinctos. Major ex omnibus admittitur, probatur minor: actus distinguuntur per objecta, et ab illis specificantur, ut colligitur a Doctore in libris de anima; sed necessarium et contingens sunt objecta specie diversa, ut et ipse patet: ergo actus circa illa sunt specie diversi: ergo distinguuntur realiter, quia quae specie distinguuntur, distinguuntur realiter.

Probatur 3.º ex Doctore Subtili 6 metaphysicae dicente: quandocumque actus distinguuntur specie, etiam habitus istorum actuum. Sed actus logicae docentis et utentis distinguuntur specie: ergo et habitus. Minor probatur Doctor Subtilis dicens | 9. 1.ª

eandem relationem realem similitudinis, et diversitatis, quam actus inter se habent, debent habere habitus. Tunc sic: sed actus logicae docentis, et utentis habent inter se relationem realem diversitatis ergo et habitus. Maior his potest probari ex ipso dicente: actus generativus habitus relinquit suam similitudinem in ipso: ergo si duo actus diversi specie diversi generarent unum habitum specie, unus habitus specie esset duo specie: ergo.

9. 1. Colatione 16

Confirmatur ex eodem Domino praecitato n° 3 eiusmodi dicente: impossibile est, quod duae causae specie diversae sint causae proximae ipsae unius speciei effectus specie: ergo cum actus sint per se generativi habitus, impossibile est quod diversi actus specie sint causa unius habitus specie ergo. Respondet Palanco, quod licet actus specificet distinguentes, et hoc non sequitur necessario distinctio specifica habitus, quia sicut habitus caritatis qui est unus specifice est primarius et immediate circa amorem Dei, et secundarius, et mediate circa amorem inimici, qui actus sunt specie diversi ita idem specie habitus potest esse circa actus logicae docentis primarius, et circa actus utentis secundarius quamvis isti actus sint specie distincti.

D. 28 9. 2a

Sed contra 1° quia actus dilectionis Dei, et proximi sunt eiusdem speciei cum sint circa idem obiectum formale, ut docet D. Thomas in 3o: ergo. Contra 2°: quia etiam dato, quod habitus infusus, aeque possit producere actus distinctos specie, non tamen habitus acquisitus, ut est logica, et ratio est, quia habitus acquisitus generatur ex actibus, unde si actus sunt specie distincti, etiam habitus, non sic habitus infusus! ergo. Contra 3o: actus dilectionis proximi est similis actui dilectionis Dei, ut patet ex illo evangelii: secundum autem simile huic; sed actus logicae docentis et utentis non sunt similes, sed specie diversi, ut etiam ipse dicit. Contra 4o: actus dilectionis proximi habet connexionem cum dilectione Dei nam ipse dicit: quod uni ex minimis his fecistis mihi fecistis; sed actus logicae docentis, et utentis nullam connexionem habent: ergo absolute tenet paritas adducta ab illustrissimo Palanco.

Contra 5o: habitus inclinat primario, et immediate in actus similes iis a quibus generatus fuit: ergo habitus generatus ex actibus logicae utentis inclinat primario ad actus logicae utentis: quaeramus an iste habitus, qui primario inclinat ad actus logicae utentis est idem cum illo, qui inclinat primario ad actus logicae docentis, etc. Si secundum ergo iam habitus logicae non inclinat primario ad actus logicae docentis, et secundario ad actus logicae utentis, ut ipse respondet. Si secundum, ergo habitus, qui inclinat ad actus logicae utentis, est distinctus a habitu inclinante ad actus logicae docentis, quod est intentum.

Probatur 4o: illa quorum unum augetur et alterum non augetur, distinguuntur realiter; sed saepe augetur habitus logicae utentis et non augetur habitus logicae docentis et econtra; ergo habitus logicae docentis, et utentis distinguuntur realiter. Maior patet ex D. Th. 1 p. q. 2 in 1o dicente: quod contradictio, quae pertinet ad existentiam, arguit distinctionem realem, unde cum augeri et non augeri sint praedicata contradictoria pertinentia ad existentiam, illa de quibus praedicantur talia praedicata, erunt realiter distinguuntur. Probatur minor ex frequentatione considerandi solum augetur habitus utens et non augetur habitus docens: ut et e contrario augetur habitus docens et non augetur habitus utens: ergo. Confirmatur quantum haec demonstratione; vis manifestatis debet esse clarior et manifestatis sed definitio est manifestatis definiti: ergo debet esse clarior definito, sed frequentatio demonstrandi augetur habitus utens circa demonstrationem, sed non augetur habitus docens respectu illius quia per eum actum non habetur notitia de demonstratione, sed de definitione: ergo.

D. 11. 9. 3 n° 54

Respondent aliqui, quod frequentatione logicae utentis augetur habitus docens, non tamen facilitatem, quae ipsi in ordine ad hos actus, quibus augetur habitus. Contra: nam habitus est facilitas ad hos actus, cum augetur habitus; sed per hos actus frequentatione logicae utentis augetur habitus docens: ergo per hos actus logicae utentis facilitatur habitus in ordine ad actus logicae docentis quod est contra experientiam. — —

Respondet ponsius (?) concedendo habitum logicae docentis non augeri per actus
logicae utentis, quemadmodum augetur habitus per alios actus, qui a priori (?), qui procedunt ab ipso elicitive; confectio autem silogismi non fit a habitu logicae doce
ntis elicitive, sed dumtaxat directive, et regulative: unde habitus
docens per ista confectione non debet augeri.

Sed contra: si actus logicae
utentis procedunt a habitu docente regulative dumtaxat, a quo habitu procedunt
elicitive? Si a habitu logicae docentis? ergo actus logicae utentis augent habi
tum docentem, quod ipse negat: et consequenter non procedunt a habitu docente
regulative dumtaxat, ut ipse affirmat. Si ab alio habitu? ergo ille erit habi
tus logicae utentis realiter distinctus a habitu logicae docentis. Item, quia dicit
quod per actus logicae utentis augetur habitus utens, et non augetur habitus do
cens, quod est contradictio. Ergo hoc non obstante, respondet quod actus logicae
utentis proveniunt elicitive a habitu illius materiae, in qua fit silogismus
aut quodlibet aliud instrumentum logicale.

Sed contra: iuxta ipsum habitus
augetur per actus, qui procedunt ab ipso elicitive; sed iuxta ipsum actus logicae
utentis proveniunt elicitive a habitu aliarum scientiarum, in quarum materia fit
silogismus: ergo habitus aliarum scientiarum augentur per repetitionem actus logicae
utentis; sed actus logicae utentis non sunt scientifici: ergo habitus scientifici
augentur per actus non scientificos. Item, potest quis habere facilitatem
construendi silogismos in materia logicae antequam perveniat ad alias
scientias; ergo isti actus logicae utentis non proveniunt elicitive a habitu aliarum
scientiarum. Atque ergo habitu elicitive proveniunt? certe ab aliquo habitu
logicae, qui ex omnium probabilitate proveniunt ne a habitu docente, laboratur. Si a doce
nte? ergo per actus logicae utentis augetur habitus docens, quod ipse negat.
Si ab alio realiter distincto? ergo ille erit habitus utens, quem praeter dictos
non dat alios habitus a quo tales habitus elicitive provenientes.

Probatur 5. ha
bitus scientiae, et habitus artis sunt realiter distincti; sed habitus logicae docentis est ha
bitus scientiae, et habitus logicae utentis est habitus artis: ergo isti habitus distingu
untur realiter. Maior constat, et patebit latius in sequentibus. Ergo — Confirmatur.
Iuxta Philosophum, diversorum generum, et non subalternatim positorum diversa
e sunt species, et differentiae. Sed scientia et ars sunt diversa genera, et
non subalternata, quia corum inferiora et sunt diversae species et
habent diversas differentias. Tunc sic: sed logica docens est inferior res
pectu generis scientiae, et logica utens respectu generis artis: ergo sunt
diversae species habentes diversas differentias: quae distinguuntur
realiter.

Probatur 6: ad diversas difficultates vincendas diversi habitus
requiruntur; sed circa logicam docentem et utentem sunt in intellectu diversa
e difficultates: ergo diversi habitus sunt ponendi. Maior patet, quia
absolute per habitum vincitur difficultas. Probatur minor: sicut regulae
certi (?) silogismus in prima figura debet habere propositionem minorem subiectam
maioris, et quod modus barbara petit tres propositiones universales affi
rmativas, adhuc habet difficultatem in conficiendo silogismum in tali
figura et modo: ergo posito habitu docente, quo sciat regulas, remanet
alia difficultas exercendi: ergo — Confirmatur. In artibus mecanicis,
ut in arte scribendi, pingendi etc. datur duplex habitus realiter distinctus,
quorum unus inclinat, et facilitat ad cognoscendum quomodo scribendum,
pingendum etc., alter ad scribendum, pingendum etc.: ergo similiter in logica
debent dari duo habitus, unus docens modum fabricandi silogismos
etc., et alius ad faciliter faciendum talia instrumenta logi
calia.

Respondet aliqui negando paritatem, quia in artibus activis
sit distincta potentia, quae cognoscit regulas ab ea quae opus exequitur, datur
nova difficultas in potentia executiva; at respectu logicae eadem potentia
quae cognoscit et quae exequitur, ideo quae non est nisi (?) gravius habitus
non est.

Yn ant Predica
mentis.

Sed contra habitus non ponunt ob diversitatem potentiarum, sed propter diversas dificultates: ergo si duae sunt dificultates, licet sit una potentia, ponendi sunt duo habitus. Sed posito habitu logicae docentis, remanet in intellectu nova dificultas circa usum: ergo. Item, licet intellectus sit una potentia respectu omnium scibilium, ponunt intellectum plures scientias specie diversas, quia circa res particulares objectorum sunt dificultates diversae: ergo habitus diversi ponunt propter diversas dificultates, non propter diversitatem potentiarum.

Respondet Poncius, negando, quod qui sciunt regulas silogisandi habeat dificultatem in illis exercendis. Sed contra: quotidie experimur quod tirones optime scientes quomodo silogismus efformandus sit, adhuc habent dificultatem in construendo silogismo: ergo. Item, sepe contingit, quod viri provectiores facilime efformant silogismos, qui tamen non ita facile recordantur regularum, et quia alia est facilitas, qua cognoscuntur regulae, et alia qua instrumenta efformantur. Item, sepe provectiores formant silogismos facilius, quam tirones, et tirones recordantur facilius regularum, quam provectiores: ergo quia sunt diversae facilitates, et sequuntur cum facilitate cognoscendi regulas potest stare dificultas in illis exercendis. Item videmus alia contingit de grammatica nam provectiores meliusque tine docuntur, quam pueri et tamen isti melius recordantur regularum grammaticarum: ergo.

Respondent alii, quod post cognitionem praeceptorum manet quaedam nova dificultas, sed tamen se tenet ex parte materiae, in qua fit definitio, aut silogismus. Sed contra: posita habitu docente, quod passio debet praedicari de subjecto, et habitu fisico v.g. docente quod sit passio, et quod subjectum, adhuc remanet dificultas in applicatione regularum ad materiam fisicam: sicut quotidie accidit, quod quis sciens modum faciendi sermonem, et habens materiam in qua illum conficere posit, quia tamen non habet usum, dificulter illum facit: quia ladificultas non oritur tantum ex defectu materiae, sed ex defectu habitus utentis.

Arguitur ex D. Thoma dicentis questione 1a universalium dicente: logica duplicit consideratur: uno modo in quantum est docens. . . alio modo in quantum utitur etc. Et tunc dicitur: sed quae solum distinguunt penes aliquam rationis explicationem, et penes diversos modos considerandi non distinguunt realiter: ergo logica docens et utens non distinguunt realiter. Respondeo explicando autoritatem: logica duplicit consideratur, formaliter quoad obtive considerat, concedo; duplicitate formaliter praecise, nego. Consideratio alia est formalis, et alia objectiva: formalis est ipse actus, quo intellectus considerat objectum: objectiva est ipsum objectum consideratum. Quando logica docens, et utens considerant non tantum est duplicit ex parte considerationis formalis, sed etiam ex parte rei considerate patet, quia D. Thomas ibi per logicam docentem intelligit habitum procedentem ex necessariis et per utentem habitum procedentem ex probabilibus, et in tuenti litteram patebit, ut nos in precedenti satis tetigimus; quo semper duo dissidunt Doctor logica docentis ab utente.

Praeterquam quod argumentum potest retorqueri contra ipsos scotistas sic: quae solum distinguuntur penes diversos modos considerandi non distinguunt formaliter ex natura rei; sed ex D. Thoma logica docens, et utens distinguunt penes diversos modos considerandi et aparet in littera: ergo non distinguunt formaliter ex natura rei. Major est omnibus admittenda: minor est expressa ex D. Thoma, ista sequentia: ergo si ipsi dicerent ad salvandam distinctionem formalem ex natura rei inter logicam docentem et utentem: et tamen nos dicimus ad salvandam realem distinctionem inter utramque logicam, nam littera Divi Thomae magis nobis habet, quam ipsis: nam dicit, quod logica docens est scientia et negat quod logica utens sit scientia, quae non possunt salvari respectu eiusdem habitus.

Arguit 2o. Sunt multi ... Sed ponenda habitus docentis distinctus ab utente ... Sine necessitate; ergo Minor patet ... Probatur: eo ipso, quod cognoscamus faciliter quomodo silogismus efformandus sit, quod est munus logicae docentis faciliter ad illum deficiendum, quod munus logicae utentis confirmatur: quia ideo habemus dificultatem in aliquarum faciendarum, quia nescimus illa facere; ergo eo ipso quod noscamus, quomodo sit faciendus silogismus, nullam habemus dificultatem in ... Respondet negando minorem, et ejus probationem: nam postquam quilibet est in nobis habitus docentis, habet novam dificultatem circa ipsum, ut supra diximus inter probandum. Ad confirmationem negatur antecedens, non enim ideo habemus dificultatem in aliquarum faciendarum, quia nescimus illam facere, sed quia non sumus assueti facere.

Arguit 3o: habitus logicae docentis potest producere actus logicae docentis, et utentis, quamvis isti diferant; ergo superfluit habitus utens. Probatur antecedens quod ad 2am partem in qua est dificultas: hic actus logicae docentis utentis producitur ab habitu logicali sed non a habitu utente quia ante illum hic actus non est habitus utens: ergo habitus logicae docentis precedente illum actum. Respondet negando antecedens et majorem probationis nam hic actus logicae utentis non producitur ab aliquo habitu, sed solum ab ... et intellectu sunt enim aliqui actus, qui sunt generativi habitus et alii qui sunt generati a habitu precedente simul cum potentia ad illorum productionem; ergo actus sive docentis sive utentis non procedunt ab aliquo habitu, sed ipsum habitum generant, et ideo procedunt dificulter, posteriore vero procedunt a habitu, et ideo faciliter.

Arguit 4o ... Resp. ... dicitur non requirit tanta distinctio in principiis quanta in principiatis; sed habitus sunt principia actuum: ergo si actus distinguuntur realiter non est danda tanta distinctio inter habitus. Confirmatur et conformiter dicentes: una Causa potest esse respectu plurium effectuum quia in habitus species potest esse respectu multorum actuum et specie diferentium; respondet retorquendo argumentum: non requirit tanta distinctio in principiis quanta in principiatis; sed actus sunt principia habituum ergo non requirit tanta distinctio in actibus quanta in habitibus. Retorqueo etiam confirmationem: una Causa potest esse respectu plurium effectuum, sed actus est Causa habitus: ergo idem actus potest causare plures habitus.

Non obstante respondet ad argumentum negando Majorem: non enim est autoritas in ... nunc adversariis, sed dicitur non major distinctio est in principiis, quam in principiatis. Verum non negant in principiis tantam distinctionem, quantam in principiatis, sed tantam distinctionem Majorem. Unde ex hoc ... inferre quod si habitus sunt principia actus hic actus logicae docentis et utentis solum distinguuntur realiter specifice etiam habitus distinguuntur eadem et non majori distinctione quam specifica nobis. Nota quam quod illa ... non est ad mentem Dis, sed illam objicit sibi, ad quam respondet nostro ... dico quod major distinctio idem est major non convenientia potest esse principiorum quam principiatorum sicut diferentia specifica quae sunt principia specifica non conveniunt in genere in quo conveniunt ipsae species.

Ex quo 3stat, qd juxta Dm potest reperiri illa ptio. Si autem aliter exacte ponit a Dtacris alicubi inveniatur inde, exponenda est de principiis extrinsecis respectu principiatorum solo non differentie, sicut pater Dq. potest habere plures filios numerice distinctos, ex per hoc patet ad formationem.

Arguit 5o ex duobus incipientibus audire logicam, ille qui facilius logismos, cui melius explicatur a modo sibi eius silomos, et qui predictum modum melius dedici: qr dif. in eis in aplicando, vincit eos aplicatione, ergo &a. Respondet distinguendo antecedens facilius facilitate directiva, 3cedo; facilitate efectiva, nego. Uterque enim illorum habet equalem dificultatem in linea eficiendi, et solum diferunt in eo, qd unus habet maiorem facilitatem ex parte docenti, alter majorem, sed hec facilitas solum est directiva, non efectiva, seu elicitiva.

Qtio 3a. Utrum logica artificialis sit scientia

Mosco real
que se quedo aqui por acabar la
empeçada al rebes

Q.tio 3 utrum log.a artificialis sit sientia

Ex titulo patet, qd non procedere de log.a naturali, quæ per illuminationis nobis ingenitam. Sed de log.a artificiale adquisita studio et labore et hoc tam de log.a do- (docente) quam utente, qd ad oes sivas partes analiticam, seu demonstrativam, topicam et sophisticam, circa qd tres sunt sententie: 1.a docet neque log.am docentem neque utentem esse s.iam. 2.a tenet tam log.am docentem quam utentem esse s.iam. 3.a sustinet log.am docentem esse s.iam, non vero utentem. Ita communit. scotiste et tomiste. Sed ad tante dicentia inter scotistas, an log.a docens sit s.ia qd ad oes suas partes, an solum qd ad partem demonstrativam, pro disposit.e dictis de s.ia in cõi, sit nostra.

Co: Log.a docens ē s.ia qd ad oes suas partes; log.a vero utens n ē s.ia, sed ars. Pr. 1.a pars ex sub. Dr. in 1.o q.o 1.a univers. dicente: "dicendum qd log.a ē s.ia quæ in ea docens demonstrativē concludunt", item ex eodem Dr. in quarto, ubi provat ab inconvenienti qd sacramentum ē definibile, sic enim ait: "habet definitio sufficit ad s.iam proprie dictam, alioqui log.a n p. (posset) s.ia esse"; habet 1.a declaratur. Probat. ratione: habitus per demonstrationem adquisitus ē s.ia; sed log.a docens ē habitus per demonstrationem adquisitus, ergo. Probat. mr: quia log.a docens ē habitus generatus ex actibus cognoscendi demonstratione, quæ conting. in log.a docent.: ergo. Patet antecedens: quia log.a demonstrans qd demonstratio generat s.iam quia ē silogismus constans ex præmissis veris, p.is (primis), immediatis, notioribus, prioribus, causis (?) ergo xis: qd definitio debet esse clarior suo definito, quia ē manifestatio illius, et similiter fiunt demonstrationes de omnibus aliis quæ in log.a docente, ergo ex istis actibus cognoscendi demonstrative generat log.a docens habitualis sientifica.

Firmat. 2.o: log.us ē siens: ergo log.a ē s.ia. Probat. antecedens: vir demonstrative cognoscens ē siens; sed log.us ē demonstrative cognoscens, ergo. Tum, quia in veritatis ex s.ia ē albus ē coloratus: ergo albedo ē color: ergo etiam ista: log.us ē siens, ergo log.a ē s.ia. Firmat. 2.o a sufficienti partium enumeratione, quia log.a docens ē habitus intellectus; sed n ē prudentia nec ars, quia isti habitus sunt circa contingentia. Sed log.a docens ē circa obiectum necessarium; neque ē habitus intellectus, seu principiorum, quia iste n ē adquisitus per demonstrationem, neque ē opinio, quia ista acquirit per silogismum topicum, neque ē sapientia, quia ista ē in rebus per altissimas causas: ergo ē s.ia.

Qd autem log.a docens sit s.ia qd ad partem log.am et sofisticam, habet expresse a Dr. in sub. q.o supra dicto in arg.o, et libro de elencorum q. 3.a et suadet: log.a docens non solum demonstrat de silogismo analitico, seu demonstrativo, qd generat s.iam, sed etiam de topico qd generat opinionem, et sophistico qd generat errorem, ergo ē s.ia non solum qd ad partem analiticam, sed etiam qd ad topicam et sophisticam. Confirmat.: quia tam necessario convenit silogismo topico qd sit generativus opinionis, ac silogismus sophisticus, qd sit generativus erroris, sicut convenit silogismo analitico, seu demonstrativo, qd sit generativus s.iæ: ergo log.a docens ē s.ia qd ad oes suas partes.

Probat. 2.a pars: s.ia ē opinio; sed log.a utens n ē opinio, sed ars, ergo n ē s.ia, sed ars. Tum s.ia inclinat ad actus sientificos; sed log.a utens n inclinat ad actus sientificos sed ad actuum fabricatione. Ex item s.ia ē circa obiectum necessarium; sed log.a utens n ē circa obiectum necessarium, sed circa contingens: ergo. Minor patet ex philosopho dicente ratiocinationum distinguit a sientifico penes necessarium et contingens ubi per ratiocinationem intelligit log.am utentem, ide habet Dr. in q.o 4 Pr. citatus p. præcedenti: ergo.

Probatur etiam de logica utente, quae per propositiones [illegible] quid [illegible] endum per media probabilia tantum, quia scientia procedit ex necessariis. Logica utens non est scientia, procedit ex probabilibus [illegible] scientia. Tunc quia scientia est effectus demonstrationis; sed logica [illegible] est effectus syllogismi topici: ergo. Probatur 3° parte: tum ex Divo Thoma dicente: logica est ars artium; sed hoc nequit intelligi de logica docente [illegible] tum quia ex philosopho [illegible]: ars est [illegible] et circa contingentia; sed ex suprapositis logica utens versatur circa contingentia: ergo [illegible] ad utentem. Logica est ars mechanica, sed liberalis in bonum ante [illegible] ars enim illa est liberalis, quae exercet per corpus [illegible] et dicitur liberalis, quia est libera, sicut ipsa anima; non vero servilis sicut corpus, [illegible] quae [illegible] exercent: [illegible] mechanica exercet per corporis [illegible] corporis, et per actionem transeuntem in [illegible]. [illegible] liberales sunt [illegible] quae hoc [illegible]:

Lingua, Tropus, Rão, Numerus, Tonus, Angulus, Astra,
Rus, Nemus, Arma, Faber, Vulnera, Lana, Rates.

Quarum intelligentia haec est: Lingua significat grammaticam; Tropus rhetoricam; Rão logicam; Numerus arithmeticam; Tonus musicam; Angulus geometriam; Astra astrologiam. [illegible] sunt [illegible] liberales, quae in hoc carmine [illegible]. [illegible] in [illegible] mechanicae quarum Rus significat agriculturam; Nemus venatoriam; Arma militarem; Faber fabrilem; Vulnera [illegible]; Lana [illegible]; et Rates [illegible] nauticam [illegible] sunt [illegible], aliae artes ad has reducuntur.

Arguitur 1°: ex [illegible] dicente: Siquis [illegible] scientia, etiam [illegible] facultate [illegible] et [illegible] debebit. Tum ex eodem [illegible] dicente: absurdum est quaerere simul scientiam et modum sciendi; sed per modum sciendi intelligit [illegible] logicam [illegible] est scientia. Respondetur ad [illegible] auctoritatem, quod intelligit de logica [illegible] de docente [illegible] dicit quod ponit [illegible] diversos modos quos diversi [illegible] in acquisitione veritatis, et [illegible] non de logica. Sed quia [illegible] per modum sciendi intelligi [illegible] potest exponi quod absurdum est quaerere simul logicam et alias scientias [illegible] ad dicendam logicam, et [illegible] ad alias scientias [illegible] procedendum. Videatur [illegible] logo in metaphysica citato.

Arguitur 2° scientia est de obiecto necessario; sed [illegible] de quo agit logica est contingens, nam dependet ab actu intellectus nostri: ergo. Confirmatur: extrema orationum logicalium sunt corruptibilia: ergo non potest in eis fundari connexio necessaria. Confirmatur 2° obiectum logicae est singulare, quia fit a nobis, et quod fit est singulare; sed de singularibus non datur scientia: ergo. Respondetur quod scientia est de obiecto necessario non necessitate incomplexa, et simplici, sed necessitate complexa, et [illegible], et hoc modo ens rationis est necessarium, [illegible] licet dependeat ab intellectu quoad existentiam, non tamen quoad connexionem necessariam [illegible]. Ad 2am confirmationem, quod extrema orationum logicalium sunt corruptibilia quoad existentiam, non tamen quoad connexionem [illegible] est necessaria et incorruptibilis. Ad 2am respondetur negando [illegible] ad probationem dicitur quod obiecta logicae fiunt a nobis quoad existentiam, non vero quoad connexionem [illegible] quae necessaria est et aeterna.

Arguitur 3° logica quae ad partem topicam procedit ex probabilibus et quae ad sophisticam procedit ex apparentibus: ergo quoad [illegible] partes non est scientia. Patet antecedens, nam syllogismus topicus procedit ex probabilibus, et sophisticus ex apparentibus: ergo. Confirmatur: logica quoad partem topicam inclinat ad actus topicos, et quoad sophisticam ad sophisticos: ergo. Respondetur negando antecedens et ad probationem, concesso antecedente, nego consequentiam. Ratio est quia non [illegible] modo sumitur pro habitu ad quaesito per demonstrationem facta in materia topica [illegible] sophistica, et sic est scientia. [illegible] modo sumitur pro habitu [illegible] per syllogismum topicum, et sic est opinio, [illegible] per syllogismum sophisticum et sic est error. Unde non dicimus quod syllogismi topici et sophistici generant scientiam, sed quod illa [illegible] demonstrative [illegible] topici et sophistici [illegible]
[illegible] logica [illegible] topica [illegible] sophistica [illegible]

[illegible] 4: actualis demonstratio est actus scientificus [illegible] logica utens est scientia. Patet [illegible], probatur minor quia actualis demonstratio est actualis deductio, tunc quia est actualis exercitium regularum: ergo. Respondet et distinguo [illegible] actualis demonstratio quantum ad materiam, et assensum, seu substantia actus est actus scientificus, concedo; quantum ad formam artificiosam, nego. Et distinguo minorem: actualis demonstratio quod ad formam artificiosam est logica utens, [illegible] quantum ad [illegible] materiam, seu substantiam actus, nego. Demonstratio [illegible] formam artificiosam, et minorem seu substantiam [illegible] quantum ad formam non est scientia, sed deductio ad scientiam; quod ad materiam in premissis est causa scientiae, seu scientia virtualiter et intus est ipsa scientia formaliter causata ex premissis dispositis per formam artificiosam. Quaeres 2o: an logica docens possit aliquo modo dici ars? pro cujus resolutione et intelligentia, nota, quod ars est habitus cum recta ratione factivus, ut patet ex [illegible] [illegible] ubi factivus non sumitur in rigore prout solum significat principium factionis, seu operationis externae, sed late, et ut etiam significat principium actionis seu operationis internae. Habitus autem alius est factivus in actu 1o est [illegible] quid docet, et dirigit in universali aliquo modo operationes fieri debere; alius est factivus in actu 2o, et est habitus generatus ex plurimis actibus operandi, et conformiter ad illas regulas. Sit exemplum [illegible] habitus quo pictor novit in universali aliquo modo sit pingendum, est habitus factivus in actu 1o; habitus autem generatus ex pluribus actibus pingendi dicitur factivus in actu 2o. His suppositis: dico, quod logica docens potest dici ars, seu habitus activus in actu 1o, non tamen activus in actu 2o. Probatur 1a pars quia logica docens docet, et novit in universali aliquo modo confici debeant instrumenta logicalia. Probatur 2a pars, quia solum habitus logicae utentis est activus factivus in actu 2o ut ex se patet: ergo.

Dicis: Logica ars, et ratio scientiae non possunt coincidere in eodem habitu, ut supra dicebamus: quae si logica docens est scientia nullo modo potest dici ars. Respondeo distinguendo antecedens ratio artis factivae in actu 2o, et ratio scientiae non possunt coincidere, concedo antecedens; ratio artis factivae in actu 1o, et ratio scientiae, nego antecedens. Ratio sumitur ex eo quod habitus factivus in actu 2o acquiritur ex operationibus, non per demonstrationem, ideo quod non potest coincidere in eodem habitu cum ratione scientiae; sed habitus docendi in universali quomodo operationes fieri debent, dicit acquisitus per demonstrationem erit etiam scientia. Unde cum logica docens sit habitus docendi demonstrative quomodo conficit debent artefacta logicalia, inde est quod etiam competit illi ratio scientiae, quod nullo modo repugnat.

Quaeres 3o: an logica sit scientia realis vel rationis? pro intelligentia nota, quod quaelibet scientia potest dici rationis quatuor modis: 1o effective, et sic omnis scientia causata per rationem seu per intellectum est scientia rationis. 2o subjective et sic scientia quae est in intellectu est scientia rationis. 3o directive et sic scientia quae dirigit [illegible] intellectus est scientia rationis. 4o objective et sic scientia cujus objectum est ens rationis est scientia rationis. Etiam scientia potest dici realis dupliciter, scilicet realiter, seu entitative et formaliter, et sic scientia cujus objectum est ens reale dicitur realis. Quae dicitur non procedit de logica [illegible] entitative sumpta, aut effective, quia sic omnis scientia est rationis. His suppositis, dico: quod logica entitative, realiter et intrinsece est scientia realis; objective autem est scientia realis [illegible]. Patet 1a pars quia scientia est qualitas realis. Sed logica est scientia: ergo. Patet 2a pars, quia scientia accipit denominationem ab objecto. Sed objectum logicae est ens rationis: ergo scientia est scientia rationis.

Quaeres 3o: quot habitus concurrant ad actus scientificos? Dico, quod ad actus scientificos alicujus scientiae concurrit logica docens directive seu regulative, concurrit etiam logica utens [illegible] [illegible] seu efficienter quantum ad formam artificiosam [illegible] [illegible] et denique [illegible] habitus intellectus scientiae [illegible]

demonstratio.

elicitive seu effective producendo ma[illegible] seu substantia[illegible] sicuti demonstrat, ut in materia [illegible] et [illegible] ille silogismus, et habitus [illegible] elicitive causando suas conclusiones [illegible] habitus docens illius partis demonstrat elicitive [illegible] producendo [illegible] seu [illegible] actus.

Q. 4ª Quodnam sit obiectum, et adequatum Logicae

Suppositis dictis de obiecto in communi, quaerit in praesenti quodnam sit obiectum [illegible] et adequatum logicae. [illegible] a sapientissimo Magistro viginti et amplius sententias referentur, ut [illegible] dicant, quod tot sunt sententiae quot capita quas fere impossibile videtur omnes referre: quapropter [illegible] [illegible] referam, quarum prima statuit obiectum adequatum logicae [illegible] seu omnia entia quatenus intelligibilia sunt. Tamen [illegible] operationes intellectus [illegible] in communi secundum modum sciendi. [illegible] distinguens logicam [illegible] et [illegible] aliis tradita modus sciendi [illegible] statuit obiectum logicae et in tota sua latitudine, sed illius [illegible] statuit silogismum in communi, ita plurimi scotistae. [illegible] statuit obiectum logicae in tota sua latitudine silogismum in communi, ita aliqui scotistae, et [illegible], scotistas [illegible] in assignando logicae obiecto, nam [illegible] duae [illegible], quarum una est pro silogismo in communi, et alia [illegible] in qua [illegible] concordantur [illegible] scotistarum. his [illegible] suppositis, sit nostra defensio.

Ratio: Silogismus in communi est obiectum logicae in tota sua latitudine. Probatur positive ratio: illud est obiectum logicae quod [illegible] virtualiter omnes veritates logicae; sed silogismus illas continet: ergo. Probatur minor quia continet silogismos demonstrativum, topicum et sophisticum, ut partes subjectivas, propositiones ut partes integrales proximas [illegible] ut partes integrales remotas, et denique omnia alia quae aliquo modo attribuuntur ad [illegible] ergo [illegible]. [illegible] universaliter probat, silogismum esse obiectum logicae, quia omnia de quibus agit logica ad silogismum dicunt ordinem [illegible] ergo. Respondent scotistae [illegible] debere intelligi silogismum sit obiectum logicae [illegible], non [illegible] totius logicae. Sed contra: [illegible] respondet [illegible] dic: [illegible] silogismus [illegible] ad proprietates [illegible] consequentes est subjectum [illegible] est [illegible] subjectum totius logicae, quod [illegible] principalibus integralibus [illegible] reducibilibus ad ipsum: ergo [illegible] silogismus est obiectum adequatum logicae in tota sua latitudine.

Probatur [illegible] refutando alias sententias et [illegible]: tum, quia [illegible] tractantur in logica sunt entia rationis ut [illegible] species, subjectum, praedicatum [illegible]: ergo obiectum logicae debet esse ens rationis, ut non ens reale. Tum quia [illegible] de [illegible] instructionibus applicatis [illegible], ut tenet [illegible] logica [illegible]. Tum quia hac ratione, dicunt communiter [illegible] quod logica est scientia rationalis, et se [illegible] ab [illegible] scientiis realibus: ergo. Refutatur 2ª: tum quia voces sunt entia realia: ergo. Tum quia [illegible] logica vocibus utatur, tamen non agit de vocibus, sed de rebus per illas significatis, ut patet experientia, licet enim loquitur vocibus disputat non tamen disputat de vocibus: ergo. Refutatur 3ª, quia operationes intellectus sunt entia realia, nam sunt qualitates reales spirituales quod nullus negat: ergo. Refutatur 4ª, quia [illegible] est [illegible] conditionibus obiecti [illegible] est, quod ita adequet [illegible] ut nec [illegible] neque excedat [illegible] sed ens rationis excedit logicam, nam comprehendit [illegible] tropum et figuram, de quibus agit rhetorica: [illegible] verbum et participium de quibus agit grammatica: ergo. 5ª sententia refutavit [illegible] [illegible].

Refutatur sententia scotistarum: ad modum sciendi [illegible] omnia logicalia: ergo. Probatur antecedens: silogismus [illegible] ad modum sciendi, sed [illegible] quia [illegible] ordinantur ad perfectam notitiam silogismi: ergo modus sciendi [illegible] propter silogismum, non [illegible]

affirmat 1o: imperfectius attribuit perfectioni non utraq; sed modus diendi e imperfectus respectu silomi: ex affirmat 2o: quia definitio et divisio ordinant ad silomu ut modi diendi improprii et imperfecti ad propriu et perfectu: ex 3o quia adversarii supponunt, philum non egisse de definitione, et de divisione, qd falsu e ut infra ostendatur: ex.

Alii Refutant eandem sententiam, vertendo fundamentu adversariorum; ideo dicunt scotistae silomum non esse obiectum totius logae, quia iuxta DM ex libro Priorum 2a silomus non e Cois ad definitione et divisione, de quibus agit loga in tota sua latitudine; sed haec ratio non probat, silomu non esse obiectum totius logae, et si probaret haec ratio, etiam probat illum non esse obiectum logae aristotelicae: ex. Ma e fundamentum scotistarum. Probat mi: haec ratio non solum probat silomum non esse Coe ad oia de quibus agit tota loga, sed etiam negari esset Coe ad oia de quibus agit loga aristotelica: ex si quia silomus non e Cois ad oia de quibus agit tota loga non e obiectum totius logae, quia negari e Cois ad oia de quibus agit loga aristotelica non eri obiectum logae aristotelicae. Probatur antecedens: ideo dicunt scotistae silomu non esse Coe ad oia de quibus agit tota loga quia iuxta Dm ditatum silomus non e Cois ad definitione, et divisione, de quibus agit tota loga; sed iuxta eundem Dm ibidem, silomus negari e Cois ad entimema et inductione, de quibus agit loga aristotelica ex ruit fundamentum scotistarum. Et ultima mi in qua stat totalis praedicta argutio, patet expresse litera D Ts. in qua sic habet: iste terminus silomus non e obiectum in tota loga, quia substantiam conet esse Coe ad oia considerata; iste terminus silomus non e Cois ad oia considerata in loga, quia in logica determinat de definitione et de divisione, de entimemate, et inductione, ad quae non e Coe. Hinc sic eodem modo negat D Ts. communitatem silomo respectu definitionis et divisionis, ac respectu entimematis et inductionis: ex si quia in loga in tota sua latitudine tractat de definitione, et divisione, ad quae non e Coe silomus, non e iste obiectum totius logae: quia in logica aristotelica tractat de entimemate et inductione, ad quae non e Coe silomus, nec erit iste obiectum logae aristotelicae: ex.

Alii formant ratio: ideo iuxta scotistas definitio et divisio non reducunt ad silomu ut ad obiectum, quia iuxta Dm Scotum silomus non e Cois ad definitione, et divisione; sed hoc non obest ut definitio, et divisio reducant ad silomu ut ad obiectum: ex. Probatur ma iuxta ipsum Dm silomus non e Cois ad entimema et inductione; sed hoc non obest, qd entimema et inductio reducantur ad silomu ut ad obiectum logae aristotelicae: ex. Probatur mi: iuxta adversarios oia de quibus agit loga aristotelica reducuntur ad silomu ut ad obiectum; sed loga aristotelica agit de entimemate, et inductione: ex. Probatur mi: iuxta adversarios, logicae aristotelicae solum deficiunt ad sui complementum duo tractatus de definitionibus, et divisionibus: ex loga aristotelica agit de oibus aliis obiectis logicalibus, praeter definitione, et divisione ex agit de entimemate, et inductione.

Probatur 2o Ex Philo [illegible] ex agit de oibus illis de quibus egit Aales. sed de entimemate et inductione egit Aales: ex. Probatur mi ex 2o priorum cap. [illegible] cuius titulus e: de entimemate in eiusdem corpore sic ait: entimema est silomus imperfectus ex veris similibus, et signis. Et 1o retoricorum cap. 2o ait: eorum autem quibus probamus (ut ea indicabat) aliud inductio, aliud silomus: na entimema quidem silomum retoricum appello. Et 2o priorum cap. 23 cuius titulus e: de inductione sic ait: inductio igitur est ex inductione silomus e. Et pro quia dicitur qd ex inductione potest fieri silomus, si inferat ppo universalis. sic ait: natura quidem prior, notior est per medium; nobis autem manifestior qui est ex inductione silomus extitit. Et 1o topicorum [illegible] inductio [illegible] sic ait: [illegible] a singularibus ad universalia [illegible]

Alii formant ratio sinistrum: oia illa de quibus agit philus, reducuntur ad silomu ut ad obiectum; sed egit de definitione et divisione: ex. Probat mi, ex 2o posteriorum cap. decimo cuius titulus e: de definitione quid est, et posteriorum ubi ait: qd definitio [illegible]

[illegible] Topicorum C. 2. inquit: omnis definitio oratio quaedam est. Et lib. prio. [illegible] C. 2. [illegible] est de divisione et syllogismo, ubi recensetur duplex divisio veluti inferioris syllogismus. Et lib. de anima C. 1. enumerat divisione inter modos sciendi: ergo Philosophus egit de definitione et divisione. [illegible] — Dicta 3ª [illegible] inde Philosophus, omnis definitio est [illegible]: patet ex loco [illegible], definitio est oratio indicans quid est esse rei, id habet inde. Idem repetit in quarto [illegible] n.º 2.º et infra n.º 3.º inquit: Philosophus [illegible] definitio [illegible] logica. Et infra n.º 4.º [illegible] nominis qua significatione est definitio: ergo

Respondet quidam scotista, quod Philosophus egit de definitione et divisione incidenter, non vero ex professo. Sed contra: nam quia si Philosophus non egit ex professo de definitione et divisione, quia de illis non instituit tractatus speciales: ergo neque egit de nomine, nec de propositione, neque de universalibus, nec de modo sciendi, quia de istis non instituit tractatus speciales; quia instituit tractatus speciales, nam instituit unum caput speciale de definitione, et aliud de divisione, ut patet ex eorum titulis supra positis: ergo. Respondet alter, quod Aristoteles egit de divisione et definitione non ut a rebus ab ipso inventis, sed ut de modis sciendi iam ante ipsum ab aliis repertis. Contra: quia licet Aristoteles logicae inventor appellatur nominetur, hoc non est quia ipse invenerit logicam, tanquam ipsum non reperiatur, sed quia illam reparavit, et perfectius explanavit: ergo non solum definitio et divisio, sed omnia alia obiecta logicae ante Aristotelem fuerunt inventa; sed hoc non obstante reducunt ad syllogismum ut ad obiectum [illegible] logicae Aristoteles: ergo

Arguitur 2.º ex Philosopho 4.º metaphysicae: circa idem genus versantur dialectica et metaphysica, sed metaphysica versatur circa omnia entia: ergo. Item ibidem ait: dialectici de omnibus disputant: ergo obiectum logicae sunt omnes res. Item omnes libri logicales versantur [illegible]: ergo voces sunt obiectum logicae. Respondet ad auctoritates [illegible] D. Thomas in expositione huius textus, quod intelligunt de logica utente, quae versatur circa ens, quia in omnibus rebus efficere syllogismum. Unde logica versatur circa omnes res quantum ad usum, sed quantum ad doctrinam versatur circa syllogismum. Ad aliud respondet, quod Philosophus ingressavit [illegible], non quia voces sunt obiectum per se logicae, sed quia sunt signa et instrumenta manifestativa obiectorum.

Arguitur 2.º: finis adaequatus logicae est dirigere tres operationes intellectus: ergo istae sunt obiectum logicae. Respondet negando antecedens, quia finis logicae adaequatus est dirigere tantum 3am operationem intellectus. Contra: omnes tres operationes sunt dirigibiles in quacumque materia, quia quaelibet potest [illegible] propriam [illegible]: ergo. Respondet [illegible] antecedens, et negando [illegible], quia licet operationes 1.ª et 2.ª dirigibiles sunt a logica, tamen diriguntur ab illa propter [illegible], quae est 3.ª operatio, in cuius [illegible] considerant omnia quae tractantur in logica. Unde 1.ª et 2.ª diriguntur quatenus inserviunt [illegible], seu syllogismo, quia ut inquit D. Thomas [illegible] 2.º

[margin: Stato 2.º] in prologo libri logica dirigit in actibus discurrendi.

Arguitur 3.º: syllogismus [illegible] est ens rationis: ergo nequit esse obiectum logicae. Probatur consequentia: obiectum debet esse scibile, et per se intelligibile; sed hoc non competit enti rationis, quia intelligibilitas est passio entis realis: ergo syllogismus nequit esse obiectum logicae. Confirmatur 1.º: scientia dicit relationem realem ad obiectum; sed terminus relationis realis debet esse realis: ergo syllogismus nequit esse obiectum logicae, quia logica est scientia realis, et syllogismus est ens rationis. Confirmatur 2.º: obiectum est causa scientiae; sed scientia realis qualis est logica, nequit causari ab ente rationis: ergo. Confirmatur 3.º: obiectum scientiae debet continere virtualiter notitiam suarum passionum; sed ens rationis non potest continere talem notitiam, quia est qualitas realis: ergo. Confirmatur 4.º iuxta Aristotelem nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu; sed ens rationis quale est syllogismus, nequit [illegible] a sensu: ergo non potest esse in intellectu; et consequenter syllogismus nequit esse obiectum logicae.

[margin: Libro de sensu et sensato]

Respondet concedendo antecedens, et negando consequentiam. Ad probationem nego minorem, nam licet ens rationis non habeat intelligibilitatem primariam, haec enim est passio entis realis, tamen habet intelligibilitatem secundariam, quia sicut habet entitatem ad modum entis realis, ita est scibile et intelligibile ad modum illius. Ad 1.am confirmationem distinguo maiorem: terminus relationis realis praedicamentalis debet esse realis, concedo; terminus relationis realis transcendentalis, nego. Scientia dicit duplicem relationem, ab obiecto aliam ad obiectum motivum, et haec est praedicamentalis, et petit terminum realem et actualiter existentem, aliam ad obiectum terminativum, et haec est transcendentalis, quae nec petit terminum realem nec realiter existentem.

et licet Logica terminet ad ens rationis, non tamen movetur ab ipso, ideoque solum dicitur ad ipsum, et rebus transcendentalem.

Ad 2um respondetur distinguendo Maiorem: obiectum motivum est Causa scientiae, concedo; obiectum terminativum, nego. Obiectum aliud est motivum, quod movet potentiam vel per se vel per suam speciem concurrendo simul cum potentia in genere Causae efficientis ad scientiae productionem. Aliud est terminativum, quod terminat scientiam, seu connotatur in genere Causae finalis extrinsece specificans scientiam. Ens autem rationis non est obiectum motivum Logicae, sed solum terminativum, ideoque non indiget respectu illius ratione veritatis Causae. Ad 3um, quod quando dicitur subiectum continere notam passionem intelligitur subiectum quatenus connotatum, quia obiectum ut connotatum, hoc est connotatio obiecti, quae est realis, continet notam passionem. Vel dicitur quod hoc convenit enti rationis fundamentaliter, quomodo est ens reale. Ad 4um dicitur quod illud axioma intelligendum est de eo quod cognoscitur per speciem propriam, non vero de eo quod cognoscitur per speciem sui fundamenti, quod contingit in cognitione cuiuscumque entis rationis, nam etiam si ipsum non praesens sit, est tamen praesens illud ens reale, ad cuius instar intelligitur.

Arguitur 4o: Scientia sumit denominationem ab obiecto; sed Logica denominatur scientia rationis: ergo eius obiectum est ens rationis. Item, Logica agit de 2is intentionibus applicatis 1is: ergo 2a intentio est eius obiectum. Respondetur quod Logica dicitur scientia rationis, quia ratio indiget ea ad recte discurrendum, et quia eius obiectum est aliquid ens rationis, scilicet Sillogismus. Unde ad hoc ut scientia rationis nuncupetur non est necesse quod habeat pro obiecto ens rationis in communi. Ad aliud concedo antecedens et nego consequentiam, quod scientia agat de aliquo, non sequitur quod sit eius obiectum, sicut dicitur quod Physica agit de rebus naturalibus, et omnes res naturales non sunt eius obiectum. Solum autem sequeretur quod aliqua intentio 2a sit Logicae obiectum, quod libenter concedimus de determinatione Silogismi.

Arguitur 5o: omnis scientia acquiritur per Silogismum: ergo si Silogismus esset obiectum Logicae haberetur scientia de Silogismo, et per Silogismum; sed hoc non potest esse: ergo. Probatur minor: vel haberetur scientia de Silogismo, qui est obiectum Logicae, per ipsummet Silogismum vel per alium; sed neutrum potest dici: ergo. Probatur minor: si haberetur scientia de Silogismo per ipsum: ergo idem erit notus, et innotus. Patet consequentia, quia illud per quod datur scientia est notum; sed illud de quo datur scientia est ignotum: ergo. Si autem sit de Silogismo obiecto per aliud Silogismum particularem, contra: de illo Silogismo particulari habetur etiam scientia, quia quod sit de communi, sit de particulari contento sub illo. Quaero nunc: de illo Silogismo particulari habetur scientia per ipsum vel per alium Silogismum? Si per aliud, de ipso etiam quaero, et sic procedetur in infinitum; si per ipsum: idem quod prius: ergo idem erit notus, et innotus: notus in quantum per illum habetur scientia, innotus in quantum scientia habetur de ipso.

Respondetur concedendo totam consequentiam, negando minorem subsumptam. Ad probationem dicitur quod habetur scientia de Silogismo in communi per Silogismum particularem, et licet ista eadem scientia, quae habetur de Silogismo in communi, habeatur etiam de particulari in quantum Silogismus est, tamen non habetur per aliud Silogismum particularem, et sic vitatur processus, sed per ipsum: ex quo solum sequitur illum Silogismum particularem esse notum, et innotum sub diversas rationes: nam esset notus quoad veritatem praemissarum et quantum illationem, ratione cuius infertur conclusio; esset autem innotus quoad passionem illam, quae per ipsum demonstratur de Silogismo in communi, sub qua ipse Silogismus in communi est ignotus, et consequenter Silogismus particularis. Reliqua solvit praedictum argumentum Doctor Resolutus Gregorius Zacunevenfalium.

Arguitur 6: Doctor Resolutus ponit duas Resolutiones: prima Silogismus non est subiectum in tota Logica: secunda est instrumentum sciendi est subiectum in tota Logica: ergo. Confirmatur: ideo sequitur esse obiectum adaequatum totius Logicae; sed Silogismus prout est obiectum adaequatum librorum Priorum: ergo nequit esse obiectum totius Logicae. Ante responsionem nota, quod Silogismus potest considerari prout continet proprias passiones ipsum formaliter consequentes, et sic non est subiectum in tota Logica, sed tantum unius partis, scilicet librorum Priorum, et hoc modo intelligitur prima Resolutio. Alio modo potest considerari prout continet non solum suas proprias, sed etiam omnes alias veritates Logicae, et sic est totius Logicae obiectum. Item hoc patet litera Doctoris in Resposita. Unde infra exponere sic: instrumentum sciendi Silogismus sub continentia generica proxima non est subiectum in tota Logica, concedo; sub continentia generica remota, nego. Ex quo hoc patet ad confirmationem, quod Silogismus sub una consideratione est subiectum librorum Priorum, et sub alia est subiectum totius logicae. Lib. Pri. 2.2.a

Ad 2m Ratio D[octo]ris varie respondent scotistae nostrae opinionis: aliqui enim dicunt de obiecto praedicationis, non vero de obiecto attributionis; aliqui loquuntur de logica nimis late sumpta, non autem in rigore scientifico: nos autem ita illa exponimus: instrumentum sciendi antonomastice sumptum est subiectum totius logicae; sed instrumentum sciendi communiter sumptum, nego. Instrumentum sciendi ut potest analogum stat pro principaliori modo sciendi, qui est silogismus, qui ut principalis modus sciendi perfecte est. Unde instrumentum sciendi antonomastice sumptum est silogismus.

Pro completa intelligentia huius notatur, quod diffinitio et definitio reducuntur ad silogismum, divisio ut silogismus non ut rectitudo perfecta; ita ut quod previum explicans conceptus ... ut per hoc omnia aperiat argumentationi, et ideo ait plures doctrina quod ... ut aperta cognoscatur res necessarium est dividere. Definitio reducitur ut principium et ut medium demonstrationis, ut alibi diximus, ideo quod ait philosophus: Cognitio causarum quidem conferre videtur ad perspiciendas causas rerum accidentium, quae per se substantiae ipsius ... ipsius quidem est principium demonstrationis. Enumeratio, et inductio et aliae argumentationes imperfectae, reducuntur ad silogismum, ut ad argumentationem perfectam, ut patet ex D. Subtili, qui probans 2a ultimum, omnia reducit ad silogismum, ait et de aliis speciebus argumentationis.

Dic 3o utrum logica sit una simplex qualitas?

Ratio logica non est unius speciei, et simplex habitus, sed plures, totque quot sunt res demonstrabiles. Ita D[octo]r Subtilis quem sequuntur omnes scotistae et fere omnes Jesuitae et tomistae. Probatur: habitus cognoscendi definitiones non est habitus cognoscendi divisiones: ergo. Probatur antecedens: habitus cognoscendi divisiones non est compatibilis cum ignorantia divisionis; sed habitus cognoscendi definitiones stat cum ignorantia divisionis: ergo habitus cognoscendi definitiones non est habitus cognoscendi divisiones. Confirmatur: quando per demonstrationes adquiritur habitus cognoscendi divisiones, in ... habitus oppositus ignorantiae praecedentis ...

Arguitur 1o: Deinde darentur in logica plures habitus quia data inventa facilitate ad cognoscendum definitionem, est necessaria alia facilitas ad cognoscendam divisionem; sed hoc non: ergo. Probatur maior: quod est necessarium solum ad facilius operandum, non est absolute necessarium ad operandum; sed facilitas ad cognoscendas divisiones solum necessaria ad facilius cognoscendum: ergo. Probatur maior: hoc enim venit discrimen inter habitus ... et requisitos, quod ... ad simpliciter operandum; illi vero solum ad facilius. Sed habitus cognoscendi divisionem est ad quem ... ergo absolute requiritur ad cognoscendam divisionem. Respondetur distinguendo: alia facilitas necessaria est necessaria alia facilitas ad divisionem faciliter cognoscendam ... ad illam simpliciter, et absolute cognoscendam, nego. Divisio sicut quodlibet aliud ... potest cognosci per actus cognoscendi non praesupponentes habitum, sed tunc cognoscitur difficulter, et ad hoc non est habitus necessarius; sed quod ... est quod et divisio faciliter cognoscatur, non sufficit facilitas cognoscendi definitiones, sed requiritur alius habitus specificativus.

Arguitur 2o: Si esset libet habitui particulari logicae correspondere proprium obiectum motivum particulare, ... nullus habitus respiceret omnem logicae ut motivum; sed hoc falsum: ergo. Respondetur negando minorem. Consequentia in logica, sicut et in quolibet alia scientia ... unus habitus particularis circa ... formale obiecti. Instabis: ergo habitus obiectum non est commune ad omnes habitus particulares. Patet minor: non quod est particulare est commune: ergo si habitus ... obiecti est particularis, nec est nec potest esse communis. Respondetur distinguendo consequens: non est communis ... et specifice considerando, non est communis virtualiter, per ordinem, et attributionem, nego. Solum habitus obiectum attingit ... sub ratione formale illius, ex quo non sequitur quod ille habitus non sit unus virtualiter et communis per ordinem et attributionem respectu aliorum; sed solum quod non sit unus formaliter, specifice, nec communis per praedicationem, ut quod nil ... dicamus.

C. 1o circa 2. ub

Tex. in tto

Quæstio 6 Qua unitate logica dicatur una.

[illegible] diximus, tota logica esse composita qualitas seu ex pluribus habitibus collecta, [illegible] inspiciendi, qua unitate [illegible] habitus specie diversi [illegible] una, scientia totalis [illegible] ad remotendam [illegible], quæ diximus de qualibet scientia totalis ut planius [illegible] unitas logicæ, his suppositis sit nostra.

Dico: tota logica dicitur una unitate generica remota per ordinem, et attributionem ad objectum [illegible] superius et alibi. Probatur breviter: [illegible] gradus unitatis possibilis in scientia sunt tres, unitas specifica, generica proxima, et generica remota. Sed tota logica, pro ut componitur ex pluribus habitibus, non habet unitatem specificam nec genericam proximam, ut [illegible] tavimus [illegible] de scientia in communi; ergo una unitate generica remota [illegible] unitate generica remota.

Arguitur 1°. Silogismus non est genus respectu omnium objectorum logicæ, quia non reperitur [illegible] definitionis, divisionis [illegible]; ergo tota logica non habet ab illo unitatem genericam remotam. Respondetur distinguendo antecedens: non est genus [illegible] et inferiori respectu omnium objectorum logicæ, concedo; virtualiter et imperfecti, nego. Sic totalis non specificatur ab objecto inferiori, sed ab illo imperfecti, alias cognitio generis esset una generalis et cognitio entis nec esset una generalis nec specifica, quia ens in se neque genus nec species. Unde silogismus quamvis inferiori non sit genus respectu omnium objectorum [illegible] in se [illegible] habeat veluti quoddam genus remotum, quia [illegible] continens omnes genera proxima diversa, unde est quod tota scientia habet ab illo unitatem genericam remotam. Arguitur 2°: ideo logica est una unitate generica remota quia silogismus [illegible] species quas habet unitate generis proximi, sed alias [illegible] unitate generica remota, sed hoc non; ergo. Probatur minor: si per rationem [illegible] silogismi demonstrat [illegible] de demonstratione [illegible] inferiores sub illa [illegible] respectu [illegible] non habet silogismus unitatem genericam remotam; ergo. Confirmatur: quia tres sunt gradus unitatis in scientia, scilicet unitas specifica, generica proxima, et generica remota. Sed illæ non habent [illegible] ex his unitatibus; ergo. Patet minor, quia unitatem specificam habet habitus cognoscendi quidditatem objecti, loquendo de habitu virtuali scientifico, vel habitus cognoscendi unam passionem de ipso, loquendo de habitu [illegible] scientifico: unitatem genericam proximam habent omnes proprios [illegible] quando demonstrat de ipso: genericam remotam habent habitus cognoscendi passiones proprias objecti [illegible] [illegible] formales; ergo.

Ad argumentum respondetur, quod sicut in prædicamentis inter genus proximum et remotum mediant alia genera quæ dicuntur minus remota seu subalterna, ita his potest concedi quod non a passionibus [illegible], quæ per rationem [illegible] ipsius habent de [illegible], sub ipso directe contenti, est una unitate generica subalterna, qualiscet sit remota respectu unitatis genericæ proximæ, subalterna alteri magis remotæ. Vel dicitur quod [illegible] unitate generica proxima, qualicet non habeat de ipso [illegible] habet tamen de ipso [illegible] [illegible]. Ad confirmationem [illegible] opinione [illegible], quod sunt tres gradus unitatis in scientia, sed unitas generica remota [illegible] in magis et minus remota, seu in remota absolute, et in subalterna, quo [illegible] concedi [illegible] gradus unitatis. Si [illegible] [illegible] non est necessarium recurrere ad [illegible] unitatis [illegible] [illegible] subtilis modo, ubi utraque opinio [illegible] ut probabilis.

Quaestio 2ª utrum loga sit practica et speculativa

Agentes de scientia diximus mane quid sit scientia practica et speculativa, et quod nequit simul esse una scientia practica, et speculativa, et quod quaelibet determinate debet esse vel practica vel speculativa. Nunc autem quaeritur de loga, qualis determinate sit, an practica, an vero speculativa. Circa quod varie sunt sententiae: 1ª tenet logam nec esse practicam nec speculativam. 2ª docet simul esse practicam, et speculativam. 3ª affirmat logam determinate esse practicam. 4ª sustinet logam esse speculativam: ita divus Tomas cum tomistis et D. Ped. cum scotistis, cum quibus sit

Dico: loga est simpliciter speculativa. Probatur 1º: scientia quae non dirigit praxim est simpliciter speculativa; sed loga non dirigit praxim: ergo. Probatur minor: actus discurrendi non sunt praxes; sed loga dirigit in actibus discurrendi: ergo. Patet ratio ex ipsis et D. Ped. dicente: et si dicas unum actum intellectus ordinari ad alium directum per illum, non propter hoc ille est praxis, nec illa cognitio practica, quatenus loga esse practica, quia dirigit in actibus discurrendi. Patet etiam ex ipso D. super ex hoc loco dicente: logica potest dici practica, inventa extendendo nomen; quia tamen iste actus in quo dirigit non est nisi speculatio, ideo loga proprie non est practica. Ex quo apparet, quod quia loga non dirigit nisi in actibus intellectus, qui non sunt proprie praxes, non est proprie scientia practica, sed speculativa.

1ª d. Prologi no 3

2ª l.ª no 12

Probatur 2º refutando 1ª sententiam: ex duobus praedicatis contradictoriis alterum debet convenire subiecto capaci; sed practicum, et speculativum sunt duo praedicata contradictoria, quia practicum dicit dependentiam, respectum, et speculativum dicit negationem illorum, loga quae est capax alterius: ergo. Refutatur 2ª, tum quia duo praedicata contradictoria nequeunt eidem subiecto convenire: ergo. Tum quia quando commune dividitur per differentias proprias inferiorum, alterum ab altero nequit inesse inferioribus, sed scientia in communi dividitur per practicum et speculativum tanquam per proprias inferiorum: ergo. Firmatur: ita dividitur scientia per practicum et speculativum, sicut numerus per par et impar, et linea per rectam et curvam; sed idem numerus nequit esse par et impar, neque eadem linea recta et curva: ergo. Refutatur 3ª: scientia practica est directiva praxis; sed loga non est directiva praxis, ut patet ex dictis in 1ª probatione: ergo.

Arguitur 1º: quod est commune aliquibus, neutrum illorum est; sed loga est communis scientiis tam practicis quam speculativis: ergo ipsa nec est practica nec est speculativa. Maior patet, nam animal quia est commune homini et bruto, neutrum est; minor probatur: ergo. Respondetur distinguendo maiorem: quod est commune aliquibus per praedicationem, neutrum illorum, concedo; quod est commune per applicationem, nego. ... loga est communis omnibus scientiis per applicationem ... per praedicationem nego. ... loga est communis aliis scientiis non per praedicationem, sed per applicationem, quia ... aliis scientiis ... animali, quod est commune per praedicationem suis inferioribus.

Arguitur 2º: habitus dirigens operationes voluntatis est practicus; practica habitus dirigens operationes intellectus. Respondetur negando maiorem et paritatem, nam operationes voluntatis sunt praxes, non autem operationes intellectus, ideo habitus dirigens illas est practicus, non autem dirigens istas. Sed contra: prudentia est practica; sed dirigit actus operationis intellectus ... ergo. Respondetur distinguendo maiorem: prudentia est practica, prout est directiva ... intellectus ... nego.

Contra: ergo prudentia non est practica. Probatur ... quia ... dirigentes, prudentia practica ... ergo. Respondetur negando minorem ... ad hoc ut aliqua scientia dicatur talis, non requiritur ut omnes res eius sint evidentes et necessariae, ut patet in loga, metaphysica et physica, quarum quaelibet habet multas conditiones probabiles, sed sufficit ad hoc ut maior pars rerum scientiae sit ita. Ad hoc ut prudentia dicatur practica, non requiritur quod omnes eius conclusiones practicae sint, sed sufficit quod sit practica, quod ad conclusiones directivas operationum voluntatis, saltem ex parte qua intellectus. Vel dicite quod prudentia non dirigit operationes intellectus, sed imperium voluntatis, quo operatio intellectus imperatur, quae operationes respiciunt veritatem moralem, at loga ... operationes tamen istae ... respiciunt veritatem, qua perficitur loga et ibi sistit, non autem progreditur ad opus, ... scientia practica habet pro fine.

Arguit 3º: philosophus 6 metaphysicae dividens scientiam speculativam, solum assignat tres [illegible] videlicet physicam, metaphysicam et mathematicam, nulla faciens mentione logicae: ergo logica non est speculativa. 2º: [illegible] rhetoricorum, ait logicam esse inventam ad dirigenda opera, quae bene et male fieri possunt. 3º: [illegible] ait quod scientia speculativa est nobilior scientiis practicis: sed logica non est nobilior scientiis practicis, [illegible]: ergo. Respondet ad 1um quod philosophus ibi locutus est de speculativis realibus, [illegible] logicam, quod illam subintellexit sub 2º membro, cum sit pars philosophiae. Ad 2um [illegible] logicam esse inventam ad dirigenda opera, quae possunt fieri bene et male, speculativa [illegible] quae possunt fieri bene et male practice. Ad 3um quod scientia speculativa [illegible] suis practicis [illegible] semper ex objecto, sed et modo [illegible] et [illegible] logica etiam potest dici nobilior scientiis practicis, quamvis [illegible]

Arguit 4º: logica versatur circa operationes, quarum principium est electio [illegible] rationis [illegible] voluntatis: ergo logica est practica. [illegible] philosophus [illegible] scientia activa versatur circa ea, quorum principium est electio [illegible]. Respondet negando antecedens [illegible] distinguendo [illegible] principium per se est electio, nego; quorum principium [illegible] et nego consequentiam. Ad auctoritatem dicitur quod philosophus ibi [illegible] moralem, quae [illegible] operationes voluntatis versantur circa [illegible] procedunt a principio libero. Praeterquam quod [illegible] scientia activa versatur [illegible] quorum principium est electio, [illegible] quod omnis, quae versatur circa ea, quorum principium est electio, sit scientia practica. Sicut [illegible] actus eliciti, et imperati voluntatis: ergo omnis [illegible]. Ad [illegible] quod scientiam probare, omnis scientia speculativa esse practica [illegible] cognitio potest fieri libere mediante imperio voluntatis.

Arguit 5º: scientia quae habet pro objecto opus operabile, est practica; sed logica habet pro objecto instrumenta sciendi, quae sunt operabilia: ergo logica. [illegible] speculativa [illegible], practica [illegible] opus. Sed finis logicae est opus, et constructio instrumentorum logicalium: ergo. Respondet distinguendo [illegible] quae habet pro objecto opus operabile extra [illegible] et extra genus speculationis, concedo; opus operabile [illegible] et intra genus speculationis, nego. Et distinguo minorem: sunt operabilia [illegible] intra intellectum, concedo; extra intellectum, nego. Ad confirmationem distinguo minorem: finis [illegible] est opus speculativum, concedo; opus practicum, nego. [illegible] speculativae, ut ita [illegible] in complexione [illegible] perfectionis dirigere [illegible] geometria [illegible] speculativae, et tamen docent, et dirigunt [illegible] triangulum [illegible] constructio instrumentorum [illegible] ad cognitionem veri [illegible] scientiarum speculativarum. Sic [illegible] logica dirigat opus illud, tamen [illegible] ad cognitionem veritatis, unde [illegible] pro [illegible]

Arguit 6: actus logicae docentis [illegible] syllogismus, definitio [illegible] non sunt propter se [illegible] veritatis, cognitionem [illegible] ad usum, ut syllogismus, definitio [illegible] finis [illegible] opus, ergo logica non est speculativa, sed practica. Respondet negando antecedens quod [illegible] quia logica [illegible] cognitione [illegible] instrumenta [illegible] intendit [illegible] quod est speculativum [illegible]

Quaest. 8 An logica sit simpliciter necessaria ad alias scientias adquirendas.

[illegible] qua sine illo nihil potest fieri. [illegible] notabeto quod necessarium ad aliquem [illegible] illud, sine quo talis [illegible] potest [illegible] necessarium simpliciter [illegible] necessarium [illegible] sine quo finis absolute obtineri non potest. [illegible] illud, sine quo absolute [illegible] sed tamen requiritur ad commodius, facilius et perfectius assequendum finem [illegible] quia [illegible] sine illo [illegible] commode [illegible] equester.

Notandum 2º: quod scientia potest considerari in statu perfecto, et imperfecto: scientia est in statu perfecto, quando habens illam, [illegible] res usque ad sua principia, aut potest [illegible] de bonitate [illegible] statu imperfecto, quando habens illam nescit resolvere res in [illegible] bonitatis illarum. His suppositis, [illegible] sententia tenet logicam esse simpliciter necessariam ad alias scientias quomodocumque comparandas. [illegible] communis opinio thomistarum et scotistarum, docet non esse simpliciter necessariam ad scientias [illegible] comparandas, esse tamen necessariam simpliciter ad illas [illegible] in statu perfecto. [illegible]

rio: logam ē simpliciter nesessaria ad allias scias aquirendas; ē autem nessa
rium quid. Probatur: illud ē simpliciter nessesarium ad consecutione alicujus finis, sine
quo finis absolute obtineri n̄ potest; sed sine loga possunt obtineri allie scie: ergo
Major patet. Probatur mi: tum quia sine loga Socrates aquisivit philo
phiam moralem, et Ipocrates medisinam. tum quia quotidie videmus, quod multi
utrumque corpus canonicum et sivile, et scias matematicas etiam sine dialecti
ca comparant: ergo.

Respondent scotiste hos n̄ aquirere facultates illas ita
perfecte ut possint reddere rationes, quare res recte inferantur ex premissis, quod n̄ sit de
fectu intrinseco: unde cum hoc nequeat fieri perfecte sine loga, inde est, quod ad hoc
ut scie ita perfecte secundum statum perfectum aquirantur ē loga simpliciter nessesaria.
Sed contra: quia hoc tantum probat, logam esse nessesariam dumtaxat quid, n̄ autem nessesariam
simpliciter ad illas scias aquirendas: ergo. Patet, quia ipsi defendunt, scias sub
[illegible] intrinsecis posse aquiri sine loga, licet n̄ ita perfecte secundum statum perfectum:
sed quod tantum ē nessesarium ad perfectiorem vel imperfectiorem statum aquirendum
finem ē tantum nessesarium dumtaxat quid ad illud aquirendum: ergo.

Nec cum substine
ntibus opinionem contrariam licet inferre: quod loga ē simpliciter nessesaria ad allias scias
aquirendas in statu [illegible] perfecto. Tum quia [illegible] inquirit de aquisitione
scarum, [illegible] ista opinio respondet de modo perfecto vel imperfecto illas aqui
rendi. Tum quia ē implicatio in adjecto dicere quod ē nessesaria ad perfectum
modum aquirendi scias, n̄ ad substantiam aquisitionis, et quod sit nessesaria
simpliciter. Patet, quia nessesarium simpliciter ē illud, sine quo finis nullo
modo consequi potest, unde nessesitas ista attinet ad substantiam finis ob
tinendam; nessesarium dumtaxat quid ē illud, sine quo licet finis quod ad substantia
obtineri possit, n̄ ita commode, n̄ ita facile, n̄ ita perfecte, quare nessesi
tas ista spectat ad modum aquisitionis. [illegible] si [illegible] nessesa
rius sit simpliciter nessesarius ad eundum Romam, [illegible] esse implicatoriam re
sponsio dicere, esse simpliciter nessesarium [illegible] commode eundum; ita in propo
sito.

Urget predicta responsio: ideo dicunt contrarii, logam esse simpliciter
nessesariam ad alias scias in statu perfecto aquirendas, quia scie in sta
tu perfecto, sine loga n̄ aquiri possunt; sed ex hoc n̄ recte infertur nessesitas
simpliciter: ergo. Probatur mi: quod tantum ē nessesarium ad hunc vel illum modum
aquirendi finem, n̄ ē nessesarium simpliciter; sed loga solum ē nessesaria ad
modum aquirendi scias in statu perfecto: ergo. Confirmatur: ideo currus
eius n̄ dicitur simpliciter nessesarius ad longum iter faciendum, quia licet
sine curru vel equo longum iter commode fieri nequeat, tamen ab
solute potest fieri sine illo: ergo. 2o: habitus aquisitus n̄ datur ad simp
liciter operandum, sed ad facilitius; sed loga ē habitus aquisitus: ergo. 3o.
licet habitus loge [illegible] sit nessesarius ad facile construenda instru
menta logicalia, et hoc n̄ infert nessesitas simpliciter: ergo. 4o. licet habitus
mentis idem dic de habitu [illegible] sit nessesarius ad facile [illegible]
[illegible] mentis, tamen n̄ dicitur nessesarius simpliciter. [illegible] quia
n̄ ē nessesarius ad substantiam actus, sed tantum ad modum [illegible]
[illegible]: ergo.

C.e 2o. Probatur 2a pars: tum quia Thales et ceteri philosophorum [illegible] sine
tos errores prolapsos fuisse, et scias imperfecte [illegible], quia logicam [illegible].
Tum quia Plato lib. de republica ait, quod impossibile sit sine dialectica ar
tem aliquam attingere. Tum quia sicut ad hoc, ut quis recta via et
sine errore Romam perveniat ē nessesse, ut sciat iter, et modum eundi; ita
ad hoc ut aliquis in aquisitione scie in statu perfecto perveniat nessesse
ut sciat logam, que ē modus sciendi. Tum quia ut arguit Galenus [illegible]
sistratum: aut ex quolibet sequitur quodlibet, aut n̄: si sequitur, si corvi
cigni sunt albi, corvi sunt nigri: ergo [illegible] stultus. Si n̄ sequitur
ergo nessesaria erit aliqua scia, que me doceat, quando aliquid sequitur
ex allio, et quando. Sed hec omnia probant logam esse nessesariam dumtaxat quid:
ergo.

C. 2o. Arguitur 1o. pro 1a sententia: tum quia scia habet per demonstrationem; sed de
monstrationes nequit comparari sine loga: ergo. Tum quia ex [illegible] logicis
nullus habet veram sciam, nisi sciat [illegible] veritatem [illegible] ad [illegible]; sed
hoc nequit fieri sine loga: ergo. Tum quia scia requirit evidentiam illationis;
sed solum per logam cognoscimus evidentiam illationis [illegible] ex premissis: ergo. Tum quia sine prudentia nullus [illegible] intel
[illegible]: ergo sine loga nullus actus potest esse scientificus. Patet, quia sicut
prudentia ad actum virtuosum, ita loga ad actum scientificum: ergo.

Respondet ad 1m concedendo M. et distinguendo m: demonstratio artificiosa nequit comparari sine loga, concedo; demonstratio naturalis, seu lumine naturali facta, nego. ad 2m distinguo M. nisi scia resolveret illas in principia propria, concedo; in principia communia, et logicalia regulativa silogismorum, nego. ut ad conclusionem resolvat in principia logicalia requirit loga artificialis; at ut resolvat in principia propria, sufficit loga naturalis, v. g. haec ratio: corpus ē majus manu, reducit ad hoc principium: totum ē majus sua parte, quod non pertinet ad logam, sed ad sciam cujus ē ratio, unde ad hoc non requirit loga artificialis; requirit autem ut ratio reducat ad illud principium logicis [illegible]. Respondet ad 3m negando M. quia sicut lumen naturale in tellus propria virtute se extendit ad assensum principiorum ita ad illas res, quae sunt principiis proxime sine loga se extendere potest. Ad 4m negat paritas, quia virtutes sunt saltim primario actus voluntatis quae cum sit potentia caeca, necessario requirit dictamen prudentiae dirigentis; at intellectus cum sit potentia videns, non indiget, facultate et tractatu ad percipienda obiecta et cognitiones veritatum.

Arguitur 2º quod loga non ē necessaria ad acquirendas alias: loga ē scia, sed non ē necessaria ad se ipsam, quia ante acquisitionem logae non ē loga: ergo. 2º loga non ē necessaria ad scias practicas, quia ipsa ē speculativa: ergo. 3º quia sine loga artificiali potest fieri haec demonstratio: totum ē majus sua parte; sed corpus ē totum, et manus ē pars: ergo corpus ē majus manu; sed haec generat sciam perfectam: ergo. 4º si loga esset necessaria maxime propter definitiones et divisiones; sed quaelibet scia habet suas definitiones et divisiones: ergo loga nullo modo ē necessaria.

Respondet ad 1m, quod non ē ad rem ut patet ex titulo, quaeritur enim, an ad alias scias. Sed hoc non obstante dicitur, quod logica una sui parte ē prior se ipsa secunda alia, sic quamvis ista pars inventa fuerit sine logica, non tamen inda, et posteriores ad has de se exorta. Ad 2m negat antecedens, nam licet non sit necessaria ad scias practicas quatenus sunt practicae, ē tamen necessaria ad illas, quatenus sunt sciae. Ad 3m dicit, quod per illam demonstrationem et alias similes potest acquiri scia in statu imperfecto, quae licet sit perfecta substantialiter seu essentialiter, ē tamen in statu imperfecto, seu imperfecto modo acquisita. Ad 4m dicit, quod licet quaelibet scia habeat suas definitiones, et divisiones, tamen necessaria ē loga, ut ex praeceptis ipsius, bonitas illarum cognoscatur. Dicta sufficiant pro praesentibus [illegible] ad laudem et gloriam Dei omnipotentis, ejusque purissimae Matris, quibus assidue rogate puro corde et sincera voluntate, ut [illegible] et corda vestra. Sicut et interim, quod sapientis quod ē in se (sicut deest) Deus non denegat gratiam: nam ipse Dominus ait: petite et accipietis. Videte, ne in vobis adimpleatur illud evangelii: idem non accipitis, eo quod male petatis; expetite ergo, ut accipiatis.

Disputatio Metafisicalis

Quoniam hoc nomen [illegible] de quo agere sumus, ē quoddam concretum dicens [illegible] [illegible] unitatem, quae eadem ē relatio rationis, et pro materiali [illegible] ens denominatur universalis, ideo absque cognitione entis rationis, naturae communis, quae universalis denominatur, sicut et identitatis et distinctionis, quae inter ipsas naturas communes versatur, ad perfectam cognitionem [illegible] logicae pervenire non potestis. Quapropter antequam de illo sermonem instituamus, discretioni nunc vobis exponere placuit, inter eas distinctiones divisam in quaestionem 1am de identitate et distinctione: in 2a de ente rationis et denique in 3a de universalis disputavo.

Distinctio 1a de identitate et distinctione

Qtio 1a in quo consistat formaliter identitas

Non loquimur in praesenti de identitate [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] inter duo extrema realiter distincta [illegible] aliorum, sed de identitate [illegible] distinctionis, quae solet inveniri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ejusdem rei, et inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consistere in negatione dg [illegible] [illegible] docet, consistere in unitate: [illegible] identitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] universali, [illegible] [illegible] distincta [illegible], si extra [illegible] [illegible] [illegible] scotistae, quos videre potes. Vide [illegible] multiplices unitates, positas in 9a de unitate scie.

Identitas opposita distinctioni consistit in unitate simplicitatis, quam licet apud [illegible] invenies in his terminis, tamen illam judico conformem [illegible] qui 5° metaph. ait: proprium est id in unitate esse, et etiam conformis [illegible] [illegible] si, qui distinguit in 10 multos gradus unitatis, ait in 5° est unitas simplicitatis, quae est vere identitas, quam et inde videtur intelligere identitatem realem cum distinctione formali compatibilem esse, illam [illegible] per unitatem sic: quae sunt unum realiter manent tamen distincta formaliter. [illegible] vocat: identitas opposita distinctioni est aqua formalitates ejusdem rei denominantur una, eo quod sunt in se indistincta in se; sed hoc praestat ab unitate, ut ex Philosopho 5 metaph. 11° unum est indivisibile aut indivisum in se: ergo ipsa unitas est identitas opposita distinctioni.

Impugnat sententiam de negativo: tunc quia unitas dicit quid positivum, ut dicitur in metaphysica; sed identitas consistit in unitate: ergo. Tunc quia in tantum aliquae formaliter dicuntur eadem, in quantum sunt unum, seu quatenus conveniunt in aliquo esse: ergo. Impugnat sententiam de relatione rationis, relatio versatur inter duo extrema, et ergo illa relatio identitatis versatur inter duo extrema realiter distincta [illegible] [illegible] [illegible] patitur cum distinctione reali; quae est opposita distinctioni. Sed compatibilis cum illa: ergo ista erit identitas opposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si relatio versatur inter extrema distincta [illegible] [illegible] realis, quia ex [illegible] in 10 d. 3ª q. 2ª [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eadem, et alibi saepe, ad relationem realem necessario requiruntur extrema realiter distincta: ergo erit relatio rationis: ergo minuit, pro entis realis, nec cum ipso ente reali identificatur: ergo.

Nec valet dicere identitatem qua identificantur formalitates ejusdem rei, quamvis formaliter sit relatio rationis, fundamentaliter tamen dicit unitatem, quae est realis et positiva importat. Nam [illegible] quia aut identitas quatenus identitas dicit praecise unitatem, aut relationem [illegible] rationis, aut utrumque simul unitatem fundamentaliter et relationem rationis formaliter. Si [illegible] habet intentum. Si 2um, contra: identitas est passio entis realis; sed ens [illegible] relatio rationis non potest convenire, et natura rei, et ideo non potest esse passio ejus: ergo. Item ens reale facit unum perfectum suam passione; sed et de proxime sit [illegible]: relatio rationis et ens reale non [illegible] unum per se faciunt: ergo. Item: passio est convertibilis cum subjecto; sed nulla relatio rationis est convertibilis cum ente reali: ergo. Item: subjectum identificat suas passiones, et ab illis dependet; sed ens reale non identificat relationem rationis, nec ab illa dependet: ergo.

Si daretur, quod tunc identitas consistit in illo quod reddit impossibili non redderet impossibilis identitas; sed si redderet impossibilis omnis relatio rationis adhuc salvaret identitas pro entis realis: ergo. Confirmatur pro sui [illegible] ad omnem relationem rationis Deus identificat realiter attributa, et ens reale suas passiones, praeter haec possunt etiam fieri instantes supra posita, et plures alia quae facile congerere possunt. Impugnat aliam opinionem de relatione: ens prius ad Deum et creaturam, identificat suas passiones; sed non relatione reali, quia in illo priori ad hunc non sunt extrema realiter distincta inter quae versetur, nec relatione rationis, quia in illo priori non concipit intellectus, qui illam causet: ergo.

Arguit 1o: ex Philosopho 5 metaph. dicentis:

Patet quod identitas unitas quaedam essentiae est, aut pluralium, aut cum pluribus utatur, ut cum dicit ipsum sibi [illegible] idem, ut duobus enim ipso utitur. Videtur intelligere quod identitas versatur inter duo extrema realiter distincta, si est identitas [illegible] [illegible] [illegible] distincta distinctione rationis si sit identitas ejusdem ad se. Id habetur [illegible] metaph. 7° illa, et in 10 d. 21ª no. 5°, et quod libet 7° no 5 et alibi saepe docet identitatem relationem esse: ergo. Respondet ad primum 1o, quod potius est pronomine quam doctrinam, aut enim, quod identitas unitas quaedam, quod est pronominis. Respondet 2o ad omnes auctoritates et alias similes, quod loquitur de identitate opposita diversitati, quae est in [illegible] [illegible] [illegible], non autem de identitate opposita distinctioni, pluralitati et multitudini, quae nihil aliud est quam unitas simplicitatis.

Arguit 2o: tunc quia et Ariles et alios [illegible] praecipitatis, identitas consistit in unitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis. Tunc quia identitas [illegible] generica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et substantia; sed ista convenientia est formaliter relatio: ergo est ipsa identitas. [illegible] quia identitas, quae [illegible] relationis identificatur [illegible] [illegible] [illegible]: ergo. Respondet ad primum, quod intelligit unitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentiae sicut diversitas [illegible] qualitates, et non de vera identitate opposita distinctioni. Ad aliud respondet eodem modo. Ad ultimum respondet distinguendo antecedens: identitas, qua formalitates relationis [illegible] [illegible] est relatio realis, concedo; formaliter, sunt alia nego. Identitas opposita distinctioni [illegible] nec est relativa nec absoluta, sed utrumque est permissive sicut et ens, cujus est passio. Unde in relatione est identitas relativa, et in absoluto est identitas realiter absoluta.

[illegible]

Q.tio 2a, in quo Consistat formaliter distintio?

Non procedit de distintione sumpta pro diversitate seu alietate, sicut [illegible] est consistere in [illegible], ut in metaphysica dicet, sed de distintione sumpta pro pluralitate seu multitudine, de illa ergo sic accepta queritur, an consistat in aliquo positivo, an negativo, an in absoluto, an autem in relativo: nec queritur an distintio sit positiva, an negativa, absoluta, an respectiva, ratione extremorum, inter que versatur, si enim positiva distintio apelatur, que versatur inter extrema positiva, negativa que inter extrema negativa, absoluta que inter extrema absoluta, et relativa que inter extrema relativa: Q.tio igitur est de distintione de se. Ad certitudinem pro intelligentia quaestionis [illegible] nomina divisio, distintio et non identitas, se habent inter se sicut superius et inferius, seu sicut magis commune et minus commune, nam omnis divisio est distintio, et tamen [illegible] divisio [illegible] inter partes materiales quantas, quomodo dividit una pars ligni ab allia, [illegible] inter partes entitativas non quantas, quomodo dividuntur partes entitative substantia materialis; distintio [illegible] datur in rebus spiritualibus, sicut duo Angeli videlicet Michael et Raphael distinguntur et non dividuntur [illegible] et voluntas distinguntur et tamen non dividuntur. Similiter omnis distintio est non identitas [illegible] e converso, nam distintio solum datur inter extrema positiva; et non identitas datur [illegible] extremum positivum et negativum, unde inter ens et non ens [illegible] [illegible] et tenebras non datur distintio, sed non identitas, que [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explicatur per negationem alterius [illegible] [illegible]. [illegible] distintionem dicere rationem aliquam positivam, et hanc [illegible] absolutam [illegible], sed relationem ipsi superadditam, ita communiter scotiste [illegible] inter distintionem et diversitatem. [illegible] distintionem [illegible] negationem identitatis inter duo extrema, ita [illegible] scotiste, hanc etiam sequuntur [illegible], [illegible] et alii Jesuite, plurimi ergo ex thomistis.

[illegible] distintio in communi est negatio identitatis inter duo extrema. Patet ex D. N. Scoto [illegible] d. 3a q. 1a [illegible] dicente: distintio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distintio simpliciter et [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] est completiva distintionis. [illegible] distintio [illegible] q. 1a [illegible]. [illegible] ait: Distintio includit non identitatem indifferenter. [illegible] q. 7a [illegible] inquit: [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] explicat distintio per non identitatem [illegible].

[illegible] distintio [illegible] intelligi [illegible] ab allia, sed [illegible] distincta ab allia [illegible] intelligi illam distinctam ab [illegible], identitas est [illegible] [illegible]. Distintio [illegible] [illegible]. [illegible], distintio consistit in eo quod [illegible]

[illegible]

Probatur 2a sententia tum quia [illegible] sicut Deus est, cum sit supra omnem divi-
sionem nec dicit identitatem, nec distinctionem, quia ut ait Avicena: equini-
tas est tantum equinitas, nec una nec plures. Tum quia essentia est prius
distinctione, nam est principium et radix, a qua distinctio originatur. Tum quia distinctio
est posterior essentia, prius enim est, quod res sint constitute, quam quod sit distinctae. Tum
quia quaelibet res includit formaliter suam essentiam, et tamen non potest sine illa
esse, nec aliter concipi; sed quaelibet res potest concipi intuitive, qui concipi-
atur ut distincta: ergo. Tum quia quaelibet res definitur per suam essentiam; sed non
definitur per distinctionem: ergo. Tum quia propria constituunt et non distinguunt: distin-
ctio distinguit, et non constituit. Tum quia distinctio est opposita identitati, et indi-
visio a illius, non autem [illegible]; ergo distinctio non est essentia cuiuslibet rei.

Proba-
tur 2a sententia: prius non constituitur per aliquas rationes, sed distinctio est prior iden-
titate: ergo non consistit in illa. Probatur minor: fundamentum est prius quam fundatum;
sed distinctio est fundamentum identitatis: [illegible] minor [illegible]
[illegible], sed pluralitatem [illegible] omnis. Sed [illegible]
est a distinctione: ergo. [illegible]
[illegible]. Sic quod stante identitate nullo modo potest concipi distinctio, et stante
distinctione nullo modo potest concipi identitas [illegible] distinctio
sed conceptus negationis identitatis, ad [illegible] totaliter identitas et
concipitur distinctio: ergo. Tum, si distinctio in communi esset relatio, distinctio quaelibet
esset relatio; sed distinctio formalis non est relatio: ergo. Probatur minor, quia non est relatio ra-
tionis, nam est distinctio ex natura rei. Sed nec est relatio realis, ista enim requirit extrema
realiter distincta, ut docet D. Thesis; ergo. Nec valet dicere, quod est relatio realis transcen-
dentalis, non autem relatio praedicamentalis: nam relatio transcendentalis [illegible]
distinguitur a praedicamentali in eo quod prima identificatur realiter cum fundamen-
to, [illegible] realiter distinguitur ab illo; sed utraque requirit extrema realiter
distincta, ut dicit alibi: ergo.

Arguitur 1o: iuxta 2am sententiam non sequitur, A et V sunt
idem formaliter: ergo sunt formaliter distincta: ergo ex negatione identitatis non bene infertur distinctio
et [illegible] in negatione identitatis. Ad rem respondeo notando quod negatio po-
test dupliciter cadere in propositione, et supra copulam, et supra praedicatum. Quando
cadit supra copulam facit propositionem negativam, ut in hac, A et V non sunt idem, in qua
negatur de A et V esse idem, nihil de illis affirmando, et tamen bene infertur: ergo
A et V sunt distincta. Tunc quia in rigore non licet inferre affirmationem
ex negativa. Tum etiam, quia debet supponi subiectum ut de illo aliquid
recte inferatur. Quando autem negatio cadit supra praedicatum relinquit
propositionem affirmativam, et tunc licet inferre, quare valet: est idem realiter,
et formaliter: ergo est distinctum realiter, et formaliter. Hac doctrina bene intellecta,
respondetur concedendo antecedens, et negando consequentiam quia ex negatione
formalitatis A et V non bene infertur distinctio, interdum infertur. Quod interdum
ex negatione identitatis [illegible]: respondeo quod non oportet
sequi, quia formalitas in antecedente negatur, et in consequente affir-
matur. Arguitur 2o: negatio identitatis convenit enti et non enti; sed distinctio solum
convenit enti: ergo distinctio non est negatio identitatis. Ad hoc [illegible]
[illegible] nihil est [illegible]
[illegible] identitas [illegible]
identitas. [illegible] negatio [illegible]
[illegible] in principio, quod non identitas [illegible]
quam distinctio. Quare potest convenire non enti non identitas, quin distinctio illi co-
nveniat. Praeterea quia quod, quomodo enti et non enti convenit non identitas, convenit illis
distinctio negativa.

Arguitur: ubicumque stat una pars alicuius stat etiam illud cuius est ratio
formalis. Sed in [illegible] non stat non identitas et non stat distinctio, ergo
negatio identitatis non est ratio formalis constitutiva distinctionis. Respon-
deo [illegible] distinguendo maiorem: [illegible] et non ens, stat [illegible] negatio iden-
titatis [illegible] constitutiva distinctionis, concedo; negatio
identitatis [illegible] distinctio, nego; negatio
aliena [illegible] et alia [illegible] dicitur de ente et non ente, et in
illa non stat ratio formalis distinctionis, quia requirit extrema [illegible]
tit formalis distinctio. [illegible] dicens: negatio [illegible]
absolute nihil requirit, quia aequaliter dicitur de ente et non ente.
Negatio autem [illegible] requirit subiectum, de quo dicatur, tale subiectum
quod importat diversitatem (idest distinctionem) [illegible]
[illegible] identitate [illegible].

Vide lo de ja negação no 44

D. c 23 q. [illegible] no 7

Arguit 3o: multitudo non consistit in negatione identitatis; sed distinctio est ipsa multitudo, quia opponitur identitati, quae in unitate consistit: ergo. Probatur minor: Si multitudo diceret negationem, unum et multa opponerentur contradictorie; sed hoc non, nam solum opponuntur contrarie: ergo. Probatur minor ex communi textu Doctoris ubi loquens plus de oppositione inter unum et multa in quit: contraria exeunt profecto et negatur contradictio: ergo. Respondetur negando minorem. Ad approbationem negatur minor. Philosophus enim intelligit de multitudine intra ... (?), non vero de illa formaliter sumpta. Distinctio enim est multitudo quae opposita unitati simplicitatis, quae est identitas, sed multitudo potest dupliciter sumi: materialiter, et formaliter: materialiter sumpta dicit illas positivas entitates, quae dicuntur plures, et in hoc sensu unum et multa opponuntur contrarie, non quidem ea contrarietate proprie dicta, qua duo extrema ab eodem subiecto mutuo se expellunt, sed sumpta contrarietate pro repugnantia inter extrema positiva. Verum si multitudo formaliter sumatur, dicit negationem identitatis contradictorie opposita identitati, seu unitati opponitur.

Arguit 4o: aliquod ens cui convenit identitas cui non convenit distinctio: ergo ista non consistit in negatione identitatis. Patet antecedens, quia humanitas in eo signo abstractionis non est distincta a lapide, sed est nec eadem lapidi: ergo. Respondetur negando antecedens. Ad probationem negatur minor, quia humanitas sic abstracta nec est eadem lapidi nec non eadem, et solum conveniunt ei in illo signo praedicata quidditativa, quae conveniunt in eo modo dicendi per se primo; identitas autem et distinctio non conveniunt ei in eo modo dicendi per se, sed in alio modo, consequenter in ta[li] signo nec convenit humanitati identitas nec distinctio, quia ut ait Avicenna, equinitas est tantum equinitas nec una nec plures.

Arguit 5o: nulla perfectio entis positivi potest consistere in negatione; sed distinctio est perfectio entis positivi, nam distinctio non est mera negatio. Confirmatur 1o: nulla negatio potest identificari cum ente positivo; sed perfectio identificatur cum subiecto: ergo distinctio quae est perfectio entis, non est negatio. Confirmatur 2o: ens est univocum in suis partibus, ut dicit alibi; sed non est univocum enti positivo et negativo: ergo distinctio non consistit in negatione. Respondetur negando maiorem, nam licet sit quid positivum, et speculativum quid perfectionis, est negatio, ut dictum est alibi. Si autem oporteat concedere maiorem, negatur minor, quia distinctio non est perfectio entis, sed negatio perfectionis illius. Ad 1am confirmationem negatur maior, nam speculativum identificatur cum sua negatione communicationis a[p]titudinalis alteri supposito identificatur cum natura, cui convenit, ut patet ex Doctore in Quodlibeto 19 et alibi, etiam quia in divinis innascibilitas, quae est negatio, est proprietas Patris cum ipso realiter identificata, ex ipso Doctore in textu. Ad 2am confirmationem distinguo, non est univocum enti positivo et negativo simpliciter, concedo; enti positivo et negativo secundum quid, nego. Ens negativum simpliciter est negatio totius entis, et huiusmodi negationi non est ens univocum, ens negativum secundum quid est negatio alicuius formalitatis tantum, sicut distinctio, quae non est negatio entitatis, sed solum est negatio identitatis, et huiusmodi negationi potest ens esse univocum.

Arguit 6o: rei distinctae simpliciter repugnat esse eadem; sed non repugnat ei per solam negationem: ergo distinctio non consistit in negatione. Probatur minor ex Doctore in Quodlibeto dicente: nihil simpliciter repugnat alicui per solam negationem, quod etiam repetit in Quodlibeto 4 n. 7 et alibi: ergo. Respondetur distinguendo minorem: non repugnat ei fundamentaliter per solam negationem, concedo; formaliter, nego. Distinctio fundamentaliter sumpta dicit illas plures entitates rerum, quae dicuntur plures, seu distinctae, formaliter autem dicit negationem identitatis inter illas. Unde rei distinctis repugnat formaliter esse eadem per negationem identitatis; at fundamentaliter cuilibet repugnat esse idem cum alia per unitatem, nam communitas ... ita et reddit illud in se indivisum, reddendo rem secundum se ... et intra propriam mensuram claudendo, facit consequenter ut non communicari possit communicari cum esse alterius rei eo quod cum esse alterius communicare non possit et repugnat ei talis communicatio, aliter fundamentaliter, quam repugnantia per existentem negationem identitatis secuta ad illas unitates.

Arguit 7o: ideo distinctio consistere in negatione, quia opponitur identitati, quae est quid positivum; sed non opponitur ei: ergo. Probatur minor ex Doctore in ... dicente: cui deest convenit unum oppositorum, eidem repugnat aliud oppositum; sed enti cui convenit identitas convenit distinctio: ergo distinctio non opponitur identitati: ergo. Confirmatur ex Doctore dicente: cui convenit unum oppositorum per se, ei aliud oppositum nec per se nec per accidens convenit; sed ei cui convenit identitas convenit etiam distinctio: ergo.

D. 2. q. 2

D. 3 q. 2 no 2

D. 3 q. 4 no 1

Ante responsionem advertitur quod hoc argumentum sicut et praecedens potest retorqueri in adversarios, nam ipsi dicunt, unitatem, quam nos appellamus identitatem, esse positivam, et multitudinem, quam vocamus distinctionem, consistere in negatione illius; quod ipsi respondeant de unitate et multitudine, respondebimus et nos de identitate et distinctione.

Ad argumentum ergo posset respondere, quod distinctio, seu negatio identitatis non convenit enti, sed entibus, nam est eadem negatio, quae dicitur multitudo pro formali, quae necessario requirit et supponit plures entitates. Unde si conspiciatur ens ut sic, cum sit res particularis non conspicitur distinctio, sicut nec multitudo. Et si per impossibile solus Deus existeret, et alia entia repugnarent, Deus esset unus et idem in se et multitudo seu distinctio ab alio ente repugnaret. Potest respondere [illegible] melius negando maiorem, et distinguendo minorem probationis: enti cui convenit identitas convenit distinctio opposita identitati plurium in se, concedo; convenit distinctio opposita identitati unius in se, nego. Identitas alia est unius in se, ut identitas numeralis qua Petrus est in se unus numero; alia est identitas plurium in se, ut illa qua Petrus et Paulus essent unum numero, si non essent numerice distincti: distinctio quae non opponitur identitati unius in se, sed identitati plurium in se, quare distinctio qua Petrus distinguitur a Paulo, non excludit identitatem, qua Petrus habet in se, sed quam haberet cum Paulo, si ab illo non distingueretur. Et per hoc patet ad confirmationem.

Contra: ergo distinctio consistet in negatione chimerica. Patet quia identitas qua plura distincta identificarentur est chimerica et impossibilis: ergo si distinctio consistit in negatione identitatis, quae plura distincta identificaret, distinctio consistit in negatione chimerae. Respondetur negando consequentiam. Ad probationem distinguo antecedens identitas qua plura distincta identificarent, est chimerica et impossibilis in illis rebus distinctis, concedo; est chimerica et impossibilis absolute, nego. Identitas qua res distinctae identificarent, repugnat in illis rebus distinctis, sed non repugnat absolute nam invenitur in qualibet re, ut patet, quia identitas qua Petrus et Paulus essent idem, si non distinguerentur numero est numeralis, utique repugnat in Petro et Paulo, sed non repugnat in quolibet illorum.

Arguitur 3o: illud cuius totum esse est ad aliud est relatio: sed talis est distinctio: ergo est relatio. Probatur minor: distinctio versatur inter duo extrema: ergo, confirmatur quia ideo diversitas est relatio, et totum suum esse est ad aliud, quia versatur inter duo extrema: ergo. Respondetur negando minorem, et distinguendo antecedens probationis versatur inter duo extrema unum ab alio excludendo, concedo; unum ad aliud referendo, nego. Similiter distinguitur antecedens confirmationis: quia versatur inter duo extrema unum ad aliud referendo, concedo, aliter nego. Relatio versatur inter duo extrema, unum cum alio jungendo vel unum ad aliud referendo: at negatio versatur inter extrema unum de alio negando, vel unum ab alio excludendo. Contra: diversitas dicit exclusionem unius ab alio: ergo relatio: ergo. Respondetur distinguendo antecedens: dicit praesuppositive, concedo; dicit formaliter, nego. Diversitas non excludit unum ab alio, sed supponit distinctionem, per quam unum ab alio excludit, quare ipsa supponit exclusionem, et solum dicit explicationem extrema unum ad aliud referendo.

Arguitur 3o: ex [illegible], quod aliqua res in ratione constituta in se esse [illegible] intelligitur distincta ab alia [illegible] ipsa identitas rei. Patet antecedens, quia principium constitutivum [illegible] distinctivum: ergo. Respondetur distinguendo antecedens intelligitur distincta ab alia radicaliter, concedo; formaliter nego. Ad probationem distinguo antecedens principium constitutivum est distinctivum radicaliter, concedo; formaliter nego. Entitas constitutiva cuiuslibet rei formaliter constituit, distinctum radicaliter, quia est radix a qua originatur unitas, ad quam sequitur negatio identitatis cum alio quae formaliter distinguit. Sic ergo exponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitionem principium constitutivum esse distinctivum. [illegible] sint principia distinctionis, per relationem [illegible] distinctionis sunt per diversitatem.

Inquires quotuplex sit distinctio? Respondetur distinctio est triplex, scilicet realis, [illegible], realis formalis, et rationis. Quare distinctio in propria in [illegible]. Distinctio [illegible] (omissis aliis divisionibus, quae pro nunc [illegible] claritate et [illegible]) subdividitur in distinctionem realem entitativam, et in distinctionem realem formalem. Distinctio realis entitativa datur inter [illegible] entitates haventes diversas existentias. Distinctio realis formalis datur inter illa quorum unum [illegible] excludit aliud a sua ratione formali, sed a[illegible] in [illegible], quia non includit illud in sua ratione formali. Distinctio rationis, est seu causata ab intellectu alia est rationis ratiocinantis, et est illa, quae non havet fundamentum in re ut si intellectus conspiciat petrum ut distinctum a se ipso a quo distinctio fingitur nullum fundamentum in re havet. Alia rationis ratiocinatae, et est illa, quae habet fundamentum in re ipsa. Haec etiam distinctio [illegible] [illegible] virtualis, quatenus res intellectui obtata ob suam eminentiam, et quandam eliminationem praestat in [illegible] et fundamentum, ut [illegible] distinguat plures perfectiones per plures conceptus inadaequatos.

Qtio 3a quenam sit distinctio Realis entitativa?

Pro cuius intelligentia nota, quod sub entibus realibus ut sic continentur non solum illa quae habent propriam essentiam et existentiam integram, ut homo, lapis &; sed etiam realitates, seu formalitates, quae solum habent existentiam in obliquo et per identitatem: quae primo modo existunt dicuntur res; quae solum posteriori modo vocantur formalitates. Res ergo ut distinguitur formalitate, seu formalitate, est illa quae habet propriam existentiam realem vel saltem subsistentiam. Sic sunt increatae, et creatae physicae entitates, sive completae, sive incompletae, substantiales vel accidentales, absolutae vel relativae, et etiam modales. Sic etiam tres personae divinae, quae habent proprias subsistentias. Realitas est aliquid rei non per modum partis physicae, et habens esse per simplicem emanationem et formam, sive per identitatem in aliquo subiecto habens esse per simplicem emanationem; et formam, sive per identitatem in aliquo subiecto, capax concipi conceptu perfecto et adaequato distincto a conceptu physico metaphysicae. Huiusmodi sunt alitas et rationalitas in homine quae concipit aliam realitatem eiusdem rei. Et ostendatur quod non importat quaelibet istarum vocantur realitates, quod est diminutivum rei, ut ostendatur quod non importat quaelibet illarum totam rem, sed aliquid rei. Appellantur etiam formalitates, quia non dicunt totam formam seu essentiam rei sed tantum aliquem tantum formam seu aliquem gradum eius in toto illo modo dicendi per se. His suppositis sit.

Rio: distinctio realis entitativa est illa quae datur inter rem et rem. Quod debet intelligi accipiendo rem non prout distinguitur a modo extrinseco [illegible] entitas, aut quidditas rei, sed quaedam eius circumstantia et [illegible] extrinseca, ut se habet sessio respectu sedentis, et figura respectu quantitatis; loquimur ergo de re iuxta explicationem huius vocabuli supra datam, quo sensu etiam modus extrinsecus comprehenditur nomine rei habet enim propriam existentiam distinctam ab existentia rei, quam modificat. Haec ratio quia satis clara non est probatione, nec maiori explicatione.

Hoc non obstante dices contra: Xm: tres personae divinae realiter distinguuntur et tamen non habent plures, sed unicam existentiam Deitatis: ergo ad distinctionem realem non requiritur pluralitas existentiarum. Item: quaelibet formalitas habet existentiam formaliter distinctam ab alia eiusdem rei: sed formalitates eiusdem rei non distinguuntur realiter: ergo. Respondetur ad 1um quod ut aliqua dicantur res, et ut realiter distinguantur sufficit pluralitas subsistentiarum, ut diximus explicando rem. Unde ratione distinctae subsistentiae quaelibet persona divina distinguitur realiter ab alia. Vel si teneant sententiam probabilem aliquorum scotistarum, tres personas divinas nedum tres subsistentias sed etiam tres existentias relativas habere negetur antecedens ad 2um. Ad aliud negatur maior, unica enim datur existentia in qualibet re, ratione cuius omnes formalitates illius rei existunt. Si autem teneatur cum aliquibus scotistis quod cuilibet formalitati correspondet propria formalis existentia, dicatur quod res inter quas datur distinctio realis sunt solum quae habent existentias completas singulares.

Quaeres: quaenam sint signa distinctionis realis simpliciter? Dico, quod signa illativa distinctionis realis simpliciter sunt separatio actualis, potentialis, et proportionalis. Ita Doctor Subtilis, ubi ait: accipio ergo, quod nichil potest concludi esse distinctum (realiter) ab alio, nisi vel propter separationem actualem, vel potentialem, vel proportionalem, ad aliquid aliud, quorum alterum est ab altero separabile. Et quidem separatio actualis arguere distinctionem realem nullus est qui dubitet. Unde quamvis duo relativa unum non possit existere sine alio ut patet in patre et filio, tamen quia sunt separata recte infertur inter illa distinctio realis. De separatione potentiali patet, tunc ex philosophico topico a contrario sic dicente: si potest unum sine altero esse non erit idem. Tunc ratione quia nichil potest esse separabile aut divisibile a se ipso, quia identitas est unitas simplicitatis: ergo si unum potest ab alio dividi, aut separari, non est idem realiter cum illo. Hinc colliges, quod separabilitas arguitiva distinctionis realis simpliciter non debet esse mutua sed sufficit ex parte unius extremi. Unde licet et modus extrinsecus habeat ita minime entitatem, quod non possit existere sine ea, sufficit tamen ut res queat ab illo separari, et sine illo existere ut realiter mutuo distinguantur.

Separabilitas proportionalis, quae etiam arguit distinctionem realem, versatur inter ea quae quamvis sint inseparabilia, tamen haec inseparabilitas vel provenit ab extrinseco, ut in motu caeli, sine quo iuxta aliquos caelum non potest esse, non quidem ex ratione intrinseca in caelo, quia indifferens est ad motum et quietem, sed ex causa extrinseca, ut separatum movente; vel si provenit ab intrinseco, tamen extrema separabilia se habent ut producens et productum, seu ut causa et causatum, vel habent rationes disparatas incompossibiles in eodem. Haec enim sufficiunt, ut de his verificentur talia contradictoria qualia verificantur de separatis vel separabilibus. Dices: si spiritus sanctus non procederet a filio adhuc distingueretur realiter ab illo, ut tenet Doctor Subtilis, sed tunc nec esset separatus, nec separabilis nec se haberet ad modum separabilium: ergo. Respondetur negando minorem quod ad 3am partem, quia in tali casu filius et spiritus sanctus constituerentur per rationes disparatas, nam productio illius unius esset per intellectum, alterius vero per voluntatem, unde verificarentur de illis contradictoria, quae tam nata sunt verificari de actu separatis, aut separabilibus.

Q.tio 4 quarta: Sit distinctio realis entitativa, quae inter extrema realiter distincta ex natura rei datur, distinctio formalis actualis?

Hanc opinionem apud nullum scotistarum invenientis, licet omnes suponant distinctionem formalem
consistere in negatione identitatis formalis. forte ab aliquibus ex dictis predicta fuit ab
scotismo ab extrahere imo dectato iste hujus opinionis, ut aliquando audivi. Sed nec
videtur omnino absurda, proponere istam, quae necessario habui ante resolutionem aliquanto
latius digna cum claritate possibili explicare, ut et hic, et exprobationibus hujus
rei libentius intelligatis famosissimam distinctionem formalem scoticam appelatam: quapropter
posita Noto 1º quod sicut distinctio in communi est negatio
identitatis in communi, ita ut formaliter negatio identitatis necessario ponat distinctionem illi co-
rrespondens: sic distinctio formalis ex natura rei consistit in negatione identitatis formalis
(antiquae) taliter quod negatione formali nil aliud desiderat quam negatio identitatis formalis,
negatio identitatis formalis nil aliud est, quam quod ratio formalis unius non sit ratio formalis
alterius. Ista negatio identitatis formalis non solum inter extrema realiter identi-
ficata (ut) inter aspectus reale, quorum unus non est formaliter alterius, sed aliquando etiam
invenitur inter extrema realiter simpliciter distincta, ut inter rationalitatem
et irrationalitatem, quarum una non est formaliter altera: ex quo colligitur quod distinctio
formalis ex natura rei esse non petit praecise extrema realiter identificata,
nec realiter distincta, sed indifferens est ad utrumque; unde si negatio identi-
tatis formalis est inter extrema realiter identificata, illa distinctio formalis erit
realis secundum quid; si vero inter extrema realiter distincta erit realis simpli-
citer. Patet ex eo quod distinctio formalis ex natura rei esse tantum dicit negationem identita-
tis formalis, seu exclusionem formalem unius rationis formalis a ratione formali alterius,
quod autem ista distinctio sit formalis simpliciter et realis secundum quid illi accidit,
sicut accidit animali esse rationale et irrationale.
Noto 2º, quod licet identitas
formalis communiter sumatur a D. N. Scoto pro inclusione formali, tamen aliquando ac-
cipitur pro unitate rationis formalis, ut patet ex ipso in reportatarum dicente: illa sunt
identitas quidditativa, ita quod si definiretur unum eadem esset definitio utriusque,
unde illa quae habent eadem ratione formali, seu sunt idem in
ratione formali sunt idem formaliter, seu habent identitatem formalem; nam sicut identitas
in communi opposita distinctioni est unitas, ut diximus, agentes de illius constitutivo, ita
identitas formalis est unitas formalis, seu unitas formalis. Identitas ista formalis si
vero sumatur pro inclusione formali, sive pro unitate rationis formalis, non solum inveni-
ri potest inter realiter identificatis, sed etiam in extremis realiter distinctis. De iden-
titate formali sumpta pro inclusione patet ex ipso D. N. si dicente: hoc est idem alicui
formaliter, quia in sua ratione includit eam: ubi dici debet de quolibet cor-
pore per se physico, quod identificat formaliter cum suis partibus physicis, a quibus
vero etiam realiter distinguitur: de identitate formali sumpta pro unitate rationis formalis
constat etiam, nam duae humanitates habent unitatem rationis formalis, quo sensu dicunt
scotistae, omnes humanitates esse unam humanitatem formalem, licet illae inter
se realiter entitative distinguantur. Ex quo colliges, quod identitas formalis abs-
praescindit ab hoc, quod sit inter extrema realiter distincta vel realiter identificata,
sed permissive et indifferenter se habet ad utrumque.
Noto 3º, quod identitas et dis-
tinctio essentialis solet dupliciter accipi: uno modo dicuntur eadem essen-
tialiter quae habent eandem essentiam, seu naturam, ut duae albedines; e contra illa
dicuntur essentialiter distincta quae habent diversas essentias, seu naturas, ut albe-
do et nigredo. alio modo aliqua dicuntur essentialiter eadem alteri, quae sunt
de illius essentia, quo sensu dicit D. N. Scotus: intellectualitas est idem essentialiter
essentiae divinae, sic intelligendo, quod si ipsa essentia divina definiretur ita in-
tellectualis, sive intellectualitas non esset extra ejus definitionem; e contrario vero illa
dicuntur hoc modo essentialiter distincta ab aliquo, quae non sunt de essentia illius.
Noto 4º, quod D. N. Scotus non fuit inventor dis-
tinctionis formalis, nam ante Doctorem Subtilem nullus negabit, albedinem et nigredinem
distingui in ratione formali, seu rationem formalem albedinis non esse rationem formalem ni-
gredinis. Sed D. N. Scotus ad invenit formalem etiam inter formalitates quae de-
ben reperiri, quia identitas realis, est tantum ratio identificandi realiter, non
vero ratio identificandi formaliter, seu faciendi, quod ratio unius formalitatis in-
cludat aliam in sua ratione formali, quare quod D. N. agnovit, fuit formalem
compatibilem esse cum identitate reali, et quod per identitatem realem non tollitur
inter illa, quae sic identificantur, distinctio formalis. Sicut si per impossibile
albedo et nigredo identificarentur realiter, essent realiter quid unum, adhuc tamen
ratio formalis albedinis non esset formaliter ratio formalis nigredinis, albedo enim esset
ratio formalis de albandi, ratio autem nigredinis non esset formaliter ratio de albandi.
unde sequitur, quod distinctio formalis inter formalitates ejusdem rei distinctio
[illegible] patet igitur, quod semper quod dicitur distinctio scotica, distinctio
media, distinctio secundum quid et hujusmodi intelligitur distinctio formalis non in
utrumque, sed inter extrema realiter identificata. His suppositis sit nostra

(margin) Antiquae

(margin) D. 4 a. 2. 6 a no 8

(margin) In reportatarum D. 33 q. 3 no 3

(margin) Quodlibeto 1o no 10

ro: inter extrema realiter distincta quorum ratio formalis unius non est ratio formalis alterius, datur distinctio formalis a natura rei. Colligit ex D. Subtili pluribus in locis, imprimis ex quaestione Scoti [illegible] physicorum [illegible] ex D. Subtili, inde [illegible], ubi docet in albedine realitatem coloris, et realitatem differentialem constitutivam albedinis, inter se formaliter ex natura rei distinguuntur his verbis: ista differentia manifestatur per exemplum. Si ponatur albedo species simplex, non habens in se duas naturas, et tamen in albedine aliquid reale, unde habet rationem coloris, et aliquid unde habet rationem differentiae, et haec realitas formaliter non est illa realitas, nec e converso formaliter: immo una est extranea a realitate alterius formaliter loquendo, sicut si essent duae res, licet modo per identitatem istae duae realitates sint una res. Tunc sic: si realitas coloris, et realitas differentiae constitutivae albedinis essent duae res, distinguerentur realiter simpliciter: ergo modo distinguuntur formaliter, sicut si distinguerentur realiter simpliciter: supponit igitur Subtilis [illegible] si illae duae realitates distinguerentur realiter, adhuc essent distinctae formaliter ex natura rei: ergo. — 9e 7a q. no 45

Probatur 2o ex eodem De [illegible] d. 26 dicente quaecumque habent aliquam distinctionem realem, si essent realiter separata, illam distinctionem realem habent per rationes (intellige formales) ubi non sunt distincta realiter; sed ens et unum si essent separata, essent distincta per quiditativas rationes: ergo etiam nunc habent hanc distinctionem, et quidditativas rationes. Ex Subtilis Magister expresse docet quod distinctio formalis realis: immo etiam si non essent separata, essent distincta distinctione formalis realis; immo et hoc concludit quod etiam nunc habent illam distinctionem formalem, qua sit realiter identificata. — 9e 2a no 18

Probatur 3o [illegible] ubi [illegible] non sunt per se formaliter quidditatione, nec [illegible], nec [illegible] essentia, [illegible]: nec tamen sunt idem [illegible] sed [illegible] identitate [illegible] haberet talem distinctionem rationes formales qualem haberent, si essent res aliae realiter distinctae. Ex D. Subtili docet quod [illegible] talem distinctionem nunc habere qualem haberent si essent res aliae realiter distinctae, sed nunc habent distinctionem formalem ex natura rei: ergo si essent res realiter distinctae, haberent distinctionem formalem ex natura rei. Firmatur ex eodem ibidem, ubi de actibus [illegible] ait: [illegible] distinctio realis formalis, sed actus distinguuntur realiter simpliciter: ergo. — In eadem q. 2. no 30. no 17

Probatur 4o ex eodem in 1o d. [illegible] dicente: [illegible] quantumcumque [illegible] per impossibile separarent, si in separatis aliquid componeret [illegible] non [illegible] formalis rationis [illegible] illud [illegible] nunc dicere ergo si per impossibile [illegible] separarent [illegible] principium [illegible] si et realiter non est principium [illegible] aliquam distinctionem formalem realis ex natura rei: [illegible] tunc [illegible] essent realiter simpliciter distincta, [illegible] natura: ergo.

Probatur 5o ex eodem d. [illegible] in illo distinctione [illegible] in eadem [illegible] perfectiones intellectivae et sensitivae, quae ita sunt distinctae formaliter sicut si essent distinctae, sed si essent, distinguerentur realiter simpliciter: ergo nunc ita sunt distinctae formaliter, sicut si distinguerentur realiter simpliciter. Confirmatur, quia si in hoc essent tres animae aliter distinctae, scilicet vegetativa, sensitiva, et rationalis, sensitiva non includeret [illegible] formaliter intellectivam, nec haberet eandem rationem formalem: sed [illegible] opinione Communi [illegible] anima sensitiva continente vegetativam, et sensitivam, adhuc perfectio sensitiva non includit formaliter perfectionem intellectivam: ergo [illegible] tenendo istam opinionem Communem in eadem anima sunt distinctae ex natura rei perfectiones intellectivae et sensitivae, sicut si essent res realiter distinctae: ergo. — 9e 5 no 5

Probatur 6o ex eodem [illegible] dicente: dico: quaecumque formaliter distinguuntur in creatis ubi realiter distinguuntur, et realiter referuntur, ista ubi distinguuntur in essentia [illegible] et non referuntur realiter, sed in nobis intellectio et obiectum intelligibile formaliter referuntur, realiter distinguuntur, sed in Deo manet intellectus formaliter et obiectum formaliter, et intelligere, et non referuntur realiter, sequitur &c. Ex Subtilis Magister supponit in [illegible] aliqua distingui in essentia formaliter ubi realiter distinguuntur, et realiter referuntur: et in [illegible] affirmat, quod in nobis intelligere et obiectum intelligibile formaliter simul et realiter distinguuntur: ergo. — D. 36 9e 7 no 13

Probatur 7o ex eodem in 1o distinctione 2a, ubi tenet, personas divinas formaliter distingui; sed sunt distinctae realiter, et Catholice confitemur: ergo [illegible] distinctione formali in acceptione impropria [illegible] D. Subtilis [illegible] distinctionem formalem concedi in personis ac inter essentiam divinam et relationes: iste distinguuntur distinctione formali proprie accepta: ergo. Illi probatur ex litera, nam ut Subtilis hoc arguit: quae eadem uni tertio sunt eadem inter se, sed personae divinae sunt idem essentiae divinae: ergo. Sic [illegible] accipit in minori quod quidquid est in persona divina est idem illi essentiae, non est verum intelligendo de identitate formali, et ideo non potest concedi formales identitas extremorum inter se, quandoque autem stat distinctio relationis formalis suppositi, stat distinctio formalis suppositorum: minor constat, consequentia sequitur: ergo. — 9e 7a no 47

Probatur 8o ex eodem d. [illegible] d. 8 dicente: differentiae specificae sunt ab [illegible] effective et tamen sunt seipsis distinctae formaliter, nunc sic: sed differentiae specificae sunt distinctae realiter specificae. Confirmatur ex eodem [illegible] ubi probet relationes divinas seipsis distingui formaliter, sic inquit: in istis inferioribus [illegible] distinguuntur seipsis, et non [illegible] ulteriori: ergo [illegible] relationes sint constitutivae personarum seipsis distinguuntur formaliter ubi in antecedenti intelligit quod [illegible] distinguunt seipsis formaliter [illegible] sed [illegible] sunt distinctae realiter simpliciter: ergo. — 9e unica no 19

D. 33 q. 3 n. 3.

Probat. 2 ex eodem loco, ubi Doctor subtilis dicente: Sicut anima non est fra. eadem homini, sic paternitas patris. Et infra dicit: Sed paternitas divina, de qua ibi loquitur, non est eadem formaliter patri: quia anima non est eadem formaliter homini; Sed hoc est distingui formaliter a b illo, quia distinctio formalis non est aliud quam negatio identitatis formalis: ergo. Iuxta Doctorem Subtilem anima distinguitur formaliter ab homine, sed est realiter distincta ab illo, ut bis consideranda: ergo. Confirmat simul quod manifestatur, inquit, consistat distinctio formalis. Iustamente Doctor Subtilis

D. 8 q. 1 unicam 19

ibi dicentis: Ita dico in proposito quod si per impossibile esset persona distincta ... praedicatio (intelligi individuorum) posset esse sine imperfectionibus scientia esset formaliter distincta, ita quod nihil formaliter includit in una esset formaliter inclusum in altera. Confirmatur ex ratione: Ita se habet paternitas Patris, quod Pater includit paternitatem in sui ratione, Paternitas autem non includit patrem; Sed ista se habet anima respectu hominis, quod homo includit animam in sui ratione, anima vero non includit hominem: ergo.

Probat. 3 ex eodem

q. 1 a. n. 8

ibi de relationibus creatis inquit: fundamentum relationis est aliqua entitas, formaliter non includens illam relationem formaliter, quia si formaliter includeret eam non esset formaliter relatio ad aliud sed ad se, quia fundamentum suum est formaliter ad se. Et infra dicit: Sed formaliter non includere est distingui formaliter a natura rei: ergo fundamentum relationis creatae distinguitur ab illa formaliter a natura rei; Sed plures relationes creatae distinguuntur realiter a fundamento, ut sunt praedicamentales: ergo. Confirmatur ex eodem ibidem dicente: definitio lapidis non includit esse formaliter, et formaliter respectu

Rel. 8.

aliud, quia tunc non esset definitio lapidis ut est ingenere absoluto: ergo lapis distinguitur formaliter a quocumque respectu; Sed distinguitur a respectivis relationibus praedicamentalibus: ergo.

Probat. 4. Identitas formalis datur inter extrema realiter distincta: ergo et distinctio. Antecedens patet ex Doctore Subtili loco citato dicente: homo est anima formaliter, quia in sui ratione includit animam; Sed homo distinguitur realiter ab anima

D. 33 q. 3 n. 3

ergo. Probat. Consequentia: Tunc datur identitas formalis inter extrema realiter distincta quando unum extremum includit aliud in sua ratione formali: ergo et tunc quando extremum realiter distinctum non includit aliud in sua ratione formali datur distinctio formalis. Patet, quia non magis repugnat identitas formalis inter extrema realiter distincta quam distinctio formalis; Sed ut patet ex Doctore, homo, qui distinguitur realiter ab anima est idem formaliter ipsi animae: ergo.

Confirmatur, quia si identitas formalis sumatur pro identitate rationis formalis, etiam datur inter extrema realiter distincta, nam duae humanitates sunt idem formaliter et tamen realiter entitative distinguuntur: nec dicas duas humanitates esse idem identitate opposita diversitati non vero idem identitate opposita distinctioni, nam licet verum sit plures humanitates dicere relationem identitatis praedicamentalis, tamen cum illa relatio fundetur in unitate essentiae ut dicitur in praedicamentis, necessario supponit talem unitatem formalem qualem esse omnes scotistae considerant in gradu unitate naturae communis, quae unitas formalis est identitas opposita distinctioni formali.

Probat. 5. Distinctio formalis est negatio identitatis formalis: Sed inter extrema realiter distincta datur negatio identitatis formalis: ergo. Maior patet, quia negatio identitatis in communi est ratio constitutiva distinctionis

D. 43 circa finem

in communi ut patet ex Doctore Subtili loco citato dicente: dico quod aliquitas non est relatio sed negatio identitatis in ente: ergo. Probatur minor: Sapientia finita est realiter distincta a bonitate finita. Sed inter illas datur negatio identitatis formalis: ergo. Probatur minor: Sapientia finita non est formaliter bonitas finita: ergo. Probatur antecedens: Si sapientia finita esset formaliter bonitas finita, et sapientia in communi esset formaliter bonitas in communi; Sed sapientia in communi non est formaliter bonitas in communi: ergo nec sapientia finita est formaliter bonitas finita. Probatur maior

q. 4 n. 17

iuxta Doctorem Subtilem in 1 d. 8: Si sapientia infinita esset formaliter bonitas infinita, et sapientia in communi esset formaliter bonitas in communi: ergo a paritate.

Confirmatur: quaecumque quae non habent eandem rationem formalem, nec unum includit aliud in sua ratione formali habent negationem identitatis formalis; Sed sapientia finita et bonitas finita non habent eandem rationem formalem, nec una includit aliam in sua ratione formali: ergo. Probo... sapientia finita et sapientia finita sunt idem formaliter, non? Primum non ... patet: ergo. Maior constat, quia ex duabus contradictoriis alterum debet illis convenire; Sed identitas formalis, et negatio illius sunt contradictoria: ergo. Minor est evidens; consequentia sequitur: ergo. Ut sapientia finita et bonitas finita sunt idem formaliter, non. Sic habemus intentum. Si dicas: ergo habent negationem negationis identitatis formalis. Sic arguitur: negatio negationis est quid positivum, ut negatio tenebrarum est lux, et negatio ... ergo si sapientia finita et bonitas finita habent negationem negationis identitatis formalis habent identitatem formalem; Sed hoc nullo concedit: ergo.

Contra dicent scotistae, quod ad distinctionem formalem non sufficit negatio identitatis formalis, sed ulterius desideratur identitas realis extremorum, et quidem necessario requisita. Sed contra: identitas realis necessario requiritur ad distinctionem formalem, vel qua pertinens ad quidditatem talis distinctionis, vel qua conditio necessaria. Si primum, contra: quidquid includitur quidditative in inferiori, vel est ratio superior, vel inclusum in superiori, vel differentia contractiva superioris; sic quidquid includit homo, vel est superius, ut animal, vel inclusum in animali, ut vivens, vel differentia contractiva superioris, ut rationale. Sed identitas realis nec est ratio superior ad distinctionem formalem, nec includitur in ratione superiori illius, nec est differentia contractiva ejus. Ergo. Major per se patet. Probatur minor: ratio positiva non potest esse ratio negativa, nec quid inclusum in ea, nec differentia contractiva illius; sed identitas realis est ratio positiva, et ratio communis distinctionis est ratio negativa: ergo identitas realis nec est ratio communis distinctionis, nec quid inclusum in ea, nec differentia contractiva illius: ergo distinctio formalis non includit quidditative identitatem realem. Probatur eadem minor contra scotistas tenentes identitatem et distinctionem in relationibus consistere: quod directe continetur sub contrario alicujus rationis communis, nec est ipsa ratio communis, nec inclusum in ipsa, nec differentia contractiva illius; sed identitas realis est directe contenta sub contrario rationis communis ad distinctionem formalem: ergo. Major patet. Probatur minor: identitas cujuscumque rei est directe contraria rationi communi ad distinctionem formalem; sed identitas realis est directe contenta sub identitate cujuscumque rei: ergo. Probatur major: distinctio cujuscumque rei est ratio communis ad distinctionem formalem; sed identitas cujuscumque rei est directe contraria distinctioni cujuscumque rei, utramque in relatione consistere ponentes: ergo.

Si autem dicant scotistae, quod identitas realis non pertinet ad quidditatem distinctionis formalis, est tamen conditio ad illam necessario requisita: contra: identitas realis est conditio necessario antecedens negationem identitatis formalis, vel necessario illam concomitans, vel necessario illam consequens; sed nullum horum potest dici: ergo. Probatur minor: nihil potest esse sine illo quod necessario ipsum antecedit, vel necessario concomitatur, vel necessario consequitur; sed negatio identitatis formalis datur sine reali identitate inter extrema realiter distincta: ergo identitas realis nec necessario antecedit, nec necessario concomitatur, nec necessario consequitur negationem identitatis formalis.

Si vero responderent identitatem realem necessario requiri ad distinctionem formalem in ordine ad negationem identitatis formalis, contra: quicumque ponit rem quidditative constitutam, ponit quidquid necessario requiritur ad ipsam; sic qui ponit hominem quidditative constitutum ponit quidquid necessario ad esse hominis requiritur; sed inter extrema realiter distincta ponitur distinctio formalis quidditative constituta sine reali identitate: ergo identitas realis non necessario requiritur ad ipsam. Probatur minor: posito constitutivo rei ponitur res quidditative constituta, sicut posita rationalitate ponitur homo quidditative constitutus; sed inter extrema realiter distincta ponitur negatio identitatis formalis, quae est ratio constitutiva distinctionis formalis: ergo. Confirmatur: quia si posset existere homo sine risibilitate, risibilitas non esset necessario consequens essentiam hominis, et ita a paritate in proposito.

Contra nostram assertionem potest multipliciter argui, et 1o sic: distinctio formalis ex natura rei est distinctio formalitatum ejusdem rei, ideoque dicitur distinctio scotica, quia a Scoto fuit inventa inter formalitates ejusdem rei sine reali identitate, propterea quod illa apellabatur distinctio realis minor quid: ergo non datur inter realiter distincta. Respondetur negando antecedens, quia distinctio praescindit ex se ab eo quod sit inter extrema realiter distincta vel realiter identificata. Vel distinguo antecedens: distinctio formalis ex natura rei scotica est distinctio formalitatum ejusdem rei, concedo; distinctio formalis utcumque, nego. Scotus non fuit auctor distinctionis formalis, sed illam adinvenit etiam inter formalitates ejusdem rei reperiri, sed cum identitate reali compatibilem esse, quod ad tres illas conditiones exequi[illegible] ad distinctionem realem simpliciter, ordinis ac positionis hujus distinctionis, quae cum identitate reali compatitur defectum negationis identitatis, quae est illa conditio completiva distinctionis realis simpliciter; eam apellavit subtilis magister de reali minor quid, et quia ab ipso fuit inventa cum reali identitate, vocatur communiter ista distinctio formalitatum ejusdem rei distinctio scotica. Semper ergo quod dicitur distinctio realis minor quid, distinctio scotica, intelligitur distinctio formalis, non utcumque, sed inter formalitates ejusdem rei.

Sed contra: illa extrema realiter distincta, quorum ratio formalis unius non est ratio formalis alterius, distinguuntur unica vel duplici distinctione. Si primum, contra: distinctio est realis, ergo est distincta a distinctione formali. Si secundum: sic illa extrema distinguuntur realiter et formaliter. Ergo. Si secundum, contra: non sunt multiplicanda entitates sine necessitate; sed sufficit unica distinctio, ut illa extrema distinguantur: ergo. Respondetur concedendo primam partem. Ad instantiam distinguo: distinctio realis et formalis formaliter sumpta, concedo; materialiter, subdistinguo: quando distinctio formalis et realis non coincidunt, concedo; quando coincidunt, nego. Distinctio realis potest sumi materialiter et formaliter; distinctio materialis est illud praedicatum seu illa negatio, quae denominat distinctionem; distinctio formalis est ipsa ratio formalis distinctionis, a qua ista negatio distinctionis nominatur. Distinctio formalis et realis formaliter sumptae non coincidunt, sed sunt rationes formales distinctae, at si sumantur materialiter considerari possunt, sicut univocum et analogum: si sumantur materialiter et non formaliter accipiantur, non possunt considerari; at si sumantur materialiter, eadem ratio entis est simul univoca et analoga. Patet ergo quod eadem distinctio est realis et formalis: realis quia negatio identitatis realis; formalis, quia negatio identitatis formalis.

Arguitur 2°: distinctio formalis inter extrema realiter distincta est eadem ac distinctio
formalis scotica, tum quia in utraque extremo distincta a parte rei, ex parte consequens non distin
ctio formalis. Si est eadem, distinctio formalis scotica est cum reali identitate: ergo si distinctio
formalis inter extrema realiter distincta est eadem, erit etiam cum identitate reale
ali; sed hoc implicat, quia inter realiter distincta negatur omnino identitas re
alis: ergo. Respondet distinguendo l[ineam] partem: distinctio formalis inter extrema re
aliter distincta est eadem essentialiter ac distinctio scotica, concedo; entitative, nego.
Distinctio formalis ex se non petit identitatem realem nec distinctionem realem, quare
accidit sibi esse cum ista et cum illa, ratio tamen distinctionis formalis eadem est hic et
ibi; sicut homo ex se non est albus nec niger, sed accidit sibi esse cum albedine
vel cum nigredine: ideo homo idem est hic in esse essentiali cum albedine quam cum ni
gredine, et solum est differentia accidentalis.
Arguitur 3°: distinctio formalis non est
distinctio essentialis; sed distinctio qua distinguuntur albedo et nigredo est
distinctio essentialis: ergo. Respondet distinguendo M[aiorem]: distinctio formalis non est
distinctio essentialis positive, concedo; non est permissive seu praecisive,
nego. Distinctio formalis est indifferens ut sit essentialis vel non, quia non omnia quae
formaliter distinguuntur differunt essentialiter, ut patet in divinis personis,
quae distinguuntur formaliter personaliter, et tamen sunt idem essentialiter; et
Petrus et Paulus distinguuntur formaliter, numerice seu individualiter, et
non distinguuntur essentialiter; et ratio est, quia distinctio formalis non est aliud quam
quod ratio formalis unius non sit ratio formalis alterius, propterea ergo dicitur dis
tinctio formalis, seu distinctio in ratione formali, et cum ratio formalis latius pateat
quam essentia, quia per essentiam communiter intelligitur cordinatio omnium praedica
torum quae per modum definitionis per se spectantium, et ratio formalis convenit non
solum essentiae complete, sed etiam cuilibet formalitati, sive ad illum modum di
cendi per se pertineat, sive non; ita communiter dicimus quamlibet formalitatem
habere propriam quidditatem seu rationem formalem; inde est quod distinctio formalis,
seu in ratione formali, absolute abstrahendo, quam de distinctione essentiali.
Arg
uitur 4°: ratio formalis huius albedinis non est formaliter ratio formalis illius albedi
nis; sed ista et illa albedo non distinguuntur formaliter: ergo. Probatur M[aior]: ratio
formalis istius albedinis est distincta a ratione formali alterius, cum identi
ficetur cum individuo distincto ab individuo alterius: ergo. Respondet ne
gando M[aiorem] et distinguendo antecedens probationis: ratio formalis istius albe
dinis est distincta a ratione formali illius entitative, concedo; formaliter, nego. Et
enim sequitur rationes formales distinguuntur: ergo distinguuntur formaliter, seu distinctio
de formali: sic in nostro proposito, rationes formales duarum albedinum distinguuntur enti
tative, quia entitas unius non est entitas alterius, non tamen distinguuntur
formaliter, quia eadem formaliter est ratio formalis unius ac alterius: unde illa pro
testa p[er] clarius distinctione rationum formalium non vere distinctio formalis seu in ratione for
mali.
9° L. Responsio huius argumenti et doctrina data est expresse a litera D. Sc[oti]
Sis in 2° gr[adu] 3a q[uaestione] sic dicentis: differentia formalis potest accipi pro differentia
infra: et hoc videtur proprie significare hoc quod dicit differentia formalis;
vel potest accipi differentia formalis pro differentia formarum, licet non sit in for
ma in ratione differendi... non enim sequitur, homines plures differunt: ergo
in humanitate differunt. Patet ergo quod duae humanitates, duae albe
dines, duae nigredines, et huiusmodi distinguuntur entitative seu
in re, et rationes formales non tamen formaliter, seu in ratione forma
li, et hoc ipsum etiam docent omnes scotistae de unitate formali naturae communis.
Ex dictis igitur patet quod ista opinio non solum defensabilis est, ut conformis
scotisticae doctrinae, sed etiam plurimum conducit, ut illi qui scotisticae doctrinae
adversantur facilius perspiciant distinctionem scoticam mediam inter rationem realem
simpliciter et rationis. Sicut enim ipsi thomistae tenentes intellectum et voluntatem
non realiter distingui ab anima, et inter se, concedunt rationem formalem intellectus non
esse rationem formalem voluntatis, taliter quod si intellectus definiatur, voluntas
nec erit definitio, nec pars definitionis illius, nec e contra; ita docet Sis
Magister, quod licet intellectus et voluntas ponantur identificari realiter, identitas
ista tamen identitas realis non identificat formaliter, hoc est non facit quod in
tellectus includat in sua ratione formali voluntatem, ita quod sit definitio vel pars
definitionis illius, nec e converso. Quare cum adhuc supposita identitate
reali stet ratio formalis intellectus et ratio formalis voluntatis, et una non inclu
dat formaliter aliam, sequitur quod non includat a sua ratione formali, et hoc quidem
est distingui formaliter.

2tio utrum inter extrema realiter identificata detur etiam distinctio formalis actualis ex natura rei?

Unus supponit 2tio, et alliud inquirit: supponit enim dari distinctionem formalem actualem ex natura rei, et inquirit, an etiam inter extrema realiter identificata. Distinctio ista formalis communiter [illegible] eiusdem quaestio celeberrima ex cuius resolutione [illegible] pars sanior et melior pars scotistae [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod [illegible] cuilibet [illegible] [illegible] aliquid [illegible] distincte per quas convenit, et differt ab aliis rebus. Patet in [illegible] in quo [illegible] [illegible] constitutus [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible] vivens, [illegible] per quod convenit cum [illegible] ab aliis rebus [illegible] per gradum entis finiti convenit cum [illegible] [illegible] per gradum [illegible] convenit [illegible] [illegible] convenit per lapide [illegible] differt per gradum [illegible] per quem con[illegible] per [illegible] convenit cum planta [illegible] differt per gradum [illegible] [illegible] gradus [illegible] convenit cum bruto [illegible] differt per gradum rationalis. Isti ergo gradus sunt qui appellamus realitates seu formalitates.

Difficultas [illegible] [illegible] [illegible] ex natura rei distinguantur inter se (nam inde [illegible] formali [illegible] seu formalitatem [illegible] eiusdem rei [illegible] realiter [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] quod formalitates eiusdem rei realiter identificantur) sed de [illegible] formali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible]; et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalem considerantis [illegible] inter [illegible] [illegible] sententia [illegible] de formali inter formalitates eiusdem rei [illegible] in creatis, ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Jesuitae [illegible] [illegible] [illegible] subtilis magistri [illegible] [illegible] [illegible] thomistis [illegible] de formali convincitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensus scotici penetrantes ab his [illegible] abstinent. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affirmat pluribus in locis quae sequuntur [illegible] [illegible] tenet [illegible] probabile quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] thomistae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] thomistae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2º articulo controversia [illegible]

[illegible] inter extrema realiter identificata [illegible] distinctio formalis actualis ex natura rei [illegible] etiam in creatis: haec est ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] distinctio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subtilissimus [illegible] magister [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comparavi. nec aliquibus fuit petra scandali cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de lapide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in caput anguli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in celeberrimis academiis [illegible] [illegible] et cathedra [illegible]

[illegible] docuit [illegible] pluribus in locis postea [illegible]. Sed ut melius perspiratis advertite [illegible] ista formalis inter praedicata realiter identificata non est [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] simpliciter et perfecta habet quatuor conditiones: [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter illa [illegible] identitas realis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalis actualis, sed quia inter formalitates eiusdem rei ideo [illegible] [illegible] completiva [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] identitas realis, quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2. 2ª no 6. et d. 4. 8ª q. 2ª no 3.

Probatur 1º auctoritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter attributa divina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia ante [illegible] [illegible] sapientia est [illegible] [illegible] et bonitas [illegible] [illegible] [illegible] bonitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia non est bonitas formaliter [illegible] realiter cum fundamento, sed tamen formaliter ab ipso distincta. 2º 8. q. 1ª no 17 2º 7. no 41. 2º 1. q. 2. 4ª no 26

Probatur 2º auctoritate philosophi dicentis [illegible] [illegible] esse unam rationem (id est identitate reali) distincta vero [illegible] quidditativa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse eadem [illegible] distincta [illegible] [illegible] quidditative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genus esse [illegible] [illegible] differentiam [illegible] in definitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter quod [illegible] formaliter distinguii. Tomo [illegible] [illegible]

Probatur 3º auctoritate [illegible] patrum, et inter [illegible] divi Augustini: [illegible] [illegible] trinitate [illegible] [illegible] [illegible] alliud est Deus esse, et alliud pater esse. [illegible] [illegible] [illegible] non eo pater quo Deus, nec eo Deus quo pater. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia est [illegible] non eo verum quo sapientia [illegible] [illegible] sapientia vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est aliquid [illegible] relative. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de trinitate [illegible]

cernitur hypostasi et essentia esse aliud et aliud, non tamen
re [illegible] modo loquuntur frequenter aliqui Patres.
[illegible] Arguitur contra [illegible]
Patris per aliquid sibi proprium [illegible] Pater aeternus constituitur in esse
quod a parte rei non sit formaliter essentia divina, ergo per aliquid
quod a parte rei sit formaliter essentia divina. Sed constituitur Pa
ter per paternitatem, ergo ratio paternitatis non est formaliter ipsa di
vina essentia, ergo est ab illa formaliter distincta. Maior evidens. Mi
nor constat. Probatur [illegible] Augustini: non eo Pater quo Deus.
Item Verbum divinum constituitur Verbum per aliquid, sed per essentiam non
[illegible] patet ex eo: non eo Verbum quo sapientia; ergo per aliquid
quod formaliter distinctum a sapientia. Item principium constituti
vum [illegible] principium constitutivum non sunt formaliter idem; sed pater
nitas est principium constitutivum Patris in esse Patris; deitas non est
[illegible] formaliter. Item, per aliquid differt Pater a Filio quod non est
divina essentia [illegible] est intrinsecus; ergo est aliquid formaliter distin
ctum ab essentia divina. Item, deitas non includit paternitatem
in quantum formali; ergo distinguitur formaliter ab illa paternitate. [illegible]
quia omnes tres personae includunt formaliter quidquid deitas inclu
dit in suo conceptu formali; sed non tres personae non includunt formaliter
paternitatem ut esse patet; ergo.

Respondet Pater Gonet quod quan
do divus Augustinus ait: non eo Pater quo Deus, intelligit non
quoad realitatem et entitatem, sed quoad nostrum modum significan
di, quia Deus paternitate significatur ut ad alterum se habens;
deitate vero ut in se consistens. Sed contra: si illa auctoritas
intelligitur non de distinctione a parte rei quoad realitatem, sed solum quoad
modum significandi, ergo Pater solum quoad modum significandi
est pater, non autem quoad veritatem, seu realitatem, quod est absurdum.
Probatur sequela: Pater eo modo est Pater quo habet aliquid sibi
proprium, quod non sit essentia communis; sed iuxta Gonet hoc proprium re
vera est ipsissima essentia, et solum distinguitur quoad nostrum modum
significandi. Confirmatur: aut Pater constituitur a parte rei pa
ter per ipsam deitatem, aut per aliquid quod non sit formaliter ipsa deitas.
Si primum: ergo a parte rei idem est patrem esse ac Deum esse, et consequenter
cum deitas sit in Filio etiam paternitas erit, quod est plusquam fal
sum. Si secundum: ergo ratio paternitatis, qua pater talis constituitur, est
a parte rei formaliter distincta a deitate.

Probatur secunda ratione desumpta
ex via contradictionis: implicat quod eidem formalitati a parte rei conve
niant duo praedicata contradictoria; sed pluribus realiter identifica
tis conveniunt duo praedicata contradictoria; ergo plura realiter identi
ficata non sunt eadem formalitas. Maior patet, quia idem non potest si
mul esse et non esse. Probatur minor et in individuo: essentia divina a par
te rei communicatur Filio, sed paternitas non communicatur; ergo. Maior
constat ex Concilio Florentino dicente: omnia quae Patris sunt
ipse Pater unigenito suo dedit praeter esse Patrem. Minor probatur
ex eo quia in Patre aeterno intellectus est principium generatio
nis; voluntas autem non; ergo intellectus et voluntas non sunt eadem forma
litas. Confirmatur, quia Filius procedit per intellectum et non per voluntatem,
et Spiritus Sanctus procedit per voluntatem et non per intellectum; ergo. Ite
rum quia essentia divina est constitutivum [illegible], paternitas autem non. Item
denique quia in mysterio incarnationis filiatio terminat immediate
unionem naturae humanae, essentia vero non; alias tota trinitas personae esse
incarnatae, quod haereticum; ergo in eo omnia ista contradictoria de eadem forma
litate verificari, et distinctio formalis admittenda est.

Confirmatur. Atque
cadet responsio: a parte rei et independenter ab intellectu est verum quod essentia
communicatur Filio, et paternitas non; id solum est verum in ordine ad nostrum intellectum
inadaequate concipientem; si enim haberemus intuitivam [illegible] ex illo a parte
rei sunt falsa, quod a veritate unusquisque [illegible] iudicet. Item Deus debe
bat nobis hoc mysterium ut est a parte rei; sed revelat essentiam communicari et non
paternitatem; ergo ita est a parte rei. Item qui videret intuitive essentiam divinam et
paternitatem, videret essentiam divinam communicari Filio et non paternitatem;
sed qui videt intuitive videt rem sicuti est in se; ergo. Item aut Filius procedit
per voluntatem, per quam procedit Spiritus Sanctus, et Spiritus Sanctus per intellectum, per
quem procedit Filius, aut non. Si primum, ergo Spiritus Sanctus erit verbum, sicut ipse Fi
lius, et Filius erit amor productus sicut Spiritus Sanctus, quod est haereticum. Si se
cundum, ergo intellectus divinus a parte rei non est formaliter voluntas divina, nec voluntas divina
est formaliter intellectus divinus; ergo.

Probat etiam in creatis ita in principalis alitas, et rationalitas identificantur re aliter in hoc; sed contradictoria verificant a parte rei predicata contradictoria; ergo animalitas et rationalitas non sunt idem. Minor patet, quia animalitas est principium conveniendi cum bruto, rationalitas non est principium conveniendi cum illo. Item rationalitas est principium differendi a bruto, animalitas autem non. Item animalitas est fundamentum similitudinis cum bruto, non vero rationalitas. Item rationalitas est principium dissimilitudinis cum bruto, animalitas autem non: ergo ne omnia ista contradictoria de eadem formalitate verificentur, dicendum est animalitatem, et rationalitatem formaliter ex natura rei distingui.

Respondet Tanet, quod cum contradictio sic affirmationis, et negationis sit ens rationis, ideoque ad predicata contradictoria verificanda distinctio rationis sufficiens est, quia cum ad totum ad unum ens rationis aliud ens rationis sufficit. = Contra: distinctio solum potest tollere contradictionem rationis; contradictio sumpta pro oppositione rationis: ergo distinctio rationis solum potest tollere contradictionem rationis. Minor patet, nam a parte rei sed contradictoria superius adducta sunt realia: ergo. Paternitas a parte rei non communicatur, essentia divina communicatur filio. Paternitas a parte rei est principium conveniendi cum bruto, rationalitas autem non, et sic de animalitas a parte rei est principium conveniendi... et sic de ceteris. Contra 2º: quia certum quod contradictio formalis sic affirmationis, et negationis non recte ... Patet antecedens, quia illa contradictoria non verificatur a parte rei ... tunc, quia filiationem ... producit et non producitur. Tunc quia ista contradictoria existere et non existere, producere et non producere; ... nec per solam distinctionem rationis, calere, et non calere, nec sunt ens rationis, nec per solam distinctionem rationis salvari possunt.

Respondent alii cum ... ad verificanda predicata contradictoria a parte rei sufficere distinctionem virtualem. Contra: distinctio virtualis non est actualis, atqui ut contradictio actualis ex natura rei non exercetur, ac completur per intellectum; atqui ut contradictio actualis ex natura rei verificetur requiritur distinctio actualis ex natura rei: ergo distinctio virtualis insufficiens est. Contra 2º: contradictio debent proportionari: ergo distinctio debet esse distinctio proportionata, nec eodem, in quo verificantur contradictoria. Sed ante opus intellectus verificantur illa predicata contradictoria verificantur de eodem; sed ante opus intellectus contradictoria, ergo non sufficit distinctio virtualis, quae actualis non est ante opus intellectus. Contradictoria sine contradictione ... effectus in actu requirunt causas in actu; sed contradictoria ... tunc verificari quod est effectus distinctionis est in actu ante opus intellectus: ergo distinctio debet esse actualis ante intellectus operationem: ergo.

Respondet alii, concedendo quod de hoc verificantur a parte rei actu et formaliter predicata contradictoria, et quod ad illa tollendum debet esse aliqua distinctio actualis inter animalitatem, et rationalitatem, vere et actualiter signata, quod haec distinctio actualis non est distinctio actualis exercita, sed actualis signata. Seu actualis distinctio signata. = Sed contra: ad tollendam contradictionem ... nata seu actualis distinctio signata ... sed illa contradictoria quae verificatur exercite actualiter requirit distinctionem actualem exercitam; sed illa contradictoria verificatur de animalitate, et rationalitate exercite actualiter et distinctio illa signata non est actualis exercita: quia tantum est distinctio fundamentalis: ergo. Contra 3º: illa distinctio signata est actualis actualitate distinctionis fundamentalis: ergo insufficiens est ad ... alitate signationis solum habemus intentum. Si ... ergo insufficiens est ad contradictoriam verificanda. Patet quia ad contradictionem actualem salvandam contradictoria requiritur, quod actualiter unum extremum non sit aliud; sed actualitas signationis non sufficit unum extremum actualiter non esse aliud: ergo. Contra 3º: distinctio ista signata facit animalitatem non includere in sua ratione formali rationalitatem. Si solum habet intentum. Si ... ergo non salvat quod de eadem in distincta formalitate verificentur illa predicata contradictoria: ergo.

Verumtamen intelligatis de formalitatum instantia, qua in praecedentibus ... habui opportune vobis in quo consistat identitas formalis oppositam rationem formali, ut cognoscatur uno opposito aliud facilius cognoscatur. quapropter audite D. Th. hic explicantem identitatem formalem. Vocamus autem identitatem formalem ubi illud quod dicitur sic idem includit illud, cui sic est idem, in ratione sua formali, per se sequens perfecte modo. In opposito autem, (prosequitur D.) essentia non includit in ratione sua formali proprietatem suppositi nec e converso: et ideo potest concedi, quod ante operationem intellectus est realitas essentiae, quae est communicabilis, et realitas suppositi qua supposito est incommunicabilis: et ante actum intellectus haec realitas formalis non est illa, et non est eadem formaliter illi. Unde semper ergo aliquid non includat aliud in sua ratione formali datur distinctio formalis; et semper quod aliquid includat datur identitas formalis. | Scoto in 1º d. 2ª q. 7ª sub lit. 44

Quinque assignant ad probandam formalitatem scotica a scotistis. 1ª est via contradictionis superius tractata. 2ª via definitionis essentialis. 3ª via inclusionis. 4ª via demonstrationis. 5ª via reduplicationis. Et ex qua ... aliqua realiter identificata ita se habent quod ipsis conveniant predicata contradictoria, 2º unumquodque definitur essentialiter distincta definitione a definitione alterius, 3º unum excludit aliud in sua ratione formali, 4º unum demonstrat aliquid quod non demonstratur de alio, 5º in quantum tale, convenit aliquid quod non convenit alteri cum reduplicatione tunc ita, quamvis sit realiter identificata unum non est formaliter alterum, sic ... formaliter distinguuntur.

Arguit 1º ex Concilio Florentino sessione duodecima, ubi de essentia divina et paternitate dicit: nequaquam putare debetis, quod re distinguantur quando quidem solum ratione, aut intelligentiae distingui tradunt, et sessione 18: divina substantia, et persona neque idem sunt ... intelligendi modo distingui videntur: ergo essentia divina, et persona distinguuntur formaliter ex natura rei sed solum per intellectum. Respondetur, quod verba allegata non sunt definitio ipsius concilii sed sententia theologorum in ipso concilio disputantium. Secundo non obstante nec difficultatem ... eius dicamus ... quod concilium ... sic intendit negare distinctionem realem simpliciter quae datur inter res et res, ut patet ex illis verbis: nequaquam putare debetis quod re differant; neque idem sunt ... vero distinctione qua distinguuntur ... ut patet ex illis verbis: differre ... videntur.

V. in 1o D. N. I. q. 7a n.o 43 ve loz respon deo

Patet, nam ratio saepe accipitur pro quidditate, seu ratione formali quo sensu locutus fuit D. N. Subtilis dicens: Non quod ratio accipiatur pro differentia formata ab intellectu, sed ut ratio accipitur pro quidditate rei. Unde ipse quam [illegible] statuit, ut perfectio essentia divina et personalitate non distingui realiter simpliciter addit distingui tamen ratione, id est formaliter ex natura rei, ut tenet D. N. Subtilis, aut intelligentia, id est rationis, ut volunt Tomistae [illegible] assentiendo theologorum super hoc plurium.

Arguit 1o: tot sunt genera distinctionum, quot sunt genera entium, nam distinctio est affectio, seu passio entis. Sed omne ens est reale, vel rationis, ergo distinctio vel est realis, vel rationis. Sed distinctio formalis inter extrema realiter identificata nec est realis nec rationis: ergo non datur talis distinctio formalis. Ad hoc argumentum possum respondere concedendo totum syllogismum, et negando minorem subsumpta quoad 1am partem, nam distinctio ista formalis est membrum contentum sub distinctione reali, seu ex natura rei, quae, ut diximus, mane dividitur in distinctionem realem simpliciter et in distinctionem realem secundum quid. Sed quia quando dicitur absolute distinctio realis intelligitur realis simpliciter, ideo aliter respondeo, distinguendo minorem: omne ens aut est reale mente completum, vel rationis, concedo; mente completum praecise, nego. Ens reale aliud est formaliter completum, quod existit per propriam existentiam, et dicitur res; aliud incompletum, quod existit existentia totius, et dicitur realitas: unde distinctio una rei ab alia est realis simpliciter, quae datur inter rem et rem; altera realis secundum quid, quae datur inter formalitates eiusdem rei, quae realitates dicuntur, quod sunt diminutive res: et quomodo dicitur res et ens tale realitate, sic dicitur talis distinctio, quae inter ipsas realitates eiusdem rei reperitur.

Arguit 3: corporalitas et rationalitas distinguuntur ante operationem intellectus: [illegible] ergo distinguuntur realiter simpliciter et consequenter non distinguuntur formaliter. Probatur 2a: ideo materia et forma distinguuntur realiter simpliciter, quia distinguuntur ante operationem intellectus: ergo a pari corporalitate et rationalitate si distinguuntur ante operationem intellectus. Respondetur distinguendo antecedens: [illegible] non est rationalitas formaliter, concedo; realiter, nego antecedens et 2am. Ad cuius probationem distinguo consequentiam antecedens: quia materia non est forma formaliter, transeat; quia materia non est realiter forma, concedo. Cum distinctio in communi sit negatio identitatis, quae si fuerit inter extrema negatio identitatis realis, talis erit distinctio. Unde [illegible] ante operationem intellectus non dicit distinctionem realem simpliciter sed [illegible] tantum negat identitates unius rei cum alia, vero identitatem formalem, ut qualis sit distinctio recte intelligetur.

Arguit 4: Si animalitas et rationalitas distinguuntur ante intellectum, distinguuntur tanquam duo entia: ergo distinguuntur realiter simpliciter. Probatur antecedens: ens implicat formalitas inter existens, quae non sit ens reale; sed si illae formalitates distinguuntur ante intellectum, inter existunt: ergo. Respondetur negando antecedens, ad probationem distinguo antecedens: quae non sit ens reale vel formaliter vel identice, concedo; formaliter praecise, nego. Ex formalitatibus [illegible] aliae includunt formaliter ens, ut constat [illegible] et passiones, de quibus alibi [illegible]; aliae non includunt ens formaliter, ut ultimae differentiae, realiter, quatenus realiter identificantur cum includente formaliter ens. Unde quamvis animalitas sit formaliter ens, rationalitas [illegible] formaliter ens, sed aliquitas entis [illegible] non distinguuntur ut duo entia, [illegible] quod ens [illegible] sumitur pro ente completo, [illegible] non competit realitatibus.

Item: formalitates sunt formaliter aliquid, cum sint quidditates: ergo sunt formaliter aliquid, seu entia. Patet 2a, quia formalitates non sunt formaliter nihil: ergo sunt formaliter aliquid. Respondetur distinguendo antecedens: formalitates includentes ens in sua ratione formali sunt formaliter aliquid, concedo; quae non includunt ens, nego. Quomodo formalitas est ens, ita est aliquid, seu aliquid. Unde quaecumque formaliter [illegible] formaliter aliquid, seu aliquid; quaecumque [illegible] solum est ens identice, est realiter, solum identice est aliquid, seu aliquid. [illegible] sed de veritate [illegible] non sunt formaliter nihil, [illegible] formaliter identice [illegible] ens quod opponitur nihilo, cum [illegible] pendet [illegible] quod est formaliter ens, quaecumque est ens identice tantum.

Arguit 5: non datur distinctio maior distinctione reali simpliciter; sed si daretur distinctio formalis inter formalitates eiusdem rei, esset maior distinctione reali simpliciter: ergo. Probatur minor: illa est maior distinctio quae fit per intimiora rei; sed distinctio formalis fit per intimiora quam realis: ergo. Respondetur negando minorem et ad probationem nego quod distinctio sit maior, vel minor, prout venit ex eo quod detur per principia magis vel minus intima, alias distinctio specifica esset maior generica, quia illa fit per differentias magis proprias, et intimas, haec autem per communiores [illegible]. Sed probe vertere, quod negat maiorem identitatem [illegible] identitatem [illegible] est minor distinctio, et quae minorem negat identitatem [illegible]. Patet, quia in praecipue [illegible] distinctio numerica est distinctio minor, quia opponitur maiori identitati numericae, et distinctio generica est distinctio maior, quia opponitur identitati minori, scilicet genericae.

Arguit 6: quod est distinctum realiter ab alio non potest esse cum illo formaliter identificari: ergo quod est idem realiter cum alio non potest ab illo formaliter distingui. Probatur 2a: sicut distinctio ad identitatem, ita [illegible]; sed distinctio realis excludit omnem identitatem, ergo et identitas realis excludit omnem distinctionem. Confirmatur: illa est maior distinctio quae excludit omnem identitatem, et illa maior identitas quae excludit omnem distinctionem; sed [illegible] realis [illegible] maior identitas, sicut distinctio realis est maior distinctio: ergo. Sicut distinctio realis excludit omnem identitatem, ita identitas realis omnem [illegible].

Respondet negando antecedens, quia partes essentiales totius perfectissi distinguunt[ur] formaliter ab illo, et tamen distinguunt[ur] realiter ab illo. negat etiam [illegible] in præsidio vatorio, nam distinctio realis compatibilis est cum identitate formali; sicut iden-titas realis cum distinctione formali. Patet [in] perfectissima, quod distinguitur realiter a suis parti[bus] — intra
bus et est idem formaliter cum illis quia totus includit in sua ratione formali. Sed loquen-
cuando do de [illegible] formalitatis [illegible] alicuius rei et de identitate formali
[illegible] sumitur pro inclusione metaphysica alicuius formalitatis in ratione formali alterius tunc
antecedens est verum et [illegible] falsa. Et consequentia loquendo in eodem sensu concedo maiorem et
nego minorem, quia identitas realis non est maior identitate, sed identitas formalis, in te-
ligatione metaphysico, ideo quo ista excludat [illegible], [illegible] non. Arguitur 7: distinctio
realis simpliciter excludit identitatem realem et formalem: ergo identitas realis excludit distinctionem realem
et formalem. Respondet negando antecedens, nam totum per se distinguitur realiter simpliciter
a suis partibus simul sumptis, et aequivalenter, et tamen identificatur formaliter cum il-
lis. sicut ergo distinctio ista realis compatibilis cum identitate formali, ita identitas realis cum di[stinctione]
formali. Sed quia hanc doctrinam de identitate formali, et distinctione formali inter extrema rea-
liter distincta in multis scotistarum videtis ideo in doctrina communi argumento satisfacere libet.
Respondeo ergo concedendo antecedens, et negando consequentiam. Ratio est quia distinctio maior
excludit identitatem minorem, et maior; at identitas minor non excludit distinctionem minorem sed
solum distinctionem maiorem. Patet in prædicamentalibus, nam distinctio generica quæ maior est non solum
excludit identitatem genericam sed etiam specificam, et numericam; at identitas ge-
nerica solum excludit distinctionem genericam non autem specificam, nec numericam. Notate quod
etiam adversarii tenent argumentum solvere. Et [illegible] instant sic: distinctio realis exclu-
dit identitatem realem, et virtualem: ergo identitas realis excludit distinctionem realem, et virtu-
alem. Quod si respondeant, et nos respondemus prædicto argumento.
8. Arguitur 8: implicat
quod duæ formalitates identificentur formaliter et distinguantur formaliter: sed duæ formalitates
realiter identificatæ identificantur formaliter: ergo non distinguuntur formaliter. Probatur minor quia
formalitates esse formaliter idem, nihil aliud est quam quod ratio formalis unius sit in ratione formali al-
terius: ergo. Respondet concedendo maiorem et negando minorem. Ad probationem distinguo maiorem:
quia quod ratio formalis unius sit in ratione formali, seu includat rationem formalem alterius,
concedo; quia quod ratio formalis unius sit in re, simpliciter in re seu absolute rationis formalis
alterius, nego. Et identitate reali nullo modo infertur identitatem formalem, sicut de ex
unitate genericæ, licet infert maior unitatem. Patet quia esse idem realiter cum alio
tantum dicit, esse unum cum alio, unitate simplicitatis; at esse idem formaliter cum alio,
ultra hoc addit includere illud in sua ratione formali. Unde formalitas [illegible] [illegible] sint
in re unum, quin unam includat aliam in sua ratione formali, inde est quod quamvis sit ide[m] rea-
liter, non tamen idem formaliter. 5
Arguitur 9: distinctio formalis non est talis quod eius extrema possint funda-
re relationem realem identitatis: ergo non datur inter extrema realiter identificata. Respon-
det, quod hoc argumentum premit non parum scotistas, tenentes distinctionem consistere in relatio-
ne, [illegible] extrema realiter simpliciter distincta. Sed nihil
namque cum relatio realis [illegible] [illegible] identitatis [illegible]
facit [illegible] dicentes, distinctionem [illegible] [illegible] [illegible] identitatis [illegible]
considerimus extrema distinctionis formalis [illegible] fundare [illegible] realem: nec [illegible]
[illegible] nos distinctionem formalem, sed [illegible] quod illa extrema, quamvis realiter identifica-
ta, habeant negationem identitatis formalis, seu unum excludat aliud a sua ratione
formali.
Arguitur 10: distinctio ista formalis est realis simpliciter: ergo. Probatur antecedens:
distinctio, quæ datur inter habentia diversas existentias, est realis simpliciter; sed
distinctio formalis datur inter habentia diversas existentias: ergo. Probatur minor, quia
ex D. Th. si essentia et existentia identificantur. Sed distinctio formalis datur inter ha-
bentia diversas essentias et quæ diversis definitionibus definiuntur: ergo. Res-
pondet negando antecedens et [illegible] ad eius probationem distinguo minorem:
distinctio formalis datur inter habentia diversas essentias incompletas, concedo;
[illegible] completas nego. Essentia alia est completa, ut quæcumque essentia singularis, et
[illegible] identificat existentiam immediate; alia est incompleta et sic dicit [illegible]
[illegible] formalem seu conceptum quidditativum alicuius, et hoc modo formalitates
[illegible] dicuntur habere diversas essentias, et diversis definitionibus definiri. Sed
hæc essentia incompleta non habet propriam existentiam, sed [illegible] existentia
singularis, quam identificat mediate. Si autem [illegible] cum aliquibus sco-
tistis, formalitates habere proprias partiales existentias dicit, quod distinctio realis
simpliciter datur inter habentia diversas existentias completas singulares.
Arguitur 11: si divinæ perfectiones distin-
guerentur formaliter daretur in Deo compositio. Sed hoc non, tum quia adderet imperfec-
tionem, tum quia iuxta Concilium Lateranense et SS. patres, Deus est summe sim-
plex et ab omni compositione alienus: ergo. Minor patet, quia compositio est distinctorum
unio: ergo. Respondet negando maiorem et distinguo antecedens probationis: compo-
sitio est distinctorum se habentium per modum actus et potentiæ concedo; se haben-
tium per modum actus et actus [illegible] nego. Compositio non quælibet dis-
tinctorum unio, sed ultra distinctionem requirit quod unum se habeat ut potentia et ali-
ud ut actus; sic accidit in perfectionibus creatis, quæ cum sint parti-
cipatæ, et limitatæ, una est potentialis, seu capax actuari et per-
fici per aliam, sicut animalitas et rationalitas faciunt compositionem, non
præcise quia formaliter distinguuntur, sed quia ultra alteram [illegible] potentialis
ad rationalitatem, et ista est actus perficiens illam: non sic perfectiones divi-
næ quia quælibet illarum est formaliter infinita ideo sunt actus purissimus,
quare nec sunt componibiles, nec faciunt compositionem, quamvis forma-
liter distinguantur. Ita etiam relationes originis in divinis non sunt formaliter infinitæ, ut tenent
[illegible] saltem non faciunt compositionem cum essentia. Respondet concedendo
antecedens et negando [illegible] [illegible] essentia divina est formaliter infinita, sicut quod datur
relationes infinitæ [illegible] accidunt cum essentia divina [illegible]. [illegible]
finitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — D.[illegible] 2.a no 15
dicente: Propter eum in prioritate [illegible] [illegible].

quidquid potest esse cum ea ē idē perfecte. Si vi- perfectio enī identitatis
excluditq; oppositionē, et cuasi oppositioē, quę identitas ē propter infinitatē
et tamē infinitas n̄ tollit fralē raoēs quin hęc fralit n̄ sit illa. Arguit 12
ideo dari distinctio fralis inter essentia divina, et Paternitatē, ut salvet sine
contradictioē, qd essentia comunicat, et Paternitas n̄ comunicat; sed co
municari, et n̄ communicari positis infert de reale simplicit, quia dicit fra
lē. ergo. Probatur min: dictis communicari cum contradictioē. Sed comunicari et
n̄ comunicari ē contradictio realis simpliciter, nā essentia divina realit simpli
sit comunicat filio, Paternitas realit simplicit n̄ comunicat. ergo. Confir
matur, quia in creatis n̄ comunicari et n̄ comunicari arguit d̄m realem
simplicit. ergo. Respondet negando min: et distinguendo in probaoe: contradic
tio realis simplicit pertinens ad esse fralē, concedo; pertinens ad esse reale
entitativu, nego min. Contradictoria, quę referunt ad subtm, sunt
in duplici differentia: alia sunt, quę respiciunt subtm sub esse frale, seu
quidditativu, aliasq; ut fralitates illius; et n̄ respiciunt immediate ipsu
subtm: alia respiciunt subtm sub suo esse entitativo absolute sumpto.
1a inferunt d̄m fralē; 2a vero d̄m realē simplicit. Ad confirmaoē, dico an
tecedens, et nego min. Nā comunicari et n̄ comunicari in creatis utique infert
d̄m realē simplicit, at in divinis solū d̄m fralē, raoē quia nā crea
ta, cū sit finita, et limitata, nequit comunicari per existentia, seu indivisi
bilit pluribus realit distinctis, nec illis identificari; sed solū comunicat illis per
indifferentiā seu divisibilit: essentia vero divina, cū sit infinita et illimitata
comunicat pluribus per inexistentia, seu ipsa indivisa manens, quare
comunicari per indifferentia, et n̄ comunicari per indifferentia, qd per
tinet ad esse entitativu, arguit in creatis d̄m realē simplicit, n̄ sal
vat in divinis cū d̄m fralē; sed aliud ē, nēs comunicari, et n̄ comunicari
s, per inexistentia, qd pertinet ad esse fralē. Unde comunicari verificat de divi
na essentia fralit accepta, n̄ vero entitative sumpta, quia sic dicit etiā pater
nitatē, quę n̄ comunicat: similit n̄ comunicari verificat de Paterni
tate fralit sumpta, n̄ aute de ea entitative accepta, quia sic dicit etiā es
entiā divinā. Arguit 13: implicat qd independent ab intell sit vera hęc pro: A
n̄ ē V, quę dat simplicit d̄m realis inter hęc extrema. ergo. Probat antece
dens: implicat hanc esse vera a parte rei: A producit a V, quin dat d̄m
realis simplicit inter ista extrema; sed magis separat et distinguit raoē
quā productio. ergo. Respondet distinguendo antecedens: sit vera ista pro
A n̄ ē V realit simplicit, quin det d̄m realis simplicit inter hęc extrema,
concedo; A n̄ ē V fralit, nego. Ad probatioē concedo A, et nego mi et
paritatē, quia productio semper arguit d̄m realē simplicit. atte
ro talē contradictioē, qualis ipsa ē; si ē raoē identitatis realis, arguit
d̄m realē simplicit. si aute ē raoē identitatis fralis, solū infert
d̄m fralē. Contra, quia n̄ potest dici unū produci ab alio fralit: ergo nec
una fralitas potest negari de alia fralit. Respondet dicendo antece
dens, et negando min, et paritatē, nā produci fralit repugnat, cū pro
ductio exposcat oppositioē relativa inter producens et productu, quę oppo
sitio exigit d̄m realē extremorū: n̄ sic negaoē. Arguit 14: D. Th. sis
in to loquens de hac d̄m fralit ait: qd n̄ ē proprie realis actualis, sive
d̄m raois. Respondet explicando litera: n̄ proprie realis simplicit, vel
realis fralis, nego. Patet ex ipsa litera, quę sic prosequit: intelligendo
sicut coit dicit realis actualis, quę ē differentia rerum, et magis
contra quia Paulo inquit: potest aute vocari differentia
raois. ergo. Respondet exponendo sic: potest vocari differentia raois,
sumpta raoē pro raoē frali, sive quidditatē, vel d̄m raoē pro d̄m
causata ab intell, nego. Patet ex contextus n̄ qd raoē accipiat pro d̄m
manat ab intell, sed ut raoē accipit pro quidditate. Contra, quia
Paulo infra ait: potest vocari differentia virtualis. ergo sup... accipit
raoē pro d̄m raois. Respondet talē d̄m appellari ... virtualē
quia habens talē d̄m, tamquā habens plures realitates, quę sunt vir
tualit quasi plures res. Prętereaquā qd paulo inferius inquit: V...
... dito, omittendo 2a vera de d̄m raois, et d̄m virtuali; exponit d̄m
fralē expresse sic: in essentia divina ante actū intellis ē entitas A, et
entitas V, et hęc fralit n̄ ē illa. Arguit 15: ex D. Th. sis in to ubi asserit hanc
pp: esse falsa: deitas ē realitas; hanc aute esse vera: Paternitas ē deitas;
sed 1a ē falsa, quia extrema distinguunt fralit: ergo 2a erit vera, quia extre
ma n̄ distinguunt fralit. Si 2a ē vera, quia extrema distinguunt fralit,
1a erit falsa, quia extrema n̄ distinguunt fralit, sed realit. Respondet ne
gando utramq; min. 1a ē falsa, et 2a vera, n̄ quia extrema utriusq;
n̄ distinguant fralit, sed quia ut diximus in formalis cū D. Th. sis quando pp
dicatu ē abstractu ultima abstraoē, n̄ ē pp vera nisi alteru extremu sit
fralit infinitu. Quare in creatis nequit verificari abstractu ultimum
na cū tali extrema n̄ identificent realit nisi propter 3u, s. abstrahant a
(inquit D. Sc.) n̄ remaneret ea identitatis eorū, et ideo nec ea ve
ritatis pp̄is convenientis extrema illa. In divinis ē alia raoē, quando
unū extremu ē fralit infinitu, quia ibi extrema n̄ identificant
propter 3u, sed propter infinitatē: et cū in tali abstraoē remaneat
infinitas, remanet raoē identitatis eorū, et per consequens raoē verita
tis compositionis affirmativę. Videat D. ibidē.

D. 1a q. 7a L. 7. no 43.

D. 8a q. 4 L. 1. no 25

[illegible] ... qd [illegible] non
communicat: et communicari et non communicari non arguit distinctionem formalem.
Probat antecedens: personalitas individuationis est eadem realitas cum filiatione;
sed personalitas communicat naturae humanae Christi Domini filiationem; ergo et communicat; alias natura humana denominaretur filia naturalis Dei, quod est fal
sum. Respondet negando antecedens et improbationem, quia licet personali
tas, qua filiatio, communicat naturae humanae Christi Domini, nihilominus non
dicitur ista filia naturalis Dei, quia tunc est effectus personalitatis non absolu
tus, sed connotativus, connotat enim similitudinem in natura qua
[illegible] humanae;
natura humana non habet. Unde filiatio communicat naturae humanae,
sed ita filia naturalis Dei non denominat propter incapacitatem naturae
humanae. Arguit 17. definitio, et definitum sunt idem formaliter apparenter
sed de illis verificantur apparenter praedicata contradictoria, nam definitio est
ratio a priori definiti, et non e contra: ergo contradictoria non arguit distinctionem
formalem. Respondet negando antecedens, quia definitio distinguitur
formaliter a definito, ut colligitur ex [illegible] in [illegible] 1a 2a 1a. n. 10.
Unde nihil mirum, quod de ipsis praedicata aliqua contradictoria verificentur.
Arguit 18: ratio differentiae et distin
ctionis realis differentiae, et paternitatis; sed de illis verificantur praedicata contra
dictoria: ergo contradictio non arguit distinctionem formalem. Probatur minor: ratio differe
ntiae [illegible] pluribus; paternitas autem non. Respondet [illegible]
negando omnia verificari praedicata contradictoria realis, [illegible]: praedicata contradic
toria realia [illegible]. [illegible] differentiae non est in re distincta realitas
ab alia talis differentia, sed potius est conceptus inadequatus causatus
ab intellectu, sicque communitas quae dicitur apparet [illegible] rationis: unde quam
vis paternitas sit formalitas realis, et realiter conveniat illi quod non sit complu
ribus, tamen quia ratio differentiae non est realis, nec realiter conveniat illi com
munitas, nec ista contradictoria sunt realia, nec arguunt ex natura rei.
Requiritur ergo ut ad contradictionem
realem, qua ad distinctionem formalem ex natura rei, quod utrumque extremum sit actuale
[illegible]: patet ex [illegible] supra positis: patet
etiam ex [illegible] exponente distinctionem formalem individuationis sic: ex eo quod sapientia
est infinita ex natura rei, et bonitas est infinita ex natura rei, sapientia autem infinita forma
liter non bonitas infinita [illegible] extremo distinctionis formalis [illegible] quod
est infinita ex natura rei, quod nequit dici de differentia [illegible] non est conceptus
infinita ex natura rei, sed [illegible] ab intellectu considerante: unde paternitas
[illegible] videretur intuitive, non videretur ibi ratio differentiae, in qua [illegible]
ta a paternitate. [illegible] hanc doctrinam et plura [illegible] similia [illegible]
satisfacie. Arguit 19: non magis repugnat, quod de eadem indistincta fa
litate verificentur duo praedicata contradictoria, quam quod aliquid subterfugiat alterum,
sed de aliquo negat utrumque contradictoriorum simul: ergo. Major patet, quia si
[illegible] illud repugnat cum principio: idem potest simul esse et non esse; ita
[illegible] repugnat cum illo altero: quodlibet est vel non est. Probatur minor: hoc inquantum hoc
neque est albus, nec non albus: ergo de eodem negat simul utrumque contradictoriorum
Respondet distinguendo majorem: quam quod aliquid subterfugiat alterum, si sit
contradictorium complexum, concedo; si sit contradictorium incomplexum, subdistinguo:
cum aliquo syncategoremate, concedo;
+ simpliciter, et sine categoremate, nego.
Contradictoria alia sunt complexa, et sunt propositiones contradictoriae, aliae in
complexa, et sunt termini contradictorii. [illegible] complexa non dat medium, nec subter
fugiendo alterum, inter terminos vero [illegible] si addit aliquid syncategore
ma: ut hoc inquantum hoc est albus, [illegible] inquantum hoc est non albus, quia
non sunt propositiones contradictoriae, nam utraque [illegible] affirmativa, sunt autem contradic
toriae, si quod affirmat in una negaret in alia sic: hoc inquantum hoc est
albus; hoc inquantum hoc non est albus, et sic [illegible] est falsa nam sensus quae
quod [illegible] est de essentia hoc [illegible] essentiali conceptu illa. 2a autem est ve
ra. [illegible] subtilis magister: dico ut saepe praedictum est, quod inter contradic
toria est medium cum inquantum, ita quod neutrum inest cum inquantum. Sicut
nec hoc inquantum hoc est albus, nec inquantum hoc est non albus: tamen non sunt
duo contradictoria complexa simul falsa. Arguit 20: Sicut aequalitas
ad inaequalitatem, similitudo ad dissimilitudinem, et unio ad separationem,
sic identitas ad distinctionem; sed aequalitas vera duorum excludit inaequalitatem,
et similitudo dissimilitudinem, et unio separationem, ergo et
realem et formalem identitas realis excludit etiam formalem. Respondet negando majorem. Ad probationem:
identitas realis excludit [illegible] formalem [illegible] realitate [illegible], quia
[illegible] quae dicunt relationes reales, quae re
quirunt extrema realiter distincta; tunc quia respiciunt ens reale physi
cum: at distinctio formalis non respicit ens physicum, sed formale et quidditativum,
ideoque est possibilis distinctio formalis cum identitate reali, cum qua nequaquam
vero inaequalitas, dissimilitudo, aut separatio formalis.

Y [illegible] 9a [illegible] no 14 [illegible] 9a [illegible] no 42

Corollarium de nominibus distinctionis formalis.

Haec explicabilis distinctio actualis ex natura rei inter formalitates realiter identificatas multis nominibus nominatur. Dicitur distinctio secundum quid realis, quia deficit illi una ex quatuor conditionibus ad distinctionem simpliciter realem requisitis, ut tenet D. Thesis loco proxime citato. Appellatur etiam distinctio media, quia media inter distinctionem realem simpliciter et distinctionem rationis. Sed est advertendum, quod non dicitur hic quod sit media per exparte positionem, sed per adnegationem, ut volunt qui dam adversarii; sed ideo dicitur media, quia praecedit distinctionem realem simpliciter et distinctionem rationis, quae coibantur nascebantur in scholis ante Scotum. Postea ipse erat qui ad invenit aliam inter formalitates, quas deprecat, quia appellavit distinctionem 3 ut patet ex ipso in loco dicente: est ex ibi distinctio 3 pro eodem in illius ordinis modo, ut in lapro vatione nostra Xis.

- D. 33. q. 2. a 2. no. 8.
- d. 3. q. 4. a 2. no. 17
- In 1o D. 2. q. 7. no. 44

formalis, et licet possit dici talis ab extremis quae sunt formalitates, tamen dicitur talis, quia est negatio unius quid ditatis seu rationis formalis a quiditate seu ratione formali alterius. Nominatur praeterea distinctio realis minima et in manifesta, per comparationem ad distinctionem realem, entitativam quae est major magisque manifesta et nota nobis. Dicitur etiam aliquando distinctio rationis non quia sit causata ab intellectu, sed quia est exclusio unius rationis formalis atque formalis alterius. Appellatur denique distinctio virtualis non quia non sit actualis independenter ab intellectu, sed quia illae formalitates unitae quas adversarii dicunt virtualitates, quae actualiter conveniunt in eadem re. Sed cavendum est his nominibus distinctio virtualis et distinctio rationis, quia ut inquit D. Thesis non oportet eis uti ne videamur in sententiam adversariorum.

Distinctio 6 De fundamento universalitatis logici.

Distinctio 6 quae dentur a parte rei naturae communes sive ex sensis.

Sensus quoad praetera singularia cujuslibet naturae ut Petrus, Paulus, et Antonius; dat aliquam alia omnibus communem individuis, ut natura humana, quae non consistat formaliter in natura particulari cujuslibet et omnium simul; sed in aliqua natura superiori omnibus individuis indifferenti. Pro cujus intelligentia noto 1o quod universale est duplex multiplex, nempe in signando, quare hic vox haec, et aliud quod est signum plura significans dicitur universale in significando. Aliud universale in causando, et est illud quod plures effectus simpliciter diversos valet producere, ut solus Deus, et simul causalis, ut Sol. Aliud in essendo, et est natura apta esse in pluribus ut natura humana quae ex se aptatur esse in omnibus individuis ipsius naturae. Denique aliud universale in praedicando, et est illud, quod de pluribus inferioribus est aptum praedicari. In praesenti non est sermo de universali in causando, neque in significando, nam ferreum est illa ex ibi ex in termino natura; nec de universali in praedicando quia non reperitur nisi ab opere intellectus; sed solum de universali in essendo, quod dicitur realiter eto. Noto 2o quod praecisio est triplex, scilicet formalis, metaphysica et logica. Praecisio formalis est [illegible] qualiter ipsius subjectibilis ut sunt natura subula dividitur in duas partes [illegible] formalis est distinctio formalis seu realis secundum quid qua distinguuntur [illegible] formalitates ejusdem rei quarum una potest concipi quin concipiatur alia. Praecisio logica est quando per actum intellectus concipitur una realitas ejusdem rei tanquam separata ab alia realitate cum ipsa realiter identificata. Unde natura quae est fundamentum universalitatis logicae potest considerari non solum in statu contractionis, sed etiam in statu praecisionis metaphysicae, ac in statu praecisionis logicae. Tunc considerat natura in statu contractionis, quando cognoscitur contracta per differentiam sicut natura humana in Petro contracta per petreitatem. Tunc consideratur natura metaphysice praecisa a differentia quando concipitur natura in se non concepta differentia, ut si natura humana in Paulo cognoscatur non cognita pauleitate. Tunc denique concipitur natura in statu praecisionis, seu abstractionis logicae quando attingitur natura ut separata a differentia omnibus differentiis aequaliter respiciens sicut si natura humana in Petro concipiatur ut separata a petreitate respiciens aequaliter et petreitatem et pauleitatem.

Noto 3o quod communitas est duplex alia positiva et alia negativa. Communitas positiva est illa secundum quam natura concipitur in se indivisa et ab omnibus differentiis abstracta aequaliter respiciens omnes et singula quae communitas solet vocari in differentia, sive indeterminatio contrariae quatenus positive contrariatur determinationi actuali per differentiam quae penitus excludit. Communitas negativa est illa quam habet natura etiam quando est a parte rei per differentiam contracta, quia in tali statu licet non possit dici absolute et positive communis, quia adhuc in individuis est contracta

et appropriata. ad hec tamen potest dici Coe negative quatenus sit licet sit singulare id tamen ex se non habet. Sed provenit illi adi ferentia: unde in illo statu naturam esse ne seu singularis, qd est negative Cois. et vocat ista Comunitas negativa, quia natura in tali statu non trahat positive determinari actualiter, cum sit de facto determinata. 9

Alij Comunitates aliter et forte melius explicant sic qd Comunitas positiva sit aptitudo proxima ad singulares ita ut sine impedimento estrinseco possit natura cum qua libet differentia conjungi. Negativa e aptitudo seu capacitas naturae ad essendum in multis, sed non tamen seu impedita per extra ctionem unicas differentiae, nec sic libera et expedita ad alias. Unde licet naturam ex se et suis principiis intrinsecis non repugnet ad alias diffe rentias trahi, illa qua identificare tamen per abstractionem unius impedit ne talis capacitas seu non repugnantia ad actum reducat.

His notatis circa praesentem diffi cultatem duplex versat opposita sententia. Prima est Nominalium ad serentium, qd non dent aparte rei in natura Cois, atque ita a cuiusmodi illas hois v.g., et alias non esse naturae reales, sed nuda vocabula et conceptus. ita Ocharmus Scoti discipuli et princeps nominalium, qui et hoc no men a definitione huius quaesiti sortiti tuarunt. Scota nomine simplex Scotistae. Prima realium dicens, dari in rebus naturas quasdam singularibus Coes in quibus ipsa singularia essentialiter Conveniunt. Ita fere divus Thoma cum Thomistis, et Scotus cum Scotistis, qui omnes ad hoc accepto singulos Communes realiter traserunt. Verum tamen ex negantes illos reales postea inter se invenire in explicanda Comunitate naturae reali. Thomistae namque qui volunt natura le Communitates Convenire naturae tamen per opus intellectus, Scotistae vero volunt convenire illi a parte rei, de quo postea agemus ex professo. Xio

A parte rei ultra singularia dantur naturae Coes Communione essentiali, seu ulti mae trahentes in 2o de 3 dist et in 2 Mete q. 18 et 9 ... Probatur ... in ante praedicamentis ubi definivit univoca sic: quorum nomen est Coe, ratio vero significata omnino eadem. Equivoca vero sic: quorum nomen est Coe, ratio vero substantiae omnino diversa. Ergo univocus sic est formaliter ratio: res signi ficata per nomen univocum est eadem in inferioribus; sed singularia, seu infe riora formaliter ut talia non sunt omnino eadem: ergo res significata per nomen univo cum est natura Cois in qua inferiora a parte rei conveniunt. Confirmatur quia si Communitas naturae dist... tunc termini equivoci aequi uni voca participarent rationem Coem in inferioribus, cum utraque haveant nomen inferi oribus Coe: ergo.

Probat 2o Si non dantur universalia Coes, nec darentur scientiae pro prie dicta; sed hoc est contra omnes peripateticos: ergo. Probatur sequela ablata ab ... si naturae Coes sunt obiecta scientiae, neque scientiae sunt de universalibus et de sin gularibus non datur scientia: ergo. Confirmatur: definitio subiicit ... un de est ... : sed definitio non datur nisi de universalibus: ergo. Confirmatur 2o. Subjectum et praedicatum ... proposito ... ne queunt esse singulare: ergo. Probat antecedens. Subjectum praedicatur ... debet esse Coe: sed pro ... demonstrata omni bus individuis Cois est: ergo. Antecedens patet quia Subjectum et praedicatum convertuntur, ad qd requirit, qd habeant equalem communitatem, ut est evidens, Confirmatur ... ergo.

Probatur 3o. hoc nomen homo est significativum; sed non significat immediate petrum et paulum: ergo significat aliquam naturam in qua petrus et paulus ... conve niunt et assimilantur: ergo. Confirmatur. Intentio hominis non terminat immediate ... individua naturae humanae: ergo terminat ad aliquam naturam illis Coem. Patet quia voces quae conceptus ... significat immediate res, quae terminant conti tive, seu conceptus; sed conceptus ... seu intentio hominis non terminant ad singula ria omnia ut talia: ergo. Respondent nominales, quod voces et conceptus Coes imme diate significant omnia singularia in confuso et absque aliqua ... Sed contra: nam si illa plura confuse significant seu confundunt in unum quaero de illa ratione in qua confundit et communicare dicant ... hec est esse singularis ... Si ... in illa ... singularia confundit et communicare, quam in singularibus in communicant. Si 2um habemus intentum, qd si illa ratio in qua singularia co municant esse non est singularis sed Cois omnibus illis. Ita ... qua voces et con ceptus Coes significant immediate illam, in qua illa plura assimilantur. ... mil itudo fundat in unitate, ut dicitur in praedicamentis et docet ... ergo voces, et conceptus significant aliquam unam et non pluralitatem inferiorum: ergo.

Probat 4: in hac praedicatione: petrus est homo praedicat de petro immediate significatum hominis: ergo si voces Coes significarent immediate omnia singularia ... sensus: petrus est paulus Antonius &, vel petrus est tota Collectio individuorum. Sed hoc est absurdum: ergo. Confirmatur ... in petro et paulo reperitur aliqua ratio ... praedicatum ... sed hoc non est petreitas, quia ... non reperitur in paulo nec pauleitas, quia non re perit in petro: ergo est aliquid qd neque est petreitas nec pauleitas: ergo. 2: quia in illa praedicatione affirmat de petro aliquid Commune in quo convenit cum aliis in dividuis, sed hoc in quo convenit cum aliis non est petreitas: ergo. 3: Praedicatum huius praedicationis: petrus est homo significat idem omnino qd subjectum ... si 1um ergo aequi valet huic: petrus est petrus. Si 2um ergo homo significat aliquid aliud in quo petrus convenit cum aliis individuis. 4: voces significant immediate qd immediate repraesentant, nam significare est potentiae cognoscenti aliquid repraesentare: sed voces Coes repraesentant immediate naturas Coes nam auditam hac voce homo non concipimus immediate petrum et paulum ...

Arguitur 6: quidquid existit in rerum natura est singulare, ergo natura in qua particulari non est communis. Probatur antecedens: tum authoritate Porphyrii dicentis quidquid est idem est, quia unum est, et singulare est. Tum ratione: quidquid existit in rerum natura est Deus et Deus singularissimus, vel creatura, et haec etiam singularis, nam omnis talis habet esse per creationem vel per generationem, et actiones sunt circa singularia ut docet Philosophus. Ergo. Respondetur distinguendo antecedens: quidquid existit in rerum natura est singulare, vel per se vel denominative, concedo; per se praecise, nego. Aliud est singulare, aliud per se, et aliud denominative tantum. Singulare per se est illud quod constituit individuum, ut petreitas Petri. Singulare per se est ipsum individuum, ut Petrus. Singulare denominative est natura Petri, abstracta per intellectum a singularitate, quae licet intrinsece et per se sit communis, tamen quia ejus communitas est contra intrinsece per singularitatem dicitur singularis identice et denominative et extrinsece tantum. Per quod patet ad authoritatem, et rationem.

Contra videtur praedicta responsio absque fundamento omnino libera videtur esse qualiter ergo natura Magistri dicentis: dico quod quale quod contrahit per actualem informationem ab illo actuali et perinde informat ab illa unitate, sequitur illa actualitate sibi illius actus et illa eximitur unitate proprie ab illius actuali, sed denominative est, sicut enim paries dicitur albus nec lineae neque ex parte essentiale Colorem communis albedinem ejus non est, sed licet inde sit neque per se nec totum, sed denominative tantum; ita pariter, quod quidquid est in isto lapide est unum per se, vel per se, vel denominative: totum, ut illud per quod unitas talis Constituitur, hoc compositum per se actualis lapis, est quod illud, quod est communis haec unitate, et per se est denominative tantum, ut illud per potentiale quod perficit per actualem quod quasi et denominative respicit actualitatem ejus, et unitatem similiter.

Arguitur 7: quidquid praedicatur de superiori, praedicatur etiam de inferiori contento sub illo, ut tradit principium dici de omni. Sed de singularibus quibus praedicatur communitas; ergo de natura potest dici, quod est communis. Respondetur distinguendo: quidquid praedicatur de superiori supponente personaliter, praedicatur etiam de inferiori, concedo; quidquid praedicatur de superiori supponente simpliciter, nego. Natura supponit simpliciter, cum de illa communitas praedicatur, ideoque non sequitur ista de inferioribus praedicari.

Arguitur 8: communis est indeterminata ad multa; sed natura quae est in uno singulari talis est determinata ad illud, quod non possit esse in alio: ergo non est communis. Respondetur distinguendo minorem: talis est determinata ad illud, quod non possit esse in alio ratione singularitatis quae est impedimentum extrinsecum, concedo; quod non possit esse in alio esse, nego. Singularitas enim ejus non impedit quod natura communicetur; sed cum illa sit extrinseca natura, non potest tollere sibi intrinsecam potentiam qua non repugnantiam quam habet esse, ad essendum in alio, quia quod est extrinsecum, non tollit quod est intrinsecum et per se.

Arguitur 9. Commune potest praedicari de omnibus illis quibus est commune; sed natura existens in Petro non potest praedicari de omnibus individuis, ergo non est illis communis. Probatur minor: ad praedicationem enim necessaria est identitas; sed natura existens in Petro identificatur cum aliis individuis: ergo. Respondetur distinguendo majorem: commune potest praedicari de omnibus potentia proxima, vel potentia proxima praecise, nego. Et distinguo minorem: non potest praedicari de suis individuis potentia proxima, concedo; et potentia remota, nego. Ad probationem dico quod ad praedicationem requiritur identitas proportionalis, hoc est ad praedicationem actualem identitas actualis, et ad potentialem potentialis. Natura enim creata est communis negative et per consequens etiam non repugnantia positive et per consequens existentia ut dicetur in sequentibus. Unde non requiritur quod eadem entitas naturae, quae est in Petro, sit indivisa in aliis individuis, neque quod sit proxime praedicabilis de illis; sed sufficit quod illa natura sit indifferens esse cum qualibet singularitate, et potens identificare quamcumque, quae potentia quamvis impediatur per proprietatem determinantem naturam, ut Petrus potest quia pauci sint, tamen dicitur remota, et natura remanet tantum remote praedicabilis de illis individuis, quod ad communitatem negativam sufficiens est.

Arguitur 10: ideo datur natura communis, quia sine illis non posset dari scientia cum necessario sit esse de singularibus; sed hoc est falsum: ergo. Probatur minor: haec est scientifica demonstratio, omne individuum est incommunicabile; Petrus est individuum: ergo Petrus est incommunicabilis; et licet non daretur natura communis, non ideo tolleretur scientia. Formatur: ideo datur natura communis, quia de singularibus non potest dari scientia, quia singularia sunt corruptibilia; sed natura communis existens in singularibus sunt etiam corruptibilia, sed natura communis destructo Petro destruuntur etiam praedicata essentialia, ergo si corruptibilitas impedit scientiam, neque erit natura communis quae etiam corruptibilis est.

Respondetur distinguendo: Nam quia sine illis non posset dari scientia proprie et stricta, concedo; scientia improprie sumpta, nego. Et dico quod illa demonstratio scientifica, sed non proprie et stricta. Ad probationem dico, quod licet et stricta demonstratio est illa in qua per definitionem essentialem concluditur passio de subjecto. Quare singularitate, non posita definitione propria, quia non habet quidditatem aut essentiam praeter quidditatem aut essentiam speciei, neque potest dari de illo scientia stricta. Unde quamvis possit dari scientia de singularibus quatenus de essentia sed ratione et sumptis per modum speciei, illa tamen non est propria et stricta. Ad confirmationem dico quod licet naturae existentes in individuis sint corruptibiles quoad existentiam et entitatem, non tamen quoad connexionem praedicatorum, quod sufficit, quoad veram scientiam, quae proprie datur de singulari, sicut naturae sunt dantur scientia, licet non ipsorum, sed propter 3am dicta.

Arguit 6. tua Cōis definitio per hoc qd significet plura divisim: qr
n significat una naā illis pluribus Cōe. Patet, quia significare plura
divisim ē n unum sed plura significare: qr. Respondet negando anteced:
nam terminus Cōis significat immediate unum distinctum pluribus divisim qd unum
est naā Cōis quia immediate significat et mediate significat illa plura in
quibus talis natura existit ut patet in naā humana existente in omnibus individuis

Q. 2 an naē Cōes existant in singularibus inclusae an vero ab illis separatae: et quomodo distinguantur ab illis.

Diximus q. praecedenti dari naas Cōes: nunc autem inquirimus quomodo
quo admitti debeant; an s. in singularibus inclusae, an vero ab illis separatae
et si sunt inclusae in singularibus, quomodo distinguantur ab illis. Satis famo
sa prima Platonis fuit qui iudicavit (si Arist.) fides adhibenda ut
potest dici quod putavit ipse Plato) naas Cōes esse a singularibus separatas in
materiales per se existentes et aeternas ita ut praeter istum mundum esse ibi
le singularibus rerum Compages aliud dicebat nempe cum invisibile seu
tantum intelligibile, qui excellentiore Corpus Componebat, ubi nempe etiam aut
Joannes. Sed hoc omnibus individuis constaret Cōi, quae destructis sin
gularibus semper maneret; sicut per impressionem unius sigilli plu
res fiunt figurae quibus destructis adhuc manet sigillum: et secundo
ignem multae accendunt candelae quibus extinctis, nihilominus ignis exti
tit. Asserebatque tales naas esse sitas in concavo lunae separatas
mente Philosophorum.
Sed an haec fuerit legitima mens Platonis e diverso
sentiunt auctores. Aliqui affirmant cum Cardinali Aquirre. Alii vero negant di
centes, per intelligibilem mundum n intellexisse Platonem naas Cōes, sed ideas divinas
existentes in mente divina, ad quarum instar Deus cuncta producit, qd verum et
sententia Catholica est, ita divus Augustinus, Alensis Seneca, et D. Thomas
in loc. q. 3 b. no. 6. Communis opinio tenet, naas Cōes n esse ab inferioribus separa
tas. Sed aliqui eas a singularibus realiter distingui: Thomistae iudicant
solum distingui ratione. Scotistae vero docent naas distingui formaliter
naturam rei a singularibus, et a differentiis contrahentibus.
Dico: naē Cōes
n sunt extra singularia sed in illis inclusae, cum ipsis realiter identi
ficatae, formaliter tamen ab eis distinctae. Probatur 1a pars: implicat essen
tiam alicuius esse ab eis separata, seu extra rem cuius ē essen
tia, nam nihil ē rei magis intrinsecum, quam essentia eius: sed naē Cōes
aut sunt essentiae, aut de essentia singularium, ut hoc ē essentiae pe
trum et de essentia eius: qr. Praeterea illae naē essent productae vel n: si n pro
ductae essent Deus vel aliquid Dei, s. ideae in mente divina. Si productae, qr
fierent Cōes, sed singulares. Patet, quia actiones sunt circa singula
ria ergo nihil potest produci quin sint singularia; singularis atque sibi
identificatum cum singularitate, quo sensu dicit Boethius: quidquid ē ideo ē,
quia unum nō ē: qr. Probatur 2a pars: naē praedicantur essentialiter de singulari
bus, sed veritas praedicationis praesertim essentialis fundatur in identitate
praedicati cum subiecto: qr naē Cōes identificantur realiter cum singularibus.
Praeterea, quia distinctio realis versatur inter extrema, quae in creatis habent di
versas existentias; sed naē Cōes n habent existentias ab existentiis sin
gularium distinctas, nam existunt existentiis eorum: qr. Confirmatur quia
existentia n advenit nisi rei singulari nam communicatur per actionem
quae ad sola singularia terminatur: qr. Probatur 3a pars: tunc quia natura
Cōis excludit singularia esse naturae formaliter, tunc quia ē prior ipsis subs
sistendi ita: valet enim, petrus ē homo hoc ē, n tamen e contra homo ē petrus
tunc quia prioritas cum sit e natura rei arguit rem una ex parte. Tunc et
quia contradictionis naā ē subiectum immediatum ratio, singularis vero n
sed solum mediatum, unde petrus ē visibilis, quia homo ē visibilis: singulare
ē subiectum immediatum accidentium communium; n autem naā Cōis cui tantum
conveniunt mediate ut patet in risu Causali: ideo homo currit quia pe
trus currit: qr. Aliae probationes habetis in Physicali. Arguit 1o obiectio:
sunt aeterna et immutabilia sed si naē Cōes essent inclusae in singularibus n
essent huiusmodi: qr. Confirmat, quia si nullus existeret homo in particulari
adhuc daretur de homine in Cōi: esset vero dicere hoc esse animale: qr da
retur homo in Cōi separatus, de quo affirmari posset. Respondet qd obiecta sunt
aeterna et immutabilia quoad connexionem praedicati cum subiecto, n autem quoad essen
tiam seu entitatem actualem: unde ad sic requiritur necessitas complexa et
propositionis, n vero incompleta et rerum, quae necessitas invenitur in naā Cōi
quae licet mutabilis sint quoad actualitatem existendi et ad confirmationem
negatur sequela, nam extrema propositionis necessariarum n debent supponere pro re actu
existente, sed sufficit qd supponant pro ente possibili, quia in huiusmodi
propositionibus copula ē abstracta ab existentia: unde cum nullo homine
existente in particulari adhuc esset possibilis, posset dari de illo
scientia.
Arguit 2: illa quorum unum n potest esse sine alio, distinguuntur realiter, nam separa
bilitas ē signum distinctionis realis. Sed naā potest esse sine singularitate cum qua est quia
potest separari per aliam, immo cum adhuc retinet illa pro qua est distinctio ex parte rei
ille a singularitate et sequentia singulari inde sequitur et distinguitur. Illa quo
rum unum potest esse sine alio positive et pertinente ad esse existentiae, sed do; positive
et pertinente ad esse essentiae nego. Et distinguo minorem: naā potest esse sine singula
ritate positive et pertinente ad esse essentiae, concedo: positive et pertinente ad esse
existentiae nego. positive ad separari convenit ei in statu existentiae et quoad
usum actus, et arguit distinctionem realem: at positive quae convenit ei in statu essentiae nec ē

Patet exemplo theologico in divina voluntate ex^e incompossibili esse sine illo actu libero, quo voluit mundum fore, quia potuit non velle, et tamen illi est realiter identificat.

Y. 2. D. 22. 2. n. 3.

Ita: Justa D. Th., absoluta distinctio et prius alio absoluto potest esse sine contradictione sine illo; sed natura est absoluta distincta et prior singularitate: ergo sine contradictione potest esse sine illa: ergo. Respondet explicando autoritatem: absolutum distinctum realiter, concedo; distinctum formaliter, nego. Ita: Justa philosophiam ... quaecumque sunt prius natura, et singulariter alia possunt esse sine illis ... sed natura communis est prior natura singulari: ergo potest esse sine illa. Respondet quod prioritas naturae est duplex: prioritas naturae ... pertinens ad statum existentiae ... alia prioritas naturae essendi pertinens ad statum essentiae, quae potest ... subsistendi ... in qua solum ista prioritate ... non posse ... sine posteriori ... nam prior singulari: dicitur quod potest esse sine illo ... non autem ... practica.

Inquit: Causae et causatum distinguuntur realiter, quia nemo causat se ipsum; sed natura est causa singularitatis, quia ista oritur ex principiis intrinsecis illius: ergo distinguitur realiter ab illa, et per consequens a singulari. Respondet distinguendo: Causa physica agens per veram realem influxum et causatum distinguuntur realiter, concedo; causa metaphysica dans esse per emanationem metaphysicam, nego. Natura non est causa physica singularitatis, sed principium metaphysicum, quatenus non dici singularitatem esse causam, sed tantum pullulare et dimanare ab ea; quomodo dicimus passiones pullulare et dimanare a subiecto, quae autem sic pullulant ab aliquo, non distinguuntur realiter ab ipso.

§ 3. Communitas conveniat naturae a parte rei, an vero per opus intellectus.

Quaeritur in praesenti, an natura existens realiter in individuis sit communis, an vero communitatem deperdat per contractionem, ita ut solum per opus intellectus possit eam habere. Communis Thomistarum sententia ... communitatem non convenire naturae a parte rei, sed tantum per opus rationis. Opposite tenet Scotus ... et ... quae sequuntur eius discipuli, uno excepto Poncio, et plures extranei, cui quibus ... veritas ... semper defensanda.

Dicimus: Communitas convenit naturae a parte rei ... contractionis. Ita D. Th. in 2. Sent. ... distinguens inter unitatem ... quae solum convenit naturae per opus intellectus ... ipsius naturae, quam communitas competit ipsi naturae a parte rei independenter ab opere intellectus ... dicens ait ipse D. ... ad ... patet quod ... habet communitas et singularitas ad naturam, sicut esse in intellectu, et esse extra animam: quia communitas convenit naturae extra intellectum, et similiter singularitas: et communitas convenit ex se naturae, singularitas autem convenit naturae per aliquid intrinsecum contrahens ipsam. Sed unitas non convenit ex se; et ideo dico quod quaerenda est causa unitatis, non tamen quaerenda est causa communitatis alia ab ipsa natura. Ex posita communitate in ipsa natura per propriam entitatem et unitatem necessario oportet quaerere causam singularitatis quae superaddit aliquid ipsius naturae, cuius ... a parte rei ... communitatem convenire naturae a parte rei, ita quod non sit esse singularis, ubi communitas convenit naturae per opus intellectus.

Probatur 1. ratione: natura non est a parte rei esse singularis: ergo est communis communitate negativa a parte rei. Probatur antecedens: si natura esset a parte rei esse singularis, repugnaret concipere illam ut communem omnibus individuis, sed non repugnat: ergo. Probatur maior: repugnat concipere naturam sub ratione opposita sibi, sed si natura esset a parte rei esse singularis, et conciperetur ut communis, intelligeretur sub ratione opposita singularitati, quae convenit illi ex se: ergo. Confirmatur 1.: ideo repugnat concipere Petreitatem ut communem, quia a parte rei est esse singularis: ergo. Confirmatur 2.: ideo natura divina nequit concipi ut communis pluribus distinctis, quia a parte rei est formaliter esse singularis: ergo si natura creata esset a parte rei esse singularis, non posset sine falsitate concipi ut communis pluribus. Respondent Thomistae naturam divinam non posse concipi ut communem, quia includit in suo conceptu singularitatem, nec distinguitur virtualiter ab illa; secus autem naturam creatam, quia ista distinguitur virtualiter a singularitate, et non includit illam in suo conceptu formali. Sed contra: ideo natura creata potest concipi ut communis quia distinguitur virtualiter a singularitate: ergo natura est communis a parte rei. Probatur consequentia: distinctio virtualis a singularitate ... singularitas sit a parte rei singularis: ergo sufficit distinctio virtualis naturae a singularitate ut natura sit communis a parte rei. Patet, quia illa individuo ... entitas a parte rei non minus est natura quam singularitas; sed quia a parte rei est singularitas, a parte rei est singularis: ergo quia a parte rei est natura, erit a parte rei communis, sed non singularis. Ita 2.: quia haec virtualis distinctio sufficit ... ut illa entitas existens habeat a parte rei unitatem numericam quatenus singularitas est unitate formali quatenus natura: ergo et sufficiet ut illa entitas a parte rei quatenus natura sit communis, et quatenus singularis non.

3: Tota entitas existens ex parte rei per se proprio ac additio virtualis in cludit in sua ratione formali singularitatem, taliter quod ista sit essentia de essentia naturae; ut 2. Singularis natura creata est per se singularis, sicut natura divina: ergo repugnat concipi ac illa ut Commune. Si 3. ergo distinguitur ab illa formaliter ex natura rei ergo.

Probatur item auctoritate D. Thomae dicentis: quidquid inest alicui ex natura sua per se inest ei in quocumque; quod si natura lapidis esset haec in quocumque, esset lapidis natura ista, tanta a sua multitudine ... loquendo est in convenientis loquendo. Item singularitate determinata, de qua est quaestio, et qua auctoritate ... formaliter ratio naturae humanae convenit ex parte rei per se ... ut 2. Si 3.: ergo ubique per se est hoc naturae habet per se ... ergo omnis hoc ... Si 2.: natura humana adhuc in ... non esset determinata ad ... ergo esset in magis per se ... qualis singularitatis; sed hoc esse Commune communitate negativa: ergo. Probatur aliud:

ratio naturae in statu realis existentiae convenient praedicata 1. et 2. modi, quia existentia non destruit essentiam neque rationes rei. Sed communitas est praedicatum 2. modi, nam est ... naturae: ergo convenit ei in statu realis existentiae. Confirmatur: naturae in statu existentiae realis convenit unitas formalis, quae est ... ut dicetur infra, et ... etiam ... : ergo etiam convenit illi communitas. Ratio enim est, quia ista natura ex parte rei ... quae est unitas generis ... quae est communitas. Confirmatur 2.: individua conveniunt ex parte rei in natura; ergo natura habet communitatem realem in individuis; patet ... nihil aliud est naturam esse Communem in individuis, quam individua convenire ex parte rei in natura, et solum dividi per singularitatem: ergo. Arguitur: licet natura humana non sit Communis ex parte rei positive, tamen ... aprehendit ut Communis: ergo ... tenet ratio probativa. Probatur antecedens: natura humana non est Communis ex parte rei communitate positiva, sed negativa. Sed intellectus apprehendit illam ut Communem communitate positiva: ergo ... naturam ... ex parte rei Communem negative ... sine falsitate ... Respondet negando ... antecedens ... distinguendo ... Communitate positiva, sed negativa in statu ... concedo; in statu essentiae seu ... nego. Et consequentiam nego illam.

Tertio probari contra adversarios, quod si natura esset ex parte rei intrinsece et essentialiter singularis, non posset sine falsitate concipi ab intellectu sub opposito illi praedicato quod est sibi ex parte rei intrinsecum et essentiale. Quare instantiam ... natura apposita concipi ab intellectu Communis positive non ... quia communitas negativa seu negatio positivae communitatis, quae ... naturae in statu existentiae, non est illi praedicatum intrinsecum et essentiale, sed extrinsecum et accidentale; tunc quia natura ex parte rei ... singularitate est etiam Communis positive, unde potest sine falsitate concipi ... positive. Arguitur 1.: juxta D. Thomam ... cui

convenit unum oppositorum per se, ei aliud oppositum neque per se neque per accidens convenit. Sed naturae convenit ex parte rei per accidens singularitas: ergo non potest ei convenire per se Communitas. Respondet explicando auctoritatem ... cui convenit unum oppositorum per se, ei aliud oppositum per se neque per accidens convenit ... aliud oppositum per accidens, nego. Ex oppositis per se ut rationalitas et irrationalitas, cui convenit unum, neque per se neque per accidens potest aliud convenire. At ex oppositis per accidens ... cui convenit unum potest etiam convenire aliud, patet quia in ... Sic est in praesenti, quod Communitas per se et singularitas per accidens non opponuntur per se: ideo quod naturae cui convenit per se Communitas convenit etiam per accidens singularitas.

Item: esse ex parte rei Commune per se et singulare per accidens non opponuntur: ergo ... esse ex parte rei singulare per se et Commune per accidens non opponuntur: ergo quamvis ... sit singularis per se, potest esse Communis per accidens. Respondet ... antecedens et negando illam ... Ratio est, quia Commune eo quod tale dicit indifferentiam ut contrahatur et determinetur per singularitatem, et ... habet fundamentum ut singularis ... singularia ... eo quod tale dicit incommunicabilitatem ... et sic repugnat illi Communitas etiam per accidens.

Item: ideo natura est singularis per accidens seu extrinsece, quia conjungitur cum singularitate. Sed singulare etiam conjungitur cum natura Communi: ergo singulare ... Communis. Respondet negando ... ideo ... natura est extrinsece singularis, quia ... singularitate ... sed quia ... ut indifferens ... habet ... ut singularitate et capacitatem ut ... singularis. Singulare autem eo quod tale est incommunicabile et si quamvis conjungatur cum natura Communi non denominatur Commune, quia est ... talis denominationis. Sicut ... persona divina licet conjungatur cum divina natura non denominatur ab illa Communicabile propter ... capacitatem. Item: ideo natura esset Communis ex parte rei, quia indifferens est ut contrahatur per ... singularitatem. Sed singularitas est etiam indifferens ut ... ergo singulare est capax denominari Commune. Respondet distinguendo ... quia est indifferens indifferentia passiva ... indifferentia activa neque ... suppositum, quod ...

distinguuntur singularitas est etiam indifferens indifferentia activa, sed non indifferentia passiva, nego. Indifferentia passiva est propria est talis, quia natura sit indifferens potest [illegible] ut plures, cum sit fuit determinata per petreitatem constituit petrum, [illegible] determinata per paulitatem constituendo paulum, et haec indifferentia est propria communis; at indifferentia activa est valde impropria, et sic licet petreitas sit taliter indifferens ut natura illa contrahatur, natura tamen cum qua cum illa [illegible] constituit petrum et non aliud, [illegible] singularitatem qui communitas convenire.

Contra: ita convenit naturae singularitas, sicut communitas, sed natura convenit esse communitas: ergo et singularitas. Maior patet, quia singularitas distinguitur formaliter a natura et pullulat ab ea. Sed etiam communitas distinguitur formaliter a natura, pullulatque ab ipsa: ergo. Respondeo: distinguo antecedens, quia licet utraque distinguatur formaliter a natura, pulluletque ab ipsa, tamen communitas pullulat determinate quia communitas est passio propria naturae; singularitas autem indeterminate et vage, quia natura et suis intrinsecis respicit determinate petreitatem, paulitatem, quia nec una nec alia, nec quaelibet, et singularitas est passio ipsi [illegible] naturae. Sed tantum contractiva, indeterminativa naturae communis a qua pullulat, et cum qua ratione identificatur.

Arguitur 3: abstractio fit beneficio intellectus. Sed natura non est communis nisi abstracta ab intellectu: ergo natura non est communis nisi per intellectum. Respondeo distinguendo minorem: nisi abstracta abstractione mentali, sive per respectum ad rem naturae, concedo; abstractione per opus intellectus, nego. Et eadem tamen distinguitur ut claritatis gratia: vel natura communis non esse intelligatur carens singularitate per hypothesim esset dividere quod praescindere. Sed sufficit quod licet natura sit singularis, hoc non competat ei ex suis praedicatis intrinsecis, quod salvat per praecisionem naturae, seu [illegible] naturae.

Quaestio 4. An natura sit communis a parte rei per inexistentiam, an solum per indifferentiam?

Quaestio haec est scotistica, in qua, admissa natura communitate a parte rei, non satis conveniunt in assignanda tali communitate: nam aliqui volunt naturam esse communem individuis per ex. inexistentiam; alii vero dicunt tantum esse communem per indifferentiam. Praecipuus intelligentia motiva, quod communitas alia est per inexistentiam, alia per indifferentiam. Communitas per inexistentiam est illa ratio cuius una eademque natura entitative indivisa et simul in pluribus realiter distinctis, ut natura divina entitative indivisa est in tribus personis. Communitas per indifferentiam est ratio cuius natura est indifferens ut sit in pluribus, non simul, sed divisa in uno et in alio. Quaeritur ergo an una eademque indivisa humanitas v.g. simul reperiatur in omnibus et singulis hominibus, ita ut ab individuali ex transire [illegible] differentiam individualem; an vero quodlibet individuum [illegible] entitative distincta, ita ut tot sint entitative humanitates quot individua, et humanitas huius individui non sit humanitas alterius.

Dico: natura communis a parte rei est talis per indifferentiam, non autem per inexistentiam. Est Scoti, [illegible] dicentis: Dico quod eo modo quo individuum est commune univocum, eodem modo creatis non est universale; ... hoc enim ponendum esset ponere quod aliqua natura una non divisa praedicaretur de multis praedicatione dicente hoc est hoc, sicut dicit: Pater est Deus et Filius est idem Deus. Tamen in creaturis est aliquod commune unitate reali minore unitate numerali, et illud quidem commune non est ita commune quod sit praedicabile de multis, licet sit illa commune quod repugnet sibi esse in alio ab eo in quo est. Et 2.° loco ait: Non ergo quod unitate reali non alicuius entitatis existentis in duobus individuis, sed in una quidem individui [illegible] natura esse commune tantum per indifferentiam, ut patet ergo.

Probatur ratione: si natura esset communis individuis per inexistentiam, tunc eadem natura entitative indivisa esset simul in Christo Domino et Juda: beata et misera; in Caelo et in Inferno; in Salomone et in stulto; sed hoc nequit admitti: ergo nec hoc sequens. Dicendum est naturam non esse communem per inexistentiam, sed per indifferentiam. Respondent contrarii, naturam esse in omnibus eandem specificam numero, et proinde non esse inconveniens, eandem naturam specificam esse beatam in Christo Domino et miseram in Juda. Sed contra, quia haec esset absurda de eadem natura; sed hoc non aliam rationem nisi quia verificarent de eadem natura entitative indivisa: ergo licet natura sit in omnibus eadem specifice, dummodo sit indivisa entitative, absurdum erit quod haec dicta verificentur. Contra 2.°: quia si natura manet unica entitative et indivisa, ex hoc concluditur quod sit una numerice: ergo.

Prob. 2º si eadem natura entitative et indistincta esset in Petro et Paulo [illegible] Sed hoc est absurdum [illegible] ... mysterii Trinitatis [illegible]

Probatur sequela ineffabile mysterium Trinitatis [illegible] in hoc quod eadem entitas indistincta et indivisa sit simul in tribus personis [illegible] sint tamen realiter inter se [illegible] Sed admissa nostra sententia eadem natura indistincta et indivisa esset in pluribus singularibus, quae [illegible] realiter inter se: ergo.

Respondent negando sequelam [illegible] Trinitati in quantum [illegible] quod eadem natura sit simul in tribus, et ineffabilis [illegible] [illegible] multiplicari [illegible] eadem numerice natura [illegible] specifice. Sed contra [illegible] multiplicari [illegible] numeralis cadit solum supra [illegible] entitati [illegible] multiplicatur tantum cadit supra naturam [illegible] sicut natura divina [illegible] multiplicatur [illegible] personalitate et non supra naturam [illegible] ergo [illegible] unica entitative indivisa: ergo. Contra mysterium Trinitatis stat in hoc quod licet sint tres personae non sit nisi unus Deus [illegible] unica entitative [illegible] Deitas [illegible] ...

ergo. Contra 3º Petrus et Paulus non solum sunt duo individua numerice distincta, sed etiam duo homines numerice distincti: ergo [illegible] Probatur antecedens [illegible]

Probatur 3º quae realiter identificantur nec de potentia Dei absoluta possunt separari; sed natura cum per [illegible] quae realiter identificantur [illegible] separari: ergo. Assumptum patet quia separabilitas est signum distinctionis realis. Probatur minor [illegible] entitative indivisa esset in omnibus individuis [illegible] destruit Petrum natura et [illegible] in Paulo separata a Petreitate [illegible] ergo.

Probatur 4º [illegible] sequeretur quod non posset Deus aliquem hominem creare aut annihilare: sed [illegible] absurdum: ergo. Probatur sequela [illegible] productio [illegible] ex nihilo et annihilatio est destructio [illegible] in nihilum [illegible] Sed [illegible] indivisa eadem in omnibus [illegible] Deus creare Petrum [illegible] annihilare [illegible] in aliis individuis [illegible] Deus creare aut annihilare.

Arguitur 1º: omnia individua naturae humanae habent unicam entitative naturam [illegible] definitio [illegible] Sed omnia individua naturae humanae habent unam entitative definitionem: ergo. [illegible] unitas est carentia divisionis [illegible] Paulo [illegible] divisione: ergo est unica et indivisa [illegible] in inferioribus [illegible] in omnibus individuis: ergo.

Respondetur negando antecedens, quia natura multiplicatur entitative [illegible] [illegible] entitative distincta.

Ad [illegible] distinguendo [illegible] Petri et Pauli [illegible] divisione entitativa nego. Unitas est carentia divisionis [illegible] [illegible] entitativa [illegible] divisione [illegible] entitative [illegible] et Paulus habent naturas [illegible] divisas [illegible] distinguo [illegible] entitative nego. [illegible] sufficit [illegible] unitate entitativa [illegible]

Sequitur singularia [illegible] distinguerent realiter [illegible] unica entitative et indivisa [illegible] singularitates [illegible] distinguunt realiter: ergo. Patet antecedens [illegible] Respondetur negando antecedens [illegible] singularitati [illegible] entitative quia entitas unius non est entitas alterius [illegible] etiam antecedens [illegible] aliud enim est dicere et aliud distingui [illegible] aliquo [illegible] distinguunt [illegible] entitative [illegible] [illegible] singularitates [illegible] principium distinguendi [illegible] Respondetur [illegible] antecedens [illegible] non distinguunt [illegible] aliqua entitas [illegible] proprie [illegible] et [illegible] quando conveniunt in omnibus praedicatis, et tamen entitas unius non est entitas alterius distinguuntur [illegible] principium distinguendi [illegible] [illegible].

In 1 D. 3 q. 7 no. 7

Ergo petrus et Paulus differunt in humanitate. Respondet negando illa, quia ut ait D. Jesus non sequitur plures homines differunt in humanitate differunt: ergo humanitate distinguntur. Respondet negando: ratione conveniunt: ergo ratione non distinguntur. Respondet negando: convenire ratione formali, et distingui ratione entitativa. Ergo natura realiter distinguntur genere, specie, nec numero, ergo nullo modo. Respondet quod non distinguuntur aliqua ex his divisionibus praedicamentalibus, sed distinguuntur de entitativa quae est transcendentalis.

Arguitur 3o. Si natura quae est in uno individuo esset distincta a natura quae in alio individuo, non esset in uno quoque tota natura. Sed hoc est falsum: ergo. Respondet distinguendo maiorem: non esset in uno quoque individuo tota natura totalitate extensionis, concedo; totalitate essentiae, nego. Unde dico, v. g. salvat tota essentia, non tamen totalitate quia non salvat totalitate extensionis, nam eius communitas extendit etiam ad omnia alia individua.

Utrum natura habeat unitatem formalem, an unitatem numeralem?

Pro quo intelligentia notandum quod natura potest in triplici statu considerari, nempe in statu essentiae in quo conveniunt ipsi praedicata, et ex modi. In statu existentiae, prout est in singularibus quae partes non reperiuntur. In statu ... ex intentione obiectivae, in quo illi conveniunt praedicata quae ipsi applicantur per praecisionem, et post comparationem intellectus praedicata quae conveniunt naturae in isto statu conveniunt etiam in quoque alio. At quae conveniunt naturae ratione aliorum statuum nequeunt dici de natura in statu essentiae, quia alii duo status accidunt naturae, et constituuntur per aliquid superadditum: in statu quidem existentiae realis per haecceitatem, et in statu existentiae obiectivae per aliquam intentionem. Unde praesenti non solum de unitate de natura in statu essentiae, sed etiam in statu existentiae.

Notandum quod unitas alia est formalis, et alia materialis, seu numerica. Formalis est ratione cuius aliquid est indivisum in se per principia formalia, seu per differentias essentiales, ut ratio hominis, quae est una specifice in omnibus hominibus, quia solum dividitur per principia materialia, seu per singularitates, non vero per differentias essentiales. Unitas materialis est ratione cuius aliquid est indivisum per singularitates, seu principia materialia et petrus. Unde unitas formalis alia est specifica, et alia generica. Specifica est ratione cuius aliquid est indivisum per differentias specificas, ut homo. Unitas generica est ratione cuius aliquid est indivisum in se per differentias genericas ut ... Ex istis unitatibus praedicamentalibus unitas materialis est maxima omnium, quia magis opponitur divisioni. Unitas specifica est minor numerali et maior unitate generica; unitas autem generica est minor omnibus, quia ... admittit divisionem.

Circa praesentem difficultatem sunt quatuor sententiae. Prima negat unitatem formalem ullo modo competere naturae a parte rei, nec in statu essentiae, nec in statu existentiae, ... Nominales. 2a asserit naturam in statu essentiae ... tantum ... unitatem ... ex formali et numerali ita ... tantum naturae in statu essentiae ... unitatem positivam sive numeralem sive formalem, et tantum ... negative, quod ... est divisa: ita aliqui thomistae. 3a docet naturam tam in statu essentiae quam in statu existentiae habere unitatem formalem, non tamen numeralem: ... D. Jesus in 1 D. 3 q. 2a. 4a ... thomistae ... et plures thomistae: Suarez, et alii.

Dico: natura a parte rei tam in statu essentiae quam in statu existentiae habent unitatem formalem, non unitatem numeralem. Ita D. Jesus sic ... patet 1a pars ex ... no. 7 ... quodammodo ... intelligi natura habere unitatem realem, non unitatem numeralem ... quod ... natura ..., quia ... unitas ... tamen illa unitas est ... propria ... entitate ... sed natura ... sua entitate ... est in statu essentiae: ergo.

Probatur eadem pars ex eodem Doctore no. 3: ... mensura ... quae sunt illius generis, et tenet ... et debet intelligi unitatem realem ... numeralem ... realiter numerali: ergo ... unitate reali ... potest esse mensura ... respectu aliorum quae sunt in genere ... in individuis eiusdem speciei ... in individuis eiusdem speciei non ... unitate numerali est individuum: ergo quod est mensura non est unitate numerali: ergo.

Probatur 2a ex eodem Doctore ... Cedere ... similitudinem et aequalitatem ... fundantur super ... similitudines et aequalitates sunt reales: ergo fundantur super ... unitatem realem; sed hoc nequit esse unitas numeralis ... similis, et aequalis sibi ipsi: ergo ... unitate formali ... similia sed non in singularitatibus quia ... similitudo fundatur super naturas, et ... debet ... unitas, ... unitate numerali

Certum
...

Probatur 3 ex eodem Da: [illegible] unius oppositionis realis sunt duo extrema [illegible] alia; sed [illegible] contrarietatis [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] et [illegible] frigus: ergo quodcumque extremum hujus est unum aliquo [illegible] unitate reali: sed non unitate numerali [illegible] calor [illegible] [illegible] frigore [illegible] individuali; et per consequens [illegible] contrarietates [illegible] quot individua [illegible] ex extremis contrarietatis [illegible] unitate reali.

Probatur 4 ex eodem De unius actionis [illegible] [illegible] [illegible] est unum obiectum; sed non unitate numerali: ergo unum aliqua [illegible] [illegible] quia actio [illegible] terminatur ad aliquid unum [illegible] [illegible] [illegible] aliquam unitatem numeralem, [illegible] ipsum ut distinctum a quolibet alio numero distincto, sed [illegible] [illegible] hunc radium solis, ut ab alio radio distinctum, [illegible] [illegible] [illegible] quanta omnino similia et equalia ut duo [illegible] [illegible] quare: ergo quodlibet illorum non [illegible] unitate numerali.

Proba-

tur 5 ex eodem, si omnis unitas realis est numeralis: ergo omnis diversitas realis est numeralis; sed [illegible] quia tunc [illegible] [illegible] distincta, [illegible] omnis diversitas numeralis inquantum [illegible] est equalis: ergo [illegible] [illegible]: tunc quaecumque [illegible] [illegible] [illegible] opposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quatenus [illegible] unitas, talis erit [illegible] diversitas. [illegible] quia quodcumque extremum diversitatis est unum in se: ergo quomodo [illegible] in se unum, ita erit diversum ab alio: quod si [illegible] in extremis [illegible] unitas numeralis, omnis diversitas erit etiam numeralis, et per consequens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex eodem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullo existente in mundo ignis [illegible] ignem, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generatio [illegible] univoca; sed [illegible] generans, et ignis [illegible] non conveniunt in aliqua unitate numero: ergo in aliqua [illegible] una unitate reali: [illegible] [illegible] nihil est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed qualibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una unitate reali.

Prout 2 pars: [illegible] convenit alicui per se sive in [illegible] sive [illegible] [illegible] convenit illi [illegible] [illegible] [illegible] unitas realis convenit per se [illegible], quia [illegible] convenit illi etiam [illegible] existentie [illegible]: existentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia est [illegible] [illegible] [illegible] adhuc in statu existentie retinet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opposita unitati reali: [illegible] [illegible] [illegible]: multiplicitas realis est distinctio specifica, [illegible] generica. Sed [illegible] humana in Petro, et Paulo non est distincta [illegible] [illegible] genere: ergo non est multiplex realiter: ergo [illegible] in quorumque [illegible] [illegible] humana [illegible] [illegible]

Arguitur 1: Sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita ad unitatem; sed omnis entitas [illegible] [illegible] est singularis: ergo omnis entitas [illegible] est una unitate singulari. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible] omnis entitas [illegible] est singularis, [illegible] et per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod aliquid potest dici singulare, et unum numero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se, sed non [illegible] singulare [illegible] individuis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singularibus [illegible] [illegible] et denominative, [illegible] [illegible] [illegible] in singularibus existit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse, et [illegible] [illegible] singularis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] numeralem, [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur 2: Si natura in statu [illegible] habere talem unitatem, [illegible] [illegible] [illegible] communicari; sed [illegible] [illegible] dici de natura creata [illegible] [illegible] divine, [illegible] una et eadem est in tribus personis: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divine [illegible] unitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur 3: [illegible] [illegible] numerari, [illegible] [illegible] unitas numeralis: sed in natis [illegible] [illegible] numerum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humanitas et [illegible] sunt due nature [illegible]. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible]: [illegible] numeralis [illegible] [illegible] [illegible] numerus predicamentalis nego. [illegible] potest sumi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicamentalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicamentali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] individuis. Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicamentalis.

Arguitur 4: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equinitas [illegible] [illegible] [illegible] sed equinitas [illegible] [illegible] [illegible] una unitate realis. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] numerali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una unitate reali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] numerali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur 5: [illegible] similitudo realis, quae non fundatur in unitate reali: [illegible] [illegible] [illegible] antecedens: tres divine persone sunt similes in [illegible] [illegible] [illegible] in hoc quod omnis sunt intellectuales [illegible] incommunicabiliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unitatem realem: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt similes, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nicabile: sed non habet unitatem realem: [illegible]. Respondetur negando antecedens [illegible] [illegible] [illegible] divinas personas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similitudo realis [illegible] aliquo conceptu [illegible] [illegible] [illegible]

Arguit 6o naa Cois apartere ē duy's fnalit: ḡ n ē unq fnalit. Prob. antecedens: pirrata fnalia cuiuscq q nae sunt duy's a qparte rei in plurib's indiuiduis quiā s' ū datq a parte rei multiplex indiuiduu, sed etiā multiplex hō, et multiplex al: ḡ. Respondet nagando antecedens. Ad probaōz distinguo antecedens sunt duy's a entitative et materialit. Cō do; fnalit et essentialit nego. In Petro et Paulo dant due humanitates, et due alitates, sed quia iste n̄ sunt raōes distinguendi, ideo distinctio inter illas n̄ ē fnalis, et proinde quamvis Petrus et Paulus sint distinti hoes, sed n̄ sunt distinti in raōe hoīs. Et quia raō, seu fnā distinguendi ē singularitas, sub qua ista precata habent entitatē inda. q ̄d raō illius q̄ distinguunt entitative et materialit. Videte

Resq explicante predictq arguty sic: diferent a fnali potest accipi pro diferentia infra, et hoc uis diceptoie significare hoc q ̄d dicit diferentia fnali: ē potest accipi diferentia fnali pro diferentia fnali, dicens sit infra mā in raōe diferendi... Nonenī sequitur, sic diferunt; ḡ fnalit diferunt ē diferent infra: sicut n̄ sequitur pluri hoes diferunt: ḡ in humanitate diferunt. aliud enī ē aliqd distinguī fnalit ipsu esse raōez distinguendi, ē distintiois, quia cū hoc q ̄d ipsu sit distintu stat q ̄d ipsu n̄ sit raō distinguendi [illegible] q ̄d ipsu sit raō distinguendi n̄ stat ipsu n̄ ese distintu. Ex quo liter apatet q ̄d bene patit plures hoes habere distintas entitative nāas, quin ex hoc sequatur q ̄d diferant fnalit, seu n humanitate, quia humanitates ille n̄ sunt raōes distinguendi; et sicut n̄ distinguunt per principia fnalia, stat q ̄d humanitates sint tot entitative distinte, quot individua, quin sint plures humanitatis per se, sed una et eadē indivisa fnalit sup principia fnalia.

Itra: esse aliqua fnalit unū ē habere aliqua essentia, seu fnā: sed plures hoes n̄ habet unicā essentia, seu fnā: ḡ n̄ sunt unū fnalit. Respondet, q ̄d plures hoes licet n̄ habeat unicā essentia entitative, te per rei existentiā, habent tamē unicā essentia fnalē per indiferentiā. Itra: multiplex unitas fnalis, et essentialis arguit divisioe fnalē; sed nāa in individuis habent multiplicē unitatē fnalē et essentialē ḡ. Respondet q ̄d si unitas fnalis sit multiplex fnalit et essentialit, hoc est, per principia fnalia, arguit divisioe fnalē; si autē ē multiplex entitative, nequaquā. Itra: fnalit n̄ unico fnaz arguit multiplicē denominationē; sed in pluribus nais sunt plures unitates; ḡ denominant plures nāas unas. Respondet, q ̄d sicut unitates sunt plures entitative, ita denominant nāas plures entitative n̄ autē fnalit.

Qu. 6 quomodo naē superiores et inferiores identificent et distinguat ad invicē?

Pro dis intelligentia nota q ̄d per nāa superiore intelligit illa que se habet tanqm pars respectu partiū subtinaru, et per nāā inferiore partes subtinentes aliquā. Unde genus ē nāa superior respectu speciei, et ois species respectu individuorum: ois individuū ē nāa inferior respectu speciei, et ois species respectu generis. Excludit ḡ diferentia contractiva a ratione nāe inferiores, quare n̄ ratitas n̄ ē nāa inferior respectu alis, sed tamē distinctus ex aliis et ratalitate. Queritur ḡ quomodo iste identificent et distinguant inter se. Et ē sciendū q ̄d q̄stio n̄ procedit de nāa superiori abstractiva, sed concretive, et prout involvit se a inna inferiori, nec de nāa inferiori reduplicando se per aliqua parte, sed de tota nāa inferiori significative accepta. Non querit quomodo hoc dic q ̄d ē al distinguat ab alitate, sed quomodo hō distinguat ab al, et al a hoe.

Notanda q ̄d identitas fnalis opposita di fnali, que Scotus alicui manet explicata declarat ab Resē in lo sic: voco identitatē fnalē, ubi illud q ̄d dicit sic idē, includit illud cui sic ē idē in raōe sua fnali, et per consequens perfecto modo. Ex qua autoritate patet q ̄d oē q ̄d includit aliqd in sua raōe fnali ē idē fnalit cū illo, q ̄d vero n̄ ita includit aliqd, n̄ ē idē fnalit cū illo. Patet etiā ex ipsis inesse lo dicente: includere fnalit ē includere aliqd in raōe sua essentiali, ita q ̄d si definitio includentis assignaret inclusio esse definitio, ē pars definitionis. Exemplo expo[nitur] ... loquendo de essentia divina inquit: dico q ̄d essentia n̄ ē fnalit persona, sed tota persona ē fnalit essentia quia ipsa qualitative includit. Hoc habet in illa reportatarum, ubi supponendo q ̄d quelibet persona divina includit duo tanquā distinctiva, scilicet nāā divinā et proprietatē, nempe Paternitatē, sic ē Pater, Filiationē sic Filius, et spirationē, sic Spiritus sanctus, querit utrū proprietas sit ipsa persona, et respondet quia persona habet in sua raōe proprietatē, ideo persona ē eadē proprietati fnalit. Sed ē contra n̄; quia proprietas in sua raōe n̄ habet personā, ideo proprietas n̄ ē persona fnalit.... et inferiora proprietatē personā eadē fnalit, licet ē contra.

Et Deinde inferius in ea ... sicut cum personae eadem formalitas proprietatis ... non tamen ... formalitas. Ex quibus ... habet ... quod includens est idem formaliter cum incluso; in ... formalitas ... includente.

Dico 3: quod in magnum ... inter identitate ... et distinctionem ... formalem ... ex parte includentis ... inclusum quod ... ex parte ... formaliter in ... [illegible] ... quod ... ratio ... ... ipsa essentia est idem essentialiter ... definitum ... et ... intelligitur per definitionem ... quod si ipsa essentia idem essentialiter essentiae Divinae ... Divina ... in ... extra ... ex quo patet quod ... essentialiter ... quod ... idem formaliter ... cum formaliter ... non ... identitas ... incompatibiles ... distinguuntur quia identitas formalis ... identitas realis ... formalis ... identitas ... essentialis ... identitas realis ... incompatibilis.

Dico 4: quod identitas ... sive formalis alia est adaequata ... alia inadaequata ... adaequata ... quando ... identitas ... adaequata ... Sensu inquit D. Thomas ... ... Unde definitio et definitum sunt ... identitate adaequata. Adaequata ... perfectionis ... quando ... identitas ... perfectionis ut ... et ... Adaequata ... quando ... identitas ... et ... eadem identitas ... et ... Identitas ... quod videtur ... 48. ... [illegible] D. 33 q. 2

Circa praesentem difficultatem ... identitas ... superiores et inferiores ... sunt ... Scotistae ... superiores ... inferiores ... Antonius ... Rada ... existimat quod ... superioris et inferioris ... identificantur et distinguuntur formaliter ... Alexandrinus ... et ... inadaequata ... [illegible] ... formaliter ... [illegible]

... identitas ... inadaequate cum superiore ... distinguitur formaliter ... [illegible] ... Doctor Probatur ... identitas formalis ... intelligere ... idem formaliter ... includit ... formaliter ... includit superiorem ... formali superior ... inferiori ... quod includere formaliter est includere ... definitio ... ratio ... definitionis ... superior ... definitionis ... superior ... Probatur 2 ... [illegible] ... quod ... non ... formaliter ... ex quo patet quod ... identitas formalis ... inclusionem; ... inferior ... [illegible] ... persona ... [illegible]

Probatur 3 juxta D. Thomas in ... quaecumque aliqua identitate sunt eadem alicui tertio ... tali identitate inter se sunt eadem, quia non potest concludit aliqua identitas extremorum inter se nisi illa identitate, qua sunt eadem medio. Sed ... realiter sunt eadem tertio: ergo sunt eadem inter se ea identitate qua sunt eadem tertio. Sed ... sunt eadem identitate reali, non vero identitate formali: ergo sunt eadem realiter ... non ... formaliter. ergo ... quod ... superior ... idem formaliter ... ergo. D. 2 q. 1 n. 47

Probatur 4: D. Thomas ... ait: quod ... superiorem ... sicut ita quod ... dicatur ... subjecto ... non e converso dicitur subjectum ... Sed si ... identificare formaliter ... inferiori ... convertere ... ergo. Patet ... quia ... sicut ... non ... in ... modo, quia hoc includit ... formaliter ... modo ... non includere ... formaliter: ergo ... non ... D. 5 q. 3 n. 52

D. 33 q. 2ª no. 7

Id autem identitas realis naturae inferioris ad superiorem sit inadequata, probat Scotus ex Doctore [illegible] dicente: hoc et animal sunt idem realiter tamen adequate duplici, 1o quia animal ad plura se extendit; secundo quia hoc plus includit quam animal. Sed advertit eidem: non est idem adequate ac est idem inadequate, sed in adequate, quia aliud intelligitur per identitatem inadequatam. Unde licet non oporteat concedere quod hoc non est idem realiter adequate cum animali, semper concedendum est, quod est idem realiter inadequate cum illo.

Probatur impugnando 2am sententiam; nam ex dictis tamen impugnata: identitas realis nequit esse mutua; sed natura inferior identificatur realiter superiori, quia superior non identificatur cum inferiori. Ad minorem dicitur ad contrarium. Probatur maior: inclusio realis nequit esse mutua, sed identitas realis est inclusio realis: ergo. Patet maior quia quodlibet subiectum includit realiter suam essentiam, sed nulla essentia includit subiectum in suo ratione formali: ergo. Ergo identitas realis excludit [illegible] realem; et distinctio realis identitatem realem: ergo si natura inferior identificatur realiter cum superiori, non distinguitur realiter ab illa; et e converso, si superior distinguitur realiter ab inferiori, non identificatur realiter cum ea. Quia positivum et quod negat non possunt dici de eodem respectu eiusdem; sed identitas realis est quid positivum, distinctio realis est quid negans: ergo.

Respondet Scotus quod licet natura superior et inferior nequeant ad invicem identificari realiter et simul realiter distingui secundum eandem rationem, identificantur tamen et distinguuntur secundum rationes diversas: nam hoc v.g. quatenus animal identificatur realiter cum animali, et quatenus rationale distinguitur realiter ab illo; similiter animal est idem realiter cum hoc quatenus animal, et distinguitur realiter ab hoc quatenus natura [illegible]. Unde quamvis identitas realis adequata nequeat esse mutua, venit tamen identitas realis inadequata. Sed contra: hoc quatenus animal non est natura inferior respective ad animal, sed animal identificatur realiter cum hoc quatenus animal: ergo non identificatur realiter cum natura inferiori.

Contra: si identitas realis animalis ad hoc est ad istum inquantum animal: ergo illa identitas non est inadequata. Patet quia identitas est inadequata propter maiorem communitatem in uno extremo quam in altero, et propter maiorem perfectionem unius quam alterius, et quia non est mutua; sed hoc inquantum animal est eiusdem perfectionis et communitatis cum ipso animali, et illa identitas est mutua. Iuxta contrarios: ergo. 2o: hoc quatenus rationale non est natura inferior respective ad animal, sed differentia contractiva illius, ergo ex se distinctio non est ad animal. Et hoc quatenus rationale natura inferior non est, quae distinguitur ab animali, sed differentia contractiva. 3o quia animal non est natura superior respective ad hoc quatenus rationale: ergo.

3o contra: animal neque inadequate neque adequate includit hoc in sua ratione formali: ergo neque adequate nec inadequate identificatur realiter cum illo. Probatur consequentia: animal nec adequate nec inadequate includit in sua ratione formali illud sine quo adequate definiri non potest. Sed animal definiri potest adequate sine hoc [illegible] vivens sensitivum: ergo. 2o hoc nec adequate nec inadequate includitur in animali: ergo animal non includit hoc nec adequate nec inadequate. Probatur antecedens, quia testatur [illegible] patet in [illegible] esse definitionem, quod definitionis includentis; sed hoc nec adequate nec inadequate est definitio quando definitionis animalis: ergo. 3o animal non ingreditur quando definitum intrat in suis definitionibus; praeter hoc quatenus animal ingreditur definitionem animalis: ergo. Respondet Scotus [illegible] provinciae quod sunt identitatem realem pro reali inclusione, ut cum natura inferior includit realiter superiorem, ut superior distinguitur realiter ab inferiori. Sed sumitur pro identitate per [illegible] realitatem, si natura inferior et superior ad invicem identificantur et distinguuntur realiter inadequate. Sed contra, quia illa acceptio identitatis realis per [illegible] realitatem loquendo de natura superiori et inferiori non est admittenda. Patet quia Scotus ita supponit in illa acceptione, quod natura inferior non est aliquid extra [illegible] per naturam superiorem et differentiam, sed ipsa natura superior et differentia identificantur, quod [illegible] natura animal rationale [illegible] non est realiter ipsum hoc, sed realiter distinguitur ab hoc, quia [illegible] vitalis per animal rationale, quod colligitur ex [illegible] ut dicetur amplius solvendo argumenta.

Arguitur contra Doctorem [illegible] dicentem: hoc et animal sunt idem realiter tamen adequate duplicitur. Unde debet intelligi quod ex parte utriusque est [illegible] inadequata: ergo. Respondet, quod quamvis ex parte utriusque sic identitas inadequata, non tamen identitas realis, quia ex parte animalis ad hoc est identitas realis inadequata, ex parte autem hominis ad animal est identitas realis inadequata. Patet ex ipso Doctore [illegible] dicente: [illegible] hoc est animal realiter, quia quid [illegible] includit animal.

D. 3 q. 1 Unica

Arguitur 2o: Doctor in 1o dicente: illud etiam quod dictum est de identitate reali proprietatis cum essentia, concludit quod persona non est idem realiter cum essentia. Sed natura inferior se habet ad superiorem sicut persona divina ad essentiam: ergo si persona non est idem realiter cum essentia, nec natura inferior cum superiori. Respondetur quod Doctor pro [illegible] intelligit adequate. Unde ulterius negat identitatem realem personae divinae cum essentia sed tantum adequatam.

Arguitur 3o: [illegible] natura superiori et differentia contractiva resultat aliquid [illegible] sicut ex natura inferior et superior identificantur realiter ad invicem. Patet quia a partialibus totum [illegible] distinguuntur partialiter a partialibus, et totum etiam distinguuntur realiter ab illo, [illegible] natura superior et inferior identificantur et distinguuntur realiter ab invicem. Patet [illegible] [illegible] sicut [illegible] identitas distincta a partialibus; sed ipsis a parte [illegible] totum illud [illegible] identificatur realiter inadequate [illegible] quod est quid [illegible], et distinguitur realiter inadequate a natura [illegible] quia etiam [illegible] distinguitur realiter ab illa [illegible] aliud quam natura superior et differentia identificatae [illegible] et distinguuntur realiter ad invicem.

Respondet qd ex nãa superiori, et differentia contractiva resultat alia quæ metaphisice constituta inceat. Res. unto de ptio distinguitur a finito, unde distinctio conceptus definitionis a conceptu definiti debet admitti: nam ut ait ipse etiam avertendo ab inconvenientibus quæ sequuntur, idem conceptus definitionis et definiti, ex definitione esset eadem idem formaliter repeteretur. Principii. [illegible] talis [illegible] Colligitur q natura superior, et differentia contractiva, utraque identificatur, non tamen formaliter ipsi constitutæ. Sed distinguuntur formaliter ab illo. Unde [illegible] formaliter ipsi. [illegible] Sed quid ab illo formaliter distinctum, [illegible] q natura superior distinguatur formaliter ab hoc, [illegible] formaliter [illegible] cum illo. Ad paritatem quamvis faciliter respondeat [illegible] doctrina [illegible] negando, [illegible] tota physice includit suas partes physice, qua [illegible] hoc ipsa distinctio realis mutua; totum autem metaphysice includit illas [illegible] quoniam ipsa distinctio formalis mutua, [illegible] potest [illegible] totum [illegible] identificatur formaliter inadequate [illegible] et natura distinguitur formaliter a toto: hoc ipso, quod proportione [illegible] [illegible] natura inferiori, et superiori. Unde [illegible] quæ [illegible]

Arguitur 4o: relatio identitatis petit esse mutua: ergo si datur identitas formalis ex parte naturæ inferioris ad superiorem, debet etiam dari ex parte superioris ad inferiorem. Antecedens patet, quia illa relatio fundatur in [illegible] [illegible] debet etiam esse mutua quia fundatur in [illegible] ergo si natura superior distinguitur formaliter ab inferiori etiam ista debet distingui formaliter ab illa. Utrique ergo satisfit, negando [illegible] identitas est relatio. Sed unitas nec distinctio est relatio, [illegible] identitatis [illegible] sufficiens dicitur est [illegible] natura inferior distin[illegible] formaliter a superiori: ergo patet antecedens, [illegible] contradictionis [illegible] [illegible] formalis; Sed de natura inferiori et superiori, verificatur contradictio [illegible] quia [illegible] includens et non includens, Sed [illegible] [illegible] ratio [illegible] non est [illegible] Respondetur qd ad indifferens [illegible] esse inversum, hoc non est [illegible]: ergo [illegible] [illegible] natura superiori, et inferiori verificatur [illegible] contradictio, quæ de natura superiori [illegible] superiori respectu [illegible] distinctio formalis non mutua, qualis [illegible] distinctio formalis inferioris. quæ [illegible] [illegible] [illegible]

Distinctio tertia de ente rationis

Quæstio 1a. An detur ens rationis

Hoc ente rationis intelligitur quidquid habet esse aliquomodo dependenter ab intellectu, quod tripliciter potest accidere, S. effective, subjective, et objective. 1o modo dependet ab intellectu quidquid producitur ab ipso, sive physice, ut actus, et habitus sive directive, ut artefacta. 2o modo dependet ab intellectu quidquid subjectatur in ipso ut actus, habitus et species. 3o modo dependet ab intellectu quidquid ipse objicit et terminat illius actum. Sed ens rationis in hoc sensu adhuc est duplex, aliud, quod esse objective ab intellectu [illegible] habet, et habere potest esse [illegible] existere a parte rei independenter ab intellectu, ut Petrus et Antichristus. aliud quod [illegible] dependet, ut nullum esse habeat, nec habere possit nisi independenter ab intellectu. et de ente rationis in hoc sensu procedit quæstio. Valetius, Gandavensis, et Mirandulanus negant; communis [illegible] sententia affirmat.

Xio: Datur ens rationis. Probatur 1o ex Aristotele [illegible] dividente ens in ens in anima et extra animam, [illegible] expositores, inter quos Subtilis Magister, [illegible] ens in anima intelligitur ens rationis, et per ens extra animam ens reale. Probatur [illegible] ens rationis est illud, quod [illegible] esse quod habet dependenter ab intellectu, nullum aliud habet, nec habere potest a parte rei: Sed dantur plura hujusmodi: ergo. Probatur minor: experientia [illegible] intelligere impossibilia [illegible] hircocervum, [illegible] [illegible] [illegible], Relationes, Corporeum, et similia, &. Arguitur 1o: [illegible] est Deus, habet causam suam productivam: Sed ens rationis nullam causam habet: ergo. Probatur minor: intellectus nequit esse causa entis rationis; Sed si aliquam haberet, esset intellectus: ergo. Probatur major: Causa realis producit effectum realem, et non [illegible]; Sed intellectus est causa [illegible] ergo semper producit effectum realem, et non ens rationis. Respondetur negando [illegible] ad probationem [illegible] distinguo: Causa realis [illegible] actione [illegible] producit effectum realem, [illegible] Causa per actionem metaphoricam nego. Intellectus habet duas actiones unam proprie talem, quæ [illegible] dicitur mediaque producit intellectionem, quæ est effectus realis; altera est ipsa intellectio, quæ proprie [illegible] [illegible] actio, nisi metaphorica et Grammaticalis. [illegible] habet effectum realem, quia non productiva, sed operativa, [illegible] intellectus causa entis rationis.

Arguitur 2o: quidquid intelligitur, prius erat intelligibile, Sed ratio non est intelligibile, quia intelligibilitas est passio entis realis: ergo [illegible] nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu. Sed ens rationis numquam fuit in sensu: ergo. Respondetur distinguendo. [illegible] prius erat intelligibile intelligibilitate motiva et terminativa, [illegible] intelligibilitate motiva [illegible] nego intelligibilitas alia est motiva, et alia terminativa, et ista alia terminativa primario, et alia [illegible] terminativa [illegible]: intelligibilitas motiva, et terminativa primario est passio entis realis: ens autem rationis solum est intelligibile intelligibilitate terminativa secundario, et hoc [illegible] Sed in[illegible] intellectus qui antequam intelligat potest intelligere [illegible] [illegible] distinguo axioma: quia prius fuit in sensu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaestio 2a in quo formaliter consistat ens rationis

Pro quorum intelligentia nota, quod ens rationis aliud est primae intentionis, et aliud 2ae intentionis. Pro quorum captu advertere debetis quod intentio ut ad praesens attinet sumitur pro qualibet tendentia intellectus in rem cognitam. Haec quae alia est formalis, et alia objectiva, et quidem utraque subdividitur in 1am et 2am. 1a intentio formalis est actus intellectus cognoscens rem sub esse, quod in se habet independenter a comparatione intellectus, sive sit realis sive rationis. 1a intentio objectiva est res cognita sub tali esse. 2a intentio formalis est actus intellectus cognoscens rem sub esse quod habet a comparatione, seu negotiatione intellectus. 2a intentio objectiva est res cognita sub illo esse quod habet a comparatione intellectus. Exemplum: cognitio qua ex gr. cognosco hominem est 1a intentio formalis et ille cognitus est 1a intentio objectiva. Cognitio qua cognoscitur ut genus, est 2a intentio formalis et ille sic cognitus est 2a intentio objectiva.

Ex quo colligitur quod 1a intentio objectiva quandoque est ens reale, quandoque ens rationis, quia utrumque potest cognosci sub praedicata quae habet absque comparatione intellectus. Unde quando cognosco hircocervum ad modum entis realis hoc ens rationis est 1a intentio objectiva, quia cognoscitur quod ad id quod est primarium, et vocatur ens rationis 1ae intentionis. 2a autem intentio formalis est tale sub illo esse quod illi convenit per actum comparativum intellectus, quod esse semper est strictae rationis, unde est quod 2a intentio objectiva semper est ens rationis, quod appellatur 2ae intentionis. Utrumque est ens rationis stricte, quia neutrum habet nec habere potest aliud esse, quam illud quod habet dependenter ab intellectu. Itaque procedit de ente rationis ut sic tam de ente rationis 1ae quam 2ae intentionis.

Circa praesentem difficultatem sunt tres sententiae: 1a affirmat ens rationis consistere in denominatione extrinseca, et habetur... et alii. 2a asserit ens rationis esse illud, quod solum habet esse objective in intellectu. Ita colligitur ex divo Thoma 1a parte ... et sequuntur Suarez et alii quibus adhaerent plures scotistae quibus favet Doctor Subtilis quod ... paragrapho ... 3a acriter defendit ens rationis formaliter esse relationem rationis derelictam ab actu collativo intellectus, ita plures scotistae praesertim in nostra provincia et colligitur ex Doctore Subtili pluribus in locis. Sed quia meo videri utraque opinio scotistarum consiliari potest, ideo ...ndum esse iudico. Quapropter sit nostra

Resolutio: ens rationis est quod tantum habet esse per operationem intellectus. Probatur 1o impugnando 1am sententiam: ens rationis praecise habet esse per operationem intellectus; sed denominatio extrinseca datur a parte rei ultra operationem intellectus: ergo. Minor patet, quia ... Doctor Subtilis in ..., Deus dicitur a parte rei creator per relationem realem creaturae quae terminatur ... objectum dicitur vere et realiter cognitum a cognitione reali existente in intellectu; et paries dicitur visus per extrinsecam terminationem visionis existentis in oculo: ergo existentia quae est ratio entis rationis nec ens rationis in denominatione extrinseca consistere potest.

Probatur 2o impugnando 2am sententiam: ratio entis rationis debet convenire omni; sed illa descriptio non convenit enti rationis: ergo. Probatur minor: non convenit relationi rationis, quae est ens rationis stricte. Probatur antecedens: relatio rationis habet esse antequam objiciatur intellectui et cognoscatur: ergo non tantum habet esse objective in intellectu. Probatur antecedens: relatio rationis fit per actum comparativum intellectus; sed non cognoscitur nisi per alium actum reflexum: ergo. Maior et minor sunt expressae Doctoris Subtilis ... dicentis: falsum est etiam, quod actu reflexo intelligendi fit relatio rationis, fit enim actu intellectus comparantis hoc ad aliud: quando intellectus comparat, non intelligendo illam ut objectum, tunc non causat relationem rationis, sed considerat et considerato est ...

Quod habet in dubio ait: relatio rationis est modus objecti in actu intellectus, et tamen non est in se nihil ingenere intelligibilium, sed est in se aliquid vere intelligibile ... et tamen intelligitur nisi in actu reflexo esse ... Doctor Subtilis relatio rationis fit per actum intellectus comparantis, et tunc est aliquid vere intelligibile, et tamen non intelligitur nisi per actum reflexum posteriorem. Nunc sic: sed ens rationis non habet esse objective in intellectu quo ad esse ... et cognoscatur: quare relatio rationis non habet praecise esse objective in intellectu, sed a priori habet esse intelligibile, quamvis dependenter ab intellectu.

Probatur 3o impugnando 3am sententiam per idem medium: ens rationis 1ae intentionis est ens rationis stricte; sed non est relatio rationis: ergo. Probatur minor: quando cognoscuntur chimaera, hircocervus, et alia similia, quae nec habent nec possunt habere esse a parte rei, fiunt entia rationis 1ae intentionis; sed non sunt relationes rationis: ergo. Probatur minor: relationes rationis fiunt per actum comparativum: ergo illa entia rationis quae fiunt per talem operationem non sunt relationes rationis. Haec Doctor Subtilis dicentis: omnis intentio est relatio rationis, non quaecumque, sed pertinens ad extremum, et actu intellectus comparantis ... ... conferentis unum ad alterum. Et patet quia intentio ... causatur per actum intellectus negotiantis circa rem 1ae intentionis: ergo entia rationis 1ae intentionis non fiunt per actum comparativum non sunt relationes rationis, sed sunt entia rationis stricte.

Probatur 4o ex positione nostra: ens rationis debet constitui per oppositum ad ens reale, nam oppositorum eadem est ratio per opposita; sed ens reale constituitur per hoc quod habeat vel habere possit aliquid esse independenter ab operatione intellectus: ergo per oppositum ens rationis debet constitui in eo quod tantum habeat esse dependenter ab operatione intellectus. Ultimo ... inquirit de ente rationis ut sic; sed responsio ... debet ... respondere ... : ergo ... debet assignari ratio convenientis omni enti rationis tam 1ae quam 2ae intentionis. Sed ita est nostra assignata: ergo.

Arguitur 1o: iuxta Doctorem Subtilem ... ens rationis est sola relatio rationis. Haec intelliguntur: intelligamdo rationem pro causato ab intellectu hic ... rationis per intellectum comparantem istam ad aliam. ... intellectus actu suo non potest causare nisi relationem rationis: ergo. Respondeo quod Doctor in praedictis locis loquitur de ente rationis 2ae intentionis, non autem de ente rationis in communi.

Arguitur 2o iuxta eundem Doctorem ...: ens rationis praecise habet esse in intellectu considerante: ergo ens rationis est, quod praecise habet esse objective in intellectu. Respondeo quod Doctor ibi intelligit de ente rationis 1ae intentionis non autem de ente rationis ... Dices: si ens rationis 1ae intentionis non habet esse praecise in intellectu in quo ergo habet esse? Respondeo quod habet esse in objecto comparato, antequam objiciatur intellectui. Patet quia modus objecti in objecto. Sed ... supra: relatio rationis est modus objecti, antequam intelligatur: ergo ... Doctor ... loquens de comparatione intellectus in qua ... causat relationem rationis ... intentionem 2am in objecto.

De 3a q. 2a ... ...

1o ...

De 4o ...

... Doctore ... no 13

De 4 q. 4 no ...

De 3 q. 1 ... no 13

De 3 q. 7 ...

Tertio alius ait: omnis enim potentia collativa potest totum suum comparare ad aliud, et non est comparato causare relationem rationis. Tertio potentia est apta dici relationem rationis causari, et habere esse in obiecto comparato.

Arguitur 3º: intentio rationis intentionis fit per simplicem apprehensionem, per quam cognoscitur res ipsa, et quod narrat aliud esse rationis, priusquam illud habeat obiective in intellectu. Patet antecedens ex Divo Thoma dicente: Similiter intentio fit per intelligentiam in vero esse suo: ergo. Respondetur, quod autoritas non est littera Divi Thomae, sed additio. Unde non possumus nimirari quod arrexis per [illegible] ut [illegible] educatur. Respondetur quod quisquis est Divi Thomae, nihil sed novis favere, nam sic se habet: Similiter intentio 2ª fit per intelligentiam in vero esse suo et non in ipsa cognitione, id est prius est quam in cognitione, quia cognoscitur actu reflexo. Videat intelligens quod intentio 2ª antequam cognoscatur, quia cognoscitur actu reflexo, in vero esse suo per intelligentiam, per quam intelligit simplex per actum reflexum est in vero esse suo per intelligentiam per quam intelligit simplex apprehensio, sed operatio factiva illius intentionis.

Quaestio 3 quotuplex sit ens rationis?

Valde celebris factaque in scholis illa divisio entis rationis in relationem, negationem et privationem, quae divisio ponitur a Divo Thoma de veritate articulo, et alibi, quae divisio quamvis mittant aliquas resolutiones, quae videri possunt apud nostrum Magistrum hic. Sed quia autem [illegible] Magisterium ait hanc divisionem gravem passam esse difficultates, ideo nobis non vacat incedendum est iuxta mentem nostri Subtilis Magistri pluribus in locis, postea fundandis quae sit nostra

Ratio: ens rationis potest habere tot divisiones, quot ens reale ad cuius instar fit. Colligitur ex Thesi 9ª 6 [illegible] ad [illegible] dicentis, quod in mente rationis sunt multi gradus, sicut in ipsa natura et in ea reportatur. Dico igitur quod in veris rationis est ordo perfectionis ut superius et inferius, et suadetur ex illo principio, quod quidquid est simpliciter in veris realibus, [illegible] inveniri in entibus rationis: ergo. Item, quia ens rationis fit, et concipitur ad modum entis: ergo et dividitur ad modum illius. Item, quia potest intellectus fingere aliquod ens rationis de linea et genere cuiuslibet praedicamenti: ergo.

Patet antecedens: quia potest intellectus concipere realiter Deum quasi substantiam repugnantem. Similiter spatium imaginarium extra [illegible], ad modum quantitatis verae. Pulchritudinem in Angelo ad modum qualitatis. Pariter unionem fundatam in verbo divino, et terminatam ad naturam humanam, per modum relationis realis. Item possumus existimare ignem infernalem [illegible] actiones corporea [illegible] simili imponere Cogitare Deum replere hunc mundum ad modum corporis, quod est praedicamentum ubi; stare et sedere in caelo, quod est situs; durare in infinito temporis spatio, quod est quando; et denique esse admixtum lumine sicut vestimentum, quod est habitus, quae omnia sunt entia rationis omnino impossibilia extra intellectum: ergo.

Impugnatur illa divisio Contra ea posita argumentis: tum quia privationes et negationes non debent inter entia rationis computari, nam quamvis non sint entia realia positiva, sunt tamen negationes et privationes reales, cum vere et realiter apparenti in ente cogitante intellectu; ideo secus habet privationes visus, et non tenebras privationes lucis: ergo. Non recte assignatur divisio entis rationis in privationem, negationem, et relationem. Respondetur privationes et negationes ut sunt amotiones entium realium, esse a parte rei, sed quatenus concipiuntur ad modum entis positivi, et ab intellectu concipi possunt, tanquam in oculo per modum entis positivi [illegible], sic sunt entia rationis. Ita quia quando concipiuntur ad modum entis positivi non sunt negationes et privationes, sed tamquam positiva rationis: ergo negationes et privationes sunt reales. Tum quia ita divisio non [illegible] diminuta, ut ex superatis dantur alia entia rationis, quae sub illa divisione non comprehenduntur: ergo.

Ratio 2ª: ens rationis in tota sua amplitudine dividitur in ens rationis cum fundamento in re, et sine fundamento in re. Et quidem per fundamentum entis rationis non intelligimus rem imperfectam intelligendi modum, alias omnia entia rationis haberent fundamentum, neque intelligitur illud ens reale, ad cuius instar ens rationis concipitur, quia etiam hoc omnia entia rationis haberent fundamentum, cum omnia ad modum entis realis concipiantur, neque per fundamentum entis rationis debet accipi ens reale, quod habente rationis denominatur, quia ens rationis potest alicui subiecto tribui sine fundamento, ut si [illegible] tribuas intentionem generis; immo potest intellectus formare ens rationis cum fundamento absque subiecto [illegible] tribuat, et se esse imaginarium per modum cuiusdam intentionis cogitare, est ens rationis cum fundamento, et tamen nulli enti reali cogitatur adiunctum.

Per fundamentum ergo entis rationis intelligimus quod est specialis occasio aut velut motivum exigens intellectum ad talem [illegible] [illegible] ut intellectus non temere et mere gratis sed ex ipsis rerum proprietatibus occasione desumpta illa efficiat. Unde entia rationis cum fundamento sunt illa, quae ex aliqua urgenti occasione motivo et necessitate [illegible] fabricantur, v. g. ex eo quod intellectus cognoscit naturam humanam ut pluribus individuis, movetur ad tribuendum illis 2am intentionem speciei et talia. Entia rationis sine fundamento dicuntur illa quae absque tali occasione et motivo urgenti fabricantur, v. g. ex eo quod intellectus cognoscat hircum et cervum, non determinatur urgenti ad hircocervum formandum.

Arguitur contra 2ª: Negationes et privationes inter entia rationis. Respondetur negando antecedens, nam ita sentiunt rerum inter entia, dicens ait: quare et ipsa non sunt ens, dicimus quod non est idem ac inter entia rationis. Praeterquam quod potest confiteri privationes et negationes esse entia rationis fundamentaliter, quatenus praebent occasionem intellectui entia rationis formandi, non autem formaliter, quia sic sunt reales.

Arguitur contra 2ª: nequit dari ens rationis nullum prorsus habens fundamentum in re, quia semper intellectus defomnit [illegible] ad entia rationis chimaeram efformanda: ergo non datur ens rationis sine fundamento. Respondetur negando [illegible] nam per fundamentum rationis intelligimus occasionem, quae cum fundamentum, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ... ens rationis. Sed ... in aliquo extrinseco ... ens rationis ... intellectus ... [illegible]

Q.tio 4.a Solus intellectus sit causa efectiva entis rationis et per quam operationem.

Supposito quod intellectus faciat ens rationis ... quaerit ... ens rationis efficere possit ... intellectus ... scotistae ... opinio scotistarum ... voluntatem ... ens rationis ... per opus intellectus ... pro ente equivalente enti quod habet ... intellectus ... [illegible]

[illegible] ens rationis ... operationem ... equivalens ... [illegible]

[illegible]

Q.tio 5.a An Deus possit facere entia rationis

[illegible]

Margin notes: ... dictum quod tantum ... per operationem ... intellectus ... ens rationis ... | Die 26 Ianuarii | Die 26 ... | Die 23 ...

-rio Deus potest facere ens rationis. Liquis [illegible] pro hac re certi non havearnus plurimum nobis favet [illegible] in loco ubi sic loquitur. [illegible] tantis forte intellectus Divinus potest [illegible] suas intellectiones ad [illegible] intelligibile ad quod nos possumus [illegible] et tunc [illegible] Tradita pidem intellectus potest causare ens rationis. [illegible] in eodem loco inquiete quia essentia Divina licet possit [illegible] ad creaturam, et hoc [illegible] per actum intellectus creati [illegible] in ea causare relatio rationis [illegible] quia [illegible] potest facere ipsas [illegible] quae sunt [illegible] ex evangelio hic est filius meus dilectus. Sed qui potest [illegible] potest facere relationes rationis [illegible] Deus potest facere entia rationis.

Probatur ratione quia illud Deus [illegible] esse objective in intellectu Divino. Sed [illegible] illud esse objective [illegible] ens rationis. Patet [illegible] ex scriptura ubi Deus inquit [illegible] [illegible] quia [illegible] entis rationis [illegible] [illegible] Sed [illegible] cognoscere [illegible] realis. Sed Deus potest illud [illegible] cognoscere ens rationis a nobis factum ad modum entis realis [illegible] Deus intelligit [illegible] et chimeram esse [illegible] objective in intellectu Divino.

Arguitur [illegible] dicentes igitur intellectus Divinus causavit aliquam [illegible] relationes rationis [illegible] est absurdum [illegible] intellectus Divinus causaret relationes rationis. Respondet [illegible] [illegible] infert illa [illegible] tantum distingui [illegible] rationis quia [illegible] Divinus intellectus videat essentia [illegible] distincta [illegible] [illegible] illa esse [illegible] [illegible] Unde [illegible] absurdum [illegible] relationis rationis in illa [illegible] Unde [illegible] causet relationes rationis [illegible] illa causa [illegible] Item intellectus Divinus nec [illegible] causata a nobis cognita [illegible] [illegible] nec discursivus quia [illegible] intelligit unico et simplicissimo actu [illegible] Respondet quod quamvis non sit comparativus nec discursivus formaliter est tamen virtualiter quod sufficit.

Arguitur 2°.

Facere ens rationis est fingere [illegible] falli seu decipi. Sed Deus nequit fingere nec decipi [illegible] quia facere ens rationis est cognoscere realiter [illegible] in se. Respondet negando [illegible] quia quando intellectus facit ens rationis [illegible] cognoscit illud ens rationis [illegible] esse deceptio [illegible] cognoscit illud ad modum entis realis quod non est cognoscere realiter in se

immo cum in se sit ens ad modum entis realis, cognoscere illud ad modum entis realis, est cognoscere illud quomodo est in se. [illegible] ens rationis non est ens reale; sed cognoscitur ut ens reale: [illegible] cognoscitur aliter ac est in se. [illegible] negando minorem [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] realis, et hoc est verum; aliud [illegible] ens reale [illegible] reali et hoc est falsum. Arguitur 3°. [illegible] ens rationis est cognoscere [illegible] ens ad modum entis; sed Deus non potest cognoscere non ens ad modum entis [illegible] quando [illegible] cognoscere [illegible] ad modum entis [illegible] ens defectu intellectus facientis [illegible] rationis [illegible] entis realis et ad modum [illegible] ad modum entis realis. Unde [illegible] dicit [illegible] imperfectionem intellectus, sed [illegible] entis rationis. [illegible] ens rationis [illegible] intentionis habet [illegible] cognoscat, ut patet ex dictis [illegible] ad [illegible] magis proprie [illegible]

Liber V. in quo agitur de universali logico. Disputatio I.

De universali logico in communi. Quaestio I. an detur a parte rei universale logicum?

[illegible] titulo patet hic non loqui de universali [illegible] quod est [illegible] nec de universali causa [illegible] [illegible] potest [illegible] nec de universali in [illegible] nec de universali [illegible] nec de universali in significando quod est [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] universali [illegible] [illegible] [illegible] universali logico [illegible]

[illegible] universale [illegible] logicum [illegible]

[illegible] a parte rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] quae est fundamentum universalis logici [illegible] necessario [illegible] [illegible] universale [illegible] [illegible] universali actu eo modo, quo aliquid est universale [illegible] intellectus [illegible] hoc [illegible] per Deum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] universale [illegible] non est universale in actu [illegible] [illegible] non tamen [illegible] [illegible].

Dat[ur] etiam ex ipso [illegible] existentia [illegible] universalitas repugnat quod tamen dici nit hominis ibi per actum [illegible] circa hoc. Ita universale alius respondent [illegible] ad 3um dico quod universale [illegible] universale Item universale in quantum intelligentia quod universale complexum est quod est in pluribus et sic praedicatur in actu de ipsis propinqua, et talis universalis non est ex se sed ab actu intellectus [illegible] cognitionis ad agendi logica, quod universale logicum a parte rei non existit sed tantum per intellectum.

Probatur ex [illegible] logicum de universali logica in quantum universale a limine est in pluribus ubi datur intelligere quod et ex pluribus, quia per se [illegible] intellectus, ut ab [illegible] ex ipsius [illegible] interpretantur: quare probatur etiam ratione adducta a D. Th.: universale [illegible] logicum est illud quod habet communitatem unitatis [illegible] quia ipsum [illegible] est in potentia proxima, ut dicatur de quolibet suppositorum praedicatione dicente hoc est hoc. Sed natura a communi a parte rei non habet [illegible] proxima, ut dicatur de quolibet suppositorum sed tantum habet potentiam remotam.

Arguitur 1o natura communis a parte rei est apta a parte rei de pluribus praedicari dicendo: hoc est hoc, quia ex se non est [illegible] a parte rei universale. Respondet distinguendo antecedens: est apta aptitudine remota, concedo; aptitudine proxima, nego. Natura communis a parte rei licet ex se sit apta esse in pluribus et praedicari de illis, tamen cum ex[trinsecus] sit determinata per individuationem [illegible] eius aptitudo ad esse in pluribus et praedicari de illis impedita et remota, non autem proxima et expedita qualis requiritur ad universale in actu.

Arguitur: universale et singulare sunt quod relativa, ideoque simul natura. Sed datur singulare in actu a parte rei, ergo et universale in actu. Respondet distinguendo: sunt correlativa, sumpto singulari formaliter, concedo; sumpto materialiter, nego. Et distinguo minorem: singulare materialiter sumptum a parte rei [illegible] concedo; formaliter, nego. Ita universale quod singulare possit sumi materialiter et formaliter seu pro illis intentionibus superioritatis et inferioritatis, quae formaliter dicunt, et pro subiectis seu fundamentis illarum intentionum. Si materialiter accipiantur, ambo sunt a parte rei; si sumantur formaliter, utrumque est ab intellectu et si sunt correlativa.

Arguitur 2o obiectum intellectus praecedit actum ipsius sed natura universalis est obiectum intellectus quia de universalibus datur scientia: ergo. Respondet distinguendo minorem: natura universalis fundamentaliter seu materialiter est obiectum intellectus, concedo; [illegible] nego. Unde natura communis fundamentum universalitatis est obiectum intellectus et datur a parte rei; at illa intentio universalitatis non habet nisi ab operatione intellectus. = Item a parte rei datur unitas specifica et generica; ergo et natura universalis. Respondet distinguendo antecedens: a parte rei datur unitas specifica et generica fundamentaliter, concedo; formaliter, nego. Sicut a parte rei dantur genus et species fundamentaliter, id est naturae eae quae sunt fundamenta 2ae intentionis generis et speciei, ita datur unitas [illegible] relativus correspondet quae tantum sunt fundamentaliter universales.

Quaestio 2a in quo formaliter consistat universale logicum.

Pro huius intelligentia noto quod universale logicum est quoddam [illegible] dicens pro materiali naturam communem expressam, formaliter universalitatem quae est quaedam 2a intentio ab intellectu fabricata. Haec 2a intentio est multiplex, alia namque est aptitudo intentionalis ad essendum in multis, et alia aptitudo intentionalis ad praedicari de multis. Ideo dubitant DD quaenam ex his sit universalis logice formaliter constitutiva?

Huic dubitationi oratione debere multas definitiones stantes 3a proxima 3a praecedentia parte quam significavit Porphyrius qui 1o in [illegible] illud definit per aptitudinem ad essendum sic: universale est unum aptum esse in pluribus. Et 2o definitione ipsum definit per aptitudinem ad praedicari dicendo: dico autem universale quod de pluribus praedicari aptum est. Et 3o praetexit [illegible] unumquodque per utramque aptitudinem definitione sic: universale est unum in multis et de multis. Hinc orta est controversia inter auctores quaenam ex his definitionibus universalis sit quidditativa illud quod explicet per [illegible] constitutiva.

Noto 2o quod sicut universale metaphysicum habet ex se indifferentiam ad esse in pluribus divisive et praedicari de illis, similiter quae ideo dicitur indifferentia negativa, et dicimus logicales de communi natura per indifferentiam, ita universale logicum habet indifferentiam ad esse in pluribus simul et praedicari de illis quae ideo dicitur indifferentia positiva. Sicut [illegible] indifferentia negativa quam habet universale metaphysicum non est distincta a communi natura seu ab aptitudine remota ad esse in pluribus [illegible] et praedicari de illis, ita indifferentia positiva universalis logici ad praedicari de pluribus et esse in illis simul non distinguitur a pluralitate seu ab ipsa aptitudine ad praedicari de pluribus consistente. Quapropter quidquid dicatur de aptitudine ad praedicari debet intelligi dictum de indifferentia positiva ad dicendum, et quod determinatum fuerit de aptitudine ad esse in debet intelligi de indifferentia positiva ad esse in.

Circa praesentem difficultatem duae sunt sententiae. 1a asserit quod constitutiva universalis logici est indifferentia positiva seu positiva indeterminatio [illegible] [illegible] natura ab actu intellectus ex eo quod concipit in ordine ad plura simul abstrahendo ab aptitudine ad esse et ad dicendum quae sunt posteriores [illegible]. Haec sententia novitate [illegible] probanda [illegible] P. D. Francisco [illegible] ad [illegible] [illegible] ad esse [illegible] ad essendi et ad plu[ralitatem] [illegible] Thomistae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] universale [illegible] per aptitudinem ad esse in multis simul [illegible]
[illegible]

Ladocet qd universale logicum consistit in aptitudine ad praedicari de multis, scilicet in relatione nexus et antiquioris Scoti ratione.

Ratio universalis logicae constituitur formaliter per aptitudinem praedicari de multis, aptitudo vero ad esse in est partis sequens essentia talis. Auctores pro hac opinione relati tres sunt circa essentiam de quinque quae sunt universalia. Respondens quod si aptitudo ad essendum est essentia universalis tum aptitudo ad praedicandum est ... tamen ... resolutive loquitur affirmando definitionem generis traditam a Porphyrio sub his verbis: genus est quod praedicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid, esse quidditative ... quia datur per praedicari de multis in quid ... tantum ... pertinentias.

Patet etiam ex ipso Doctore ... dicente: dico quod universale in actu est illud quod habet unitatem indifferentiae ... quia ipsum est in potentia proxima ut dicatur de quolibet supposito ... quod universale metaphysicum non est universale in actu quia licet non repugnet esse in alio singulari ... et inferiori quod quod libet est ipsum ... in ... sub ... quia in ... ad esse ... quia non est tale ... in potentia proxima ... dici de quolibet ... paucis ... exposuit ... ut ... dicat ... sed tale ... est universale in actu, quod deficit et ... ferentia ... ipsum idem aliqua identitate ... praedicabile de quolibet in dividuo, ita quod quod libet sit ipsum. Firmatur ... auctoritatibus.

Impugnatur 2a sententia quia ... qui ... universalem affirmatur ut dicatur quod ex aptitudinibus ad dici de, et ad esse in una ... ratio ... constituit ... universalis: ... praedicandum ... indifferentia positiva ... sed dicit quod Doctor ibi tantum dubitative loquitur ... tamen ... affirmative resolvit quod ...

Tunc quia illa indifferentia positiva est ad praedicari, et ad esse, et ad praedicandum ... ad indifferentia ad praedicari et ad indifferentia ad esse? Si ... habemus ... quia nihil aliud est aptitudo ad praedicari quam indifferentia positiva ad praedicari ... aptitudo ad essendum ... universalis ut volunt ... indifferentiae ... sustinent auctores opinionis 2ae. Patet quia nihil aliud est aptitudo ad essendum quam indifferentia positiva ad essendum ... universale ... indifferentia positiva ad essendum et ... aptitudine ad essendum ... Si dicant ... quod magis credo ... ex illa indifferentia ... ad indifferentia ad essendum, et indifferentia ad praedicandum quia indifferentia positiva ... ad indifferentia positiva specificatur ... hoc nec in doctrina Communi nec in doctrina ipsorum ... potest ...

Probatur ... Si illa indifferentia positiva ... sit ... ad indifferentia positiva ad essendum, et ad praedicandum ... genus ad ista, et istae ... indifferentiae ... duo universalia ... quia conveniunt in ratione indifferentiae positivae et differunt ... dici de; sed ex hoc sequeretur quod darentur decem universalia ... quinque ... in indifferentia positiva ad praedicari et quinque sub indifferentia positiva ad esse quod est contra doctrinam ... ipsos tenentes cum Communi universalia esse tantum quinque ... quia ipsi ... quod aptitudo seu indifferentia ad essendum et aptitudo seu indifferentia ad praedicandum sunt ... realiter identificatae, sed si constituerent duo universalia ... nec possent realiter identificari nec ... Tunc quia philosophatur ... de universali logico, ut ... metaphysicum non constituitur ... proportione ... ad ... positiva praecindente ab indifferentia seu aptitudine ad essendum, et ab indifferentia seu aptitudine ad praedicandum ... logicum per talem indifferentiam ... Communis ... universale metaphysicum constituitur formaliter per aptitudinem remotam seu indifferentiam negativam; sed ista ipsa aptitudo ... per aliquam indifferentiam positivam ad essendum in pluribus ... Communiter ... constituitur per communitatem, seu per aptitudinem ad esse in pluribus. Tunc quia implicat concipi universale quin concipiatur ut praedicabile de pluribus ... indifferentia positiva ... praescindente a praedicabilitate ... quidditative ... concipi qui ... constitutivum praecindit. Probatur ... implicat concipi universale ... ordine ad plura ... superius ad inferiora, qui concipiatur ut praedicabile de illis; sed implicat concipi ... superius ad inferiora ... universale fit per actum intellectus comparantis naturam ad inferiora ... dici, et ... ipsi ... Probatur ... relatio superioritatis est formaliter ipsa praedicabilitas ... relatio superioritatis ad inferiora ... universale ... inferioritas ad superius ... praedicabile ... inferioritas est formaliter ipsa subjicibilitas ... superioritas est formaliter ipsa praedicabilitas de ...

Impugnatur 2a Sententia: tum, quia aptitudo ad essendum non est quid primo inventum in ente, ut postea videbimus. Tum quia ente loquendo ut a metaphysico dicitur, dicitur ente in essendo, et metaphysice in essendo: ergo quia ente metaphysice constituitur per aptitudinem ad esse in, logice vero per aptitudinem ad praedicari. Impugnatur 3a: tum, quia Doctor citatus affirmat, quod nulla illarum aptitudinum est essentia universalis, et alia pars: ergo utraque aptitudo non est constitutiva universalis. Tum, quia quaecumque ultima differentia constitutiva est indivisibilis; sed illae duae aptitudines facile distinguuntur: ergo integrant unam naturam universalis constitutivam.

Probatur positiva 1o: illud est ratio constitutiva universalis quod perfecte ... respicit et illud est prius quod ... [illegible]

[illegible]

Probatur ... [illegible]

[illegible]

Si praedicabilitas seu aptitudo ad praedicari ... [illegible]

[illegible]

Probatur 3o ... [illegible]

Arguit: in pro indifferentia positiva [illegible] unde Citatus ait [illegible] in actu est illud quod habet unitatem indifferentiae [illegible] [illegible] propria [illegible] ut dicunt [illegible] [illegible] [illegible] inquit [illegible] cognoscere [illegible] [illegible] sub quanta ipsa [illegible] [illegible] [illegible] universale constituitur per indifferentiam positivam. Respondeo [illegible] ibi non loquitur de indifferentia positiva praescindente [illegible] indifferentia positiva [illegible] quae est ipsa aptitudo [illegible] Patet ex ipsa littera; ubi [illegible] loquitur de infra [illegible] [illegible] Sed hoc solum est verum de indifferentia positiva [illegible]: [illegible] loquitur [illegible] quam [illegible] in nostra opinione requirit habere [illegible] [illegible] sicut [illegible] constitutivum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] realitate [illegible] quia hoc [illegible] [illegible] in nostra sententia [illegible] indifferentia positiva praescindens constitutivum universale [illegible] [illegible] [illegible] dicitur indifferentia positiva praescindens [illegible] quia [illegible] praedicabile. Unde argumentum potest [illegible] [illegible] [illegible] patet adoque [illegible] sonantes indifferentia.

Arguitur [illegible] modo philosophari [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] universale metaphysicum [illegible] [illegible]; sed universale [illegible] constituitur per indifferentiam negativam: ergo universale [illegible] constituitur [illegible]. Respondeo distinguendum [illegible] universale [illegible] constituitur per indifferentiam negativam [illegible] [illegible] et suppositum [illegible] [illegible] indifferentia negativa praescindentem [illegible] [illegible] potest [illegible] [illegible] universale metaphysicum [illegible] [illegible] aptitudo remota [illegible] per [illegible] negativa quae est ipsa aptitudo [illegible] indifferentia negativa [illegible] [illegible]; non autem per aliqua indifferentia praescindente.

Arguitur [illegible] constitutivum in actu requirit constitutivum in actu; sed universale [illegible] est constitutivum in actu, quia est universale in actu: ergo requirit [illegible] [illegible] in actu. Sed aptitudo [illegible] est aptitudo [illegible] [illegible] in actu [illegible] [illegible] [illegible] potest constituere aliquid in actu [illegible] ergo per indifferentiam positivam. Respondeo distinguendo [illegible] constitutum in actu requirit constitutivum in actu hoc est quod actualiter sit constituta [illegible], [illegible] requirit constitutivum in actu hoc est constitutivum quod sit actu [illegible] [illegible] sub distinguo quod sit actu [illegible] [illegible] quod sit actualis [illegible] similiter distinguitur consequens. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aptitudine non sunt aliquid in actu hoc est non [illegible] actualiter [illegible], nego non sunt aliqui in actu hoc est non sunt actus, sub distinguo non sunt actus [illegible] [illegible] non sunt actus [illegible].

Actus [illegible] [illegible] primus et alius secundus actus primus est aptitudo [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] quippe [illegible] est actus, [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] aptitudo [illegible] [illegible] [illegible] est actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] dicitur actus [illegible] Ad constitutivum actu non requiritur quod constitutivum sit actu [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actu sed aptitudine [illegible] sufficit quod [illegible] [illegible] [illegible] constituat quam [illegible] [illegible] aptitudo. Patet in hoc [illegible] [illegible] [illegible] per actum ratiocinandi [illegible] [illegible] rationalitatem quae est aptitudo [illegible] potentia ad ratiocinandum. Unde argumentum [illegible] [illegible] [illegible].

Retorqueri.

[illegible]

Sectio 3 [illegible]

Ad intelligentiam [illegible] ... nihil est in intellectu, quin prius fuerit in sensu [illegible]

[illegible]

Postea [illegible]

[illegible]

Deinde a Sensu Coi. emittit species eorundem objectorum in aliam facultatem magis interiorem,
quae dicitur imaginativa seu fantasia, de qua in 3.a parte dicetur, quae quidem magis
dicatur quod diu retinet et conservat species rerum sensibilium, quas Sensus Cois recepit, et con-
servare potest species etiam accidentes [illegible] absentia ... [illegible]
[illegible] denominatur a fantasia habet operationem. Fantasia dicimus, et componere
unam speciem cum alia, et sic ex speciebus auri et montis componit montem aureum. Per
fantasiam Cognoscimus res sensibiles tam praesentes quam absentes, per quod distinguitur
a sensibus exterioribus, qui solum percipiunt res praesentes; dispendet etiam a sensu Coi
qui [illegible] ... [illegible] operationes, nobis dormientibus, et fantasia illas exercet. hic
[illegible] ... sensitiva ... incipiunt intellectiones seu
ciscet intellus.

Intellus autem, ex divisione [illegible], propter tam diversa munera, quae
[illegible] videtur in intellu agente, possibili et operativo, non tamen quod agens possibilis et
[illegible] distinguant ut tres potentiae, sed ut tres vires, seu virtutes eiusdem potentiae.
[illegible] dicitur agens, quatenus facit ea, quae ab ipso producuntur. Dicitur possibilis, quatenus reci-
pit omnia ab ipso producta. Et dicitur operativus, quatenus per intellectionem ab ipso opera-
tam vitaliter operatur tendendo intentionaliter in obiectum. Intellectus agens habet duas
actiones ordinatas ([illegible] ... [illegible]) [illegible], [illegible]
intelligibile actu intelligibile. 2a est, [illegible] intellus actu intellus.

[illegible] ...
species rerum existentes in fantasia modo supradicto ab eamdem materiales, et
singulares. Tunc intellus agens illa spiritualizat, et transfert ex ordine materiali
ad ordinem spiritualem denudando eas ab omnibus conditionibus individuantibus
et corporalibus, et producendo cum fantasmate speciem spiritualem, et talis quo-
que species impressa intelligibilis in quantum eas representans [illegible]
intellus agentis. 2a est, quia intellus hac specie impressa intelligibili formaliter produ-
cit simul cum illa intellectionem, quae dicitur species expressa.

Huic duplici actioni correspon-
det intellus possibilis duplex pars. Una, qua recipit in se speciem impressam intelligibilem.
2a est, qua recipit in se speciem expressam seu intellectionem ab ipso ex speciei impressa
productam. Postea intellus operativus mediante intellectione seu specie expressa
tendit vitaliter in obiectum, illud sibi intentionaliter uniendo in quo stat formaliter
intelligere. Ex quo colliges, quod formaliter intelligere non est intellus agentis, nec possibilis
sed solum quatenus operativi. Unde ordine [illegible] intellus: producit
cum fantasmate speciem intelligibilem recepit [illegible] simul cum illa produ-
cit intellectionem, ipsam intellectionem recipit, et tandem mediante intellectione vitaliter
operatur tendendo intentionaliter in obiectum, quod est formaliter intelligere. his suppositis
inquirit [illegible] per quam et [illegible] intellus designatis [illegible]
logicum? quae inquisitio licet animastica sit, quia tamen [illegible] connexa
[illegible] nostrae, hic erit resolvenda.

Tres sunt sententiae. 1a ait, ut [illegible]
lem agentem producentem cum fantasmate speciem intelligibilem in quantum
non denudata a conditionibus individuantibus. haec [illegible]
te 2do [illegible] art. 2o. 2a affirmat, ut [illegible] possibilis [illegible]
[illegible] explicare [illegible]. 3a docet, hoc esse munus intellus operativi. Ita
plurimi Scotistae cum quibus Sit nostra.

[illegible] per intellum operativum.
[illegible] ex doctrina Sti. Magistri impugnatur 1a sententia: tum quia
[illegible] species intelligibilis non est nata cognita sine conditionibus individu-
antibus [illegible] cum principium, seu cum causa [illegible] cognitionis:
[illegible] intellus agens producens [illegible] speciem intelligibilem [illegible]
[illegible]. Tum quia unitas [illegible] ad inferiora, et adeo de
quibus potest praedicari. Sed illa species intelligibilis producta ab intellu
agente non representat naturam cum tali respectu ad inferiora, sed posius ut
abstracta, et separata a singularibus: ergo. Tum quia intellus illa actione
non cognoscit naturam: praedicabilitas illi [illegible], quae resultat ex cognitione
comparativa; [illegible] oportet cum Sto. magistro in 2o D. 3: 6. ex hoc
apparet improbatio [illegible] dicti, quod intellus agens facit universale in rebus
per hoc quod denudat ipsum quod quid est in phantasmate existens

Impugnatur 2a
tum quia intellus possibilis non est comparativus. Sed universale fit per cognitionem
comparativam: ergo. Tum quia recipere non est intelligere, seu cognoscere, sed
universale logicum fit per actum cognoscentis naturam cum ordine ad inferiora: ergo. Confir-
matur, quia intellectio seu actus intelligendi est ultima perfectio naturae vivae
[illegible] huiusmodi, quia est recta; [illegible] actus intelligendi, et per [illegible]
[illegible] intellus non fit ultima.

Probatur positive nostra ex dictis [illegible]
[illegible]: ergo fit per intellum faciendo illa intellectione. Sed non solum est intellus
quatenus operativus: ergo. probatur minor. Illa intentio fit per actum comparan-
[illegible] aliud: Sed solum intellus quatenus operativus comparat unum
ad aliud: ergo. patet minor, quia nec producere intellectionem comparativam, nec
[illegible] recipere est formaliter comparare, sed operari vitaliter per eam, quod convenit
[illegible] operativo: ergo. Item, quia nec intellus agens nec possibilis [illegible]
cognoscunt comparant aut discurrunt, sed solum intellus quatenus
[illegible] operativus: ergo.

[illegible] Sti. [illegible] intellus agens [illegible]
[illegible] aliquo modo [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] ... [illegible]. [illegible] ait: [illegible] intellus agens
[illegible]: ergo [illegible] [illegible] respondetur
[illegible] ... [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible].

Paixão deisto tomo 26

L. Lattre. 8.

[illegible] no. 8.
[illegible] 6. no. 5.

Dicimus quemadmodum de ratione actionis intellectus habere duas actiones quarum una est alia, ut proprie talis, quae spectat [illegible]; altera quae proprie est [illegible] [illegible] veram actionem, sive intentionalem et haec est ipsa intellectio. [illegible] ratio [illegible] ab intellectu practico actione reali [illegible] [illegible] [illegible] forma quae attinet ad intellectum speculativum. Unde intellectus agentis [illegible] per actionem veram et realem intellectionem [illegible] potest dici producere [illegible] [illegible] quoniam intellectio ab ipso producta deveniet praesupponit ad [illegible] [illegible] dicitur sicut in paragrapho sequenti.

Ad 2am respondet quod Doctor loquitur de universali representative [illegible] universali in praedicando. Vel dicendum quod species ex interna in phantasia est representativa rei singularis intellectus agentis denudando ipsam a conditionibus individuantibus producit speciem intelligibilem quae [illegible] metaphysice universalem. Patet ex ipso Doctore [illegible] inferius dicitur: quia intellectus agens facit aliquid representativum universalis [illegible] fuit representativum singularis [illegible] [illegible] intellectus [illegible] talis actio intellectus agentis terminatur ad [illegible] aliquam realem in existentia quae [illegible] representat universale in quantum universale [illegible] [illegible] Doctor loquitur de [illegible] praesentando [illegible] speciem intelligibilem representantem [illegible] metaphysice universale.

Arguitur

2. quidquid fit ab intellectu fit ab ipso ut agente; sed universale logicum fit ab intellectu; respondet distinguendo M. quidquid fit ab intellectu per actionem realem actione fit ab ipso ut agente. Nego; quidquid fit ab intellectu per operationem seu actionem metaphysicam, [illegible] universale logicum fit per actionem intellectus quia ista terminatur ad ens reale [illegible] operationem quae pertinet ad intellectum operativum.

Arguitur 3: natura abstracta a singularitate per intellectum agentem est singularis [illegible] universalis. Patet [illegible] quid inter singulare et universale non datur medium: ergo respondet distinguendo [illegible] quam: ergo universale metaphysice [illegible]; universale logicum nego. Et distinguo probationem inter singulare et universale metaphysicum non datur medium [illegible] inter ad [illegible] et universale logicum [illegible] [illegible] [illegible] universale metaphysicum [illegible] [illegible] communitatem negativam. Sed natura abstracta per intellectum agentem est cum communitate positiva. [illegible] natura abstracta [illegible] [illegible] [illegible] quia natura abstracta a singularitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Respondet negando [illegible] et distinguendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singularia [illegible] [illegible] communitatem nego.

Arguitur: natura sic abstracta potest [illegible] in omnibus simpliciter; ergo [illegible] communi. Respondet distinguendo antecedens: [illegible] [illegible] simul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura simul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simul [illegible] [illegible] natura [illegible] [illegible] a parte rei ante abstractionem intellectus agentis; ergo si natura abstracta est universalis [illegible] [illegible]. Respondet natura abstracta ab intellectu agente habere [illegible] universalitatem [illegible], ista enim habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abstractione [illegible] abstracta.

Arguitur 4: [illegible] [illegible]

[illegible] determinato ait: non tamen est tale [illegible] proxima [illegible] dicitur quolibet, si [illegible] est [illegible] proxima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] universale per intellectum possibilem. [illegible] quia [illegible] [illegible] intelligere est quoddam pati, sed universale fit per [illegible] intelligentis: ergo per intellectum possibilem. Respondet quod intellectus possibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab intellectu agente producta sed etiam [illegible] [illegible] denominationem [illegible] ab intellectu agente producta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extendentia intellectus operativi. [illegible] [illegible] [illegible] intellectus operativi praecedit 2a ad illam sequitur. Doctor [illegible] loquitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur minus intellectus operativus quo sensu intelligitur [illegible] [illegible] in confirmatione dicitur quod intelligere est quoddam pati praesupposito universali formali.

Quaestio 4a per quam operationem intellectus fiat universale logicum

Ex dictis intellectus noster triplici gaudere operatione quarum 1a est simplex apprehensio 2a judicium seu comparatio, 3a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comparatio intellectus est duplex: nempe simplex et composita. Simplex est qua intellectus cognoscit naturam in ordine ad sua inferiora, absque eo quod actualiter [illegible] [illegible] [illegible] aliquid. [illegible] [illegible] [illegible] homo est praedicabilis de pluribus quae etiam dicitur praedicatio signata. Comparatio composita est qua intellectus comparat naturam ad inferiora ipsam [illegible] de illis actualiter praedicando. Exempli gratia Petrus est homo, quae etiam dicitur praedicatio exercita. Quaeritur [illegible] [illegible] universale fiat per comparationem simplicem [illegible] compositam; [illegible] per simplicem, [illegible] pertineat ad 1a [illegible] ad 2a intellectus operationem.

[illegible] universale logicum fit per actum comparativum simplicem pertinentem ad 2a intellectus operationem. [illegible] [illegible] est communis [illegible] [illegible] contra plures [illegible] [illegible], [illegible] operationem simplicem [illegible] intellectus operationem pertinere [illegible] [illegible] [illegible]: universale est [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible], quo natura cognoscitur aptitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus est comparativus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine ad plura [illegible].

firmat, quia ut dicimus agentes de enuntiatione, alia intentio qualis est
ultra logica, sunt per actum comparativum intellectus: ergo. Probatur 1a pars
operatio est illa intellectus, quae supponit 1am operationem, et ad illam sequitur 2a
operatio; sed actus per quem fit universale supponit 1am operationem, et ad illam se
quitur, ergo attinet ad 2am intellectus operationem. Probatur minor: simplex comparatio
quam a cognoscit praedicabilis de inferioribus, supponit simplicem cog
nitionem naturae et inferiorum: ergo supponit operationem 1am. Confirmatur: juxta Divum Thomam in lo
co 23, intentio 2a dicitur causari per actum intellectus negociantis circa
res intentionis: ergo juxta Divum Thomam actus per quem intellectus causat intentiones
2as, scilicet relationem rationis, supponit 1am operationem intellectus: ergo.

Arguitur contra 1am par
tem: implicat aliquid constitui per respectum ad suppositum; sed singularia
sunt inferiora, et sunt opposita universali: ergo universale non constituitur per respectum ad in
feriora; et per consequens non fit per actum comparativum. Respondetur negando
minorem, patet constituitur talis per respectum ad filium, qui relative opponitur ipsi:
et est sic in omnibus relative oppositis, qualia sunt universale et singularia.

Arguitur contra 2am partem: non datur actus compa
rativus intellectus pertinens ad 2am intellectus operationem qui non sit affirmativus, vel ne
gativus; sed actus comparativus simplex nec affirmat, nec negat: ergo non attinet
ad 2am intellectus operationem. Respondetur negando majorem, nam actus dubitandi attinet
ad 2am operationem, et nec affirmat aliquid nec negat, datur ergo 2a operatio sine
affirmatione et negatione. Patet ex Divo Thoma supra citato dicente: omnis 2a intentio
et relatio rationis non quaecumque, sed pertinens ad extremum, et actu intellectus com
ponentis, et dividentis, et saltem conferentis unum ad alterum. Unde per illi
componentis exprimitur comparatio affirmativa; per illud dividentis, datur intelli
gere negativa: per illud autem conferentis comparatio, quae nec affirmat,
nec negat. Et dicitur: quod affirmat signate, non exercite.

Dubium 3: An universalitas possit convenire naturae omnino immulti plicabili?

... intelligentia notandum 1o quod universale per se loquendo non requirit existentiam
alicujus inferioris, quia si etiam nullum individuum homo existeret, non posset
negari de illo praedicato... Unde Angelus et alii realis possunt effi
cere universalem, absque existentia alicujus inferioris. Sed quamvis
... tamen, quia omnis nostra cognitio pro hoc statu incipiat a
sensibus, quia nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu, et sensu
solum percipi ea, quae actualiter existunt, nequit intellectus pro hoc statu
... efficere universale, quin aliquod inferius actu existat, quamvis
interim existentia inferioris sit necessaria per se ad universale, sed tantum
per accidens.

Notandum 2o quod universale non requirit plura inferiora actualiter exis
tentia, quia natura solis, et lunae non habent nisi unicum individuum, quia
tamen possunt existere plures soles, et lunae, ideo illae naturae sunt
multiplicabiles, et sunt consequenter universales. Difficultas ergo est an universalitas possit
convenire naturae omnino immultiplicabili a parte rei, sicut communiter
ponunt esse naturas angelicas quas judicant immultiplicabiles
... argumentum autem ad universalem requiratur, quod natura sit immultipli
cabilis, ita quod licet non habeat plura inferiora actualia, habere tamen
plura possibilia. Affirmativam partem tenent Cajetanus, et alii plures communiter
defendunt scotistae, quibus etiam aliqui thomistae adhaerent.

Dico:
ultra aptitudinem universalis requirit quod sit multiplicabilis, adeo ut natura im
multiplicabilis non sit fundamentum universalis logici. Ita Subtilis magister
in 1o dist. 3a et 2o dist. 3 ... quem sequuntur omnes ejus discipuli, et ex
schola thomistica. Probatur 1o: universale sumitur actu praedicari de pluribus Concl.o 3
ex 3... sed natura immultiplicabili in plura individua impossibile est concipi
... secundum praedicabilis de pluribus. Confirmatur quia ... ...
... ad impossibile; sed universalitas est aptitudo ... praedicari
... ergo si talia plura sunt impossibilia nequit dari ... aptitudo
... ad praedicari de illis.

... ad 2o: aptitudo secundum repugnantiam ...
... est fundamentum universalitatis, sed natura ... non habere
... secundum repugnantiam ad pluralitatem: ergo ... Respondet Cajetanus
... naturam habere et apparentem aptitudinem ad pluralitatem
... habeat ab intellectu. Sed contra, quia ... natura ... est
... et concipit ab intellectu ut multiplicabilis ...
... opposita ... Sed hoc repugnat ...
... ut praedicari: ergo

Urendo quia simpliciter [illegible] multiplicabilis [illegible] individuis [illegible] una [illegible] multiplicar[illegible] [illegible]

[illegible]

Respondent aliqui [illegible] Angelica [illegible]

[illegible]

Respondent alii [illegible] Angelica [illegible]

[illegible]

Arguitur [illegible]

[illegible]

Arguitur [illegible] Gabrielis de Gabriele [illegible]

[illegible]

Arguitur 3. [illegible]

[illegible]

Quaestio 6ª Universalia Sint tantum quinque

[illegible] Sunt haec: genus, species, differentia, proprium et accidens [illegible]

[illegible] Sed loquimur de [illegible]

[illegible] praedicabilia [illegible]

ridicula sunt tantum quinque, nempe genus, species, differentia, proprium, et accidens. Ergo [illegible]
D. Mag. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praedicat [illegible] [illegible] in quid, in
quale; si in quid, vel dicit totam essentiam, et sic est species: [illegible] partem essentiae, et sic [illegible]
praedicat in quale, vel in quale essentiale, et sic est differentia, vel in quale accidentale, et
hoc dupliciter: quia praedicat accidens connexum, [illegible] [illegible] [illegible] subiecto, et sic
proprium, vel praedicat aliquid extraneum, et non necessario connexum cum subiecto, et sic est accidens
praedicabile; sed nullo alio modo [illegible] aliquid de aliquo, praedicari [illegible].

Arguitur 2°: quot modis
dicitur unum oppositorum, tot et reliquum, ex Arist. in [illegible] C. [illegible]; sed universale, et singulare
sunt opposita, et singularia sunt infinita, ergo et universalia sunt infinita. Ergo praedicamenta
[illegible] [illegible] praedicabilia. Respondet ad [illegible] [illegible] quot modis dicitur unum oppositorum
[illegible] [illegible] et quatenus opposita, tot et reliquum, [illegible] materialiter, [illegible] [illegible]
[illegible] sub ratione oppositi, nego: et dicere, quod tot sunt [illegible] [illegible] [illegible] unius
[illegible], quot alterius; [illegible] [illegible] tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alterius
quia albus et niger [illegible] [illegible] [illegible] sunt opposita, et quomodo dicitur unum, tot modis
[illegible] [illegible] tot sunt individua nigredinis quot albedinis, nec tot [illegible] [illegible] quot in-
iusti, [illegible] [illegible] antecedenti negat consequens, nam numerus praedicamentorum [illegible]
[illegible] ex diversis modis essendi, qui sunt decem, et numerus praedicabilium sumitur ex diversis
modis praedicandi, qui sunt tantum quinque, ut patet in probatione.

Arguitur 3°: ens est universale, sed non
est genus nec aliquod ex assignatis: ergo plura sunt [illegible], [illegible] [illegible]: sed est aliquod ex illis quinque
[illegible] [illegible]. Respondet ad [illegible] quod ens non est universale, sicut nec transcendentia, ut significat Arist. [illegible]
[illegible] C. 6 et 4 metaph. textu 6, quod etiam sentire videtur D. Th. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] quod ens est universale transcendentale, non autem praedicamentale, et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] praedicamentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] praedicamenta et [illegible] [illegible] [illegible] D. Th. [illegible]

Respondet ad 4 quod definitio [illegible]
[illegible], quia non habet unum praedicandi modum determinatum, sed praedicat quasi [illegible]
modos, in quid, quia includit, et in quale, quia continet differentiam [illegible] [illegible]
[illegible] est definitio, quia [illegible] constet ex genere, et differentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modum unum; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible]
[illegible] definitum, quia habent eundem modum praedicandi.

Arguitur 5°: haec praedicatio: Deus est homo, non per-
tinet ad aliquod ex praedicabilibus assignatis: nec istae: Deitas est persona: ergo [illegible] [illegible]
[illegible]. Respondet ad [illegible] quod pertinet ad accidens praedicabile, licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], praedicatur ibi contingenter, quia humanitas contingenter convenit Deo. Ad [illegible] quod
[illegible] [illegible] ad [illegible] praedicabile [illegible] personalitas contingenter convenit [illegible], quia potest [illegible]
[illegible] ab [illegible] subiecti corruptione, ut patet in mysterio incarnationis.

Arguitur 6°: existentia est praedicabilis de
[illegible], sed non est aliquod ex praedicabilibus [illegible] [illegible] individuum vagum [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquo ex assignatis: ergo plura sunt. Respondet ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] sumat [illegible] aptitudinaliter [illegible] [illegible] proprium [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] subiecti [illegible] convenit [illegible] [illegible]; si autem sumatur actualiter, [illegible] [illegible]
[illegible], licet non sit accidens, [illegible] [illegible] accidens praedicabile, nam existentia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praeiudicio essentiae [illegible]. Ad [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] significat aliquid [illegible] [illegible] indeterminatum [illegible]
[illegible] individuum vagum, et hoc modo non est universale, quia non importat unum cum pluribus;
[illegible] [illegible] [illegible] conceptu [illegible] individui quatenus potest dici de hoc [illegible] individuo,
[illegible] [illegible] ad speciem.

Arguitur 8°: [illegible] accidens est genus, vel species, quia praedicat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut patet in colore respectu albedinis et nigredinis: ergo [illegible] [illegible]
[illegible] praedicabile. Respondet quod accidens potest comparari vel ad sua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] praedicatur ut color ad albedinem et nigredinem, vel ad subiectum, [illegible] accidentaliter denomi-
nat [illegible] [illegible] [illegible] constituit genus, aut speciem; [illegible] [illegible] [illegible] compa-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens comparatum
[illegible] ad subiectum [illegible] [illegible] praedicabile ut [illegible] [illegible] [illegible] comparatum ad subiectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genus [illegible] speciei constituendo.

Arguitur 9°: species [illegible] [illegible] [illegible] genus praedicat de suis inferioribus [illegible]
[illegible] [illegible] tantum 4. patet [illegible] [illegible] genus, [illegible] praedicat, [illegible] dici totam naturam [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] individuis: ergo. Respondeo negando [illegible] [illegible]
speciei: [illegible] species dicit totam naturam [illegible] individuis; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
individuatione; [illegible], quae est tantum pars essentiae illorum, nego. [illegible] [illegible] [illegible]
in hoc, quod natura generica [illegible] contrahitur [illegible] [illegible] differentia essentiali, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura generica non est tota essentia speciei, [illegible] [illegible], et
species contrahitur ad individua per differentias individuales quae non sunt essentiales
nec expectant [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] individui, [illegible] [illegible] pertinent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] individua essentialiter differunt [illegible] ex differentiis individualibus. Unde [illegible]
naturam specificam de individuis praedicat totam essentiam, et praedicando naturam genericam de specie
tantum praedicat partem essentiae: ex quo patet, quod non eodem modo praedicatur genus, et species.

[illegible] 7 a universale sit genus ad quinque praedicabilia.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nec sunt genus nec species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intentionem [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] in hoc sensu quaerit [illegible] sit genus ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] genus ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] comparat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praedicat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
differentiis, proprio, et accidenti: ergo [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

per praedicari de pluribus sicut ultima. Confirmatur quia iste praedicationes genus universale species est universale sunt essentiales: ergo.

Arguitur 2o: Si ultra esset genus, tunc aliqua species praedicaretur de suo genere; sed hoc est impossibile: ergo. Probatur maior: tunc genus esset una species universalis, sed praedicaret directe de natura sic universale est genus: ergo esset una species [illegible] praedicata praedicaret de alia; sed hoc repugnat dici: ergo. Maior constat, quia species esset una species universalis, sed praedicaret de aliis speciebus sic genus est species, differentia est species, et sic de alii: ergo. Item quia oppositum, nequit praedicari de opposito, sed tunc praedicaret species de genere, quod est ejus oppositum: ergo. Item quia tunc inferius poneretur supra superiorem et superius infra inferius; sed hoc repugnat: ergo. Maior demum quia dicendo universale est genus, superiorem quod est superius ad genus ponitur infra illud, et genus quod est inferius, ponitur supra universale quod est superius: ergo in sequentibus [illegible] [illegible] genus [illegible].

[illegible] Scotistae satisfaciatis nota

ex D. Supracitato, quod una 2a intentio potest fundari supra alia, quod potest intellectus 2a intentione reflexe cognoscere, et ipsi alteri comparari [illegible] rationis, atque ita operando fundare superiorem alia 2a intentione: sic supra 2a intentione generis fundat 2a intentione speciei eo quod genus comparatur universali, ut inferius suo superiori, et tunc 2a intentio fundata denominat intentionem fundatam, et potest de illa praedicari. Sic in proposito exemplo, genus fundat genus, et denominative species. Unde ait D. quod intentio fundans sumitur ut quid, et intentio fundata ut modus, quod si intelligit, quando intentio est id, quod intelligit, tunc sumitur ut quid, quando autem est ratio sub qua aliquid intelligitur, tunc sumitur ut modus. Unde quando dicitur genus est species, genus sumitur ut quid, quia est quod intelligitur, species autem sumitur ut modus, sub quo intelligitur. Et aliud exemplum quando dicitur, plurale est singulare, plurale sumitur ut quid, et singulare ut modus.

His suppositis respondetur ad 1m quando dicitur universale est genus universale sumitur ut quid, et genus sumitur ut modus quia tenetur ex ratione sub qua universale consideratur, et comparatur ad sua inferiora. Unde ita species praedicatur de genere denominative non autem essentialiter. Ad 2m, quod una species praedicatur de altera denominative, quia quando species praedicatur de aliis universalis, sumitur ut modus sub qua ipsa alia concipiuntur. Ad 3m quod 2a intentiones opponuntur in utraque sumantur ut quid vel utraque ut modus, quando autem dicimus genus est species, genus sumitur ut quid et species ut modus, ideo oppositum praedicatur de suo opposito. Ad 4m, quod genus ut quid est inferius universali, at genus ut modus potest esse superius respectu eius conveniens, quod universale continetur accidentaliter sub genere.

Arguitur 5: genus debet praedicari univoce de suis speciebus sed ratio nequit sic praedicari de [illegible], quia entia realia et rationis nihil habent univocum. Sed entia, quae denominantur universalia sunt entia realia, ut alia entia rationis: ergo. Respondetur negando minorem. Ad probationem dicitur, quod quamvis entia quae denominantur talia esse possit abstrahi conceptus communis continens hic non loquimur de universali materiali ut 2a diximus, sed de universali formali, prout dicit 2a intentione concernentia; unde cum omnes 2ae intentiones universalis sint entia rationis, utique potest abstrahi ab illis per intellectum aliqua intentio universalis quae sit de omnibus communis univoce.

Arguitur 6: convenire debet convenientia essentiali omnibus speciebus suis universale solum convenit essentialiter generi, speciei, et differentiae, quae essentialiter praedicantur, proprio autem et accidenti accidentaliter convenit, quia ista praedicantur accidentaliter: ergo. Respondetur negando minorem. Ad probationem dicitur proprium, et accidens accidentaliter praedicari, aliunde vero, quod accidentaliter praedicari convenit eis accidentaliter, tunc est verum, sed falsum, quia talia essentialiter conveniunt proprio, et accidenti aptitudo ad praedicandum accidentaliter, sicut generi, speciei, et differentiae aptitudo ad praedicari essentialiter.

Quaeritur 2o, an universale in quinque [illegible] ita sit immediata? Respondetur negative et ratio, quia universale dividitur in illud, quod praedicatur essentialiter et quod praedicatur accidentaliter et postea ista duo subdividuntur in quinque praedicta, ut patet in quaestione praecedenti. Ex quo colliges quod universale non est genus proximum respectu istarum, quia cum prius dividatur per illas duas differentias praedicari essentialiter et accidentaliter constituet duo genera intermedia, quae postea dividuntur tanquam in species infimas in illa quinque praedicta, ut consideranti patebit.

Quaeres: quomodo sit obiectum adaequatum huius libri? Respondetur, quod obiectum adaequatum huius libri est universale sive praedicabile in communi. Probatur, quia habet rationes obiecti adaequati, hoc est enim esse quod passiones eius in quinque speciebus praedicari de pluribus habet existentiam, ut supra patet, huius species sunt species obiecti adaequati, quia [illegible] species essentia [illegible], et omnia quae alia ad species reducuntur ut species ad genus [illegible].

Quaeres 3 quomodo 2ae intentiones [illegible] praedicamentis [illegible] tractatum multae praedicantur occurrere inquiries 2ae intentiones de illis praedicamentis quaerit quomodo de eis praedicentur quod essentialiter, an accidentaliter et praemittendum est ratione quod praedicatio alia est exercita, et alia signata, quas declarat D. in 1 Posteriorum dicens, quod exercita sit illa quae [illegible] [illegible] signata vero quae fit per verba denotantia praedicari, exemplum huius ultima genus praedicatur de pluribus differentibus specie. Dicitur ergo quod ista 2ae intentiones possunt de eis praedicari exercite et signate.

Dico 1o quod si 2ae intentiones praedicentur de illis exercite, tunc praedicantur accidentaliter. Patet quia sicut accidentia praedicantur accidentaliter de suis subiectis, sed 2ae intentiones sunt relationes rationis et accidentia intentionalia: ergo quando 2ae intentiones praedicantur exercite de aliis, ut quando dicitur [illegible] est genus, homo est species, sunt praedicationes accidentales. Dico 2o: homo per se est species quae per se praedicatur de pluribus differentibus numero, aliud est praedicari per se [illegible] ergo 2a intentio speciei praedicatur per se de homine. Respondetur negando consequentiam distinguendo [illegible] homo per se praedicatur de pluribus, [illegible] per se applicatur supra subiectum, [illegible] de pluribus per se, vel per se applicando supra copulam; si per se applicatur supra [illegible] [illegible] intelligere quod praedicatio homo convenit per se Petro, Paulo, et quod est verum; si vero per se applicatur supra copulam significat quod praedicari de pluribus convenit per se homini et hoc est falsum, quia sicut species per accidens convenit homini, ita et praedicari de pluribus

Ita: quando dicit homo est species, vel est genus, isti predicatio sunt vere, quia attendunt [illegible] intentiones per accidens predicantur de illis. Resp. quod genus, et species possunt sumi formaliter et fundamentaliter, si sumantur fundamentaliter, ille predicationes utique sunt vere, quia actiones, quae [illegible] accipiantur, non sunt vere, nisi ab intellectu. Ita quia iste numerus [illegible] sunt vere, quia est genus [illegible] homo est species: quia quando intentiones necessario predicantur de illis. Resp. quod illae sunt vere, quia predicant intentiones materialiter, et deveniunt predicari in denexito [illegible] accidentaliter. Ita: non sequitur homo est species, sed Petrus est homo; ergo Petrus est species; sed ma. est vera: ergo illa est falsa: quia licet quod ultraque premissa est vera, sed ista non sequitur quia committit falaciam propter variationem suppositionis.

Dico 2, quando 2 intentiones dicuntur de suis signatis predicantur essentialiter. unde in ista predicatione: genus predicatur in quid de pluribus differentibus specie; species predicatur de pluribus differentibus numero [illegible] essentialiter. Patet quia dant per predicari de pluribus quod [illegible] differentia: quia [illegible] quod istae predicationes significant [illegible] nisi [illegible] intentiones [illegible] sic homo est animal [illegible]; Petrus est homo, [illegible] solvuntur quaecumque [illegible] possunt.

Queres 4, quomodo 2 intentiones de aliis 2 predicentur.

[illegible] quod una 2a intentio potest de aliis [illegible] predicari, ut genus et species [illegible] genus: quaeritur quo modo essentialiter, vel accidentaliter predicentur. Dico 1, 2a intentio quae de aliis predicatur [illegible] predicatur essentialiter, si autem sit disparata, et respectu predicatur accidentaliter. Patet quia [illegible] ut genus [illegible] et [illegible] ut modo essentialiter, vel si predicetur 2a intentio disparata, ut genus est species, [illegible] ut [illegible] accidentaliter.

Dico [illegible] [illegible] [illegible] modum quo [illegible] intentio [illegible] modus [illegible] intelligendi, ut sunt 2a intentiones, non implicat [illegible] modus [illegible] [illegible] ut quid et alter ut modus. [illegible] intentio potest [illegible] [illegible] 2a intentio. [illegible] quia [illegible] [illegible] quod habet ex comparatione intellectus, quod [illegible] intentionibus [illegible] convenit.

Queres

[illegible] in actuali predicatione [illegible] [illegible] difficultas non proprie de predicatione signata [illegible] 2 intentionis, [illegible] species potest predicari de individuis, [illegible] quod in hac [illegible] [illegible]. Sed de predicatione exercita et [illegible] 2 intentionis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in predicatione exercita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalis [illegible]. Patet [illegible] quia [illegible] homo est [illegible] [illegible] [illegible] a subiecto. [illegible] indifferens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Probatur 1a pars: tum quia [illegible] quod [illegible] [illegible] predicatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicari [illegible] [illegible] exercita, quia [illegible] in quantum predicatur [illegible] exercita [illegible] [illegible] [illegible] extrahatur [illegible]: quia tunc quia aptitudo [illegible] predicari de pluribus simul. Sed quando [illegible] predicatur [illegible] de inferiori non comparatur cum aptitudine [illegible] indifferentia ad simul [illegible] predicari: quia illa [illegible] [illegible] [illegible] dicentes [illegible] [illegible] indifferens [illegible] et quod illa indifferentia [illegible] tionis: quia

Dices: haec predicatio Petrus est homo convenit sic homo est [illegible]: quia [illegible] predicatur homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] distinguendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aptitudinis [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible]: actu [illegible] compatitur [illegible] aptitudinem [illegible] [illegible] compatitur [illegible] [illegible] aptitudinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compatibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] individuis non compatitur cum actuali divisione [illegible] exercita [illegible] [illegible]. hec doctrina patet in indivisibili quantitativo, cuius actus [illegible] est divisio actualis, per quam [illegible] illud unum divisibile. Similiter mors est actus [illegible] [illegible] mortalis et hoc [illegible] [illegible] morte.

Disputatio 2 de genere primo predicabili

Quo. 1a an definitio generis sit conveniens

Pro intelligentia suppono [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitio [illegible] illud potest sic definiri: [illegible] de pluribus differentibus specie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conceptu [illegible] [illegible] conceptus [illegible] differentialis. Sed in conceptu generis isti conceptus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponendum quia [illegible] [illegible] predicari [illegible] in quale: [illegible] predicatur in quid [illegible] predicatur essentialiter substantive, [illegible] perfectionis [illegible] [illegible] [illegible] ut cum dicimus Petrus est homo, [illegible] ut homo est [illegible]. [illegible] predicatur in quale [illegible] adiective, [illegible] [illegible] accidentis, et qualificantis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis sicut cum dicimus homo est rationalis sive accidentalis, [illegible] homo est albus.

Suppono 3, [illegible] [illegible] [illegible] definivit [illegible] [illegible] [illegible] quod predicatur de pluribus differentibus [illegible] [illegible] [illegible] de quid [illegible] quaeritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Angelicus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Haec definitio generis [illegible] [illegible] [illegible] est optima. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patet, tunc quia illa definitio est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constat ex genere et differentia, [illegible] predicari [illegible] [illegible] in quid genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lo cap C. 4, et [illegible] cap. C. [illegible] et 3 [illegible] C. [illegible]

Arguit 1o Dua ra phoz. mate C.e 4: Solius speciei est definio; ergo. Pfirmat, quia genus non dat genus alias daret processus in infinitum; ergo definio generis non datur. Ad primum conced. Confirmat 2: haec definio datur de genere: ergo si datur de genere, definitum ingreditur definio. Ad 1 distinguendo ans: solius speciei tanquam quid tantum ut modus est definio, neg.; solius speciei tanquam quid praecise, nego. Dicitur genus esse species ut modus in ordine ad ea ut sic, quod genus adquirit per accidentia, et hoc sufficit, ut definiri possit. Ad 2a confirmae distinguo antecedens: generis non datur genus essentiale, conced.; accidentale, nego. 2 alit, generis non dat genus ut quid, conced.; ut modus, nego. Genus quod hic definitur est genus ut quid et essentiale; at genus, ex quo eius definio constat, est tantum ut modus, et accidentale. Ad 2 dicitur quod genus definitum est genus ut quid, et genus ex quo constat definio, est genus ut modus; quare definitum non ingreditur suam definionem.

Arguit 2: ista definio datur per 2 praedicat, quod significat actum praedicandi, sed actus praedicandi non est de essentia generis, immo dicitur esse, quod in actu aliquo praedicare et perseverat raro... ergo. Item, quia de genere, quod praedicatur de pluribus differentibus genere ut vivens de animali et planta, quae genere differunt; ergo male definitur genus. Resp. Solutio, quod praedicat de pluribus differentibus specie ad 2m dicitur quod hoc praedicat in definione generis significat aptitudinem ad praedicandum non autem actum praedicandi; quare in definione non designat actum, sed aptitudinem. Praeterea quod quando dicimus quod [illegible] in actuali praedicatione intelligendum est de praedicatione specifica, non significatur ad aliud distinguo ans: praedicatur de pluribus differentibus genere, quatenus genera sub se habent, quae [illegible] sunt genera species, conced. Ad explicandum possunt praedicari de suis inferioribus, et sic sunt genera et [illegible] species, et sic sunt species.

Arguit 4 ans ut sic praedicat de pluribus differentibus specie, sed non est genus, quod est unus generis, non est alius ad definitum, ergo sequens. Ad 4 dicitur praedicat in quid de animali et ... sensitivo, quae specifica differentia, sed non est genus, quia non ponitur in linea praedicamentali; ergo. Ad 1 ans distinguendo ut in praecise definitum, et in definio praedicat de pluribus differentibus specie, nego; in positivo finitum, conced.; et distinguo: in praecedenti definitum ut intentionem generis, conced.; in posito definitum, sed distinguo: non est genus praedicamentale, conced.; genus transcendentale, nego. Ad quartum dicendum, quod ens ut sic est genus transcendentale sensitiva et vegetativa quidam... completa, sed incompleta, quia est essentia, et incompleta, ideo ... in praedicamentali in qua solum nata complexa collocantur.

Arguit 6: in ... ... nec album, nec coloratum, praedicat genus de suis inferioribus. Sed praedicat in quale, et non in quid, quia coloratum explicat qualitatem corporis: ergo. Resp. quod genus semper praedicatur in quid ... considerando ... distinguendo: praedicat de albo in quid ... ... neg. Ad 2 dicitur ... Corpus in quo album ... de corpore praedicat coloratum in quale, sed respectu ... non est genus, sed accidens, ... de albo praedicat in quid ... genus ... essentiale.

Dices: quod praedicta definio sit quidditativa? Resp. affirmative, ... quidditat per praedicari de pluribus quod est distinctiva ... et sequens ... quidditativa generis, et per alias particulas, quae explicant eius quidditatem differentia. Sed hoc ita intelligendum, quod non sit pure quidditativa, sed per accidens ... ... differentibus specie, quae particulae non significant aliquam partem constitutivam generis, sed eius correlativum, quod est extrinsecum generi. Dices: definio quae datur per ... ... sed praedicta definio datur per aptitudinem ad praedicandum, quae est accidentalis: ergo. Respondetur negando, quia sicut patet in re ... aptitudo ad praedicandum est accidentalis, sed ... [illegible].

Quaestio 2 qua natura sit definitum in definione generis. §

Ex ... genus sit quid concretum accidentale, dicens pro formali 2 intentionem, quae ... ... natura, quae ... 2a intentione denominatur ... in qua ... ... quaeritur quae natura sit definitum ... ... 2a intentio denominans naturam, ... intentione ... ...

... ... in definitione generis, et in ... ... natura, et 2a intentione ... ... quod definitum in definione generis est natura generica, ut denominata ab intentione ... ... opinione ... divi Thomae. ... ... Dices 2 ... definitum ... definione esse 2a intentione connotante naturam genericam, quae sequuntur ... ... disputatione ... Divi Thomae in ... 18 ... 2a ... 9o ... ... 2a, ... sequuntur Cajetanus ... de genere, et alii Thomistae.

Resp. ... definitum in definione generis non est ... natura, et 2a intentione, nec natura ut prout denominatur a 2a intentione, sed solum a 2a intentione prout connotat naturam genericam. ... ... probatur ... quia ... ... ens per accidens non definiuntur, sed aggregatum ... ... et 2a intentio ... ... ens per accidens ... ... et ... quae nec habent ... ... definiri ... ... definio et definitum convertuntur. Sed non valet ... 2a intentio generis ... natura generica ... ... differentibus specie ... quid ... ...

... ... definio generis ... ... accidens ... in obliquo ... ... est definitum ... ... definio ... ... intentione ... ... ergo

ssimaru adherdu ē definio: competere accidentali suo definito, quia nichil
magis intrinsecum et essentiale alicui quam propria definio. definis generis
per accidens convenit nae denominale a 2a intentioe: ergo prov. ant.: definio nequit
convenire nae nisi ratione 2a intentionis; sed 2a intentio per accidens convenit illi: ergo. 2a natura
convenit ut sic, sed 2a intentione non pertinet perse ad logicam sed per accidens ergo non definit
perse ab illo.
Provat 3 pars illud ē definitum in definione cui perse convenit definio;
sed definio generis perse convenit 2a intentioi in recto, apta predicari de multis ē quid
intentionale, quod nequit convenire perse naturae, nisi intentioi: ergo. 2a definitum debet esse
ejusdem speciei, sed sola 2a intentio ē ejusdem speciei in omnibus generibus, quia natura
denominata modo ē substantia, ut animal, modo per accidens ut color, modo entis rationis ut
relatio: ergo confirmatur quia unica definio debet esse unius speciei: sed sola 2a
intentio habet unicam essentiam, quia natura potest esse 3a substantia, 2a accidens
3a realis, 3a rationis: ergo confirmatur 2a quia definio debet esse raro univoca, in qua in-
feriora univoce conveniant; sed inferiora solum conveniunt univoce in 2a intentione:
ergo.
Arguitur 1o definio generis non convenit perse intentioi 2ae sed naturae, nam ista ē quae
predicatur de pluribus, non illa: ergo confirmatur, quia istae propositiones sunt falsae: individuum
est species: species ē genus; istae autem verae: Petrus ē homo: homo ē animal: ergo 2ae intenti-
ones non predicantur sed natura. Respondeo negando ant. ad cujus implicitam probationem dicitur quod
quamvis 2a intentio non predicetur de pluribus exercite, predicatur tamen de plurib-
us signate, et cum definio generis det per particulam signatam et tota ratio sig-
nandi conveniat 2is intentionibus, inde ē quod dicitur perse competit definio. ad confir-
mationem dicitur quod propositiones sunt falsae, quia sunt exercite, et 2e intentiones
solum predicantur de illis pluribus signate; aliae autem sunt verae quia quod sig-
natur in 2is intentionibus exercetur in illis. Arguitur 2 definitum perse in de-
finione generis ē illud cui definio convenit ut quod: sed hic convenit naturae: ergo.
Prob. mi. illud perse definitur quod perse significatur per concretum genus; sed natura ē
quod per significatur: ergo. Respondeo ad 2am negando min. definitum enim totale ē
duplex, ut quod et ut quo. definitum totale ut quod ē illud cujus essentia per
definitionem explicatur, ut album in hac definitione: ut album ē disgregativum
visus: definitum totale ut quo ē ratio propter quam definio competit definito
totali ut quod, sicut ē albedo in predicta definitione, ex quo patet, quod natura in defini-
tione generis nec ē definitum totale ut quod, nec definitum totale ut quo, quia de-
finitum ut quod ē genus, et definitum ut quo ē 2a intentio. Quia ergo definitio
convenit per accidens naturae, in quantum substernit 2ae intentioni quae perse defi-
nitur, ideo potest dici definitum materiale, sed non ē non esse definitum perse ad
3: quod maior ē falsa, ut in sequenti dicitur. Queres 2o quid significetur
et perse concretum, quia concretum ut dici duo, ut dictum ē non tamen utrumque pa-
re, et in recto sed unum perse et in recto, aliud vero solum connotative
et in obliquo, ideo potest dubitari quid dicatur perse et in recto, tamquam vero sub-
jectum suppositum habens illam ut quidam resolutio istius ad solutionem quaestionem
praesentis...sit ... nam qui asserunt definitum perse in defini-
tione generis esse naturam, ut ista subest 2ae intentioni, tenebunt consequenter quod concretum
accidentali quale ē genus perse et in recto significat subjectum habens formam.
Contra vero qui judicant quod definitum ē 2a intentio, prout cognoscitur a
natura, colligunt quod concretum accidentale perse et in recto significat formam,
quam vero concretum aliud ē substantiale, quod concernit suppositum, aliud
accidentale quod concernit subjectum de utroque erit resolutio.
Dico 1o quod concretum
substantiale quam accidentale perse et in recto significat formam subjectum vero
tantum connotative et in obliquo. ita D. Thomas 1a 2ae quaest. art. et in 3 Sent.
...ubi sic ait: ad 2um dico quod albus potest intel-
ligi dupliciter: uno modo ut importat formam talem sub tali modo significandi
et hoc perse significat, unde est ...
...quam significatur quod verum est tamen sub alio modo significandi quam albedo
...in eadem q.a non sequitur hoc vocabulum accidens potest accipi pro ea
significando ... concretis ... D. Thoma
concreta perse significat formam et de connotato denominatum a tali
forma. Provatur de concreto substantiali, concretum substantiale homo ponit in recto
substantiam tanquam speciem, sed suppositum non ponit in recto tanquam speciem quae
est communicabile multis et suppositum ē incommunicabile: ergo homo non signi-
ficat ... perse suppositum. 2o quia homo significaret esse unitatem politicam
si suppositum diceretur ... in recto.
Provat de concreto accidentali ex ipso D. Thoma ... tunc quia talis ... definitio
... solam qualitatem significare. Tunc quia si album aut quo ... graduali
concretum accidentale significaret perse subjectum, ... linea alba
linea ... et alias similes ... quia ... album ē accidentali ...
ē ... albedinem. tunc quia ...
... illius significat perse ... sed non ē solum
... concretum ...
... significari aliud ... quia ... album ... genere
... albo ...
ut homo etc., immo et generaliter ... Arguitur 1o ex ... concreta
explicant per esse habens: ut album ē habens albedinem et sic de aliis: ergo concretum
significat perse et in recto subjectum seu habens ... concretum significat per
... pro quo supponit sed pro ... supponit: ergo.

2do tanto 217

sedro hac prea album e dulce [illegible]. hoc autem falsa aliquando e dulcedo quia [illegible] significat subtem naturam: ex. gr. quod licet dici per [illegible] parag. [illegible] quia differentia e pars praesupponit [illegible] sed concretum dicitur ab abstracto [illegible] quod significat praecise substam.

Restat ex D. Tho. in loco citato, quod ea descriptio e [illegible] plicationis non aute expressio significationis. Unde magis [illegible] ut e alio a [illegible] existens in subto. atque negat [illegible] quia concretum non supponit pro subto sed pro forma conjunta subto: et responderat concedere quod supponit pro subto dico [illegible] ex hoc non sequit significare per se substantiam aliquando tamen supponit [illegible] quod secundario significat ut patet in hac propositione homo [illegible] homo [illegible] significat primario naturam humanam supponit pro supposito quod tantum [illegible] secundario significat. ad 3 distinguo, quia dicit substam connotative et in obliquo concedo; quia dicit substam in recto nego. Unde sensus [illegible] album e [illegible] dulcedo habens eam substam quae res e falsa [illegible] abstractam [illegible] substam ad quam negat [illegible] ex D. Tho. sed: concretum et abstractum non differunt nisi ex modo significandi.

Quaeres quae sit radix et causa unitatis et pluralitatis in concretis? concretum aliud e substantiale quod significat formam per modum per se stantis ut homo. aliud e adjectivum quod significat formam per modum adjacentis [illegible] in praesenti de perseitate, et adjacentia ex parte formae [illegible] aliquando [illegible] accidens, et tamen ex modo significandi constituit concretum substantivum ut patet causa principium. sed loquimur de concretis substantivis ex modo significandi. hoc supposito [illegible] unitas et pluralitas concreti ex parte formae et subti et utriusque simul.

Dico 1º concreta adjectiva [illegible] accidentalia sive substantialia adjectiva sumunt suam unitatem et pluralitatem ex parte [illegible] ex parte formae. Unde si cum eadem albedo [illegible] subtis diceremus plura alba; et contra si plures albedines essent in eodem subto [illegible] diceret album. Ita D. Tho. 3 p. q. 3 a. 6 ubi inquit: ad 1 dico, [illegible] voluntates sunt non tamen duo volentes quia concretum numerat ad [illegible] suppositi sicut patet de habentes duas stas, quin dicit duo [illegible] habet D. Th. 1 [illegible] 18, et in 1º [illegible] ubi habetis rationem probativam [illegible]

Dico 2º concreta substantiva non multiplicant personam multiplicatione formae [illegible] persona multiplicatione suppositorum sed per multiplicationem utriusque. [illegible] consequens ad unitatem concreti substantivi sufficit unitas formae, et unitas suppositi. Ita D. Tho. in loco citato et [illegible] patet, quia Christus D. habet duas naturas divinam et humanam sed quia persona [illegible] multiplicantur non tamen (ut inquit Divus Atanasius) sed unus e Christus. Item tres D. personae non sunt tres Dii, sed unus Deus quia licet personae sint tres, Deitas e una. Sit satis de hac re, quae pro [illegible] Cata [illegible]

Qtio 3ª an genus praed. de speciebus ut totum, aut pars?

Non procedit qtio de genere praedicabili sed pro metaphysico pro natura quae denominat [illegible] 2ª de praedicatione [illegible] signata et [illegible] qualiter [illegible] possit in obliquo praedicari de toto, ut cum dicimus: homo constat ex anima habet corpus, caput et in recto tamen negatur de toto praedicari, unde non concedit homo e anima, corpus, caput. [illegible] quod natura generica dicat partem [illegible] inferiorum non videtur de illis [illegible] possit [illegible] in recto praedicari.

Pro intelligentia nota, quod genus potest [illegible] considerari, aut ut pars potentialis, ut pars actualis, ut totum potentiale et ut totum actuale. Consideratur ut pars potentialis quatenus genus e quid determinabile per differentiam ad naturam [illegible] componendam. Consideratur ut pars actualis, in quantum simul cum differentia [illegible] ipsam speciem. Consideratur ut totum potentiale quatenus genus e quid superius significans in recto [illegible] consequenti totam aliquam ex speciebus, quas potentia continet. Consideratur ut totum actuale in quantum includit [illegible] essentialia, scilicet genus et differentiam ex quibus constat. [illegible] quaeritur an natura generica [illegible] praedicetur de suis speciebus ut totum actuale, potentiale, aut pars [illegible] potentialis.

Circa quod quatuor sunt sententiae. 1ª affirmat quod genus praedicatur de suis speciebus ut pars potentialis. Ita Cajetanus. 2ª, quod praedicat ut pars actualis, ita [illegible] Benetus. 3ª quod praedicat ut pars actualis, [illegible] totius potentialis, [illegible] scotista [illegible] 4ª substinet, quod genus praedicat de speciebus ut totum potentiale [illegible] scotistae et tomistae, licet in explicatione [illegible]

Dico genus praedicat de suis speciebus ut totum potentiale. Ita D. Tho. [illegible] no. 13 [illegible] [illegible] pars [illegible] non tamen significat per modum [illegible] sed totius, et ideo potest praedicari de [illegible] [illegible] quod [illegible] quod genus in praedicatione e totum praedicat enim de speciebus quia totum significat [illegible] consequenti. [illegible] [illegible] quod licet [illegible] praedicat per se [illegible] partes essentiales [illegible] tamen quia praedicat ex modo praedicandi totam essentiam [illegible] importat ex consequenti [illegible] ex consequenti significat totum illud quod importat per substam [illegible] sed genus [illegible] totum potentiale: ex.

Probatur ratione non praedicatur de speciebus ut totum actuale, quia sic solum reciperet partes ex quibus [illegible] componitur non autem species de quibus praedicatur, neque pars potentialis, quia [illegible] consideratur ut actualiter identificabile, neque ut identificabile, neque pars actualis, quia ut [illegible] in recto debet aliquo modo totum [illegible] quod dici [illegible] importat [illegible] pars actualis [illegible] [illegible] pars [illegible] [illegible] totum potentiale: [illegible] modo praedicat de speciebus.

Probatur ratione [illegible] ex D. Tho. citato: [illegible] actualiter [illegible] praedicatum aliquo modo significare [illegible] quod dicit [illegible] [illegible] totum potentiale significat [illegible] quod dici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex modo significandi [illegible] significat [illegible]

Notand.
[illegible]

firmatur exemplo Avicenne a nobis adducto: nam hae propositiones sunt falsae: homo est manus, homo est caput; istae autem sunt verae: homo est manuatus, homo est capitatus; quia in primis manus et caput significant per modum partis, in aliis significat per modum totius seu informantis. ergo

Ad 2. argumentum concedo antecedens et nego consequentiam, genus differt a specie quia genus significat ut pars essentiae, species autem ut tota essentia; ergo genus non praedicatur ut totum. Confirmatur quia ideo non praedicatur de homine quia est pars actualis illius: ergo praedicatur ut pars. Ad hoc distinguendo antecedens quia genus praedicatur ut pars essentiae et species ut tota essentia, ex parte perfecte significati, concedo; ex parte connotati seu habentis, nego. Genus et species differunt in eo quod species ut homo per se significat totam essentiam individui, sed genus de connotato consequenti, et ex modo significandi dicit totam essentiam speciei. Ad confirmationem distinguo antecedens: loquendo de ratione quae se habet praedicatur, concedo; dicendo de modo significandi, nego. Ut praedicetur de homine requiritur quod sit pars metaphysica illius, sed ut requiritur quod dicatur de eo et praedicetur per modum totius.

Arguitur 2. si praedicaretur de homine quatenus significat habentem animalitatem, etiam Deus praedicaretur de homine, et de persona divina ut habente deitatem; sed hoc est falsum, alias essent tres Dii, cum sint tres habentes deitatem: ergo. Respondeo concedendo maiorem: nam etiam Deus praedicatur de divina persona ut habente deitatem et ut habente principaliter essentiam divinam. Negatur etiam quod essent tres Dii... nego; nam sit connotatum, sed non negatur. Negatur etiam quod essent tres Dii, quia ad multiplicandos terminos substantivos sufficit multiplicatio suppositorum. Sed alterum requiritur multiplicatio formae.

Arguitur 3. si non significaret totum quam veris sequenti et de nolato perfecto: non esset essentialiter... et identitas... ponitur et faceret unum per se; hoc est nego; ergo distinguendo antecedens, in universali approbato... ponitur ex parte connotati, concedo; ex parte principalis significati, nego. Adiungo... identica sola sequitur ex identitate principalis significati, non autem ex identitate connotati; ita dicimus ... albus... utrumque denotet idem subiectum.

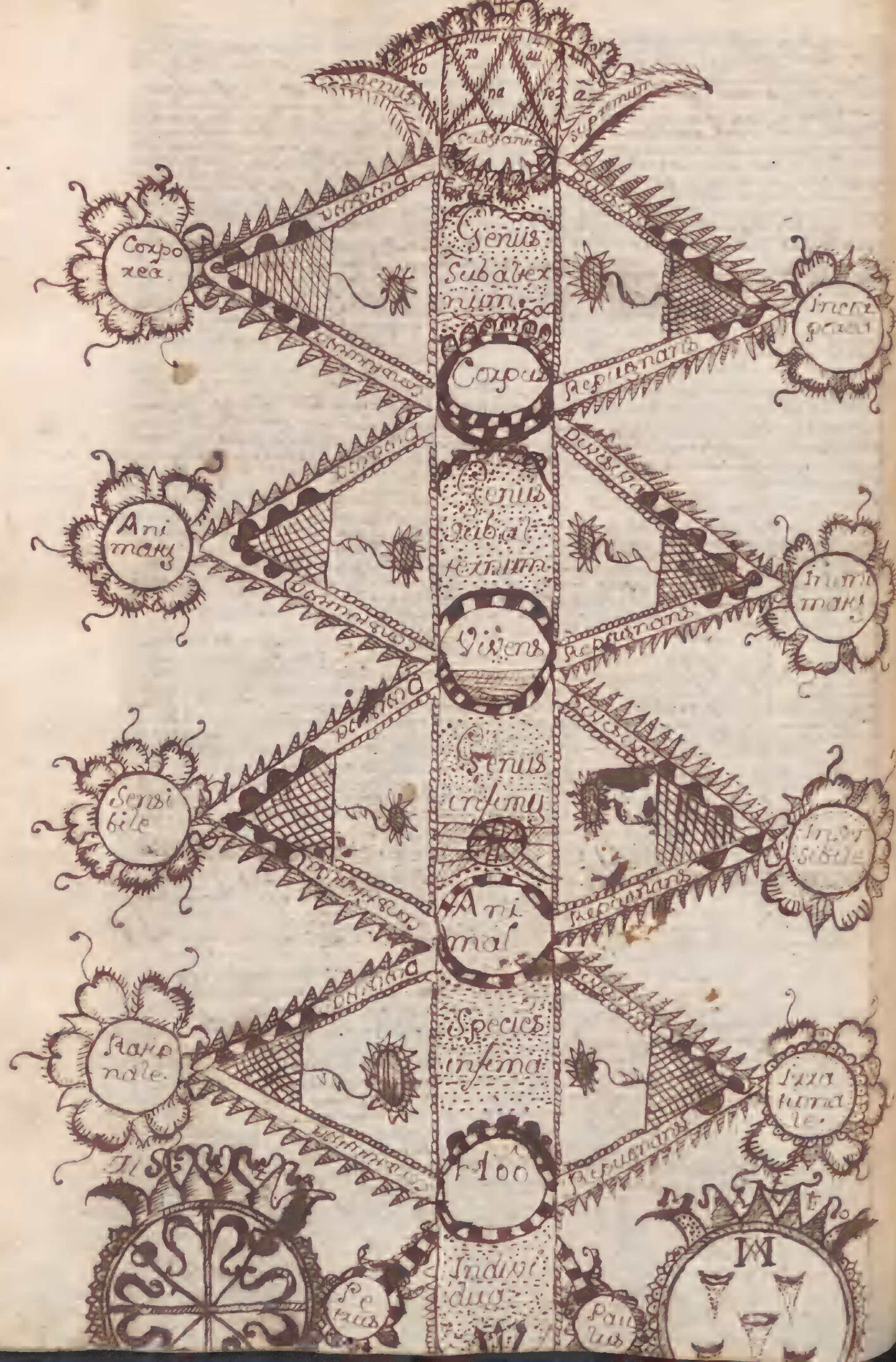
Arguitur 4. Si praedicaretur totum, non ea definitio ... definiti alias esset... sed totius. Sed ... ergo. Confirmatur quia ... docet partes definitionis praedicari de definito: ergo. Respondeo negando maiorem, et ad probationem nego... genus in definitione praedicatur per modum totius, sed definitum per modum partis: ... qui definitur... debet exprimere distincte et perfecte essentiam ..., et ... distincte ... significet partem speciei ... et ideo ... praedicet ... per modum totius, sed definitum ... per modum partis. Ad confirmationem dicendo ... definitionis praedicari de definito non tamen per modum partis, sed totius. Et sic intelligit Aristoteles.

Arguitur 5. quod genus posset salvari in unica specie, ideo diversis potest fieri de specie respectu unius individui, quare quod quid de genere respectu ... debet etiam in multis de specie. Genus praedicatur de specie ... speciebus actu existentibus ... non tamen existentes ... Salvari in unica specie actuali, si alias sunt possibiles ... existere apparentes ... contraditur ... extra ... de quibus ... Dices: ... constituit ... praedicatio ... ad plura inferiora; sed genus in ratione acceptum est universale ...: ergo debet ... plures species determinatas ... debet habere plures species ... distinguendo ... universale logicum, concedo; seu ... fundamentale, nego. Et distinguo: genus in ratione acceptum est universale ... seu ... nego ... logicum ... fundamentale ...

Ditio 3. de specie et individuo

Ditio 1. quae definit speciem ...

Duae ... traduntur ... speciei ... una ... qua species est universale quod subiicitur generi, et de quo genus in eo quod quid praedicatur. 2. species est universale quod praedicatur de pluribus ... numero in eo quod quid. Sed ... de porphyrio ... de specie hanc ... solum convenire speciei infimae, alteram vero non solum speciei infimae, sed etiam speciebus subalternis. Ut autem explicet quid sit species infima, et quae subalterna, docet in quo ... praedicamento esse genus generalissimum seu supremum, quod est illud supra quod non est aliud genus; et speciem infimam, quae est illa infra quam non est alia species ... generalissimum ... media quae simul sunt species et genera respectu ... superioribus ... species, et inferioribus ... genera. ... immediatum supremo ... medium sit et tamen species suprema quia ... infra ipsum non est aliud quod species ... continuit ... praedicamento substantiae ... sic ... speciei ... ut ... seu figuram

Genus
Substantia
Supremum
Divisiva
Corporea
Incorporea
Genus Subalternum
Constitutiva
Corpus
Repugnans
Animata
Inanimata
Genus subalternum
Vivens
Sensibile
Insensibile
Genus infimum
Animal
Rationale
Irrationale
Species infima
Homo
Individua
Petrus
Paulus

[illegible] species [illegible] quia [illegible] in eodem [illegible] relatio [illegible] ad genus [illegible] [illegible] in [illegible] accomodatio [illegible] species et subjicibilis, [illegible] [illegible] [illegible] definitio [illegible]

[illegible] respectu [illegible] species [illegible] correlativi [illegible] species subjicibilis [illegible] species ad genus [illegible] species correlativi [illegible] qua species subjicibilis [illegible] [illegible] de quo omnes [illegible] praedicat [illegible] [illegible] definitio [illegible] [illegible] Tunc quia species [illegible] definitio [illegible] non [illegible] differentiis [illegible] ab omnibus aliis [illegible]

Arguitur 2° contra definitionem [illegible] tunc [illegible] individuum [illegible] subjicitur [illegible] et de eo [illegible] quia praedicat [illegible] Tunc quia [illegible] definitio [illegible] per genus [illegible] Sed omnis relativi [illegible] per genus [illegible] correlativum. Respondeo ad [illegible] quia licet individuum subjiciatur generi non tamen [illegible] species [illegible] subjicitur [illegible] ad 2m dicendum quod genus [illegible] species [illegible] sunt tantum [illegible] et [illegible] definit [illegible] et [illegible] intelligit quod [illegible] relativi [illegible] species [illegible] per genus [illegible] genus [illegible] species [illegible] distinguo [illegible] si genus et species utrumque [illegible] [illegible] et quidem [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] subjicibilitatis [illegible] ideo non [illegible] subjicitur [illegible] genus fundamentaliter.

Arguitur 3° [illegible] definitio, quia datur Deus, qui praedicatur [illegible] de tribus divinis personis [illegible] differentibus [illegible] quia species praedicat [illegible] de differentibus species [illegible] differentibus non patet [illegible] quia [illegible] sunt [illegible] homo species [illegible] species. Sed homo et bruti differunt species [illegible] homo [illegible] species, et praedicat de [illegible] qui specie differunt [illegible] differunt plusquam [illegible] magis [illegible] differt vir a femina quam ab aliis viris [illegible] Ad [illegible] quia Deus [illegible] de tribus divinis personis absque multiplicitate et divisione [illegible] species [illegible] non differentes sed tantum [illegible] quid [illegible] tres non personae, ut tenet [illegible] [illegible]

Ad 2m distinguo [illegible] species materialiter accepta [illegible] formaliter [illegible] praedicat [illegible] de differentibus species materialiter [illegible] formaliter nego [illegible] intentio speciei est accidens [illegible] intentionis, et sic potest praedicari de differentibus species sicut albedo [illegible] fundamentum speciei [illegible] praedicat nisi de individuis [illegible] intentionalitatis. Ad 3m dicendum quod masculus et femina [illegible] conveniunt specie essentiali [illegible] sed tantum specie accidentali [illegible] unde vir plus differt accidentaliter a femina quam ab aliis viris non tamen plus essentialiter.

An 2a species finalis Constituatur ut subjicibilis vel ut praedicabilis?

quia in specie [illegible] quae [illegible] respectus subjicibilitatis ad superius, et praedicabilitatis ad inferiora quaeritur per quem ex his respectibus constituatur formaliter in esse [illegible]? [illegible] est opinio Cajetani [illegible] species [illegible] constitui in ratione [illegible] per subjicibilitatem ad genus.

[illegible] Dicendum non per respectum subjicibilitatis ad superius sed per respectum praedicabilitatis ad inferiora [illegible] contra Cajetanum. Probatur [illegible] constituitur species [illegible] praedicabilis de pluribus [illegible] constituitur [illegible] per subjicibilitatem [illegible] sed per praedicabilitatem ad individua [illegible] patet, quia [illegible] species [illegible] per praedicabilitatem [illegible] quia species [illegible] constituitur per relationem praedicabilitatis ad sua inferiora, species [illegible] per relationem ad individua [illegible]

Arguitur 1° species [illegible] correlativum [illegible] Sed non habet [illegible] ad individua [illegible] praedicat [illegible] Sed per [illegible] ad genus [illegible] constituitur [illegible] per subjicibilitatem ad genus [illegible] genus subalternum non constituitur [illegible] respectu praedicabilitatis, [illegible] genus supremum dicitur praedicabilitatis [illegible] genus subalternum [illegible] constituitur [illegible] subjicibilitatis [illegible] [illegible] Respondeo ad 1m distinguendo [illegible] species [illegible] [illegible] correlativa generis [illegible] ut praedicabilis [illegible] nego [illegible]

speties comparata ad genus superius est subjicibilis correlativa illius, at comparata ad individua est talis, nam sic constituitur per praedicabilitatem. Ad 2um distinguo ant.: non constituitur per praedicabilitatem in ratione subalterni, concedo; in ratione generis, nego. Patet enim quod, falacia pluries in terris, factum per modum unius, non petit per quod constituat genus subalternum, sicut sit species in eo quidem, esse genus et esse subalternum: quare stat cum D. quod in ratione generis constituitur per praedicabilitatem, in ratione vero subalterni per subjicibilitatem.

3. Arguitur 3: genus supremum non constituitur in ratione talis per respectum ad inferiora, sed per hoc non habeat supra se aliud genus, ut tenet D. N. Sis in lo. 3 § or. Similiter species infima non per ordinem ad inferiora, sed per ordinem ad superius debet constitui, ergo species subjicibilis praecat de hac, et illa species subjicibilis erit, fuit sit subjicibilis est actus. Ad 2um: hic etiam ad esse eadem falacia, alia enim est ratio generis et alia ratio supremi; in ratione generis constituitur per relationem ad inferiora, in ratione supremi per negationem ordinis ad aliud genus superius, et sic intelligitur D. Ad 2um distinguo antecedens: species subjicibilis ut subjicibilis, nego; praedicabilis, concedo. Ex consideratione speciei subjicibilis ad inferiora resultat in ipsa praedicabilitas et sic inducit modum speciei praedicabilis; unde illa species erit subjicibilis et quid tertium requisitum ut medium:

9e 3a 3 no 49

Q. 3a
an individuum recte definiatur a Porphirio

Cum individuum sit correlativum speciei et talis sit natura relativorum, ut unum sine altero cognosci perfecte nequeat, ideo post quam Porphirius speciei definitionem tradidit, definit individuum: individuum ergo potest dupliciter sumi, 1o intentionaliter et 2 intentionaliter. Primo sensu illud definivit Porphirius sic: individuum est cujus collectio proprietatum alteri convenire non potest. De individuo loquendo intentionaliter 2 duas tradit definitiones, una de ipso ut subjicibile sic: individuum est quod subjicitur speciei et de quo quod quid praedicatur. Altera vero de illo ut praedicabile sic: individuum est quod de uno tantum praedicatur. De istis ergo definitionibus quaeritur an sit exacte.

Dico: definitiones individui sunt exactae. Patet de 1a quia explicat individuum adaequate et sine superfluitate; sed est intelligendum quod non sit quidditativa, sed descriptiva, quia non explicat individuum per essentialia, sed per quasdam proprietates quae ad esse ejus consequuntur, quarum collectio, rigorose loquendo, impossibile est quod in alio reperiatur. Istae autem proprietates communiter ad 7 reducuntur, quae unico carmine continentur:

Forma, figura, locus, tempus, cum nomine sanguis, Patria sunt 7 quae non habet unus et alter.

Sit exemplum: Petrus est albus, exiguus corpore, hispalensis, habet 30 annos, vocatur Petrus, est filius Pauli et est hispanus. Quarum proprietatum licet aliqua possit in diversis individuis reperiri, non tamen collectio earum. Videatur D. N. Sis in lo. D. 3 no. 181.

Patet de 2a quia unum relativorum bene explicatur per suum correlativum; sed species est correlativa individui; ergo bene per illam definitur. Patet de 3a nam constat ex genere et differentia; bene praedicatur, convenit cum intellectus omnibus individuis animatis, quia individua inanimata aliquando sunt ita similia, quod discerni nequeant, ut patet de duobus ex radice solis de duabus partibus aquae, aeris vel omnis: ergo.

Ret. et qd atq[ue] illa descriptio magis Ivenit individuis animatis q[uam] inanimatis, quia plures illarum proprietatum participant, et quia inanimata participant aliquas, per quas unum ab allio quantumvis similis discerni potest, ideo descriptio illa o[mn]ibus Ivenit. Patet ex D. in 2 D. 3 dicente: qd duo quanta quantumvis similia, ut duo radii solares, duo ova, et similia havent diversitatem loci, situs ect. q. 1a n. 6

Dices 2: Singulare nequit definiri, ut ait D. Ros in 2 D. 3: ideo qd singulare n[on] e[st] definibile definitione alia qu[am] definitione speciei: [er]go. Pr[obatur], quia dictum e[st] de solius speciei e[st] definitio: [er]go. Pr[obatur], quia qd definit devet havere Iceptum Com[mun]em; sed individuum n[on] havet Conceptum Com[mun]em: [er]go. Ad hunc et 2um respondet unica responsione, qd intelligunt de definitione propria, et stricta n[on] autem de definitione lata et descriptiva qualis e[st] definitio individui, patet ex D. ibidem dicentes Singulare autem n[on] havet definitionem propriam. Ad 3um qd minor e[st] falsa vel in sequenti dicet. q. 6 n. 17

Quaeres: an ab individuis posit abstrahi aliquis Conceptus Co[mmun]is, in quo univoce conveniant. Certum e[st] individua Ivenire in aliqua ratione Co[mmun]i apparterei, quia apparterei sunt 1o diversa, quare dubium e[st] an a veis posit abstrahi aliquis Conceptus ab intellectu inadequatè concipiente in quo o[mn]ia individua univoce veniant. Thomistae Con[tra]negant quivus adherent aliqui Scotistae.

Ret. affirmative.

Ita Co[mmun]it. Scotistae sequentes S. Magistrum, qui in 2o D. 3 in fine inquit: potest dici qd ab individuis n[on] tantum potest abstrahi species quae dicit quid dilatum eorum sed etiam aliquid quasi proprium. Item in 1o D. 2 ait: Cum dico singulare e[st] utile, qd concipit e[st] singularitas sed modus concipiendi sub quo concipit e[st] utilitas, quia qd concipitur concipit havet indifferentiam ad plura. Item, quam in 1o D. 3 in fine, et D. 2 docet qd ab ultimis differentiis et distinctis speciei potest abstrahi Conceptus Co[mmun]is in quid: [er]go. Pr[obatur] ratione quatuor bonus silogismus: o[mn]e individuum e[st] incomunicabile; sed Petrus e[st] individuum: [er]go Petrus e[st] incomunicavilis: ex medium hinc, s[cilicet] individuum, e[st] quid Co[mmun]e univocum. q. 3 n. 7

Dices 1o diversa in nullo conveniant, sed individua sunt totiversa: [er]go n[on] Ivenire in Conceptu individui. Pr[obatur] individuum, ut ait porfirius, de unstantium praedicat, sed si ab individuis abstraheret aliquis Conceptus individuis praedicaret de pluribus: [er]go. Item ille Conceptus Contrahivilis per alias differentias ad hanc et illam individualitatem; sed hoc n[on] alias daret processus in infinitum: [er]go. Ret. ad 1um individua sunt 1o diversa apparterei, n[on] tamen in Conceptu inadequata, inadequato modo sunt 2o diversa apparterei, et alio modo conveniunt s[cilicet] in Conceptu. Ad 2um qd individuum adequate conceptum et praedicatum e[st] apparterei, de unstantium praedicat, at individuum inadequate conceptum praedicat de pluribus individuis. Ad 3um qd talis processus sequeret si ille Conceptus Co[mmun]is esset apparterei et adequatus, quia tunc contraheret per alias differentias ceterum licet inadequatus n[on] contrahit per alias differentias sed per easdem adequate et clare consideratus, unde vitat talis processus.

Differentia ex vi nominis e[st] id per qd unum differt ab alio. Haec ut dividit a porfirio in Co[mmun]em, propriam et propriissimam. Differentia Co[mmun]is accidens separavile a subiecto faciens illud differre ab alio, ut albedo in hoc. Propria e[st] acidens inseparavile faciens unum differre ab alio, ut risivilitas in hoc. Propriissima e[st] quae facit unum ab alio essentialiter differre. Ex his qr differentia Co[mmun]is pertineat ad praedicavile proprium [illegible] net ad 4um, propriissima hoc 3um praedicavile constitui. De hac divisione queritur qm sit adequata, equalis sit, [illegible] univoci in univocata, vel analogi in analogata?

Ratio: divisio differentiae in Co[mmun]em, propriam, et propriissimam e[st] adequata, et quidem analogi in analogata. Ita D. Ros q. 2 [illegible] sicut nos scotistae [illegible] qui in 1a parte novi [illegible] n[on] conveniunt. Patet 1a pars, quia membra istius divisionis adequant divisum: ex [illegible] patet 2a, quia aliqua differunt, et differunt essentialiter [illegible] essentiali de te modo differentia illarum propriissima.

Sed modo. 1. Separavilis, et sic ē differentia Cōis, 2. inseparavilis et sic ē differentia propria; sed altera hoc modo differendi ē alius qx. Patet 1a pars, tum quia Dr Scotus expresse ait q̄d haec divisio ē aequivoca. Tum quia vox, quae ex impositione et proprie significat unum, aliud vero transumptive, et ex usu ē aequivoca: sed haec vox differentia significat proprie et ex impositione differentiam propriissimam; propriam autem et Cōem solum ex usu, et per analogiam: qx. Tum denique, quia solum facit proprie differre, q̄d constituit in aliquo principio constitutivo ē distinctivo; sed solum differentia propriissima constituit: qx.

Arguit contra 1am partem: differentia individualis nec ē differentia Cōis, quia non ē separavilis, nec propria quia non ē accidens, nec propriissima, quia non facit individua essentialiter differre: qx. 2o, 1 genus, v.g. ā diversificatione essentialiter a lapide, sed non ē aliqua ex praedictis differentiis: qx. 3o, pao ē differentia, nam rationalitas facit differre hominem a pinnivile. Sed non ē differentia propriissima, neque nec propria, nec Cōis, quia non ē accidens: qx. Respondet ad 1um, q̄d differentia individualis reducitur ad differentiam propriam quia ē extra essentiam, et inseparavilis, et quamvis non sit accidens praedicamentale, ē tamen accidens praedicabile. Ad 2um q̄d genus reducitur ad differentiam propriissimam quia facit essentialiter differre. Ad 3um q̄d pao ē differentia propria, quia licet non sit accidens praedicamentale ē accidens praedicabile, ut dicetur infra.

Arguit contra 2am partem: Dr Scotus in responsione ad rationes ... differentia uno sensu univocatur: qx divisio differentiae ē univoce analogi, non autem aequivoci. 2o, quia dicitur ē q̄d praedicabile ut sic dividitur univoce in praedicabile essentiale, et accidentale: qx. Similiter differentia ut sic dividitur univoce in differentiam essentialem, et accidentalem. Respondet ad 1um Dr sed ... ex quo si bene intelligat nil sequitur contra nos. Sensus enim Dris ē q̄d haec vox differentia si sumatur in uno sensu id ē in una significatione, prout, scilicet tantum significat differentiam propriissimam, ē univoca; at si sumatur prout ē vox Cōis variis differentiis, ē aequivoca analoga, q̄d ē intentum. Ad 2um nego paritatem, quia conceptus praedicabili significat praedicabilitatem, quae eadem ē in praedicabili essentiali, et accidentali; at ratio differentiae quae ē facere differre, non reperitur aliis, solum ē proprie in differentia essentiali, in aliis autem similitudinarie, et analoge.

q. 2a quomodo differentia simul cum genere specie constituat?

Porphyrius hic adducit quinque definitiones propriissimae differentiae, ex quibus 2a convenit differentiae 1o intentionaliter sumptae reliquae vero sunt definitiones differentiae 1o intentionaliter acceptae. 1a ē: differentia ē qua species excedit genus. Quamquam in hac definitione ut ait Dr N. Sus Dr Burleus, insinuavit Porphyrius munus differentiae q̄d ē constituere speciem per modum partis actualis qua constitutionem docuit etiam expresse Arist. 7o Metaph. et de hoc non ē dubium; sed de modo quo hoc munus differentia exercet, an scilicet faciat cum genere speciem compositam compositione reali, vel compositione rationis.

Dico: compositio speciei ex genere et differentia ē realis non quidem physica ex re et re, sed metaphysica ex realitate, et realitate. Ita Dr Scotus, et Scotistae. Contra nominales, qui sicut non admittunt ullam in essendo sed tantum in significando differentiam, neque admittunt compositionem speciei sive realem sive rationis. Ē etiam contra Thomistas qui sicut differendum genus et differentiam solum distinctione rationis cum fundamento in re, ita dicunt, compositionem speciei ex genere, et differentia ...

esset tantum rationis cum fundamento in re. Probatur quia qualis est distinctio inter extrema, talem faciunt compositionem: sed genus et differentia distinguuntur formaliter ex natura rei: ergo est, ergo tunc quia compositio metaphysica repugnat Deo ratione suae summae simplicitatis; sed compositio rationis non repugnat Deo: ergo. Tertio denique, quia si compositio ex genere et differentia esset tantum rationis, tunc species creata esset a parte rei tam summe simplex sicut essentia divina, sed hoc nequit admitti: ergo.

Arguitur primo: idem cum seipso nequit facere compositionem; sed genus et differentia sunt idem: ergo. Item compositio fit ex actu et potentia; sed genus non est potentia ad differentiam, quia nulla res est in potentia ad seipsam: ergo. Item quia essentia divina ex natura sua distinguitur formaliter ab attributis, et tamen non facit cum illis metaphysicam compositionem: ergo. Respondeo ad primum distinguendo maiorem: idem formaliter nequit facere compositionem realem cum seipso, concedo; idem realiter subdistinguo: idem identitate perfecta, concedo; idem identitate imperfecta, nego. Quae identificantur aliquo perfecte, sicut essentia divina cum attributis, unum nequit esse potentia ad aliud; at quae identificantur imperfecte et ratione tertii, ut genus et differentia, unum potest esse potentia ad aliud, et consequenter cum illo facere realem metaphysicam compositionem. Per quod patet etiam ad secundum et tertium, quia in divinis omnia identificantur ratione infinitatis et consequenter perfectissime; at in creatis omnia identificantur propter tertium, atque si abstrahant non manet in illis ratio identitatis, unde realitas generis ut praecedit differentiam extitit vere potentialis ad illam, et consequenter cum illa facit realem metaphysicam compositionem quam solum consideramus ex genere et differentia, non aliam compositionem.

Inquires 2.º quomodo differentiae dividant genus; quia definitio tradita a Porphyrio quaeritur talis est: differentia est id quod est subalternarum eorum quae sunt sub eodem genere separativum, per munus differentiae quod est dividere genus, ideo dubitatur quo modo differentiae dividere genus dicantur; et quia genus potest considerari in statu existentiae realis, eo modo quo nunc in speciebus dispersum, et in statu existentiae obiective eo modo quo concipitur et quod totum illud continetur sub sua multa inferiora, ideo sic resolvitur sic.

Dico 1.º si genus accipiatur in re et in statu existentiae realis, dividitur a differentia specifica realiter, non quidem illud scindendo, sed illud limitando et determinando. Patet quia animalitas quae est in homine est alia realiter ab animalitate quae est in bruto, ergo quia divisio illius per differentias est realis. Sed est intelligendum, quod ista divisio generis non est sicut totius continui vel similis in plures partes, nec sicut totius actualis vel generis in corpus, et quia animalitas vel a parte rei non est tota respective speciei, sed pars materialis, quae dicitur dividi per differentias quatenus eadem natura generica ita contrahitur per hanc differentiam ad constitutionem huius speciei, ut eadem quantum est in ex se posset contrahi per aliam ad aliam speciem constituendam.

Dices tota natura animalis est in homine et equo: ergo non est realiter divisa per differentiam. Confirmatur quia non est vera una inferiora, nisi tota sint eius generalia: ergo non est divisa per differentiam. Respondeo distinguendo antecedens: in homine est tota natura animalis totaliter, nego; tota sed non totaliter, concedo. Natura generica dividitur per differentiam ut tota actuata in suas partes, sed dicitur dividi ad hanc, ut illa differentia, in quantum per ipsam contrahitur ad hanc illam speciem constituendam. Unde in qualibet specie est tota natura generica non quidem totaliter secundum suam latitudinem et indifferentiam, sed limitata et determinata. Ad confirmationem dicendum quod natura est vere in omnibus inferioribus non quidem per inexistentiam sed per indifferentiam, quae unitas communis cum divisione, sed contractione per differentias.

Dico 2: Si genus consideret in statu existentie obtrae, et per modum
cujusdam totalis, tunc concipitur dividi ut totum potestativum in plures partes
potestativas; sed talis divisio non fit nisi per opus intellectus. Patet quia
talis divisio supponit naturam abstractam per intellectum, et una per undifferen-
tia positiva quam unitatem non habet a parte rei, et concipitur dividi
per differentias in plures species ita ut maneat unitas una per inexis-
tentiam: ergo. = Dices: Si natura alis concipitur una per inexistentiam
in suis inferioribus: ergo non concipitur divisa unitas per differentias
quia unitas destruit multitudinem: et respondet negando. Si ia
quia unitas tantum destruit multitudinem sibi oppositam, non autem aliam.
Unde natura alis concipitur una unitate generica, que compati-
bilis est cum multitudine specifica, sicut unitas specifica cum
multitudine numerica.

Inquires: an differentia includat genus, et
differentiam superiorem? Ratio dubitandi est, quia a posteriori hec
est quo differentia essentialiter inter se singula, et dat per aliquid mu-
tuo differentie, quod est distinguere essentialiter unam speciem ab alia, ideo
ad ejus declarationem prefert proponit dicendum non quaerit de differ-
entia identice, et directe sumpta, sic enim certum est includere ge-
nus, et differentiam superiorem, sed est sermo de differentia prout
est. = Dico: nec genus includit formaliter differentiam, nec differentia in-
cludit formaliter genus, nec differentiam superiorem. Patet 1a pars, tum
quia genus distinguitur formaliter a differentia. Tum quia genus potest
cognosci quin cognoscatur differentia. Tum denique quia differentia
nec est essentia, nec pars essentie, nec aliquid inclusum in essentia
generis: ergo. Patet 2a pars, tum quia Aristoteles sepe docet genus non esse
de essentia differentiarum. Tum quia si differentia includeret genus non
esset conceptus simplicior simplex. Tum quia differentia esset tantum
principium conveniendi et principium distinguendi. Tum quia species
non distingueretur ab alia specie per undifferentiam. Tum denique quia
definitio speciei genus supponeret, nam exponeret ut genus defi-
niens, et ut inclusum in differentia. Patet 3a pars: tum quia
ut dicit D. Thesis in 1. D. [illegible] supponeret in definitione speciei nam diffe-
rentia superior poneret tamquam inclusa intra differentie inferi-
oris, quam intra generis. Tum denique quia si rationalitas, et irrationalitas
includerent sensibilitatem deberet dari alia differentia per quam
sensibilitas ad illas contraheretur et sic procederetur in infinitum: ergo.

Dices:
nequit concipi rationale, quin concipiatur formaliter sensibile et vivens
ergo rationale includit illas differentias superiores. Patet antecedens quia
principium sensationis et actus vitalis est vivens sensibile; sed ratio-
nale est principium rationis, que quedam sensatio, et actus vitalis. Item
substantia dividitur in corpoream, et incorpoream; sed iste differentie dicuntur
substantiales: ergo includunt genus substantie. Item differentia ultima
dicitur suprema, quia nulla aliqua habet supra se quam includat: ergo
quia inferiores includunt superiores. Respondetur ad 1um negando antecedens
et distinguendo probationem: principium completum sensationis et actus vi-
talis est vivens sensibile concedo; principium incompletum nego. Ad 2um
tus procedet a tota natura Leonis, qualenus sensatio et actus vitalis a
vivente sensibili, quatenus tali rationalitate. Ad 2um quod corporeum
et incorporeum dicuntur differentie substantiales non quia sint formaliter
in recto substantia sed identice et in obliquo. Ad 3 quod differentia
que ultima dicitur talis quia non habet aliam quam includat sed quia in con-
trarium per ea non supponit differentia prior cui subordinetur.

Quaestio 3 quomodo
debeat definiri differentia finalis sumpta

praeposita aliquali tactis 1, 3 et 4 definitiones differentiae et omnes hoc
talis est: differentia est pars intrinseca speciei constitutiva et separ-
rans ab his, que sub eodem genere collocantur, quia ista est optima
aliarum; quaerimus de ea, que talis est differentia, que procreat de
pluribus differentiis specie in quale quid que, traditam est differentie

An perita bene definiat differentia ut universale? Cayetanus, et Sotus afirmant. D. Th. S. 1. 27 q. aliqui docent Porphirium supra ne definitione solum definisse differentiam genericam non autem infimam. Scotus Secuntur scotiste, et fere omnes exteri.

Dico: differentia Communis ... intentionaliter debet definiri sic quod praedicatur de pluribus in quale quid. Ita D. Scotus. Patet quia definitio a Porphirio tradita non convenit differentiae infimae nam ista non praedicatur de pluribus speciebus differentibus. Et quia omittendo illa particula differentibus speciebus ampliat nostra definitio ita ut comprehendat omnem differentiam tam infimam quam supremam, et sub alternam: ergo. Et quia sic constat ex genere et differentia nam praedicari de pluribus convenit cum aliis universalibus aequivoce differt per esse in quale quid. Et quia sic optime explicatur essentia differentiae nam praedicari in quid denotat pertinere ad essentiam rei et per esse in quale ostendit esse partem formalem essentiae, quia praedicari in quale est praedicari per modum informantis et alterius adiacentis.

Arguitur contra: haec definitio non constat ex differentia quam dat differentia differentiae: ergo non est bona. Et quia modus iste praedicandi in quale quid est impossibilis et repugnans, nam praedicari in quid est praedicari ut quid essentiale et praedicari in quale est praedicari ut quid extra essentiam: ergo. Et ideo diximus definitionem non distinguere universale a ceteris distinctis, quia praedicatur in quale quid nam ratione generis praedicatur in quid, et ratione differentiae in quale: ergo. Respondetur ad primum concedendo antecedens: dat differentia differentiae ... intentionaliter sumpte, quia sic simpliciter simplex, sed dat differentiam differentiae 2° intentionaliter acceptae. Ad 2um quod si praedicare in quid, et in quale sumantur uniformiter eodem modo, utrumque uterque ... repugnant utique; at in definitione differentiae praedicari in quid sumitur ... quia est quid essentiale speciei ... et praedicari in quale sumitur ... modo, ... licet sit quid significatur ... adiectivo ad modum adiacentis. Ad 3um negatur paritas quia definitio habet modum praedicandi duplicis rationis, scilicet in quid ratione generis, et in quale quid ratione differentiae, at differentia habet tantum unum modum praedicandi scilicet in quale quid quia est unus conceptus non plures.

Quaeres 1° respectu quorum differentia constituatur in ratione universalis? Supponimus differentiam non constitui per ordinem ad genus quia istud non est inferius, sed superius respectu speciei, nec per ordinem ad differentias inferiores quia nequit de istis praedicari in quid cum non includat formaliter illis; nec per ordinem ad propria inferiora, quia de istis non praedicatur in quale, sed in quid, ut hec rationalitas est rationalitas. Dubium ergo est an differentia constituatur universalis per ordinem ad speciem, quam constituit, vel per ordinem ad inferiora illius speciei quia ratione respectu speciei quam respectu inferiorum eius praedicatur in quale quid. — Dico: differentia constituitur in ratione universalis non per ordinem ad speciem quam constituit, sed per ordinem ad inferiora speciei. Patet, quia universale ... respectu aequalis sed respectu inferiorum; sed differentia respectu speciei non est superior sed aequalis: ergo. Tunc quia universale constituitur per respectum ad plura; sed species non est plura, sed unum: ergo non constituitur universalis respectu speciei, sed respectu inferiorum.

Dico: differentia constituitur universalis in ordine ad ea de quibus praedicatur immediate sed de specie praedicatur immediate: ergo. Et differentia praedicatur de specie, sed non singularibus: ergo ut universalis. Et eodem modo praedicatur differentia de specie ac de individuis. Sed de his praedicatur ut universalis: ergo. Respondetur ad primum distinguendo ... per ordinem ad ea de quibus praedicatur immediate et superius ... inferiori ... immediate et aequale ad aequalem nego. Differentia praedicatur de specie tamquam de aequali ... de individuis praedicatur immediate ... ut ... superiori. Ad 2um ... quod differentia praedicatur de specie ut universalis specificative non tamen ... [illegible] ... reduplicative. Et ... differentia quae praedicatur de specie est universalis sed ... [illegible] ... qua universalis constituitur. Ad 3um ... [illegible] ... eodem modo praedicatur ... [illegible] ... quod ... in quale quid ... [illegible]

Quaeres 2. q̃ differentia infima et Subalterna differant specie in ordine ad praedicabili [illegible] vera, et [illegible] a parte rei correspondent nos [illegible] respondet communiter negative cum D. Scoto L. 2. [illegible] quos recitat Pater quaestionis [illegible] alios. Tamen quia differentia Subalterna et infima habent eundem modum praedicandi, debent pertinere ad idem praedicabile [illegible] genus et species sunt diversa [illegible], quia species addunt differentias individuales, quae non sunt gradus essentiales generis autem addunt differentias specificas quae sunt gradus essentiales. Sed differentiae ultimae addunt differentias individuales; differentiae Subalternae addunt differentias specificas: ergo. Respondet negando paritatem, quia species infima habet modum diversum praedicandi a genere non propter hoc quia ipsi addunt differentias individuales, sed quia semper dicit Conceptum completum totam essentiam individui; at differentia sive infima sive Subalterna dicit semper Conceptum incompletum et partem essentiae.

Distinctio de proprio quarto praedicabili

Quaestio 1.a q̃ proprium possit separari a Subiecto.

Porphyrius in hoc C.o 4. tradit acceptiones proprii. 1.o modo dicitur proprium quod convenit Soli speciei non tamen omni, ut homini esse medicus: 2.o modo quod convenit omni, sed non Soli, ut homini esse bipedem: 3.o modo quod convenit omni et Soli sed non semper, ut homini in Senectute canescere: 4.o modo, quod convenit omni, Soli et semper, ut homini esse risibile. Hoc proprium 4.o modo vere et maxime proprium quod definivit Aristoteles Topicorum C.o 4. sic: proprium, quod non indicat quid rei, soli autem inest et convertitur praedicatur, quae definitio ut ait D. Thomas [illegible] valet, ac definitio tradita a Porphyrio his verbis: proprium quod accidit Soli alicui speciei et omni ac semper.

Ex quibus definitionibus quod proprium [illegible] primo in ratione realitatis est quid reale, quia procedit [illegible] Subiecto [illegible] per [illegible], quod non indicat quid rei, quod est intelligendum a proprio, [illegible] a posteriori vere potest indicare dat intelligi quod proprium non est praedicatum [illegible] essentiam. Per hoc autem Soli autem inest, significatur quod proprium [illegible] et convenire illi Soli naturae, quia si alteri conveniret iam non esset proprium sed Com. Per haec verba et convertitur praedicatur denotatur mutua et necessaria connexio, quae inter Subiectum et proprium intercedit, quia [illegible] deficiente aliqua ex his conditionibus non datur simpliciter proprium [illegible] Aristoteles [illegible] necessitas connexionis, quam proprium habet cum Subiecto sit tanta, ut nequeat de potentia Dei absoluta possit ab eo separari. Caietanus negat; Scotus affirmat.

Dico: proprium 4.o modo sumptum de potentia Dei absoluta potest separari a Subiecto. D. Thomas L. 3 [illegible] et alibi saepe, quem secuntur Scotistae, nominales, plurimi Thomistae et Jesuitae. Ubi advertimus, quid sit potentia Dei ordinaria, et quid potentia Dei absoluta. Probatur ex. Quae realiter identificantur nec de potentia Dei absoluta possunt separari. Sed ex D. Thomas [illegible] non potest semper proprium identificatur realiter cum Subiecto: ergo. Et 2.o Dicio demonstrationis in qua proprium demonstratur de Subiecto est aeternae veritatis, ac de [illegible] de potentia Dei absoluta possit reddit falsa. Sed si proprium semper [illegible] posse separari a Subiecto talis dicio posset falsificari: ergo. Confirmatur 1.o quia haec propositio: Corpus est niger non est aeternae veritatis, quia nigredo non potest potentia ordinaria seu naturali separari a corpore, tamen potentia Dei absoluta, seu supernaturali separari potest. Confirmatur 2.o quia si Deus posset proprium [illegible] a Subiecto separare [illegible] non esset maior connexio cum homine, quam nigredo cum corpore et tunc non esset discrimen inter accidens proprium et accidens Com.; sed hoc ut patet est falsum: ergo.

Arguitur. Nam proprium [illegible] prius potest esse sine posteriori ut tenet D. Thomas in [illegible]; sed Subiectum est prius proprio: ergo. Ad 2. Juxta Aristoteles in [illegible] textu 26. prior autem [illegible] ita quae possunt esse sine aliis non tamen alia sine ipsis sed [illegible] C.o de simul. Subiectum est prior natura a proprio: ergo. Ad 3. Si Subiectum [illegible] potest esse sine [illegible] dependere ab illa sed hoc non: nec [illegible] tum distinguendo [illegible] quando prius est absolutum, et realiter distinctum a posteriori [illegible]: quando non est tale, nego. Licet prius non [illegible] nec possit esse sine posteriori tamen potest impediri ne aliquas [illegible] identitatis [illegible] impossibiliter [illegible] ad [illegible] quod proprie [illegible] est [illegible] implicat impossibile [illegible] quae explicat per posse [illegible] sine posteriori, alia [illegible] quae explicat per posse intelligi

Artes loquntur de praedicari essendi. Sed 3.um [illegible] praedicationis, [illegible] tantum intelligendi. Ad 3.um distinguo. Ad dependere ab illa dependentia [illegible] quae melius deceret quod exigentia, sed dependentia propria et aprioristica nego.

Q.tio 2.a quid sit proprium ut universale?

Resp.o: proprium ut universale, seu intentionaliter acceptum est quod praedicatur de pluribus ut inquale acidentale necessario et intransmutabiliter. Ita D. Ts. 2.a [illegible]. Explicatur praedicta definitio per illa quod praedicatur de pluribus convenit proprium cum aliis universalibus, etiam quod significat proprium non esse universale respectu speciei, quia species est quid unum, sed per ordinem ad individua ipsius, quae sunt plura. Per illa inquale acidentale distinguitur a tribus universalibus, quae essentialiter dicuntur, per illa necessario et intransmutabiliter distinguitur ab accidenti praedicabili, quia proprium non necessario [illegible] intransmutabiliter praedicatur [illegible] nec negari, neque [illegible] licet [illegible] possimus intelligere hominem non intellectualem [illegible] tamen possumus intelligere hoc non risibile [illegible] proprium [illegible] vero ab accidente praedicabili.

[illegible] Hinc infertur cum D. Ts. 2.a [illegible] quod definitio apud Porphirium tradita nempe quod accidit alicui speciei et omni ac semper [illegible] intelligi de proprio intra praedicabilis [illegible] alicui speciei et omni [illegible] inquale acidentale [illegible] individua speciei. Per illa semper [illegible] modus praedicandi necessario, per quod distinguitur ab accidente praedicabili. [illegible] in hoc [illegible] convenientes [illegible] sequentes D. Ts. qui [illegible] proprium speciei [illegible].

[illegible] Inquit Porphirium quod proprium requirit esse commune universale [illegible] inquale essentiale [illegible] praedicabile [illegible] inquale acidentale et sic proprium non [illegible] distinctum ab accidente. [illegible] accidens divisibile inseparabile et in inseparabile. Sed proprium est accidens inseparabile: ergo [illegible] universale distinctum ab accidente [illegible] quod proprium requirit esse commune respectu cuius est proprium [illegible] non [illegible] proprium respectu speciei [illegible] quia convertitur, at respectu individuorum est commune. Ad 2.um nego paritatem quia [illegible] inquale essentiale [illegible] inquale acidentale. Ad 3.um negamus [illegible] quia [illegible] accidens inseparabile habet [illegible] generale accidentis [illegible] quod proprium convenire requirit, quia sub [illegible] proprii requirit [illegible] quod proprium [illegible] universalis constituitur [illegible] per ordinem ad individua speciei, cuius est proprium.

Disputatio 6 de accidente quinto praedicabili

Q.tio 1.a definitio accidentis sit recta, et cui accidenti conveniat?

[illegible] accidens sit quod potest adesse et abesse sine subjecti corruptione [illegible] definitio sit recte assignata et cui accidenti conveniat [illegible] accidenti physico, [illegible] accidenti intentionali [illegible] seu intentionali?

[illegible] Porphirium tradita recta est [illegible] convenit accidenti praedicabili, seu ut intentionaliter accepto. Ita D. Ts. 2.a [illegible] quae [illegible] probatur [illegible] proprium et intelligentia [illegible] universale [illegible] definitio posita [illegible] realiter seu intentionaliter [illegible] intentionaliter [illegible] realiter [illegible] realiter [illegible] significat [illegible] subjecti [illegible] praedicabili [illegible] intentionali [illegible] sed [illegible]

et in eo nihil derogat essentiae subti quia ex eius affirmatione et nega oe essentia subtantiae est nihil.

Probatur 2a pars; quia ut id sit praedicabile, adesse et abesse sine subti corruptione, assignantur generae differentiae [illegible] praecipue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo entia accidens definit per praedicabile. Pater [illegible] [illegible] definitio accidentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] competit accidenti inseparabili, quamvis enim non possit abesse actu potest tamen saltem mentaliter concipi. [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] ens accidentale separabile et inseparabile, [illegible] accidens reale, quod nequit subsistere separari; sed ut definitio docet quod accidens posse separari quia non definitio non loquitur de accidente reali.

Arguitur 1o: aliqua accidentia praedicabilia nequeunt adesse et abesse sine subti corruptione, ut [illegible] corruptio et [illegible] [illegible] definitio hic accidens praedicabile. [illegible] [illegible] accidentia et [illegible] [illegible] [illegible] quae non possunt abesse ab [illegible], sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod nec accidentia possunt adesse nec abesse sine subti corruptione quoad adesse actualis existentiae; possunt tamen adesse et abesse sine subti corruptione quoad esse essentiae: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentiae, sed existentiae, nec [illegible] [illegible] essentia [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] essentiae possunt [illegible] [illegible] affirmari [illegible] [illegible].

Itera quando praedicatur mors [illegible] [illegible] abesse praedicatum vivens in classe in essentia alis: ergo nequit affirmari [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] [illegible]. Respondetur distinguendo ans: [illegible] praedicatum vivens participialiter sumptum, concedo; nominaliter acceptum, nego. Praedicatum vivens potest sumi participialiter et nominaliter; participialiter est participium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod significat rem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nominaliter sumptum non significat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempus, sed tantum praedicatum essentiale [illegible] [illegible] [illegible] praedicatum convenit etiam in statu possibilitatis, abstrahendo a tempore et sic essentia [illegible] non [illegible], sed semper permanet, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vivens [illegible] existentia [illegible].

Arguitur 3o: existentia est accidens praedicabile, sed nequit abesse sine subti corruptione: ergo [illegible], opposita non possunt eidem rei convenire; sed adesse et abesse sunt opposita [illegible] [illegible] de essentia [illegible] non est quod possit negari de multis, sed quod possit praedicari de multis [illegible] [illegible] [illegible] solum dat per affirmari de multis, sed [illegible] per negari de illis [illegible]. [illegible] et ad 3 distinguendo m: existentia nequit abesse sine subti corruptione quoad esse existentiae, [illegible]; quoad esse essentiae, nego. [illegible] [illegible] [illegible] subtum potest considerari [illegible] esse possibile, quod solet appellari esse essentiae, [illegible] [illegible] concipitur per essentiam existentiae, et [illegible] esse actuale, quod solet appellari esse existentiae, [illegible] [illegible] [illegible] esse actuale concipit per absentiam actualis existentiae [illegible] [illegible] [illegible] existentia nequit abesse a subto secundum esse actuale sine eius corruptione. [illegible] concedendo [illegible], ex quo nil [illegible] [illegible], quia existentia non est accidens respectu subti quoad esse actuale, sed de essentia illius, ideo non potest ab illo separari sine eius corruptione.

[illegible] ad [illegible] distinguendo m: adesse et abesse actualiter sunt opposita, [illegible]; adesse et abesse aptitudinaliter, nego. Adesse et abesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt opposita, [illegible] si actus aliquos [illegible] opposita sunt, quia non sunt [illegible] actus simul, sed successive, quare [illegible] possunt eidem convenire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt opposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utrumque [illegible]. Ad [illegible], quod licet de ratione [illegible] tantum sit posse praedicari de multis, tamen de ratione huius [illegible] est praedicari in quale accidentale contingenter, per quod differt ab aliis [illegible], et hoc dat intelligi per [illegible] adesse et abesse [illegible] quia quod [illegible] de multis, [illegible] [illegible] [illegible] contingenter dicitur [illegible]. Ex quo colligitur quod praedicta definitio accidentis praedicabilis est quidditativa, quia [illegible] valet [illegible]: accidens est quod praedicatur de multis in quale accidentale contingenter.

[illegible] 2a in quibus nam fundetur unitas accidentis?

Dicendum, quod unitas accidentis praedicabilis fundetur solum in accidente praedicamentali, quod a substantia [illegible] distinguitur et [illegible] [illegible] convenit [illegible] [illegible] [illegible] nullum aliud, praeter accidens praedicamentale, potest esse accidens praedicabile. [illegible] [illegible] Patricius, et Anglicus affirmant. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ex eo: nam varietas accidentis praedicabilis funda[tur] ... contingit convenienter alteri si ve accidens sit substantiale, sive accidens praedicamentale. Et ita D. Tellesius, et D. 79. § 1. a nos Conimbr. recepta. Probatur, quia hic agitur de accidente praedicabili et praedicamentali hoc est non agitur de accidente quoad entitatem sed quoad modum, quo potest de multis praedicari; sed non solum accidentia sed etiam substantiae possunt inaequaliter contingenter praedicari: ergo. Probatur minor quia forma substantialis praedicatur in quale contingenter de materia, sic materia, sic materia est informata, corpus est album, hoc vestitus, vestitus vas de auro, et ab auro: et etiam materia praedicatur de forma sic: Corona est aurea, Cathedra est lignea, Vas est argenteum; sed in his praedicationibus praedicatum est substantiale, et praedicatur in quale contingenter: ergo. Confirmatur quia numerus praedicabilium non sumitur ex varietate rerum, quae praedicantur sed ex varietate modi quo praedicatum connectitur cum subiecto: ergo.

Arguitur contra: modus praedicandi sequitur modum essendi, sed substantia et accidens differunt in modo essendi ergo et in modo praedicandi. Item quod praedicatur per modum huius, debet habere modum inhaerendi; sed hoc repugnat substantiae: ergo. Item quod recte nulli accidit, ut a Porphyrio, proprium; sed substantia vere et quo potest accidere alicui: ergo. Ad 1um ad hunc negando Ma. si enim modus praedicandi sequeretur modum essendi tot essent praedicabilia quot praedicamenta. Ad 2um nego etiam Ma. nam accidens praedicabile non dicit tale per ordinem ad subiectum in quo inhaeret sed per ordinem ad subiectum praedicationis. Ad 3um distinguo Ma: quod vere nulli accidit realiter, transeat, logice nego. Substantia nequit inhaerere sed potest in quale accidentaliter contingenter praedicari.

Quaeres: respectu quorum accidens constituatur hoc praedicabile? accidens potest comparari ad sua propria inferiora ut color ad albedinem et nigredinem et ad subiecta de quibus praedicatur contingenter. quaeritur ergo an constituatur hoc praedicabile in ordine ad sua propria inferiora tanquam ad subiecta, et sic hoc secundum an in ordine ad subiecta solum non differentia an etiam in ordine ad subiecta specifice distincta? Dico, quod accidens hoc praedicabile constituitur ut praedicatio non per ordinem ad sua propria inferiora sed per ordinem ad subiecta solum non distincta. Suppono, quod constituatur hoc praedicabile per ordinem ad subiecta quibus inhaeret est Conimbr. et patet, quia accidens constituitur universale per ordinem ad ea de quibus praedicatur contingenter sed solum de subiectis sic praedicatur, ut patet in his: paries est albus, Petrus est albus, et de inferioribus propriis praedicatur essentialiter, praedicatio generis ut albedo est color, praedicatio speciei ut hoc albedo est albedo: ergo.

Patet 2a pars quae est contra nostros Magistros: tunc quia accidens est species infima universalis et tenet D. Tellesius et Scotus contra Conimbr. praedicabile de pluribus solum numero differentibus tunc quia quamvis subiecta accidentis saepe differant inter se specifice seu generice quoad sua entitatem tamen in linea subiecti, substantiae seu habentis solum non differunt nam eodem modo et uniformiter rationem subiecti exercent: ergo. Tunc quia accidens non constituitur universale per ordinem ad subiecta entitative sumpta sed per ordinem quatenus sunt subiecta ipsius: ergo quamvis entitative sumpta differant specie haec specificatio de materiali se habet ad accidens universale. Tunc tandem quia genus est species infima universalis et accidens hoc praedicabile, sed praedicatur de rebus generice distinctis entitative ut de equo et colore: ergo stat unitas specifica accidentis cum diversitate generica entitativa subiectorum; sed species infima solum praedicatur de non differentibus: ergo quia illa inferiora genere vel specie entitative differant generice materialiter ratione subiecti solum non differunt.

Dico 3a parte accidens constituitur universale per ordinem ad ea inferiora a quibus abstrahitur. Sed album vg. non abstrahitur a Petro et Paulo ut sic sed quatenus habent albedinem ergo constituitur tale per ordinem ad extrema ut alba; sed ut alba sunt inferiora albedinis et non subiecta: ergo. Confirmatur quia accidens ut universale debet abstrahi ab inferioribus abstractione totali non abstractione formali sed accidens abstrahitur a subiectis abstractione formali quia non comparat ad subiectum ut totum sed ut formam: ergo. Dices quod album ut hoc praedicabile non abstrahitur a Petro, et Paulo ut sic quia sic sunt inferiora naturae humanae, nec ut sunt applicatione ut albi quia sic sunt inferiora albedinis; sed abstrahitur ab illis ut albis specificative et quatenus sunt subiecta ad albedinem denominata, et eo modo sunt inferiora accidentis praedicabilis. ad confirmationem quod Petrus et Paulus inferioribus

n abstrahit albedo hec enim esset abstractio accidentis ab accidente singulari Sed abstrahit albedinem concretam et sic est abstractio superioris ab inferiori, seu subiecti superioris et consequenter abstrahit a toto. Dices:

La perfectiones hoc est albus, acus est albus &c sunt superiores de ens? reductivus non de inferioribus solo numero differentibus: ergo de inferioribus specie differentibus. Nec distinguendum: non de inferioribus solo numero differentibus entitative et materialiter, transeat; et inferioribus, seu subiectis albedinis, nego; hoc etiam possunt considerari entitative, et per se et sic differunt specifice; ergo sunt considerandum quatenus subiecta albedinis sicque non distinguunt specifice sed numerice, alias etiam hoc et albus acus distinguerentur specifice inter albi.

Q.tio 3a an ingerentia sit de essentia accidentis predicamentalis?

Pro qua ex iis quae de accidente praedicabili hic et quaestio de accidente praedicamentali a fere omnibus scotistis hic examinatur pro cuius intelligentia noto 1° quod hoc nomen accidens duas [illegible] significat quaedam certe imponitur duo, unum praedicamentali, et aliud pro [illegible] semper perse significato. Ex praedicamentali semper praedenominato dici tamen entitatem quam accidens denominat quae entitas accidenti est absoluta ut albedo et alia respectiva ut paternitas et [illegible]. Semper significato dicit ingerentiam, seu accidentiam, quae respectus quidam est intrinsecus adveniens quae dicitur ex eo quod denominat respectu [illegible] obiectum.

Noto 2 ex D. ibidem quod ingerentia alia actualis et altera aptitudinalis. Ingerentia actualis est illa actualis unio quo accidens, seu ingerens unit cum subiecto. Aptitudinalis, illa aptitudo, seu proprietas quae est quae denominat accidens, nam sua habet inherendi actualiter; quae aptitudo, quae proprietas potest esse sine ingerentia actuali sicut risibilitas sine actu risus: quare ingerentia procedit [illegible]. Noto 3 quod triplex potest esse sensus [illegible] questionis triplex [illegible] supra posita. Aut enim accidens sumitur praedicamentali [illegible] pro perse significato et sic sensus erit an ingerentia actualis et aptitudinalis sit de essentia illius quod perse significat, hoc nomen accidens praedicamentale: aut accidens concipitur pro denominato absoluto et sic sensus erit an ingerentia actualis et aptitudinalis sit de essentia rei absolutae quae denominat accidens, ut accidens [illegible], ut albedinis et omnis accidentis absoluti: aut demum accidens sumitur pro denominato relativo et tertius sensus erit an ingerentia actualis et aptitudinalis sit de essentia entitatis absolute quae denominat accidens, ut paternitas, filiatio et omnia accidentia relativa quare triplici hic [illegible] resolvenda.

Dico ingerentia est de essentia accidentis sumpti pro perse significato hoc nomine, etiam uniformiter et sine actu sive aptitudine [illegible]. Ratio [illegible] sic [illegible] probatur quia haec duo verba accidens et ingerens sunt sinonima, et habent idem significatum; sed ingerentia est de essentia ingerentis [illegible] perse significato, et hoc uniformiter loquendo [illegible] aptitudine: ergo similiter erit de essentia accidentis sumpti pro perse significato. Confirmatur quia implicat concipi accidens sumptum pro perse significato quin concipiatur ingerentia seu accidentia: ergo. Confirmatur 2 quia essentia [illegible] formaliter et principaliter significatum ipsorum sunt [illegible]: ergo essentia ipsius certe accidentis, seu ingerens est accidentia seu ingerentia.

Dico 2 nec ingerentia actualis, nec aptitudinalis est de essentia accidentis sumpti pro denominato absoluto. Ratio prima est. Cum [illegible] relatio est de essentia alicuius absoluti esset ad se et aliud. Sed ingerentia actualis est relatio: ergo. [illegible] quia [illegible] ait Dr Scotus, ingerentia actualis est realiter distincta, et separabilis ab accidente sumpto pro denominato absoluto, nam nulla relatio [illegible] ea est [illegible] causata, nisi relatio ad causam, quia ista potest [illegible] causatum causare sine quacumque alia causa extrinseca: ergo. [illegible] quia nihil potest esse sine illo quod est de eius essentia. Sed accidens sumptum pro denominato absolute potest esse sine ingerentia actuali: ergo. [illegible] quia ut fides docet accidentia absoluta sunt sine ingerentia actuali in [illegible] Sacramento: ergo

Ut pars quae est dextra dicitur dextra [illegible] supra quam [illegible]
sensistis, et probatur: tum quia ut dictum est in relatione est dependentia
[illegible] absolutis, sed ingerentia [illegible] est [illegible]
[illegible] tum quia ut ait D. Suarez nulla dependentia est simpliciter neces-
saria in aliquo absoluto nisi dicat ad id, quod est dependentia [illegible]
[illegible] sed subiectum in quo ingeritur accidens absolutum [illegible]
nec est dependentia illius nec [illegible] patet: quia illa dependentia
[illegible] ingerentia [illegible] ad subiectum non simpliciter necessaria
sed [illegible] simpliciter necessaria alicui, requirit esse dependentia illius
[illegible] tunc tamen quia illae entitates absolutae quae denominantur [illegible]
accidentia possunt intelligi, qui intelligatur illa aptitudo ad ingeren-
dum [illegible] [illegible] colliges [illegible] aptitudo [illegible] absolutum [illegible]
denominat.

Dico 3: ingerentia actualis in alio tanquam in fundamento est dependen-
tia accidentis [illegible] denominati relativo ad actualem ingerentiam in alio
tanquam in subiecto est dependentia [illegible]
[illegible] accidente relativo [illegible] nec [illegible]
esse in alio tanquam in subiecto, quae est ingerentia [illegible] in quo
[illegible] accidens [illegible] esse in alio tanquam in fundamento [illegible]
[illegible] inquantum accidens [illegible] relativum [illegible]
ad ingerentia actualis in alio tanquam in fundamento quae [illegible]
accidentis relativi [illegible] est [illegible]
[illegible] actualis in alio tanquam in subiecto quae [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] accidens [illegible] est dependentia illius.

Patet [illegible]
[illegible] relatio [illegible] quae ad fundamentum [illegible]
[illegible] in ordine fundati ad [illegible] est dependentia, et [illegible]
[illegible] respectu [illegible] ad fundamentum est dependentia [illegible]
[illegible] fundamento [illegible] relatio [illegible] pars quia [illegible]
[illegible] ingerentia in alio tanquam in subiecto in ordine ad accidens
[illegible] pro denominato relativo [illegible] in ordine [illegible]
accidens [illegible] pro denominato absoluto, quod [illegible] ingerentia actualis
[illegible] ingerentia [illegible] in alio
[illegible] quia [illegible] ingerentia [illegible]
[illegible] propria illius, et ratio est quia [illegible]
[illegible] accidentis relativi quam absoluto [illegible]
[illegible] relativi [illegible] accidentis
[illegible] relativi [illegible]

Atque [illegible] ingerentia [illegible]
[illegible] accidentis [illegible] significatio transcendere [illegible]
[illegible] accidentium, [illegible] in alio [illegible]
determinato: [illegible] respondeo [illegible]
[illegible] distinguo: [illegible] determinato [illegible]
[illegible] ait D. Suarez [illegible] quod [illegible]
[illegible] denominativum [illegible] creatum dici aliqui
[illegible] denominari [illegible] denominari [illegible]
[illegible] ingerentia [illegible] genus [illegible] denominati
[illegible] accidentibus, et [illegible] genus
[illegible] dico, quod [illegible]
dicit D. Suarez num. 6.

Atque [illegible] dependentia substantiae: quia
[illegible] ingerentia [illegible] dependentia accidentis [illegible]
[illegible] substantia [illegible] accidens [illegible]
[illegible] quia accidens [illegible] substantia [illegible]
[illegible] C. 3. [illegible] dependentia [illegible]
[illegible] accidentis illius [illegible]
[illegible] ingerentia [illegible] alia [illegible]
[illegible] quia ingerentia [illegible]
[illegible] dependentia [illegible]
[illegible] accidentis [illegible] quae [illegible]

[illegible] esse in alio [illegible]
[illegible] accidentis [illegible] dependentia [illegible]
[illegible] accidentis.

10

Si vero illa apti[tu]dinis [illegible] radicalit[er], [illegible] adueniat, ultra q[uam] de essentia sit Substantiæ et accidentis. Ad 2[um] nego [illegible] quia [illegible] illud q[uo]d intrat definit[ionem] tanquam pars essentialis [illegible] essentia definiti [illegible] sed intrat tanquam additum. Unde plures definit[ionem] per ordinem ad Corpus sicut [illegible] actus Corporis &, et tamen nec Corpus, nec ordo ad illud [est] de essentia [illegible]. Ad 3[um] nego Sequela quia inhærentia actualis se ipsa inhæret et non alia distincta inhærentia, sicut albedo se ipsa [est] alba, et non alia albedine distincta. Ad ultimum dico q[uo]d inhærentia nequit separari per intell[ectum] negative abscindente, sed potest separari per intell[ectum] præscisive. Hoc [est] inhærentia aptitudinalis non potest separari de accidenti sicut nec qualiber aliquo; sed potest accidens intelligi quidditative [illegible] et [illegible] intelligitur plus.

Arguit[ur] tertio: Respectus requirit esse Subtum [et] fundamentum alteriusq[ue] respectu alius [illegible] processus in infinitum. Sed inhærentia [illegible] supra [est] respectus extrinsecus [illegible] denominans accidens [illegible] denominat ab inhærentia [illegible] respectus, alius [illegible] Subtum et fundamentum [illegible] inhærentia. Ad [illegible] quia [illegible] respectus [illegible] fundari [illegible] [illegible] infinitum [illegible] dicit[ur] [illegible] Sequitur processus in infinitum, nam licet inhærentia fundetur in [illegible] tamen inhærentia se ipsa [illegible] non datur altera inhærentia quæ possit [illegible] dari in ipsa, sed in illa [illegible] stabis. De hoc amplius tractando de relationibus. Sufficiant dicta pro actionibus.

[illegible] Categorias [illegible] prædicamentis non quidem [illegible] acceptis quomodo dicuntur [illegible] in prædicamento reponibiles, quia sic ad [illegible] expectant [illegible] sed ut Coordinabilia in [illegible] prædicamentalis [illegible] subjectione et prædicatione [illegible] ad [illegible] pertinent [illegible] in [illegible] de [illegible] prædicamentis [illegible] a [illegible] prædicamentis [illegible] dicit[ur] de prædicamentis quæ dece numerant. Et tertia de post prædicamentis, quæ sunt quidam modi qui [illegible] ad aliqua prædicamenta [illegible]. [illegible] sit.

Distinctio Unica.

Quæst[io] 1.[a] De univocis, equivocis, denominativis et aliis.

[illegible] definitiones univocorum, equivocorum et denominativorum, per quas responderit [illegible] per quos tradit [illegible] doctrina [illegible]

Quæres [illegible] quid sit univocum. Respondeo [illegible] univoca [illegible] [illegible] Arist[oteles] sic: quorum nomen [est] commune et [illegible] [illegible] importata [illegible] eadem [illegible] [illegible] sed [illegible] quodlibet [illegible] sive sit [illegible] [illegible] Substantiæ [illegible] [illegible] Substantia [illegible] [illegible] accidente.

Quæres [illegible] quæ sint equivoca. [illegible] Arist[oteles] [illegible] equivoca [illegible] [illegible] definitio [illegible] [illegible] Substantia [illegible] [illegible] Substantia [illegible] equivoca [illegible] equivoca [illegible] nomine [illegible] importata [illegible] Canis Celestis et [illegible] Canis et [illegible] Corporis et [illegible] Arist[oteles] hic definivit equivoca [illegible] equivoca [illegible] univoca [illegible] [illegible] in [illegible] equivoca [illegible] univoca [illegible]

[illegible] definivit eas [illegible] esse univoca et univocis, sed [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] habent rationem [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] et [illegible] univocis essentialiter [illegible] accidentaliter et [illegible] [illegible] differentes et similiter [illegible] sumuntur equivoca [illegible] [illegible] accidentaliter et [illegible] [illegible] sequentia, [illegible] equivoca [illegible] [illegible] quo sensu sunt equivoca, [illegible] qualiter sunt univoca et modo [illegible]. Maior equivoca definiuntur [illegible] ut univoca. Respondetur distinguendo [illegible] definiuntur ut univoca [illegible] dicente rationes definitionis [illegible] definitis [illegible] equivoca non oportet univoca [illegible] [illegible] consequentiam [illegible] sunt univoca ut [illegible] essentialiter [illegible] sunt equivoca [illegible] [illegible] ut modis —

Dubitatur quid sint denominativa. [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] ab aliquo nomine appellationem habent solo differentia casu ut ab albedine albus, per [illegible] que ab aliquo nomine appellationem habent [illegible] intelligi [illegible] denominans [illegible] [illegible] totius denominationis, a quo denominativum accipit appellationem, per [illegible] solo differentia casu significatur denominativum a denominante differre casu [illegible] [illegible] [illegible] significant ut [illegible] et quasi [illegible] significet [illegible] denominativum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conditiones requirit ad denominativum [illegible] denominativum et [illegible] denominans conveniant in significatione [illegible] differant in modo significandi, [illegible] denominans significet [illegible] in abstracto ut grammatica, et denominativum [illegible] significet in concreto ut grammaticus.

Dubitatur quid sint analoga. Licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de analogis [illegible] [illegible] analoga [illegible] [illegible] equivoca et univoca [illegible] [illegible] [illegible]. Suppono quod analogia [illegible] vox [illegible] que latine [illegible] [illegible] proportio, comparatio seu proportionalitas [illegible] [illegible] aliquam convenientiam simul [illegible] [illegible] important, quare analoga dicuntur illa quorum nomen commune est, ratio significata per illud nomen [illegible] [illegible] ex parte diversa. Ex qua definitione constat quod analoga innominibus [illegible] dicere aliquam rationem que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] importet aliquam unitatem et simul aliquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unitatem [illegible] [illegible] quia non est unitas simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] equivocationis quia non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] analogia dicit rationem [illegible] partim eadem, ex parte diversas [illegible] [illegible] [illegible] dicit diversas rationes [illegible] et [illegible] [illegible] proportionem [illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible] unitatem licet imperfectam.

Dubitatur quotuplex sit analogia. Dico quod analogia est triplex, scilicet attributionis, inequalitatis et proportionis seu proportionalitatis. Analogia attributionis, que [illegible] precipua species analogie est, dicitur illa [illegible] [illegible] aliquid habent nomen commune [illegible] [illegible] substantie [illegible] illud nomen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] analoga [illegible] [illegible] rationem, sed in participando tali ratione [illegible] dicit ordinem ad aliud. Sic sanum dicitur analogia attributionis quia convenit [illegible], urine et medicine respective [illegible] [illegible] sanitatis, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] dicitur principale analogatum, urina vero et medicina [illegible] [illegible] quia dicuntur sana per attributionem ad aliquid habens [illegible] [illegible].

[illegible] Hec analogia duplicem continet: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intrinsece [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vera [illegible] [illegible] solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] sanum [illegible] [illegible] de vita [illegible] temperies [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in signo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectiva; alio modo contingit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proprie et intrinsece, licet [illegible] sub ordine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sic analoge dicitur [illegible] de Deo et [illegible].

Analogia inequalitatis est illa in qua aliqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] participata; hoc modo [illegible] analoga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] participatur [illegible] [illegible] perfectionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed perfectiori. [illegible]

Analogia proportionalitatis est illa in qua aliqua habentia nomen commune significatum per nomen simpliciter diversum sed proportionaliter idem. Sic ridere dicitur analogum respectu hominis ridentis et prati florentis, et sermo [illegible] hec proportio stat in aliquali similitudine quia sicut homo se habet ad risum ita pratum se habet ad modum suorum florum quo suo modo gaudet.

Questio 2ª

Quonam res in predicamento reponatur

Ut aliquid in predicamento per se et directe collocetur aliquas requiri conditiones ad quarum perfectionem necessaria erit nota duarum divisionum quas tradit philosophus cap. 2° duarum quas regularum antepredicamentalium quas ponit [illegible]. Prima divisio est earum que dicuntur quedam dicuntur cum complexione ut homo currit, quedam sine complexione ut homo. In qua divisione intentus Aristotelis est excludere a predicamento res complexas, que non unam sed plures essentias. 2ª divisio est: rerum alia de subiecto dicuntur et non in subiecto sunt, sic omnes substantie universales ut homo, animal. Alia in subiecto sunt de nullo vero subiecto dicuntur, sic accidentia particularia ut hec albedo, que est in subiecto inherentis, et cum sit singularis nulla habet inferiora de quibus dicatur. Alia dicuntur de subiecto et sunt in subiecto; sic accidentia universalia, ut albedo. Alia denique nec sunt in subiecto nec dicuntur de subiecto; sic substantie singulares ut Petrus et Paulus.

In regula autem quippiam de quo predicatur ut de subiecto, que dicuntur de predicato dicuntur etiam de subiecto. Vg. quia homo predicatur de Petro ut de inferiori quidquid predicatur de hoc predicatur etiam de Petro. Unde hec regula eadem est ac ista: quidquid predicatur de superiori predicatur etiam de inferiori contento sub illo. Sed debet intelligi de istis predicatis que conveniunt superiori supponenti absolute, nam que conveniunt ei supponenti simpliciter [illegible] de inferioribus predicari. 2ª regula est: diversorum generum et non subalternatim positorum diverse sunt species et differentie, itaque non potest esse quod [illegible] cum [illegible] facit unum essentialiter. Sed cum diversis generibus non subalternis [illegible] unum essentialiter [illegible].

Nota quod tripliciter potest aliquid in predicamento collocari. 1° directe seu per se, 2° indirecte seu a latere, 3° reductive. Directe sic in linea recta ponitur genus supremum et ea de quibus predicatur in quid, scilicet genera, species et individua. Indirecte seu ad latus ponuntur differentie essentiales. Reductive ponuntur que nec sunt genera nec species nec individua nec differentie essentiales, sed aliquo modo pertinent ad aliquid illorum, quia vel sunt partes integrales ut caput, manus etc., vel partes essentiales ut materia et forma respectu totius fisici, vel proprietates respectu hominis ut risibilitas, vel quid huiusmodi. Hoc supposito sit

Dico: ut aliquid ponatur directe in predicamento debet esse ens reale positivum, per se, incomplexum, completum, finitum et univocum. Probatur primo: debet esse ens reale positivum patet ex philosopho, qui 5 metaphysice textu 14 dividens ens in ens rationis, et postea ens reale subdividit in decem predicamenta. Item quia predicamenta sunt coordinationes eorum que habent veram essentiam sed entia rationis et negationes non habent veram essentiam: ergo. Per hoc excluduntur a predicamento entia rationis privationes et negationes. 2° debet esse ens per se. Colligitur ex Aristotele 5 metaphysice textu 14, ubi cum divisisset ens in ens per se, et per accidens ulterius dividit ens per se in decem predicamenta. Et ratio potest esse quia cum ens per accidens non sit unum ens sed plura entia et non unius essentie, sed multiplicium, nequit poni in uno predicamento sed in pluribus, ut albus [illegible] ratione subiecti spectat ad predicamentum substantie, ratione vero forme predicamentum qualitatis. Per hoc excluduntur artificialia ut tabula que ratione subiecti ad unum pertinet predicamentum et ratione forme ad aliud. 3° debet esse incomplexum patet quia constructio predicamentorum perfecta ordinatur ad tradendos conceptos simplices rerum: ergo distribui debet ex rebus incomplexis.

4° debet esse ens totale completum. Dicatur ergo quod in linea recta predicamentali solum ponuntur ea que possunt esse subiecta [illegible] predicationis formalis quia superiora predicantur essentialiter de superioribus, et inferiora recipiunt predicationem illorum. Sed ens incompletum nequit esse subiectum predicationis, cum se habeat per modum partis de qua nequit predicari totum nec e contra: ergo. Ad hoc tamen non requiritur quod sit ens completum simpliciter et absolute sed sufficit quod sit ens completum saltem totale in suo genere et quoad modum: ideoque albedo licet solum significet partem essentie hominis ponitur directe in predicamento quia illa [illegible] totum, sicut in recto et per modum per se stantis. Per hoc excluduntur partes fisice et differentie essentiales, quia licet in recto [illegible] tamen per modum totius per se stantis sed per modum alteri adiacentis.

Quod debeat esse ens finitum: et 2° sic ratione quia collocatum in praedicamento, aut est genus supremum, aut quid contentum sub illo; sed infinitum non potest esse supremum genus, nec contineri sub illo, nam genus est per se activum differentia, et contentum sub illo aut est compositum ex genere et differentia, aut species, et individuum, aut pars componens ut differentia quae videntur repugnare enti infinito: ergo. 3° quia ens divisum a philosopho in praedicamenta est ens finitum: ergo. Denique debeat esse univocum, patet quia in praedicamento solo non opponunt genus supremum et quae generis sunt praeter [illegible] sub, id est, quae omnia univoca sunt: ergo. Tunc tandem quia aequivoca et analoga negant [illegible] aliquam non communis praedicabilis in quid de illis et illi ipsa subjiciunt: ergo.

Requiritur 5° ut ens praedicamentale sit per se [illegible] et [illegible] sed haec sunt entia rationis: ergo. 6° ut [illegible] sua ponitur in praedicamento qualitatis, sed est una [illegible] ordinis quae non est unitas per se: ergo. 7° genus ponitur in praedicamento, sed est ens in potentia: ergo. [illegible] et est compositum substantiae, sed habet essentiam infinitam: ergo. 9° ut [illegible] linea infinita adhuc esse in praedicamento qualitatis [illegible]: ergo. Ad 1um quod de praedicamentis est generica et specifica [illegible] quomodo sunt entia realia, non fictitia, quomodo sunt entia rationis. Ad 2um quod [illegible] ponitur in praedicamento, [illegible] per se [illegible] dicitur illa [illegible]. Ad 3um quod licet genus sit quid incompletum, [illegible] compositum. [illegible] Ad 4um quod [illegible] in praedicamento substantiae [illegible] divinae [illegible] quod illa linea esse infinita [illegible] quid [illegible] longitudine sed simpliciter [illegible] infinita ideoque potest poni in praedicamento.

Quaestio 3 quomodo ens recte definiatur in decem praedicamenta

Praedicamentum est series seu coordinatio praedicatorum essentialium ab uno supremo genere usque ad individuum. Cumque plures divisere ens in decem praedicamenta nempe in substantiam, quantitatem, qualitatem, relationem, actionem, passionem, ubi, situm, quando, et habitum, inquiritur an talis divisio sit adaequata et recta. [illegible] aliqui ponunt unum tantum praedicamentum, alii duo, alii tria, alii quatuor, alii plura [illegible] sit.

Recte dividi ens finitum in decem praedicamenta est certa, et communis inter peripateticos omnes [illegible] coordinatio [illegible] ratione necessaria demonstrari, sed valet, ut [illegible] disp. 13 [illegible] 1a nota: Cum enim hanc divisionem observavere praeter philosophos aliqui [illegible] auctoritate [illegible] non debet facile contradici. Probatur illa decem praedicamenta ad [illegible] divisum [illegible] ens finitum [illegible] non contineat sub aliquo [illegible]: ergo. Probatur antecedens ex [illegible] particularia [illegible] quaerit quid sit, et [illegible] quod est homo, et sic habet praedicamentum substantiae. 2° quaerit quantus sit, et respondet esse tricubitum, et sic habet praedicamentum quantitatis. 3° qualis sit, et [illegible] esse album, calidum [illegible] et [illegible] praedicamentum qualitatis. 4° ad quid referatur, et [illegible] quod ad patrem [illegible] filius [illegible] sit pater, et [illegible] praedicamentum relationis. 5° quid agat, et [illegible] et est praedicamentum actionis. 6° quid patiatur, et respondet [illegible] et est praedicamentum passionis. 7° ubi sit, et [illegible] et est praedicamentum ubi. 8° quomodo sit in eo loco, et [illegible] quod stat [illegible] et est praedicamentum situs. 9° quando sit, et [illegible] hodie mane, vespere, et est praedicamentum quando. [illegible] quaerit quo habitus sit, et [illegible] veste et est praedicamentum habitus [illegible] fieri aliqua [illegible] ad aliquod [illegible] non reducatur: ergo.

Requiritur 1a: omnes substantiae [illegible] ad unum praedicamentum: [illegible] duo praedicamenta [illegible] et passiones reducuntur ad unum praedicamentum [illegible] rationes [illegible] advenientes [illegible] praedicamenta: [illegible] advenientes [illegible] reduci ad [illegible] omnia [illegible] ponunt [illegible] praedicamenta [illegible] responsio quod haec divisio non est ita [illegible] ideoque [illegible] quod [illegible] numerum praedicamentorum habere fide [illegible] praedicamenta [illegible] dummodo [illegible] dicendum.

Unde diximus quod hec divisio est bona quamvis membra dividentia [illegible] adequatam divisionem non autem negamus quod [illegible] [illegible] divisi sicut quis aliquod opus [illegible] Capita [illegible] et ac [illegible] divideret.

Pars 2ª de predicamento in particulari

Disputatio 2 de Substantia primo predicamento

Questio 1ª quid sit Substantia?

[illegible] predicamenta [illegible] Substantie [illegible] quid sit? Sed [illegible] de Substantia [illegible] predicamento [illegible] de Substantia [illegible] accidente [illegible] modo habent [illegible] Substantia [illegible] communissime Communiter et stricte. Substantia [illegible] quod per se existit et non in alio per inherentiam, sive sit finita sive infinita, sive spiritualis sive corporea sive completa sive incompleta [illegible] Deus et Substantia [illegible] sive [illegible] sive [illegible] sive integrales sive [illegible]. Substantia Communiter dicitur illud ens quod existit per se [illegible] Sed [illegible] alio [illegible] Substantias creatas Completas [illegible] Substantia stricte dicta [illegible] per se [illegible] existere per se et [illegible] in alio per inherentiam [illegible] in alio [illegible] Communiter [illegible] Substantia [illegible] predicamentis [illegible] Substantia [illegible] in Substantia accidentibus [illegible] in se [illegible] et alii. [illegible] actualis et [illegible] Condistit in perseitate [illegible] consistit in perseitate [illegible] actualis et [illegible] in alio actu [illegible] Communiter [illegible]

[illegible] radicalis [illegible] perfectitas radicalis [illegible] actualiter: [illegible] recipiendo per se esse et [illegible] in alio informando prout [illegible] aptitudine ad inherendum [illegible] in alio [illegible] aptitudine: [illegible] Substantia [illegible] aptitudo ad inherendum radicalis [illegible] perseitas radicalis [illegible] de essentia Substantie [illegible] Substantia et accidens [illegible] quod [illegible] intelligit [illegible] Substantia [illegible] perseitas radicalis [illegible] intelligit [illegible] accidente [illegible] inherentia radicalis [illegible] oppositum quod intelligit per Substantia [illegible] perseitas radicalis [illegible] Sed Substantia [illegible] et perseitas [illegible] positive [illegible] constituit per negationes; Sed Substantia [illegible] quid positivum [illegible] per illas

[illegible]: Substantie [illegible] substare [illegible] quod significat substare accidentibus [illegible] Substantia. [illegible] definivit Substantia [illegible] in alio [illegible] Communiter [illegible] Substantia [illegible] etimologia [illegible] Substantia [illegible] etimologia [illegible] quod significat [illegible] independent ab alio [illegible] Substantia quid [illegible] explicamus quomodo explicamus [illegible] positiva [illegible] Substantia [illegible] repugnantia inherendi quod [illegible] accidentibus [illegible] in alio [illegible]

[illegible] Substantia [illegible] genus [illegible] predicamenti [illegible] Substantie [illegible] predicamenti [illegible] genus [illegible] Substantia [illegible] Substantia [illegible] genus [illegible] predicamenti [illegible] conditiones [illegible]

Quaeres 2° an divisio substantiae in 1am et 2am sit bona, et pro hoc divisit substantiam in 1am et 2am et utramque describit. Substantia 1a est quae neque est in subiecto neque dicitur de subiecto; 2a quae non est in subiecto, sed dicitur de subiecto. Per 1am intelligit substantiam quae non est in subiecto inhaesionis neque praedicatur de aliquo inferiori [illegible], per 2am intelligit substantiam communem quae non est in subiecto inhaesionis et praedicatur de inferioribus. [illegible] Convenit in habere subiectum inferius et [illegible] quia [illegible] de inferiori non [illegible]. Quaeritur quae [illegible] divisio sit bona [illegible] ad divisionem substantiae 2a intentionaliter [illegible] divisio generis in species, nam substantia praedicamentalis 2a intentionaliter [illegible] in [illegible] species [illegible] per modum superioris, quod petit substantiam 2am et [illegible] inferiores [illegible] convenit 2a substantiae. Unde difficultas est de divisione substantiae 2a intentionaliter.

Dico: Si substantia divisa sumitur 1o intentionaliter et membra dividentia 2o intentionaliter, est bona divisio, et quidem subiecti in accidentia; si vero membra dividentia sumantur etiam 1o intentionaliter. 1a pars est D. Thomae [illegible] quod divisio substantiae in 1am et 2am non est divisio generalissimi in species, sed subiecti in accidentia, et patet: divisio subiecti per accidentia est in qua dividitur subiectum per accidentia; sed hic substantia dividitur per 2as intentiones universalitatis et singularitatis quae sunt accidentia intentionalia. Probatur 2a pars: tunc quando in bona divisione unum membrorum comprehendit subiectum divisum; sed si 1a substantia divisa quae memorata dividentia sumantur 1o intentionaliter, substantia 1a quae est unum membrorum comprehendit subiectum substantiam communem divisam. Tunc quia apparet divisum tale divisionis deberet etiam esse substantia communis 1a et 2a, sed talis substantia non est, quia omnis substantia communis est substantia 2a.

Quaeres 3° quae sint proprietates substantiae. [illegible] plures proprietates enumerat substantiae. 1a est non esse in subiecto, quod intelligitur de non esse in subiecto inhaesionis nec actualiter nec aptitudinaliter, et haec est proprietas in 4o modo substantiae communiter acceptae. 2a est praedicari univoce de subiecto, id est praedicari essentialiter de inferiori; haec soli convenit substantiae 2ae, primo [illegible], et quidem non in 4o modo, nam etiam convenit accidentibus [illegible]. 3a quia substantia significat hoc aliquid, 2a vero significat quale quid. Sensus est quod 1a substantia significat singulare et 2a significat naturam communem. 4a convenit accidentibus. 4a est non habere contrarium, quod est intelligendum de contrarietate proprie dicta, quae solum datur inter formas accidentales sibi invicem oppositas ut sunt calor et frigus; haec convenit omni substantiae, sed non soli, sunt enim aliqua accidentia quae non habent contrarium. 5a est non suscipere magis et minus, cuius sensus est non quod una substantia non sit perfectior alia, sed quod [illegible] suscipere magis et minus per additionem graduum ad gradum, vel per ablationem gradus, sicut albedo quae eadem manens modo dicitur magis, modo minus intensa. 6a est quod sit susceptiva successive contrariorum, quod debet intelligi quod sit susceptiva [illegible] subiectum ultimum accidentium contrariorum; et haec proprietas soli convenit substantiae finitae sive spirituali sive corporali.

Distinctio 2a de quantitate 2o praedicamento.

Quaestio 1a quae sit ratio formalis constitutiva quantitatis

Non loquimur de quantitate virtutis quae est perfectio qua res dicitur habere majorem vel minorem gradum perfectionis, in quo sensu Deus dicitur in Psalmo 47 magnus Dominus; sed de quantitate molis, quae est accidens absolutum inhaerens substantiae [illegible] cuius corpus dicitur majus aut minus alio, et est genus supremum huius praedicamenti. Hanc definivit [illegible] in [illegible] quantum est divisibile in ea quae insunt, quorum utrumque vel unumquodque, unum quid et hoc aliquid aptum est esse; quam definitionem approbat D. Thomas [illegible] Cap. 7, et [illegible] et explicat. [illegible] dicit divisibile per quod differre a puncto indivisibili; et intelligit accidens per quod differt a substantia divisibili; dicit in ea quae insunt, id est in partes quae formaliter sunt in ipso, per quod distinguitur a mixto in quo elementa [illegible] sunt solum virtualiter; dicit quorum utrumque, unumquodque, id est quarum utraque pars, si quidvis extiterit, unum quid, id est quid completum et potest esse; et hoc aliquid, id est [illegible] per se; et per hoc differt a toto physico cuius partes non sunt [illegible] totalis.

Etiã ẽ advertendũ, qd habere partes extra partes, seu extensionẽ partium, potest esse duplicit. 1° in ordine ad se, seu ad totũ, et ẽ habere partes extra partes taliter qd entitas unius n̄ sit entitas alterius, sic corpus Christi Dñi in eucharistia cujus caput distinguitur a manu pede et ceteris sicut in cælo. 2° in ordine a locũ, et ẽ habere partes extra partes, taliter qd cuilibet parti corporis sua pars loci correspondeat et se mutuo excludant ab eodẽ loco; sic n̄ habet partes extra partes corpus Christi Dñi in eucharistia licet ibi caput n̄ uniat immediate pedi neq. per oculi, tale ẽ ibi [illegible] hoc ẽ totũ in toto, et totũ in qualibet parte loci. Ita extensionẽ habet substantia corporea ex se sine quantitate, qua etiã habet sed per [illegible] illã, at quantitas habenda extensionẽ impenetrabilẽ et hoc ẽ proprium illius.

Unde discrimẽ inter substantia (sine [illegible] quantitate) ad ipsa quantitatẽ stat in eo qd substantia habet partes extra partes etiã in ordine ad locũ, oppositum tamen potest per [illegible] evenire etiã sine miraculo partes autẽ quantitatis ita petunt sub poena extensionẽ in loco ut neq[illegible] [illegible] in eodẽ loco compenetrari sine miraculo et licet extensio partium quantitatis explicata fuerit in ordine ad locũ hoc solũ ẽ intelligendũ (de quantitate) permanenti, nã præter hanc [illegible] quantitas successiva ut tempus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extensio partium ampliari ad extensionẽ partium in ordine ad [illegible] [illegible] in corpore ut compræhendi spatium loci durationis et discretionis ad spatium loci, quare sæpe dicimus in spatio unius [illegible] esse [illegible] [illegible] palmos. ad spatium durationis, quare sæpe dicimus [illegible] [illegible] per spatium unius [illegible] ad spatium discretionis, quare [illegible] [illegible] in spatio [illegible] esse decẽ [illegible].

Plura sunt inquantitate de quibus dubitari potest in quo consistat [illegible] quantitatis consistat nã in illis stat [illegible] quæ [illegible] activæ, quæ [illegible] [illegible] divisibilitas partium, [illegible] extensio partium seu habere partes extra partes quæ extensio seu extensitas partium potest esse duplicit. ut dictũ [illegible] [illegible] quæ nã [illegible] sit [illegible] constitutiva quantitatis [illegible] [illegible] affirmat quantitatẽ [illegible] [illegible] [illegible]. Pro hac [illegible] [illegible] [illegible] et Cajetanus et videndus [illegible] [illegible] opus [illegible] 52. [illegible] quantitatẽ [illegible] [illegible] [illegible] et partes entitativas et [illegible] [illegible] [illegible] quã plures [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Divus Thomas [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] 17. [illegible] asserit qd in extensione partium in ordine ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in extensione partium in ordine ad locũ [illegible] defendit qd in extensione [illegible] in ordine ad spatium [illegible]

Dico: [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impenetrabilis seu impossibilitas [illegible] [illegible] modo spatio [illegible] [illegible] et spatio loci durationis et discretionis. Unde licet aliquando partes quantitatis in eodẽ spatio miraculose compenetrarentur [illegible] [illegible] sub [illegible] exclusio seu impenetrabilis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] impenetrabilitatis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis. [illegible] [illegible] [illegible]. Colligitur ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in corporibus ab quantitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic et quantitatis effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penetrari; docet enim [illegible], qd si duæ quantitates essent [illegible] substantia [illegible] [illegible] adhuc se penetrare n̄ possent, qd etiã fides ostendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compenetrare n̄ possunt; [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis ẽ [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], qd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quare [illegible] quantitatis ẽ impossibilis [illegible] partibus [illegible] [illegible] in eodẽ loco; [illegible] [illegible] [illegible] per quantitatẽ habent corpora [illegible] [illegible], qd [illegible] se ab eodẽ loco expellere, et [illegible] qd se mutuo excludant: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponendo duo corpora in eodẽ loco adhuc habent [illegible] quantitatẽ qd possint et deberent naturaliter se mutuo expellere: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hujus impenetrabilitatis naturalis [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis.

Pro [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] potest cognosci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantias corporeas esse impenetrabiles [illegible] impenetrabilitas [illegible] [illegible]

Unde de qua [illegible] anno 24

[illegible] a quantitate ut termino. Consistat ergo in principio exigitivo im-
penetrabilitatis seu radicato quantitatis. Utque essentia rei [illegible]
[illegible] originarie proprietatibus; Sed sed proprietates quantitatis [illegible]
[illegible] a principio exigitivo impenetrabilitatis actualis. ergo. Patet minor
impenetrabilitas localis quae est [illegible] quantitatis [illegible] in principio [illegible]
[illegible] divisibilitas physica per instrumentum corporeum quae est [illegible]
quantitatis sequitur impenetrabilitatem ut patet [illegible] in loco situatis
[illegible] ut patet: ergo hoc specialiter probat [illegible] entitate
[illegible] permanente. Sed hinc bene infertur quod essentia quantitatis [illegible]
[illegible] principium exigitivum impenetrabilitatis in [illegible]

Impugnant [illegible] contra
[illegible] dicendum non enim quantitas consistit [illegible] ut
aliquid [illegible] quod [illegible]; Sed [illegible] quae [illegible]
[illegible] quantitati [illegible] quantitas potest [illegible]
[illegible] et habet plures partes impenetrabiles in eodem loco: ergo. Utque quia
[illegible] proprietas quantitatis: quinimo quantitas consistit in divisi-
bilitate [illegible] sententia, tum quia [illegible] divisibilitas in partes
[illegible] Substantia materialis quae etiam habent
partes extra partes independenter a quantitate ut in sequenti dicemus:
[illegible] constitutiva quantitatis. Sed nec [illegible]
[illegible] Si autem ista divisibilitas sumatur a Scotistis pro divi-
sibilitate physica in partes impenetrabiles [illegible] divisibilitas
[illegible] quantitatis est essentia. Patet [illegible] quia ista divisibilitas [illegible] Tercera 2ª
[illegible] quantitatem [illegible] quantitas est divisibilis instrumento
corporeo quia habet plures partes impossibiles in eodem spatio: ergo. [illegible]
[illegible] quia [illegible] physicorum [illegible] de quantitate [illegible] sic
divisibiles [illegible] divisibilia, [illegible] divisibilitas [illegible] essentia [illegible]
quantitatis. Nec consistit in extensione partium in ordine ad se [illegible]
[illegible] Substantia materialis [illegible] extensio
seu extensio [illegible] quantitatis. Nec consistit in extensione
partium in ordine ad locum. Utque quia ista [illegible] essentia quantitatis
[illegible] Sed quantitatis [illegible]. Tunc quia quantitas [illegible]
[illegible] potest stare sine extensione partium in ordine ad locum, ut patet
in [illegible] Sacramento ubi Corpus Christi [illegible] sua
quantitate sine extensione partium in ordine ad locum, quia est totum in [illegible]
in parte speciei, ut probavimus [illegible]. ergo. Nec dicas, quod [illegible] quanti-
tatis est extensio aptitudinalis ad locum, non autem actualis: Tunc quia absolutum
[illegible] quantitas non constituitur per respectum. Sed illa extensio aptitudinalis est [illegible]
[illegible]: ergo. Tunc quia illa extensio aptitudinalis convenit etiam Sub-
stantiae materiali, ut in sequenti dicemus: ergo.
Et denique [illegible] extensio
partium in ordine ad [illegible] in [illegible]: Tunc quia non solum convenit quantitati sed
[illegible] Substantiae materiali. Tunc quia quantitas [illegible] potest sine actuali extensione
partium in ordine ad spatium [illegible] patet [illegible]
[illegible] principium exigitivum [illegible] in [illegible]
[illegible].

Sequitur [illegible] quantitatem [illegible]
[illegible] Dicimus [illegible]
divisibilitatem [illegible]
et Corpus [illegible] entitatis, [illegible]
litatis ut [illegible]
[illegible] quantitatis [illegible]
descriptive. [illegible] divisibilitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ridetur ratio quod [illegible] sibi [illegible] fixatae et aptatae, sed [illegible] et propriae, sicut per [illegible] [illegible] manifeste [illegible] cognoscimus [illegible] quanta, sed [illegible] quidquid [illegible]. Ad 3am quod [illegible] extinctae [illegible] quantitatis, per radicem impenetrabilitatis, quam impenetrabilitas est [illegible] et radicitus [illegible]. = Itaque dis[illegible] [illegible] divisibilitas [illegible] quantitatis; [illegible] quod [illegible] divisibilitas [illegible] radix [illegible] [illegible] [illegible] partes. [illegible] dicitur quod divisibilitas est [illegible] quae est [illegible] magis notatur [illegible].

[illegible] principium [illegible] impenetrabilitatis partium [illegible] substantia [illegible] habet partes extensas in ordine ad locum; quod [illegible] quantitatis. [illegible] negando [illegible] quod aliqua substantia materialis habeat partes extra partes [illegible] in ordine ad se. Sed [illegible] in ordine ad locum [illegible] [illegible] [illegible] impenetrabilitas [illegible] partes substantiae materialis, [illegible] quantitate [illegible] in [illegible] loco sed provenit impenetrabilitas ex [illegible] partium quae [illegible] exigat distincta loca. Sic [illegible] quantitatis, quae [illegible] [illegible] Compenetrari.

Quaestio 2a

Utrum Substantia materialis habeat partes extra partes et quomodo.

Inquirit utrum substantia materialis propria [illegible] habeat partes [illegible] ut materiam et formam, quae mixta, ut genus et differentia, certum est enim substantiam has partes habere ex se seu independenter a quantitate. Circa quas haec triplex includit difficultas. 1a utrum substantia materialis independenter a quantitate habeat partes realiter distinctas ita ut substantia capitis verbi gratia sit realiter distincta a substantia pedis. 2a utrum habeat partes distinctas in ordine ad se, [illegible] confusionem ita ut substantia capitis verbi gratia immediate uniatur collo et non pedi. 3a utrum habeat tales partes extensas in ordine ad locum, sicut una pars substantiae correspondeat uni parti loci, alia alii parti, ex omnibus toti loco: quae triplex difficultas triplici [illegible] Solvenda.

Dico: Substantia materialis independenter a quantitate habet partes realiter distinctas. [illegible] quae docent Scotistae et [illegible] Jesuitae, immo et Thomistae recentiores et [illegible] Thomistae antiquiores, et [illegible] tomo 4 contra Gentes C. 65, et 1a parte q. 50 a. 1, et quodlibet 9 q. 1 a. 1, quibus in locis docet, quod substantia materialis seclusa quantitate non habet partes, et est indivisibilis. Dico habere expresse [illegible] Sententiarum [illegible], ubi loquens de materia dicit [illegible] habeat partes? dico, quod partes substantiales habet, [illegible] habet per quantitatem [illegible]; et materia quae forma habet partes [illegible] quantitatis [illegible].

D. 12 q. 2a
[illegible] et
[illegible] de
[illegible]
[illegible]

Probatur ratione de facto pars substantiae quae est in manu dextra Petri est distincta a parte substantiae quae est in manu sinistra, sed istae partes non distinguuntur per quantitatem: ergo independenter a quantitate [illegible] [illegible] patet evidenter ex separatione [illegible], et [illegible] separatione quae interveniente divisione potest distingui et [illegible] quod una potest [illegible] altera remanente et existente. [illegible] probatur multipliciter et [illegible]: quia si illae partes substantiae solum distinguerentur per quantitatem non [illegible] [illegible] partes substantiae sed eadem [illegible] substantia [illegible] quantitativus sicut corpus existens [illegible] in diversis locis non [illegible] corpora sed idem corpus sub duobus locis: ergo [illegible] [illegible] de partibus substantiae.

Probatur [illegible] quia [illegible] habet [illegible] principium distinctivum [illegible]; sed illae partes substantiae [illegible] substantialem per quantitatem quae est accidens: ergo. 3o quia illae partes distinguuntur numerice sed [illegible] numerica in substantiam provenit a quantitate ut expresse docet [illegible]: ergo. 4o quia [illegible] substantiae [illegible] distinguunt specifice, sed [illegible] [illegible] substantiae [illegible] provenit a quantitate: ergo. 5o quia quantitas [illegible] [illegible] substantiae [illegible] [illegible] sed [illegible] non est [illegible] quantitatis, sed [illegible] impenetrabiles: ergo. 6o quia nihil [illegible] [illegible] ab aliis [illegible] [illegible] realiter distinguitur, sed quantitas [illegible] substantiae [illegible] distinguit: ergo

[illegible] eadem ratione: quae possunt separari independenter a quantitate
realiter distinguuntur independenter a quantitate, sed partes Substantiae [illegible]
possunt separari independenter a quantitate: ergo [illegible]. Si consecraret
Christus [illegible] mediatae, et secundo alteram partem Sub-
stantiae panis quae erat sub mediatate consecrata desineret sibi, altera
remanente sub [illegible] ergo, et haec pars remanens [illegible] propriam
quantitatem maneret utique separata ab [illegible] Substantia destructa ex
vi consecrationis et quidem independenter a quantitate, quae ibi non existeret
ut supponitur: ergo. Confirmatur, quia in [illegible] Substantiae
panis existere, altera non existente: ergo [illegible], quia si [illegible] sepa-
ret a corpore, et postea Deus auferret quantitatem partes
Substantiae manent separatae [illegible]: ergo.

Probatur 2º [illegible]: Subiectum

[illegible] quantitatis est Substantia corporea: ergo tota quantitas recipit
[illegible] Substantia, et pars in parte, tota autem Substantia [illegible]
[illegible] habemus [illegible] Substantiae [illegible]
[illegible] habere pluralitatem partium in quibus recipiat partes quantitatis
[illegible] ergo quantitas accidens divisibile recipitur in subiecto indivisibili; sed
hoc repugnat: ergo. Probatur minor: ideo quantitas nequit recipi in subiecto
spirituali, quia est indivisibile et quantitas divisibilis: ergo. Confir-
matur, quia in hoc distinguitur Substantia materialis a spirituali, quia materialis
habet pluralitatem partium, non autem Substantia spiritualis: ergo.

Respondent

[illegible] omnes Substantiam materialem propriori ad quantitatem habere pluralitatem partium
[illegible] in actu ex in hoc distingui a Substantia spirituali. Sed contra: [illegible]
partes [illegible] intelligunt non habere partes actualiter divisas, [illegible] habere partes
actualiter distinctas. Sic [illegible], contra: ad [illegible] partium non requiri quod sint divisi
actualiter, sed sufficit quod possint dividi, et separari ut patet in partibus quan-
titatis, quae quamvis sint unitae realiter distinguuntur: ergo. [illegible] contra [illegible]
quia illae partes possunt separari et una existere altera non existente et
[illegible] est superior: ergo distinguuntur realiter. Tunc quia quantitas nequit tri-
buere Substantiae partes [illegible] numerica nec specifica: ergo quum sic
[illegible] propriori ad quantitatem: ergo.

Respondent alii quod quantitatem in
Substantia divisibile non quidem supponendo eam divisibilem, sed faciendo
eam divisibilem sicut lux est in corpore lucido, non quia supponat illud lu-
cidum, sed quia efficit lucidum. Sed contra: quia sicut quantitas [illegible]
[illegible] Subiectum ita partes quantitatis supponunt partes Subiecti [illegible]
cant et in quibus recipiantur: ergo non eas efficiunt. [illegible], quia exemplum nobis
[illegible]: tunc quia sicut lux praerequirit subiectum aptum, ita etiam nequit recipi
[illegible] sic quantitas supponit subiectum divisibile et nequit recipi
in indivisibili. Tunc quia quod lux efficiat corpus lucidum est effectus formalis
lucis. Sed distinguere partes Substantiae non est effectus formalis quantitatis
[illegible] quia sicut quantitas ad Substantiam ita partes quantitatis ad
partes Substantiae. Sed quantitas nequit [illegible] Substantia: ergo.

Respondent

[illegible] 2º [illegible] quod Substantia nec [illegible] divisi-
[illegible]. Sed [illegible] habere partes [illegible]
[illegible] divisibilis: ergo. Confirmatur quia ipse in hoc [illegible] divisibilitatem
et [illegible] partes quantitatis [illegible]: ergo Substantiam
habere partes [illegible] etiam divisibilis [illegible]
[illegible] loco [illegible] divisibilitate [illegible]
[illegible] habere partes [illegible]
[illegible] habere partes [illegible]

Respondent [illegible]
[illegible] quantitatem pluralitas partium [illegible] Subiecti proportionati
quantitatis quae est accidens divisibile, sed ad hoc sufficit in Substantia potentia
[illegible] quantitatem recipiendam [illegible] Substantia [illegible]
[illegible]
[illegible] sed sufficit quod sit talis [illegible]. Et [illegible] sufficiat in Sub-
[illegible] ad recipiendam quantitatem [illegible]
[illegible] partium.

Unde materia quibus supponit substantialiter ... ad requirendum extra ... quantitatis et non habere pluralitatem partium ... repugnantia est ad rem, quia materia substantia sit ... accidentia et relativa ... tio. ... accidentis entitatiue ... substantiae ... pluralitatem partium entitatiuarum ... quantitatis ad pluralitatem entitatiuam partium ... substantia materiae.

[illegible]

Quantitas est accidens adveniens substantiae ... unio partium substantiae est accidens ... quantitatis. ... distinguendo ... quantitas est ... absolutum ... in genere accidentium ... ante quantitatem ... substantiae ... relativa ... habet unionem ... forma ... unionem ... sicut et substantia ... habet relationes identitatis et diversitatis ... Sed ... habet ... quatenus ... unio partium quae est accidens relativum.

[illegible]

... materia ... ablata quantitate est simplex vel composita? Si simplex; ergo non habet partes. Si composita; ergo compositione per se, vel compositione ex accidente; sed compositio per se ... fit ex materia et forma substantiali ... nec compositio per accidens quae fit ex substantia et accidente quia ... ergo ... quia principia sunt simplicia; ... ergo simplex. ... materia ablata quantitate ... compositio per se continuitatis. Compositio enim per se est duplex, alia per se perfectionis unionis, quae fit ex materia et forma ... Alia compositio per se perfectionis ... seu continuitatis, quae fit ex partibus ... seu continuis ... compositum ... Unde materia ... composita compositione accidentali ... perfectionis ... sed est composita compositione per se ... seu continuitatis.

Sed dices: ... partes ... una ... alterius ... partium ... alterius ... Compositum ex partibus ... sicut ... alterius ... Sed ... fit ... unio ... respectu alterius ... unio ... et positio ex materia et forma ... materia ... habet ... partes ... forma habet partes ... Ad ... dicendum, quod principia ... simplicia ... simplicitate excludente compositionem per se ... seu ex materia et forma ... simplicitate excludente compositionem ... integralem.

Dico 2: Substantia materialis ... heterogenea ... homogenea ... quantitate habet partes distinctas ... compositionem ... ad ... sicut una pars immediate uniatur alteri ... contra ... et ... Thomistas. Probatur ... quia ... substantia materialis ... entitatiuam partium ... entitatiuam partium ... ergo. ... quia unio partium entitatiua ... substantialia. Sed ... copulat unam partem ... alias ... ergo. ... Thomistae ... substantia ... quantitas ... habet ... Sed etiam quantitas habet ...

Probatur 2: ablata quantitate ... corpore humano ... ordinate ... Probatur antecedens: Corpus humanum ... substantiales ... substantia ... quod habeat caput et alias partes heterogeneas ... ergo. ... quia substantia corporis humani ante quantitatem ... habet ... ordinatas ... habet substantialiter ... informare ...

Arguitur 1o. positio partium in toto seu habere partes extra partes [illegible] ordine ad locum est proprietas quantitatis [illegible] speciei [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] in D. [illegible] substantia [illegible] quantitate [illegible] partes extra partes [illegible] ordine ad [illegible] seu ad locum [illegible] partium, seu habere partes extra partes in ordine ad [illegible] extrarelative [illegible] proprietas quantitatis, [illegible] sine [illegible] nego. [illegible] intelligunt [illegible] D. [illegible].

Arguitur 2o: partes [illegible] impenetrabiles: ergo si substantia [illegible] a quantitate non haberet partes impenetrabiles, [illegible] ordinatas [illegible] ordinatio partium [illegible] una sit extra aliam impeditque una sit intra aliam: ergo [illegible] quantitas habet partes impenetrabiles quia habet illas ordinatas [illegible] [illegible] se totis, sed [illegible] distinguendo [illegible] impenetrabiles sunt [illegible] partes [illegible] nego. [illegible] ordinatio [illegible] una sit extra [illegible] [illegible] una sit extra aliam [illegible] [illegible] aliam penetrative nego.

Ad primum [illegible] ordinem partium in linea [illegible] ordine in linea [illegible] quia [illegible] ordines sunt diversi [illegible] [illegible] Christi in Eucharistia ubi [illegible] partes [illegible] [illegible] sed habet ordinem [illegible] substantia [illegible] sit immediate [illegible] et [illegible] et [illegible] partes sunt actualiter penetratae. [illegible] [illegible] quod una pars non sit intra aliam unitive non [illegible] [illegible] intra aliam penetrative. [illegible] quia quando [illegible] se [illegible] [illegible] impenetrative [illegible] unitive non [illegible] extra illam [illegible] seu impenetrative. [illegible] [illegible] quia habet illas impenetrabiles, [illegible] nego.

Arguitur 3o. Substantia organica [illegible] organica quia [illegible] partes [illegible] [illegible] ordinem, et unaquaeque immediate [illegible]: partes [illegible] substantiae inorganicae [illegible] possunt uniri sine [illegible] [illegible] quia sicut quaelibet pars uniri immediate [illegible] uniri alteri [illegible] substantia inorganica [illegible] habet partes [illegible] [illegible] [illegible] partes substantiae homogeneae possunt uniri [illegible] sicut alteri, [illegible] distinguitur a substantia organica et [illegible] [illegible] sit unita, sed una uniri [illegible] et immediate [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] una [illegible] possunt uniri [illegible] quam alteri, et [illegible] sed [illegible] et una immediate alteri, [illegible]

[illegible] Substantia [illegible] a quantitate habere partes extra partes in ordine ad [illegible] [illegible] [illegible], et aliquos [illegible]. Completum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] substantiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si Deus [illegible] substantia [illegible] quantitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locum [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] fieri [illegible]:

[illegible] [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes extra partes [illegible] [illegible] respondent alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quantitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distantiam [illegible] [illegible] substantia [illegible] [illegible] [illegible] in substantia [illegible] a quantitate [illegible] substantia [illegible] partes [illegible] [illegible] locum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locatae.

Probatur quantitas est accidens localiter extensum: quia ut substantia sit illius connaturaliter receptiva debet esse localiter extensa. Patet minor quia si substantia localiter in extensa requirit recipere accidens localiter extensum [illegible] Probatur [illegible]: ideo [illegible] sensitiva [illegible] Christus Dominus in eucharistia non potest producere sensationes externas [illegible] accidens, quia [illegible] ad operationes sensus [illegible] extensione [illegible] extensione receptiva ut illas recipiat, quam extensionem non habet [illegible] Christi Domini in eucharistia: quia substantia localiter in extensa non requirit recipere accidens localiter extensum. Confirmatur quia quamvis quantitas [illegible] Corporis Christi Domini in eucharistia habeat plures partes distinctas et [illegible] tamen quia [illegible] illas extensas in ordine ad locum, requirit recipere accidentia [illegible], et extensa: quia quamvis substantia habeat plures partes, sed illas non habet extensas in ordine ad locum, non potest recipere quantitatem.

Arguitur [illegible] in eucharistia sine [illegible] futurum esse in loco [illegible] definitive sicut angelus, quamvis [illegible] ad locum. Confirmatur quia [illegible] Solum quantitas [illegible] ubi seu respectivum ad locum: quia [illegible] definitive [illegible] impenetrabili, quo sensu [illegible] in loco sicut Angelus [illegible] in loco definitive, [illegible] tota in toto, et tota in qualibet parte loci [illegible] supernaturalis. Ad confirmationem [illegible] quantitatem [illegible] fundamentum [illegible] impenetrabili non absolute, quia [illegible] fundamentalis essendi in loco extensive est corporeitas.

Arguitur

Si substantia haberet partes extra partes in ordine ad locum haberet impenetrabilitatis, sed hoc non, quia [illegible] propria quantitatis: quia [illegible] haberet partes unitas, [illegible] sed [illegible] extremitates; sed partes [illegible] unitae sunt impenetrabiles, quia extremitas est id quo [illegible] alia [illegible] loco [illegible] et [illegible] extremitas quantitativa [illegible] extremitas quantitativa [illegible] extremitatis [illegible] in ordine ad locum, [illegible] partes Corporis Christi Domini in eucharistia sunt unitae [illegible] extremitates et non sunt extensae in ordine ad locum, [illegible] impenetrabilitas [illegible] fundamentum extensionis localis [illegible] illius, angelus et [illegible] requirunt esse in loco extensive.

Arguitur

[illegible] substantia haberet extensionem [illegible] ad locum haberet etiam [illegible] dimensiones [illegible] sed hoc non, quia trina dimensio [illegible] latitudo et profunditas, sunt species quantitatis: quia [illegible] tunc substantia posset [illegible] aequalis, [illegible] inaequalis, quae omnia sunt propria quantitatis quia [illegible] substantia haberet figuram; sed hoc repugnat, [illegible] resultat ex terminatione quantitatis: quia [illegible] tunc substantia posset [illegible] [illegible] et similia, quae [illegible] quia [illegible] substantia haberet trinam dimensionem [illegible] impenetrabilitas [illegible] est propria quantitatis [illegible] substantia [illegible] sed [illegible] instrumento [illegible] non est propria quantitatis: posset etiam mensurari, et esse aequalis et inaequalis, sed [illegible] quia haec sunt propria quantitatis, quae habet partes extensas impenetrabiliter ad [illegible] tunc substantia haberet figuram [illegible] [illegible] quia [illegible] Color [illegible] immediate [illegible] substantiae [illegible] mediante quantitate. [illegible] substantia [illegible] haberet [illegible] Color [illegible]

Questio 3 de divisionibus quantitatis.

[illegible] quantitas in continua et discretam. Continua est illa cujus partes co[illegible] Sed nota, quod duo requiruntur ut aliquid sit extensio, [illegible] partes [illegible] continuativa sunt in [illegible] in linea [illegible] quod [illegible] sit indivisibilis [illegible] quia [illegible] [illegible] est illa cujus partes [illegible]

Quantitas [illegible] quantitas [illegible] permanens et successiva [illegible] illa cujus partes simul existunt [illegible] quantitas [illegible] successiva [illegible] cujus partes non simul existunt [illegible] tempus. Deinde quantitas [illegible] in [illegible] quantitas continua permanens dividitur in lineam, superficiem et corpus. Linea est quantitas continua [illegible] Superficies est quantitas continua [illegible] corpus est quantitas continua [illegible] mathematici [illegible] quantitatis [illegible] punctum [illegible] indivisibile [illegible] punctum [illegible] in corpore [illegible] vestigium [illegible] linea [illegible] vestigium quod relinquit [illegible] et vocant superficies [illegible] vestigium [illegible] et appellant corpus.

Et quidem [illegible]

[illegible] corpore physico [illegible] particularis [illegible] corpore mathematico quod consistit [illegible] longitudinem, latitudinem et profunditatem [illegible] linea [illegible] divisibilis [illegible] longitudinem [illegible] latitudinem [illegible] Superficies vero [illegible] longitudinem et latitudinem [illegible] divisibilis [illegible] profunditatem [illegible] corpus [illegible] divisibile [illegible] profunditate.

[illegible] transcendentales et praedicamentales. [illegible] transcendentalis [illegible] praedicamentalis [illegible] corporeae [illegible] divisibiles [illegible] significativa [illegible] significativa [illegible] sic: [illegible] quantitatis continuae.

[Quaestio] 4 a linea et superficies sint species quantitatis continuae distinctae a corpore et inter se?

[illegible] corpus est species quantitatis continuae [illegible] doceant [illegible] Unica difficultas est [illegible] et superficies sint species quantitatis continuae distinctae a corpore et inter se [illegible] negant [illegible] species quantitatis [illegible] corpus.

[illegible] linea et superficies sunt verae species quantitatis continuae [illegible] linea et superficies [illegible] corpore [illegible] linea [illegible] superficie [illegible] corpore [illegible]

[illegible] lineas, puncta, superficies lineae et corpus superficiei: [illegible] tunc denique quia [illegible] interruptive [illegible].

Respondeo:

[illegible] distinguuntur per [illegible] entias positivas. Sed linea, superficies et corpus distinguuntur per negativas lineam [illegible] distinguitur a superficie per carentiam latitudinis, et haec a corpore per carentiam profunditatis: [illegible] species [illegible] alia [illegible] generis; sed superficies [illegible] et [illegible] superficiem: [illegible] linea et superficies sunt indivisibiles [illegible] superficiei continuant lineas et partes corporis superficiem [illegible] linea [illegible] distinguitur a superficie [illegible] dicitur longitudinem, et superficies distinguitur a corpore quia [illegible] dicitur latitudinem; et [illegible] positive.

Ad 2um dicendum quod superficies [illegible] ex lineis et corpus [illegible] superficiebus [illegible] prout linea et superficies sunt indivisibilia [illegible] sunt species quantitatis [illegible] linea nec superficies sunt [illegible] continua, sed quatenus linea [illegible] longitudinem et superficies longitudinem et latitudinem. [illegible] quantitatis [illegible] linea [illegible] et superficie in concavam et convexam et corpus [illegible] sunt accidentales [illegible] extensio continua [illegible].

[illegible] locus sit species quantitatis [illegible] permanentis? [illegible] superficies corporis continentis [illegible] superficie [illegible] quantitas [illegible].

[illegible] tempus sit species quantitatis [illegible] tempus [illegible] motus [illegible]

[illegible]

Discreta sit vera species quantitatis.

Quaestio 3a quantitas

[illegible] quantitas discreta [illegible] quantitas discreta sit vera species quantitatis [illegible] Plures scotistae [illegible] dicunt [illegible]

[illegible] formativum est etiam dicendis quae faciunt plures scotistae et est communis apud matematicos, eamque tenet Euclides in sua aritmetica.

[illegible] quantitas discreta numerus et oratio est vera species quantitatis ita Aristoteles in [illegible] in hoc Capitulo de quantitate [illegible] Capitulo 13 et dicendis quae [illegible] 16 praemonimus; tenet quod quantitas est genus respectu continuae et discretae quod etiam respectu duabus sequentibus et quod oratio est vera quantitas et [illegible] [illegible] numerus [illegible] per se unum et vera species quantitatis [illegible] [illegible] textu [illegible]: licet enim dicendis [illegible] aliquando non determinat quod numerus sit per se unum [illegible] determinat [illegible] [illegible] [illegible] his verbis [illegible] [illegible] [illegible] sicut nec [illegible] [illegible] quod resultat [illegible] sit esse ut [illegible]

[illegible] sit unum per se [illegible] [illegible] [illegible] est obiectum aritmeticae: [illegible] aritmetica demonstrationes [illegible] [illegible] supponant unum per se [illegible] aritmetica [illegible] dicit unum per se conceptus [illegible] [illegible] [illegible] aritmetica [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] dicit [illegible] [illegible]

[illegible] quia Aristoteles hic [illegible] quod [illegible] quantitas [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod oratio dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se unum et [illegible] [illegible] signum sensibile: et [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur [illegible] Aristoteles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum per se [illegible] unum per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] specifica [illegible]

Arguitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oratio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum per se [illegible] unum per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dicere qd accipitur pro [illegible] unum per se [illegible] Unde [illegible] novis accentibus [illegible] pro malis, [illegible] illas plures syllabas [illegible] unum per se; sed [illegible] unum per se [illegible] accepta, [illegible] accidentale discretionis [illegible] syllabae sunt unum per se [illegible] sicut [illegible] fundamentum unius relationis. Videatur ibi.

Declarantur proprietates quantitatis.

Philosophus [illegible] proprietates quantitatis sed ex variis locis illius [illegible] colligitur. [illegible] habere contrarium, qd intelligitur de contrarietate [illegible] [illegible] quantitas ab eodem loco multum [illegible] distant [illegible] contrarium, nam repugnantia [illegible] ad idem subiectum [illegible] omni [illegible] quantitati [illegible] suscipere magis et minus qd intelligitur [illegible] magis et minus [illegible] intentionem nam [illegible] extensionem [illegible] suscipit magis et minus, quia una linea [illegible] maior alia nec haec proprietas [illegible] quia [illegible] aequalitas, et inaequalitas, quia [illegible] quantitatis dicitur aequalis, et inaequalis alteri [illegible] aequalitate, et inaequalitate [illegible] relatio. Sed [illegible] non quidem actualiter, sed [illegible] Unde si una quantitas [illegible] ad [illegible] esset apta fundare aequalitatem, et inaequalitatem haec [illegible] modo.

[illegible] divisibilitas in partes integrantes [illegible] sive externas, [illegible] partes quae [illegible] sunt [illegible] et [illegible] [illegible] finita, et infinita, et intelligitur qd [illegible] finita [illegible] infinita [illegible] augeri in infinitum [illegible] [illegible] esse mensura tam activa, quam passiva, qd intelligitur de mensura [illegible] actuali [illegible] qd mensurat [illegible] extensionem [illegible] mensura activa [illegible] impenetrabilitas et intelligitur de impenetrabilitate [illegible] de qua satis [illegible] dictum.

Disputatio 3 de qualitate et praedicamento

Quaestio 1a quid et quotuplex sit qualitas.

Qualitas [illegible] aequivoce [illegible] [illegible] accidente, quae [illegible] accidens [illegible] de substantia [illegible] stricte pro [illegible] praedicamento [illegible] a substantia quae [illegible] accidente qd [illegible] supremum [illegible] praedicamenti de qualitate in hac acceptione [illegible] quid et quotuplex sit [illegible] qualitatem sic: qualitas est, qua quales esse dicimur [illegible] quidquid [illegible] bonitate [illegible] ab aliis [illegible] sic: est accidens absolutum intensibile, et remissibile [illegible] magis, et minus [illegible] propria qualitatis [illegible] qualitas ab aliis [illegible] ipsa.

[illegible] ad 2am partem dico [illegible] dividi qualitatem [illegible] classes. 1a habitus et dispositio. 2a naturalis potentia et impotentia. 3a passio, et passibilis qualitas. et 4a forma, et figura. In 1a [illegible] sumitur habitus pro praedicamento [illegible] sed pro qualitate [illegible] mobilis a subiecto. Et dispositio sumitur pro qualitate [illegible] quae sit facile mobilis a subiecto. Unde habitus et dispositio [illegible] specifice, sed tantum accidentaliter [illegible] difficultate, et facilitate [illegible] a subiecto et sic eadem qualitas respectu unius est habitus [illegible] dispositio [illegible] dispositio et [illegible] habitus [illegible] quando est [illegible] habitus [illegible] actus [illegible] habitus sapientia et scientia et [illegible] et habitus supernaturales, ut gratia, charitas, fides &.

In 2a [illegible] sumitur [illegible] activa [illegible] quae [illegible] [illegible] qualitate [illegible] facile agere, [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] qualitas innata subiecto [illegible] facile agendi, et [illegible] impotentia: qualitas innata subiecto [illegible] [illegible] [illegible].

Unde ista qualitas ab aliis differunt intrinsece, sperme magis a terminis
ab aliis autem qualitatibus differunt quia ista sunt principium innatum ad
exercendas alias actiones. Iam coloratas qualitates, seu quas substantia agit sicut
est ut calor ignis, frigiditas aquae, gravitas lapidis, duritiesque, mollities
levitas et tarditas ad agendum aut patiendum.

Infra classis sumitur pro
potentia quae fluit ab essentia et substantia proprie in motu, neque pro potentia quae ...
... et ad actus agentis, sed ... est specialis praedicamenti. Sed sumitur pro qua-
litate, quae est per se sensibilis sensu externo, sicut ... [illegible]
... dictis: sicut rubor verecundia, et pallor ex metu, passibiles qualitates dicuntur
... qualitas per se sensibilis sensu externo diu durans in
subiecto, ut accidens pallor et naturalis complexio ... et longo morbo. Unde
... qualitates differunt ab aliis quia sunt per se sensibiles ... [illegible]
... ita qualitates quae producunt species intentionales in sensu ut colo-
res, soni, odores, sapores, et illae qualitates ut calor, frigus, humiditas et
siccitas, in quantum possunt stimulare intentionaliter aliquem sensum, tempore
visum, auditum, olfactum, gustum et tactum.

Infra classe sumitur forma non pro forma sub-
stantiali sive accidentali informante subiectum, sed forma hic accipitur ... proprie
... dicitur pulchra, sic Christus Dominus dicitur in psalmo 44: speciosus
forma prae filiis hominum. Figura est exterior dispositio, in extremitatibus proveniens ex ...
terminatione quantitatis. Unde ... quantitas dicitur plana, rotunda, triangularis etc.
... et figura solum differunt in eo quod figura ... dicitur dispositio exterior quantitatis ...
... forma super figuram addit, quod talis dispositio sit cum proportione et ...
... hinc pertinent omnia quae possunt explicare dispositionem exteriorem ...
... curvitas, rotunditas etc. Advertite, quod forma et figura non sunt proprie
... qualitatis, quia sunt relationes, ut habet Divus Thomas ... et ...
... qualitatis, et quia habent modum praedicandi, et denominandi qualitatis.

Quaeres 1°
... divisio sit generis in species? Respondetur negative cum Divo Thoma ...
... non est ... divisio qualitatis in quatuor species ... proprie
generis in species, sed est tantum ... modos diversos convenientiae ...
qualitativos, et forte eidem qualitati ... possunt competere plures ...
modi, qui ponunt ... qualitativi.

Quaeres 2°, an qualitas sit perfectior
quantitate. Respondetur affirmative cum Divo Thoma ... et probatur ex ...
tum quia qualitas est principium agendi ... non. Tum quia ...
... nobiliori correspondent nobiliores qualitates non autem nobiliores ...
tum quia qualitas est substantiae perfectae principium et ... finis ...
... autem quantitas ... sequitur corpus ... qualitas ...
... tum ... quia qualitas est perfectio simpliciter ... non
... quantitas: ... dices: illud est simpliciter perfectius, quod est propinquius
perfectioni; sed quantitas est propinquior substantiae, quae est perfectissimum ...
... respondetur distinguendo ... quod est propinquius ... perfectius ...
... quantitas propinquior est substantiae ... qualitas
... ratione actus quem ... perfectiorem ... status.

Declarantur proprietates qualitatis.

... proprietates qualitatis assignat Philosophus. Prima est habere contrarium et in
... contrarietate ... repugnantia quadam ... pugnant inter
se quae cum ... subiecto mutuo se expellunt. Haec ... qualitati convenit
... non ... quia sunt aliquae qualitates non habentes contrarium, ut lux, colores in-
termedii, species intentionales et habitus supernaturales. 2a ... suscipere magis
et minus, quod intelligitur intensive et convenit qualitati soli et semper.
Tertia est ... dicere ... simile, dissimile, quod intelligitur ... [illegible]
... non ... similitudinis ... fundamentali ...
... transcendentali quae est convenientia in aliqua ...
... praedicamentali, quae est convenientia in qualitatibus, de qua
... metaph.

D.o 4.a de relatione in communi. Q.o 1.a quid, et quotuplex sit relatio.

[illegible]

[illegible]

Dividitur relatio in mutuam, et non mutuam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Relatio in genere sumpta [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

q. 2.a an relatio predicamentalis distinguatur realiter a fundamento

Procedit [illegible] de relatione predicamentali, non de transcendentali [illegible]

[illegible]

relatio praedicamentalis realiter distincta a fundamento et termino ita D. Thom. in [illegible] et alibi saepe. Probatur quod distinguatur realiter a fundamento ratione Dis[illegible]: nihil est enim realiter illud sine quo potest esse; sed fundamentum relationis praedicamentalis potest esse sine illa, ergo distinguitur realiter ab illa. Minor probatur, si enim albus sit et aliud non sit albus, est sine similitudine, et si aliud albus fiat, est in hoc albo relatio similitudinis, et si postea alius albus destruatur, manet iterum hoc albus sine similitudine: ergo [illegible] (in [illegible] M.) ait D. Thom. [illegible] negare experientiae rebus. Tenendum vero omnia praecipue tota doctrina nostri D. Thomae (c. 9. et 7) quia docet quod per hoc problema facilius destruitur per [illegible] dictione inventa, sed difficulter construitur. [illegible] D. Thomas [illegible] quia si relatio non distinguitur realiter a fundamento videretur negari incarnatio. Probatur quia si unio naturae humanae ad verbum esset cum illa natura identificata, quamvis verbum divinum non assumpsisset, natura illa ipsa quae realiter est unita verbo, sicut nunc, quia tunc haberet unionem identificatam sicut nunc. Etiam si verbum divinum dimitteret illam naturam manere [illegible] et simul unita, sicut nunc, quia etiam tunc haberet illam unionem identificatam.

3. quia si praedicta relatio identificatur cum fundamento, videretur negari separatio accidentium in eucharistia. Patet quia cum maneant eadem accidentia quae prius inhaerebant pani, retinebunt identificata relationes inhaerentiae et unionis, quia inhaerebant pani illi quam uniebantur; ergo nunc pani inhaerent eique uniuntur, cujus oppositum nos docet Catholica fides. 4. quia etiam videretur negari compositio in entibus, patet quia tunc si post [illegible] [illegible] dispositio manerent actu unita, neque maneret fundamentum unionis, et dispositio [illegible] identificatur et terminatur compositio, separatis partibus componentibus, sicque compositum non esset compositum. ergo 5. quia etiam videtur negari causalitas causarum [illegible], patet quia omnis causa requirit approximationem et approximatio ad [illegible], ut patet in igne: ergo si relatio approximationis, vel approximatio non sint aliquid quod [illegible] relatio causae, ita realiter erit ista causa effectus quando non est approximata, ac quando est approximata, et ita si approximata nihil operatur realiter causare [illegible] non poterat quando non approximata.

Probatur etiam quod distinguatur realiter [illegible] simul sumptis, quia etiam opinio est illic, praedicamentum relationis neque fundamentum et terminus [illegible] sunt quid absolutum: ergo 2do, quia tunc omnes relationes essent mutuae, quod est [illegible] expressa [illegible] ergo 3. quia [illegible] esse [illegible] est ad aliud. Sed aggregatum ex fundamento et [illegible] non [illegible]: ergo 4. quia relatio esset aggregatum ex fundamento et termino, quo [illegible] sunt [illegible] relatio perfectior. Sed hoc non, quia duo albedines octo perfectiora sunt quam duo albedines [illegible], et tamen similitudo non est perfectior similitudine istorum: ergo 5: quia similitudo unius duo albedines et [illegible] de quolibet eorum disjunctive, neque quolibet est simile alteri. Sed aggregatum ex duobus albis neque [illegible] praedicatur [illegible] existens: ergo illa similitudo non est aggregatum existens duobus albis. Probatur tandem: istae sunt vere praedicationes: identitas est relatio praedicamentalis: aequalitas est relatio praedicamentalis: similitudo est relatio praedicamentalis: ergo istae relationes conveniunt in ratione relationis praedicamentalis tanquam in unica: sed extrema illarum non conveniunt generice, multo minus [illegible] generice differunt: ergo [illegible] quia fundamentum et terminus identitatis sunt substantia: fundamentum et terminus aequalitatis sunt quantitas: fundamentum et terminus similitudinis sunt qualitas. Sed substantia, quantitas et qualitas non conveniunt generice, neque sunt genera [illegible] [illegible].

Respondeo: lo: unum albus esse simile alteri albo immediate nil aliud quam unum esse album et alterum etiam esse album: et hoc esse diversum a lapide nil aliud est quam hominem esse [illegible] lapidem: ergo relatio nil est aliud quam extrema simul considerata. [illegible] Do ans., neque duo alba praecise per relationem sunt similia tanquam fundamentaliter, et homo et lapis antecedenter relationem sunt diversi tanquam fundamentaliter, [illegible] hoc habent ut relatio superaddatur: [illegible] hoc et lapis sunt essentialiter diversi [illegible] [illegible] reddit [illegible] relatio quae est accidens. [illegible] ans., et [illegible] quia licet homo et lapis sint essentialiter diversi, relatio diversitatis [illegible] essentialiter sed accidentaliter, et sic relatio diversitatis dicitur essentialiter [illegible] ratione extremorum, quae [illegible] versatur inter essentias, sicut [illegible] dicitur substantialis.

Arguitur 2do: nihil realiter [illegible] potest existere sine [illegible] realiter neque debet esse ab alio, sed [illegible] [illegible] causa similitudinis [illegible] quae dans [illegible] productio [illegible]: ergo. Resp. D. M. [illegible] negando minorem relationem [illegible] posita tota [illegible] tanquam conditio sine qua non [illegible] resultantiae [illegible] [illegible] efficientia et influxu physico [illegible] lapidis [illegible] [illegible] [illegible] gravitate.

Arguitur 3: sequeretur, quod in [illegible] [illegible] [illegible] mutationem [illegible] [illegible] entitas causarent [illegible] [illegible] indistantiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

unicus mun[dus] q[uo]d e[st] absurdu[m]: ergo antecedens. Prob[atur] 2[d]o sequela, erunt enim hoc esse absurdum immo necessarium, et contra hoc negantes, ut [illegible] Scotistas potest dici verum [illegible] optime quod tales Tract. 12
qui sic dicunt in convexa [illegible] universi substantia ex [illegible] hujus necessitatis
potest esse, quia retinent [illegible] quae sunt partes aliquius totius sunt [illegible] ad [illegible]
illius totius, sicut patet de partibus corporis organici respectu [illegible]. Cum autem
[illegible] entia creata sint partes totius universi, quod est unum unitate [illegible], et [illegible]
[illegible] debent [illegible] eorum [illegible] ad [illegible] ordinis ut [illegible] dicant ordinem ad alias partes
[illegible] sic [illegible] dicere oppositum, quia [illegible] sive [illegible] ordo [illegible] Da Sinibaldi [illegible]
[illegible] contra [illegible] oppositio. 12 C. 13

Sequitur 4: sequeretur quod agens creatum posset agere in quacumque [illegible] magna distantia, nam si existat unum album [illegible] et produceret aliud [illegible] Indos,
hoc album produceret relationem similitudinis ad aliud, ergo [illegible] similitudinis
[illegible] posset [illegible] fundamenta simul infinitas relationes producere. Sed non [illegible]
[illegible] infinitas: ergo. Probatur [illegible] sequela, quia fundamentum
non causat relationem [illegible] et [illegible] agit [illegible] distans. Ad 3um quod [illegible]
infinita alba [illegible] fundamentum [illegible] infinitas
[illegible]; quia non posset producere illas similitudines quas diceret alia alba ad ipsum.

[illegible]
6: [illegible] distinguetur ab extremis, per [illegible] existere [illegible], [illegible] divinitus;
Sed nec Deus potest facere quod posito fundamento [illegible] relatio resultet. ergo [illegible]
[illegible] quia [illegible] inseparabilitas aliquorum [illegible] potest [illegible] quia sunt
simultanea [illegible] prius [illegible] dependet posterius, [illegible] quia sunt
[illegible]; Sed extrema relationis non sunt simultanea [illegible]
ergo. [illegible] affirmative [illegible] quod inseparabilitas prioris a posteriori Ymaz. Dis. 12
[illegible] realis si posterius non habeat esse per resultantiam quomodo relatio no 11
[illegible] resultat ex fundamento posito termino [illegible] quod inseparabilitas [illegible]
posteriori [illegible] entitate [illegible] quando provenit ab intrinseco non autem quando
provenit ab extrinseco ut accidit in praesenti, nam inseparabilitas extremorum relationis
provenit a simultate [illegible], quae est [illegible] extrinseca et accidentalis. [illegible] no 12

Quaeres
1o: quomodo relatio transcendentalis distinguatur a fundamento? Supponitur ex dictis quod relatio trans-
cendentalis identificatur realiter cum fundamento, et quaeritur quomodo ab illo distinguatur [illegible]
[illegible] rei [illegible] rationis [illegible] quod relatio transcendentalis distinguitur [illegible]
[illegible] fundamento. [illegible] Vitalus ex [illegible] quia [illegible] no 21. [illegible]
[illegible] quod relative dicitur est aliquid [illegible] relativum [illegible] Urbano [illegible]
[illegible] relationem [illegible] Sed
fundamentum relationis transcendentalis [illegible] ergo [illegible] quia omnis
relatio transcendentalis includit [illegible] ergo [illegible]
potest probari [illegible] probamus [illegible].

Quaeres 2: an relatio realis
[illegible], et actu existentiam? Cum relatio realis ex dictis alia sit
transcendentalis et alia praedicamentalis de utraque potest quaeri, quare dico quod
relatio praedicamentalis requirit terminum realem, et actu existentem, non vero relatio transce-
ndentalis. [illegible] quod fundamentum [illegible]
[illegible] aliquam relationem realem quia [illegible]
[illegible] praedicamentali [illegible] possibile [illegible]
[illegible] potest existere [illegible] possibili ergo. Patet [illegible] quia [illegible]
[illegible] possibile; [illegible] non [illegible] existens [illegible]
[illegible] quod existere [illegible] ut sunt [illegible] ergo.

Quaeres 3: an extrema relationis
realis debeant esse realiter distincta? respondetur affirmative [illegible]
[illegible] quod ad relationem realem tria requiruntur 1o quod fundamentum sit reale et [illegible]
reale, 2o quod extremorum sit distinctio realis 3o quod [illegible] extremorum [illegible]
[illegible] relatio. [illegible]
[illegible] distinctio realis extremorum identitas [illegible] relatio realis
[illegible] requiritur: [illegible] extrema non sunt distincta realiter
[illegible] relatio ex quo patet [illegible] opinionis [illegible]
[illegible]

Qo 3a An realis relatio possit respicere pl[illegible]

[illegible] fundamentis, quia certum est quod si fundamenta multiplicentur [illegible]
[illegible] relationes distinguuntur [illegible] accidentia [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ut in eodem patre alia est relatio paternitatis ad filium et alia filiationis ad patrem, nec est difficultas in multiplicatione earundem relationum in eadem natura; quam est de binaria, de qua non relationem posse ad plures terminos eiusdem rationis terminari ut relatio [illegible] specifica [illegible] unica terminat ad plura in individuo [illegible] vera simul [illegible] specificat difficultas est quando una relatio respicit plures terminos totales et adequatos eiusdem speciei ut similis plures similes, et pater plures filios singulos respiciat per unicam relationem. Communiter [illegible] affirmant. Scotistae [illegible] [illegible] quam [illegible] in diversis.

Dico: unica non relatio nequit respicere plures terminos numerice distinctos; sed ad multiplicationem numericam terminorum debent relationes numerice multiplicari. Recte D. Th. S. in 3 dist. [illegible] unica per [illegible]. Probatur 1o: relativa sunt simul natura, ergo destructo uno destruitur et alterum; sed si pater [illegible] refert ad duos filios per eandem non relationem per quam refert ad unum, contrarium eveniret, ergo. Probatur minor quia destructo 1o filio adhuc maneret pater [illegible] relativus per eandem paternitatem per quam respiciebat duos filios, cum per eandem respiciat 2um filium adhuc viventem; ergo non respiceret duos filios per eandem relationem per quam respicit 1um, et relativa non sunt simul natura. Confirmatur quia prius tempore est paternitas ad 1m filium quam [illegible] filii, ergo pater et duo filii non essent simul natura. Confirmatur 2o quia plures filii habent plures filiationes ad patrem, ergo pater habebit etiam plures paternitates.

Resp. debet terminari quod ad productionem novi filii resultat in patre nova relatio paternitatis; sed prior extenditur ad illum. Sed contra 1o: [illegible] paternitatis dicit aliquid reale [illegible]; sed nihil facit apropositum, sed dicit aliquid reale: et relatio, et absolutum; sed relatio: habemus intentum; si ad absolutum, ergo nequit tribuere denominationem relativam; quia per relationem quia pater denominatur pater ad duos filios, ergo. 2o: Si destruatur unus filius adhuc pater est, frater pater respectu dicti filii, sed per relationem ad [illegible], ergo per aliam. 3o: pater eodem modo respicit filium ante destructionem [illegible] post quam destructionem; sed post destructionem respicit duos per relationem terminatam ad [illegible] quae erat antea.

Probatur 2o: relatio nequit existere et non existere; sed destructo uno filio existit in patre paternitas ad alium quae etiam existebat ante destructionem. Ergo [illegible] quia manet fundamentum in subiecto, quod tribuit [illegible] destructo uno filio, paternitas refert patrem ad filium existentem etiam ante destructionem: ergo. 3o: paternitas non terminatur nisi ad suum; sed unus filius non est terminus paternitatis quia relatio intrinsecus adveniens nequit esse sine suo termino et paternitas potest esse sine 2o filio, ergo: si esset unica relatio ad plures filios ipsa deberet, ergo etiam dependeret ab illo: ergo. Patet quia [illegible] dependeret quia relatio praedicamentalis dependet a suo termino et utique etiam dependeret quia ille per eandem relatio manet, ergo.

Inquires 1o: plura accidentia solo numero distincta nequeunt esse in eodem subiecto quia distinctio numerica accidentium sumitur a subiecto: ergo neque plures relationes solo numero distinctae. Resp. negando antecedens et eius implicitam probationem, quia accidentia non individuantur per subiectum sed per proprias [illegible] ut dicetur [illegible]. Unde [illegible] est falsum non solum in accidentibus relativis, sed etiam in absolutis. Ita si quis videt plures res simul, unumquodque per propriam speciem habet in oculo plures species intentionales solo numero distinctas, solum [illegible] in eodem subiecto plura accidentia solo numero distincta quando omnia tribuunt [illegible] effectus formales [illegible] in praesenti quia haec relatio refert ad hunc terminum, et alia ad alium: sicut [illegible] non species [illegible].

Inquires 2o: si plures paternitates essent in eodem, [illegible] esset unicus pater, sed plures: ergo. Confirmatur quia [illegible] paternitate est pater ergo alia paternitate est alius pater. Resp. negando antecedens quia ut distinctum est alibi, [illegible] accidentalem multiplicant ex sola multiplicatione formarum quarum natura plures scientias dicit plures scientes sed unus sciens; sic qui habet plures paternitates dicitur pluries pater, sed non plures patres. Ad confirmationem nego paritatem quia ad aliam paternitatem sufficit alteras partis, sed requiritur alterum suppositi pater [illegible] filium, ut dicit [illegible] habeat alium filium, alia pater est per respectum illius 2i filii [illegible] non pater.

Inquires 3o: filius per unicam non filiationem respicit patrem et matrem. [illegible]

4: quando nascuntur plures filii ex eodem partu relatio patris nequit esse unica quia fuit ad unicam actionem: ergo. Contra 1o: unica potentia visiva respicit plures colores [illegible] plures [illegible] et una visibilitas plures actus videndi: ergo. Ad 2um [illegible] filius dicit duas relationes, quarum una respicit patrem et alia matrem [illegible] per [illegible] [illegible] quia [illegible] unica actione [illegible] paternitas fundatur in actione sed in potentia generativa [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] considerari [illegible] unitate [illegible] potest stare simul triplicitas [illegible] [illegible] [illegible] eiusdem rationis [illegible] sunt [illegible] [illegible] singulae respectu patris et singulae [illegible] respectu [illegible].

[illegible] relationis terminus [illegible] absolutus [illegible]

Terminat, et id quod terminat relatio est entitas absoluta, ut correlativi terminantis affirmant relationem terminari ad aliquid absolutum, et alii negant. Dico, quod relatio terminatur ad absolutum. Vera est, vide inter alios D. 26 Quaestione unica art. 13. Probatur: relatio praesupponit terminum quae conditio [illegible] necessaria, sed non praesupponit correlationem, ergo correlatio non est terminus, et consequenter. Patet in patre, quae praesupponit terminum et non praesupponit filiationem quia sunt simultanea: ergo terminatur ad filiationem entitatem absolutam filii. Item ratio fundandi relationem est absoluta, ergo et ratio terminandi. Patet, quia ratio fundandi similitudinem [illegible] albedo est unitas seu convenientia in albedine, et ratio fundandi aequalitatem inter duos palmos est unitas in quantitate: ergo item quantitatibus [illegible] correspondere inter alias relationes. [illegible] quia maternitas necessario terminatur ad filium terminum absolutum. Testa [illegible] tenentes quod in Christo [illegible] la est relatio filiationis ad matrem: ergo.

Quaeres 2o: an una relatio possit esse fundamentum alterius relationis? Quaestio est, sicut unus homo refertur ad alium per relationem identitatis, et ad lapidem relatione diversitatis, ita etiam relatio paternitatis refertur ad aliam paternitatem per relationem identitatis et ad filiationem per relationem diversitatis. Communiter negant cum Divo Thoma. Scotistae affirmant cum Scoto. [illegible] cui ego correspondeo affirmative. Probatur primum, quia tota Philosophia [illegible] cum [illegible] una relatio alteri comparatur, [illegible] Sed hae relationes sunt [illegible] comparatae sunt eadem. Item, quia Euclides tractat [illegible] proportionem similitudinis; sed proportio est proportionalitas, quod sit duarum proportionum [illegible] proportiones fundare proportionalitatem sunt relationes: ergo. Item identitas, quia conveniunt in essentia, et ad duas paternitates conveniunt in essentia: ergo.

Dices: si duae paternitates dicunt relationem identitatis, haec identitas dicit relationem aliam, et haec alteram, et sic in infinitum: ergo. Respondeo [illegible] negando antecedens, quia relatio fundata in his relationibus non fundat aliam identitatem, sed se ipsis referunt ad invicem, quia nequeunt ad invicem separari, sicut relationes separari possunt. Sed [illegible] quod talis relatio fundata in una relatione terminatur ad aliquid terminans [illegible] absolutum sicut in praecedenti diximus: ergo [illegible] terminatur ad absolutum. Respondeo [illegible] quod talis relatio terminatur ad aliquam relationem, ita alia relatio terminatur, et terminari [illegible] absolutum, ut in uno modo terminat non tamen ut relatio, quia ut relatio terminat ad aliud, non tamen terminat per se quod patet ad instantiam. Respondeo adaequate sive [illegible].

Disputatio Sexta de Sex Ultimis Praedicamentis

Quaeres 1o: quid sit actio? Sex ultima praedicamenta sunt relationes [illegible] extrinsecus advenientes, et differunt inter se quia [illegible] species [illegible]. Quaerit [illegible] de actione. Dico: actio ut est praedicamentum definitur [illegible] sic: illa [illegible] qua in id quod subiicitur agere dicimur. Ex quo patet quod potest definiri sic: relatio extrinsecus adveniens agenti [illegible] qua agens [illegible] actio [illegible]. [illegible] actio sumitur pro habitudine praedicamentali [illegible] [illegible] in praedicamentis, quia habet [illegible] sed [illegible] actio [illegible] transmutativa. [illegible] subiectum in agente [illegible] transmutat.

Quaeres 2o: quid sit passio praedicamentum? [illegible] passio [illegible] quid [illegible] relatio extrinsecus adveniens passo ab agente quae passio [illegible] possit. [illegible] calorem in [illegible] aqua [illegible] recipit calorem [illegible] habebat [illegible] agens [illegible] in praedicamento.

Quaeres 3 quid sit ubi sup. praeamentum. ubi des[cri]ptio a Gilberto sic: ubi [illegible] est circumscriptio passiva circum scriptio loci provenienti. Sed [illegible] quod ubi est ex[illegible] et passivum et est relatio loci ad res locatas positivum [illegible] loci ad locum definitio Gilberti Soli corporis [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] potest definiri sic: relatio extrinsecus [illegible] [illegible] inter loci et locatum.

4 quid sit situs sup. praeamentum? Situs accipitur pro ordine [illegible] rei locatae et [illegible] a Gilberto sic: situs est positio partium rei corporalis [illegible] [illegible]. Notate quod situs est duplex activus et passivus activus est respectus [illegible] loci [illegible] partes locati. Passivus est respectus partium locati ad partes loci [illegible] definivit. [illegible] situs in [illegible] [illegible] superius [illegible] [illegible] potest describi sic: [illegible] extrinsecus adveniens inter partes loci [illegible] locati. Unde situs dicit [illegible] qui [illegible] respectus loci ad totum [illegible] situs autem est respectus partium [illegible] ad partes rei [illegible] hinc fit quod [illegible] [illegible] situ [illegible] et quando [illegible] agitatur in [illegible] manendo [illegible] eandem superficiem corporis [illegible] in eodem loco de partibus [illegible] correspondet [illegible] [illegible] loci et [illegible] variat situm.

5 quid sit quando sup. praeamentum? Gilbertus definivit quando sic: est id quod ex adjacentia temporis [illegible] temporali derelinquitur. Unde quando [illegible] sumitur [illegible] significat tempus [illegible] dicit relationem quae consurgit [illegible] [illegible] [illegible] hoc praedicamentum [illegible] [illegible] una consurgit inter tempus ad rem temporalem, et dicitur quando [illegible] altera [illegible] temporali ad tempus, et dicitur quando [illegible] quod solum definitur a Gilberto. [illegible] quando in [illegible] potest describi sic: [illegible] respectus extrinsecus adveniens inter rem temporalem et tempus et sic est genus supremum hujus praedicamenti.

Quaeres 6 quid sit habitus sup. praeamentum? Habitus sumitur hic pro habitione media qua subjectum dicitur habere [illegible] et definitur a Gilberto sic: habitus est corporum et rerum quae circa corpus sunt adjacentia. Unde est relatio extrinsecus adveniens inter corpus et ea quae circa corpus sunt adjacentia [illegible] [illegible] vestitus [illegible] resultat in corpore respectu terminatur ad vestem quae dicitur habitus seu habitio activa et alius in veste terminatus ad corpus quae dicitur habitus seu habitio passiva.

3.a pars de post praedicamentis

Tres [illegible] 3 a parte praeamentali [illegible] de quibusdam modis qui [illegible] praeamentorum [illegible] [illegible] [illegible] praeamenta [illegible] [illegible] sunt [illegible] modus oppositionis, prioris, simultatis, motus et habere [illegible] [illegible]

Disputatio et quaestio de post praedicamentis.

Quaeres 1o: quid et quotuplex [illegible] oppositio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de oppositione [illegible] et definitur sic: [illegible] [illegible] oppositio est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oppositio [illegible] est repugnantia [illegible] relatio [illegible] [illegible] respectu ejusdem [illegible]. Sic opponuntur paternitas et filiatio. Oppositio [illegible] est repugnantia inter duas formas absolutas quae sub eodem genere maxime distant et ab eodem subjecto mutuo se expellunt, sic opponuntur albedo et nigredo. [illegible] oppositio contradictoria: repugnantia inter ens positivum et ejus negationem [illegible] et [illegible] oppositio privativa est repugnantia inter [illegible] et [illegible] sic opponuntur visus et caecitas. Ex his oppositionibus [illegible] dicitur [illegible] 2a est privativa 3a [illegible] et 4 relativa.

Quaeres 2 quot sint modi prioris [illegible] [illegible] modos prioris. [illegible] est prius tempore et alio quod est [illegible] prius aliquo tempore ante quam aliud existat. Sic Adamus fuit prior [illegible] 2us est prius [illegible] [illegible] [illegible] quod praesupponit ad [illegible] [illegible] causa [illegible] conditio. Unde [illegible] causa, sive efficiens sive materialis [illegible] prior est [illegible] effectu et [illegible] [illegible] conditione hoc voluit [illegible] quando [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3us est prius ordine [illegible] [illegible] [illegible] quod est prius in aliqua [illegible] dispositione [illegible] [illegible] [illegible] et dicitur illud quod est praestantius et melius alio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et praelatio est prior subdito. [illegible] est prius in subsistendi [illegible] et dicitur illud [illegible] valet [illegible] ad aliud [illegible] et [illegible] valet [illegible] [illegible] [illegible] prius hoc et [illegible] [illegible] superius est prius [illegible] [illegible].

alia prioritate originis sunt ex fide theologica, prioritates origines quae distinctae
inter, quod licet duo sint simultanea et unum non dependeat ab alio tamen unum fit
ab alio tamen quia a principio productivo scilicet a patre exernus est prior filius.

Quaer.
est 3. quot sint modi simultaneitatis? Resp. assignat hic tres modos simultaneitatis. 1us est simultas temporis ut quando duo in eodem tempore durant seu existunt. 2us est simultas naturae ad quam 3 requirit conditiones. 1a quod dicant ad invicem ... scilicet habent relationem mutuam ut pater et filius. 2a quod unum non sit causa alterius. 3a simultas ... hoc modo membra dividentia immediate participant divisum ut homo et brutum participant animal.

Quaeres 4. quot sint species motus? Resp. hic sex commemorat species motus. 1a est generatio per quam producitur substantia. 2a est corruptio per quam corrumpitur substantia in praesupposito subiecto. 3a est augmentatio per quam aliqua res mutatur permanente subiecto ... [illegible] 4a est diminutio per quam res mutatur a majori quantitate ad minorem. 5a est alteratio per quam aliquid acquirit aliquam qualitatem novam et deperdita alia. 6a est ... per quam ... acquirit ubi seu locum. Et hi sex ... [illegible] ... ad quantitatem ... ad qualitatem et ad ubi.

Quaeres 5 quot sint modi habere? Resp. hic 7 modos habendi enumeravit. 1us habere qualitatem ut scientiam virtutem etc. 2us est habere quantitatem ut duas ulnas. 3a habere circumstantiam ut vestem. 4a habere aliquid ... [illegible] ... 5a habere partes ... componentes ut manus pedes etc. 6a habere aliquid ut continentem ut vas ... habendo quam ... 7a habere ... et habere divitias, mancipia et caetera. hic sunt modi habendi ... quot sunt ... bite ... de alliis ... logicalibus ... dicta sunt ... [illegible]

Tractatus Secundus metho(dum) Complectens. Juxta mentem genuinam Venerabilis Joannis Dunsscoti Doctoris mariani, et Subtilis, theologorum facile Principis, breviter discursus per fratrem Petrum Baj co à S. Agnete eiusdem Provinciae, et instituti alumnum, et in supra memorato Sancti Patris Nostri Francisci Coenobio Artium Lectorem P. N.

Proœmium

In praegredientibus vobis Dilectissimi Filii arduas, et lubricas logicae semitas [illegible] parat metaphysicae via. Haec pars Philosophiae ceteris nobilitate praestat, idcirco inter omnes [illegible] intellectus insequitur. Appellatur communiter metaphysica, quod est nomen graecum compositum a meta quod latine idem valet ac trans, vel supra, et ex fisica. Unde metafisica idem est ac facultas transcendens, trans praediens metas scientiae fisicae: dicitur etiam per antonomasiam filosofia, vel prima et universalis filosophia quia agit de rationibus communissimis entis et aliorum transcendentium. Vocatur sciencia divina, naturalis teologia, et filosophia supernaturalis, quia tractat de Deo, quantum naturali lumine cognoscibilis est. Appellatur sapiencia, domina, reginaque scienciarum, quia res altissimas, causas primas, altissima principia, et quidem ceterarum scienciarum principia perpendit contemplatur, ideoque de illa dicitur illud Ecclesiastici capite vigesimo quarto: Girum coeli circuivi sola, quia inter omnes humanas sciencias ista sola procedit, et omnium principatur. Quare docuit Aristoteles: omnes homines natura scire desiderant, ergo maxime scientiam metafisicam maxime desiderant. Utinam desiderio vestro labor correspondeat. Interdum vastissimam metafisicae molem compendiose tradere conabor, quae in praecedentibus resoluta sunt, dimitta, ab iis, quae minus utilia videantur abstinebo, et denique magis utilia tractabo a disputatione proemiali initium faciens.

(1) [illegible] la letra que es [illegible] metà [illegible]

2. [illegible] en la primera [illegible] que la cita es esta in [illegible] 3. c. 2 n. 25.

Disputatio proemialis in metha.

Q. 1. An metha. consideret quidditates omnium rerum in speciali.

Cum Aristoteles in meta. [illegible] dicat [illegible] quia [illegible] in universali [illegible] bus à Coelo [illegible], inquirit quaestio, ex eo quod quidquid his temporibus valde celebris fuit, an consideret omnia entia tantum sub rationes communes et transcendentes, an etiam sub rationes eorum specifica in speciali. Ergo an metha. consideret hoc quod est quidditas [illegible] partiale solum, ut quod est ens et substantia, quae sunt rationes communes omnibus entibus, an etiam rationes specifica in speciali.

Pro cujus intelligentia noto 1° quod divisio scientiarum speculativarum in metha., fisica et matematica non est necessaria absolute et naturalis, quia absolute loquendo poterat institui una scientia totalis cujus obiectum esset ens in tota sua latitudine et tunc caeterae scientiae essent partiales respectu illius scientiae totalis, quae deberet in ea esse. Unde cum haec divisio valeat [illegible] ad usum [illegible] non [illegible] ad aliquam necessariam quae [illegible] necessitate demonstrat. Si consideret meta. ut una totalis scientia comprehendens subjecta etiam caeterarum, consideraret [illegible] non solum in communi sed etiam in speciali at quaestio non est de illa in hac acceptione sed de metha. ut communiter sumitur, ut pro [illegible] parte filosophiae a fisica et matematica distincta.

Noto 2° quod [illegible] meta. versatur in rebus a materia abstractis, sicut fisica in rebus in materia immersis. Haec abstractio a materia est duplex: alia [illegible], et alia [illegible] abstractio [illegible] rerum quae non sunt in [illegible] in materia, quae nec [illegible] in materia existunt sine materia [illegible] possunt quia [illegible] in sua ratione formali non includunt, ut rationes transcendentes entis substantiae [illegible], quae licet in rebus materialibus sine materia [illegible] possunt. Abstractio [illegible] considerationis est [illegible] rerum quae licet sint in materia [illegible] metafisice definiri et [illegible] abstrahendo a materia [illegible] aequivocationem vitandam [illegible] sed [illegible] principiis intrinsecis [illegible] positive definiri [illegible] concipi sine ordine [illegible] abstrahit a materia [illegible].

Noto 3° quod licet in qualibet re esse fisicum et esse metafisicum realiter sint idem, tamen esse fisicum non includit formaliter esse metafisicum nec e converso. Unde licet esse fisicum non possit inveniri sine esse metafisico, nec e contra, debent tamen inter se distingui saltem per diversos conceptus [illegible] quia esse fisicum in compositio attenditur per [illegible] sit compositus ex materia et forma [illegible] compositi attenditur per hoc quod dicat ordinem ad aliam entitatem [illegible] omnia accidentia licet sint entitates simplices [illegible] ordine ad aliquod esse fisicum habere dicunt esse metafisicum rei [illegible] entitas quatenus distincta [illegible] et [illegible] quatenus [illegible] et realitate. [illegible] idem compositum potest diversis definitionibus definiri [illegible] et [illegible] et ad [illegible] considerari ab una [illegible] esse metafisicum et ab alia [illegible] esse fisicum, quae simul [illegible] eorum continuant.

Noto 4° quod ut colligitur ex [illegible] prologi metaphysica potest distingui in metha. in se et in [illegible] metha. in se est [illegible] metaphysica [illegible] naturae [illegible] in nobis est cognitio naturalis [illegible] potest [illegible] in statu isto [illegible] sensus [illegible] fantasmatibus [illegible] cognitio [illegible] fuerit in sensu [illegible] intellectus noster pro hoc statu [illegible] cognoscere potest quia [illegible] obiecta [illegible] cognoscunt [illegible] cognoscimus [illegible] metaphysica [illegible] amplitudine quam [illegible] in nobis.

lixcanare 2ᵃ eos sunt et alii ferme a sententie duc ex tuerne elur media. Ia affirmat meta. Considerare rerum essentias solum universali et quod prout a Coa et transcendentia haec Coes entes tertiis tamen quod plures Scotistae. 2a affirmat meta quaedam in uli tantum considerare rerum materiales; quaedam vero etiam in particulari, utres immateriales, ecce substantias separatas. Ita et Scotistis mastrius Villa Castin et allii plurimi; et ex estranis Securi aliqui tomistae, Suares et allii. 3a docet meta descendere a quidditates omnium rerum in particulari ita ut non solum homo et equi praedicata transcendentia, sed etiam specialia quae illos determinant quaternus tales et eas considerare teneatur; ita colligit ex Discipulis in locis et sequuntur plures Scotistae Vigerius, Vangius et allii.

Xia. meta sunt a proquadam signifca, et maxima distincta descendit ad quidditates omnium rerum consideranda non solum generales Coes, et transcendentes; sed etiam generales specificas. Ita colligit ex Arist., et doctor locis citandis. Probatur 1o ex Phs 4 mete C. 2o textu 2 dicente entis quot quot species sunt et species speciem speculari unius scientiae generis est. et paulo infra textu 3 ait: quare quot unius species, totidem et entis sunt de quibus ipsius quid est speculari eiusdem generis scientiae est; et universius textu 5 inquit: quod igitur unius scientiae est ens prout est ens speculari manifestum est; et de opposito et de oppositione et genere, et specie et toto et parte caeteris quae huiusmodi. Ex dictis Phs una scientia generis quae est meta considerat omnes species entis in speciali.

Probatur 2. ex 9 doctor in 2o d. 3 q. 1a no. 7 ubi superdicit eam absolutam, equinitas est tantum equinitas, nec ex se una nec plures nec universalis nec particularis, inquit: non tamen est de se aliquid ... Sed est prior naturaliter omnibus istis et ... prioritate naturali est quod quid est et per se obiectum intellectus et per se ut sic consideratur a meta et exprimitur per definitionem; ex qua auctoritate ... equinitas ... singularitate non solum dicit rationes Coes et transcendentes sed etiam rationes specifica. Sed ... equinitas ut est prior singularitate considerata a meta: ... equinitas ut exprimitur per definitionem dicit ... rationem specifica. Sed ut exprimitur per definitionem consideratur a meta: ergo. Tenet sic; sed equinitas est res ... ergo

Probatur 3 ex eodem doctor in 2o ubi ait: evidens est, quod linea est longitudo simul ... non conspiciendo adaeque distincte ad quod genus pertinet linea sciendi considerata meta. alias autem species, quas metus potest cognoscere puta quod linea est species quae continue distincta contra superficiem et corpus et huiusmodi species non habet ... notis aliqua supponit ... facultas ... una ... alia, ... cognoscit ... specificas ... phi ... cognoscit sed ex doctor meta cognoscit ... lineae ... et corpore: ergo ... facultas potest cognoscere ... pertinentes ... ita considerare ... specificas. Sed ex doctor ad meta ... concipere distincte ad quod genus pertinet linea: ergo.

Respondet Pater Mastrius ... et ... sic ... meta pro phia ... tica consequenter. Sed ... corpore quod ... meta ... nec ... partem quae agit de corpore ... nec ... quae agit de quantitate et dicit geometria ... cognoscit de lineae a superficie et corpore ... debeat linea ... Sed haec est quae ... dicit meta ... particularis phia distincta a physica et mathematica, considerat res ... spe... quam illa pars ... physica ... meta agit de equinitate ... per definitionem meta ... pars quae vocamus meta ... in ultima ... quidditate meta ... distincta a geometria: ergo ... sunt pro ... phia.

Probatur 4 ex doctor in ... dicentis principia ... sumpta ex conceptu confuso ... sed ... possibilitas ... quidditatem ... distincte et ... modo ... sumpta ... quae ... principia ... meta geometrae ... ex conceptu ... exemplum ... propria ... concepta ...

D. 3 q. 2 no 21.

... specifice ... originaliter

[illegible] linea ē longitudo et [illegible] ad qd genus pertinet linea [illegible] utrum sit [illegible] substantia quantitas. Sed [illegible] Cognitio Geometria [illegible] specialibus Sequitur metaph. de Conceptibus [illegible] [illegible] per viam [illegible] ad inquirendum quidditates rerum in suis specialibus, et [illegible] quidditatibus Cognitis sic distinctius Cognoscunt principia specialium rerum quam prius Cognoscerant. Cognoscunt etiam multa principia quae [illegible] nota ex [illegible] Confusa Cognitio. [illegible] multas rationes probativas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] descendit per viam [illegible] ad speculandas quidditates obiectorum [illegible]

Probatur 3o ex eodem [illegible] dicente [illegible] prout praedicamenta habet [illegible] confuse Cognitos: Sed metaphysica mediante definitione exprimit distincte [illegible] [illegible] ē perfectior quando ē metaphysica: ergo [illegible] metaphysica Cognoscit distincte [illegible] quae physica Cognoscit confuse. Confirmatur [illegible] [illegible] paragrapho praecedente, nihil concipit distincte nisi quando Concipiuntur [illegible] [illegible] per suas [illegible] Sed [illegible] [illegible] metaphysica Cognoscit distincte [illegible] physica Cognoscit Confuse: ergo Cognoscit [illegible] rationes [illegible] specificas, quae [illegible] [illegible]: ergo.

Probatur [illegible]: Si aliqua habet unitatem genericam Considerat [illegible] rationes specificas: Sed metaphysica habet unitatem genericam [illegible] [illegible] [illegible]: ergo. [illegible] [illegible] habemus [illegible] aliqua ratio [illegible] Considerat [illegible] species [illegible] Sed metaphysica habet [illegible] [illegible] considerando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicente [illegible] et [illegible] Contemplatur [illegible]. Contemplatur [illegible] partes species et differentias: ergo. [illegible] dicente: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] habet [illegible] [illegible] Considerat [illegible] species [illegible] et quia [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] Considerat [illegible] ergo [illegible] metaphysica.

Probatur 7o quidditas rei [illegible] ē prior [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Considerat metaphysica. Patet, quia [illegible] considerantur, ut ē [illegible] et materia. Sed [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] et quando metaphysica [illegible] Confirmatur [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ē [illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prout habet principium motus, nec [illegible] [illegible] prout [illegible] quantitate: ergo metaphysica. Confirmatur 2o quia [illegible] [illegible] [illegible] quid [illegible] et [illegible]: ergo.

Respondeo [illegible] metaphysica Considerat quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Considerant in [illegible] [illegible] [illegible] ut quid sit [illegible] physica quid sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible]: [illegible] aliqua [illegible] Considerat quid sit linea maxime geometria, quae agit de quantitate Continua. Sed [illegible] [illegible] [illegible] Geometra et [illegible] ad quod genus pertinet linea et Consequenter [illegible] Cognoscit [illegible] distincte: [illegible] [illegible] Cognoscit distincte quid sit linea. [illegible] [illegible] physica [illegible] [illegible] Cognoscit res Confuse; et metaphysica [illegible] exprimit [illegible] [illegible] [illegible] physica ē perfectior quando ē [illegible]: ergo physica [illegible] Cognoscit [illegible] quid sit [illegible] ergo.

Probatur 8o specialiter Contra Patrem [illegible] [illegible] [illegible] metaphysica [illegible] Considerat quidditates rerum materialium in specialium quia [illegible] [illegible] [illegible] physica; Sed hoc [illegible] [illegible] [illegible]. Probatur [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Angeli et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] physica quia [illegible] [illegible] principii [illegible] [illegible] [illegible] Comprehendi sub Consideratione physica, Sed [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] in particulari: ergo. Confirmatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definire [illegible]. Sed res in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definiri [illegible] [illegible] in Angeli: ergo.

Probatur [illegible] metaphysica agit [illegible] materialibus in particulari quia [illegible] [illegible] [illegible]; Sed hoc ē falsum ergo. Probatur [illegible] [illegible] [illegible] metaphysica agit de Angelis et [illegible] in specialium [illegible] [illegible] [illegible] in particulari: ergo [illegible] metaphysica agat de rebus materialibus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quialiter [illegible] exat [illegible] mathematica et theologia: ergo etiam metha. Multas alias propositiones et solutiones [illegible] potuerit esse [illegible].

Arguitur 1o: Metha considerat res quae possunt definiri sine materia, sed res materiales non possunt definiri sine materia: ergo. Nego distinguendo minorem: non possunt definiri physice sine materia, concedo; metaphysice, nego. Itaque definitio metha datur per essentialia, sed res materiales essentialiter includunt materiam: ergo neque possunt definiri metaphysice sine materia. Respondeo distinguendo minorem: essentialiter includunt materiam metaphysicam, concedo; materiam physicam, nego. Res materiales essentialiter includunt gradus corporeitatis seu materialitatis, sed ista corporeitas seu materialitas est metha et ad metham spectat. Itaque materia necessario potest definiri sine materia physica, quia essentialiter est materia physica: ergo. Nego, et ratio est quia potest definiri metaphysice quod sit substantia completa materialis sine materia physica: materia physica sumitur pro materia, sed pro principio intrinseco [illegible]. Unde cum materia possit quidditative concipi [illegible] qui concipiat ut principium intrinsecum [illegible]; sequitur quod materia tantum essentialiter materia physica. 10, 120

Audiat [illegible] ubi [illegible] Deggez Tom. 1.
quod metha considerat quatuor causas formaliter et naturales. Similiter physica [illegible] quia naturalis considerat causam efficientem ut efficit per motum, metha vero abstracte. Sic etiam de fine et forma et de materia, quae per [illegible] ad considerationem metaphysicam, ut est pars quidditatis. Itaque habet formaliter [illegible] ultimo [illegible] quod [illegible] causa in quantum quaelibet in suo genere dat esse [illegible] mediante motu et mutatione pertinent ad metham: materia et forma in quantum sunt partes essentiae; efficiens in quantum dat esse [illegible] motum, licet enim non [illegible] tam dantis esse prior est [illegible] moventis; finis autem in quantum [illegible] sibi entitatem ad [illegible], licet non possit illud attingere nisi per motum et operationes [illegible] ad [illegible] esse, quae [illegible]. [illegible] qui hoc [illegible] non [illegible] materia [illegible] etc. 1 Tract. 1 Quaest. 3.

Arguitur 2o metha [illegible] agit de Deo in particulari: ergo. 3 non considerat unionem hypostaticam: ergo 4. Metha non agit de rebus [illegible] ut decurrat ordinem ad materiam, non agit de illo ordine; sed ordo ille [illegible]: ergo. Nego ad 2 distinguendo antecedens: non agit de Deo conceptibus propriis ex propriis, concedo; conceptibus propriis et communibus, nego. [illegible] non quit cognoscere naturaliter conceptibus propriis ex propriis, ut tenet [illegible] Disp. 3, 2. 1, n. 16, quia [illegible] naturale intellectus creati [illegible] voluntariae, quam [illegible] ait Divus Augustinus: [illegible] et [illegible], ultimo [illegible] potest [illegible] cognoscere conceptibus propriis ex [illegible] ut tenet [illegible]; ergo potest cognoscere ens infinitum, summum bonum [illegible] et [illegible] componendo bonum cum summum, et [illegible] conceptus sunt propriae de Deo. 1a 2ae Tract. 1 Quaest. 3. Dist. 2a. 1a 2ae [illegible] Disp. 24. Nego

ad 3um: quoniam hypostatica non est naturaliter cognoscibilis, quia ut ait [illegible] entitas illimitata in se quae est essentialiter ad alterum illimitatum non est naturaliter intelligibilis ab intellectu creato sicut nec [illegible], immo quia nec ipsa intelligi potest. Unde [illegible] hypostatica [illegible] ad [illegible] divinum subsistendi [illegible] non est naturaliter intelligibilis sicut nec [illegible]. Metaphysica naturalis [illegible] attingere quae sunt naturaliter attingibilia [illegible] metha non agit de illo ordine physice sumpto; agit tamen de illo [illegible] considerat [illegible] et de forma [illegible] sicut agit de aliis entibus.

Arguitur 5o: entia supernaturalia non cognoscuntur [illegible] considerat [illegible] entia [illegible] supernaturalia [illegible] distinguendo [illegible]: entia supernaturalia quae dicunt essentialiter ordinem ad [illegible], [illegible] quia [illegible] continent [illegible] naturales [illegible] ut ait [illegible] ens [illegible] de [illegible] limitatum [illegible] naturalis [illegible] entia supernaturalia quae non dicunt essentialiter ordinem [illegible] possunt naturaliter cognosci ab Angelo et anima separata, ut tenet [illegible] 1a Physic. [illegible] ordinem [illegible] quia licet metha considerat omnia entia [illegible] [illegible] considerabilia sunt, quae [illegible] de ente in quantum est [illegible] considerat omnia [illegible] consideratio [illegible]

Q.º 2 quodnam sit obiectum adequatum Metaphysicae?

Suppositis [illegible] de obiecto [illegible] sententia [illegible], probat [illegible] resol-
venda quod obiectum adequatum metaphysicae est ens abstractissime sumptum quatenus sub se
comprehendit omnia entia sive realia sive rationis sive positiva sive privativa, sive
per se, sive per accidens. 2a assignat substantiam abstractam a [illegible] et [illegible]
[illegible] et immateriali. 3a assignat Deum quatenus [illegible] ratione cognoscibilis.
4a assignat ens finitum quod [illegible] est [illegible] praedicamenta. 5a assignat quid [illegible]
complexa abstrahentem [illegible] quod comune est in [illegible] schola docet ens reale et positivum
quod est comune Deo, et creaturae, substantiae et accidenti esse obiectum adequatum metaphysicae.

Dico: obiectum adequatum metaphysicae est ens reale ut sic absolute. Supponens [illegible]
[illegible] per abstractionem [illegible] formalem [illegible] [illegible] abstractissimae [illegible]
[illegible] Philosophus [illegible] dicente: est scientia quaedam quae speculatur ens
ut est ens, et quae ei per se insunt [illegible] libro 6 [illegible] inquit: de ente
[illegible] in quantum est [illegible] insunt, [illegible] speculari huius est [illegible]
[illegible] sic substantia [illegible] obiectum adequatum.

Probatur 2a pars [illegible]
[illegible] sic ait [illegible] quae scientia [illegible] speculatur ens [illegible]
ens: [illegible] accipit [illegible] explicative [illegible] [illegible] quod ratio formalis [illegible]
formalis [illegible] [illegible] habet [illegible] praedicamenta [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] libro 10: [illegible]

Probatur: ratio entis realis habet
conditiones requisitas ad obiectum attributionis metaphysicae. [illegible]
[illegible] quia [illegible] quod sit [illegible]: habet etiam quid est [illegible]
in quidditativum [illegible] definitiones quod [illegible]: habet etiam passiones [illegible]
complexas, ut unitas, veritas et bonitas quae complexant actu [illegible]
et [illegible] quae per quas [illegible] quid est [illegible] demonstrant: et denique contineri
omnia virtualiter [illegible] considerata [illegible] ad ens reale [illegible]
[illegible] Sub [illegible] partes subiectivas [illegible]
[illegible] ut modi intrinseci [illegible] aliquo modo conducentia ad [illegible]
ens reale ut sic est directe [illegible] obiectum, sive scibile, sive [illegible]
metaphysicae.

Probatur 3a pars: obiectum [illegible] quod [illegible] inferioribus [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] particulares [illegible] absolute [illegible] de inferioribus
[illegible]: ergo. Probatur ultima pars: obiectum metaphysicae debet [illegible] attingere [illegible]
[illegible] sed ens reale [illegible] abstractionem formalem et mathematicam [illegible]
[illegible] quia comprehendere sub se [illegible] et mathematicas: ergo [illegible]
[illegible] ens [illegible] considerationes [illegible] et mathematicae
[illegible] obiectum adequatum metaphysicae. [illegible] quod ratio formalis [illegible]
[illegible] metaphysicae est [illegible] entis [illegible] ex auctoritatibus [illegible] abs-
tractio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Arguitur 1o: ens latissime sumptum ut comprehendens reale, et rationis est per se scibile, ergo obiectum sic [illegible] quaestio metaphysicae. Confirmatur 1o: [illegible] considerat omnia corporea [illegible]: ergo metaphysica considerat omne ens. Confirmatur 2o quia ens rationis est scibile [illegible]
[illegible] quae metaphysica [illegible] est ens comune ad ens reale et rationis.
[illegible] quia ens [illegible] non est [illegible]
[illegible] entis realis et rationis nihil est comune univocum. [illegible]
[illegible] conceptum quidditativum [illegible] demonstrari
[illegible] negativas [illegible] corpo[illegible]
[illegible] respective latissime accepti [illegible] obiectum ade-
[illegible] quod ens rationis est scibile [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ens rationis quia [illegible]
[illegible] [illegible]

Respondeo [illegible] metaphysicae [illegible] et [illegible] [illegible] quae
sit [illegible] substantia est obiectum metaphysicae. [illegible]
[illegible] Deum, ut patet [illegible] metaphysicae, [illegible]
[illegible] theologia [illegible] [illegible]

[illegible] 10 [illegible] 222 [illegible]

Ad ad 1um qd solus de substantia ā speculandus, eo quod de eo ex principiis, licet in comparatione ad accidentia n͠ autem tanquam de obiecto adequato, et ad 2m dicitur, separatus, et inde ad 2a 1a n. 5. ad 3m qd omnia metaph͠ys͠ica aliaque ad ad Deum, ut ad suum efficiens, et ultimum finem n͠ vero ut ad obiectum adequatum; metaphysica autem sortitur illa notam, quia agit de Deo, tanquam de obiecto principali, n͠ adequato, ut tenet Scotus in 2a 3 prologi n. 20.

Arguitur 4o. Deus nequit quidditative intelligi quia est essentialiter singularis et de singularibus non datur scientia, probatur metaph n͠ esse ens reale et creaturae, sed ens finitum. Affirmatur quia posquam Arles assignavit ens pro obiecto metaph debuisset illud inter eas praecumenta; quod assignabitur pro obiecto ens finitum. Ad id quod quantum Deus n͠ possit naturaliter cognosci quidditative conceptu proprio ex propriis; patet esse tamen cognosci conceptu proprio ex communibus et licet de singularibus nequeat ab eo possidari scientia, dicitur quia non habent definitiones proprias quae possint esse medium ad demonstrandas passiones peculiares, ipsis de Deo tamen singularis non potest dari scientia, quia ipsius essentia est de se, et eius attributa, quae sunt quasi passiones, de ipso demonstrantur. Ad confirmationem qd Arles aliud ens posuit obiectum metaph, scilicet ens reale ut sic, et aliud inferius ipsi de quo sit scientia generalis, scilicet ens finitum.

Arguitur 5. obiectum scientiae debet habere principia ex propositionibus; sed ens reale ut sic nulla principia habet, quia dicit conceptum simplicem simpliciter; ergo maior patet, quia ex eis debet esse diversa ratione mali; sed in ente nequeunt assignari talia diversitatis, quia simplicitate simpliciter. Ad ad 1um distinguendum: maior: debet habere principia essendi, et cognoscendi; concedo; essendi praecise, nego; nam obiectum metaph n͠ habet principia essendi ut sunt causae intrinsecae; sed tamen ut tenet Scotus in 2a 3 prologi n. 15, habere principia cognoscendi, qualia sunt praemissae demonstrationes in quibus definitio subiecti sumitur ut medium demonstrandi suas passiones; ad ultimum nego, quia subiectum n͠ constat ex genere et differentia, sed tamen dicitur conceptum quidditativum simplicem simpliciter sufficit quod ratio talis explicet subiectio abstracti, sicut ens sub ratione entis, ratio abstractionis obiecti n͠ debet attendari quoad considerationem in scientia sed in universalibus.

Quaeres 6. an metaph subalternet sibi alias scientias? Resp. negative cum Scoto, in utraque schola, ut tenet D. Scotus tomus 2. 2a, 2a n. 7, deducitur ex dictis de subalternatione scientiarum et patet, quia metaph n͠ habet tres conditiones requisitas in subordinata, n͠ tamen nobis alia scientia, quae continerent sub ente in universali n͠ tamen universalibus n͠ 2a, quia obiecta aliarum scientiarum n͠ addunt superaddunt differentiam accidentalem ad ens. Dicitur 3a quia sic particularis habet scientia principia ex quibus possunt demonstrare suas passiones in ordine ad medium. Ad 2um. Dices [redacted] confirmat principia aliarum scientiarum: ergo. Ad distinguendum: [redacted] principia aliarum scientiarum defendendo sua explicando terminos eorum, concedo; ad demonstrandum ex propriis, et aut nego antecedens metaph, nego. Alia quae circa metaph quaerit Scotus omitto, nam aliquibus inutilia, aliis resoluta praemittenda, eorum repetitio in praesentialibus tota ac licet abstineri. **Prima pars entis realis.**

Quaestio 1a Quid et quotuplex sit ens reale?

Quia hoc nomen ens duo significat essentiam nempe et existentiam, quaeritur quid praecipue significet, et haec 2a ad 2 pars cuius intelligentia notandum nomen ens duplicem posse sumi participialiter, nominaliter. 2a 2a quia participialiter sumptum ab esse substantivo, sumitur de sumptis et sub participio cognoscitur ab esse substantivo, sumitur de sumptis et sub participio significat tamen existentiam, secundum autem sumptum ens significat potius essentiam secundum aliud, quoniam tradit ponitur existentiam ... ab esse ... aliud, quoniam tradit ponitur causa suas scilicet terminabitur. 2o. sumitur nominaliter significat substantiae ab eo quod vero est describitur et significatur essentia quo aliquid est in rerum natura.

[illegible] et ens [illegible] per se [illegible] sibi [illegible] cui [illegible] repugnat [illegible] repugnare. [illegible] si [illegible] libertas [illegible] quod habere [illegible] potest, entitatem extraneam. [illegible] si [illegible] requirunt [illegible] ad 1am partem.

Quantum ad 2am partem dico, quod ens [illegible] dividitur in quantum et non quantum, ubi per quantitatem non intelligitur [illegible] [illegible] ens quantum dicitur illud quod [illegible] perfectiones ens non quantum dicitur illud [illegible] non [illegible] perfectiones [illegible] non quanta continent [illegible] divinae [illegible] entitates [illegible] divinas [illegible] perfectiones [illegible] aliqua perfectio infinita esse in una persona [illegible] non esset in alia, unum [illegible] divina esse infinitum [illegible] non haberet [illegible] perfectiones infinitas [illegible] creatae sunt entitates quantae, quia sunt [illegible] finitae [illegible] divinae sunt entitates non quantae quia [illegible] infinitae sunt [illegible] amplius in teologia. [illegible] divinae [illegible] quia [illegible] perfectio [illegible] perfectionis debitae et possibilis. [illegible] debet perfectionem [illegible] imperfectum, sed tantum negative et prout imperfectum [illegible] ac perfectum. Ens quantum dicitur finitum et infinitum ens [illegible] Deus et [illegible] esse

et [illegible] finitum [illegible] creatura [illegible] accidentia [illegible] modalia, quia [illegible] Dei et creaturae. [illegible] dividunt [illegible] communitatem [illegible] ens increatum et creatum: [illegible] ab alio [illegible] pendens et independens, necessarium et contingens [illegible] explicant [illegible] Deus, [illegible] creaturae [illegible]

Deinde dividitur ens in [illegible] et accidens. Substantia est [illegible] [illegible] Deum et omnes substantias creatas [illegible] completas. Accidens [illegible] ens in alio [illegible] dividitur ens in absolutum [illegible] relativum: [illegible] quod [illegible] ad aliud [illegible] substantia [illegible] et qualitas. Respectivum est quod [illegible] divinae et [illegible] ultima [illegible].

Item [illegible] dividitur ens in ens in actu et in potentia: ens in actu est illud quod [illegible] ens in potentia est illud quod non existit in [illegible] ens [illegible] simplex [illegible] compositum: simplex est quod excludit compositionem [illegible] compositum [illegible] quod componitur [illegible] [illegible]

q.º 2.ª an ens impartet unum conceptum tam formale, quam obiectivum

[illegible] notandum quod conceptus alius est formalis et alius obiectivus. Formalis [illegible] conceptus [illegible] formalis [illegible] intelligimus. Conceptus obiectivus [illegible] obiectum cognitum [illegible] dicitur conceptus [illegible] a conceptu formali [illegible] obiectivus quia [illegible] cognoscitur [illegible] conceptus [illegible] formalis [illegible] [illegible] conceptus obiectivus [illegible] formalis [illegible] et cognoscatur

[illegible] in intellectu nostro unum conceptum formalem [illegible] sed [illegible] conceptus [illegible] sunt [illegible]

Prima negat enti [illegible] conceptum formalem [illegible] obiectivum [illegible] [illegible] conceptum formalem [illegible] obiectivi [illegible] [illegible] nominatur et [illegible] conceptus [illegible] [illegible] unitatem [illegible] conceptus [illegible] [illegible] terminis [illegible].

[illegible] unum [illegible] correspondeat unus conceptus obiectivus [illegible] conceptus formalis [illegible] unus conceptus [illegible] habet conceptum de quo est [illegible] conceptus [illegible] [illegible] Deus, et creatura, substantia et accidens: [illegible] unum conceptum formalem entis, distinctum a conceptibus Dei, et creaturae, substantiae et accidentis. [illegible] conceptus formalis [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] substantia [illegible].

Probatur [illegible] quando [illegible] aliquo vocis [illegible] [illegible] sed unice concipiendo [illegible] unum [illegible] conceptus formalis, [illegible] sed [illegible] conceptum [illegible] correspondere unum conceptum formalem [illegible] concipiendo substantiam [illegible] [illegible] canis, [illegible] conceptus formalis [illegible].

Probatur 3: [illegible] potest [illegible] in plures conceptus, usque ad supremum [illegible] [illegible] conceptum formalem [illegible] Probatur [illegible] [illegible] quando conceptus obiectivus est unus [illegible] conceptus formalis [illegible] sed conceptus obiectivus est unus: ergo.

Probatur 2 pars [illegible] probat unitatem conceptus obiectivi [illegible] et Deus [illegible] substantia [illegible] creaturae: ergo conceptui formali [illegible] correspondet unus obiectivus conceptus [illegible] conceptus formalis [illegible] conceptus obiectivus [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] obiectum [illegible] sed ens est obiectum [illegible]: ergo [illegible] habet obiectum sed ens est obiectum [illegible]: ergo [illegible] conceptus formalis correspondet unus conceptus obiectivus sed [illegible] conceptus formalis: ergo [illegible] sed [illegible] formalis entis [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dub. 3 q. Conceptus entis sit perfecte praecisus ab inferioribus.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] conceptus entis [illegible], qua [illegible]

[illegible] Dei et Creaturae [illegible]

[illegible]

[illegible] perfectus [illegible] Deus et Creatura [illegible]

[illegible] Deus [illegible] perfectus [illegible] Creatura [illegible]

[illegible] conceptus entis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Q.o 1a. ens sit univocum Dei et Creaturae subs tantiae et acidenti?

[illegible] conceptus entis [illegible] determinabilis et determinans [illegible] conceptus entis [illegible]

Omnis Conceptus simplex [illegible] requiritur ad Conceptum [illegible]

Resolut. [illegible] Conceptus aliquis est adequatus, et aliquis inadequatus: Conceptus inadequatus est [illegible] qui concipit [illegible] sed [illegible] non totam [illegible] et si concipit [illegible] simplicitate [illegible] inadequatus [illegible] qui concipit [illegible] unam sui partem [illegible] quando concipit [illegible] [illegible] conceptus [illegible] respectu [illegible] et inadequatus respectu [illegible] simplicitate et adequatus [illegible] et inadequatus respectu [illegible]

Patet etiam [illegible] adequatus [illegible] et inadequatus [illegible] [illegible]

Resol. 3. Conceptus potest esse triplex [illegible] [illegible] quod importat [illegible] [illegible] [illegible] divisibilis [illegible] [illegible] sic sola species atoma seu infima est univoca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Conceptus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Conceptus [illegible] [illegible] concepta [illegible] [illegible] [illegible] univocis [illegible] inferioribus. Resol. 4. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] species infima est univoca [illegible] individuis [illegible] significat humanitatem [illegible] [illegible] eodem modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Conceptus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectione [illegible] [illegible] [illegible] Conceptus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinita [illegible] finita [illegible] [illegible] [illegible] ultima conditio [illegible] [illegible] [illegible] analogia [illegible] [illegible]

[illegible] sunt sententiae [illegible] [illegible] substantiae et accidenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] analogia [illegible] [illegible] sententia [illegible] [illegible] analogiae [illegible] [illegible] univocum analogum [illegible] et [illegible] substantiae et accidentis [illegible]

Res. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] analogia [illegible] analogia attributionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad unum [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In [illegible] 3ª [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... participat [illegible] Sed Creatura inaequalitate imparticipando [illegible] etiam quod ratio entis secundum [illegible] et creatura, substantia et accidente [illegible] analogia [illegible] univocatio; et consequenter [illegible] [illegible]. quia analogia nequit esse [illegible] univocatione [illegible] [illegible] analogi. [illegible] patet [illegible] analogata [illegible] Con[illegible] [illegible] significata per [illegible] Solum in [illegible] [illegible] analogia [illegible] [illegible] aequivocatione: ergo. Confirmatur: [illegible] Creatura Substantia et accidens conveniunt [illegible] significata [illegible] convenirent nisi in ratione entis [illegible] Convenire et [illegible] ratione analogi: ergo. [illegible] [illegible]

Patet minor, nam de convenientia in ratione entis est [illegible] controversia; [illegible] aequivocum: ergo.

Probatur 3 pars: univocum est [illegible] [illegible] significat [illegible] [illegible] est eadem in inferioribus [illegible] Sed [illegible] Deus et Creatura, Substantia et accidens [illegible] significat [illegible] est eadem in illis: ergo. Probatur minor [illegible] [illegible] ad [illegible] significatum convenit Deo et Creaturae, Substantiae et accidenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Creaturae, Substantiae et accidenti. [illegible] [illegible] convenit [illegible] [illegible] Creaturae [illegible] convenit [illegible] [illegible] propria Creaturae, [illegible] [illegible] Deo: ergo ratio entis [illegible] Creaturae convenit etiam Deo, et consequenter [illegible] ratio entis est in illis [illegible] univoca.

Probatur 2. [illegible] entis [illegible] [illegible] sufficit ad contradictionem affirmando et negando [illegible] de eo[illegible] ut sufficit pro medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] univocatione est univocum; Sed [illegible] entis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medio [illegible]: ergo. Probatur minor [illegible] [illegible] [illegible] est infinitum [illegible] aliquod ens est infinitum [illegible] [illegible] [illegible] est bonum [illegible] ens est [illegible] Sed Deus est ens: ergo [illegible] [illegible] de Creatura et [illegible] Substantia et accidente: ergo.

Probatur [illegible]

[illegible] univocum Deo et Creaturae [illegible] [illegible] [illegible] Sed hoc est falsum: ergo. Probatur [illegible] [illegible] intellectum nostrum ad aliquam cognitionem rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo et Creaturae [illegible] [illegible] [illegible] Probatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] continent [illegible] essentialiter [illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] univocum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratio [illegible] et univoca [illegible]

Patet [illegible] [illegible] [illegible] continet [illegible] [illegible] Sed [illegible] Creatura est imperfectius [illegible] Deus: ergo.

Probatur 2 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Creaturae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo et Creaturae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo. Confirmatur, quia Deus [illegible] [illegible] et Cr[illegible] [illegible] [illegible] ratio entis est [illegible] univoca [illegible] [illegible] [illegible] analogia [illegible] [illegible] [illegible] Deo. Sed [illegible] analogiam [illegible] [illegible] [illegible]: ergo [illegible] analogia entis [illegible] univocatione [illegible] [illegible]

Probatur [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] simplicis et compositi univocatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] univoca [illegible] attributio [illegible] [illegible]

gradu perfectionis [illegible] imperfectionis. Ergo reperitur entitas esse aliquam rationem Causam utriusque extremi. Tunc sic: Sed Deus et Creatura Comparantur in ratione entis, ergo dicitur: Deus est perfectius ens quam Creatura: ergo non est univocum Deo et Creaturae: et similiter comparantur substantia et accidens: ergo multa alia habet [illegible] locis [illegible].

Sed respondetur [illegible] maxime, quod ad univocationem non requiritur quod ratio importata per cognomen conveniat aequaliter suis inferioribus quomodo non convenit Deo et Creaturae, substantiae et accidenti quia in creatura dependet a Deo et in accidente dependet a substantia. Sed [illegible] quia ex aristotelica doctrina univocum patet quod ad substantiam univocationis solum requiritur quod ratio significata per nomen sit eadem in inferioribus [illegible] quia alias genera non essent univoca suis speciebus, nam una perfectius est in uno quam in altero: ergo licet quia dependentia rationis entis in uno non destruit illius unitatem sufficientem ad contradictionem et ut talis ratio vere dicitur in syllogismo; Sed contra quia ita est unus, est univocus: ergo.

Arguitur 1°: Porphyrius Cap. de specie [illegible] dicentem: Si quis omnia entia vocet, aequivoce autem nuncupabit. Et Philosophus [illegible] multipliciter dicitur [illegible] de entibus sicut sanus de sanis quod saepe repetit, ergo ens est aequivocum. Ad Porphyrium respondet [illegible] quod non invenitur ubi Philosophus talia dixerit. Si autem velit auctoritatem Porphyrii exponere dicitur quod intendit negare univocationem physicam in [illegible] metaphysicam transcendentalem. Ad aliud dicendum quod ly multipliciter intelligitur non de multiplicitate significatorum [illegible] sed de multiplicitate suppositorum [illegible] quae conveniunt univocis. [illegible] ad aliud dicendum quod [illegible] ex Damasceno quod univocus est similitudo in exemplis. Unde et [illegible] analogiam [illegible] aequivocationis [illegible] univocationem entis negant [illegible] gradus perfectos.

Arguitur 2°: quod est simplicius [illegible] quidditative nihil est Causa univocum. Sed ens [illegible] simpliciter [illegible] Deo et Substantia; in Creatura autem et accidente [illegible] analogum. Confirmatur quia univocum [illegible] participatur [illegible] inferioribus [illegible] participatur aequaliter a Deo et Creatura, substantia et accidente: ergo [illegible] distinguendo [illegible] quod est simplicitate, et [illegible] quod est [illegible] talem [illegible] univocum. Concedo [illegible] nego et [illegible] distinguendo [illegible] et nego [illegible] quod creatura et accidens [illegible] participant [illegible] entis [illegible] perfectionis entitatis [illegible] Creatura habent [illegible] gradu quo Deus. Unde Creatura et accidens [illegible] entia [illegible] comparatione ad Deum et ad substantiam [illegible] ad Confirmationem quod ad univocationem solum requiritur [illegible] significata sit eadem in inferioribus quod autem [illegible] participet requiritur solum ad [illegible] physicam.

Arguitur 3°: quando [illegible] Causa nihil est univocum. Sed Creaturae [illegible] effectus [illegible] ergo ens non est univocum [illegible] ad aequalem [illegible] effectus solum requiri [illegible] substantiae [illegible] univocationem [illegible] et Causa [illegible] solum et [illegible] univocationis [illegible] aequivocationis.

Arguitur 4°: [illegible] Cum [illegible] extremis [illegible] independens [illegible] et infinitum [illegible] Creaturam [illegible] dependens [illegible] extremum [illegible] ens quod [illegible] conveniens Deus autem et Creatura non [illegible] extremis [illegible]

Arguitur [illegible] univocum est [illegible] ratio importata [illegible] importata [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quaestio 3a an univocatio entis ad Deum et Creaturam sit in realitate distincta formaliter ex natura rei abilis?

[illegible]

In qua prae[illegible] difficultate opinantur aliqui recentiores [illegible] univocationem entis in Deum et Creaturam, [illegible] in una realitate [illegible] [illegible] intrinseca [illegible] [illegible], et distincta formaliter ex natura rei [illegible] superiori [illegible] et [illegible] contrapositionem [illegible] solum in conceptu abstracto per intellectum inadaequate concipientem. [illegible] Mastrius, Villalobos, [illegible] et alii, quibus adhaerent aliqui [illegible] [illegible] alii [illegible] [illegible] [illegible] loquentes ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superioris et inferioris [illegible] univocationem entis ad Deum et Creaturam esse in realitate [illegible] [illegible] distincta formaliter ex natura rei et [illegible] [illegible] [illegible] in Deo et Creaturis [illegible] contrahentibus ipsum, [illegible] Antonius Andreas [illegible], et alii, quibus adhaerent [illegible] nostrates [illegible] [illegible].

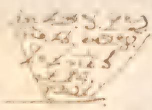
Pro cujus intelligentia [illegible], quod conceptus alius dicitur adaequatus, [illegible] inadaequatus. Conceptus adaequatus dicitur ille, cui correspondet [illegible] una realitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Conceptus inadaequatus dicitur ille cui [illegible] unica, [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible] a quibus [illegible] inadaequate concipiens abstrahit conceptum [illegible] et conceptum [illegible] in [illegible] cui [illegible] correspondet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita a quibus [illegible] inadaequate conceptum abstrahit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Nota [illegible] quod compositio est distinctorum unio, non quorumcumque, sed [illegible] quae distinguuntur realiter et ex natura rei [illegible] imperfecte eadem [illegible], [illegible] [illegible], quae tamen identificantur propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distincte formaliter ex natura rei propter [illegible] infinitatem [illegible] [illegible] identificantur perfectissime quia infinitas est ratio perfectissime identificandi et [illegible] perfecta identitas excludit compositionem [illegible] realitas entis distinguuntur formaliter ex natura rei ab infinitate contrahente illam ad Deum non sequitur [illegible] compositio.

Audiatur Magister qui ad propositum ita loquitur [illegible] [illegible] quod [illegible] inter [illegible] sit formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concurrentes non constituerent compositum [illegible] compositio [illegible] [illegible] [illegible] eadem perfecte illi propter [illegible] infinitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfecte sibi. Perfectio [illegible] identitatis excludit [illegible] compositionem et quasi compositionem quae identitas est propter infinitatem, et [illegible] infinitas non tollit formalitatem [illegible] [illegible] formaliter non sit [illegible]. [illegible] [illegible] ex istis [illegible] [illegible] compositum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compositum [illegible] [illegible] [illegible] simplicissimus ex istis, quia [illegible] perfecte [illegible], perfectissime eadem alteri [illegible] [illegible] formalitatem [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] sit nostra.

[illegible] univocationis entis ad Deum et Creaturam non est in conceptu inadaequato, sed in realitate transcendentali entis [illegible] formaliter ex natura rei a Deo et Creatura et [illegible] [illegible] particularibus. [illegible] ex doctrina [illegible] in 1 d. 8 [illegible] 4 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinctio inter illud a quo accipitur conceptus [illegible] et illud a quo accipitur conceptus proprius [illegible] distinctio realitatis et realitatis, sed ut distinctio realitatis et modi proprii et intrinseci ejusdem. [illegible] [illegible] conceptus [illegible] sumitur a [illegible] et conceptus proprius sumitur ab infinitate quae est modus intrinsecus. [illegible] [illegible] entis ad Deum [illegible] [illegible] distinguitur ab infinitate et realitate [illegible] modo intrinseco, sed distinctio realitatis et [illegible] modo intrinseco [illegible] actualis ex natura rei [illegible] [illegible] realitate distincta formaliter [illegible] ab infinitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui loquens de [illegible] [illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] intrinsecum [illegible].

Dicit [illegible] eodem [illegible] dicente: quando intelligitur aliqua realitas cum modo intrinseco suo, ille conceptus non est ita simpliciter simplex quin possit concipi illa realitas absque modo illo. [illegible] quando intelligitur realitas entis cum infinitate quae est ejus modus intrinsecus, ille conceptus non est ita simpliciter simplex quin possit concipi realitas entis absque infinitate. [illegible] realitas [illegible] [illegible] concipi absque modo intrinseco [illegible] distinguitur formaliter ex natura rei ab illo [illegible] [illegible] probatur, tum quia illa realitas non includit formaliter modum intrinsecum [illegible] [illegible] potest concipi absque modo: [illegible] excludit formaliter, quod est distinguere formaliter. Tum [illegible] exemplo albedinis sub decimo gradu intentionis [illegible] [illegible] potest concipi sub ratione albedinis [illegible] concipiatur sub tali modo, quia realitas albedinis distinguitur [illegible] ab illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de realitate et modo intrinseco sic inquit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter realitatis et modi intrinseci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] realitatis et sui modi intrinseci [illegible] inter [illegible] [illegible] realitas simpliciter

in 1 d. 8 [illegible]

[illegible] realis [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] 11.

Probatur 3° ex eodem dicente: conceptus Cois [illegible] formalit et [illegible] [illegible] conceptus entis non est formaliter creati conceptus nec increati [illegible] ibidem nº 12
[illegible] increati et creati; quod conceptus aliquis [illegible] formaliter [illegible] aliquid increato et creato, sicut ad creati et increati [illegible] conceptus entis [illegible] formaliter [illegible] nº 29 in fine
[illegible] conceptus Cois non includit infinitatem [illegible] conceptus Cois entis [illegible] aliquomodo determinabile [illegible] conceptus [illegible] infinitatem [illegible] non includit [illegible] confirmat; [illegible] non includit [illegible] non includere aliquid [illegible] formali [illegible] distinctio formalis [illegible] formalis [illegible] conceptus entis non includit infinitatem [illegible]

Probatur [illegible] ex eodem dicente: conceptus entis est creatus et conceptus ibidem nº 6
[illegible] creato et increato [illegible] modos significandi [illegible] per diversos modos concipiendi [illegible] conceptus et aliud [illegible] propositum [illegible] aliud conceptus creati et increati [illegible] conceptus entis [illegible] per diversos modos concipiendi [illegible]
[illegible] dicente: Concedo quod conceptus Cois Deo et Creaturae [illegible] ibidem nº 28
hoc est, non est ipsa infinitas positive [illegible] includat infinitatem [illegible] positive [illegible] finitatem et infinitatem [illegible] indifferens [illegible] negative [illegible] conceptus entis non includit [illegible] infinitatem [illegible] finitate nec infinitate [illegible]

Probatur [illegible]

[illegible] entis [illegible] realitate [illegible] ens [illegible] formaliter [illegible] in realitate realis [illegible] infinitate formaliter [illegible] conceptus [illegible] completa actualitate [illegible] conceptus entis [illegible] formaliter [illegible] conceptus Cois entis non includit [illegible] conceptus [illegible]

Probatur [illegible] ex eodem dicente [illegible] formaliter bonitas in Deo in 1º Dº 8 q. 4 nº 17
ipsa est formaliter infinita bonitas [illegible] formalis [illegible] distinguitur [illegible] formaliter [illegible] in 2º Dº 3 q. 1 nº 2
[illegible] infinitas [illegible] formaliter [illegible] substantia [illegible] formaliter [illegible] intelligentiae [illegible]

[illegible]

[illegible] conceptus [illegible] formaliter [illegible] formaliter [illegible] conceptus [illegible]

Itaque [illegible] non includit quod natura ex se est singularis. Si conciperet [illegible] naturam concipit sub ratione opposita [illegible] singularis, quia ex se singularis [illegible]. Ita quia ratio [illegible] non est ratio opposita [illegible]. Ita: sed natura transcendentales sunt ex se singulares [illegible] intelligimus [illegible] intelligi [illegible] sub ratione opposita [illegible]. Ita 4. quia [illegible] ut videntur [illegible] sunt respondere [illegible] quod ratio [illegible] includit [illegible] [illegible] sed in [illegible].

[illegible] Probatur [illegible] dicente: includere, realiter est includere aliquid in ratione sua essentiali, ita quod si definitio includentis assignaretur, inclusum esset definitio, partis definitionis, [illegible]. Sed si assignaretur definitio entis, nullatenus [illegible] creatura nec aliqua [illegible] [illegible] definitio [illegible] [illegible] ens nec includit realiter Deum et creaturam nec rationes particulares [illegible]. Sed non includere formaliter est distinguere formaliter [illegible] [illegible] quibus probatur natura [illegible] distinctam formaliter [illegible] distinctio formalis ex natura rei [illegible] probantes unitatem [illegible] [illegible] [illegible] realitatem [illegible] entis.

Probatur ratione [illegible] includere realiter infinitatem infinitas non est [illegible] [illegible] sed [illegible] essentialis [illegible]. Sed hoc est [illegible] et [illegible] [illegible] aliqualiter ex dictis, et magis patebit ex [illegible] sequenti. Probatur [illegible] quod a essentiale [illegible] essentiale [illegible]. Sed si ens includeret realiter infinitatem, infinitas esset essentialis entis, quod [illegible] [illegible] [illegible] essentiale [illegible] quia includitur in aliquo [illegible] essentialis [illegible] Deus [illegible] non ens distincta realiter [illegible]. Patet ista quia si Deus [illegible] Deus esset eo Deus quo ens et ens esset Deus. Sed hoc est [illegible] [illegible] [illegible] intelligere [illegible] intelligi [illegible] [illegible] esse eo Deus quo ens et ens esset Deus.

Respondet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] quia [illegible] [illegible] quo ens, cum Deus conveniat [illegible] cum creatura in ratione entis [illegible] [illegible] Deus est [illegible] in creatura [illegible] ratio Dei [illegible] in creatura [illegible] Deus [illegible] [illegible] substantia Dei [illegible] entis, sed [illegible] [illegible] ex ratione entis [illegible]

Probatur 4. impossibile est quod aliqua simul conveniant et differant [illegible] omnino eadem ratione formali. Sed Deus et creatura realiter conveniunt in ratione entis [illegible] differunt realiter in rationibus propriis Dei et creaturae [illegible] ratio entis [illegible] est distincta a rationibus propriis Dei et creaturae. Respondet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eadem ratione simul convenire [illegible] [illegible] eodem modo non contingat [illegible] Deus et creatura [illegible] conveniunt et differunt, sed non eodem modo [illegible] differunt actualiter et conveniunt [illegible] virtualiter [illegible] contradictio. Sed [illegible] quod aliqua [illegible] eadem ratione [illegible] actualiter conveniant et actualiter differant, sed Deus et creatura conveniunt actualiter in ratione entis et differunt actualiter in rationibus propriis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratione [illegible] [illegible] [illegible] conveniunt [illegible] et creatura in ratione entis [illegible] [illegible] [illegible]. Sed ista convenientia actualis [illegible] [illegible] virtualis [illegible] ratio entis [illegible] includit ratio propria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] etiam virtualis [illegible] actualis [illegible] [illegible]

Ita 4. ratio entis nullo [illegible] actualiter [illegible] et actualiter [illegible] Deus et creatura actualiter conveniunt in ratione entis. [illegible] essentialis [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] essentiale [illegible] [illegible] Dei et creaturae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible] ratio entis [illegible] essentialiter continere [illegible] ratio entis [illegible] [illegible] Dei [illegible] realis entis [illegible] [illegible]

Probatur 1º. Ratio entis comm. Deo, et creaturae est realis, ratio: si ergo habemus inter

ea ... sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis et maximum

ad maximum: sed magis ens erit magis ens ratio, et maximum ens, maximum

ens ratio; et sic Deus qui est summum seu maximum ens est summum ens ratio

... sed hoc est absurdum: ergo. Confirmatur ex ... ens est bonum optime sequitur

... perfectius est perfectius bonum et summum ens summum bonum ... ergo

2º: obiectum univocum ... reale debet esse quid unum reale ... sed ens commune Deo et

creaturae est obiectum ... quod est ... ratio realis: ergo ... ens ... dividitur in

infinitum, et finitum quae inde ... debet ... dividentibus: ergo

hoc est ... in qua ... distinguitur debet ... sed ens comm. Deo et creaturae

est obiectum univocum ... reale ... quid unum reale, sed ... ad actum intellectus: ergo

est obiectum intellectus: ergo confirmatur ...

Respondetur

... ens ... praesupponit ad actum abstractivo intellectus ... ens reale non ... ratione

obiectum intellectus ut supponit simpliciter pro illo conceptu abstracto entis ut supponit

... pro ratione illa generali quae ... praecedit ... ac

... obiecti ... praesupponit ad ... actum ...

... intellectus. Sed ... obiectum sub ratione obiecti praesupponit ad ...

... obiectum. Sed ens est obiectum ad ... actus intellectus: ergo ... quia ens reale ...

obiectum intellectus ... abstractivum illius: ergo ... quomodocumque

supponat ens in ratione obiecti ... debet esse obiectum sub univocatione et ... submed.

... sed ... distinguitur ... ergo ens reale ... obiectum intellectus

... distinguit ... Deus et creatura ... docet quod ens

obiectum intellectus habet duplicem ... aliam ... includitur

Deus et creatura ... in quibus ... includitur ... ergo ens ... obiectum

... et modi ... de quo ... sequenti ... ergo

... includit ... infinitatem ... modi ...

Aliqui

Scotistae consideratione ens distinguit formaliter ex natura rei ad infinitatem sed ad ...

... utrumque ... entis ad Deum et creaturam esse in conceptu inadaequato quia

... entis ... ille conceptus comm. requirit ...

... singularissimum ... ergo ... Sed ... ratio entis quae

... correspondeat realitas ... includit ... distinguitur ...

... includit ... singularitatem ... includit ratio entis ...

illa quia ... includitur ... formalis, et consequenter ... conci

... realitas comm. ... ex natura rei, si ... formaliter includit ... ergo ... conci

... ratio entis ... concipiat ... ens ... includit ...

Deus, et creaturae. Probatur ... auctoritate ... contra ... excludit

... infinitatem in conceptu ... sub aliquo modo concipiatur et ...

sub ... modo concipiat ... contra ... concipit. ergo si singula

... tunc illa modus repugnat ratio contra ... includit sub ... modo conci

... includit ... potest ... contra entis.

... repugnat ...

Arguitur. Si daretur ra

... entis comm. Deo, et creaturae daretur in Deo compositio saltem metaphysica ex actu et po

... ratio ... entis comm. Deo et creaturae ... Probatur sequela: ... realitas ex natura rei comm. et ... compositionem efficit

Sed hoc repugnat: ergo. Probatur ... ratione ... compositio ... Dop. ...

... absoluta ... ratio potentialis ...

ergo ... realitas ex natura rei ...

... sequela major et distinguendo ... ratio ... realitas ... necessario potentialis ... quae

... actu ... imperfecte identificatur ... realitas entis ...

... identificat perfectissime ... identificat ...

... infinitatem et ... infinitas ... perfectissime ... patris Mastrii potest

... potentialis ... compositionem et ... argumentum ...

... ipse ... sententiam ... compositio

... ad ... differentia ... distinguat ab aliis, ... alio

... ad compositionem requiritur quod unum realiter distinguatur ab alio ... aliquo modo ... quae ... no 31 B

... perfecta ... identificatur ... infinitatis ...

... perfecte identificatur ... compossibilitas ...

... includit compositio ...

potentialis ... realitatis generis ... differentiae ...

Sed ... imperfectae ... identitatem realem ... perfecta identitas ... Mastrii ... manet ...

... unum ...

Arguitur 2º. ... realitatem comm. Deo et creaturae ... ex parte rei ...

... prius et ... entis Deo ... realitas ...

... constituitur ... attributum ... ergo ... negando

... distinguendo ... quoad ... partem ...

... repugnando, ... proximitate reali et ... negando

Realitas entis tamen potest dici prior Deo prioritate rationis, quae dici solet prioritas unius, ut vendicans [illegible], de qua [illegible] sacramentis. = Contra: data realitate entis praecederet Deum, sicut ut praecedit hominem: sed ut praecedit hominem prioritate reali: ergo. Resp. negando paritatem, nam ut tale praecedit hominem, quia possibile est dare [illegible] etiam nullo homine existente; ens autem non ita praecedit Deum, quia si Deus non esset, nullum ens existere posset, etiam illa ratio entis, quod contentum dependet aequaliter realitate constitutiva, quia dependentia non attendit modum [illegible] rationis formalis sed modum quo ad causam, quae producit ut sit existentia. Quod autem ex illa praecessione ex natura rei nulla sequatur in ente prioritas realis dicendo impersectione, nec unde sequatur dependentia ab illa realitate, patet quia quaelibet divina Persona constituitur ex essentia divina et relatione, quae praecedunt ex natura rei personam, quae sunt priores, ut independentes, et sine dependentia, ut etiam ipsi scotistae fatentur concedere debent consequenter non tenet eorum argumentum.

Arguitur 3°: Sicut esse ex natura rei praecisum a Deo, talis realitas tamen esset creata, et increata, participata, et imparticipata, necessaria, et non necessaria, esset [illegible]: sed utrumque est inconveniens, nam si esset creata, participata et non necessaria, daretur in Deo aliquid creatum participatum et non necessarium; et si esset increata imparticipata et necessaria, ergo daretur in creatura aliquid increatum &. Hoc argumentum potest retorqueri in illos contra univocum inadaequatum entis tamen esse creatum, et increatum &. quare tenentur scotistae argumentum solvere. Resp. ergo quod realitas entis nec est formaliter creata, nec increata, participata et non participata, necessaria et non necessaria esse, sed praescindit ab omnibus istis, ut est omnia ista per extrinsecum. Sic sensu univoca quidem dicendo: concedo [illegible] ergo quod ratio entis non est formaliter contracta creati, nec increati, quae doctrina est generalis in omnibus rationibus communibus.

Sed contra instat P. Martinus nihil potest concipi in Deo quod [illegible] tenendum quod sit extra esse increatum et imparticipatum positive, et negative nec aliquid in creatura quod sit extra esse creatum et participatum: ergo non potest concipi realitas entis quae nec sit creata, nec increata. Resp. negando antecedens, si sermo sit de rationibus formalibus repertis in Deo et creatura; si autem procedat de esse existentiali, transeat antecedens, nam tamen concedimus quod ens possit existere in re, quin sit identitatem Dei aut creaturae. Sed an ens includat in sua ratione formali infinitatem aut finitatem omnibus Deo et creaturae, et hoc negamus, sicut negari debet de omnibus [illegible] existere in re, quae sunt finitae et finitae et tamen bonitas quae [illegible] praescindunt ex natura rei a finitate et infinitate.

Praeterea: ratio entis quae est in Deo essentialiter habet divinas proprietates, ut esse infinitatem independentiam et in [illegible] cum identificetur, sed etiam formaliter: ergo. Patet ex D. Scoto dicente [illegible] cum in Deo quaecumque essentialis sit formaliter infinita. Resp. negando antecedens et explicando tamen in Deo quaecumque realitas essentialis est formaliter infinita [illegible] formaliter dicens praecisum formale, concedo, [illegible] formaliter dicens identitatem formalem, nego. Formaliter, immo nec ipse Deus est in hoc sensu formaliter infinitus, quia non includit infinitatem in sua ratione formali. Formaliter dicens praecisum formalem indicat praecarium [illegible] dicitur, formaliter risibilis licet non includat infinitatem, sic etiam [illegible]; et sic ens est formaliter infinitum licet non includat risibilitatem.

Dices: ratio entis divinae identificatur realiter cum infinitate et tamen non dicitur formaliter infinita: ergo si quaecumque realitas essentialis est formaliter infinita, hoc est, identificatur formaliter infinitati. Resp. concedendo antecedens et negando consequentiam. Disparitas stat in hoc, quod relationes divinae tantum sunt infinitae identice ex identitate cum essentia divina, itaque infinitas sit modus proprius intrinsecus istius relationis [illegible] quaecumque realitas essentialis non solum est infinita ex identitate cum essentia divina, quae est formaliter infinita, sed etiam infinitate propria ipsius realitatis essentialis, nam ens infinitum infinitate propria ratione entis, substantia est infinita infinitate propria rationis substantiae, et sic de aliis. Unde si realitas essentialis concipiatur abstracta a Deo, dici adhuc modo proprio infinitatis quia [illegible] deitas formaliter praecari, prout [illegible] formaliter dici praedicabilis modus, ratio vero sic concipiatur, se et ut praescindit a [illegible] nullo dici infinitatem, quia ibi non requiritur infinitas praecari de ea formaliter.

aut ent

ente D. [illegible] 3. n° 16.

Rursus probat P. Mastrius Creaturam nec dum participat a Deo talem esse, sed etiam participat esse ens, et tamen ipsam rationem entis producit a Deo: quia ratio entis est participata. Rt. distinguendo consequentiam; ratio entis specificative accepta est participata, concedo; reduplicative ut talis, nego. Ita deus nec est formaliter participata nec imparticipata; sed est: ipsa ratio est essentialiter, nego; realiter et denotative, concedo. Patet ex dicto sensu: ratio non est concedenda, lapis inquantum participat esse est ens: quia inferius importat: ipsa participatio est respectus quidam consequens ad ipsum lapidem. Ex quo patet quod lapis non est essentialiter ens participatum, licet quod in aliud est participatio quod posterior ad illud dicendum est de ratione entis. in 1a. d. 3. q. 1. 3. n. 13.

Recte

ratiocinatur Mastrius: Sumantur in hoc singulis perfectiones quas habent et dicat [illegible] participatum. Si dicatur quod per substantiam; contra, quia tunc accidens non esset participatum, si per corpus; tunc spiritualia non essent participata et sic de aliis: ergo ratio fundans participationem est ratio entis. Sed quod licet hoc non habeat esse participatum absolute [illegible] non sequitur quod habeat rationem entis, sed a finitate per quam distinguitur ab ente infinito et imparticipato. Et dicitur quod formaliter habeat esse participatum [illegible] quia importat participare ut sequitur: Nos participare est idem quod partem capere. in 1o. d. 8. q. 2. a. 2. n. 3. ad 4um

(Quod duplicem relationem importat et partis ad totum capientis ad captum: [illegible] est realis: nec tamen sumitur [illegible] quod est aliquid rei sed extrinsece, prout omne minus dicitur pars majoris. Deus autem finitum tale est simpliciter per comminutionem si aliquid tale est natum esse infinitum: quilibet autem perfectio simpliciter nata est esse infinita: ergo ubicumque est finita, ipsa est mera participatio similis et [illegible] extensive. [illegible] capientis ad captum est relatio rationis secundum intelligentiam.)

Arguitur 4. Deus [illegible] perfectionalitates quae sunt a parte rei in ipso essentialiter singularis: ergo etiam ratio entis in Deo erit de se singularis et non communis. Patet antecedens ex dicente: in 1o. d. 8. q. 2. 3. n. 24 ratio entis in Deo est infinita et non aliquid quod est ipsum esse infinitum, ex non alio quam tantum convenit ipsum esse, et adeo esse est hoc, et de se infinitum. Respondeo: in Deo realitas entis est de se hoc sua singularitate. Respondetur distinguendo antecedens: Deus [illegible] formalitates proprias ipsius [illegible] essentia sub distinctione singularis, concedo; [illegible] formalitates communes Dei et Creaturae, subdistinguo: [illegible] reduplicative, prout sunt in Deo, concedo; [illegible] specificative acceptas, nego. Et sic intelligitur qui loquitur de ente per essentiam; et Deus convenit reduplicative ut patet ex illa ut reduplicativa. Disparitas inter formalitates Dei et Creaturae stat in eo quod formalitates Creaturae individuantur per haecceitatem [illegible]: at in Deo per haecceitatem propriam cujuslibet.

Arguitur 5. [illegible] realitatem communem Dei et Creaturae, esse contrahibilem per infinitatem et finitatem. Sed hoc non potest esse: ergo. Probatur minor: hoc ipso quod contraheretur ad Deum per infinitatem maneret ex [illegible] cujus contrahibilitas [illegible] ad communicari: ergo. Probatur antecedens: infinitas est infinita intrinseca contrahendi: ergo. Probatur consequentia: quod est infinitum intrinseca intelligendi exhaurit totam intelligibilitatem objecti, et quod est infinitum intrinseca producendi exhaurit totam producibilitatem: ergo quod est infinitum intrinseca contrahendi exhaurit totam contrahibilitatem. Respondeo [illegible] ad aliquid distinguendo antecedens: quod est infinitum, et antecedens, et [illegible] quod infinitum intrinseca intelligendi et producendi exhaurit totam intelligibilitatem et producibilitatem intensive, ita ut intelligat et producat quod est intelligibile et producibile, concedo; exhaurit extensive ita ut intelligat et producat omnibus modis quibus intelligibile et producibile est, nego. Potentia intellectiva Dei est infinita intrinseca intelligendi intensive, ideo quod potest intelligere quod est intelligibile, sed non est infinita nec exhaurit extensive ita ut excludat quod alia potentia possit intelligere idem intelligibile ab ipsa. Alias [illegible] Deus intelligeret Angelus et homo nihil possent intelligere. Similiter potentia est infinita intrinseca producendi intensive quia potest producere quod est producibile; non autem est infinita nec exhaurit extensive ita ut excludat simultaneum influxum causae finitae; alias nulla Creatura influeret in suum effectum.

Simili modo infinitas est infinita in linea contrahendi: intensive ita ut contrahat omnem illam realitatem entis; non extensive contrahibilitatem entis extensive, ita quod omnia non sit ubi contrahibilia per contrahibilitatem quia cum proportione per maximam transcendentiam sit contrahibile finite et infinite, atque ex infinitate solum contrahitur ad infinitum modum, inde est quod adhuc remanet contrahibile finito modo per finitatem patet quia quod ut contractio totalis contractiva, nempe infinitas, ex infinitas adaequant totam contrahibilitatem entis unde argumentum potest sic retorqueri: non minus infinitas est infinita in linea contrahendi quam Deus est infinitus in linea entis. Sed Deus non ita est ens, quod non dentur alia entia: ergo infinitas non ita contrahit quod non detur alia contractiva: = contra: Pater aeternus non potest producere alium filium quam a se productus est, quia infinitus respectu potentiae generativae patris: ergo si infinitas est infinitas in linea contrahendi, non potest ens contractum per infinitatem ulterius contrahi per finitatem. Dist. negando consequentiam et paritatem. Ita potentia generativa patris est positive et determinate infinita, et cum filius sit terminus infinitus adaequat illam potentiam; at contrahibilitas entis non est determinate infinita, nec finita, sed indifferens ad utrumque: et licet una ratio contractiva licet sit infinita, non adaequat contrahibilitatem sed est ratio inadaequata respectu illius.

Arguitur 6o. Si realitas entis esset communis Deo, et Creaturae daretur in Deo aliquid praedicatum contingens: sed hoc est falsum: ergo. Probatur maior, quod non est necessarium est contingens, sed illa realitas entis non est necessaria, alias non posset inveniri in creatura: ergo. Confirmatur, quod potest non esse in aliquo, est contingens; sed ista realitas entis posset non esse in Deo, nam non est communis illa in uno inferiori, quod invenitur etiam extra posset non esse in isto: ergo. Respondetur negando maiorem, et distinguendo probationem, quod non est necessarium, est positive contingens, nego; positive, concedo; est tamen necessaria praecisive, et dicitur praecindens a necessario, et contingenti; quare non est positive contingens. Ad confirmationem distinguo: quod potest non esse in aliquo per realem praecisionem, et reducibili ad actum est contingens, concedo; quod per metaphysicam, et non reducibili ad actum, nego.

Arguitur 7o si daretur realitas entis communis Deo et Creaturae esset prior; sed hoc non, nam Deus esset, quia cum simplicitate Dei stat quod aliquid sit prius communi sibi, et Creaturae, non tamen [illegible]. Probatur: ideo illa realitas non esset, quia non esset positive finita, et potentialis; sed hoc non obstat: ergo. Probatur minor: si daretur, linea infinita esset collocabilis in praedicamento, ut colligitur ex Aristotele et tenet [illegible] citatus [illegible] 10: quia est in illo genere, non sequitur quod sit positive finitum, et potentiale. Probatur ex Doctore citato. Ad ultimam probationem, quod si daretur linea infinita, esset infinita secundum quid, scilicet in genere quantitatis; non autem esset infinita simpliciter, quia linea non est perfectio simpliciter, sed secundum quid. Perfectio enim simpliciter dicitur illa, quae melior est ipsa, quam non ipsa: sic sunt rationes communes Deo et Creaturae. Cum autem quantitas non sit perfectio simpliciter, sed secundum quid, esset tantum infinita secundum quid, et simpliciter finita, quare infinitum secundum quid non excludit a genere nec tollit potentialitatem.

Arguitur 8o si realitas entis esset communis Deo, et Creaturae, Deus dependeret a Creaturis; sed hoc est absurdum: ergo. Probatur: tunc unum dependet essentialiter ab alio, quando reddita impossibili uno, redditur impossibile aliud; sed si daretur realitas communis Deo, et Creaturae, reddita impossibili Creatura redderetur impossibilis Deus: ergo. Probatur minor: reddita impossibili aliqua ratione constitutiva Dei licet communi redderetur impossibilis Deus; sed si daretur realitas communis entis, reddita impossibili aliqua creatura redderetur impossibilis realitas entis, quae est constitutiva Dei licet communis: ergo. Probatur minor: si daretur realitas communis entis, reddita impossibili creatura, redderetur impossibilis communitas entis, et consequenter ipsum ens quod communitati realiter identificatur: et totum hoc patet verbis Doctoris dicentis: nulla est in Deo relatio, quae necessario coexigat creaturam, tale enim coexigens aliud a Deo, non esset in Deo, quo alio, quod est necessarium, existente non existeret; relatio autem realis de necessitate coexigit ad suum esse suum terminum relationis: ergo. Confirmatur ex ipso Doctore dicente: nulla perfectio simpliciter in Deo dependet a Creatura, neque etiam necessario simpliciter coexigit Creaturam, cum quoque [illegible] esse. Confirmatur: communitas est superius, quia tale dicit relationem transcendentalem ad inferiora: ergo si ens esset commune a parte rei Deo, et Creaturae, reddita impossibili creatura, redderetur impossibilis terminus illius relationis, et consequenter relatio: ergo ens cui illa realiter identificatur. Confirmatur aliter quia secundum omnia posita daretur relatio a creaturis possibilibus et consequenter cum illis Deus dependeret ab illis. Respondetur negando minorem, et ad probationem, et omnes probationes illius, ad probationes distinguo: reddita impossibili creatura entis ad [illegible], nego, quoad sufficientiam, et [illegible], transeat. Reddita impossibili creatura, redderetur impossibilis quoad extensionem, nego, quoad intensionem, nego. Reddita impossibili creatura, realitas eadem tunc entis esset in Deo, quoad identitatem, et intensionem; sed tunc non esset communis terminata ad Creaturas, et illa posset dici communis quoad identitatem, seu quoad sufficientiam, quatenus illa eadem entitas sufficeret ad [illegible] possibilibus Creaturis. [illegible] quo patet quid [illegible]

sunt pro nobis, quæ negamus realiter, et per consequens dependent a Creaturis, et soluti [illegible] dicimus [illegible] manenet quod [illegible], et insipientia in his [illegible] eo [illegible] modo quo [illegible] dicent [illegible] creaturis a Deo manenet [illegible] ad [illegible] nientia, non autem [illegible]; seu terminativa; quo et hoc sequitur quod Deus [illegible] impossibilis, aut dependeret a Creaturis. [illegible] distinguo ant[ecedens] esse, et [illegible] mus finitus dicit relationem [illegible], [illegible] esse, et superius præscindens a finito, et infinito nego. [illegible] realis ad Creaturam [illegible] sicut [illegible] ejus contingens [illegible] præscindens a finito; præscindet etiam a necessario, et contingenti [illegible], quia in illa [illegible] dicere nequit relationem [illegible] ad creaturam; præterea [illegible] agens creatum dicit relationem realem ad effectum productum, non autem agens creatum: num [illegible]: sed illa realitas præscindens a finito, et infinito non [illegible], igitur quamvis esse finitum dicat relationem realem ad [illegible], non tamen esse præscindens. [illegible] patet ex dictis.

Inquiritur 2° hic [illegible] de 2° a [illegible] Deum per se notum ut tenet [illegible] cujusque [illegible] simpliciter, [illegible] prædicatum speciale Deo, et [illegible] cum Deo, et Creaturis. [illegible] distinguendo [illegible] ens: ens participialiter sumptum est prædicatum speciale Deo; [illegible] ens nominaliter acceptum, nego. [illegible] ens potest sumi nominaliter, et participialiter, nominaliter significat ipsum esse vel præscindens ad existentiam, et [illegible] est cum Deo, et creaturis. Participialiter significat actualem existentiam quo sensu idem est [illegible] actu existens, et sic est prædicatum peculiare Dei quia Deus [illegible] per existentiam; [illegible] Theologia.

[illegible]

[illegible] Deus [illegible]

[illegible]

[illegible] Creatura [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Cum Deus et Creatura [illegible]

[illegible] in Con[illegible] fit per modos [illegible] [illegible] per d[illegible] [illegible] et infinitate et alia per d[illegible] [illegible] divid[illegible] per [illegible] [illegible] fit per d[illegible] [illegible] [illegible] divid[illegible] [illegible] est positiva [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible] realitate [illegible] infinita[illegible]. Divisio vero quae fit per modos [illegible] divisibilis est positiva [illegible] imperfectionis [illegible] realitatis [illegible] positivitatis. Unde [illegible] [illegible] divisionis [illegible] imperfectio[illegible] [illegible] divisionis [illegible] [illegible] realitatis positivae [illegible]

[illegible] Quare [illegible] [illegible] positivae [illegible] imperfectae actuali[illegible] [illegible] divisibilis per [illegible] [illegible] quod [illegible] positiva infinit[illegible] [illegible] divisibilis. [illegible] vero quae positiva [illegible] infinitate [illegible] est positiva [illegible] divid[illegible] per infinitatem [illegible] actuale [illegible] [illegible] realitas entis [illegible] infinita [illegible] realitas entis [illegible] et [illegible] divid[illegible] [illegible] per infinitatem et infinitatem [illegible] divid[illegible] per infinitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinita [illegible] divina [illegible] infinitatis [illegible] divid[illegible] per infinitatem [illegible] infinita [illegible] divid[illegible] per d[illegible] [illegible] imperfect[illegible] divisionis [illegible] imperfectionis [illegible] Unde [illegible] pluralitatis quae [illegible] et infinitatis quae [illegible] realitatis [illegible] infinitatis [illegible] imperfectionis. [illegible] ex [illegible] dicente [illegible]

[illegible] persona [illegible] [illegible] includit essentia[illegible] [illegible] Con[illegible] entis [illegible] [illegible] includit essentia [illegible] [illegible] negando [illegible] [illegible] realitatis [illegible] essentiam [illegible] includere [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identificant [illegible] [illegible] [illegible] et persona includit [illegible] essentia et personalitatis [illegible] [illegible] identificatur [illegible] [illegible] essentia [illegible] infinita. [illegible] [illegible] adaequate [illegible] identitate [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ex D[illegible] dicente quod Con[illegible] entis [illegible] modo [illegible] Con[illegible] imperfect[illegible] realitas entis [illegible] perfecta et [illegible] imperfect[illegible] [illegible] imperfect[illegible] [illegible] imperfect[illegible] [illegible] [illegible] perfecta [illegible] positivo [illegible] [illegible] entis [illegible] [illegible] imperfect[illegible] [illegible] positivo [illegible] [illegible] realitas entis [illegible] infinitatis [illegible] [illegible] imperfect[illegible] [illegible] [illegible] infinit[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

29 Respondetur ex dicendis [illegible] realitas (nempe entis) [illegible]
perfecte et intuitive intuens [illegible] habere dicitur [illegible]
[illegible] realitates et modos, sed [illegible] obiectum formale [illegible]
intellectivae abstractivae propter intellectio [illegible]
[illegible] habere [illegible] licet non habeat [illegible]
[illegible]

[illegible] Cognitio [illegible] abstractiva [illegible] intuitiva [illegible]
[illegible]

26 [illegible]
5 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] intrinsecos [illegible] modos [illegible]

[illegible] accidentales modos [illegible]

[illegible] formaliter [illegible]

[illegible] modus extrinsecus non exiret ad operationem [illegible] ad omnia illa opera cum perfecto [illegible] modus intrinsecus [illegible] requirit alia innumera qualitativa distincta. [illegible] sufficit modus [illegible] non posse exire ad operationem [illegible] realitate [illegible] modificationem.

Modus intrinsecus [illegible]

[illegible]

Probo 2.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Resp. 2°

[illegible] realitas [illegible] extrinsecos [illegible]

[illegible] per modos intrinsecos [illegible]

[illegible]

Probatur [illegible]

[illegible]

Resp. [illegible]

[illegible]

[illegible]

porque [illegible]

[illegible]

Qu. 7a inquirat in ultimis differentiis et modis intrinsecis

[illegible]

[illegible] explicat.

[illegible] superaverit praeterquam sua det [illegible]. Sic

eius scilicet: distinguendo differentias quae aliquam potius summi [illegible] [illegible] essentiali ultima quae est res et natura alia ab illo [illegible] sumitur conceptus generis sicut disponat [illegible] [illegible] aliquas [illegible] [illegible] summi a parte essentiali [illegible] [illegible] et differentia specifica ultima; tamen dicitur [illegible] [illegible] [illegible] a parte essentiali a qua sumitur differentia [illegible] specifica, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectivae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realitas [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed realitas differentiae est ultima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullo modo distinctae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simplicitate simplex [illegible] ultima differentia [illegible] simpliciter simplex [illegible] [illegible] [illegible] includit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis realitas [illegible] simpliciter simplex. [illegible] per accidens et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realitate differentiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tali realitate.

Praeterea intelligentia [illegible], quod licet

genus et differentia sicut et [illegible] gradus metaphysici [illegible] immediate [illegible] sumantur [illegible] [illegible] ab eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est simplex ut albedo, et [illegible] differentia [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] res est simplex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et lapis, et tunc differentia sumitur ab eadem [illegible] [illegible] [illegible] ab eadem realitate qua [illegible] [illegible] a qua sumitur genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realitas a qua sumitur genus [illegible] [illegible] realitas a qua sumitur differentia quando [illegible] compositum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in nostra opinione et tunc differentia sumitur a [illegible] [illegible] ab illa a qua sumitur genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sumitur ab anima et corpus [illegible] corporeitatis [illegible] [illegible] sumitur ab anima et [illegible] [illegible] sensitiva et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut intellectiva et [illegible] [illegible] [illegible].

Quare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentia [illegible] [illegible] realitate a qua sumitur quando differentia sumitur ab ultima realitate a qua sumitur genus [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter simplex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simplex quando vero differentia [illegible] a qua sumitur [illegible] simpliciter simplex [illegible] [illegible] [illegible] ab illa a qua [illegible] genus et sumitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] includit [illegible] et [illegible] [illegible].

Ex his colliges [illegible] differentia ultima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] specifica a qua sumitur genus [illegible] quae sumitur ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro ultima [illegible] differentia pro eadem [illegible] a qua sumitur, quare [illegible] [illegible] realitate [illegible] [illegible] simpliciter simplex et non includit [illegible] [illegible] realitas [illegible] simpliciter quae ab illa sumitur [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] differentia ultima quae [illegible] simpliciter simplex et non includit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] a qua sumitur [illegible] [illegible] differentia quae sumitur ab anima [illegible] sensitiva et [illegible] [illegible] genus: [illegible] sumitur ab ultima realitate [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima [illegible] [illegible] sumitur [illegible] [illegible] differentia non [illegible] sumitur genus [illegible] quia [illegible] [illegible] ab illa a qua [illegible] [illegible] differentia [illegible] sumitur ab anima quae [illegible], [illegible] genus [illegible] [illegible] a qua sumitur [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible] [illegible] differentia non ultima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a qua [illegible] [illegible] realitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima [illegible] [illegible] genus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentia [illegible] sumitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in 1. D. 3 q. 3 n. 13

in 1. D. 8 l. 3 n. 16

a qua sumitur, ex eo quod supponit 2 [illegible] et in [illegible]
ultra [illegible] ens.

Dicatur ex dictis quod non sumitur hic ultimitas
differentiae pro ultimitate determinationis, quo modo est ultima
differentia individualis, neque pro ultimitate specifica, quo
modo est ultima differentia specifica atoma, ratione cujus
[illegible] non est amplius divisibilis per alias differentias essentia-
les: sed sumitur pro ultimitate simplicitatis
seu irresolubilitatis modo explicato, quo sensu differentia
individualis semper est ultima, quamvis semper sumitur
ab ultima realitate rei; differentia autem specifica non semper
sed aliquando, nam aliquando sumitur a forma, ut docet
D. Thomas in 2 D. 3 q. 6 art. 12. Nec infertur cum patre Suarez
differentiam non ultimam, vel summi a dicta forma [illegible] distin-
cta ab illa a qua sumitur genus. Jam Dr. Thomas dicit sumi-
tur distincta ab illa a qua sumitur genus, non tamen stricta licet
pro tota illa supponat ex communi usu Thomistarum. Nec dicas cum aliquibus
nisi realitas esse differentiam non ultimam, quia non sic con-
venit quod haec est ens ultra realitatem. Et negatur si loquitur
ex suppositione quod essent in hoc casu, et quod realitas esset
differentia non ultima, ut patet ex illo dicto supponit pluralitatem
realitatum, et in illo rationalitas dicitur differentia.

Triplex en-
tium potest assignari sententia: in 1a quod sit ens quidditative
includi in ultimis differentiis passionibus et modis intrinsecis
et atomis nominales et aliqui Jesuitae; 2a est aliorum
scotistarum quia Clarrosiores ad scholasticorum peritiam
antiquorum sentiunt ut Bartholus auct. Sincerus et momen-
to profertur non audent: dividunt enim ens in ens univo-
cum et ens aequale: ens univocum quod est [illegible]
[illegible] et determinabile ad inferiora; ens aequale
[illegible] illud quod [illegible] et ratio [illegible] determinan-
tis seu qualificantis respective entis, sensu in quo dicunt quod
ens univocum non includitur in ultimis differentiis, passionibus et
modis intrinsecis, bene vero ens aequale. 3a est nostra.

Dico
ens reale non includi formaliter quidditative in ultimis differentiis, passio-
nibus et modis intrinsecis, ideo nec possunt dici ens quid et tali quid
dici praedicata pertinentia ad essentiam rei [illegible] modo [illegible] etiam
ens reale et ens tale: [illegible] respectu illorum est univocum praedicatum, sed non uni-
voce dictorum. Ita D. Thomas, quem sequuntur fere omnes scotistae. Probatur ex [illegible] dic-
entis: Dico quod ens non est univocum dictum in quid de omnibus per se intelligibilibus,
quia non de differentiis ultimis, neque de propriis passionibus, nec
de his rationibus: si ultimae differentiae includerent formaliter ens, cum non sint
omnino eaedem, essent eo ipso differentes, et ideo haberent differentias diversas
vel aliquid idem [illegible]; sed quaecumque differunt, differentiis differunt; ergo
ultimae differentiae aliis differentiis differrent, et eis aliis quaererem; et includerent
formaliter ens; sic in infinitum laboremus nisi dicatur quod non includunt, cum non sint om-
nino eaedem, erunt ulterius differentes, sed non differunt in ratione entis;
ergo aliis differentiis differrent, de istis etiam quaeritur, et abiretur in
infinitum. Restabit ergo dicere quod differentiae non includunt entem et tunc idem
erunt ultimae differentiae, quae ultimae differentiae non includunt formaliter ens, in aliquo
conveniunt in ratione entis et in aliquo differunt, quae non essent ultimae,
quia ultima differentia alterius fuerit differentia, et [illegible] modo conveniant.

2a Probatur ratione, quia sicut ultima resolutio cujuslibet compositi physici
debet fieri in actum ultimum et potentiam ultimam, in qua [illegible]
[illegible] includat alia, ita etiam similis ultima resolutio cujuslibet com-
positi metaphysici debet fieri in ultimum determinabile et ultimum de-
terminans, quorum neutrum includat formaliter rationem alterius. Sed ulti-
mum determinabile est ens et ultimum determinans ultima
differentia; ergo.

confirmatur: sic se habet ens ad sua inferiora sicut [illegible] et [illegible] sed ultima [illegible] formaliter in [illegible] quae est differentia [illegible] [illegible] quae est differentia [illegible]. Confirmatur [illegible] convenientia; sed ultimae differentiae sunt [illegible] irreducibiliter.

Probatur secundo [illegible] quod [illegible] inferiora [illegible] ens non includitur formaliter in [illegible]; ergo ens non includitur [illegible] formaliter in [illegible] [illegible] ergo ens includitur [illegible] [illegible] non includitur formaliter in [illegible] [illegible] inferiora [illegible] ergo [illegible] [illegible] sunt inferiora sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] ens [illegible] [illegible] ergo ens [illegible] infinitum et [illegible] [illegible] inferiora et [illegible] formaliter ens: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] includere [illegible] ens [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] formaliter ens [illegible] [illegible] formaliter ens.

Probatur tertio [illegible] [illegible] includere formaliter ens, [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] includere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultimae differentiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] probatur ens non esse genus, quia nullum genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

D.^e 3 De Junio 14

Ret. ad D.^cis qd testimonium … solemne … contra … sing. … aucthoritatis quia … in illo nihil … tardo, nam … ad … pertinentia … permittit in … removet … ultima … ultima … ultimis

Arguitur … convenit definitio, convenit definitum; sed ultimis differentiis (ut … modis intrinsecis) convenit definitio entis realis: ergo … rationem … repugnantia ad existendum; sed ultimis differentiis convenit non repugnantia ad existendum: ergo. Ret. negando … et distinguendo … ultimis differentiis convenit realiter et identice … nego … ultimae differentiae sunt intrinsece et identice … identificantur … convenit … repugnantia … existendum … ultima differentia … ultimae differentiae … realiter et identice … contradictorie … non … convenit … ultima differentia … ultimae differentiae … sunt entia … non entia.

Arguitur … ultimis differentiis … sunt entia realia … quod … non entia … albedo … non albus … intelligentia … ergo … differentiae sunt realiter entia … differentiae sunt realiter entia … sunt contradictorie … negativa … affirmativa … infinito … differentiae … entia differentiae non sunt … sunt contradictorie … negativa … differentiae … entia … contradictoria … implicat … contradictio … albus … nec albus … contradictio … negativa … oppositionem … opposita … accidens … est … contradictoria implicat … determinatis …

… ultimis differentiis individualibus, potest abstrahi aliquis conceptus … potest abstrahi a … entis … ultimae differentiae individuationis … ultimis differentiis … differentiae individuales … non … differentias … entia … conceptus … abstrahi …

[illegible] realitas [illegible] unde ergo

[illegible]

[illegible] et realitas

[illegible]

[illegible] realitas non includendo [illegible] entis

Respondeo [illegible]

[illegible] realitas [illegible]

[illegible] identice [illegible] realitatis [illegible]

[illegible] identice [illegible]

[illegible]

Respondeo 3. [illegible]

[illegible] entis [illegible] realitas [illegible]

[illegible] identice [illegible]

[illegible]

[illegible] entis [illegible] realitas [illegible]

[illegible] positivi et realem [illegible] modi intrinseci [illegible]

[illegible] intrinsecos [illegible] et positivos [illegible]

[illegible] entis [illegible] realitatis [illegible] modus entis [illegible]

[illegible]

[illegible] ultimo [illegible] superius [illegible]

[illegible] Superius [illegible]

[illegible] realiter [illegible] entis [illegible]

[illegible] patet responsio ad [illegible]

Sunt.

Disputatio 2 de passionibus simplicibus entis

[illegible]

Quaestio in qua unitas passio entis [illegible]

[illegible]

Q.o 12.a quid sit, et per quod explicetur veritas passio entis?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q.o 13.a Quid sit Bonitas passio entis?

[illegible]

[illegible]

D.o 3.o de individuatione, existentia, et subsistentia entis Creati.

Q.o 1.a quodnam sit principium individuationis entis naturalis.

[illegible]

[illegible] distincta et in[illegible] unitas numeralis est [illegible] et individuatio [illegible] distincta [illegible] non est [illegible] explicat. Unde non est [illegible] unitas numeralis sed [illegible] individuatio [illegible] unitas numeralis [illegible] individuatio [illegible] principium individuationis [illegible] principium individuationis [illegible] numeralis [illegible] necessitate [illegible] individuationis numeralis [illegible] necessitate [illegible]

[illegible] sententia Barronis, et [illegible] individuum [illegible] numeralis [illegible]

[illegible]

[illegible] individuum [illegible] principium [illegible] individuum [illegible] individuationis [illegible]

[illegible] individuationis [illegible] substantia [illegible] individuationis [illegible]

Impugnatur [illegible] principium [illegible] existentia [illegible] individuationis [illegible]

Impugnatur 3. nihil potest existere [illegible] substantia [illegible] accidens [illegible] substantia [illegible] principium [illegible]

Probatur nulla singularitas substantiae materiae nisi singularitas unius [illegible] in singularibus aliarum; sed cum hic pariter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Impugnabis: [illegible] non [illegible] individuationis [illegible] ad hoc [illegible] individuum productum [illegible] ignis [illegible] ad plures calores non distinctos [illegible] non [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] individuationis [illegible] materia [illegible] [illegible]. Confirmatur quia [illegible] calor [illegible] [illegible] calores [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] explicandi principium individuationis [illegible] [illegible] [illegible] ut in ligno [illegible] ignis [illegible] principium individuationis [illegible] [illegible] singularitas [illegible] individuatio [illegible] [illegible] individuationis [illegible].

Impugnabis [illegible] [illegible] [illegible] substantia [illegible] individuat [illegible] [illegible].

Impugnatur [illegible] [illegible] [illegible] individuus substantiae [illegible] [illegible] materia [illegible] singularitas [illegible] [illegible] substantiali [illegible] [illegible].

[illegible] principium individuationis [illegible] [illegible] [illegible] in Angelis [illegible] substantialiter [illegible] [illegible] accidentalia.

ipsa individualis
Probat positive 2° p[ar]s quia sicut se habet ipsa specifica
ad individuum sic se habet ipsa individualis. Sed ipsa specifica [illegible] principium in
principium specificationis, ergo ipsa individualis [illegible] [illegible] [illegible] et genus
individuationis. Confirmatur quia sicut [illegible] [illegible] speciei ad indivi
ad speciem, ita ipsa individualis [illegible] individuationis ad quod se
[illegible]. Tum quia [illegible] est principium [illegible] sequitur [illegible]
quia unitas numeralis [illegible] sequitur ipsa
[illegible] [illegible] [illegible] unitas realis sequitur ipsa specifica quia haec de
individuali non [illegible] [illegible] specifica [illegible]. Tum etiam quia
[illegible] [illegible] formalis [illegible] unitate reali [illegible] [illegible] individui
illud est principium individuationis quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] in plures partes subiectivas [illegible] [illegible]. Confirmatur quia sicut ipsa specifica
ipsa individualis [illegible] individualitatem in plures species
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultimam [illegible] [illegible]
ita ipsa individualis [illegible] in plures partes subiectivas. [illegible]
[illegible] individuationis per quod individuum [illegible]
[illegible] illud est principium individuationis [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] illud est
[illegible] [illegible] conveniunt [illegible] [illegible]
[illegible] individuationis [illegible] individuum [illegible] [illegible]
principium individuationis [illegible] [illegible]
[illegible] ipsa individualis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] individuationis [illegible] [illegible]
[illegible] principium individuationis [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible].

Respondetur individuum dicit formalitatem
et formaliter negationem divisionis. Confirmatur

per individuationem talis est [illegible] formaliter [illegible] negatio. [illegible]
quia ipsa individualis non est formaliter [illegible] individuum [illegible] [illegible] per
[illegible] illi individuum [illegible] individuationis negationem
[illegible] individualitate [illegible] tale per individuationem [illegible] in recto, et
individuum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] connotative et
principaliter importat negationem [illegible] [illegible] ut est [illegible] ipsa
in obliquo [illegible]. [illegible] individuum [illegible] formaliter tale per
individuationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per negationem quia
[illegible] individuationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible]
dici [illegible] connotative et in obliquo [illegible] ipsa individualis [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] entis.

Respondetur: existe[ntia]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realis [illegible]. Probatur antecedens: actua
[illegible] est principium unitatis [illegible], sed existentia est [illegible]
ultima [illegible] principium [illegible] [illegible] unitas ultima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unitas realis [illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible]: principium individuationis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existentia, quae
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium individua
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coordinationis [illegible]
entia est actus ultimus per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] posterior [illegible] individuum [illegible] [illegible]
[illegible] actus [illegible] [illegible] individuum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium indi
[illegible] [illegible] [illegible] posterior [illegible] [illegible] individualitate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] individuum quia
pertineat ad esse intrinsecum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] specifica [illegible] [illegible] et essentialiter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] specifica [illegible] [illegible]

Quaeritur 3: [illegible] principium individuationis [illegible] divisio [illegible] partes [illegible] duplex divisio [illegible] vocatur haec divisio entitativa et substantialis [illegible] divisio quantitativa [illegible] entitativa et substantialis.

Quaeritur 4: [illegible] individua [illegible] individuationis [illegible]

Quaeritur 5. [illegible] principium individuationis [illegible]

Quaeritur 6: [illegible] singularis [illegible] principium individuationis [illegible] singularis [illegible]

Quaeritur 7. quid conveniat individuo et repugnat [illegible] distinctum [illegible] principium individuationis [illegible]

Quaeritur 8: [illegible] individua [illegible]

[illegible]

q. 2ª quomodo existentia actualis creata distinguatur ab essentia?

[illegible]

[illegible] actualitas [illegible] quia [illegible] ponit extra nihil seu

distinctum actum et sua in extra Causas. Unde ex vi nominis existere est [illegible]

tere, et existentia est quasi extra sistentia, nam quod existit sistit extra nihil

Sive quia antea erat nihil actualiter sistit extra potentiam [illegible]

possibile sistit tamquam extra suas Causas, in quibus virtuale antea [illegible]

Colliges existentiam esse quid [illegible] quia [illegible]

[illegible] extra Causas [illegible] existentia [illegible]

rei existentia quia praedictis esse et effectus [illegible]

[illegible] effectus per intrinsecum [illegible]

[illegible]

[illegible] realiter cum essentia [illegible] distinguere [illegible]

rebus [illegible] existentia [illegible] ponit extra nihil [illegible] extra

suas Causas [illegible] ponit extra nihil [illegible] extra suas Causas [illegible] actualis [illegible]

[illegible] essentia [illegible] realis existentia [illegible] Probatur [illegible]

extra suas Causas et extra nihil [illegible] ponit [illegible]

per essentiam actualem ponit [illegible]

[illegible]

[illegible] essentiae [illegible] ponit extra nihil [illegible]

actualis essentia. Probatur [illegible] essentia [illegible]

[illegible] productivae [illegible] actualis in

[illegible]

[illegible] essentia distinguetur [illegible] realiter ab existentia [illegible]

[illegible] Probatur [illegible] quia essentia [illegible]

[illegible] productionem [illegible] esse actualis [illegible]

[illegible] extra suas Causas [illegible] ponit extra nihil [illegible]

[illegible] Causas [illegible] existentia [illegible] quia [illegible] ponit [illegible]

[illegible] res sit extra suas Causas. [illegible]

essentiam distinguetur realiter ab existentia [illegible] Probatur [illegible]

existendi et non existendi [illegible] et habere aliquid realiter [illegible]

[illegible] non habebat [illegible] Probatur [illegible]

indifferens ad existendum et non existendum [illegible] actualitatem [illegible]

[illegible] existit et aliquando non [illegible] existentiam [illegible]

[illegible] realiter distinguuntur [illegible] existentia actualis [illegible]

[illegible] indifferens ad existendum [illegible] existendum [illegible] actualiter [illegible]

[illegible] Probatur [illegible]

[illegible] essentia et existentia [illegible]

et existentia divina, nam existentia Dei est ipsa [illegible]

Theologi [illegible] essentia et existentia Dei distinguuntur [illegible] essentia [illegible]

existentia creata distinguuntur [illegible]

[illegible] quia essentia creata [illegible] existentia [illegible] essentia [illegible]

[illegible] existentia [illegible] essentia [illegible]

[illegible] existentia ab essentia [illegible]

[illegible]

In 3° [illegible] nota [illegible] et impugnatio

[illegible] essentia [illegible] absentia [illegible]

[illegible] existentiae [illegible] extra Causas et extra [illegible]

[illegible] existentia [illegible] existentiam [illegible] extra Causas [illegible]

[illegible] existentiae [illegible]

[illegible] essentia et [illegible] distinguuntur [illegible]

[illegible] distinguuntur existere et existentia [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] existentia [illegible]

[illegible] receptiva in essentia [illegible] infinitas [illegible]

[illegible] receptivi [illegible]

[illegible] existentia [illegible] actus receptus [illegible]

et simpliciter infinitum [illegible] existentia [illegible] actus receptus

[illegible] receptivo [illegible] nihil habentibus [illegible]

[illegible] actus receptus [illegible] receptus [illegible] infinita [illegible]

[illegible] receptivus [illegible]

[illegible] essentia [illegible] receptiva sit [illegible] infinita et illimitata [illegible]

[illegible] existentia [illegible]

[illegible] existentia [illegible]

[illegible] Causas [illegible]

[illegible]

[illegible] essentia [illegible]

[illegible] limitata [illegible]

[illegible] intrinseca [illegible]

[illegible] limitatam [illegible]

[illegible] actuale e ita ut p[illegible]
[illegible] quia sicut creaturae ante [illegible] possibilitatis posita
[illegible] sicut et [illegible] possibilitatis [illegible] praeter im
[illegible] possibile et signate [illegible] in statu possibili
[illegible] habent [illegible] dependentem a causa efficiente [illegible] distinctionem causae effi
[illegible] possibile et signate. [illegible] realis [illegible] essentiae
[illegible] limitata intrinseca [illegible] creatura habent [illegible] intrinsece
et [illegible] creata intrinseca [illegible] a causa efficiente.
[illegible] realis ex [illegible] effective [illegible] a causa efficiente. Requiritur: quod identifi
[illegible] purus et [illegible] in linea;
[illegible] actualitate in linea essendi [illegible] existentia identificaretur actualitate in
[illegible] Angelus [illegible] identif[illegible] existentia in linea essendi [illegible]
linea essendi quia actualitas ultima e existentia in linea [illegible] ultim
[illegible] identif[illegible] intellectio [illegible] compositione esse summe [illegible] simplex
[illegible] actualitas in linea intelligendi [illegible] compositionem [illegible]
a actualitas in linea [illegible] ultima actualitas [illegible]
[illegible] existentia [illegible] ultima actualitas in linea [illegible]
[illegible] non necessarius actualitatis [illegible] existentia
et existentia non necessario intrat lineam [illegible] existentia actualis [illegible]
excludit [illegible] in statu possibili [illegible] dependet
possibili [illegible] essendi [illegible] destruere [illegible]
[illegible] creatura [illegible] instanti [illegible]
a causa efficiente [illegible] existentia creaturae [illegible]
existentia non necessario [illegible]
actualitas [illegible] intellectio [illegible]
[illegible] identif[illegible] compositione [illegible] essentia [illegible] existentiae
[illegible] identificandi [illegible] compositione [illegible] minima. Requi
[illegible] existentia
R[illegible]: quod convenit alicui per accidens distinguitur realiter ab illo. Sed existentia
per accidens convenit essentiae: ergo. [illegible] creatura, [illegible]
[illegible] convenire esse [illegible] existere [illegible] creaturae: ergo.
[illegible] accidentaliter [illegible] creaturae [illegible]
existentia [illegible] convenit per accidens [illegible]
[illegible] quod convenit per accidens praedicabile [illegible]
[illegible] existentia non [illegible] quidditative creaturae
accidens [illegible] existentia [illegible] existentia creaturae
[illegible] accidens praedicabile [illegible] realiter [illegible]
[illegible] creatura non existit [illegible] realiter distinct[illegible]
[illegible] realiter [illegible] identica [illegible] quidditativa
[illegible] quod existentia convenit [illegible] creaturis [illegible] convenit existe
[illegible] independenter a causa extrinseca [illegible]
[illegible] essentia et independenter ab alio. Requiritur: [illegible]
[illegible] ad existentiam: [illegible]
[illegible] Sed essentia e impotentia ad existentiam [illegible] impotentia
[illegible] ad existentiam. [illegible] distinguuntur [illegible]
[illegible] impotentia obiectiva [illegible]
impotentia [illegible] ad existentiam [illegible] obiectiva [illegible]
[illegible] realiter [illegible] existentia [illegible] existentia
[illegible] existentia [illegible] positiva extra causas [illegible]
[illegible] obiectiva positiva [illegible] obiectiva ad existentiam [illegible]
[illegible] possibilis [illegible]
existentia [illegible] independenter [illegible]
[illegible] A quibus essentia convenit [illegible] independenter a [illegible]
[illegible] existentia convenit independenter [illegible]
[illegible] essentia [illegible] convenit [illegible] actuale
et [illegible] dependentia [illegible] quod ad [illegible] actuale
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] existentia actualis et simplicis [illegible]
[illegible] existentia [illegible] dicunt
[illegible] existentiae [illegible] connexionis [illegible] dicunt
[illegible] essentiae [illegible] existentias [illegible]
[illegible] existentia [illegible] necessaria [illegible]
existit [illegible] necessaria [illegible] efficiente [illegible]
[illegible] existit [illegible]
[illegible] non [illegible]
et [illegible] essentialis

[illegible] existentia in [illegible] increata [illegible] formalis essentia [illegible]
a Creata includit [illegible] essentiam [illegible]
[illegible] formalis [illegible] probat recens existentia infinita [illegible]
aliud essentia [illegible] existentia increati [illegible]
etiam increati. Patet [illegible]

[illegible] formalis bonitas infinita sic probatur quod producit [illegible] infinita
[illegible] esset formalis bonitas infinita et sapientia increata [illegible]
tas increata infinitas enim [illegible] destruit [illegible]
Resp. negando [illegible] ad probationem [illegible]
disparitas de sapientia et bonitate ratio est quia existentia et essentia [illegible]
abstractissima [illegible] nec se includunt formaliter nec non includunt [illegible] abs
trahunt et praecindunt a se includere et non includere unde existentia
increata abstrahit et praecindit ab includere essentiam et [illegible] in
cludere [illegible] et si existentia divina includit essentiam [illegible] increata
[illegible] non includit [illegible] et praecindit sapientia increata ab includere formaliter bo
nitatem etiam non includunt [illegible] inferior praedicata includere
[illegible] quae includit [illegible] quae [illegible] ex suppos.
[illegible] sapientia increata [illegible] includere [illegible] formaliter bonitatem et [illegible]
[illegible] Magister [illegible] sapientia infinita includit formaliter bonit.
[illegible] infinita et sapientia increata bonitatem increatam [illegible] existentia increata
[illegible] dictum [illegible] non [illegible] existentia et essentia

existentia infinita est formaliter essentia infinita quia existentia [illegible] quia infinita [illegible]
[illegible] quia existentia [illegible] existentia in [illegible] formaliter essentia [illegible] existentia
non [illegible] aliud [illegible] existentiae [illegible] quia infinita [illegible]
quia infinitas non variat rationes formales [illegible] existen
tiae [illegible] includit formaliter essentiam [illegible] existentia infinita potest illa
includere. [illegible] quod existentia infinita [illegible] existentia nec [illegible]
infinita habet [illegible] increata [illegible] essentiale [illegible] includat [illegible]
[illegible] quia existentia [illegible] existentia increata includere essentiam [illegible]
[illegible] in [illegible]
non quia infinita aliis attributis divinis [illegible] essentia
praedicata [illegible] essentiala [illegible] quod existentia non habet [illegible] quod sit
[illegible] essentia [illegible] infinitae [illegible] inferior [illegible]
[illegible] quod [illegible] essentialia includit [illegible] essentialia [illegible]
[illegible] increata [illegible] includit essentiam et non est [illegible] essentiae.

exemplo [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] infinitam [illegible]
essentialia includit [illegible] non essentialia
[illegible] non includit essentialia [illegible]
[illegible] creata essentia [illegible] ad quae [illegible]
de existentia increata [illegible] existentia increata est univoca [illegible] existentiae crea
tae et increatae et si creata est ratio [illegible] increata [illegible] Patet
[illegible] ratio univoca [illegible] inferioribus [illegible]
et negando [illegible] ad probationem [illegible] quod ratio existentiae [illegible]
[illegible] existentia
increata sit essentia et creata modalis [illegible] creata et increata [illegible]
[illegible] dictum est [illegible] quod ad Deum [illegible]
stat quod ratio existentiae increatae univoce sit eadem increatae et [illegible]
[illegible] ratio sapientiae increatae univoca est finitae et infinitae et tamen [illegible]
[illegible] formaliter accidens infinita [illegible]

[illegible] essentia [illegible]
[illegible] quod praecindat ab existentia intelligi [illegible] existens [illegible]
non intelligitur [illegible] essentia [illegible]
[illegible] quia essentia actualis [illegible]
[illegible] et [illegible] actualitate [illegible] existentia [illegible] essentia [illegible]
[illegible] intelligi sine existentia. Sicut neque [illegible] potest intelligi sine
[illegible] ab existentia [illegible] de essentia [illegible]
[illegible]
[illegible] intelligitur existens [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] existens [illegible]
[illegible] ab existentia [illegible] essentia actualis [illegible] ab ex[illegible]
[illegible] actualis et existens [illegible] essentia
[illegible] non possit dici quod non sit existens potest [illegible] intelligi non [illegible]
existentia sicut de humanitate [illegible] non valet dicere quod
non sit [illegible] intelligi non [illegible]

[illegible] quibus [illegible]
propria existentia non procedit [illegible] de entitate [illegible]
[illegible] propria [illegible] existentia [illegible]
[illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]
[illegible] nec accidens per existentiam [illegible] nec modus [illegible]
[illegible] per existentiam [illegible] humanitas [illegible] per existentiam [illegible]

[illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible] correspondeat [illegible]

[illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible]

Dico [illegible] quamvis videatur probabile [illegible] probabilius tamen est [illegible]

[illegible] propria existentia; [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible] sacramentali [illegible] existentia [illegible] sacramentale [illegible] accidentali [illegible]

[illegible] sacramentali [illegible]

[illegible] actuali [illegible] existentia [illegible]

[illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible] existentia [illegible] actuali [illegible] existentia [illegible] productio [illegible]

[illegible] existentia [illegible]

Qtio 3a. in quo Cstat fralr. Subsistentia Creata?

[illegible] subsistentia [illegible] dependentiae [illegible] entitate [illegible]

Primo notandum est quod res quae [illegible] subsis[tentia] [illegible] posse existere potest [illegible] communissime [illegible] absolutam existere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sola subsistentia [illegible] [illegible] subsistere. [illegible] tamen quod est [illegible] actualitate [illegible] [illegible] amplius [illegible] ad aliquid [illegible] [illegible] subsistentia et subsistentia [illegible]

Nota 2 quod [illegible] subsistentia [illegible] persona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsistentia [illegible] suppositum [illegible] [illegible] persona [illegible] [illegible] [illegible] subsistentia [illegible] [illegible] persona [illegible] suppositum [illegible] subsistentia [illegible] [illegible] [illegible] suppositum et subsistentia [illegible]

Nota 3 quod persona [illegible] incommunicabilis existentia [illegible] [illegible] subsistentia [illegible] personalitate et suppositalitate [illegible] substantia [illegible] incommunicabilis [illegible] subsistentia [illegible] incommunicata et incommunicabile [illegible] communicabilitas [illegible] subsistentia [illegible] communicabilitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsistentia [illegible] communicabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantiale [illegible] [illegible] [illegible] subsistentia [illegible] substantiale [illegible] subsistentia [illegible] persona [illegible] personalitate [illegible] [illegible] suppositum [illegible]

Nota 4 quod [illegible] dependentia [illegible] triplex: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suppositum [illegible] communicabilitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suppositum [illegible] [illegible] [illegible]

Nota 6 quod [illegible] creata [illegible] subsistentia persona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] persona [illegible] communicabilitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] persona [illegible] subsistentia [illegible] [illegible] [illegible] suppositum [illegible]

Dicam

[illegible] et alii Nominales [illegible] subsistentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personalitatem [illegible] [illegible] Scotistae [illegible] [illegible] Scoti [illegible] [illegible] opinionem [illegible] [illegible] [illegible] Scotus [illegible] [illegible]

[illegible] quaxit Sola

subsistentia creata [illegible] et apt [illegible]
[illegible] positiva [illegible]
[illegible] subsistentia [illegible] sola [illegible] positiva [illegible]
[illegible] nec [illegible] positiva [illegible]
[illegible] dependentia [illegible] actualis [illegible]
[illegible] actualis et [illegible] rationalis [illegible] persona [illegible]
intellectuali et [illegible] natura creata [illegible]
[illegible] subsistentia [illegible]
[illegible] dependentia [illegible]
[illegible] personalitate [illegible]
personalitas creata [illegible] actualis [illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible] positiva addit ultra humanam [illegible] habet [illegible]
[illegible] difficultates [illegible] naturam [illegible]
[illegible]

[illegible] personalitas [illegible] positiva
[illegible] entitas natura humana [illegible] [illegible]
[illegible] subsistentia [illegible]
[illegible] humana [illegible]
[illegible] entitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] natura [illegible]
[illegible] positiva [illegible]
[illegible]

Probatur [illegible] sequeretur naturam humanam personam
[illegible] entitate positiva. Sed [illegible]
[illegible] aliqua perfectione substantiali [illegible]
[illegible] quia [illegible] quid
[illegible] naturae humanae [illegible] natura [illegible]
[illegible] humanitas Christi [illegible] persona
[illegible] tunc quia [illegible] sed hoc [illegible]
[illegible] substantiali [illegible] similiter
[illegible] persona [illegible] personalitate [illegible]
[illegible] natura [illegible]
[illegible] personalitate [illegible]

[illegible] intellectualis [illegible]
[illegible] sequeretur naturam intellectualem [illegible] quia [illegible] naturam
[illegible] positiva. Sed [illegible]
[illegible] ultima
natura [illegible] personalitate [illegible] operationes [illegible]
[illegible] operationes [illegible] determinare
[illegible] similiter [illegible]
personalitas [illegible] personalitate haberet principia [illegible]
[illegible] humanitas [illegible] intelligendi et volendi
[illegible] conditio [illegible] operandi [illegible]
[illegible] subsistentia esse conditio [illegible]
[illegible] separata [illegible]
[illegible] accidentia [illegible] ad operandum
[illegible] subsistentia [illegible] conditio necessaria ad operandum
[illegible]

[illegible] positiva [illegible] substantia [illegible] accidens?
Probatur 4. Si personalitas esset entitas positiva [illegible] esset substantia [illegible] natura [illegible]
[illegible] substantia [illegible] persona [illegible]
[illegible] natura [illegible] natura non est incommu[nicabilis]
[illegible] substantia completa [illegible] quia natura non est incommu[nicabilis]
[illegible] personalitas [illegible] incommunicabilis [illegible] quia [illegible]
[illegible] natura [illegible] aliqua [illegible] substantia
[illegible] natura humana [illegible] quia substantia
[illegible] natura [illegible]
[illegible] solum habet [illegible]
[illegible] humanitate [illegible]
personalitatem [illegible] substantia completa, sicut [illegible]
[illegible] subsistentia [illegible] non potest terminare [illegible]
[illegible] independens [illegible]
[illegible] independentia [illegible]

Tacobo Ietala [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ibidem

Rondeo, tunc quia substantia expectat complementum substantiale et accidens solum expectat complementum accidentale, tunc quia substantia cum accidente non potest facere unum per se: tunc quia non [illegible] substantiali dependere ab accidente: pro tunc quia omne accidens est corruptibile et prout substantiam, et substantia debet esse incorruptibilis: ergo negationes [illegible] istis, esse et existentiam non ista, et [illegible] non distinguitur [illegible] sicut substantia vero distinguitur necessario [illegible] alias [illegible] positivo [illegible] non dat effectum positivum tunc retenta quia [illegible] verum, et redeunt impugnationes superius factae.

Probatur 2 pars: ratio personalitatis debet esse [illegible] separabilis sicut ipsa personalitas, sed sola negatio communicationis actualis alieno supposito est separabilis [illegible] ut patet in [illegible] assumpta a Verbo: negatio vero communicationis aptitudinalis non est separabilis, sed realiter identificata cum ipsa natura quae esse habet ineptitudinem supposito alterius non communicari: ergo sola negatio communicationis actualis est constitutiva personalitatis, tandem negatio communicationis aptitudinalis requiritur fundamentaliter et praesupositive ad loquendum [illegible] separata esse persona quia non est actualiter communicata alteri [illegible]. Neque hoc patet ex Magistro [illegible] 19 [illegible] ponit tres istas negationes communicationis actualis [illegible] et aptitudinalis [illegible] inquit ad personalitatem [illegible] requiri [illegible] duas negationes 1a et 3a, [illegible] qualitatem [illegible] inveniri non [illegible] sive sit persona in se [illegible] non aliena: sed alia negatio actualis dependentiae [illegible] constituit [illegible] complet personalitatem propriam.

in 3 d. 5. q. 2 dub. 4

Probatur 3 pars ex [illegible] sed qui ponunt personalitatem creatam dicere aliquid entitativum [illegible] non singularem probare [illegible] non singulari [illegible] quae aliqua [illegible] potest assumi. Sed [illegible] est improbabile [illegible] tandem [illegible] substantiae et accidentis [illegible] substantiae [illegible] quia [illegible] opinio probata [illegible] non est probabilis apud ipsos; sed ipse patet opinio de positivo improbanda esse [illegible]: ergo. Et [illegible] respondet [illegible] probatam [illegible] ut [illegible] personalitatem humanam ex eo quod personalitas humana [illegible] positivum et realiter [illegible] non alienum nec substantia [illegible] et [illegible] assumptibilis [illegible] personalitas [illegible] probata [illegible] non est probabilis [illegible] sed ipse [illegible] de positivo [illegible] non [illegible].

Praeterea [illegible] qui ponunt personalitatem [illegible] dicere [illegible] oportet aliquam [illegible] opinionem [illegible] videri improbabilem [illegible] de positivo [illegible] negativo probabilis [illegible] apud ipsos [illegible] sententias [illegible] tamen probabiles [illegible] apud nos [illegible] contrarium [illegible] ipse opinio de positivo [illegible] auctores [illegible] non [illegible] probabilem [illegible] patet quia ibi [illegible] opinione de positivo [illegible] opinione ponente personalitatem [illegible] singularem [illegible] negationem communicationis actualis. Sed ista opinio non probabilis [illegible] patet [illegible] opinio [illegible] inter illas [illegible] personalitatem [illegible] solum [illegible] dicere [illegible] singularem [illegible] quae [illegible] non [illegible] probabilis [illegible] sis [illegible] maxima modestia [illegible] unitatem divinam et personalitatem [illegible] opinione [illegible] esse [illegible] sine [illegible] melior [illegible], et multa alia [illegible].

in 3 d. 5 q. 2 [illegible] ne. 4

[illegible] ... subsistentia est [illegible]

Inquiret 1o: Suppositum ut suppositum dicit per [illegible] ... quia [illegible] perfectionem [illegible] ... complementum [illegible] substantialem [illegible] ... perfectione complementum [illegible] positivam ... personam et [illegible] ... substantiam [illegible] ... [illegible] ... substantia [illegible] ... subsistentia [illegible] positivam [illegible] ... suppositum [illegible] [illegible]

[illegible] ... [illegible]

Inquiret 2: Suppositum est [illegible] ... suppositum [illegible] ... negatio [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... principaliter et [illegible] ... suppositum [illegible] ... persona et [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] singulari [illegible] ... modo dicendi per [illegible] suppositum [illegible] ... positiva [illegible] ... personam per aliquam entitatem positivam [illegible] ... distinguendo [illegible] ... per negationem [illegible] ... singularem [illegible] ... persona [illegible] ... personalitas negatio [illegible] ... [illegible] ... suppositum [illegible] ... per negationem [illegible] ... singularis per negationem [illegible] ... positivam [illegible] singularis [illegible] ... humanitate [illegible] ... persona [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

Inquiret 24: Substantia constituitur per aliquid ... suppositum [illegible] ... maxime positivum [illegible] ... substantia [illegible] ... substantia [illegible] ... substantia [illegible] ... suppositum significant substantiam [illegible] ... quia persona et suppositum [illegible] ... separabile [illegible] ... suppositum [illegible] substantia [illegible] ... substantia [illegible] ... substantia [illegible] ... persona maxime substantia [illegible] ... separabile [illegible] ... personalitate separabile [illegible] ... negativum [illegible] ... substantia [illegible] ... substantia [illegible]

[illegible] ... Sed subsistentia creata

Inquiret 5: [illegible] ... negat sed subsistentia [illegible] ... suppositum [illegible] ... negationem [illegible] ... suppositum [illegible] ... [illegible] ... suppositum creatum [illegible] ... per negationem communicabilitatis supposito creato [illegible] ... positivum [illegible] per negationem communicabilitatis supposito creato [illegible] ... suppositum [illegible] ... sed subsistentia [illegible] ... supposita [illegible] ... [illegible] ... negatio [illegible]

Inquiret 6: [illegible] negatio [illegible] ... aliquam entitatem positivam [illegible] ... alicui substantiae [illegible] aliquid positivum [illegible] ... persona [illegible] ... constitutivum personae [illegible] ... [illegible] ... per aliquid positivum [illegible] ... alicui persona [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

Solr. distinguendo ant: omnis negatio quae ponit repugnantiam simplicitati praesupponit entitatem positivam, concedo; quae non ponit repugnantiam simplicitati, nego. Negatio quae importatur a personalitate [illegible] repugnantiam simplicitati, quia non est negatio communicabilitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repugnantiam simplicitati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Est doctrina D. Thomae [illegible] [illegible] a parte rei [illegible] [illegible] separato, [illegible] habere negationem [illegible] actualis [illegible] [illegible] ponit repugnantiam [illegible] inhaerere, non praesupponit aliquam entitatem positivam [illegible] [illegible] negatio. [illegible] individuatio, quia [illegible] repugnat [illegible] [illegible] [illegible] singularitatem positivam, quae sit principium [illegible] [illegible] — Dices: suppositum ut suppositum repugnat simplicitati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compositio [illegible] [illegible] repugnantia simplicitati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inhaerere [illegible] repugnantia [illegible] simplicitati [illegible] [illegible]

Contra: quando singularitas non repugnat simplicitati [illegible] [illegible] singularitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abstracta [illegible] repugnat simplicitati [illegible] pluribus communicari [illegible] personalitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fides docet.

Requiritur 7. [illegible] incommunicabilis quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incommunicabilitas [illegible] persona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo ant: [illegible] [illegible] simplicitati concedo incommunicabilitatem [illegible] [illegible] repugnantia simplicitati [illegible] incommunicabilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponit repugnantiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et negatio inhaerentiae in accidente separato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis repugnantiae.

Contra: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personae divinae et creatae [illegible] persona divina repugnat simplicitati [illegible] alteri supposito [illegible] persona creata [illegible] [illegible] incommunicabilis [illegible] actualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negat [illegible] [illegible] [illegible] repugnantia [illegible] [illegible] [illegible] creatis [illegible] [illegible] persona in creatis.

Requiritur 8: [illegible] [illegible] [illegible] nisi per aliquid positivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nisi sequatur aliqua entitas positiva propria ipsi personae. [illegible] distinguendo ant: [illegible] simplicitati [illegible] nisi per aliquid positivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponit repugnantiam simplicitati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponit repugnantiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] entitas positiva [illegible] in exemplo [illegible] accidente separato [illegible] [illegible] [illegible] creatae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] positiva [illegible]

Requiritur 9. [illegible] imperfectionem [illegible] dependentiam [illegible] positivam dependentiam [illegible] [illegible] imperfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperfectionem [illegible] ponentem repugnantiam simplicitati [illegible] [illegible] ponentem repugnantiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectio in accidente [illegible] [illegible] [illegible] inhaerentiae actualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidente separato [illegible] imperfectio [illegible] [illegible] dependentia [illegible] supposito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperfectio [illegible] [illegible] [illegible] independens [illegible] supposito [illegible]

Sed dependens, [illegible]

[illegible] independens a perfectivo dependente [illegible] independen[illegible]

[illegible] perfectiones [illegible] subsistentia [illegible] imperfectio [illegible]

[illegible] separata [illegible]

[illegible] distinguendo [illegible] independens, sicut [illegible]

[illegible] ab alio et [illegible] perfectivo [illegible]

[illegible] independens [illegible] independentia [illegible] suppositalis [illegible]

[illegible] independentia ab alio [illegible] imperfectionis [illegible]

[illegible] perfectiones. Sed [illegible] independens [illegible]

[illegible] perfectiones [illegible] dependendi

[illegible] dependens [illegible] dependentia [illegible] imperfectio [illegible]

[illegible] dicit quod dependentia [illegible]

[illegible] subsistentiae [illegible] aliqua [illegible] creata; Sed

[illegible] personalitas [illegible] positivum [illegible]

[illegible] opinio [illegible] probabile; [illegible]

[illegible] creata [illegible] aliqua [illegible] probabile

[illegible] creata [illegible] subsistentiae [illegible] aliqua [illegible] opinio [illegible] probabile [illegible]

opinio de positivo. [illegible] quando dicit [illegible] opinio de positivo [illegible]

[illegible] probabilitate [illegible] et [illegible] opinio de positivo [illegible] probabiles

[illegible] probabilitate [illegible] quando dicit [illegible] principia [illegible]

[illegible] probabilitate [illegible] tenendo opinio[illegible]

[illegible] Scoto et [illegible] aliqua [illegible] creata [illegible]

[illegible] negativo [illegible] creata [illegible] aliqua [illegible]

[illegible] correspondere [illegible]

[illegible]

[illegible] correspondere [illegible] terminari

[illegible]

[illegible] sequentur.

Arguit 1[illegible] modus essendi accidentis [illegible]

[illegible] modo essendi substantiae; Sed modus essendi substantiae [illegible] subsistentia [illegible]

[illegible] positivum [illegible] modus essendi substantiae [illegible]

[illegible] positivus [illegible] independens [illegible]

[illegible] subsistentia [illegible] modus essendi substantiae [illegible]

[illegible] modus essendi [illegible] subsistentia [illegible] modus [illegible]

[illegible] inhaerens [illegible] subsistentia [illegible] positivus, [illegible]

[illegible] quod dicit [illegible] positivus, [illegible]

Arguit 2[illegible] personalitas Verbi supplet [illegible]

[illegible] personalitas [illegible] personalitas creata [illegible]

[illegible] personalitas [illegible] personalitas creata [illegible] personali[illegible]

[illegible] humanitate [illegible] personalitas [illegible]

[illegible] personalitatis creatis [illegible]

[illegible] propria subsistentia [illegible]

[illegible] subsistit [illegible] tenemur dicere

[illegible] subsistentia [illegible]

[illegible] subsistentia [illegible] personalitas Verbi [illegible] subsistentia propria [illegible]

[illegible] humanitati [illegible]

[illegible] principium denominationis [illegible]

[illegible] positivum [illegible] significat [illegible]

[illegible]

[illegible]

Arguit 3[illegible] [illegible] definiunt [illegible]

[illegible] personalitas [illegible] definitio [illegible] ridicula [illegible] personalitas [illegible]

[illegible] personalitas [illegible]

[illegible] quod [illegible] Scoto [illegible]

[illegible] probabilis. [illegible]

[illegible] perfectionis [illegible]

[illegible] contradictionem [illegible]

[illegible] habitudine [illegible] persona [illegible]

[illegible] Verbo, [illegible] persona [illegible] quantitatis [illegible]

[illegible] persona [illegible] persona [illegible]

[illegible] persona [illegible]

[illegible] Scotistae.

[illegible]

[illegible] ... rit, et [illegible] subsistentia [illegible] ... subsistens et [illegible] ... in [illegible] ... [illegible]

Respondeo negative. Probatur [illegible] ... subsistentia [illegible] ... [illegible]

Arguitur [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... subsistentia [illegible] ... [illegible]

Dico [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... subsistentia [illegible] ... [illegible]

Arguitur [illegible] ... [illegible]

[illegible]

Venia para Conclusiones

Reverend[issi]e admodum Pater huius Licei digni[ssi]me Presul. Doctissimi, ac eruditissimi viri.

Nescio quid venustatis, ac pulchritudinis preseferant
actiones diu in prima virili etate studiis scholasti-
et quas pessum vices afectant ingeniosas; si quid
Sentio proferendum est, nulla ... nisi studio=
sis semina pariunt aves: nulla sane liberalius
natura inspirat, hunc namque ducem sequimur,
et qua decet nostra rudi, ac inexperta manu
Religiose Philosophie Minerve sa
crarium ascendimus: bellum reseca
mus [sed ne pretermodum
ambiciosi videamur] duc
toralsis Sme Sph.

Ad te confugio,
et suplex tua numina
posco.
Hodie sub umbra
tua has propug-
nandas sconcas
theses acce
pimus: et
illas
in lit-
tera-
rio

[illegible]

in piramide
[illegible] quid est?
et postea loquitur
sinistra. Amen

Hactenus
Nunc ad rem
dictum quod est?
dicitur quod se
in manu dextera,
quod est in manu-

[illegible] pro
[illegible] ut tenui [illegible]
[illegible] mecum numine
[illegible] dec[illegible] et alio.
[illegible] diuecro,

Tractatus 3us in octo libros phicoru Aris xta

Phenicia mentis Joannis Duns Scoti Doc

toris Mariani et S. Theologorum facile pri

ncipis per Fratrem Petrum Vaxcoa S.

acrate Almae Provinciae discalceato

rum S. F. Divo Didaco sac

ratae Alumnum et in hac

S. P. N. S. F. Astig

...densi Conventu

...nte Actu

Regen...

Proemium:

Phisicae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amor sapientiae [illegible] [illegible] [illegible]
-losophia quae in ipso nomine [illegible] amorem [illegible] sapien-
-tiae [illegible] phisicam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vox graeca phisiologia significat [illegible] [illegible]
[illegible] contemplatur varietatem et pulchritudine est [illegible]
[illegible] dulcissima. Dixit Aristoteles [illegible] [illegible]
[illegible] quos [illegible] [illegible] de fisico auditu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] comparare [illegible]
[illegible] [illegible] desiderare et [illegible]
finis [illegible] consequi
[illegible] D. O. M. desidera-
vestris faveat
[illegible]
meritis
[illegible]
[illegible]

Disputatio unica proemialis.

Quaestio unica quodnam sit objectum adaequatum physicae

Suppositis dictis in logica de objecto adequato cujuslibet scientiae, noto quod physica potest dupliciter sumi, prout est ab Aristotele tradita, qui cum cognovisset omnia entia mobilia substantias separatas possit peritus immobiles et immutabiles, et necessarias in essendo non omnia entia mobilia sub physicae ambitu comprehendit [illegible], et prout institui potest ut tota sua latitudine [illegible] comprehendit omnia entia quae participant rationem motus [illegible] ac mathematicis dicent [illegible]. Ita quod procedit tam de objecto physicae [illegible], quae physica immo tamquam [illegible] ione.

Circa quod plures sunt sententiae. Aliqui asserunt, objectum physicae esse corpus corruptibile, et corruptibile, includendo tamquam species elementa, et excludendo corpora celestia. ita Galenus, et alii. Alii asserunt, esse corpus mobile [illegible] Divus Thomas opusculo 42. [illegible] affirmat esse ens mobile, quod [illegible] Divus Thomas in proemio physicae ubi ait: cujus objectum est ens mobile simpliciter. Alia docet, esse corpus naturale [illegible] communiter recepta [illegible] [illegible] [illegible] physica Aristotelica [illegible] in tota sua latitudine [illegible] objectum [illegible]

Dicta: objectum adequatum physicae Aristotelicae est corpus substantiale [illegible] sub ratione naturalitatis. ita D. Thomas [illegible]

Probatur [illegible] dicentis [illegible] substantiae [illegible] principium [illegible] motus et status [illegible] [illegible] sunt substantia [illegible] [illegible] corpore [illegible] possunt dici corpus [illegible] physico [illegible] corpus habens [illegible] [illegible] illud est objectum adequatum [illegible] [illegible] sed corpus substantiale [illegible] [illegible] in physica aristotelica [illegible]

Probatur [illegible] [illegible] corporis substantialis [illegible] [illegible] principia [illegible] principia [illegible] demonstrat ejus proprietates, [illegible] mobile [illegible] de partibus [illegible] subjectivis, quae sunt caelum, elementa, mixta [illegible] et animata; [illegible] [illegible] in physica aristotelica [illegible] corporis [illegible]

Refutatur 1a sententia: caelum est corpus naturale [illegible] mobile [illegible] [illegible] objectum physicae [illegible] corpora celestia [illegible] corpus mobile intelligit corpus prout abstrahit a [illegible] substantia accidentali, corpus [illegible] substantiae [illegible] corpus [illegible] [illegible] sed mobilitas corporis substantialis [illegible] [illegible] [illegible] principia [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] objectum [illegible] [illegible] mobilitas [illegible] [illegible] species objecti adequati [illegible] principia [illegible] substantialis [illegible] corporis [illegible] substantia et [illegible] [illegible] physicae [illegible]

[illegible] objectum adequatum physicae [illegible] in tota [illegible] substantia finita [illegible] substantiae [illegible] substantias spirituales [illegible] et Angeli [illegible] [illegible] physica, et mathematica [illegible] quod [illegible] speculative possibilis [illegible] corpus [illegible] [illegible]

[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] corporeas et incorporeas [illegible]

[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... mobilitatis [illegible]
[illegible] Angeli et animae separatae sunt perfecte immobiles [illegible]
[illegible] ... non est corpus, sed [illegible]
[illegible] Angeli et animae separatae [illegible] ... motu [illegible]
[illegible] quia recipiunt [illegible] ... [illegible]
[illegible] proportionatas. In [illegible] ... [illegible]
[illegible] corpus substantiale [illegible] et [illegible]
[illegible] substantia [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... mobilitatis [illegible]
[illegible] ... physica [illegible] quantitas
[illegible] ... Arguitur [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... corporis naturalis [illegible] ... [illegible] Sect. 32.
[illegible] ... motus et quietis [illegible] ... C. 1
[illegible] ... negandum [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... corporis naturalis
[illegible] ... mobile esse quantum et divisibile [illegible]
[illegible] ... divisibile [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... corpori [illegible]
[illegible] ... Physica probare corpus [illegible]
[illegible] ... [illegible]
ficorum
[illegible] ... C. 1
[illegible] ... corporis naturalis [illegible] ... corpus [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... continua [illegible]
[illegible] ... [illegible]

Arguitur [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... corpus [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... corruptibilibus [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... Coeli non sunt [illegible]
[illegible] ... corporis [illegible]
[illegible] ... in loco, quia non habet corpus [illegible]
[illegible]

Resp. [illegible] negando [illegible] ... [illegible]
[illegible] accidentali [illegible] ... [illegible]
[illegible] substantiali et accidentali et [illegible] corpora
coelestia [illegible] accidentali [illegible] ... [illegible]
[illegible] Coelos [illegible] ... sed negamus
[illegible] ... quidditatem [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... Coeli [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... Physica considerationes [illegible]
[illegible] ... Corporis naturalis [illegible] Coelo [illegible]
[illegible] ... [illegible]

[illegible] mobilitas [illegible] ... corpori substantiali
[illegible] quia Angeli moventur localiter [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] corpus [illegible]
[illegible] sed [illegible] mobile [illegible] ... negandum [illegible]
[illegible] Angeli moventur localiter, et hoc cognoscitur via sensus [illegible]
[illegible] Concedo, motus Angeli non cognoscitur via sensus [illegible]
[illegible] ... non cognoscit mobilitatem [illegible] ... [illegible]
[illegible] possunt mobiles.

[illegible] substantia [illegible] ... [illegible]
[illegible] accidentalis [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
bile.

Recentiores Catholici [illegible] respondent [illegible]. Dato [illegible] accidentalis [illegible] moveri [illegible] ... [illegible] ... Ex quo sequitur quod [illegible] ... [illegible] intrinseca [illegible] ... [illegible] respondendum [illegible] quod [illegible] ... [illegible] qualitates [illegible] ... substantiae [illegible] ... [illegible]

Arguitur 4: motus [illegible] est propria qualitatis [illegible] ... [illegible] ... [illegible] mobilitas [illegible] ... [illegible] corpore substantiali [illegible] qualitas [illegible] corpus substantiale [illegible] ... [illegible] mobilitas [illegible] ... [illegible] substantia [illegible] ... [illegible] accidentalis [illegible]

Arguitur 5: mobilitas [illegible] corporis [illegible] ... [illegible] corporalis [illegible] ... substantialis [illegible] ... [illegible] mobilitas accidentalis [illegible] ... [illegible] substantialis [illegible] accidentalis [illegible] ... [illegible] corporis [illegible] ... [illegible] substantialis [illegible] ... [illegible] corpus [illegible] ... [illegible] corpus [illegible] principium [illegible] ... [illegible]

[illegible] corpus [illegible] ... [illegible] mobilitas accidentalis [illegible] ... [illegible] corpus [illegible] ... [illegible] accidentalis [illegible] ... corporis [illegible] ... [illegible] mobile [illegible] absolute [illegible] ... [illegible]

Arguitur 6: [illegible] mobilitas [illegible] ... [illegible] mobile [illegible] ... [illegible] corporea substantia [illegible] ... [illegible] mobile [illegible] ... [illegible] ... [illegible] mobile

Respondetur [illegible]

[illegible] Deus et intellectus [illegible] in infinito [illegible]
[illegible] fragilitas [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] Angelis [illegible]
[illegible] corpora [illegible]
[illegible] et similiter [illegible]
[illegible]
[illegible]

Angeli [illegible]
[illegible]
[illegible] Angeli [illegible] negando [illegible]
[illegible] principio [illegible]
[illegible] Angeli [illegible]
[illegible] Angeli [illegible]
[illegible]
[illegible] negando [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]

Item: [illegible] daemon [illegible]
[illegible] cognitio [illegible]
[illegible] Angelica [illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quaero: [illegible]
[illegible] Tertio [illegible]
[illegible]
[illegible] simplicis [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] corpora [illegible]
[illegible]
[illegible] dicimus [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
Quaero [illegible] dicimus [illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dicens [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Item [illegible] quando [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quando [illegible]
[illegible]
[illegible] daemon [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Liber primus Phisicorum.

Distio 1a de principiis Cor. Corporis naturalis.

Qo 1a quid sint principia in fieri Corporis nalis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

26 [illegible]

[illegible] substantia [illegible] omnes [illegible] principiis [illegible]

[illegible] fuerint [illegible] substantialis [illegible]

[illegible] fiunt ex his [illegible] principia [illegible]

[illegible] 2. c. 13. l. 117.

[illegible] principia [illegible] accidentalis [illegible] mutari [illegible]

[illegible] principia [illegible]

Arguitur 3. [illegible] ut [illegible] aqua [illegible]

[illegible] dependet [illegible] positive [illegible]

[illegible] principia [illegible] principiis [illegible] principiis [illegible]

[illegible] principia [illegible] positive [illegible]

[illegible] principiandi

Ar. 2. Quot et Quænam sint Principia Corporis naturalis in Fieri?

[illegible] principia corporis naturalis [illegible] posuit ignem; Anaximenes aerem; Tales aquam; Empedocles [illegible] elementa. [illegible] principia [illegible] naturalis [illegible]

[illegible] Ad [illegible] notate, quod [illegible]

[illegible] principia corporis naturalis [illegible]

[illegible]

[illegible] et efficiens [illegible]

[illegible] Arguitur 2 [illegible]

[illegible] Ad [illegible] dicendum [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

Arguitur 3. [illegible]

Arguitur 4. [illegible]

Ad 4 [illegible]

[illegible] 23 [illegible] medium [illegible]

Arguitur 5. [illegible]

[illegible] ad hoc [illegible] quando [illegible] [illegible]

[illegible] quod absolute posit [illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible]

[illegible] quando [illegible] in 42 et 43 no 8.

Requirit 8. privationes principiare generationes quando [illegible]

[illegible] quando [illegible] [illegible] principia [illegible] quando [illegible]

[illegible]

[illegible] in abstracto [illegible]

[illegible]

Dices [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ex praedictis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dtio 2a de mãa 1a principio corporis naturalis. Q. 1a quid et quotuplex sit mãa prima

[illegible]

[illegible]

[illegible] ex quo [illegible] ... accidens ... [illegible]

[illegible] Materia ... substantia ... accidentalis [illegible] ... a composito ... substantia ... [illegible] ... in eodem composito [illegible]

Ex quo colliges quod materia est substantia quaedam [illegible] ... substantiae ... [illegible]

[illegible]

[illegible] materia [illegible] ... substantia ... [illegible] ... Dei ... [illegible]

[illegible]

Arguitur [illegible]

[illegible] ... materia ... substantia ... [illegible] ... ex posito materia ... perfectio ... [illegible] ... cognoscit [illegible]

ne.

[illegible] ... et [illegible] ... [illegible]
... sit ens propter nihil [illegible] ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] quaelibet [illegible] ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... et sunt [illegible]
... [illegible]
... corruptionis et generationis, [illegible] ... [illegible]

Dub. 2 an mat. p.a habeat propriā existā

[illegible] ... [illegible] habeat actu entitativum [illegible] ... existentia [illegible] ... [illegible] habeat actu entitativum [illegible] ... existentia [illegible] ... ab existentia [illegible] ... existentia [illegible] ... entitativum [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] in linea [illegible] ... [illegible] et determinabilis [illegible] ... obiectiva [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... Doctrina [illegible] ... [illegible]

... [illegible]

[illegible] ... habeat [illegible] ... existentia [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... existentia [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

cōl. 2e. 129.
no. 12.
[illegible]

[illegible]

[illegible] dicendo [illegible] habuerit [illegible] ex divo [illegible] ex parte [illegible] dependentia [illegible] ex nihilo et in nihilo [illegible] ex nihilo [illegible] in nihilo [illegible]

[illegible] prioritate [illegible] Respondet [illegible] creatio [illegible] Sacramentalibus [illegible] quia [illegible] creatura [illegible] directe [illegible]

[illegible] productio, productio [illegible] potentia obiectiva [illegible] obiectiva [illegible] existentia [illegible] ante creationem [illegible] ante suam productionem [illegible] Respondet [illegible] ante sui creationem potest [illegible] conditio [illegible] conditione [illegible] causa [illegible] in instanti reali [illegible] tamen [illegible] conditione [illegible] intelligibile [illegible] pro aliquo [illegible] ad causam [illegible] pro aliquo [illegible] priori intelli[illegible] continuatio [illegible] existentia [illegible] implicat quod effectus productus [illegible] existens antequam causa [illegible] praeterea implicat quod [illegible] conditio ad causandum. Sed [illegible] effectus [illegible] ergo implicat quod [illegible] existentiam.

Probat [illegible] creationis [illegible] habet [illegible] creationis, atque habent [illegible] distincta [illegible] creationis habet esse [illegible] ex nihilo, ergo [illegible] creationis habet [illegible] actio [illegible] actualis [illegible] productio [illegible] aliquid reale actuale [illegible] creationis est aliquid [illegible] reales actuales; sed actiones [illegible] diversae [illegible] actuales; ergo [illegible] Respondet [illegible] reale actuale [illegible] productio [illegible] distincta ab actione productiva [illegible] existentia [illegible] entitas [illegible]

[illegible] Praeterea permanens [illegible]

[illegible] productio [illegible] actio [illegible] Sacramentalis [illegible] actio [illegible] creatio [illegible] distincta ab actione [illegible]

[illegible] forma [illegible] ignis [illegible] se habebat [illegible] quia [illegible] substantiales [illegible] se habere [illegible] aliquid [illegible] ideo [illegible] actuali [illegible] subjectae [illegible] actuale, quatenus est in statu possibilitatis non habet actuale [illegible] habet [illegible] actualis [illegible] loco [illegible] et [illegible]

[illegible] realiter [illegible] quia [illegible] in actu [illegible] existentia [illegible] non potest [illegible] forma [illegible] quia [illegible] supponit [illegible] propria existentia [illegible] auctoritates [illegible] actu [illegible] distinguendo [illegible] ex duobus entibus in actu [illegible] esse [illegible] ex duobus entibus in actu [illegible] forma et [illegible] ex aliquo [illegible] existentibus [illegible] in actu [illegible] quia [illegible] partibus [illegible] entibus incompletis [illegible]

[illegible] subjecto [illegible] accidente [illegible] ens [illegible] entitatem [illegible] forma et existentia [illegible] subjecto [illegible] quia [illegible] existentia [illegible] quae potest [illegible] existentia [illegible]

Dices: existentia [illegible] ultimus [illegible] habet propriam existentiam [illegible] ultimum [illegible] distinguendo [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible] quia [illegible] existentia [illegible]

existentia [illegible] existens [illegible] existere [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible] de statu possibilitatis [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible] 4: existentia [illegible] forma [illegible] existentia [illegible] entitatem [illegible] existentia [illegible] creata [illegible] existentia [illegible] existentia [illegible]

[illegible]

[illegible]

Quaestio 3a an materia prima posit existere sine omni forma substantiali?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] generat [illegible] [illegible] sententia [illegible] [illegible] materia [illegible] forma [illegible] pro alia corruptione [illegible] potest esse sine [illegible] [illegible] qui interdum [illegible] destructionem [illegible] operari [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] materiae et corporis pro altera parte [illegible] [illegible] sine [illegible] potest. [illegible] materia et peculiari ratione formae [illegible] corporis [illegible] separabilitas materiae [illegible] [illegible]

[illegible] dispositiva ut [illegible] [illegible] [illegible] elementa mixta [illegible]

[illegible] [illegible] substantiali [illegible] ut Soto et Banes. [illegible] dicimus [illegible] contradictio materiam esse sine [illegible] accidentali. [illegible] absolute distincta [illegible] potest [illegible] contradictio sine [illegible] materia est absolute distincta [illegible] substantiali et accidentali [illegible] potest esse sine [illegible] substantiali et accidentali absoluta dico. [illegible] evidens quia [illegible] habet connexionem intrinsecam cum [illegible] [illegible] et prior [illegible].

Probatur 2a ratione: quidquid Deus ab[illegible] causa 2a potest facere sine illa causa 2a, quae non est de essentia [illegible] non est de essentia materiae [illegible] sine illa potest facere materiam. [illegible] creat a Deo [illegible] a Deo potest ab ipso conservari sine [illegible] absoluto [illegible] potest subesse [illegible] alicuius creaturae. [illegible]

Probatur 3a ratione: si [illegible] determinat ali[illegible] de necessitate. Probatur [illegible] aliquod genus determinat sine aliqua specie [illegible] de necessitate determinat [illegible] [illegible] de necessitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet ad [illegible] genus [illegible] [illegible] habet ad totum genus [illegible] [illegible]

Probatur 4a ratione: [illegible] [illegible] potest esse sine [illegible] [illegible] materia sine [illegible] accidens [illegible] existentia [illegible] [illegible] [illegible] sine omni forma substantiali et accidentali absoluta.

[illegible] existere sine [illegible] [illegible] existere [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ipsa [illegible] non ponere [illegible] impossibile [illegible] modo. Probatur quia [illegible] est aliqua entitas [illegible] fuit impossibile in isto modo [illegible] fuit receptivum [illegible] fuit impossibile [illegible] materia [illegible] materialiter [illegible] indifferentia [illegible] Sed tamen [illegible] modo [illegible] aequivoca [illegible] praedictum [illegible] procedere [illegible]

Sequitur 2. implicat quod aliquid [illegible] Subponere [illegible] sed omnino [illegible] determinata etiam sub aliqua specie determinata; [illegible] sub genere substantiae [illegible] substantiae et [illegible] sub aliqua specie [illegible] quia [illegible] sub specie [illegible] sub aliqua specie [illegible] pertinere [illegible] sub specie [illegible] separata corpore [illegible] quae [illegible] specie [illegible]

Sequitur 3. quando aliqua [illegible] tanto sunt minus separabilia [illegible] materia est magis una [illegible] minus poterit separari [illegible] identitate [illegible] quanto aliqua sunt [illegible] unitate [illegible] distincta [illegible] minus separabilia [illegible] unitate [illegible] separari.

Sequitur 4. [illegible]

[illegible]

[illegible] Boesij [illegible] dependentia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non deponibile [illegible]
negando. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quia [illegible] dependent [illegible] materia [illegible]

[illegible] materia actu perse [illegible] perfice [illegible]
ficabitur ab illa; sed nec [illegible] potest [illegible] accidentalis [illegible]
[illegible] accidentalis [illegible]
seu [illegible] per accidens relativum [illegible]
sine aliquo accidente relativo [illegible]
materia illa accidentali [illegible]
per accidens quod [illegible]
quod dependeat ab illis: ergo. [illegible]
dependeat ab illis in [illegible] perficiendi: ergo. [illegible] 3º materia [illegible]
relativo: [illegible] nequit esse sine illo, hoc est [illegible]
[illegible]; sed materia [illegible] est fundamentum [illegible]
materia [illegible] illa. [illegible] magis dependet [illegible]
per accidens absoluto, [illegible] relativo dependenter [illegible]
materia dependet ab [illegible] sive substantialiter sive accidentaliter dependentia [illegible]
quod [illegible] potest esse sine illo, [illegible] accidentali relativa, quae ipsa necessario [illegible]
pendet essentialiter. [illegible]
[illegible] posita materia [illegible]
[illegible]
[illegible] dependentiam [illegible]
[illegible]

[illegible] fundamentalis [illegible] multiplex [illegible]
[illegible] unitae sunt priores [illegible] realiter distinctae ab ipsa [illegible]
[illegible]: 2º quantitas est prior et distincta realiter a qualitate, non tamen potest esse sine [illegible]
3º [illegible] prior [illegible] loco sed non potest esse sine [illegible]: 4º materia est prior subsistentia sed non potest [illegible]
[illegible]: 5º actio [illegible] effectu, et realiter distinctae, non tamen potest esse sine illo: [illegible]
[illegible] inhaerentiae [illegible] ut probabile videtur a [illegible] Magistro, tunc [illegible] esse prior [illegible]
[illegible], sed non potest esse sine illo: ergo. [illegible] quod [illegible] materia [illegible] unitae sunt [illegible]
intrinsece [illegible] habeat necessariam connexionem [illegible] quamvis Deus possit impedire [illegible]
[illegible] intrinsecam; non tamen extrinsecam [illegible] materia et [illegible], ubi non sint [illegible]
relativae, quae [illegible] active. Unde non tenet [illegible]
procedit de [illegible]. Ad [illegible] quia non qualitas, sed quaedam relatio, [illegible]
[illegible] est relatio. Ad [illegible] quod subsistentia est [illegible], et quidem relativa, [illegible]
[illegible]. Ad [illegible], quod actio [illegible] nec est prior effectu. [illegible]
[illegible] per relationes illas tamen realiter identificarent [illegible]
[illegible] instanti negatur paritas.

[illegible] te, qui maxima illa D[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] realiter distincto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] substantiæ à quibus dependet [illegible]. Quando [illegible]
[illegible] existere [illegible] loquuntur de [illegible] quin in hoc [illegible]
[illegible] [illegible] evidenter [illegible]

Quæres

[illegible] separata [illegible] [illegible]
modo? Respondetur negative [illegible] Probatur [illegible] à Deo
[illegible] à Deo independenter [illegible]
[illegible] à Deo in [illegible], et separationis ab illa. [illegible]
[illegible] habet propriam existentiam imo et subsistentiam [illegible]
[illegible] existere [illegible]
[illegible] separata [illegible]
[illegible] Dices: [illegible]
[illegible]

[illegible]

Quæres 3.

[illegible]

Quæstio 4a an materia prima haveat esse per Creationem?

[illegible] creatio et productio [illegible] ex nihilo [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] habet summam actualitatem [illegible] ab alio

Et ob hanc causam Deus nequit [illegible] utramque
quod potest esse ab alio, quia potentia sed materia pura potentia: ergo potest
alio sed non ab agente creato nec per generationem [illegible] praeterea
potest definire esse per annihilationem nisi habet esse per creationem [illegible] materia
potest definire esse per annihilationem, ideo [illegible]
ta corruptione [illegible] praeterea materia [illegible] ingenerabilis nec corruptibilis [illegible] annihilabilis, sed creatio soli Deo [illegible]

Dices: agens creatum potest producere [illegible]
[illegible] potest in plus potest in minus [illegible]
[illegible] et negando [illegible]
[illegible] quod potest in plus potest in minus [illegible]
[illegible] quod potest portare [illegible]
potest portare [illegible] quia minus [illegible]
ambi [illegible] producere [illegible] producere [illegible]
[illegible] Dices: agens creatum potest [illegible]
[illegible] distantia annihilatio [illegible]
habet esse [illegible] nihil [illegible] annihilatio [illegible]
[illegible] peccato [illegible] gratiam [illegible]
nihil [illegible]
[illegible] solius Dei [illegible] Solius Dei [illegible]
[illegible] peccato [illegible] gratia [illegible]
[illegible] peccatorum [illegible] aliquam actionem [illegible]
[illegible]

Quaestio 5a An Angeli, et anima rationalis sint physice compositi ex materia, et forma

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nihil [illegible]

Illud probabile e Angelus et anima habere porti[onem] physici ex ma
et forma: e Ille expressa Bonaventura, quem sequuntur Bentex
esse Alexander Alagruno et alii quos sequitur experientia S. 41. 2 et 3
dam et 2º 7 Sentent. principio ubi sic ait, non intendo autem
negare quin Deus facere posset aliquam substantiam spiritu-
alem sine materia. Sed dico quod talis nullo modo esset passibilis nec
aliquo modo alterabilis, quia si Deus posset facere materiam
per se existere sine forma materia nihil ageret, quia quia bis possi
bile [illegible] tam activa habet a forma si forma existeret bene
sine materia omnino nihil pateret. Sicut enim forma est princi
pium actionis sic materia passionis.

Quia ut et habere potentiam passivam
realiter distinctam ab essentia forme et hoc necessario e materia
quia activum et passivum sunt essentie distincte, ut materia et forma
aut illa potentia passiva differt a forma solutione et hoc e impossibile
propter duo: 1º quia sicut in essentia materie non tenet aliquid potentia
2º deinde quia potest ei posse pati videntur interesse distincti
sicut materia et forma. Tum potentia se habet sicut fundamentum respectus passi
quod non potest esse, quia dicit per modum substantie, ingredientis, et accidentis
in forma se habet universaliter fundamenti respectus, et hoc e impossibile quia
duorum potentiarum nequit esse fundamentum unum ut calidi et frigidi [illegible]
usque § 34.

Patet ex divi Augustini dicente non itaque temporalis, sed
causali ordine prius facta esse informis formabilisque materia, et spiritualis
et corporalis de qua fieret quod faciendum esset. Et ibidem: Ubi inquit
fortasse posteriori et aliquantum antequam ipsa materia fieret, quam dicitur habere
aliquam materiam prosequendo spiritualem. Et inferius 27 ait:
atque nisi esse materia spiritualis facta a non sequentium crederet ibi
ubi omnipotens Deus ex informi materia, quam ipse prius condidit ex nihi-
lo, quantitate rerum visibilium et invisibilium intellectivarum et intellec-
tuum, multiformes species multiformiter divisit.

Patet ex divo Ambrosio decernente
autem nihil mali expositionis invenire, atque alienum putavimus praeter eam
solam solemnem ac venerandae Trinitatis substantiam, quae vere pura et simplex sine
re impermixta quae non sit. Item Boetius libro de unitate, et uno inquit
cit: aliud e unum simplicitate essentie, ut e Deus, aliud simplici [illegible]
e, sunt ibi Angeli et anima, quorum unumquodque e unum compo-
sitione materie et forme. Item ex divo Isidoro, quem possumus dicit quod angeli et anima
immortales sunt, sed immortales non sunt: inquit: quod habet materiam
unde ex ipso mutabile e, quia de informi ad formam transit, quod vero non
habet materiam immutabile e sicut Deus.

Probatur ratione divi Bonaven-
turae qua etiam 3. 1. quod habet principium activum et passivum necessario
includit materiam et formam; sed angeli et anime habent principium acti-
vum et passivum, ergo. Maior patet quia ideo principium recipere aliquid has
principium activum esse propter formam et passivum propter materiam, ut ait D. S. loco
citato dicentis: sicut enim forma e principium actionis sic materia passionis, pa-
tet etiam ex Philosopho dicente materiam e pati, agere vero alterius, scilicet forme.
Probatur minor, de actu neque dicitur ipsa, sed angeli et anime intellec-
tionibus producunt suas intellectiones et volitiones et illas recipiunt, ergo
habent principium activum, a quo habent potentiam agendi, et passivum a
quo habent potentiam recipiendi. Confirmatur: implicat idem sub eodem agere et
pati, sed idem angelus agit et patitur, ergo habet aliud principium quo
agit et aliud quo patitur; ut principium actionis e forma, princi-
pium vero passionis e materia, ergo. Confirmatur 2º operationes acquirit ita passio
materiam, ergo: si angelus et anima producunt suas operationes et recipi-
unt, habent materiam et formam.

Probatur 2 in libro generationis usque hunc principia
necessaria simpliciter distincta sunt a sibi generatis et talibus principiis
sunt principiata. Sed materia et forma sunt principia et simpli-
cia usque in genere substantie, ergo in speciebus substantie est materia
et forma composita. Sed angelus et anima sunt species substantie
ergo sunt compositi ex materia et forma. Item 3 sicut causa efficiens ad effi-
ciens, ita causa materialis ad passivum. Sed implicat quod aliquid
efficiens efficiat nisi in virtute efficientis, ergo implicat
quod aliquid causa materialis recipiat nisi in virtute [illegible] passivi. Confirmatur

1r
in 2. 3 part.
articulo 1 9. 1

3 super genere
[illegible]

libro 11 de Abraham
ca. 8
ca. 2

in 1. ca. 1

Libro Physicorum
et de generatione

informat quia Deus dicitur efficiens quia ipse angelus ... [illegible]
[illegible] et omnia dependent ab ipso, sed materia est principium [illegible] quia ipsa anima dependet [illegible], et omnia dependent ab illa ...

Probat prima ratione D. Thomas: per eas formas specifice non multiplicantur numerice nisi per materiam, sed [illegible] non multiplicantur numerice: ergo habet materiam [illegible] quia [illegible] est [illegible] singularis quia actiones sunt circa singularia, tum quia alias ipsi Dominicani [illegible] numerice [illegible] quod est absurdum. [illegible] quod omne individuum numerice non per materiam, quae includunt sed per materiam quae [illegible] [illegible] separate a corporibus quae [illegible] numerice distinguunt. Si autem dicant quod omne individuum [illegible] in corpora sed per aptitudinem essendi [illegible] individua absoluta individuationem singularitate absoluta sed illa aptitudo non est absoluta quia est ad aliud et ad [illegible] ergo non individuant perita [illegible] quia aptitudo quam habet [illegible] ad informandum [illegible] corpus est tale quia est huius animae [illegible]: ergo haec aptitudo non est ratio essendi [illegible]. Probat ante sicut aptitudo informandi [illegible] ita haec aptitudo informandi [illegible] sed [illegible] aptitudo informandi quia est [illegible]: ergo [illegible] haec aptitudo informandi quia est haec [illegible] ergo prius est quod [illegible] haec [illegible] singularis quam quod habeat hanc aptitudinem: ergo

Ad [illegible] quod haec opinio amplectitur etiam [illegible] Martire illuminatissimo D. Raimundo Lulio [illegible]. Dicunt enim [illegible] substantia creata [illegible] ex [illegible] Lulliana celeberrimis principiis [illegible] vili et are. Unde sequentur asserunt quod Angelus est compositus ex suo [illegible] vili et are, hoc est ex angelificativo angelificabili et angelificare, per angelificativum intelligunt [illegible] per quam angelus est activus angelificabile intelligunt materiam per quam angelus est [illegible] et angelificare intelligunt [illegible] substantiae angeli [illegible] ex angelificativo, et angelificabili. Similiter dicunt de anima intellectiva, quod est composita ex [illegible] vili et are [illegible]. Unde habes probabilitatem huius opinionis [illegible] quae extrinseca.

Prima probabilius est angelos etiam rationales esse simplices et non compositos ex materia et forma. Ita Sancti [illegible] Tomistae [illegible] quae sequuntur Scotistae [illegible] Divus Thomas quae sequuntur [illegible] est etiam plurimorum Sanctorum [illegible] est opinio communior. Probatur auctoritate [illegible] dicentis: [illegible] angelus [illegible] ita [illegible] substantiae [illegible] ens simplex [illegible] et immaterialis et [illegible] [illegible] angelos et spiritus [illegible] simplices. [illegible] substantiae [illegible] ([illegible]) [illegible] non [illegible] aliqua corporali [illegible] spirituali sed de nihilo. idem [illegible] sub litera V. [illegible]

Probatur 2 auctoritate [illegible] qui loquens de angelis [illegible] incorporales omnino [illegible] et [illegible] [illegible] intelligunt et [illegible] in libro de [illegible] et [illegible] [illegible] omnia incorporea substantiae [illegible] fundamento [illegible] et [illegible] alia [illegible] corpus alia [illegible] substantia [illegible] non [illegible], et incorporeas [illegible] modo [illegible] et corpus [illegible] spiritu [illegible] de [illegible] corpus est [illegible]

Probat [illegible] immaterial non habet materiam. Sed angelus et anima rationalis sunt [illegible]: ergo [illegible] Respondens [illegible] quod sunt immateriales [illegible] immaterialitate [illegible] non [illegible] materiam [illegible] materia est extensa, quia habet partes [illegible]: ergo si angelus et anima includunt materiam [illegible] [illegible] [illegible] quod materia [illegible] habet [illegible]

Sed illa non habet esse, quia esse est unio formarum [illegible] et spiri
tuale. Unde si unitur perfecta materiae formalis, et habet existentiis
[illegible] diversa unitur per [illegible] spirituale forma spiritualis et non habet esse
[illegible] ex [illegible].

Sed dices forma [illegible] habet partes independentes a forma [illegible]
formalis esse, et non perfecta. Probatur antecedens multipliciter et si sic [illegible]
ta esset separata ab omni forma haberet partes extra partes, ergo independenter a
forma. Probatur antecedens: primo quia dicit S. Th. quod materia contradictio, materia ex
[illegible] sine forma quacumque substantiali quaerit an illa materia separata habe
ret partes? et respondet sic: dico quod partes substantiales habet. item in <u>im</u>
resp. inquit. unitas unigenitatis est prior quam compositio ex materia et
[illegible] quia facta resolutione compositi materia et forma ut utrumque habeat
extremumque habet tamen compositum unigenitatis quia tam materia quam
forma habet partes quod est ratio existentiae: ergo.

R. Probatur 1º antecedens principa
liter quae possunt separari independenter a forma distinguuntur realiter inde
pendenter ab illa; sed partes materiae [illegible] possunt separari independenter a
forma, ergo independenter ab illa habet materia illas partes realiter distinctas. Pro
batur minor si conservaret Deus materiam determinatam in qualitate aliqua [illegible]
pars materia [illegible] quae erat sub immediata [illegible] desinit esse ibi alte
ra remanente [illegible] ergo quod separata remanentia [illegible] altera [illegible]
[illegible] aliqua separata ab illa parte [illegible] destructa [illegible]
[illegible] esse separata ab ea independenter a forma utraque materia: ergo.

Probatur 2º
idem antecedens: pars materiae quae de facto est in manu dextra est eadem realiter
cum illa parte materiae quae est in manu sinistra tantum situ contra quae
possunt separari non sunt idem realiter sed illae partes possunt separa
ri, immo separatae separantur interveniente [illegible], ergo [illegible]
[illegible] potest Deus tamen altera remanente distinguuntur realiter; sed [illegible]
[illegible] Deus tamen destruere et annihilare [illegible] illis remanentibus in
[illegible] [illegible] materia ergo sic [illegible] contra quae realiter distinguuntur [illegible]
[illegible] potest separari [illegible] identificari ergo [illegible] materia
[illegible] corporali [illegible] materia habere illas partes quae erant sub [illegible]
[illegible] et sub sinistra realiter distinctas sed non dependent a forma quia esset
separata [illegible] esset destructa ergo. Probatur idem antecedens aliquo ali
quod [illegible] ab ipsa habet distinctionem quia principium [illegible]
[illegible] est distinctionis sed partes materiae non habent suam essentiam [illegible] et
substantiale a forma, ergo nec distinctionem [illegible] ex dictis quod materia
[illegible] suam esse intrinsecum [illegible] forma ergo ita quae ap[illegible]
[illegible] materia distinguuntur numerice independenter a forma [illegible]
talis distinctionis identificatur realiter cum illis partibus materiae

[illegible]
la est subiectum formae substantialis, ergo forma materialis recipit in tota materia et pars in
parte [illegible] tota in tota indivisibiliter [illegible] si [illegible] materia proprie [illegible]
materia habet plures partes [illegible] recipiat partes formales, ergo
esse et independenter a forma est [illegible] materiale [illegible] contra forma indivi
sibilis nequit recipere in subiecto divisibili: ergo forma materialis nequit recipi
in materia indivisibili. Respondetur quia [illegible] dicimus [illegible]
mus [illegible] substantia materialis proprie [illegible] quantitatem habet partes [illegible]
[illegible] partes quia alias [illegible] esse [illegible] receptivum quantitatis
quae divisibilis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habent [illegible] respondentes.

[illegible] materia separata ab omni
forma habet partes tantum [illegible] esse et independenter a forma materiales
[illegible] esse est spiritualis quia [illegible] distinguit substantiam ma
[illegible] a spirituali [illegible] habet partes [illegible] habet [illegible] respon
det [illegible] materia separata [illegible] haberet partes [illegible] habere [illegible] esse
[illegible] [illegible] [illegible] licet indifferentia ad materiale et
spirituale [illegible] substantiae [illegible] debeat [illegible]
[illegible] substantia individua et [illegible]
[illegible] individuum substantiae quod sub aliqua spe
[illegible] materiali et spirituali [illegible]
[illegible] substantia non [illegible] materiali et spirituali [illegible]
[illegible] substantiae [illegible] substantia et sic dividit in corporea
[illegible] substantiae [illegible] substantia individua et ex
et in corporea [illegible] corporea [illegible] incorporea.
[illegible] [illegible] determinate corporea [illegible]

<u>ind. D. 12 2º Incob</u> [illegible]

in loc. [illegible] [illegible]

contra hoc ex quibus predicatis contradictoriis alterum debet separari a materia ut ve-
nire quia quantum contradictoria non dat materiam, sed habet e pariter
et non habet ex partes sumit predicata contradictoria: ergo contradictio quia hic res
ponitur non est conformis litere et expresse supra: ergo contra quia illa
dictio substantia incorporea et incorporea adequata non potest
a parte substantia aliquam inferior quia parte et determinative cor
porea, et incorporea non sit. Respondetur quod illa distinctio est substantie
complete non autem substantie incomplete qualis est materia tam sed contra si ille
divisio non tamen substantie complete: ergo substantie incomplete non continet
sub illa divisione: ergo nec anima rationalis erit incorporea nec forma corporei
tatis erit corporea que sunt absurda. Et probatur consequentia quia implicat
aliquod sic non quod non contineat sub specie nostra: ergo si anima rationalis non continet
sub specie corporis neque forma corporeitatis sub specie corporei nec ista
erit corporea nec illa incorporea.

Probatur 2° quia implicat substan-
tias spirituales componi ex forma et materia sed si angelus et anima rationalis con
starent ex materia et forma et forma est materialis: ergo non componuntur ex eis. Probatur
minor S. Th. qui ait formam materialis dico esse omnia illa que ex natura sua necessa
rio inclinant materiam ut sit actus materie; sed si componeretur forma in angelo
est quia ex natura sua necessario inclinaret materiam ut esset actus
ejus: ergo confirmatur non minus inclinat forma eam materiam quam materia ad
formam sed tunc ista materia ex natura sua necessario inclinaret et
esset subjecta forme: ergo confirmatur, quia forma ex natura sua necessario
inclinat materiam ut sit actus illius materie ex qua fuit educta sed
tunc forma angeli esset educta ex potentia materie nam illi ...
... eductio: ergo.

Probatur 3° in concilio Lateranensi definitum fuit
angelos et animas esse creatos ex nihilo: ergo non constant ex materia et forma.
Probatur consequentia quia creatio est productio rei ex nihilo sui et nullo pre
supposito subjecto, sed si angeli et anime haberent materiam non fierent ex
nihilo sed ex presupposito subjecto: ergo confirmatur ex S. Th. dicente creatio est

actio non concurrente alia causa alicujus generis nisi tantum efficiente et ex
fine et alibi creatio est productio, que excludit omnia alia causa tantum
et causa materiali et seminali et efficiente creatis: ergo si angeli et
anime habent esse per creationem non habent ergo materiam necessario.

Probatur 4°

quia habent esse per creationem, sic desinunt esse per annihilationem; sed si
substantie spirituales haberent materiam et formam possent desinere
esse et non per annihilationem: ergo. Probatur major quia posset Deus separa
re materiam a forma sed tunc ... non est annihilatio sed
corruptio quia corruptio est destructio compositi remanente materia. Confirmatur
et annihilatio est destructio illius nihil remanente: ergo confirmatur
quia compositum cujus forma educit ex potentia materie habet esse per generationem sed
forma angeli esset educta de potentia materie: ergo angelus et anima esse
nt generati et non creati: item ... S. Th. dicentis nulla
creatura est mutabilis quia nulla potentia precisa ... Si autem materia
... nova ... potentialis, et ... potentia non presupponit subjec
tum nec tamen oportet quod ... nec sic creatura mutabilis
angelus potentia est in ...

Probatur 5° ... si anima constaret ex materia
et forma, repugnaret illi informare corpus; sed hoc est absurdum: ergo.
Probatur M. quod repugnat alicui parti essentiali compositi, repugnat
etiam composito; sed si anima constaret ex materia et forma, materia que est pars
essentialis anime repugnat informare: ergo et ipsi anime repugnat informare.
Confirmatur ideo ignis non potest informare quia materia que est pars
essentialis repugnat informare: ergo. Contra argumentum Lateranensis dicen-
tis: si sunt partes essentiales substantiales (in anima) ipsi tamen
erit perfectio illius ab alia essentia illi ... informare
corpus. Probatur, quia ... perfectio illius ab alia parte
potest esse magis dependens quam materia ignis, et alterius corporis sed materia
ignis ... potest ... informando: ipsi sic nec
anima potest esse forma et actus alicujus quia sua partes essentiali
... repugna informare: ipsi tota anima potest esse forma alicujus

informatur materia constat ex materia et forma esset
non ultimate complete. Sed hoc est, alias non posset informare corpus: ergo.
Probatur minor quod constat ex materia et forma subordinata est ultimate complete.
Sed si anima constaret ex materia et forma illa forma non esset subordinata: ergo. Item probatur
quia ideo corpus pro altera parte incomplete, quia ejus forma est ordi
nabilis ad aliquam, et ideo ignis incomplete quia ejus forma nulli alteri
subordinata. M. constat: quia sequitur quia in causis propriis sicut
formas est causa affirmationis ita negatio negationis. Item: frustra forma
est simplex simpliciter et non ulterius resolubilis aliis non esset frustra ultima;
sicut forma ultima est irresolubilis in alia quia alias non esset ultima.
Sed anima rationalis est forma specifica et ultima hominis: ergo esset simplex et non
composita ex materia et forma. Confirmatur quia ideo anima rationalis est ultima forma
hominis quia anima rationalis est simplex, et non ulterius resolubilis.

Probatur ultimo, quia potest esse materia in angelo et tamen non possit recipere
accidentia; sed ad hoc non est necessaria: ergo. Probatur minor: quia substantia
separata materiam recipere potest accidentia, nempe [illegible] identitati
diversitatis etc., immo ipsa forma similia recipit unioni; sed non habet materiam,
ergo quia ad recipere non est materia necessaria. Confirmatur, quia anima est
recipiens passivum [illegible]; sed ipsa forma est natura, et magis natura quam materia, ubi ait — Confirmatur [illegible] 12
Thesis: ergo forma est principium passivum receptivum quamvis non habeat materiam;
ergo ex dictis habetur probabilitas utriusque opinionis.

Ad auctoritatem D. S.
in tertia de rerum principiis respondetur aliqui ex scotistis, negantes
unum magis in substantiis spiritualibus, quod opuscula non sunt D. S.; sed
absit quod nos opuscula quae nomen praeferunt S. Al. et aliorum [illegible]
[illegible] sapiunt [illegible] in [illegible] verba [illegible]
abjiciamus. Respondere alii quod loquitur de potentia [illegible]
[illegible], sed quidem non ad mentem [illegible]. Respondent alii quod intelligit de
compositione [illegible] ex subjecto et accidentia, quia recipiunt suas intellectiones
et volitiones [illegible] accidentium [illegible]; sed hoc non est
[illegible] quia [illegible] quod substantiae spirituales producunt suas in-
tellectiones et volitiones probat S. Al. quod [illegible] ad illas debent ha-
bere principium activum et quia illas recipiunt principium passivum.

Aliter
[illegible] potest responderi quod D. intelligit de materia et forma improprie accep-
tis, sumendo pro entitate [illegible] et pro privatione alicujus [illegible] enti-
tatis. Patet, nam paulo post [illegible] dixit quod nulla creatura est per-
fecte simplex, quamvis aliquo modo sint composita, sit [illegible] non ex
re et re positivis, sed ex negativa et privatione, [illegible] ex entitate aliqua
quam habet, et ex carentia alicujus gradus perfectionis entitativae, cujus
ipsa non est capax, tamen ipsius est capax, sicut talpa [illegible] natura de-
[illegible]. Sed [illegible] videre.

Et in fine [illegible] nulla [illegible] sub-
stantia est [illegible] receptiva nisi propter perfectionis [illegible]. Sed perfectissi-
ma intelligentia est receptiva accidentis, quia capax est suae intellecti-
onis et volitionis quae non est substantia sua. Ex [illegible], quod substan-
tia spiritualis potest recipere intellectionem quia substantia sua
caret illa, [illegible] est posita [illegible] positiva, et pri-
vatione illius perfectionis, quam dicit intellectio. [illegible] quod D.
ibi opinionem illam judicat probabilem, sed [illegible], et [illegible]
in illam tanquam probabiliorem inclinat.

Ad auctoritatem Divi [illegible]
[illegible] dicendo, quod loquitur dubitative, ut patet ex [illegible] po-
[illegible] quod et ait [illegible] hanc opinionem [illegible] retrac-
tationem. Alii vero auctoritatem exponunt sicut auctoritatem D. S. [illegible]
[illegible] substinent eam opinionem probabilem, quomodo etiam nos eam prop-
ter auctoritatem substinemus; sed tamen communior patrum et D. [illegible]
pronobis.

Ad [illegible] Divi Bonaventurae quod [illegible]
principium activum est forma et passivum est materia et in simplicibus non itaque
in angelo, et materia [illegible] positiva ipsius principium activum et
[illegible] entitas positiva quatenus privativa alicujus gradus [illegible]
perfectioris entitatis et principium passivum receptivum. Patet quia [illegible]
[illegible] potest recipere quia nullo gradu perfectionis entitativae
caret. Per quod patet ad confirmationem quod [illegible] agit et patitur
[illegible] agit [illegible] entitate passiva et patitur [illegible] quatenus pri-
vata illa perfectione quam recipit. Ad [illegible] confirmationem similiter [illegible]
[illegible] magis [illegible] improprie accepta [illegible]
[illegible] perfectione et sic [illegible] supra [illegible]
non [illegible] auctoritatis, potest negari [illegible]
[illegible] quod [illegible] realitate [illegible] ad receptionem actus et
[illegible] quod [illegible] alia [illegible] et recipi nisi per
[illegible] potest dici [illegible]
[illegible] ab [illegible]
Patet ergo quod [illegible] acquirit magis passive.

Ad [illegible] utroque
materia et forma sunt principia [illegible] substantiae corporeae [illegible]
substantiae et [illegible] angelus [illegible] sunt species substantiae [illegible]
substantiae corporeae unde non debent principia substantiae corporeae [illegible]
[illegible] patet ex [illegible] dicente aliqua entia habent [illegible]
[illegible] et forma [illegible] corporalia
[illegible] entia simplici entitate non [illegible] qualitate [illegible]
[illegible] materialis [illegible] et angeli [illegible]
doctrina.

im 2 28 9 ej
no 3

Atqᵘᵉ 3 dicendum qᵈ materia est principium ingenerere substantie corporee non tam est purum simpliciter et ingenerere sed est purum ingenerere et infinitum quia eo ipso qᵈ finitum sit est potentia ut inquit S. Th. non enim est actus purus qui careat aliquo gradu actualitatis sicut non est purum quod caret aliquo gradu lucis licet ei ita lux impura non misceatur aliqua alia entitas positiva sed tantum carentia perfectionis graduum lucis. Unde negat paritas de toto efficiente et purum quia Deus est efficiens simpliciter materia autem est purum vel unde et terminata genere substantie corporee et per idem patet ad 2 ultimamque rationem solum premit Thomas non autem nos. Ad auctoritates negantem formas in angelo et anima respondetur qᵈ quando S. Thomas et Divus negant materiam in Angelo et anima loquuntur de materia extensa et corporea, verum tamen non negant illis materiam spiritualem unde substantias spirituales dicunt simplices simplicitate opposita compositioni partium integralium non autem simplicitate opposita compositioni partium essentialium, et qᵈ illi S. Thomas et Doctores amplectuntur illam opinionem et probabilem sed alii alteri parti favent. Ad 3 probatur respondetur qᵈ sunt immaterialia immaterialitate negante extensionem partium non autem immaterialitate negante materiam, quod ad substantias omni parte spectantes Scotistarum et aliorum bene faciunt impugnationibus, forte responderi qᵈ quamvis materia sit extensa potest reduci ut tantum spirituali et in extensa ad ponendum Angelum in extensum sicut quando materia talis sit spiritualis et in extensa reducit ut corpore extenso ad positionem est corporeus et extensus.

Melius tamen dicendum est qᵈ materia corporea et etiam extensa non autem materia spiritualis ergo autem materia Angeli et anime sit ex se sive corporea sive spiritualis nullo modo reducit in illis extentiones. Ac sic respondeo 3 incidimus in illis Scotistis: hi enim volunt quod entitas praecise materie est nec corporea nec incorporea sed corporeitatem aut incorporeitatem ipsa emendicare non autem dicemus materiam corporalem proprie ad suam essentialiter corpoream et extensam materiam vero spiritualem unde per suam essentiam spirituale sive incorporea et inextensa.

Dices materia spiritualium et corporalium conveniunt in ratione materie et differunt per rationem corporei et incorporei ergo quia materia esse nec est corporea nec incorporea sed indifferens ad utrumque. Rursus distinguendo ante 3 conveniunt in ratione materie prime substantie incomplete potentia ex se praecindit a corporea et incorporea et sic 3 negatur per corporeitatem constituitur materia essentialiter corporea sive per incorporeitatem constituitur materia essentialiter incorporea sive spirituali et si quaeras quomodo fit divisio substantie incomplete ut sit 3, dico qᵈ dupliciter potest fieri 1ᵒ potest dividi in corpoream et incorpoream et utraque est tamen in actu et potentia sive in materia et forma 2ᵒ potest fieri divisio ita ut 1ᵒ dividatur in actum et potentiam et postea utraque in tamen in corpoream et incorpoream. Ad 4 probatur dicendum qᵈ non omnis forma quae est inclinat ut sit actus materie et materia sive extensa sed solum ita quae ex sui rationali inclinat ut sit actus materie corporee et extense qualis non est forma Angeli et anime et sic intelligendum est S. Th. Per quod patet etiam ad 2 formamque quia forme substantiales spirituales inclinant dumtaxat ut sint actus materie spiritualis.

Ad 5 respondent Scotistae concedentes materiam in angelis et animabus qᵈ illi sunt creati creatione non autem creatione propria quae est productio rei ex nihilo et sic debet intelligi Concilium Lateranense auctoritatem qᵘᵒ dicit: ibi adiectas sed contra qᵈ S. Th. post quam exempli fiunt quod sit creari stricte inquit hoc enim modo solum modo angeli et anime intellectiva et gratia et quae aliquo modo quae de nihilo producuntur a toto efficiente dicuntur creari.

Patet ex D. citato ubi docet qᵈ creari proprie sumptum dicit duos respectus: unum scilicet efficiens a quo id qᵈ creatur debet immediate produci alterum ad oppositum praecedens non qualemcumque qᵉ sed contradictorium et ad oppositum immediate praecedens nec dispositivas nec contrarium habens qᵈ subjectum sibi expediat nec habeat privationem. Sic videmus unde nec forma illi contraria et ratione hanc doctrinam exponit auctoritas Concilii qᵈ Angeli sunt ex nihilo praeexistente sive ex nihilo praesupposito sive contrario non autem ex nihilo absolute verum Concilium dicunt utraque de nihilo (scilicet Deus) condidit creaturam spiritualem et corpoream ex quibus constat qᵈ sunt de nihilo non sumendo absolute neque creatura corporea fuit producta ex materia. Ad auctoritates Divi adducta respondetur qᵈ loquitur de creatione entis simpliciter quae utique excludit eam materiam non autem de creatione compositi adequate.

Compositio ex materia et forma non obstat ad creationem proprie dictam patet ut alterius ex ipso S. Th. qui quaerens utrum anima Adae creatae meminit quae rationis asserentis animam esse compositam ex materia et forma et nihil resolvens circa hoc immediate prosequitur dicens: quidquid sit de hoc dico qᵈ probabile est animam Adae creari quia ratio ipsius Doctoris non sic compositio ex materia et forma non obstat ad creationem mixta. Hec solvunt Scotistae dicentes qᵈ Doctor ibi loquitur ex omissive quia quidquid omittit argumentum velut impertinens ad propositum etiam non obstat ad conceptum. Si Doctor omittit an constet vel non ex materia et forma vel talis compositio impertinens est ad creationem. Anime vel saltem ibi non obest.

materie 3 solo in ratione pharmacopoeia [illegible]

Ad rationem tertiam dico quod entia simplicia quae creantur desinunt esse per annihilationem, non autem entia composita quae habent esse per creationem. Praeterea quod si Deus separaret materiam et formam Angeli, et illas separatas, et saltem aliquam illarum conservaret ratio decisionis nec erit proprie corruptio, nec proprie annihilatio, non corruptio, quia ista non est nisi quando subiectum manet cum qualitativis contrariis ad formam contrariam disponentibus; non esse annihilationem quia ad istam requiritur quod nihil destructi remaneat, et ita quae [illegible] decisio media cum hoc non est impossibile, at Philosophi quia talem modum desinendi esse ignoraverunt, quem melius posse dici annihilationem quia esset [illegible] sufficienter; sicut si Deus separaret materiam et formam caeli, quamvis [illegible], tamen dicant incorruptibiles hoc intelligunt ab agente creato, [illegible] modo etiam caelum dicitur incorruptibile; sed ab agente increato corrumpi possunt.

Ad confirmationem potest dici quod forma Angeli et animae educuntur de potentia materiae [illegible] non sequitur quod angelus et anima habeant esse per [illegible], quia talis ita eductio quae fit ex subiecto praecedenti tempore et consequenter [illegible] composito cum [illegible] est [illegible] privato incompatibilis [illegible] Angeli [illegible] non praesupponit materiam privatam neque [illegible] quo prioritate temporis [illegible] in eodem instanti temporis in quo [illegible] materia [illegible] etiam forma [illegible] educta [illegible] et [illegible] aliqui caelos esse creatos quamvis [illegible] forma sit educta. Patet etiam [illegible] creatione [illegible].

Ad quintam [illegible] quod [illegible] creatio est mutatio quia ut ait [illegible] [illegible] non mutatio proprie non est aliquid positivum sed privatio [illegible]. Unde creatio Angeli est mutatio quia ut dictum est materia [illegible] creatio est productio [illegible] non fuit privata ut enim ait [illegible] ibidem [illegible] creati in esse non praesupposita aliqua parte [illegible] habeat duas partes quarum altera naturaliter posset praecedere alteram et [illegible] recipere [illegible] perfectionem [illegible] creatum non [illegible] creationem esse [illegible] aliqua sed [illegible] quod habere duas partes materiam et formam non [illegible] creationem [illegible] una [illegible] alteram.

Ad rationem [illegible] negat [illegible] et alia [illegible] probatio quia ex eodem materia quae [illegible] repugnet [illegible] sed [illegible] repugnet. Sicut corpori pro altera parte non repugnat recipere quamvis forma corporeitatis [illegible] repugnet [illegible] igni repugnat [illegible] quia repugnat [illegible] sed quia [illegible] ad aliud [illegible] ita Deus [illegible] quia [illegible] ad hoc [illegible] [illegible] habet [illegible] ita multum [illegible] principiis [illegible] principiis scoticis ut patet ex dictis de [illegible] pro altera parte.

Ad instantiam negat [illegible] similiter [illegible] probatio. [illegible] corpus pro altera parte est ens incompletum, [illegible] sit subordinata sed quia ista non est nata constituere [illegible] suppositum per se subsistens, sed compositum per se ordinatum [illegible] suppositum per se subsistens [illegible] est ens completum [illegible] constituendum [illegible] est ratio quare [illegible] quia eius forma est apta nata constituere suppositum per se subsistens. Unde cum forma [illegible] animae non sit apta nata constituere suppositum per se subsistens sed compositum per se ordinabile ad suppositum [illegible] subordinata, erit constitutiva entis [illegible] constituendum quod non sit subordinata, [illegible] completi.

Ad rationem [illegible] dicendum quod forma ultima ultimitate [illegible] tis est [illegible] forma simplex non vero forma ultima ultimitate specifi[cationis]; anima autem intellectiva est forma ultima ultimitate specificationis quia constituit hoc in esse specifico infimo; at non est ultima ultimi[tate] [illegible] resolubilitatis quia ulterius est in materiam et formam resolubilis. Ad confirmationem quod hoc resolubile in corpus et animam sed non ultimate quia corpus et anima sunt ulterius resolubiles.

Ad ultimam dicendum quod accidentia alia sunt perfecta, ut quantitas et qualitas, alia imperfecta quae [illegible] consequuntur [illegible] relationes, ubi, [illegible] [illegible] et ideo [illegible] substantialis accidentia imperfecta non [illegible] materiam in subiecto, quae [illegible] recipi in forma.

et in qualibet alia entitate simplici ex receptione istorum respo
vamus in substantiis spiritualibus et receptiones accidentium per
fectorum concludit utique materia quia substantia illorum tum ab Averroistas
et nominales est materia tum et tum Thomistas, et scotistas est compositum ex
~~profect~~ materia et forma. Unde cum intellectiones et volitiones sint quali
tates et in libris de anima dicet optime ex receptione istarum concludi
mus in Angelis et anima intellectiva materia. Patet igitur quod rationes pro
utraque parte sunt solubiles, sed rationes pro affirmativa solubi
liores.

Probatur materiam in omnibus compositis situm ad spe sifise

3. sunt ordines rerum de quibus potest in presenti dubitari, hoc est rerum sub
lunarium sub corruptione existunt. Tum corporum celestium ut sunt celi
et astra. Tum est rerum spiritualium Angelorum nempe et anime rationalis sic
materia constant. De his omnibus dubitatur an materia illorum sit una spesifice
generice.

Dicitur materiam primam corporum
celestium et sublunarium esse eiusdem spesiei infime et tantum solum numerice
diversificari ita S. Thomas et scotiste contradicens Toma et aliis: itaque

in 2Dº 14qª
f. n. 2 et 1

unus convenit eadem ratio et definitio spesifica sunt eiusdem spesiei sed materia
celi et sublunarii conveniunt definitio spesifica: ergo. Probatur minor quia
materia corporis est in eius substantia ex qua aliquid corpus fit ... et propter
ea materia est tum subiectum ex quo aliquid corpus fit cum inest ... et propter
et non tum accidens: ergo. item quia materia celorum et sublunarium habent ea
dem proprietates spesificas: ergo patet antecedens quia materia sublunarium est ca
pacitas receptiva forme corporee et tamen receptiva quantitatis, qualitatis et acci
dentium materialium, sed hec etiam competit materie celorum que tamen receptiva
substantiale corporeum et tamen quantitatem et qualitatem quem sunt
semiviles ... non ... recipit nisi in corpore mixto quale non est
celum: ergo.

Probatur 2. Si Angeli et anima intellectiva habent materiam ista est inconspesificia
materia celorum et elementorum. Est contra plures scotistas. Probatur, ita esen
tialiter spiritualis in corporea sed materia celorum; et sublunarium est esen
tialiter materialis et corporea, ut diximus in precedenti contra scotistas con
trarium sustinentes: ergo distinguuntur spesifice. Patet, quia corporum et
in corporeum spesifice distinguuntur. ergo.

Arguitur contra altera: corpora cel
estia sunt incorruptibilia, sed non essent talia, si illorum materia esset eiusdem
spesiei ac materia corporum sublunarium: ergo. Patet, quia tunc materia illa
posset transire a forma celi ad formam sublunarem: ergo. Nego quod celi sunt in
corruptibiles naturaliter at ab agente supernaturali corrumpi possunt metaphysice
est contra repugnantia omnes, quod Deus destruat formam celi, educere ex illa
materia formam sublunarem. Contra dices: forme viventium sunt perfectio
res forma celorum et tamen corrumpi possunt naturaliter. ergo. Celi nullo modo
sunt corruptibiles sunt naturaliter. Nego et distinguendo antecedens. Sunt
perfectiores simpliciter et entitative, concedo; secundum quid, et quod ad durationem
nego. Perfectio simpliciter et entitativa non debet attendi ex maiori duratione
aliter aurum, ferrum et adamas et alie lapides essent perfectiores viv
entibus.

Arguitur contra S. Thomas in libro de rerum principiis inquit. Si aliqui
quoniam omnia habentia materiam habeant unigeneam, unius esse particip
pant materiam. Dico quod sic: ergo materia Angeli, et anime est unigenea sive eiusdem
rationis cum materia corporalium. Nego et explicando D. Thomas quod omnia habentia materiam
habent illam unigeneam sive eiusdem rationis generice, non autem unigeneam sive
eiusdem rationis spesifice. Videatur D. S. Th. de rerum principiis.

Probatur rationem potentie subiective sit essentia potentie materie

Cum philosophus definivisset materiam primam per hoc quod sit subiectum ex quo aliquid fit, propter
ea videtur materiam debere explicari per ipsam potentiam receptivam seu subiectivam. ex
qua definitio tradatur per requirita essentialia potentialia. Queritur in presenti
utrum potentia subiective sint de essentia materie ..., ... propria potentia ... inter
quas 3 sunt sententie. Prima tenet, potentiam esse de essentia materie et ita Coim
bricenses et Suaristae. 2ª asserit potentiam materie esse accidens predicamentale realiter
distinctum et ita Averroes et Toletus et aliqui Tomiste. 3ª docet potentiam materie
non esse de essentia materie, nec accidens realiter distinctum, sed proprietatem
atque illi realiter identificatam. Pro cuius intelligentia sciendum est quod hoc
nomen potentia est quod de se ... dicitur pro tali ordine sive respectu ad
actum et pro materia dicit entitatem absolutam que denominat talem po
tentiam: at alii respectum talem.

Verum scoti sunt haec quod immediate dicendum est de proprietatibus principaliter expetentibus quod eandem realitatem importat licet in abstracto et in concreto. Unde quando potest explicari per unum, procedit quod dicit fundamentaliter, procedit quod dicit formaliter communicabilitatem sed quid res patitur.

Dico: personalitas subsistentia non fundamentaliter sumpta est de essentia materiae; at formaliter accepta est proprietas cum illa realiter identificata et ex natura rei formaliter distincta ita Scotus et quae sequuntur. Probatur prima pars ex dictis: recipiens cuiusmodi materia recipit formas per essentiam suam. Item radix per quod radicaliter distinguitur ab aliis quod non est ipsa est constitutivum; sed materia radicaliter distinguitur ab aliis per hoc quod sit personalis... formaliter materia differt essentialiter... quia quaecumque substantiae incompletae corporeae differunt.

Probatur pars secunda ex dicto Scoti dicente: Respectus per se dependentes substantiae ... sed personalitas formaliter sumpta est respectus. Minor patet ex dictis. Probatur ... quidquid est de essentia constitutivi principii est de essentia constituti; sed nulla relatio est de essentia compositi ... essentia materiae ... esse ad se, et non esse ad se; esse ad se, quia ens absolutum ... ad se, quia esset relativum et ad aliud. Item quaecumque ... supponit ... constituta ... et dimanat ... materia formaliter sumpta est aptitudo ... alia pars ... relationis dictis ...

Arguitur 1. Illud ... materia ... est essentialis materiae, ita materia est ... quia personalitas formaliter accepta est essentialis ... essentia ... constituitur ... subsistentia ... quia ... sine quo non ... intelligi ... de essentia materiae ... sed materia ... intelligi sine ordine ad formas ... perfectione ... distinguendo ... radicaliter ... formaliter ... essentia ... substantiae ... radicalis ... materia ... intelligi sine ordine ad formas ... ambo ... separatae ... essentia ... ambo ... essentia ...

Arguitur 2. materia ... potest existere sine ordine ad formas ... accidentia realiter distinguibilia ... sed materia potest existere ... relatio ... formalis ... qualitatis ... per ... relationes ... possibilis ... formaliter ... qualitates ... realiter ... formaliter sumpta.

Quaestio 8. an et quomodo distinguantur potentia receptiva et subsistentiva?

Supponunt scotistae potentiam receptivam formarum ... realiter distinctam a potentia subsistentiva ... an et quomodo distinguantur formaliter ex natura rei ... cum ... scotista ... formaliter distingui ... sit.

Dico: potentia receptiva materiae distinguitur formaliter ex natura rei a potentia subsistentiva formarum ... ubi ... distingui respectu ad subiectum ... receptivi ... respectu ... subsistentiae ... distingui ... respectu ad accidentia ... respectu ... subsistentivi.

Probatur gradus superior et inferior distinguuntur realiter sed potentia receptiva est gradus superior et substentativa inferior ergo. Minor patet quia potentia substentativa solum respicit formas ad quas se extendit, sua causalitas nam substentatio seu conservatio est continuata productio; at potentia receptiva respicit formam unibilem cum subiecto licet non causabilem ab illo ergo. Confirmatur quia aliquando reducitur ad actum potentia receptiva et non substentativa nam materia recipit animam et non substentatur ab illa ergo.

Arguitur posita unione cum [illegible] corruptibilem sive alio seclusso intelligitur dependentia ex parte formae et substentatio ex parte materiae ergo. Confirmatur quia unio includit dependentiam a causa materiali et similiter intelligi neque aliud ergo. Respondetur negando antecedens quia unio receptio et conservatio in genere causae materialis se habet sicut superior et inferior dicitur enim receptio unio non e contra nam Verbum Divinum assumeret accidens esset unitum cum Verbo et non esset receptum in illo quia receptio est unio non undecumque sed illius quod est perfectivum, qualem est Verbum divinum. Similiter conservatio materialis est receptio et unio non e contra, nam anima rationalis unitur corpori ergo recipitur non tamen substentatur ab illo, quia substentatio seu conservatio materialis est continuata productio et corpus non est causa materialis animae rationalis, neque ab illo dependet in suo esse et conservari per se patet ad formam.

Arguitur 2. quia Verbum Divinum assumpsit naturam rationalem, ita personavit Verbum assumpsit naturam rationalem, ita non personavit, sed suppositavit; sed tamen est quia datur in Verbo duplex realitas, una quae sit personalitas altera quae sit suppositalitas; sed [illegible] realitates [illegible] atque libet naturam [illegible] capacitatem [illegible] unio materiae anima quae sit [illegible] actum [illegible] bilem dicitur substentans. Respondetur negando paritatem ratio est quia persona ultra suppositum nihil addit realiter sed tantum connotat naturam rationalem; [illegible] dicuntur personas aut suppositas; at substentatio ultra receptionem addit etiam dependentiam formae animae et causalitatem materiae quae non causavit ergo paritas.

Quaestio 7a an a potentia receptiva formarum substantialium distinguatur

Supponimus materiam recipere aliqua accidentia. Unde quaestio est an per eandem potentiam, qua recipit formas substantiales recipiat etiam accidentales. Adversarii [illegible] has potentias realiter distingui; receptivam formarum substantialium ponit in essentia materiae, receptivam accidentalium esse accidens de genere qualitatis [illegible] at has potentias aliquo modo distingui.

Dico: potentia materiae receptiva formarum substantialium distinguitur realiter a materia receptiva accidentalium. Est communis scotistarum. Probatur: de illis verificatur contradictio pertinens ad esse reale ergo. Patet antecedens: tum quia potentia receptiva formae substantialis est potentia per se, cum respiciat actum per se cum quo facit unum per se; at potentia receptiva accidentalium est potentia per accidens quia respicit actum secundum quid. Tum etiam quia potentia receptiva formarum accidentalium convenit materiae propter receptivam substantialium non e contra. Tandem quia una istarum potest reduci ad actum quin reducatur alia ergo de illis verificantur praedicata contradictoria ergo.

Arguitur 1. formae subordinatae debent recipi in eodem subiecto; sed formae accidentales subordinantur formae substantiali ergo debent recipi in eodem subiecto ac per consequens per eandem potentiam. Respondetur distinguendo minorem [illegible] subiecto ac per eandem potentiam nego; per diversas potentias receptivas quae sunt subordinatae, sicut ipsae formae concedo. Arguitur supponit dispositiones [illegible] substantialem recipi in materia [illegible] dicitur alias.

Arguitur 2. potentia receptiva formarum substantialium esse distinctam realiter a receptiva accidentalium etiam substentativa distinctam realiter a substentativa istarum. Sed [illegible] illam esse distinctam realiter [illegible] ergo. Confirmatur quia substentabilitas formae accidentalis est diversae rationis a substentabilitate formae substantialis.

cyrta exclud at p exficitatē nō sic ista: pr. Resp. negando sequelam
paritatem ratio est quia licet forma substantialis habeat p ex
sitatem tam aque quam accidentales excedat substantiam
tamen forma substantialis quam accidentalis conveniunt ratione
specifica forma substantialis quae tantum specifica unum p... sed
[illegible] ex parte mae ad affirmativam quod ita substantiabili
tates sunt ejusdem rationis formali et quod forma substantialis habe
at p exficitate de mali se habet quare non potest variare ratione
formalem coe substantiabilis ———

Quo 1 an pōa maē ad formas sit una, vel multiplex

Resp. loquimur de pōa radicali, quae est ipsa maē istius natura sequens, ut sit
unica. Sermo quidem est de pōa formalis, ista autem est duplex nempe proxi
ma seu particularis et remota seu univ. proxima seu particularis
est quam habet maē jam proxime determinata, per aliquas dis
positiones ad recipiendam unam formam potius quam aliam; ut maē ligni
per calorem, et siccitatem determinat ad formam ignis potius quam ad formam
aquae. Pōa autem univ. est illa per quam maē respicit omnes formas praescinden
do a dispositionibus quibus potius determinatur ad unam quam ad alte
ram.

Dico: pōa remota maē quae univ. est unica ad omnes formas; proxima
vero et particularis est multiplex juxta multiplicitatem formarum. Pa [In marg.: Vel 2 d. 4 in fine]
pars colligitur ex S. Tho. in loc. ubi docet quod maē habet indeter
minatam ad quascumque formas. Probatur sufficit enim una in
clinatio ad multos actus recipiendi, sicut pōa intellectiva ad plu
res intellectiones, una volitiva ad volitiones et notitias: sufficit
etiam in lapide una tantum propensio ad multos descensus ex si
militudine. 2 pars est expressa S. Doctoris: in prima p. q. 3 art. [In marg.: in 4 d. 33 q. 3 n. 17]
sunt distinctae pōae quae sunt forma receptivae non tantum di
stinctae specificae sed numerice, non praecise tot sed ad eamdem formam sunt
[illegible] dispositiones, sed etiam quia pōa proxima
maē proxima, ut disposita per dispositiones accidentales ad talem formam, sed
dispositiones sunt multiplices juxta multiplicitatem formarum. Arguitur
contra et pōa sunt ejusdem generis et speciei ac Tho. ornate sed formae
sunt actus specie diversi: pr. et pōa affirmat quia in nostra sen
tentia relationes multiplicantur ad multiplicationem terminorum ut patet in
tate in patre ad multiplicationem filiorum: pr. ad multiplicationem
[illegible] multiplicantur non tamen relationes pōa entitatis. Resp. distinguendo
do illud actus entitativus ut pōa objectiva ejusdem actus, realis et pōa
subjectiva nego et ideo concedo. Ad affirmativam distinguendo
relationes multiplicantur adaequata termini, et ideo ad [illegible]
plicationem termini inadaequati quibus et [illegible] est inadaequata pōa univ.
[illegible] patet in [illegible] et quibus est [illegible] inadaequata pōa univ.
maē [illegible] respicit omnes formas simul et [illegible] adaequata et tot [illegible]

Quo 11 an pōa subjectiva maē sit naturalis, violenta, vel neutra?

Ante resolutionem nota ex Sal., quod pōa quaecumque receptiva potest comparari ad agens
aque recipit, et ad ipsam formam quam recipit comparata ad agens distinguitur in
naturalem et supernaturalem. Naturalis est in ordine ad agens naturale per inductionem
[illegible] supernaturalis in ordine ad agens non naturale per impressionem. [illegible] pōa comparatur
pōa naturalis in ordine ad agens [illegible] naturalis [illegible] subjectiva naturalis ind...
ad formam distinguitur in naturam violentam et neutram. Naturalis est quae subjecti naturali incli
nat ad formam; violenta sive est contra inclinationem subjecti; neutra sive neque in
clinat ad illam formam, neque ad oppositam, sed indifferenter se habet. [In marg.: 1 p. per totam 2]
quae pōa aquae respectu frigiditatis dicitur naturalis quia ad illam naturaliter inclin
at; respectu caloris dicitur violenta quia calor opponitur frigiditati quam ad
quam aqua determinate inclinat superficiei est in pōa neutra ad albedin
et nigredinem quia ad neutram inclinat sed indifferens est ad utramque.

Resp.
... pōa naturalis alia est determinata, indeterminata alia, pōa naturalis determi
nata est quia subjectum naturaliter inclinat determinate ad certam tantum, indeter
minata quae [illegible] sed magis determinate inclinat ad esse [illegible] et termine
[illegible]

p.a nalis indeterminata ē qua cl[illegible] in sua indeterminati incli
inat indeterminata p.a neutra dispositio [illegible] unomodo late p[illegible]
ē p.a nalis indeterminata alio modo p[illegible] [illegible] p.a nalis [illegible]
determinate qua indeterminate et sic dicit neg. inclinas ad f[illegible]
et neg. repugnantia [illegible] capacitate in subiecto [illegible]
bil.

Dico p.a mae indeterminata ad fras ē nalis indeterminata [illegible]
lato modo. Prob. [illegible] p.a [illegible] fra determinata
inclinat et [illegible] sub qua [illegible] violenta [illegible] nalis [illegible]
[illegible] indeterminata inclinas ad quaecunque [illegible]
appetit fra sicut [illegible] appetit [illegible] appetit
nali indeterminato [illegible] p.a mae ad fras ñ [illegible] violenta [illegible]
[illegible] nalis determinata qua [illegible] determinat inclinat ad
[illegible] ad aliq. nec ē neutra [illegible] inclinas ad fra et ad eius perfectioē [illegible] nalis indetermin
ata [illegible] neutra lato modo.

in 1 De gen. [illegible] lib. [illegible] ... [illegible] 81

Arguit. 1° [illegible] fra ligni
haberet inclinaē nalē ad fra ignis [illegible] violenta sub [illegible]
dispositio [illegible] ad inclinaē nalē ad fra ligni [illegible] formal.
[illegible] lapis ē violentus [illegible] qua inclinat nalr [illegible]
positiv. [illegible] Nec distinguendo [illegible] habere inclinaē nalē determinatā
[illegible] haberet inclinaē nalē indeterminata [illegible]
[illegible] violenta [illegible] determinata inclinat
ad opposita sicut exemplificat [illegible] Patet [illegible]
[illegible] determinate inclinat ad [illegible] si [illegible]
[illegible] ad fra ignis.

in 1 De [illegible] 16

Arguit [illegible] quando subiectū ad neutrū [illegible] contradictoriorū
determinate inclinat neutrū recipit nalr [illegible] violenter [illegible]
[illegible] determinate [illegible] formal. [illegible] p.a inclinat ad op
posita [illegible] ad [illegible] diversa ratio [illegible]
[illegible] plures fra [illegible] fra ignis et fra [illegible] exem
plicando [illegible] neutrū recipit nalr determinate [illegible] nalr indeter
minate [illegible] distinguo [illegible] nulla p.a inclinat ad opposita si
mul habenda [illegible] opposita successive habenda [illegible] violenta in
clinat [illegible] successive [illegible]
[illegible] vera [illegible]

Q.o 11.a an p.a mae nalis māq sit etiam ad fras corruptas?

[illegible] quaerimus [illegible] idem effectus possit nalr reproduci [illegible]
communiori [illegible] possit [illegible] de hoc determi
[illegible] fra [illegible] corrupta [illegible] rurius [illegible] repro
ducibilis, quia adhuc post eius destructioē remanet possibilis sicut quae
[illegible] alia quae numquam producta fuit.

in 4 De 43 2 3.

Dico: p.a mae ē etiam ad fras corrup
tas [illegible] Prob. p.a nalis mae ē [illegible] perfectiva [illegible] ad fra
corrupta [illegible] perficere mam [illegible] reproducat [illegible] p.a
[illegible] ad fras possibiles [illegible] corruptae [illegible] possibiles [illegible] p.a
activa [illegible] ad destructioē [illegible] p.a passiva [illegible] ad
destructioē [illegible] quia p.a realr identificat cum mā [illegible] remanente
mā [illegible] remanet [illegible] tandem [illegible]
[illegible] fra [illegible] nalr perficere [illegible]
[illegible] nalr [illegible]

Arguit 1° [illegible] p.a passiva nalis corresponderet activa nalis
[illegible] passiva [illegible] et mā [illegible]
nalis activa ad fra producta reproducenda [illegible]
[illegible] quamvis [illegible] actio [illegible] separata
inclinat nalr ad corpus et in corpore ē p.a nalis [illegible]
[illegible] p.a nalis ad [illegible] nulla p.a activa nalis potest
[illegible] reducere ad actū.

lo de [illegible] C.a 4

[illegible] Arguit tamen [illegible]
habere fidē et caritatē [illegible] gratiae [illegible]
[illegible] habet p.a nalē ad habendā fidē et caritatē quae [illegible] p.a
activa supernalis [illegible] p.a est frustra [illegible] quae
[illegible] tunc quia adhuc [illegible] ad actū [illegible]
[illegible] supernale [illegible] deficit [illegible]
[illegible] deficere quando [illegible] tunc quia [illegible] supe
nale [illegible] reducere [illegible] ad actū [illegible]

in 4 De 43. 2 3. na 23

p.a passiva nalis corresponderet activa nalis, [illegible] ordine
[illegible] creata [illegible] Videat D.s

Arguit 2° [illegible] [illegible]
dat p.a [illegible] ad fra corruptae praeterita [illegible] p.a [illegible]
[illegible] habeat p.a nalē ad fra praeterita reproducendā [illegible] nalis [illegible]
[illegible] alias [illegible] distinguendo [illegible]
[illegible] nalr ut praeterita [illegible] ad praeterita nalr [illegible]
[illegible] p.a ut praeterita [illegible] praeterita [illegible] quae [illegible]
praeterita

reproducat ad conformiorem distinguo. Ille generalis respectivus ad subiectum receptivum
vitale, opponitur violento, et naturalis respectivus ad agens
supernaturale, opponitur supernaturali. Reproductio [illegible] esset ab agente super
naturali, sed talis forma esset iuxta inclinationem naturae, quare respectivus intimus dicere-
tur naturalis.

Quaestio 13ª an materia aequaliter apetat omnes formas?

Superius dictum est quod materia apetit formam sicut turpe apetit pulchrum, nunc vero
videtur examinando an aequaliter apetat omnes perfectiones, et ab imperfectioribus
et magis apetat formas nobiliores, quam minus nobiles et recentiores formas
affirmant magis aequali propensione expetere omnes formas. ita Rubius aversa
amicumque et ex nostris [illegible] quem sequuntur pauci scotistae in manuscrip-
tis commentatoribus [illegible]

Praecipue intelligentia notandum quod apetitus et exi-
gentia se habent sicut superius et inferius, omnis enim exigentia est apetitus,
non vero omnis apetitus est inclinatio naturae ad bonum ipsius apetentis
sumitur enim in nostro aspectu significante cupere seu desiderare exigen-
tia vero est inclinatio naturalis rei ad perfectionem sibi debitam, desiderat enim
magis vero exigo significant idem quod requirere. Quare in nostro
to confundunt terminos apetitum et exigentiam. Dividitur apetitus
in naturalem seu innatum, et elicitum seu intentionalem. Innatus seu
naturalis est inclinatio naturalis rei ad suam propriam perfectionem insitam ab
autore naturae. Apetitus elicitus seu intentionalis est actus potentiae apeti-
tivae tendens in bonum apprehensum. Unde apetitus naturalis [illegible]
peratur apprehensionem boni appetibilis potest in rebus inanimatis
reperiri et apetitus elicitus seu intentionalis cum tale supo-
nat apprehensionem solum in viventibus reperitur. Quoniam vero cog-
nitio alia est intellectualis et alia sensitiva, ideo apetitus elicitus
alius est intentionalis qui supponit bonum apprehensum ab intellectu
et talis est actus voluntatis quo homo apetit beatitudinem, et alius
sensitivus qui supponit bonum apprehensum per potentiam cognitivam ut ac
tus elicitus quo leo apetit agnum [illegible]
[illegible]

Notandum quod apetitus elicitus potest triplex [illegible] considerari, [illegible]
sa, et quatenus recipit bonum apprehensum [illegible] abstrahendo a [illegible]
et quatenus [illegible] bonum et ut sic dicitur amor, et quatenus
sit complacentia boni et ut sic dicitur gaudium [illegible] creatorum
[illegible] et in bonum absens et sic dicitur desiderium et [illegible]
tendit in bonum futurum et sic dicitur [illegible] de apetitu innato quod sit
[illegible] etiam potest dici metaphorice de apetitu innato quod [illegible] tendit
amore desiderio et placentia iuxta qualitatem boni in quod tendit
[illegible] apetitus [illegible] in re [illegible]
[illegible] actus dicitur [illegible]
[illegible] quatenus respectus forma ut habet [illegible] boni [illegible] dicitur apetitus [illegible]
respectu quatenus ut habet rationem
dilis sit

Dico: materia apetit formas apetitu inaequali, quia [illegible] perfectionem
maiori [illegible] perfectiorem apetat quam perfectiores et [illegible]
[illegible] pluribus in locis. Probatur ex [illegible] summa inclinatio naturae
est ad summam perfectionem sibi congruentem [illegible] <u>in 4 D 49 2. 1 nº 3.</u> <u>et in repertatis</u>
[illegible] maxime [illegible] maximam [illegible] <u>2 Topicorum</u>
summa [illegible] apetit [illegible] perfectionem [illegible] perfectiori
conformatur [illegible] in casu praesenti sicut se habet simpliciter ad sim-
pliciter et magis ad magis et maxime ad maxime [illegible]
[illegible] apetitus [illegible] perfectio
perfectior erit [illegible] apetitu et [illegible] perfectio
[illegible] maxime apetent

Probatur apetitus materiae ad formas
sequitur [illegible] apetibilitatem, [illegible] sed est materia
est magis perfectibilis per formas nobiliores, [illegible]
nobilius [illegible] apetitum elicitum, [illegible]
[illegible] ad maiora bona [illegible] proportione servata idem dicendum
erit de apetitu innato. Si [illegible] praeferet
minus bonum maiori, ita [illegible] minus praeferent [illegible]
[illegible] apetitum aequale [illegible] maiori et
minori perfectioni [illegible] experientia constat [illegible] amori [illegible]
[illegible] quare [illegible] periculum perfectionis [illegible]
[illegible] naturae [illegible]

Exponens ita ad periculum ad salvandum caput, ex quo indicatur magis appetit appetitu naturali caput quam manum. Sed hoc idem est, quia caput est pars magis nobilis, magis que appetibilis quam manus; ex simili in proposito, materia magis appetitu naturali formas nobiliores quam minus.

Arguitur 2: si materia perfectiorem appetit magis appetitu perfectiorem quando esset sub forma minus perfecta esset violenta. Sed hoc est contra S. Thomam dicentem, quod sub quacumque forma quiescit non violenter: ergo. Solvitur negando Maiorem quia ut docent scotistae violentia nunquam est ubi non requiritur determinatio opposita, sed materia non est determinata ad formam perfectiorem sed indeterminata ad omnes. Quod autem ut appetitu naturali quiescat et non sit necessarium quod habeat omnem perfectionem cuius est capax, patet in simili Divo dicentibus intellectum esse depravari, si est capax essentia divina sed intellectus non est capax omnem perfectionem potest esse infinite, et stat quiescat in ... essentiae summae ... non potest esse. Sed facit posse quantum potest, et ibi quiescit.

Arguitur 2: potentia materiae est indeterminata, et indifferens ad omnes formas, itaque non magis unam quam aliam recipere naturaliter: ergo non magis unam quam aliam appetit; confirmatur materia appetit formas ut cum illis faciat unum perse; sed hoc equaliter praestat ad omnes: ergo. Solvitur distinguendo Maiorem: est indifferens indifferentia excludente inclinationem determinatam ad unam, concedo; indifferentia excludente inclinationem illam ad unam quam ad aliam, nego. quamvis appetitus materiae possit dici determinatus quoad illam inclinationem non vero quoad exclusionem aliarum ad quas appetitu innato magis appetere unam quam aliam supponitur. Cum appetit magis comparative supponit positivum. ad Confirmationem distinguo Minorem: equaliter equalitate compositi perse, concedo; equalitate perfectionis compositi perse nego. materia cum qualibet forma substantiali facit compositum perse. Sed cum forma perfectiori compositum perse perfectius.

Arguitur 3: indivisibile non datur magis et minus. Sed appetitus materiae ad formas est unicus et indivisibilis: ergo non admittit magis et minus, et consequenter erit equalis ad omnes formas. Confirmatur quia relatio est incapax intentionis et remissionis. Sed appetitus materiae est relatio. Solvitur distinguendo Minorem: appetitus materiae formaliter acceptus pro ipsa relatione est indivisibilis, concedo; fundamentaliter nego. appetitus materiae formaliter dicit relationem, quae utique est incapax intentionis et remissionis, at fundamentaliter dicit perfectibilitatem materiae quae quamvis in se et absolute sumpta non admittat magis et minus, bene comparative ad formas. Unde ...: ...

Arguitur 4: appetere magis unum bonum quam minus fit per cognitionem, ... unde magis bonum minori. Sed appetitus materiae ... requirit cognitionem: ergo. Solvitur quod in cognoscitivis oritur ... appetendi ex iudicio praevio; at in non cognoscentibus oritur ex ipso instinctu naturae magis inclinantis ... in maiori perfectione, ... quod facit cognitio in cognoscentibus supplet natura in non cognoscentibus. Sicut enim natura discernit inter calorem et malum et dat naturis non cognoscitivis appetitum pro propria perfectione et aversionem pro contraria, et sic aqua appetit frigus, et refugit calorem, ita similiter discernere potest inter magis et minus bonum.

Quaeres 2: an materia dum est informata forma nobiliori appetat formam minus nobilem? Resolvitur affirmative cum D. S. dicente: cum sit perfectissima forma perfectissima, ita tamen non satiat omnes appetitus materiae nisi unita cum forma omnes formas includeret. Sed de facto nullam talem formam. Probatur ratione: si materia dum est sub forma nobiliori non appetere minus nobilem, ... non posset naturaliter nobiliorem amittere, et aliam minus nobilem recipere. Sed hoc est contra experientiam: ergo. Maior patet, quia corruptio talis formae provenit ex appetitu, tamen non habitu, nam istam ... corruptio talis compositi. Confirmatur quia de facto non datur forma perfectior ... ratione sui, materia informata illa, non habet appetitum ad alias, non erit de facto in corruptibile.

in 1. D. 1. q. 1. in forma

In 2. D. 3. q. 2. ... 3.

in 1. D. 1. q. 1. ad ultimum.

dicas malum non est appetibile; sed forma imperfectior respectu perfectioris non est bonum sed malum: ergo. Confirmatur quia voluntas quando est libera eligit minus bonum in comparatione maioris: ergo. Probatur distinguendo: forma imperfectior comparative ad perfectiorem non est bonum, consequenter non est bonum infert absolute sumpta nego. Ratio: est malum simpliciter et in se nego; est malum secundum quid, et comparative ad perfectiorem concedo. Materia non appetit formam imperfectiorem, ut dicis carentiam maioris perfectionis sed ut est forma quaedam bonum materiae perfectivum. Ad confirmationem negatur antecedens nam si esse voluntas eligit minus bonum relicto maiori praeterea quod non dicimus quod materia relinquit formam perfectiorem pro imperfectiori sed quod durante subperfectiori adhuc inclinat licet minus in imperfectionem. Dices adhuc, forma perfectior satiat appetitum materiae quoad omnes suas imperfectiones quia materia est infecta forma perfectiori ut sic non appetitur ut aliter [illegible]: confirmatur, quia anima intellectiva satiat omnino perfectissime intelligibilis essentia divina ergo etiam potentia materiae satiat perfectissima forma. Probatur distinguendo antecedens: satiat appetitum materiae quoad gradus perfectionis quos [illegible] concedo quoad diversas rationes nego. Albedo ut 8 verbi gratia satiat potentiam subiecti quoad gradus inferiores albedinis ita ut habens illam non appeteret albedinem ut 4; at formae substantiales sunt diversae rationis et perfectionis. Praeterquam quod potest absolute [illegible]. Ad confirmationem nego paritatem, nam essentia divina continet virtualiter omnia alia intelligibilia, de ergo satiat intellectum; at forma perfectior non continet virtualiter imperfectiores.

Quaeres 2: quod si per impossibile materia haberet formam continentem perfectionem omnium aliarum, adhuc appeteret alias? Supponimus casum esse impossibilem, quia illa forma esset infinita; sed illo admisso procedit dubium quod est problematicum, ut patet ex ipso in 4 quare; ceterum sunt divisi, nam aliquid negant, alteri vero affirmant, cum quibus [illegible] affirmative respondemus. Suadetur tum quia implicat dari subiectum [illegible] quod realiter identificat, sed materia identificat realiter appetitum ad omnes formas: ergo. Tum quia privatio non excluditur nisi per ipsam formam cuius est privatio; sed tunc formae particulares non essent in materia, ergo haberet privationes illarum; sed privatio est causa appetitus: ergo. Tum quia aliae formae essent perfectiones materiae [illegible] illas appeteret. Tandem: si materia illa transiret de illa forma ad aliam, mutaret [illegible] esse sub forma ad quam [illegible]: ergo habebat privationem illius: ergo. D. 49 q. 6 no 7

Dices ex dubio praecedenti: forma perfectissima non satiat omnem appetitum materiae nisi [illegible] omnes formas includit, [illegible] privationem cuiusque D. 49 q. 6 no 3
[illegible] nisi inde continet omnes formas saltem virtualiter [illegible], nisi omnino [illegible]. Dico quod nulla forma potest auferre privationes a [illegible] nisi formaliter contineat, [illegible] ipsa [illegible] quod forma [illegible] continere omnes alias virtualiter satiaret omnem appetitum materiae, et auferre privationes aliarum. Confirmatur quia illa forma praestaret materiae omne bonum, quod aliae praestare possent: ergo esset satiata [illegible], et consequenter alias non appeteret. Nam consequendo antecedens et negando consequentiam [illegible] vere sunt [illegible] sed negative, et ex illo non sequitur affirmative [illegible] D. 49 q. 6 no 6
[illegible] potest stare divisio [illegible] falsitas affirmativarum. Patet nam [illegible] negativa: forma non continens alias formas non potest satiare totaliter [illegible] appetitum materiae, neque dare actum positivum privationis cuiusque [illegible] alterius formae principium apud nos [illegible] affirmativa: forma continens virtualiter omnes alias formas satiat totaliter [illegible] appetitum materiae, et dat actum positivum privationis cuiuscumque [illegible] [illegible] apud aliquos est falsa [illegible] principia [illegible]. Sed ad suum propositum non recte infert opinio positiva.

Probatur etiam ex ipso in 4 citato dicente solum ex forma infinita sine posse materiam perficere, [illegible] aut auferendo privationes [illegible] in [illegible], [illegible] omnes ut esset impossibile ad illas formas [illegible] rationes quas habet [illegible] in illa una forma infinita. [illegible] affirmat, quod cum [illegible] dico, quod nulla forma nisi infinita potest auferre privationes aliarum adhuc stat dubietas [illegible] esset [illegible] ad alias sub propriis rationibus ad confirmationem distinguo [illegible] bonum, quod aliae praestare possunt per suum esse virtuale concedo, [illegible] formale nego. Esse formale illius formae, est esse virtuale aliarum, quia alias continere virtualiter. Unde cum materia non habet alias formas secundum proprias rationes [illegible] ad solum secundum esse virtuale adhuc habet privationes illarum secundum proprias

... quia forma infinita solum aufert privationem ...

Quaeres 3. an materia solum appetat formas in communi, an etiam singulas in particulari? Resp. materiam appetere omnes et singulas formas ... [illegible]

Dices: si materia appetat formas in speciali, aut appetat formas quas habet, aut quas non habet; non primum, quia nullus appetit quod possidet ... [illegible]

Quaeres 4. an materia appetat formam reduplicative quoad gradus individuales? ... Resp. negative ... [illegible]

Disputatio 3a de privatione quae est aliud principium mutationis.

Quaestio unica quid sit privatio

D. 3. q. 1. ... 13. [illegible]

Ratio: privatio est carentia formae in subjecto apto ... [illegible]

... 13 [illegible]

Quaeres ... privatio possit dici ens reale? ... [illegible] ... ens reale privativum.

Dicens inter ens reale et rationis non dari medium; sed privatio non est ens rationis: ergo ens reale. Confirmatur quia juxta com̃e axioma privatio est carentia potentiæ: ergo est ens reale, alias non posset carere aptitudine reali. Resp. distinguendo. Al. inter ens reale et rationis non datur medium per participationem eorum terminorum, per abnegationem terminorum nego. Et dicere nequit dari quod sit reale et rationis et oportet dare aliquid, quod nec sit ens reale nec ens rationis, talis est negatio seu privatio realis. Ad confirmationem dicendum quod privatio est carentia aptitudinis non directe et per se sed secundario et per accidens. nec est contra illius unionem aptitudinis et aptitudinis sed ad unionem accidentalem in quo omne connotat absentiam formæ. Si enim ista ratio teneret, probaret etiam privationem esse ens reale positivum, quia aptitudo est positiva.

Quæres 2.º an privatio immediate opponatur formæ specifice seu privative. Resp. quod immediate opponitur formæ; non vero sub privatione. Patet, quia negatio negationis est affirmatio positionis, ut negatio negationis entitatis est ipsa entitas, et negatio negationis humanitatis est ipsa humanitas. Confirmatur quia privatio tenebrarum est visus, privatio tenebrarum est lux et ut sic non tollit negationem, nisi positivum: ergo non datur privatio privationis quæ non sit quid positivum. Dices cæcitas immediate opponitur cæco, sed non cæcus non est idem ac videns, quia lapis est non cæcus et tamen est non videns: ergo cæcitas non opponitur immediate videnti, sed non cæco. Confirmatur quia videns dicit carere cæcitate: ergo carentia seu privatio privationis. Resp. distinguendo antecedens non cæcus non est idem ac videns in subjecto capaci visus, concedo; non cæcitatis negatio in subjecto incapaci, concedo, quia ibi non cæcus summitur negative, et non privative. Ad confirmationem quod quamvis visus sit quid positivum, aliquando explicatur per carentiam sicut negatio seu positio explicatur per positivum.

Quæres 3.º quotuplex sit privatio. Dico quod privatio ut colligitur ex Philosopho [illegible] triplex: videlicet ... summi nempe late, com̃e et stricte. Privatio late sumpta est carentia formæ in subjecto apto saltem genere remoto, quomodo planta dicitur carere visu. Privatio com̃e accepta est carentia formæ in subjecto apto saltem genere proximo et non species, sic talpa dicitur privari visu. Privatio stricte sumpta est carentia formæ in subjecto apto saltem species ... ut homo dicitur privari visu quod ad multiplicationem specificam et numericam ... sunt privationes specificæ et numericæ, quæ sunt formæ specificæ et numericæ distinctæ ... non possunt habere in subjecto quia privationes specificant a formis quas privant.

Distinctio 4a de Fma Substantiali

Quæstio 1a an omnes formæ substantiales sint eductæ de potentia materiæ?

Resp. quamvis ... ... formæ substantialis ... ultimum principium ... corporis naturalis est forma ... quæ forma sic ... informat materiam dicitur species ... actus perfectus ... quia dat esse rei, quia ... ... vocatur ... quia ita perficit ... signum cognoscendi et distinguendi ... vero ... finis quia est ... finis principali ... [illegible] generationis.

Nota 2.º, nos hic non loquendo de forma substantiali ... quales dicitur intelligentiæ ... sed de forma substantiali quæ est actus materiæ ... Contra ... affirmant ... dari has formas substantiales ... formas substantiales ... ... omnino relegata fuit quamvis ... ... Joannes ... qui ... ... formas substantiales ... ... Viennensi sub Clemente ... et ... Lateranensi 3. sub Leone ... ... patet ... plura ... ... inter ... specifice et distant ab ... ... juxta ... et ... ... specie ... non possunt ... ... forma ... ... formas substantiales ... ... distinguit.

Nota 3.

Ratio 3 quod forma substantiali est actus primus substantialis, Latius materiae naturae cujus ... dicitur unum per se. Dicitur actus, in quo convenit cum forma metaphysica, a qua distinguitur per ly primus, et per hoc convenit cum forma accidentali a qua distinguitur per ly substantiali. Dicitur Latius, quia dat esse simpliciter seu substantiale quod naturaliter praecedit omne genus seu accidentale. Naturali ... intelligi quod licet forma actualiter non sit actus materiae, ut ... ideo admittitur ratio formae quia semper est actus in actu ... per se in actu.

Ratio 4 quod educere formam de potentia materiae nihil aliud est quam ... extrahere formam quae antea erat in potentia ... virtute ... tamquam effectus in virtute causae materialis. Unde ad eductionem duplex requiritur concursus, alius ex parte agentis, alter ex parte materiae, nam eductio ex ... ipso ... quod forma ... quod extrahit et ... ex quo illa ... seu extrahitur ... quod formam educere est, ... quod forma illa quae continebatur in virtute agentis et in virtute sive potentia materiae ... simul ..., et agentis tamquam ... integra et totali extrahatur ad esse in virtute causae ... actuali in materia. Ex quibus sequitur quod eductio est actio productiva formae dependentis a materia necessario quod ad ... fieri ita quod materia non ... recipiat ... etiam in ... productione et existentia suo modo influat ... requiritur quod forma ... dependeat a materia etiam in conservari ... si post eductionem ... conservaret illam extra materiam ... educta et tamen non conservaret in materia. ... requiritur quod materia sit in potentia materiali ad formam, ... educi calorem de potentia materiae et calor non est ... materialis ... inclinatione nec requiritur quod materia existat prius tempore quam forma educta ... sufficit quod sit prior ... ista prioritas sufficit ad rationem causae. His suppositis

Dico: omnes formae substantiales (sola anima rationali excepta) educuntur de potentia materiae ita ... etiam ... Ratio ... formae substantiales etiam caelorum et elementorum ... substantia ... spirituali ... materia, et forma ... est ... tamen ... existentes forma caelorum et elementorum non fuit educta de potentia materiae probatur ... producta a causa ... causa creata ... totaliter ... virtute ... producere ... dependente ... hoc ... productio ... creatio ... creatione.

... in 2 ... et alibi

De formis caelorum et elementorum. Deus produxit istas formas in ... dependentes a materia quia fuerunt eductae. Probatur ... conservatio est ... actio ... eadem actione, qua Deus modo conservat formas caelorum et elementorum illas produxit. Sed nunc conservat illas dependenter a materia non deficiente ... naturaliter ... ergo ... in principio fuerunt eductae seu productae dependenter a materia ... quia ... Deus ... in ... non ... miraculum, ... materia ... sed magis connaturale est formis caelorum et elementorum ... creari quia ... in potentia ... materiae ... magis connaturale ... producti dependenter ab illa causa in qua naturaliter ...

... supra ... ad ...

Respondetur ... actione requiritur in materia prioritas ... quae ... in illa respectu istarum ... productione. ... requisita ex parte causae ... non est temporis sed naturae ut patet in ... respectu ... et in ... respectu eductionis accidentium ... materia sit causa formae ... sufficiens prioritas naturae ... in generatione ... et ... sacramentalibus ... actio ... productione ... dependenter a materia, ut ... sed tunc materia non praecedit tempore sed natura ... similiter probatur ... de formis angelorum et ... rationis ...

Requiritur ... non producuntur naturaliter nisi in corpore, ... educitur sed creatur ... formae caelorum et elementorum producuntur in subiecto non ... educi de potentia subiecti ... distinguendo ... non producitur nisi in corpore tamquam in subiecto ... receptivo ... in subiecto ... influente in ... productione ... producitur in corpore ... recipitur ... in ... potest, quia forma spiritualis nequit ... in virtute ... materiae et corporis ... est ... producitur extra corpus, quod ... non producatur nisi in eo ... ab extrinseco ... Decreti Dei

Requiritur ... elementa habent esse per creationem ... non ... Probatur ... In principio creavit Deus caelum et terram ... auctoritate scripturae ... creavit ... significat ... stricte ... sed ... idem est ac produxit, fecit, ... in ... In principio creavit Deus caelum. Patet etiam ... Sacra Scriptura ubi dicit: istae generationes caeli et terrae. Item ... Sacra Scriptura dicit et creavit Deus ... cum ... etiam ... adversarios, non sit proprie creatus ... caeli et terra ... habet esse per creationem ... dicta in ... de angelis, ... non potest creari ... excludit ... causalitatem, praeter efficientem ...

307

Q.ª an eadem numero materia posit simul informari formis non subordinatis?

Formæ substantiales aliæ sunt subordinatæ, et aliæ non subordinatæ seu disparatæ. Subordinatæ dicuntur illæ, quarum una ordinatur ad aliam, ut necessaria conditio ad illius receptionem, et ad totius compositi complementum, sic forma corporeitatis ordinatur ad animam. Formæ disparatæ dicuntur illæ, quarum quælibet est nata constituere cum materia compositum completum independenter ab alia, ut formæ lapidis, ignis et aquæ. Relictis præcedentibus præsentem quæstionem, circa quam tenet sequitur [illegible] quod eadem numero materia potest naturaliter informari simul pluribus formis non subordinatis. Plurimi vero Scotistæ consequenter, nec non possunt evenire naturaliter; benevolo super naturaliter. Contra hos est nostra

Dico: eadem numero materia neque naturaliter, sed nec supernaturaliter potest informari pluribus formis substantialibus non subordinatis. Ita plures Scotistæ, et communis Collegii. Deinde Scotistæ dubitantes Scotum [illegible] præcedentes; sed quidquid sit de hoc pluribus nobis favet. Probatur etiam Scoti [illegible] et est expressa D. S. dicentis: notandum enim quod quæcumque forma non est inductibilis nisi post aliam formam incompossibilem aut corruptam, et talis potest esse unica in uno subjecto quia non est alia inducta, postquam illa inducta fuit, cum necessario præcedere alia impossibilis, ergo omnis [illegible] inductione sua est quælibet impossibilis compulsa, nec duæ tales simul [illegible]
6 mete 2ª nº 15

Probatur ratione: formæ non subordinatæ requirunt diversas dispositiones in subjecto, sed diversæ dispositiones non se compatiuntur naturaliter in eodem subjecto: ergo. Confirmatur: experientia constat quod ad introductionem unius formæ expellit aliam præexistentem. Unde oritur sit illud axioma generatio unius est corruptio alterius. Ex eadem numero materia nequit informari simul naturaliter multiplici forma substantiali non subordinata. Probatur. Præterea ex S. magistro tradiente, forma elementaris nata est cum materia constituere suppositum per se subsistens in genere substantiæ: ergo si esset multiplex forma elementalis in mixto quælibet constitueret suppositum et sic in mixto essent plura supposita, quia ibi erit suppositum aquæ et suppositum ignis quorum quod [illegible] natum est per se subsistere, quod est inconveniens, cum etiam [illegible] quod subsistens posit habere duas formas, quarum una non est nata perfici ab alia.
in 2 D. 15 nº 3

Item ibidem textu item mixtum, inquit: unde sicut impossibile est quando ex aqua fit ignis materia perficit simul forma aquæ et forma ignis, ita a proposito. Item in 4 [illegible] secundum posibilitatem transmutationis panis in corpore Christi quia materia ut est quid ex omnino et indistincta [illegible] et in corpore Christi ait sed contra [illegible] quam accipit materia [illegible] quia omnino indistincta, inquit sic aut intelligit indistincta in numero, et intelligit indistincta in ratione; si [illegible] intellectus est omnino impossibilis, quia contra [illegible], et contra rationem naturalem et contra illud quod intendit declarare, ergo secundus D. S. est intellectus omnino impossibilis quod materia sit indistincta in numero [illegible] incompossibilitate quod eadem numero materia informat pluribus formis non subordinatis, alias esset eadem numero materia in pluribus [illegible] possimusque ibidem adducit D. plura inconvenientia quæ ex hoc sequerentur, inquit: posset etiam materia simul esse eadem substantia et accidens et sic naturaliter formæ substantiales repugnarent in eodem perficiendo materiam.
D. 11. 2ª 3. nº 18
nº 19.

Probatio. S. M. probat, quod eadem materia creata non potest a summo simul a tribus divinis personis quia inest dependentia essentialis unius dependens non dependet pluribus, nisi est ad unum quod totaliter terminat quod dependentia: quia impossibile est idem causatum habere plures causas totales in eodem genere causandi, a quibus dependeat. Sed hoc idem sequeretur si materia haberet plures formas: ergo. Probatur minor materia dependet essentialiter a forma quoad informari et actuari; sed quælibet forma est causa totalis informativa et actuativa materiæ: ergo si haberet plures formas, in actu informationis dependeret a pluribus causis totalibus in eodem genere.
in 3 D. 1. 2ª 2 nº 3

Respondet Mastrius negando paritatem, quia natura dependet a supposito incommunicabilis, at materia non dependet a forma, quia forma non dat esse materiæ, sed composito. Sed contra sicut forma non dat esse materiæ, sed composito, ita subsistentia non dat esse naturæ, sed supposito ex [illegible] substante, natura dependent a supposito in ratione communicabilis et materia dependet a forma quoad actuari et informari. Item subsistentia supponit naturam, et illi advenit: quia idem, quia non dicimus quod materia in sua entitate dependeat essentialiter a forma, sed etiam actu informationis cum [illegible] causa formali.

2ª Respondet Villa Castin aliam assignando rationem disparitatis quia qualibet subsistentia est actus adæquatus et totalis in linea incommunicabilis, reddens naturam incommunicabilem respectu cujuscumque alterius suppositi [illegible]

superveniens eundem omnino praestaret effectum, at subsistentia non est actus adaequatus naturae habentis infinitabilem influxivum ad diversis terminis et suppositum [illegible] subsistentia superveniens non praestaret eundem effectum infinitatis, sed distinctum specie terminare, et consequenter unicus effectus infinitatis non dependere quasi causa totali et adaequata, quia tunc essent tot infinitates, quot subsistentiae.

Itaque subsistentia quae terminat naturam [illegible] terminare suppositum est actus adaequatus et totalis respectu naturae potentialitatis. Probatur antecedens: illa subsistentia perficit adaequate totam naturam itaque nihil est in natura quod non perficiat ab ea: ergo est actus illius totalis et adaequatus terminativus; quia actus naturae est adaequata subsistentia sic ut terminat; sed natura itaque adaequata subsistentia quod nec divinitus possit eadem subsistentia plures infinitare; ergo subsistentia talis adaequat naturam quod unica natura non possit infinitare simul pluribus subsistentiis terminata. Subsistentia habet [illegible] ad innumerabilia [illegible] ad infinitandum quamlibet naturam, et tamen quaelibet ex his adaequat illius perfectibilitatem ex quavis natura habeat capacitatem ad recipiendum quamlibet et subsistentia quaelibet tamen adaequat capacitatem [illegible].

Dicitur ideo subsistentia non est actus adaequatus naturae quia ista est infinitabilis influxivus ad diversis terminis; sed hoc non tollit quod per unam subsistentiam totalem et adaequatam actuat: ergo. Probatur minor: natura est etiam communicabilis influxive et diversis terminis quia ut docet S. Thomas natura quaecumque quantum est in se et de ratione naturae est communicabilis pluribus suppositis quod de eo et intelligitur etiam pluribus divinis [illegible] eadem natura creata est communicabilis personalitati creatae et divinae, [illegible] hoc non obstante, per quamlibet personalitatem terminatur totaliter et adaequate communicabilitas naturae: ergo quamvis natura sit influxivus terminis infinitabilis hoc non tollit quod per quamlibet subsistentiam [illegible] infinitabilitas totaliter et adaequate terminetur.

Dicitur natura humana Christi terminat personalitate vere individualiter a personalitate propria: ergo quia rationem personalitatis individualiter communicabilis per unam quaelibet personalitatis divina suppleat munus personalitatis creatae naturae creata habet a personalitate divina quod habere a personalitate creata, et redderet naturam actu incommunicabilem alteri et subsistentem in se et per se, et personalitas divina reddit aliam subsistentem in aliud per aliud: ergo natura est personalis a personalitate divina individualiter a personalitate creata. Sed hoc non obstante, ut S. Thomas docet in 3 [illegible], personalitas creata totaliter terminaret ipsam, et illa stante non posse simul esse in aliqua persona creata vel increata: ergo quamvis natura sit infinitabilis influxivus terminis [illegible] totaliter [illegible] et ista stante, non obstat simul stare alia.

Probatur 3: quidquid implicat contradictionem non potest fieri a Deo; sed quod eadem natura individualiter pluribus subsistentiis subordinata contradictionem implicat: ergo. Probatur minor: supposita enim illa unica natura, esset pluribus subsistentiis esset una et non esset una, quia esset plura; sed contradictionem implicat: ergo. Probatur sequela major ex auctoritate Aristotelis [illegible] dicente quod inter omnia impossibilia quia contradictionem et [illegible] natura, quod natura sit in pluribus individuata [illegible]: ergo. Si in casu natura esset individuata vere esse, non esset plura, sed una, et ut ostendit S. Thomas esse Aristotelis quod eadem natura sit in pluribus suppositis [illegible] itaque.

Aristoteles in interius loquens [illegible] c. 2 de primo principio dicit quod sicut principia sunt alia sic eorum per se principia, et hoc [illegible] genere et specie [illegible] et ad propositum expressit dicit: horum quae sunt in eadem specie, diversa (suple sunt) principia [illegible], sed quia singularium alia est tua materia et movens, et species et mea [illegible] eadem: ergo ex intentione Aristotelis materia mea et tua ut est principium [illegible] et [illegible] est alia non ex [illegible] [illegible] et [illegible] plurium suppositorum deberet esse pluralitas in [illegible] casu contrarium suppositum.

Probatur 2 pars. Tunc, quia unitas et pluralitas, individuatis simul esse [illegible] et contradictione plura supposita et habeant eadem numero natura, tunc quia duo supposita requirunt unum numero suppositum distinctum, aliud [illegible] duas causas totales in eadem genere. Tunc, quia ex Aristotele [illegible] et [illegible] S. Thomas principia [illegible] diversa sunt a diversis principiis [illegible] genere [illegible] specie [illegible] [illegible] in talis casu haberent plura supposita [illegible] eadem genere et specie, [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] unde esset unum [illegible] et unum, et non esset unum [illegible] et probata ex Aristotele [illegible] [illegible] natura [illegible] [illegible] [illegible] ut dicimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pluralitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum et non esse unum quod est propositum.

Probatur 4.

Prob.[illegible] implicat [illegible] alteri supposito; sed humanitas [illegible] fieri unt duo supposita et humanitas [illegible]
[illegible] Responditur [illegible]
[illegible] in [illegible] ex partes [illegible] unius [illegible] alteri [illegible] Sed [illegible] humanitas [illegible]
[illegible] alteri supposito [illegible] supposito [illegible]
[illegible] quod humanitas [illegible] sit [illegible] partes [illegible]
[illegible] per [illegible] immediate incommunicabile [illegible]
[illegible] quod dicit [illegible]
[illegible] humanitas incommunicabilis alteri per [illegible] suppositi [illegible]
[illegible] supposito immediate [illegible]
[illegible] alteri supposito mediate [illegible] Responditur [illegible]

[illegible] effectus incommunicabilitatis [illegible] partes [illegible] sunt incommunicabiles, [illegible] sunt [illegible] humanitas [illegible] in [illegible] humanitas unius suppositi [illegible] sit alteri [illegible] effectus incommunicabilitatis [illegible] incommunicabilis alteri [illegible] supposito. Item [illegible] humanitas, et mediate [illegible] immediate incommunicabilis alteri [illegible] supposito [illegible] incommunicabilis alteri [illegible] supposito.

Probatur [illegible]

[illegible] humanitas [illegible] Corpus Christi [illegible] Corpus [illegible] Corpus [illegible] Corpus Christi [illegible] simul [illegible] in Caelo [illegible]

Respondetur

[illegible] humanitas [illegible] Corpore [illegible] humanitas [illegible]

Sed [illegible]

[illegible] Corpus [illegible] Corpus [illegible] Corpus [illegible]

Conf. Verte 16.
[illegible] ad Corinthios. 13. Versic. 13.
43. 44. [illegible]
13.

Unde causa arguit urget quia ubique ad unionem unde non corporis requiritur: et in ipsis vero est materia ... expansivus ...
unde intra mentis materia intra corpore, et tunc nec corpore [illegible] ... in alio ...
est expansivum ... et ... alteri ... et ...
... in eo et non ... expansivus ... exterioris et ... corpore ...
... et ... in ... in alio ...
habet ... quem.

Arguit 2. ... contradictio ... omnia ... et
expansio; ... formas partes ... ad ... ipsa materia ... corpore ...
... ibi ... ubi non sit ... corpore ... ibi
... accidentia ... et sic ... supponi ...
... non potest ... affirmavit, quia ...
... ex parte ... formaliter ... ad aliquid ...
... corporis. Ad ... forma ... in ... manet ...
... quamvis ... ex ... forma ...
... ad ... ipsa ... potest
... forma ... non est ... de ... formae ...

Arguit 3. ex ... :
quacumque forma ... agit ... externis ... et
... ipsa ... in ... sit in ...
... potest ...
... distinguendo ... corpore ... ad
... ipso ... simul habere ... ad plures ... ad habere
plures ... formas ... Ad ... possunt ... partes
... lapidem ... portare ... aequaliter ... et
possunt ... portare ... lapidem ... possunt ... simul ... et ...
... quia ... ad ... potest ... includit ...

Arguit 4. et ... dicente: ... plures ...
ad ... forma ... species ... aliquis ... actus ...
... perfectibili ... non terminat ... potentia ... subiectivam
... non est contradictio ... aliqua alia forma simul ... quod ...
ibi ... accidentia ... ut ... quare ... includit ...
subiectum ... accidentibus. Patet quia ... accidentia possunt
esse simul ... subiecto ... cum unitate ...
... potest ... plura ... potentia ... in ...
quare ... intrinseca ... substantiales ... et adaequate
... includit ... Ad ... materia ... ad ...
... quia ... affirmatio ... affirmatio ...
... negatio; ... quia ... accidentalis ... quia
... intrinsece ... substantiales ... et adaequate
... includit ... Ad ... quia ... partes ...
ibidem ... quia plures ... simul ... organo ... phantasiae ...
simul ... accidentibus ... substantialibus: ... plures ...
... species ... et ... sunt ...
... in eodem subiecto ... plures formae substantiales ...
... et de facto ... simul in eodem subiecto ... contradictionem
... accidentalibus, et ...
... .

Arguit 4. ex ... in 4 dicente: ... forma
... materiam ... aliqua ... et ... simul ... corpore ...
... possibile, quia non includit ...
... Deo possibile ... aliqua ... et manet
simul quia non includit contradictionem. ... forma ...
partis ... ibi ... et
... manet et ... :
... habere ... corpore ...
possibile ... sine forma ... et ...
... quare ... forma ... et ...
alia forma ... quia ... corpore ...
... forma ... simul ... corporea ...
... corporalitatis ... quia ... corporis ...
corporalitas simul ... forma ... ex ...
... partis, ... alia ... forma ...
... simul ... corporis ...

Cedat Deo [illegible], quia non includit contradictionem [illegible] prosequi: si [illegible] corpore [illegible] etiam quantum potest esse simul [illegible] compenetratio [illegible], quando quantum [illegible] similitudinem quam substantia substantiae [illegible], [illegible] substantiae [illegible]. Dicitur [illegible] Thomas 3 p. [illegible] De Vacco [illegible] quod si duo corpora possunt esse simul et [illegible] sequitur quod non est corpus [illegible] substantia [illegible] materia, et non [illegible] simul cum corpore Christo. [illegible] impediunt [illegible]

Respondetur quod duae substantiae non subordinatae simul sint in eadem materia [illegible] repugnat ex parte [illegible] nec ex parte formarum [illegible] non repugnat, et [illegible] potest fieri [illegible] Deo. [illegible]

[illegible]

[illegible] contraria [illegible] non [illegible] quod ad idem subjectum [illegible]

[illegible]

[illegible] tale effectum, ut patet in [illegible]

[illegible]

quia [illegible] in [illegible] eodem subjecto quod [illegible]

Quaestio 3a an in viventibus corporeis praeter animam debeat admitti forma corporeitatis

[illegible] forma [illegible] corporeitatis [illegible] corporeis [illegible] corpus [illegible]

in 4 Dist. 10 q. 6 [illegible]

Averroes [illegible]

Aristoteles [illegible]

Rejecta opinione Scoti [illegible], et aliorum antiquorum qui dixerunt formas substantiales [illegible] esse [illegible] quod [illegible] alia per quam est [illegible], alia qua est vivens, alia qua est corpus, alia qua est substantia et sic de ceteris [illegible] praedicatis [illegible] formas substantiales [illegible] [illegible] gradus [illegible], et cum planta habeat unicam formam, [illegible] vegetativam [illegible] vegetativam et sensitivam; et homo triplicem, nempe vegetativam [illegible]. [illegible] antiquitatis [illegible] formam corporeitatis, docens [illegible] formam [illegible] pluribus [illegible] corporeitatis [illegible] sequuntur [illegible] medici [illegible].

Dico: non [illegible] corporis dari formam substantialem corporeitatis ab anima distinctam [illegible]. Probatur [illegible], quia [illegible] corporis [illegible] organicae [illegible] corpus [illegible] supponit [illegible] subjectum [illegible] corporis organici, et corpus [illegible] potentiae [illegible] subjectum [illegible] supponit corpus organicum [illegible] corpus organicum [illegible] accidentibus: ergo aliqua forma substantialis ab anima distincta [illegible] partes, [illegible] viventium et non viventium [illegible] corpus organicum [illegible] viventia diversae speciei habent corpora organica [illegible] constituere corporeitatem [illegible] quia corpus organicum [illegible] viventis; sed accidentia non [illegible] accidentibus: ergo [illegible] formam corporeitatis.

Respondent aliqui [illegible] corporum [illegible] accidentibus [illegible] organicae [illegible] accidentale [illegible] qualitates [illegible] corpus organicum habet [illegible] ossa, medulla et alia, quae [illegible] differentiis [illegible] accidentibus [illegible] accidentales [illegible] partes, [illegible] argentum et plurimae differentiae specificae [illegible] proprietates et dispositiones permanentes; sed [illegible] corporis organici habent diversas proprietates et dispositiones permanentes: ergo [illegible] membra [illegible] calidum et cor [illegible] frigidum, ut cerebrum, alia [illegible] medulla, alia [illegible] ossa: ergo.

Respondent alii [illegible] quod anima est actus constitutivus corporis organici non [illegible] actus [illegible] materiae [illegible] habet [illegible] corpus [illegible] partes corporis [illegible] quod anima est actus corporis corporis physici organici [illegible] habentis [illegible] tempore [illegible] constitutivo [illegible] corporeitatis [illegible] corpus [illegible] corporeitatem [illegible] ergo.

[illegible] et firmat [illegible] accidentia diversa [illegible] substantiales [illegible] formas substantiales [illegible] [illegible]

[illegible]

... alia forma substantialis ab anima distincta. Confirmatur: Cum radix [illegible]
[illegible] eodem modo patiatur accidentia [illegible] et praestare eundem effectum juxta
[illegible] externa [illegible] corporis [illegible]
[illegible] et stigmata [illegible] quod non potest [illegible]
[illegible] accidentia diversa partium, et corporis.

Probatur.
Nulla forma praestat quod non habet; sed anima rationalis non est corporea, sed spiritualis; ergo nequit praestare [illegible] et corporeum: ergo. Respondent quod quamvis anima sit spiritualis formaliter et [illegible]; est tamen corporea virtualiter et [illegible], quod sufficit ad constituendum corpus. Sed contra: nam talis forma constituit formaliter corpus in [illegible] quam ipsa non habet formaliter et [illegible]. Sed anima rationalis non est corporea formaliter, et [illegible]: ergo nequit constituere formaliter corpus in ratione corporis. Praeterea nulla forma continet virtualiter effectus sibi repugnantes, [illegible] forma [illegible], et forma ignis nequit continere formam aquae [illegible]; sed spiritualitas et corporeitas repugnant [illegible] ignis et aqua [illegible] ergo [illegible] nequit continere virtualiter effectum corporeum. Praeterea [illegible] in [illegible] non dicitur [illegible] effectus [illegible] corporis [illegible]: ergo si forma non sit formaliter corporea, [illegible] formaliter corporeum. Praeterea quamvis forma sol [illegible] constituit solum formaliter calidum, sed solum virtualiter: ergo quamvis anima esset virtualiter corporea non constitueret formaliter corporeum.

Probatur [illegible] citato: mortuo homine, manet idem numero corpus organicum quod vivens habebat; sed non manet [illegible] et dolor [illegible] accidentibus, alias existerent [illegible] forma substantialis; nec manet anima quia [illegible] separata: ergo manet forma corporeitatis. = Respondent [illegible] quod mortuo homine et [illegible] non remanet idem corpus sed aliud simile quod dicitur cadaver, et substituitur [illegible] substantialis [illegible] cadaveris, quae non praecessit in vivente, sed sequitur ad separationem. = Sed contra: in corpore mortuo remanent eadem accidentia quae erant in vivente: ergo idem corpus, imo idem subjectum, quia accidentia non possunt naturaliter migrare de subjecto in subjectum; sed [illegible] accidentia [illegible] non [illegible] remanet idem corpus. Probatur [illegible] in corpore [illegible] vulnera et cicatrices, in [illegible] eadem [illegible] quae erant [illegible]; in arbore [illegible] eadem litterae prius impressae: ergo. Respondent [illegible] quod non sunt eadem accidentia, sed similia de novo [illegible] quia [illegible] arbore [illegible] eadem litterae, [illegible] si in arbore [illegible] non remanet eadem litterae, [illegible] erant in arbore viva, nec manet idem [illegible] sed aliud simile [illegible] litterarum [illegible]

[illegible] si vulnera [illegible] sunt eadem sed similia, [illegible] fuit idem numero corpus [illegible] et [illegible] Christus [illegible] et signis [illegible] quia fuit [illegible] et [illegible] sunt [illegible] et similia, adeo evidentia [illegible] cadaveris [illegible] et [illegible] Christi [illegible] et [illegible] quod [illegible] corpus [illegible] cadaver [illegible] et [illegible] in elementa [illegible] cadaver [illegible] et [illegible] ergo [illegible] dicendum [illegible] quod [illegible] cadaver [illegible] ergo. Ibidem no 38.

Confirmatur ex [illegible]: quia [illegible] per [illegible] secundum [illegible] imperfectior [illegible] corrumpitur [illegible] idem cadaver. Sed illa diversa [illegible] requisitis. [illegible] et [illegible] quia [illegible] et [illegible] idem [illegible] fuit corpus Christi [illegible] n. 3.
[illegible] ergo. Patet [illegible] idem corpus quod [illegible] et sepultum, quod [illegible] et in caelum ascendit. [illegible] Divus [illegible] sermone [illegible] non divina fide sed certissima [illegible] in [illegible] quae [illegible] et in sepulchro. [illegible] Divo Augustino [illegible] quae incipit [illegible]

[illegible] Dei [illegible] inquit [illegible]
vendit in cruce et Jacuit in sepulcro, et resurrexit.

Item Gregorius

super illud Joannis [illegible] inquit [illegible]
[illegible] proposuit resurgendo [illegible] devovit. Item [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Fluxit sanguis et aqua
[illegible] sunt duo principalia Sacramenta,
Baptismus et Eucharistia: ergo Eucharistia [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible]
[illegible] Corporis Christi [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] corpore [illegible] corpus
[illegible] sanguis [illegible] corpus Christi: [illegible]
corpore [illegible] quia Joannes dicit [illegible]
[illegible]
[illegible] sanguis et aqua; ergo [illegible] corpus [illegible]
fuit idem [illegible] corpore Christi [illegible].

[illegible]

[illegible] et [illegible] inquit [illegible]
[illegible]
[illegible] Eucharistia [illegible]
[illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] Corporis et identitatem [illegible]
[illegible] Corporis [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] idem corpus.

[illegible] quia [illegible] Corpus Christi Domini [illegible]
fuit idem, ac corpus vivum fuisset [illegible]
[illegible]
[illegible] Petrus [illegible]
[illegible] Judaeos, [illegible] Respondet
[illegible] fuit idem corpus quod [illegible] et depositum, quia [illegible]
[illegible] identitate
[illegible] identitatem [illegible]
[illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] identitatem Corporis
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] corpus [illegible] si Corpus Christi Domini [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Domini idem Corpus.

Probatur et [illegible]
[illegible] Corporis [illegible] videtur quod non posit [illegible]
[illegible] Eucharistiae [illegible] Eucharistiae [illegible]
[illegible] Corpus Christi [illegible]
[illegible] Corpus Christi Domini [illegible]
[illegible] Corpus [illegible]
[illegible] ex Concilio Tridentino dicente Corpus quidem [illegible]
[illegible] et sanguinem sub utraque specie [illegible]
[illegible] Corpus sub specie vini et sanguinem [illegible]
[illegible] Corporis [illegible]
[illegible] Christi [illegible]
[illegible]
[illegible] Corporis [illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible]
[illegible] Christus [illegible]
[illegible] Corporis [illegible]
[illegible] Corpus [illegible]
[illegible] in Eucharistia [illegible]
Christi [illegible] et Corpore [illegible]

Sabino 13.

[illegible] corporeus est sic: [illegible] corpore [illegible] in corpore [illegible]

[illegible] Sed contra: [illegible] Corpus [illegible]
[illegible] pro Corpore Christi [illegible] Sed Corpus constitutum [illegible] Cadaver [illegible] Corpus [illegible] Contra 2: [illegible] corpus [illegible] corpus [illegible] Sed [illegible] corpus constitutum [illegible] Sed [illegible] corpus quod erat in [illegible] Sed [illegible]

Respondent aliqui ad [illegible] Corpus Christi solam [illegible] quantitate et aliis accidentibus [illegible] Corpus Christi [illegible] quantitate et accidentibus [illegible] quantitate [illegible] substantiae [illegible] accidentia [illegible] Corpus Christi [illegible] Sed dicendo [illegible]

Probatur [illegible] quia gravitas [illegible] et in corpore gravi [illegible] et in corpore levi [illegible] corporea [illegible] eodem modo [illegible]

[illegible] Sed Corpus [illegible] Corpus [illegible] Corpus [illegible] Corpus [illegible]

[illegible] Corporis [illegible]

[illegible] Corporis [illegible] Corpori [illegible]

Ad ultimum [illegible] formalis [illegible] sensitiva [illegible] quia sit perfectior [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] aliud per equivalentiam [illegible] corporalis [illegible] ideo [illegible] corpus [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] esse corporeas [illegible] repugnat [illegible] esse corporeas [illegible] corporeus.

et sensitivus [illegible] formalis [illegible] corporeus [illegible] corporea [illegible] potest esse [illegible] distinguendo [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] corporea [illegible] spirituales [illegible] corporeo et in corpore [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] corporea [illegible] intellectiva [illegible] spirituales [illegible] potest [illegible] corporeo [illegible]

Explicatur [illegible] corpore [illegible] formalis [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] formalis [illegible] corpus [illegible] corporis [illegible] vegetativa et sensitiva [illegible] formalis [illegible] sensitivae [illegible] perfectione [illegible] sensitiva [illegible] vegetativa [illegible] sensitiva potest esse [illegible]

[illegible] — in 2[illegible] 2[illegible] 9[illegible] 4. [illegible]

Respondetur [illegible] potest [illegible] [illegible] corpus [illegible] formalis [illegible] corpus [illegible] specificus [illegible] corpore [illegible] organicum [illegible] corporis organici [illegible] definitio.

[illegible] corporeitatis [illegible] distinguuntur [illegible] formalis [illegible] corporeitatis [illegible] formalis [illegible] corpore [illegible]

Respondetur [illegible] corporeitatis [illegible] corporis [illegible] corporis [illegible] corpus [illegible] corpus [illegible] corpus [illegible] corporis [illegible] corporeitatis [illegible] mixtis.

Sed replicabit aliquis: qualitates reales et de̅ verti̅ [illegible] nequeunt provenire effectivè realiter distinctis ab eadem forma, atque adeo vomitivae [illegible] provenit etiam in corporis. Resp. distinguendo: nequeunt provenire proximè et immediatè ab eadem forma, concedo; remotè et mediatè, nego. Quia gradus et formalitates proveniunt immediatè ab eadem forma totali, [illegible] et mediatè [illegible] possunt provenire ad eandem formam [illegible] [illegible].

Arguitur 5. quod quidquid advenit enti in actu est accidens; sed forma corporeitatis advenit enti in actu, quia [illegible] in forma [illegible], ergo est accidens, quod est absurdum, et non supponit forma corporeitatis [illegible] forma substantialis et dare esse simpliciter, [illegible] accidentalis est dare esse [illegible] quid; sed ideo forma accidentalis [illegible] quid, quia supponit formam substantialem [illegible] substantialem [illegible] accidentalis [illegible] unicum esse, [illegible] unica, quia forma est quae dat esse [illegible] unicum esse, quia est unicum ens; [illegible] unica forma. Respondeo distinguendo: quidquid advenit enti in actu completo in linea substantiali est accidens, concedo; enti in actu substantiali incompleto, nego. Corpus pro altera parte est ens substantiale incompletum, [illegible] petit complementum per aliquid ulterius ordinatum.

Item, quia corpus non potest existere ordine [illegible] [illegible] requirit realiter existere forma [illegible] substantiali incompletum et ulterius perfectibile [illegible], ergo corpus pro altera parte est ens substantiale incompletum et ulterius perfectibile [illegible], requirit realiter existere sine illa. Respondendo [illegible] nego [illegible] [illegible] requirit realiter existere sine forma. Sed [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inclusionis actu [illegible] [illegible] et nego [illegible] et [illegible] quia corpus includit formam corporeitatis quae sufficit [illegible] realiter [illegible] [illegible] realiter [illegible] [illegible].

Resp. [illegible] [illegible] distinguendo: forma substantialis est dare esse simpliciter [illegible] esse substantiale [illegible]; esse simpliciter, [illegible] esse [illegible], nego. Substantia [illegible] simpliciter [illegible] et [illegible] [illegible] quid; unde quando dicitur quod forma substantialis dat esse simpliciter et forma accidentalis esse [illegible] quid, [illegible] [illegible] esse substantiale [illegible] accidentali. [illegible] [illegible] [illegible] forma accidentalis supponat [illegible] substantialem [illegible] [illegible] esse [illegible] accidentale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] incompletum et subordinatum erit forma incompleta et subordinata [illegible] [illegible] completum et non subordinatum [illegible] forma erit completa et non subordinata, unde [illegible] [illegible] habet unicum esse completum unicum [illegible] habet formam completam [illegible].

Arguitur 6. [illegible] corporeitatis quando vivens corrumpitur non generatur aliqua forma substantialis nova quando generatur [illegible] alia, sed hoc est [illegible] [illegible] quia corruptio unius est generatio alterius. Resp. distinguendo: [illegible] non generatur aliqua forma substantialis immediatè, concedo; [illegible] [illegible] dispositio [illegible] [illegible] vivens moritur sunt etiam destructivae [illegible] formae corporeitatis, et [illegible] intervallo [illegible] [illegible] corruptione viventis et corporis generatione [illegible] [illegible]. Unde licet viventis [illegible] immediatè corruptione non sequatur alterius generatio, sequitur tamen mediatè, et hoc sufficit ad intentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad probandam generationem [illegible] [illegible] [illegible] generatione [illegible] [illegible] [illegible] corruptione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Arguitur 7. quando ex uno generatur aliud [illegible] manent in [illegible] eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqua forma, et postea [illegible] et [illegible] in igne [illegible] [illegible] eadem forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in igne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identitatem [illegible] [illegible] [illegible] in cadavere non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantialis. Resp. ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec in igne eadem forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidenti. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ex his colliges [illegible] esse [illegible] partibus [illegible] quae [illegible] per [illegible] partes quae [illegible] et [illegible]

in 3 D 4 no 1 [illegible] ita S. M. [illegible] sequitur quod in corpore vivente [illegible] duplex [illegible] alia [illegible] quae [illegible] corporis [illegible] alia [illegible] quae consistit in [illegible] partium [illegible] calidi[t]atis [illegible] frigiditatis [illegible] qualitatum [illegible] proportione [illegible] aliqua [illegible] et [illegible] in proportione [illegible] in [illegible] principio [illegible]

Quaestio 4 an unica forma possit simul informare plures materias.

Materia alia est adequata, [alia] inadequata, et corpus humanum [illegible] est materia adequata [illegible] et singulae partes quae sunt materiae inadequatae; supponimus eandem formam plures materias inadequatas [illegible] informare [illegible] divisas [illegible] ut quando [illegible] Dionisius [illegible] caput [illegible] portans [illegible] supponimus etiam quod eadem forma non potest naturaliter plures materias adequatas simul informare [illegible] supernaturaliter possit [illegible] divisi sunt [illegible] affirmant; [illegible] vero [illegible] et [illegible]

5. Dico: eadem forma substantialis [illegible] divinitus potest plures materias adequatas simul informare [illegible] Probatur [illegible] ita impossibile [illegible] videtur [illegible] accidens esse [illegible] subjectis sicut [illegible] substantialem esse in duabus materiis. [illegible] posse [illegible] plures adequatas simul informare posset etiam informare infinitas [illegible] informare tres [illegible] [illegible] Probatur [illegible] infinite [illegible] informare infinitas materias [illegible] infinite [illegible] Probatur [illegible] numerus [illegible] perfectionis [illegible] infinita [illegible] infinita [illegible] et virtualis. Exemplum [illegible] pondera simul [illegible] virtutem posse simul portare infinita [illegible] actuare unam materiam [illegible] perfectio [illegible] actuare plures [illegible] perfectionem et [illegible] posse informare infinitas [illegible] perfectionem infinitam

in lib 1 q 2 no 1

in 1 D 3 q 10 no [illegible]

Respondet [illegible] auctoritas [illegible] in [illegible] ut [illegible] infinitum [illegible] et [illegible] Solvit [illegible] intentum [illegible] unde [illegible] multum [illegible] opinionem [illegible] responsionem [illegible] Sed contra [illegible] auctoritas [illegible] opinionem [illegible] Solvit [illegible] quando [illegible] et vera [illegible] et multum [illegible] Sed [illegible] quod quando accidens [illegible] plures subjectis [illegible] infinitas [illegible]

[illegible] responsionem [illegible] responsio [illegible] infinita [illegible] Inde [illegible] creata [illegible] infinita [illegible] infinita [illegible] Inde [illegible] plures [illegible] simul; posset [illegible] infinita et [illegible] substantialem [illegible] Sed contra [illegible] infinita quando accidens [illegible] plures subjectis [illegible] possibile supernaturaliter [illegible] accidens potest esse in duobus subjectis [illegible] possibile supernaturaliter.

Probatur [illegible] corpus [illegible] et corpus [illegible] quod [illegible]

quia ad informandum requiritur simul unio cum materia quam requirit ultra
exit dispositiones receptivas et totale quae hac auctoritas que non aufert
as contra magis forte negandum et [illegible] alia ratio est [illegible]
Probatur de facto causa spontanea
trahit [illegible] et non [illegible]; sed non applicat [illegible]
fuerit supernaturaliter. [illegible] quia [illegible]
[illegible] tunc [illegible]
non deinde [illegible] quia deitas [illegible]
animam [illegible] informare corpus Petri et corpus Pauli [illegible]
[illegible] substantiale [illegible]
[illegible] quia [illegible] informat et [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] corpus [illegible] plures [illegible]
[illegible] Petri [illegible] Pauli [illegible]
[illegible] informare corpora [illegible]
[illegible] plures partes [illegible] corporis [illegible]
[illegible] informare

Arguitur [illegible] anima [illegible]
[illegible] potest informare plures partes corporis [illegible] informare [illegible]
[illegible] simul [illegible] corpora simul intelligere [illegible] supernaturaliter [illegible]
[illegible] plures [illegible] adaequatas [illegible] Solutio [illegible]
[illegible] principale fundamentum [illegible]
[illegible] Respondetur [illegible] et negando [illegible] et
[illegible] duo aut tres partes corporis [illegible]
[illegible] simul duo aut tria [illegible] adaequent [illegible]
[illegible] simul plures partes
informare et [illegible] simul intelligere [illegible] adaequate [illegible]
[illegible] et [illegible] adaequatas
[illegible] adaequare [illegible]
[illegible] adaequata informare [illegible] posset [illegible]
[illegible] et [illegible]

Arguitur 2. [illegible] rationalis [illegible] posset
[illegible] supernaturaliter personare simul plures [illegible] probabiliter [illegible]
[illegible] supernaturaliter plures [illegible] adaequatas informare [illegible]
negando [illegible] et paritatem [illegible] quia [illegible] formalem
[illegible] informando [illegible] plures [illegible] adaequatas [illegible]
[illegible] dependere [illegible]
[illegible] totalitas et [illegible] subsistentia [illegible]
[illegible] formaliter [illegible]
[illegible] dependentia [illegible] subsistentia [illegible]
[illegible] terminata [illegible] subsistentia
[illegible] dependere [illegible] totalis [illegible]
[illegible] totalis [illegible] plures [illegible] [illegible]

Arguitur 3. [illegible]
[illegible] corpus in principio [illegible] adaequata [illegible] posset
ita [illegible] informaret [illegible] partes [illegible] quantitate [illegible]
[illegible] plurium corporum maxime [illegible]
[illegible] supernaturaliter posset [illegible] informare [illegible] negando
[illegible] adaequata [illegible] corpus humanum [illegible]
magnitudine [illegible] pervenire potest [illegible]
[illegible] non attingit [illegible] principio [illegible]
corpus [illegible] in principio [illegible] posset [illegible] adaequari [illegible]
ut [illegible] adaequare
[illegible] totaliter adaequet et [illegible] informari [illegible]
[illegible] posset [illegible]

Arguitur 4. [illegible] corpus posset
[illegible] supernaturaliter [illegible] informare plures [illegible]
adaequatas. Respondetur [illegible] et negando [illegible] paritatem quia
corporis [illegible] plures [illegible] perfectio
[illegible] perfectio [illegible]
[illegible] dependere [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] propria [illegible] formalis [illegible] et [illegible]
[illegible] corpus [illegible]

[illegible]

Distinctio 5a de principiis Corporis naturalis in facto esse, et eorum

1a [illegible] et quid de unione, seu principiis intrinsecis in facto esse?

Questio 1a an unica forma possit simul informare plures materias

[illegible]

in 1. 1498 [illegible]

[illegible]

Q. 2a an materia et forma substantialis immediate uniantur, an mediate?

[illegible]

in 2. 1931 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Questio 3a quid sit unio substantialis? III

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et Patris [illegible] Deo et Patri [illegible]

[illegible] spiritualis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Distinctio Unica de toto Substantiali.

Quaestio Unica, an totum per se physicum essentiali distinguatur realiter a suis partibus simul sumptis, et unitis?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

debere confirmari in ma[teri]a [illegible] quaeratur. [illegible] causa [illegible] quia
filius Divinus non habet aliquam [illegible] entitas [illegible] realiter distincta
[illegible]

[illegible] Respondent aliqui [illegible]

[illegible]

[illegible] Respondent alii, quod in causis extrinsecis [illegible]

[illegible]

[illegible] Probatur [illegible]

[illegible]

Probatur [illegible]

[illegible]

Sufficiens [illegible] concreta

[illegible]

[illegible] quia [illegible] perfectio [illegible] habet aliquam partem entitatis [illegible] pro [illegible] sed [illegible] unitas [illegible] perfectis [illegible] entibus: ergo.

Probatur alia

[illegible] spiritu [illegible] et [illegible] realiter [illegible] et essentialiter [illegible] unitis [illegible] partibus unitae. [illegible] implicant aliquid [illegible] essentia [illegible] partium unitarum, quod [illegible] de essentia [illegible] [illegible] spiritus [illegible] et [illegible] essentiales partium [illegible] unitis [illegible] [illegible] partes [illegible] unitae [illegible] [illegible] ergo. [illegible] sunt eadem [illegible] sunt eadem in [illegible] sunt [illegible] realiter [illegible] realiter [illegible] realiter distinctae [illegible] realiter [illegible] realiter distincta [illegible] ergo.

Probatur

[illegible] [illegible] implicat [illegible] in spiritu [illegible] [illegible] realiter distinctas [illegible] manent in spiritu [illegible] [illegible] in [illegible] spiritus [illegible] [illegible] spiritus nequit [illegible] [illegible] entitate [illegible] quando spiritus [illegible] spiritus [illegible] entitatis [illegible] ergo [illegible] propria entitate ergo.

Arguitur [illegible]

[illegible] totum [illegible] et [illegible] partes [illegible] unitae [illegible] et [illegible] [illegible] corpore [illegible] corpus [illegible] [illegible] substantiae [illegible] [illegible] separatur [illegible]

Ad [illegible] respondetur: [illegible] nota [illegible]

[illegible] entitates [illegible] quod partes sunt [illegible] identitate essentiali [illegible] sunt [illegible] essentiae [illegible] identitate simplicitatis [illegible] intelligendo [illegible] [illegible] [illegible] probat quod unitas [illegible] et [illegible] substantiae [illegible] identitatem [illegible] [illegible] corpus et [illegible] [illegible] essentiae [illegible] respondetur [illegible] entitate [illegible] substantiae [illegible] [illegible] substantiae [illegible] identitate [illegible] sicut [illegible] et [illegible] sunt [illegible] corpus sunt [illegible] identitate [illegible] identitate simplicitatis.

Arguitur 2. [illegible] quidditative [illegible]

[illegible] necessario [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realiter [illegible] [illegible] absolutis [illegible] [illegible] realiter distinctis [illegible] absoluta [illegible] [illegible] relativa [illegible] absolutis [illegible] [illegible]

Contra: si totum requirit intelligi [illegible] quia sunt de essentia [illegible]: quando distinguuntur realiter ab eo, non habet essentiam [illegible] distinguitur realiter ab eo [illegible] essentia quia [illegible] distinguitur realiter [illegible]
sed partes unitae sunt de essentia spatii, quia spatium nihil includit [illegible] partes unitas: ergo. [illegible] negando [illegible] ad probationem [illegible]
[illegible] partes unitae sunt de essentia spatii [illegible]
[illegible] dicere quod sunt de essentia totius, sed non sunt illius essentia [illegible]
[illegible] partibus [illegible] in [illegible] tracta [illegible]
[illegible] adaequata [illegible]. Unde [illegible] spatium [illegible] partes unitas
nihil includit [illegible] partes includit [illegible] totalis [illegible]
[illegible] Contra: definitio explicat totam essentiam definiti [illegible]
[illegible] unita [illegible] definitio [illegible] ergo sunt tota essentia [illegible]
[illegible] quia partes unitae non sunt tota definitio spatii sed partes [illegible]
sicut sunt partes [illegible]. [illegible] definitio [illegible]
[illegible] ex [illegible] unitis, et sic partes [illegible]

Contra: quod [illegible] definitio [illegible] definitio [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] totalitate [illegible]
[illegible] essentiae definiti, ideo [illegible] ad partes [illegible]
[illegible] partibus [illegible] de essentia [illegible]
[illegible] partes unitae sunt de essentia spatii [illegible]
[illegible]
[illegible] essentia spatii [illegible]
[illegible]
[illegible] partes unitae.

[illegible] unita nihil addit [illegible]
[illegible] partes unitas [illegible] spatium [illegible]
[illegible] partium [illegible] unio [illegible]
[illegible] spatio [illegible]
[illegible] spatio [illegible]
[illegible] spatio [illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible] unio [illegible] inter partes [illegible]
[illegible] inter partes [illegible]
[illegible] spatio [illegible] spatii [illegible]

Sed [illegible] spatium [illegible] partes unitae [illegible] Contra [illegible]
[illegible] partes unitae [illegible]
[illegible] unio [illegible] partium [illegible]
[illegible]
[illegible] unitas [illegible] spatii [illegible]
[illegible]
[illegible] unitae [illegible] sunt partes [illegible]
[illegible] Contra: [illegible]
[illegible] partes unitae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] unitatem spatii [illegible]
[illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible]
[illegible] spatium [illegible] unitis [illegible]
[illegible] spatium [illegible] negando [illegible]
[illegible] partes [illegible] essentia [illegible]
[illegible]

[illegible] distincta ab alio [illegible]
[illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible]
[illegible] partes [illegible] essentia [illegible]
[illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] unitas.

[illegible]

-stra: qr. s. eadem partes unitæ, cum non sint posteriores toto, nec ab illo
-sentia [illegible] dependeant, poterunt existere sine toto. Respondeo
[illegible] quamvis sequatur maximam illa [illegible] pro [illegible] absolute
[illegible], quando omnes partes unitæ [illegible] fui [illegible]
quæ quoad respectivum potest respondere [illegible] sequitur
quod licet partes unitæ sint priores toto, ut illa qua [illegible] dependentes
[illegible] ab illis existere sine toto quando [illegible] illa [illegible]
[illegible] sint [illegible] intrinseca, quam [illegible] Deus [illegible]
[illegible]: [illegible] ulli [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] provenire potest [illegible] sunt simul natura, [illegible]
[illegible] ab utroque [illegible] dependens, [illegible] sunt [illegible]
partes unitæ non sunt simul natura cum toto, nec posteriores illo
[illegible] possunt a toto separari, sunt [illegible] illo. Et [illegible]
[illegible] inseparabilitate proveniente ab intrinseco [illegible]
[illegible] ex [illegible] toto [illegible] provenire potest; [illegible]
[illegible] proveniendo ab intrinseco [illegible] Doctor non sequente
[illegible] ipso [illegible] modo [illegible] inseparabi-
[illegible] non [illegible] identitate quia provenit ab extrinseco
[illegible] inseparabilitas partium unitarum a toto
[illegible] provenit ex natura ipsarum partium [illegible] separari
[illegible] respondet [illegible] provenit ex aliquo extrinseco [illegible]

Arguitur 2. totum non distinguitur a partibus [illegible]
[illegible] totum; [illegible] non distinguitur ab illis [illegible] partes [illegible]
[illegible] distinguitur [illegible] totum, distinguitur [illegible] partes; sed [illegible]
[illegible] duas partes distinguitur ab omnibus simul partibus [illegible]
et [illegible] totum [illegible] partes distinguuntur realiter ab omnibus partibus
[illegible] distinguitur [illegible] parte [illegible]
[illegible] distinguendo [illegible] non distinguitur a partibus
[illegible] totum [illegible] sumptis, [illegible] totum
[illegible] totum potest sumi [illegible]
[illegible] categorematice sumuntur [illegible] totum [illegible]
[illegible] totum [illegible] in recto et in obliquo [illegible]
[illegible] et singulas partes. [illegible] distinguitur a partibus [illegible]
[illegible] unitas [illegible] distinguitur a partibus unitis [illegible]
et singulas partes distinguuntur ab ipsis.

[illegible] includit partes [illegible] non [illegible] includere [illegible]
[illegible] ab illis [illegible] non possunt se includere [illegible]
[illegible] totum [illegible] simplex [illegible] unitas [illegible]
[illegible] distinguitur [illegible]
[illegible] utramque partem essentialem [illegible]
[illegible] realiter [illegible] totum [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible] quam [illegible]

[illegible]
[illegible] distinguitur a toto, et [illegible] vel [illegible] aliud [illegible]
[illegible] partes [illegible] aliquid,
[illegible] unitas [illegible] distinguitur [illegible]
[illegible] non [illegible] ipsa [illegible] et [illegible]
[illegible] aliud distinguitur [illegible] non sit [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] pertinet identitatem [illegible] toto
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] distinguitur [illegible] a partibus.

Arguitur 3. [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] non [illegible]
[illegible] separata [illegible] nihil [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] non [illegible] partes [illegible]
[illegible] includit partes [illegible] addit [illegible]
[illegible] addit partes [illegible]
[illegible] totum includit partes [illegible] partes [illegible]
[illegible] totum [illegible] addit [illegible]
[illegible] partes [illegible] totum [illegible] addit [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] totum includat partes [illegible]
[illegible] addit [illegible]
[illegible] includere partes [illegible] partes [illegible] partes [illegible]
[illegible] unitis, [illegible]

Itaque quia [illegible] entitas [illegible] partium quibus [illegible]
sic professus in infinitum. Sed negando istam [illegible] entitas [illegible] partium
in partibus [illegible] partis [illegible]
[illegible] Sed negando istam [illegible] entitas [illegible] partium
[illegible] partes [illegible] totum [illegible]
[illegible] partium [illegible] Sed negando [illegible]
[illegible] sunt [illegible] essentia [illegible]
[illegible] dependet quod [illegible]
[illegible] partibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] entitas [illegible]
[illegible] Sed negando [illegible] quod [illegible]
[illegible] partis [illegible] entitatis
[illegible] tota quidditas [illegible]
[illegible] partium [illegible]
[illegible] quod [illegible]

Arguitur [illegible] essentia [illegible]
[illegible] quia [illegible] essentia [illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] quia [illegible] totum [illegible]
[illegible] entitas [illegible]
[illegible] partium [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
partis quidditatis [illegible] alia [illegible] partis quidditatis
tota quidditas. Sed quod [illegible] quidditas [illegible]
[illegible] Sed [illegible] quod corpus [illegible]
[illegible] distinguitur [illegible]
[illegible] essentia [illegible] distinguitur ab illo. [illegible]
[illegible] essentia [illegible] essentia [illegible] partes
[illegible] partes [illegible] ab illo [illegible]
[illegible] entitatis ut sit [illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible] corporis [illegible] entitatis ut sit [illegible]
[illegible] immediate [illegible]
ut sit [illegible] immediate [illegible]
[illegible]
[illegible] immediate [illegible]
[illegible] partis [illegible]
[illegible] entitas [illegible] immediate [illegible]
[illegible] partibus [illegible] totum [illegible]

Itaque [illegible] immediate [illegible] entitas [illegible]
[illegible] entitati [illegible]
[illegible] entitas. Sed [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et sic [illegible]
[illegible] intellectiva [illegible]
quod [illegible] intellectiva [illegible]
et intellectiva [illegible]
[illegible] entitatis [illegible]

[illegible]
[illegible] corporea [illegible]
[illegible] partis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] entitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporis [illegible]

[illegible] Ar., quod non tradit, [illegible] sed potius dico, [illegible]
[illegible] Ar. non est [illegible] corporea [illegible] corporum, [illegible]
[illegible] [illegible] corporis, dicunt [illegible]
[illegible] [illegible] habe-
[illegible] [illegible]
in quantum corporis sed in quantum [illegible], dicunt corp[illegible]
[illegible] in quantum [illegible] sed in quantum corporeae [illegible]
[illegible] et [illegible], quae respectivus et absolutus; [illegible]
[illegible] respectivus requirit esse de essentia [illegible] absolute; [illegible]
[illegible] requirit esse de essentia [illegible] sit realiter corporea
[illegible] Ar. [illegible] et [illegible] spectat [illegible]
[illegible] spectus [illegible], et si requirit
esse de essentia [illegible] corpore [illegible] substantia [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] in eodem [illegible]
[illegible] corporea [illegible]
[illegible] quanta [illegible] in eodem [illegible]

[illegible] totum integrale distinguitur a suis partibus formaliter [illegible]
[illegible] affirmant de integrali [illegible], et negant de [illegible]
[illegible] affirmant de [illegible], et negant de [illegible]
[illegible] affirmant de [illegible], et negant de discreto. [illegible]
[illegible] affirmant [illegible] probabilius totum integrale
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Probatur [illegible] Ar.
[illegible] docet [illegible] BA [illegible] B et A [illegible] sed aliquid [illegible]
[illegible] sed [illegible] dicit: si sunt partes [illegible]
[illegible] quia [illegible], quia
[illegible] aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] requirit [illegible]
[illegible] et [illegible]
illud quod est nisi [illegible] partibus unitis, [illegible] BA de B et A, [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dependentia [illegible]
[illegible] Phus [illegible]

Item ex [illegible] dico [illegible] totum [illegible]
[illegible] actione [illegible] et [illegible]
[illegible] totum integrale [illegible] partibus
[illegible] substantialis [illegible] idem
[illegible] partibus [illegible] ubi [illegible]
[illegible] Phus de toto discreto [illegible] et probat [illegible]
[illegible] quia [illegible] est unitas [illegible]
[illegible] partes [illegible] unitionem [illegible]
[illegible] [illegible] quantitas [illegible]
[illegible] demonstrat [illegible]
[illegible] discreto [illegible] partibus [illegible]
[illegible] quantitate discreta [illegible]

[illegible] probatur [illegible]
[illegible] integrale [illegible] a suis partibus unitis [illegible] partes unitae [illegible]
[illegible] partibus unitis [illegible] totum integrale [illegible] partibus
[illegible] [illegible], quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] item, [illegible]
[illegible] probabile [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] de toto discreto

[illegible] partes [illegible]
[illegible] pars [illegible] Item [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]

in 3. [illegible] 227. unica [illegible] 18.
in 2. [illegible]
11 [illegible]
et [illegible]

illa entitas tota in [illegible] per additiones [illegible]
ad maiorem [illegible] entitatis totius [illegible], et ab [illegible]
titatem [illegible], quod [illegible] individuum [illegible]
ablationem [illegible] partium [illegible] per additiones [illegible]
partis. item [illegible] libras [illegible] gravitatem
[illegible] esse propter duas libras [illegible] quae habent [illegible] gravitatem
[illegible] partis item, [illegible] non esset idem quod [illegible]
in 4. D. 12. n. 25. [illegible] per [illegible] partes [illegible]. tandem S. Th. dicit,
quod [illegible] quantitatem partium
[illegible] totalitatis.
[illegible] S. Th. quod [illegible]
totum esse [illegible] non posse fieri nisi [illegible] actu et [illegible] per potentiam [illegible]
[illegible] integralis, quamvis [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] actu [illegible]
[illegible] quod [illegible] actualis integritatis [illegible] ex [illegible] partium [illegible]
[illegible] integritatis [illegible] totum [illegible] per divisionem. Unde [illegible]
S. Th. [illegible] individuum [illegible] in [illegible]
[illegible] fit [illegible] et [illegible]
ad 3um quod [illegible] per additionem [illegible] entitas totalis
quae [illegible] gravitatem, sed quod [illegible] integra totum et [illegible]
[illegible] per ablationem [illegible] totalis [illegible]
[illegible] et [illegible] totum integra
[illegible] partes
Ad 4um dicendum quod sicut individuum [illegible]
totum [illegible] quod [illegible] actualis integritatis et [illegible]
[illegible] quod [illegible] integritatem [illegible]
[illegible] quia [illegible] S. Th. [illegible] individuum [illegible]
[illegible] individuum [illegible] quod et [illegible]
[illegible] posset [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] duas libras, [illegible] gravitatem, [illegible]
[illegible] et [illegible] duas libras [illegible] quod [illegible]
[illegible] gravitatem [illegible] corporis [illegible] parte [illegible]
[illegible] totum [illegible] quod [illegible] nisi [illegible] partem
et [illegible] totum [illegible]
[illegible] individuum [illegible]
et totum [illegible] partem [illegible]
et [illegible] totum [illegible]
et [illegible]
ait D. ibidem: [illegible] quae [illegible]
[illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] partium [illegible]
[illegible] totum per accidens [illegible] totum [illegible]
[illegible] lapidum [illegible] propria totum [illegible] lapidem [illegible]
[illegible] partem [illegible] dubio [illegible]
[illegible] accidens [illegible] in alio [illegible]
[illegible] et [illegible] item [illegible]
[illegible] totum
[illegible] partis [illegible] et non [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] substantia [illegible] et accidens [illegible]
[illegible]
S. Th. [illegible] per accidens [illegible]
[illegible] quae totum [illegible] per se et [illegible] per accidens non [illegible]
[illegible] additio [illegible] totum per accidens [illegible] et non [illegible]
partes [illegible] et non [illegible] partes [illegible] per accidens
[illegible] sed non [illegible] ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] per accidens [illegible] partes, quia [illegible] totum
per [illegible] per accidens et [illegible]
[illegible] accidentalis [illegible]
Unde totum per accidens [illegible] ad [illegible] quod [illegible]
partium [illegible] modum [illegible]
[illegible] sed totum [illegible] modum [illegible]
[illegible] per accidens per modum [illegible] per [illegible]
totum per se, [illegible] partes [illegible]
[illegible] lapidum [illegible] S. [illegible]
[illegible] per [illegible]

Dtio 1a de principio maali, et frali mutationis accidentalis.

Questio 1a quaenam sit subjectum adequatum accidentis?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad 2um neg[atur] minorem, quamvis sufficienter disponit [illegible] per dispositiones [illegible] subiecto [illegible] accidentia [illegible] dispositio [illegible] per accidens [illegible] ad generationem [illegible] quia [illegible] dispositio [illegible] efficientia [illegible] sed solum [illegible] propria [illegible] et [illegible] recipiendi [illegible] sufficiens et aqua [illegible] calorem [illegible] aqua recipit [illegible] quia [illegible] aqua [illegible] calorem [illegible] potest [illegible] et [illegible] accidentia [illegible] et [illegible] substantia [illegible] corporis [illegible] accidentia [illegible] et [illegible]

Quaestio 7a an plura accidentia possint esse simul in eodem subiecto?

Procedit [illegible] de accidentibus [illegible] eiusdem speciei et solo numero differentibus, nam de accidentibus diversae speciei [illegible] esse in eodem subiecto [illegible] qualitates [illegible] sicut [illegible] omnes [illegible]

[illegible] plura accidentia [illegible] subiecto [illegible] in accidentibus [illegible] et [illegible] plura [illegible] subiecto [illegible] accidentia [illegible] subiecto [illegible] plura accidentia [illegible]

Probatur [illegible] de facto plures species [illegible] sunt in eodem organo [illegible] species [illegible] in eodem subiecto et in eodem [illegible] plures [illegible]

[illegible] subiectum [illegible] recipere plura accidentia solo numero [illegible] accidentibus [illegible] eodem [illegible] in eodem [illegible] realiter.

... neg. ar. ... Sed Ista infinitas est receptiva ad aliqua ut ad formas recipiendas, non excludit infinitatem entitatis receptivae ... patet de materia ... receptiva infinitatem formarum, ... includit imperfectionem. Praeterquamquod nec sunt possibilia accidentia infinita actu et categorematice, et solum syncategorematice infinita in infinitum. Praeterea si excluderet ... posse simul recipere plura accidentia speciei diversa ... in eadem ... species ... et ideo esse superflua ... multiplicari ... plures species ... et inde plures potentiae ... ad plures ... accidentia ... ad diversos fines ordinantur. in 3. D. 14 q. 1 in fine

Q. 3ª an accidentia contraria possint esse simul in eodem subiecto?

[illegible]

in 4. D. 1ª q. 1ª

q. 5 art. 7

[illegible]

3 Physicorum q. 3

[illegible]

circa quod expositores docent, ... [illegible] ... xe inquit non posset p[r]ovaritu[r] ... [illegible]

[illegible]

... [illegible]

Quaestio 4a an accidentia possint esse sine omni subiecto

[illegible]

[illegible]

qr [illegible] dependet ab independentia intrinseca sed extrinseca sed absolute [illegible] dependet [illegible] potest [illegible] dependentia actuali ad subiectum [illegible] relatio sed [illegible] ad subiectum [illegible] ergo.

Probatur 2a [illegible] pars [illegible] accidentia absoluta [illegible] accidentia [illegible] substantia [illegible] subiectum [illegible] dependentia [illegible] ad substantiam [illegible] dependentia [illegible] quantitate.

[illegible]

[illegible] Arguitur [illegible] subiectum [illegible] accidentia [illegible] essentialiter [illegible] substantia [illegible] definitio [illegible] accidens [illegible] substantia [illegible] ergo [illegible] in alio [illegible]

[illegible] essentialis [illegible] substantia [illegible] relatio [illegible] dependentia [illegible] [illegible]

9tio an accidens corporeu[m] substantialiter sit in subiecto spirituali? vel e contra:

procedit 9tio in ordine ad potentiam Dei absolutam, non in ordine ad ordinariam [illegible]

[illegible]

Dico: [illegible]

[illegible]

Respondet potest [illegible]

[illegible]

Respondet aliter [illegible]

[illegible]

Arguitur [illegible]

[illegible]

[Margin note:] 3.ª 49 [illegible] n° 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber 2us Physicorum de natura Physica et causis eius. Disputatio 1a de natura Physica.

Quaestio 1a an Physica recte definiatur ab Aristotele.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quaestio 2a an natura sit principium activum et passivum motus utriusque.

[illegible]

[illegible]

D. 2 de Causa in Comm. Q. 1a quid et quotuplex sit Causa

[illegible]

9o. An idem numero effectus possit dependere simul a pluribus causis totalibus?

[illegible]

Arguitur 1. si duo sacerdotes simul proferrent verba [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] simul proferrentibus [illegible] [illegible] simul [illegible] [illegible] efficerent, et similiter [illegible] baptizarent [illegible] effectus [illegible] [illegible] gratia penitentialis et baptismalis a pluribus causis inadequatis producerentur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potiens [illegible] effectus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proferunt verba sacramentalia.

Arguitur 2. [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finem adequatum: [illegible] Probatur: potest [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quilibet [illegible] totalem [illegible] [illegible] quilibet [illegible] [illegible] simul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur 7. [illegible] effectus dependet essentialiter totaliter a Deo et simul et creatura [illegible] corpus potest totaliter locari [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] corpus [illegible] [illegible] locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quilibet [illegible] corporis.

Ad 2. [illegible] 2. [illegible]

Q. 3, an idem nô efectus posit dependere succecive a pluribus causis totalibus

Dicimus 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posse simul dependere a pluribus causis totalibus [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] succesive [illegible] gratia [illegible]

[illegible] produci potest ab alia.

Probatur [illegible] [illegible] ignis A potest producere [illegible] productus ab igne B: [illegible] Probatur: [illegible] ignis productus ab igne B [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignis A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignis B [illegible] ignis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] A [illegible] ignis productus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab igne A et [illegible] [illegible] ab igne B [illegible] [illegible] ignis A potest producere ignem C [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignis C [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Patet utique [illegible] quia identitas numeraria effectus [illegible] efficientis [illegible] productum non posse produci a solo Deo, neque [illegible] patet ex [illegible] identitate [illegible] nunquam [illegible] ex [illegible]. Arguitur 2: causa [illegible] per actiones distinctas [illegible] effectus nequit produci per actiones distinctas [illegible] effectus non posse effici [illegible] per actiones [illegible]

Arguitur 3 [illegible] quod pater producit filium. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Disp. 3 de Causa materiali et formali

Q. 1 quid sit Causa materialis, quis eius effectus et causalitas

Quaeritur [illegible] pars [illegible] Dico quod [illegible] materia [illegible] principium ex quo [illegible] fit [illegible]

[illegible]

Colliges, quod quamvis Deus [illegible] possit supplere [illegible] causae efficientis [illegible] [illegible]

[illegible]

q. 2 quid sit Causa finalis quae ejus effectus et causalitas

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Disputatio 4 de Caussa efficienti

q. 1a quid et quotuplex sit Causa efficiens

[illegible]

[illegible]

Jussio, Concilium, Consensus

[illegible]

Deinde dividitur in metaphisicam et physicam, physicum dicitur ex eo quod agit divi-
sionem quae est forma quae suppositum agit ut [illegible]
est efficiens quo [illegible] causa facit. Deinde dividitur in
subordinata et non subordinata. Subordinata est
quae in operari dependet ab alia, sic creatura dependet a
Deo; non subordinata quae sic ab alia non dependet.
Ultimo dividitur in causam praecisam et non praecisam; praecisa est
quae praecise requiritur ad effectum, ut [illegible] [illegible]
[illegible] non praecisa est quae licet sufficiat ad po-
nendum effectum non tamen praecise requiritur [illegible] rationes.
Respectu causalitatis [illegible] [illegible]

Quaes.

Quid sit causalitas efficientis. Noto quod actio
potest dupliciter sumi: primo pro actione produ-
ctiva terminative et sic accipitur pro termino effec-
tum producente. Secundo pro actione tran-
sitiva subjective et sic accipitur pro [illegible]
[illegible]. Prima est relatio [illegible]
[illegible] adveniens per terminum ad [illegible]
[illegible]
[illegible] et pertinet ad [illegible] hoc
supposito dico quod causalitas efficientis
ut producentis est actio [illegible]
intrinsece ex tribus adveniens; causa-
litas vero efficienti ut [illegible] est
actio [illegible] extrinsece ad
[illegible]

Quaes. Secu[nda]

tio an actio productiva et conservativa actio
productiva est effectus immediante [illegible]
[illegible] actio conservativa [illegible] productio
[illegible] producit effectus immediate
[illegible]
[illegible] dependentia a Deo et a causa [illegible]
[illegible] sunt alii qui [illegible]

dependet a Deo ut ab [illegible] et denique [illegible]
illi qui [illegible] dependent a Deo [illegible]
tura sed a solo Deo conservantur et hoc [illegible]
supposito. [illegible] quando causa producens et conser-
vans est eadem eadem etiam est actio productiva [et]
conservativa; vero quando producens et conser-
vans distinguuntur, probatur 1a pars quia manente
vi eadem [illegible] manet eadem relatio sed
in causa manet eadem causa denique effectu-
ra. Probatur 2a pars quia ab [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] relatio sed [illegible]
actus productus ab una causa et ab alia [conser-]
vatur [illegible] [illegible].

Dico 3o: actio producti-
va est subita non permanens; sed actio conserva-
tiva est [illegible] et [illegible] eadem actio. [illegible]
[illegible] possunt separari nisi Deus [illegible] [conservare] effectum
productum. [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] dicere de [illegible] quod conservatur [illegible]
in secundo est verum dicere, quod [illegible]
quod [illegible] idem creari et conservari.
[illegible] [illegible] productio et conservatio impor-
tat in [illegible] eodem respectu [illegible] sed [illegible]
[illegible] respectus [illegible] [illegible] effectus immediate [illegible]
[illegible] 12 eadem [illegible] [illegible] productio cognoscitur
respectu [illegible] effectus mediante [illegible]
et [illegible] respectu [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] actio productiva [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] diversos et [illegible] differentia [illegible] cognoscitur
[illegible] [illegible] actio [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]. ad 3um [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] respectu [illegible] importat [illegible] produci et conservari [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Q.² an Deus Concurrat immediate cum Causis secundis ad ipsarum effectus Producendos?

[illegible]

Arguitur 2° Causa creata adequata habet adequatam productivam sui effectus virtutem ergo non indiget concursu Dei. Item quod Deus non efficit vel [illegible] eumdem effectum [illegible] aliqua formalitas ita correspondens virtuti creaturae causae ut non correspondeat virtuti alterius sed in effectu nulla formalitas est ipsa [illegible] quae correspondeat virtuti Dei [illegible] virtuti creaturae ergo tandem [illegible] causa [illegible] Deus operatur mediante causa 2a [illegible] agit immediate. Resp. ad 1um quod causa creata habet virtutem adequatam ad productionem dependentem [illegible] non autem independentem ab illo [illegible] adequata in suo ordine. Ad 2um [illegible] est falsa quod causae sunt per se subordinatae et utraque est totalis in suo ordine ut sunt Deus et creatura. Ad 3um quod Deus operatur mediante causa 2a non mediante excludente immediatum influxum causae primae sed mediante explicante subordinationem et dependentiam causae [illegible].

Concursus [illegible] Dei distinguitur a concursu creaturae [illegible] actiones concursus [illegible] sunt [illegible] creaturae [illegible] concursus potest sumi pro influxu et sic est ipse effectus influere potest [illegible] pro [illegible] concursus Dei sumitur pro influxu [illegible] realiter concursu creaturae et solum distinguitur ratione [illegible] patet quia [illegible] effectus est idem realiter respectu Dei [illegible] respectu creaturae et illud [illegible] ut [illegible] influxum Dei et [illegible] a creatura dicitur influxum creaturae quod solum [illegible] de [illegible] connotati [illegible] concursus causalitate [illegible] Dei et creaturae [illegible] identificand realiter [illegible] in creaturis [illegible] et [illegible]

Q. 3 an Deus praedeterminet Causas ad operandum.

Praedeterminatio [illegible] praecedenti [illegible] ad [illegible] productionis. [illegible] simultaneum supponitur [illegible] praedeterminet [illegible] ad ipsas actiones productiones [illegible] quod [illegible] praedeterminet [illegible] quod in ipsa [illegible] operandi principium [illegible] causa 2a [illegible] provenit [illegible] quod causa 2a praedeterminat [illegible] ad operandum per physicam praemotionem [illegible] sententia contra [illegible] Pontificem [illegible] et impugnata fuit [illegible] scotistis [illegible] ut probabilis [illegible] SS.mus [illegible] statuerit ut [illegible] in scholis [illegible] possit [illegible] ab [illegible] SM negat physicam praemotionem [illegible] scotistae et Jesuitae [illegible] [illegible] et alii [illegible] atomi [illegible] exclusive [illegible] ut praemotione non [illegible] praedeterminatus.

[illegible] Deus nullam causam 2am [illegible] praedeterminat ad operandum est SM. Probatur 1° de causa [illegible] ex Matthaei [illegible] sic ait [illegible] Judaeos vae tibi Corozaim vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae sunt in vobis [illegible] in cilicio et cinere poenitentiam egissent ex quo sic [illegible] [illegible] Judaeos qui [illegible] non fuerunt conversi quasi [illegible] gentiles conversi fuissent ergo non requiritur praemotio physica [illegible] [illegible] quo possunt aliqui se convertere sed gentiles possunt [illegible] se convertere sine praemotione ergo. Probatur M. si in Tyro et Sidone facta essent virtutes quae factae sunt in Judaea non facta fuisset praemotio ergo. Probatur M. [illegible] Thomistas quod [illegible] physica praemotio [illegible] et quod actus [illegible] praemotio non [illegible] sed Judaei [illegible] habuerunt actus [illegible] ergo non habuerunt praemotionem ergo.

[illegible] sic si ad conversionem gentilium necessitatem praedeterminationis physicae [illegible] [illegible] in [illegible] sed hoc non est dicendum ergo. Probatur M. [illegible] [illegible] cui potest tribui [illegible] sed si praedeterminatio requireretur ad conversionem Judaei posse [illegible] tribuere responsionem ergo. Probatur m. Judaei possent respondere se poenitentiam non egisse [illegible] quia caruerunt physica praemotione quam habuissent tunc pro casu conversionis [illegible] sed haec responsio [illegible] ut patet. ergo [illegible]

[illegible] quia Dominus [illegible] magis [illegible] [illegible] Sermo [illegible] quia alteri
[illegible] quia Dominus [illegible] magis [illegible] ad [illegible] [illegible] quod plura [illegible]
[illegible] aliquid operandum [illegible] tunc [illegible] ad [illegible] Gentiles habuissent, praemotiones quas [illegible]
[illegible] ad conversionem [illegible] praemotio [illegible] habuissent, praemotiones quas [illegible] Tyros et Sidonios
[illegible] [illegible] [illegible] Dominus [illegible] Judaeos [illegible] ad Tyros et Sidonios [illegible]
[illegible] habuerunt [illegible] Dominus increpat [illegible] Respondet aliquis quod licet deficeret Judaeis
Respondet aliquid quod [illegible] [illegible] ad auxilium
[illegible] quae habuissent Gentiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quae obligat [illegible] auxilium sufficiens ad [illegible]
[illegible] [illegible] increpans [illegible] auxilium [illegible] [illegible] [illegible] alio ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alio sicut quae [illegible] et alio ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suppositis auxiliis quae habuerunt Judaei
[illegible] [illegible] sufficiens ad [illegible]; suppositis [illegible] auxilium sufficiens
[illegible] [illegible] praemotio [illegible] [illegible] sed Judaei quos increpabat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] convertere Judaeos
[illegible] non potuerunt actu [illegible] [illegible] Sed Deus non potest actu
[illegible] quos Deus non potest actu convertere. Probatur [illegible] Deus non potest actu
[illegible] [illegible] requiritur praemotio [illegible] [illegible] [illegible] praemotio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemotionem. Sed Judaei
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Judaei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potuerunt actu [illegible] [illegible] [illegible] praemotio [illegible] [illegible]
[illegible] auxilia sufficientia [illegible] operari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] auxilia sufficientia [illegible] [illegible] [illegible] requiritur
[illegible] requisita ad actum [illegible] operandum [illegible] increpavit Judaeos. Probatur
ad actum operandum [illegible] [illegible] Dominus [illegible] [illegible] operari [illegible] actu
[illegible] Deus increpavit Judaeos non quia [illegible] operari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operari [illegible] [illegible] auxilia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operari non potuerunt [illegible] increpavit Judaeos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] requisita [illegible] [illegible]
non operabantur [illegible] [illegible] praemotionem ad operandum [illegible]
[illegible] Respondent alii quod licet Judaei [illegible] [illegible] praemotionem ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] culpa [illegible] [illegible] praemotionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] increpans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] praemotionem quia non fuerunt praemoti ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potestate
[illegible] Sed haec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
praemotio ad operandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] praemotio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Probatur [illegible] ex concilio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dicente si quis dixerit liberum hominis arbitrium a Deo motum et
excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti
[illegible] [illegible] [illegible] disponat [illegible] [illegible]
ad obtinendam justificationis gratiam; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
posse dissentire si velit... anathema sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
liberum arbitrium motum et excitatum a Deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] posse dissentire si velit [illegible] praemotione [illegible] [illegible]
[illegible] possit dissentire si velit [illegible] [illegible] dicunt impossibile [illegible]
impossibile [illegible] libero arbitrio ut docent [illegible] [illegible] [illegible] potest
[illegible] movere ad [illegible] [illegible] [illegible] praemotio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemotio [illegible] Probatur [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicentis pro voluntatis quantum ex se est indifferens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alio et
[illegible] [illegible] determinata [illegible] in hoc actu [illegible] [illegible] ab alio et
plura [illegible] determinata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinari
[illegible] [illegible] ab ipsa voluntate [illegible] [illegible] [illegible] determinata quia licet [illegible]
determinate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficaciter [illegible]
[illegible] [illegible] ab alio determinata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Dominicanus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet codices antiquissimi
[illegible] [illegible] determinanda. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non ab alio determinanda. [illegible] [illegible] Jacobe [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Joseph [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diligenter advertit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicente
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinet
[illegible] sufficient [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
si Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et alibi: licet [illegible] [illegible] [illegible] et alibi voluntas [illegible] habent dominium
[illegible] [illegible] propria determinatio [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinet et alibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] determinet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] providentia [illegible] [illegible] [illegible]
sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] activa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Probatur 4 auctoritate [illegible] dicentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Probatur maior quia videtur quod praemotio sit libertati contraria: ratio est quia illud quo posito voluntas non manet expedita ad operandum et non operandum tollit libertatem; atque ita posita praemotione voluntas non manet expedita ad operandum et non operandum: ergo. Maior patet quia causa libera est illa quae positis omnibus requisitis ad operandum potest operari et non operari. Probatur minor: voluntas praemota ad operandum non manet expedita ad non operandum; ergo. Probatur antecedens: voluntas non est expedita ad illud ad quod [illegible] [illegible] praemotio ad operandum impedit non operari; ergo si ita praemotio ad operandum voluntatem non expedita ut non operaretur. Confirmatur: voluntas manet expedita ad operandum et non operandum quia indifferens est ad utrumque; sed posita praemotione ad operandum non manet indifferens neque per praemotionem determinatur: ergo.

Confirmatur 2º: Tunc praemotio ad consensum potest voluntas physice ponere carentiam consensus; tunc sic: praemotio non est essentialiter connexa cum operatione, ut dicunt Thomistae, praemotio indifferens est, et jungitur cum consensu, et quo carentia essentialiter determinativa est jungitur cum consensu; sic ergo voluntas praemota a consensu non potest dissentire, scilicet contra [illegible] manet expedita ad non operandum. 3º: Voluntas praemota potest evitare consensum; tunc sic: ita quod potest evitare causam ingenitam essentialis potest evitare connexionem essentialem quam adstrictam cum [illegible] connexionis deficit ipsa connexio; ergo si voluntas praemota potest praedeterminationem consensus quae [illegible] connexionis essentialis reperitur in praemotione, et consensum potest evitare talem essentialem connexionem; contra lex [illegible] ergo voluntas praemota ad consensum inevitabiliter consentit; ergo non potest dissentire; scilicet contra [illegible].

Urgetur: licet inevitabile sumpta praemissa ex qua tamquam legitima consequentia infertur consequens quod est inevitabile [illegible]; sed Petrus praemotus ad consensum sumit consensum tamquam consequentem ergo Petrus praemotus ad consensum inevitabiliter consentit, et est evidens. Probatur minor: hoc syllogismo, quando aliquis est praedeterminatus ad consensum consentit; sed Petrus praedeterminatus ad consensum ergo Petrus consentit. Ille syllogismus est legitimae consequentiae [illegible] praemotoris qui [illegible] aliquo [illegible] inevitabilis est, minor est inevitabilis Petro, ut [illegible] consequentia lex; ergo [illegible] syllogismi, Petrus consentit est inevitabilis Petro, ergo et consensus est illi inevitabilis, et consequens non libere. Probatur: sicque ex necessariis sequitur necessario, sequitur necessario; ita quod ex inevitabilibus sequitur inevitabile. Confirmatur ex verum sequitur ex maiori et hoc necessario sed de praemissa sumitur [illegible] maioris; ergo.

Respondent Thomistae quod voluntas praedeterminata ad consensum potest dissentire in sensu diviso, licet non in sensu composito; ita quod voluntas praedeterminata ad consensum possit dissentire in sensu diviso est quod possit dissentire quando voluntas est sub praemotione, sed non in praemotione, quia praemotione non potest dissentire; voluntas quia praemotio tollit libertatem et indifferentia voluntatis ad consentiendum et dissentiendum. Contra: quia ex absoluta et simpliciter voluntas praemota ad consensum necessario consentit et non libere. Probatur: quia quod operatur necessario ex suppositione alicuius conditionis quae non est in eius potestate, absolute et simpliciter necessario operatur et non libere; sed ex suppositione talis praemotionis quae non est in libera potestate Petri infertur quod consentit; ergo. Declaratur: quia ex suppositione quod Paulus moveatur [illegible] Petrus ambularet necessario sine ulla impotentia Petri, Paulus moveat Petrum necessario ambularet et non libere, ut est doctrina communis: ergo.

Respondent voluntatem praemotam [illegible] dissentire in sensu diviso non est dicere voluntas potest dissentire, sed quod voluntas praemota ad consensum non potest jungere dissensum, sed potest ponere dissensum diviso a praemotione ad consensum, unde voluntas praemota [illegible] habet simultatem potentiae ad consensum et dissensum, non autem habet potentiam simultatis quia non potest ponere simul consensum et dissensum; [illegible] potest ponere dissensum diviso a praemotione ad consensum, et ponere dissensum quando praemotio ad consensum non est. Contra: praemotio est non potest dicere voluntas: tunc ideo dum Petrus sedet potest ambulare in sensu diviso, quia impossibile est ponere deambulare quam impediebat sessio sua; Petrus praemotus praemotus ad consensum non habet potestatem ponendi praemotionem ad dissensum quae impediat consensum; ergo. Unde Petrus sedens potest deambulare in sensu diviso quia potest ponere sessionem diviso deambulationis ad [illegible], sed Petrus praemotus ad consensum nequit ponere dissensum diviso a consensu; ergo.

[illegible] que in [illegible] dementia [illegible] salvari potest [illegible] catholice [illegible] quia [illegible] voluntas [illegible] actus odii Dei [illegible] quia [illegible] et non actus [illegible] Dei et non [illegible] voluntatis [illegible] peccati [illegible] determinare voluntatem [illegible] malitia [illegible] Heretici etiam [illegible] positiva [illegible] malitia [illegible] perfidia [illegible] peccati [illegible] peccans [illegible] voluntas fuit [illegible] determinata [illegible] Dei [illegible] determinat [illegible] creata [illegible] in Theologia. Probatur [illegible]

[illegible] naturalis [illegible] requisitis [illegible] determinata [illegible] defectu requisitorum [illegible] libertas [illegible] realitatem [illegible] sufficiens [illegible] in ordine suo [illegible] concursu Dei [illegible] sufficiente [illegible]

[illegible] Thomas [illegible] 33 [illegible] debet [illegible] concursu [illegible] actus [illegible] Thomistae [illegible] operari [illegible] [illegible]

[illegible] perfectio [illegible] perfectionis [illegible] determinari [illegible]

[illegible] concursus [illegible] determinat [illegible] effectus [illegible] operatio [illegible] indeterminata [illegible] libera [illegible] determinatio [illegible] concursus [illegible] effectus [illegible] libertate [illegible]

[illegible] praedeterminat [illegible] determinatione [illegible] concursu [illegible] praedeterminationem [illegible] operatio [illegible] determinata [illegible] concursum [illegible] determinat [illegible]

[illegible]

Qu.o 4 an substantia corporea sit immediate productiva alterius subst.

[illegible]

[illegible]

vid D. 5 q 3 q 3 n. 3

[illegible]

Productio in creatis de potentia obedientiali activa

[illegible]

[illegible]

[illegible] Beata Virgo [illegible]

[illegible]

Distinctio quinta de Causa finali

Quaestio 1. quenam sit ratio constitutiva finis?

[illegible]

Secundo [illegible] finis quo et finis cuius [illegible] [illegible], finis quo [illegible] est ipsa operatio qua [illegible] finis cuius [illegible] [illegible] finis quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] finis ordinat [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Tertio [illegible] finis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in libris de anima.

Itaque [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible] bono, [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] in libris de anima.

Quaestio 2 an finis sit Causa realis et Phisica

[illegible] [illegible] causa metaphorica, et intentionalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] metaphorica, et intentionalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis est causa intentionalis et metaphorica [illegible] physica. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis habet rationem causae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], quia finis solum movet voluntatem [illegible] existens [illegible]
[illegible] et intentione [illegible] quod habet in intellectu [illegible]. Colligo [illegible] et [illegible]
[illegible], quae est finis quando [illegible] existat realiter [illegible]
[illegible] habet [illegible] finis [illegible] movet voluntatem [illegible]
[illegible] et appetitum [illegible].

Arguitur [illegible] partem: quod nihil [illegible] ap[illegible] [illegible] sicut fictitium [illegible]. [illegible] nihil est actu [illegible] [illegible] bonitas [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible] nihil [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible]; [illegible] nihil [illegible] actu, [illegible] nihil [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explicatum [illegible].

Disp.o 6.a de causis per accidens.

Qu.tio un.a de Fortuna casu, et fato.

Causa per accidens [illegible] parte causae, et est [illegible] [illegible] per accidens [illegible] causa per se et [illegible] causa per accidens [illegible] [illegible] [illegible] factore, [illegible] causa per accidens [illegible] [illegible] effectus [illegible] per accidens [illegible] causae [illegible] [illegible], et [illegible] cujus effectus [illegible] accidens [illegible] [illegible]: [illegible] de fortuna et casu.

Dico [illegible] quid sit fortuna: [illegible] [illegible] [illegible] fortunam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Dico fortunam causam per accidens in his quae raro eveniunt ex electione, [illegible] Philosophus et D. Thomas. [illegible] causa per accidens [illegible] electione [illegible] [illegible] [illegible] effectus fortuiti [illegible] [illegible]. [illegible] in his quae raro eveniunt quia effectus fortuiti [illegible] [illegible] effectus esse [illegible] [illegible] eveniunt [illegible] dicitur fortuna [illegible] fortunae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur bona quando [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

Quaeres 2.o quid sit casus? Respondeo quod est causa per accidens in his quae raro eveniunt [illegible] [illegible]. [illegible] casus [illegible] et fortuna [illegible] fortuna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] casus in agentibus naturalibus; [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] casus in agentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus fortuitus [illegible] casualis [illegible] [illegible] agentes [illegible] [illegible] effectus fortuitus [illegible] casualis.

[illegible] quid sit fatum? [illegible] antiqui [illegible] fatum esse quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] fatum esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinat fatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] definitio a Boetio sic: fatum est immobilis dispositio inhaerens rebus mobilibus per quam divina providentia suis quaeque nectit ordinibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ordinante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispositio [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber Tertius Phisicorum.

[illegible]

Distintio 1.a de intensione Qualitatis.

Q.o Unica Quomodo fiat intensio Qualitatis.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Distinctio Secunda de infinito.

Q. Unica an possit dari infinitum actu.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

m 3 d. 13

c. 4

[illegible]

[illegible]

Ad aliud [illegible]

Liber 4 Phisicorum

Dispio 1a de loco.

Qtio 1a, quid sit locus?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] indicta definitio, [illegible] [illegible] [illegible] superficies [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ultima sphaera [illegible] [illegible] [illegible] in loco [illegible] [illegible] colliges [illegible] [illegible] ultima sphaera [illegible] [illegible] quantus ad locare [illegible] [illegible] solus [illegible] [illegible] ad locare [illegible] [illegible] ultima sphaera [illegible]

Dico 2. an duo corpora quanta possint esse circumscriptive in eodem loco.

[illegible] in eodem loco; [illegible] ex [illegible] corpus [illegible] regione [illegible] daemonibus [illegible] duo corpora quanta [illegible] possint esse simul in eodem loco [illegible]

[illegible] duo corpora quanta [illegible] esse simul in eodem loco [illegible] [illegible] ex B. V. Maria [illegible] [illegible] [illegible] in eodem loco [illegible] [illegible] Eucharistia [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Rd ad 2um negando [illegible] capacitatis, quantitatis, [illegible] partis; habent partes [illegible] immediate ad locum, [illegible] [illegible] ad 2um [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], nego, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ab quantitate [illegible] [illegible] accidens

[illegible] si Deus corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus repletivos et distantiae producerent [illegible] in duplici loco [illegible] [illegible] quod Deus posset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rd ad 2um negando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] distantia, ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Eucharistia [illegible] [illegible]

Q(uaes)tio 3 an idem corpus divinitus possit simul in duplici loco

Corpus [illegible] [illegible] [illegible] corpus in duplici loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in loco [illegible] alia praesentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem corpus esse divinitus [illegible] locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitive [illegible] locis, [illegible] posse definitive [illegible] [illegible] [illegible] circumscriptive [illegible] [illegible] an idem corpus [illegible] [illegible] circumscriptive [illegible] [illegible] [illegible] locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dico [illegible] idem corpus divinitus posse [illegible] circumscriptive et [illegible] [illegible] locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praesentia corporis [illegible] in Eucharistia. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in caelo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Petro [illegible] Romam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo vadis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simul [illegible] [illegible] [illegible] in caelo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Antonio in duplici loco simul existente modo circumscriptivo et extenso, et aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Cas 3.

[illegible]

[illegible] ... in hoc ... [illegible]

[illegible] ... corpus in uno loco ... [illegible] ... proxima ... [illegible]

[illegible] ... explicationis aliud quod ... [illegible]

[illegible] ... quod corpus in uno loco posset deambulare ... posset deambulare ... [illegible] ... loco ... [illegible] ... in uno loco ... [illegible]

[illegible] ... posset ... in uno loco ... [illegible]

[illegible] ... in uno loco ... [illegible]

[illegible] ... in uno loco ... [illegible]

[illegible] ... in uno loco ... [illegible]

Ad 2um; qd quaeuis [illegible] applicata posset [illegible] alia [illegible], [illegible] quaedam [illegible] impediendo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad aliquo [illegible] [illegible]

[illegible] duplex [illegible] potest [illegible], una in ordine ad locum, [illegible] in ordine ad locum. [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ordine ad locum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in uno loco, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cantuariensis [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] habent [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in sepulchro; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortis si [illegible] [illegible] [illegible] ex hoc qd fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18. [illegible] [illegible] [illegible] in uno loco [illegible] [illegible] [illegible] de corpore [illegible] qd fuit mortuus [illegible] Eucaristia [illegible] 4 D. 10 [illegible] 4 [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] sed sacramento [illegible] [illegible] 13. [illegible] qd [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Venerabilis mater [illegible] [illegible] mortis [illegible] [illegible] Sacramentalis [illegible] Virg. Maria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Santissima humanitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus et sanguinis [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Sacra pagina, et SS PP. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 188.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] corporis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Dtio 3ª. de Vacuo.

Quo 1ª an detur, posit dari vacuu, in rerum natura?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q[uaes]tio 2a an motus gravium sursum, et levium deorsum ad implendum vacuum sit illis naturalis, vel violentus?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q[uaes]tio 3a an rarefactio et condensatio fiant per vacuitatem?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

D.tio 3.a de Tempore.

Q.tio un. an omne ens sit in Tempore? =

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber 3.us Phisicorum

D.o Unica de Motu

Q.o 1.a quaenam sit Ratio formalis [illegible] ctus =

[illegible]

Probo: [illegible]

[illegible] in [illegible] recepta, quae [illegible]

[illegible] agens, et forma [illegible] actiuo, et passi[illegible] agens et [illegible] productiua pars et pars [illegible]

[illegible] dependente [illegible] sunt respectus reales, et intrinsecus [illegible]

[illegible] agens et [illegible] forma [illegible] respectus [illegible]

[illegible] sunt respectus reales, [illegible]

[illegible]

[illegible] Patet ex [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ordinem [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ex dictis [illegible]

[illegible]

Q. 2. Unde Sumat Unitas et D. Specificam [illegible]

Non procedis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber Sextus Phicorum.

Disputatio 1a de Compositione Continui.

Quaestio Unica, ex Quibus Componatur Continuum?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Noto 3 quod punctum quodque indivisibile quantitativum considerationis aliud est physicum et aliud mathematicum. Punctum physicum solet appellari minimum naturale ... accidens per lineam ... [illegible] quae licet ... non dividi in partes ... [illegible] ... tres dimensiones, vel angulos, quae ... partibus integralibus ... materiae quod ... sit quantum alia ... habet ... naturalem partem ... possit dividi. Nam loquimur de puncto physico, quod ... [illegible] ... divisibile non habet partes ... potest dividi ... [illegible] ... indivisibilis materia ... linea ... [illegible] ... partes ... copulandi [illegible].

[illegible] ... indivisibilibus ... indivisibilibus ... partes ... indivisibiles ... infinitum ... [illegible] ... partes copulandi ... [illegible] ... indivisibilia ... habet ... figura ... [illegible] ... successiva ... tempore ... [illegible] ... partium ... continuale; quod [illegible]

Probatur

prima pars: Ratio: indivisibile additum alteri indivisibili non facit maius: sed ... [illegible] ... indivisibile ... indivisibile, et ... tangit ... [illegible] ... non facit maius ... [illegible] ... successive ... [illegible] ... spatium ... in instanti tempore ... [illegible] ... spatium ... circulos ... [illegible] ... puncto linea ... [illegible] ... inferiore quam in superiori ... [illegible].

Corpus perfecte sphaericum ... [illegible] ... planum tangit ... [illegible] ... indivisibile ... indivisibile ... maius ... [illegible] ... indivisibile ... [illegible] ... in instanti tempore ... [illegible] ... divisibile physicum ... divisibile ... [illegible] ... Deus ... [illegible] ... divisibile et indivisibile ... quantitativum ... [illegible] ... partes ... indivisibile ... [illegible] ... indivisibilia ... perfecte sphaericum ... [illegible] ... tangit ... successive ... [illegible] ... quod unitas addita non facit maius ... [illegible] ... indivisibile ... [illegible] ... dici indivisibile [illegible].

Addo quod Deus cognoscit ... divisibilis ... [illegible] ... divisibili ... indivisibile quanta ... indivisibili ... [illegible] ... indivisibile ... [illegible] ... indivisibile ... [illegible].

Dtio 2a. de Tris Magnitudinis et Parvitatis Viuiu.

Qtio. Unica. an Viuinua habeant Tios Magnitudines et Parvitatis?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dtio 3 de inceptione et decisione rerum.

Qtio 1a. quomodo res incipiant et desinant [illegible]

Modus incipiendi et desinendi [illegible]

[illegible] immediate [illegible] et [illegible] mediate [illegible] [illegible] tanti [illegible] et [illegible] habent [illegible] partes simul [illegible] successive [illegible] et [illegible] partibus [illegible] et motus, et tempus. [illegible]

[illegible] successive incipiunt [illegible] esse [illegible] permanentibus incipiunt et [illegible] Patet [illegible] successive simul [illegible] instanti [illegible] incipiunt [illegible] partes [illegible] et ante [illegible] immediate ante [illegible] Patet [illegible] simul [illegible] incipiunt [illegible] instanti [illegible] et immediate [illegible] immediate post [illegible]

[illegible] Deus [illegible] et [illegible] esse [illegible] et immediate post [illegible] incipiunt [illegible] [illegible] potest [illegible]

Q. 2 an aliqua creatura potuerit esse ab æter[illegible]no

in 2 d. 1 q. 3 no 16

[illegible] ab æterno [illegible] et [illegible] successive [illegible] permanentibus [illegible] potuerit esse ab æterno [illegible] successive [illegible] [illegible] ab æterno [illegible] et [illegible] esse [illegible] ab æterno [illegible] [illegible]

[illegible] esse [illegible] ab æterno [illegible] et [illegible] esse [illegible] ab æterno [illegible] et [illegible] immediate [illegible]

Liber 7us. Phicorum.

Dispo. Unica de motu in Ord. ad motorem

Qtio. 1a. an Omne quod movetur ab alio moveatur?

[illegible]

Qo. 2a. an aliquod agens valeat positive in distans quin agat in propinquum?

[illegible]

[illegible]

Liber 8us Phicorum

Disputatio unica de Primo motore.

Quaestio Unica an Existentia Primi motoris sufficienter ostendatur per motum?

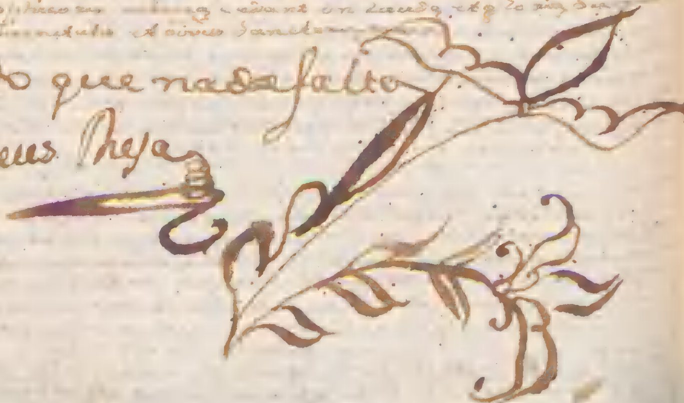
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Cuidado que nada falte

F. Matheus Meja

Brevis Expositio in duos Libros Aris[totelis] de Ortu et Interitu, Seu de generatione, et Corruptione Corporis naturalis per Praedictum Auctorem.

Disputatio 1.a de Generatione.

Quaest[io] 1.a Quid Sit Generatio Substantialis?

Generatio substantialis pot[est] explicari dupliciter, ut productio, et ut mutatio [illegible] ... productio est actio productiva [illegible] substantialis [illegible]

Generatio ut mutatio [illegible]

[illegible]

Quaestio 2.a quid sit Subiectum et terminus generationis.

[illegible]

[illegible]

2. firmad: [illegible] ... [illegible] ... [illegible] modo [illegible] ... [illegible] ... [illegible] productio [illegible] generatio ... [illegible] genitus. Patet [illegible] ... [illegible] ... ad producendum ... [illegible] ... ad producendum [illegible] ... [illegible]

Dico 4. [illegible] ... [illegible] productio ... [illegible] genitum ... [illegible] ... [illegible] productio ... [illegible] generatio ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] generatio ... [illegible] generatio ... [illegible] ... Probatur [illegible] ... [illegible] generatio ... [illegible] ... [illegible] ... personalitatem ... [illegible] ... [illegible] genita; [illegible] genita ... [illegible]

[illegible] ... humanitas singularis ... [illegible] generatio Virginis ... [illegible] ... genitrix humanitatis singularis ... [illegible] Maria ... [illegible] humanitatem ... [illegible] personalitate divina. Sicut Iudaei ... [illegible] crucifixerunt ... [illegible] humanitatem ... [illegible] personalitate ... [illegible] Petri ... [illegible] humanitatem Petri ... [illegible] personalitas Petri ... [illegible] generatio ... [illegible] ... [illegible]

Dico 5. [illegible] ... generatio ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] generatio ... [illegible] productio ... [illegible] productio ... [illegible] ... generatio divina ... [illegible] generatio ... [illegible] ... [illegible]

Dico 6 [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] categorematice sumpti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Dico [illegible]
[illegible]
[illegible] abstrahit [illegible]
[illegible] categorematice sumpti [illegible]
[illegible]
[illegible]

Q. 3a Quid sit generatio Viventium

[illegible] Angelicus D. definit [illegible]
[illegible] viventis a vivente [illegible] principio vitae [illegible]
[illegible] productio [illegible]
[illegible] principio [illegible]
[illegible] generationis [illegible]
[illegible] Spiritus S. [illegible] principio [illegible]
[illegible] similitudinem [illegible] Filii [illegible]
[illegible] similitudine [illegible]
[illegible]

Dicitur viventis [illegible]
[illegible] generationis viventis [illegible]
[illegible] productiones [illegible] substa[ntia] [illegible]
[illegible] substantia viventis [illegible]
[illegible] principio vitae [illegible]
[illegible]
[illegible] productione [illegible]
[illegible] principio [illegible]
[illegible] substantia [illegible] generanti [illegible] substantia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sibi similem

Dicitur similitudo [illegible]
[illegible] generatio [illegible]
[illegible]
[illegible] generatio [illegible]
[illegible]
[illegible] similitudo [illegible]
[illegible]
[illegible] generationem [illegible]
[illegible]
[illegible] generanti [illegible] sibi [illegible]
[illegible] specifice [illegible] specie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Patris [illegible] Filii

[illegible] generatio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Disputatio 2a de Corruptione Substantiali.

[illegible]

Quaestio Unica an Res semel Corrupta positive Reproducatur?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Disputatio 3 de Elementis Communi

Quaestio prima Quid et Quotuplex sit Elementum Et Quae Qualitates Singulis Conveniant.

[illegible] definitum significat [illegible] ponitur, et in quod ultimo resolvitur, quae simpliciter dicuntur elementa [illegible] elementa [illegible] sit elementa [illegible] elementa [illegible] ex quibus mixta componuntur [illegible] resolvuntur. Itaque definitur elementum [illegible] Corpus in quod alia corpora dividuntur quod [illegible] ipsum quod non divisibile in alia corpora specie diversa [illegible] corpus [illegible] in quod alia corpora dividuntur [illegible] tandem resolvuntur in elementa [illegible] elementa manent in mixto [illegible] per aliam partem [illegible] quod elementum sit divisibile [illegible] partes integrales [illegible] diversae partes, et dividitur [illegible] item [illegible] corpora [illegible].

Itaque elementa 4 sunt scilicet ignis aer aqua et terra [illegible] ponentes [illegible] tria elementa S, mercurius, sulphur et sal [illegible] elementa [illegible] corpora [illegible]. Patet [illegible] sunt qualitates. Et quidem [illegible] ignis, humiditas aeri, frigiditas aquae, siccitas terrae [illegible] qualitatibus [illegible] corporis humanis [illegible] elementi [illegible] correspondentibus [illegible] colera [illegible] ignis, sanguis aeri, [illegible] aqua, [illegible] terra. Item [illegible] ignis, [illegible] aer [illegible] aqua et [illegible] terra. Item [illegible] corporum sublunarium [illegible] superiorem locum, aer inferiorem et haec duo [illegible] terra [illegible] et haec duo [illegible].

[illegible] qualitates 4, scilicet calor, frigus, siccitas, et humiditas, [illegible] et [illegible] corporibus, et calor definitur sic [illegible] ex aliis, sed ex ipsis omnes aliae qualitates [illegible] fiunt. [illegible] concretum sic calidum [illegible] quod congregat homogenea, [illegible] et heterogenea [illegible] simul [illegible] et [illegible]. [illegible] quod congregat simul homogenea et heterogenea [illegible] in aqua congelata, ubi aqua, ligna et lapides simul [illegible] humiditas [illegible] proprio [illegible] humiditas habet [illegible] terminis propriis et [illegible] figurae corporis continentis [illegible] ut patet in [illegible] ex aere [illegible] quod facile [illegible] sed [illegible] facile [illegible] consistentia [illegible] figurae [illegible].

[illegible] elementa [illegible] qualitates [illegible] elementa [illegible] sed [illegible] qualitates [illegible].

Respondeo 2º [illegible] quodlibet elementum debet habere unam qualitatem [illegible], cum elementa sibi proxima [illegible] [illegible] alterando, possint [illegible] ad compositionem mixtorum [illegible] habere [illegible] qualitatem [illegible] elementi [illegible] et sic [illegible] [illegible] et terra, unde [illegible] [illegible] mixtorum.

Colligitur(?) [illegible] inaequalitates [illegible] elemento [illegible] in summo. [illegible] [illegible] qualitatem [illegible] summo; [illegible] qualitates [illegible] in summo in [illegible] elemento, [illegible] elementa haberent eandem qualitatem in summo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elementum [illegible] in summo [illegible] [illegible]. Restat ergo, quod singula elementa habeant [illegible] qualitates unam in summo, et aliam propè summum [illegible] qualitatibus [illegible] elementis ex [illegible] [illegible] calidus in summo et [illegible] propè summum [illegible] in summo et calida propè summum; aquae [illegible] in summo et [illegible] propè summum. Terra [illegible] in summo, [illegible] frigida propè summum elementa, quae conveniunt in [illegible] qualitate, dicuntur symbola; quae [illegible] [illegible] symbola [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] frigidus [illegible] frigore aquilonis [illegible] aqua, et [illegible] calidus [illegible] frigida [illegible] calor [illegible] calida. [illegible] ignis [illegible] calor et [illegible] [illegible] frigus [illegible] aer [illegible] [illegible] aquae et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aquilone [illegible] [illegible] [illegible] elementis [illegible] qualitates [illegible] [illegible] elementi [illegible].

Q^tio 2^a an elementa maneant formaliter in mixto

Pro intelligentia [illegible] in mixtione [illegible] [illegible] corpora [illegible] corpus mixtum [illegible] [illegible] substantia [illegible] ex mixtione resultat, mixtibilia sunt corpora quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] activa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et accidens [illegible] [illegible] [illegible] dividi [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] activitatis, et [illegible] [illegible] [illegible] mixtio [illegible] [illegible] [illegible] ignis et [illegible] elemento [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] qualitates. et [illegible] substanti[illegible] et contra [illegible]

[illegible] compositio et [illegible] substantiale [illegible]

[illegible] alterationum [illegible] definit[illegible]

[illegible] dispositus.

Ratio 2. [illegible] elementa [illegible]

[illegible]

[illegible] sic suppono[illegible]

[illegible] elementa [illegible]

[illegible]

[illegible] elementa [illegible] mixto [illegible]

[illegible]

[illegible] elementa [illegible] mixto [illegible]

[illegible]

Ex his ad 1am partem dico, quod utraque definitio assignata est optima patet, quia utraque constat ex genere et differentia, habetque alias conditiones bonae definitionis, ut ex expositione utriusque liquet. Notandum tamen quod si actus et principium dicuntur radicaliter sunt essentiales; si vero accipiantur formaliter prout dicunt relationem aptitudinis, sunt descriptivae. 1a per additamentum namque corporis est additum. 2a explicatur per habitudinem causae formalis: 2a vero per habitudinem causae efficientis operationum. Circa 2am partem dico quod anima dividitur communiter in 3 species, scilicet, in vegetativam, quae reperitur in plantis, sensitivam [illegible] et intellectivam quae competit hominibus. Ratio huius divisionis [illegible] a posteriori desumitur ex operationibus vitalibus diversis; nam tot sunt species animarum quot sunt operationes, quibus viventia excedunt non viventia; sed operationes sic excedentes tantum sunt 3, ut patet discurrendo per singulas: ergo.

[illegible] actus [illegible] corporis physici organici [illegible]

[illegible]

unde etiam de operationibus quae sunt actualiter, et quo posteriores, quatenus sint essentia, et quo substantia non licet referre nam pra[illegible] [illegible] [illegible], quod non est actus, et potentia respectu [illegible] [illegible] respectu [illegible], [illegible] actus respectu corporis quod informat et potentia respectu operationis quam recipit.

Arguitur contra plantae carent quia non datur anima vegetativa [illegible] sensitiva. patet antecedens, quia fugiunt nociva et persequuntur bona [illegible] [illegible] quae fugit [illegible], et amat [illegible] [illegible] planta quae dicitur sensitiva quia [illegible] tangatur habent [illegible] [illegible], et palmae. [illegible] negando antecedens ad probationem [illegible], quod ad hoc [illegible] anima sensitiva, sed sufficit appetitus innatus, qui [illegible] [illegible] plantarum quae fugiunt noxia et dicitur antipathia [illegible] persequuntur bona, et dicitur sympathia [illegible] appetitus non [illegible] cognitionem sensitivam. et differt [illegible] sensitiva [illegible]

[illegible] [illegible] quae sint [illegible] [illegible] viventium? [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vegetativa, sensitiva [illegible] locomotiva et intellectiva [illegible] differunt ex diversis [illegible] modis eliciendi operationes vitales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensitiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et potentia appetitiva [illegible] operatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locomotiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quae sint gradus [illegible] [illegible] [illegible] gradus [illegible] [illegible] vegetativum sensitivum [illegible] cognoscitivum et [illegible] [illegible] [illegible] gradus [illegible] differunt ex separabilitate [illegible] gradus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nutriunt [illegible] [illegible] et generant, [illegible] [illegible] alia praeter vegetare [illegible] sentiunt, sed non locomovent [illegible] [illegible] alia praeter vegetare et sentire, locomovent [illegible] et [illegible] [illegible] praedicta, intelligunt, et ratiocinantur, [illegible] [illegible] sed non [illegible] alia praeter [illegible] separabilitates [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gradus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viventium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] separabilitates [illegible] [illegible] negando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] operationes diversas, et [illegible] sensitiva [illegible] [illegible] [illegible] locomotivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differunt ex separabilitate operationum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locomotiva sit [illegible] [illegible] locomotiva [illegible] [illegible] sensitiva [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differunt [illegible] [illegible] modi eliciendi operationes et [illegible] [illegible] viventium [illegible] separabilitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensitivus, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensitivum [illegible] [illegible] [illegible] generativa [illegible] [illegible] [illegible] et gradu generativus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gradus [illegible] [illegible]

q[uaes]tio 2a in quo consistat ratio vitae in actu 2o

[illegible] [illegible] vita alia [illegible] [illegible] [illegible] speculativa, alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operativa differunt ex ordine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operativa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus vitales, [illegible], [illegible] [illegible] duplex, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in actu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in actu [illegible] consistit in actuali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in actu, consistit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in actu, consistit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod operatio alia est immanens, et alia transiens; immanens quae manat in eodem operante, transiens est quae non remanet in [illegible] operante sed transit in alio. Non solum viventia, sed etiam aliqua non viventia habet principium intrinsecum operationis immanentis, ut [illegible] [illegible], quod non viventia [illegible] operari [illegible] [illegible] [illegible] sui connaturale, sed transeunte quando solum operatur [illegible] acquirendo aliquam perfectionem sibi debitam [illegible] [illegible], ut aqua [illegible] [illegible] [illegible] frigiditatem [illegible] [illegible] principium intrinsecum productivum [illegible] perfectionis sibi [illegible] [illegible] ex [illegible], [illegible] instanti. Et quamvis viventia quando possint producere aliquam [illegible], ut quando [illegible] [illegible] intellectio [illegible] [illegible] [illegible] productiva [illegible] [illegible]; illa autem productiva immanens est tantum.

Ratio vitae in actu [illegible] consistit, [illegible] [illegible] principium intrinsecum [illegible] in se producere aliquam perfectionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Probatur, quia [illegible] [illegible] omnibus viventibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Probatur, quia viventia [illegible] [illegible] Deus in [illegible], et angelus; sed [illegible] [illegible], [illegible] habent in se principium intrinsecum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productivum [illegible] [illegible] principia habent [illegible] angeli [illegible] principium intellectivum et volitivum, quae [illegible] [illegible] viventium [illegible] [illegible] generationis [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] viventis [illegible] esse, [illegible] [illegible] dispositionis [illegible] [illegible] [illegible] instanti [illegible] [illegible] [illegible] quando viventia producunt [illegible] substantiales et ignis [illegible] [illegible] accidentales [illegible] propriae substantiae, [illegible] [illegible] [illegible].

Arguitur 1. Cognitio quam angelus [illegible] cognoscit est vitalis, sed est debita angelo in [illegible] instanti [illegible] [illegible] [illegible] angelus in instanti creationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negando [illegible] angelo in [illegible] instanti [illegible] intellectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violento angelus autem non est violentus [illegible] [illegible] intellectio habuerit in illo instanti. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est, quia lapis habet [illegible] determinata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violentus; angelus vero [illegible] [illegible] [illegible] intellectio, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] principia radicalia cognoscitiva debet cognoscere, [illegible] [illegible] conditione, quod [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelus in instanti [illegible] [illegible] [illegible] ad intellectum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esset violentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violentia [illegible] violentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium passivum et non activum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violentus.

Arguitur 2. [illegible] actio [illegible] in intellectu angeli [illegible] angelus [illegible] perfectio intellectiva; sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vita [illegible] [illegible] productiva [illegible] [illegible] principio intrinseco producente [illegible] [illegible] principio intrinseco [illegible] principio [illegible] [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitionem [illegible] [illegible] principium intrinsecum productivum [illegible] intellectionis.

Arguitur 3. magnitudo perfectionis [illegible] viventi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnitudinem [illegible] habet in instanti creationis [illegible] [illegible] [illegible] magnitudine [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in generando non debet in viventi ex vi generationis, et proinde [illegible] generationis nego debere illi productio [illegible] [illegible] sine illa magnitudine in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinguo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incipit cum incipit debitum [illegible] [illegible] debere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed pro aliis.

Arguitur [illegible] exemplis [illegible] [illegible] [illegible] perfectam esset debita viventi in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitalis, sed [illegible] habent principium productivum perfectionis indebitae [illegible] [illegible] [illegible] perfectionem [illegible] habet principium productivum [illegible] perfectionis indebitae, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generandum [illegible] habere principium productivum perfectionis indebitae [illegible] perfectionis debitae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debita [illegible] [illegible] generationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vegetativa [illegible] acquisitivum [illegible] magnitudinis [illegible] indebitae [illegible] aliquam augendi.

Arguitur [illegible] assignata conveniat [illegible] viventibus creatis [illegible] etiam Deo [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facile [illegible] Docet [illegible] assignatam [illegible] [illegible] creatio [illegible] [illegible] [illegible] quarent [illegible] viventi [illegible] [illegible] assignat [illegible] vitae in actu [illegible] principium acquisitivum [illegible] perfectionis immanentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productiva [illegible] [illegible] productionem vitae [illegible] principio [illegible] producere sed [illegible] perfect [illegible] indebita viventi generatio [illegible] convenit [illegible] viventi [illegible].

[illegible] principium acquisitivum intellectionis in angelo est vitale, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superioris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium acquisitivum [illegible] qualitas immanens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habent principium [illegible] acquisitivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantia habet principium acquisitivum propria [illegible] quae [illegible] immanens absoluta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] principium [illegible] [illegible] [illegible] viventibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intentionalis [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligens debet [illegible] [illegible] perfectionem vitalem [illegible] producere [illegible] imperfectionem immanentem absolutam [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] Filium [illegible] et [illegible] Spiritum Sanctum personam [illegible] [illegible] relativam.

Quaero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitae a nobis assignata convenit etiam Deo. [illegible] Deus habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectionis vitalis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet virtutem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productivum [illegible] [illegible] producere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] producere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viventibus [illegible] producere intellectionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identificata.

[illegible] [illegible] distinguo [illegible] debet [illegible] perfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viventi [illegible] [illegible] [illegible] habet principium productivum [illegible] [illegible] perfectionis indebitae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectionem [illegible] perfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet principium [illegible] [illegible] producere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indebitam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viventes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinguendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitalis.

Sed ad[illegible] et negando [illegible] perfectio [illegible] debita [illegible]
indebita respective [illegible] viventis [illegible] perfectio
ipsi debeat [illegible] non debeat [illegible]
[illegible] quod adveniente [illegible] non debeat [illegible] perfectio [illegible]
[illegible] proveniat [illegible]. Similiter quod viventi [illegible]
[illegible] perfectio [illegible] ad infinitatem [illegible]
[illegible] identificare [illegible] perfectionis identificabilis [illegible]
[illegible] abstrahendo ad utrumque [illegible] dicit principium [illegible]
producere perfectiones vitales [illegible] identificat [illegible]
[illegible] quia [illegible] quae et [illegible]
habet potentiam productivam [illegible] quae [illegible]
[illegible] et corpus post resurrectionem [illegible]
[illegible] corpus pro hoc [illegible] corpore [illegible]
[illegible] dicendum quod [illegible] habet principium [illegible]
[illegible] productivum quam possit [illegible] producere [illegible]
[illegible] capacitas [illegible]
[illegible] quod [illegible] quam [illegible] consequentia [illegible]
habet [illegible] locomotivam [illegible] productivam [illegible] localis [illegible]
[illegible] non posset locomoveri [illegible] habet [illegible]
[illegible] debet quod [illegible] non posset
[illegible] quia non habet principium [illegible] localis productivum [illegible]
[illegible] producere localem motum [illegible] illum.

[illegible] sit [illegible] vivens [illegible] sufficit
quod habeat principium quo possit illas producere [illegible] identifica-
[illegible] quia ut [illegible] sufficit quod habeat
[illegible] quae possit [illegible]
[illegible] sanctitati [illegible]
Sed negando [illegible] et [illegible]
et [illegible] quam possit producere [illegible] perfectiones [illegible] non identi-
ficare [illegible] vivente [illegible]
non [illegible] deficere [illegible] quod [illegible]
[illegible] indefectibilitatem [illegible] quae [illegible]
[illegible] negare [illegible] posse [illegible]

Q[uaes]tio an D[icen]d[u]s Animae Sint divisibiles

[illegible] simplex [illegible] ex genere et [illegible] spiritualis
[illegible] divisibile [illegible] partes essentiales physicas
[illegible] degree infra [illegible]
[illegible] procedit de simplicitate [illegible] divisibilitate [illegible] partes
[illegible] et [illegible] dependent [illegible] corporis [illegible]
[illegible] partes [illegible] indivisibilis
[illegible] partes [illegible] viventibus [illegible] partes
[illegible] indivisibilis

[illegible]
Divisibilis [illegible] aliqua [illegible] divisibilis
[illegible] quae [illegible] et plures [illegible] parte [illegible]
[illegible] et patet [illegible] et definitio sufficit [illegible]
[illegible] sed [illegible] divisibilis non [illegible]
[illegible] brachio [illegible]
[illegible] quae [illegible] manet [illegible]
[illegible] et [illegible] ex [illegible] corpore [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]

[illegible]
[illegible] experientia [illegible] et [illegible]
[illegible] planta [illegible] germinat et vivit vita [illegible]
[illegible] manet [illegible] vegetativa [illegible]

perfectio est aequalis [illegible] quae dividitur utraque pars vivit [illegible]
[illegible] repugnat [illegible] sed [illegible] agendo [illegible] fugiendo: ergo
Probatur [illegible] perfectiores indivisibilitas [illegible]
[illegible] principium [illegible]
[illegible] intellectivae [illegible] independentia
[illegible] imperfectionem [illegible] dependens [illegible]
ergo.

Probatur 2. [illegible] acquirit [illegible]
[illegible]
[illegible] indivisibilis
[illegible]
[illegible] adaequata [illegible] inadaequata [illegible]
[illegible]
[illegible] dependentia
[illegible] acquisita [illegible] ergo.

[illegible] quod
[illegible] indivisibile: ergo [illegible]
[illegible]
[illegible] corpore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Respondetur [illegible] distinguendo [illegible]
[illegible] indivisibile [illegible] indivisibile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] partibus corporis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporis [illegible]

[illegible]
[illegible] indivisibile [illegible]
[illegible]
[illegible] indivisibile. Respondetur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quaeres [illegible] quae partes corporis [illegible]
[illegible] partibus integralibus corporis organici [illegible]
[illegible] sanguis [illegible]
[illegible] partibus [illegible] corpo[illegible]
[illegible]
[illegible]

Aliae sunt [illegible] quae [illegible] inseruiunt capiti [illegible] partes [illegible]

Sec.dum [illegible] Credibile [illegible]

Dispositiones inmortalitatis

Patet [illegible] sunt [illegible] corpore [illegible] sanguis [illegible] [illegible]

etiam sanguini [illegible] vitae [illegible] corpora [illegible]

[illegible] in principio [illegible] vita [illegible]

[illegible] corpore [illegible] vita [illegible] [illegible] sicut [illegible]

[illegible]

Q.tio 4. Quomodo Poc distinguatur ab [illegible]

Non [illegible] dicit [illegible] principalibus [illegible] organo [illegible] sensitiua [illegible] organa [illegible] corporalis [illegible]

[illegible]

[illegible] vita [illegible] memoria [illegible] [illegible]

[illegible] posse principium [illegible] volitionis [illegible]

[illegible] intellectionis et voli[illegible]

[illegible] substantia [illegible]

[illegible] substantia [illegible]

[illegible]

[illegible] Augustino [illegible]

[illegible] et [illegible] substantia [illegible]

[illegible] et [illegible] in 4° D. 13 q. 1. a. 1. mod.

[illegible] accidentia [illegible] substantia [illegible]

[illegible] principium [illegible] intellectionis [illegible]

[illegible] principium intelligendi et [illegible] volendi.

[Ques]tio 5.ª Quomodo Potentiae specificentur per actus, et actus per obiecta? [illegible]

[illegible] per actus [illegible]

[illegible]

72

[illegible] Probabiliter [illegible]

[illegible] distinctione [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber 2us de Anima.

Dtio 1a de Anima Vegetativa et eius Potentiis.

Qtio unica Quid sit Anima vegetativa et eius Potentiis?

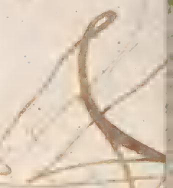
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dtio 2a de Anima Sensitiva.

Qtio 1a Quid sit Anima sensitiva et eius Potentia

[illegible]

[illegible]

Q.tio 2.a quid et quotuplex sit obiectum sensibile

[illegible]

[illegible]

Q.tio 3 quid sint species sencibiles?

Respondet [illegible] species sencibiles [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q^{tio} 4 Quodnam sit subiectum specierum sensibilium

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Res ad hoc negando sequela quia [illegible] species sit tota, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] explicatio [illegible] [illegible], quod licet species sit divisibi[lis] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut enim species in [illegible] [illegible] potest recipi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod species [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaeres 3 an species sensibiles sint divisibiles intensive. Resp. affirma[tive], albedo enim [illegible] [illegible] producit species [illegible] [illegible], et si albedo [illegible], etiam [illegible] species. Probatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaeres 4 an species sensibiles [illegible] dependet ab obiecto.

Quaestio 3 an Sensibile Commune producat species distinctas a specie Sensibile propria

[illegible] [illegible] quod visus et auditus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquas species propria distincta [illegible] [illegible] coloris et [illegible] [illegible] producunt species distinctas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coloris et soni. [illegible] [illegible] sensibile [illegible] producere species distinctas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Sensibile Commune [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile proprie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] species producunt, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibilia [illegible] [illegible] sensibile commune producat species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] quod quodlibet sensibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] species. [illegible] [illegible] quod species sensibiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile [illegible] [illegible] [illegible] sensibili communi [illegible] [illegible] [illegible] sufficiens.

Arguitur [illegible] Sen[sibile] commune est sensibile per se, [illegible] producit species [illegible], [illegible] [illegible] sensibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile [illegible] species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile commune [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibile perfecto producit species [illegible] [illegible] [illegible] sensibile [illegible] [illegible] sensibile [illegible] sensibile commune producit species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod species repraesentant obiectum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] sensibilibus [illegible] [illegible] sunt sensibilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnitudine [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] et perfecte repraesentat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibiles.

Q. 13 [illegible] et [illegible] 9e 13no [illegible]

Distinctio de Sensibus Externis

[illegible]

Sectio 1a de sensus visus et illis ad eum pertinentibus.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sectio 2 de auditu et de pertinentibus ad [illegible]

[illegible]

[illegible] membrana [illegible] ut alia Cabitas [illegible] dicta, quemadmodum [illegible] spiritibus [illegible] expedita. Immediate [illegible] ad [illegible] nervus [illegible], per quem spiritus [illegible] ad auditum [illegible] et species ex auditu ascendunt ad cerebrum.

Tandem in cochlea est substantia quaedam spirituosa admodum [illegible] elementaris [illegible] et species [illegible] [illegible] et ista substantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sonus [illegible] sonus [illegible] [illegible] auditus [illegible] sonus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et modum [illegible] perceptionis [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible], unde [illegible] percutitur [illegible] [illegible] intermedia [illegible] [illegible] soni et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] localis [illegible] [illegible] [illegible] intermedium [illegible] [illegible] requisita.

Sonus [illegible] in corpore [illegible] medio [illegible] et [illegible] aere [illegible], sonus [illegible] intermedium et [illegible] sonus pervenit ad aurem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sonus [illegible] species soni [illegible] [illegible] sonus [illegible] [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sonus [illegible] [illegible] audit sonus per foramina [illegible] [illegible] sonus [illegible] [illegible] reflexio soni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] reflexio speciei

Sectio 3 de olfatu et de pertinentibus ad ipsum

Sensus olfatus [illegible] externus [illegible] odores [illegible] et [illegible] partibus [illegible] in his naribus habent [illegible] superiorem [illegible] et [illegible] inferiorem cartilaginosa, [illegible] cartilagine [illegible] duo [illegible] foramina [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] foramine [illegible] [illegible] [illegible] mamillaris dictae [illegible] habent plura foramina [illegible] dictae [illegible] [illegible] [illegible] extrema [illegible] [illegible] [illegible] et lingua

[illegible] duo nervi descendentes a cerebro et ad caruncula [illegible] per quos descendunt [illegible] spiritus [illegible] odores ad [illegible] ascendunt [illegible] olfatus [illegible] in ipso [illegible] [illegible] [illegible] et odor, [illegible] [illegible] in [illegible] calore, et [illegible] odorifera, [illegible] odor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] percipiunt et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadavera [illegible] olfatus perfectionis [illegible] [illegible] in [illegible]

Nos Aper auditu linx visu simia gustu Vultur odoratu praecedit Aranea tactu

Sectio 4 de gustu et de pertinentibus ad ipsum

Gustus [illegible] externa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dentes, palatum [illegible] lingua. Dentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] molares [illegible] incisores [illegible] caninis [illegible] lingua [illegible] substantia carnea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ad lingua [illegible] [illegible] ad sapores percipien[dos] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humiditate [illegible] humidus [illegible] [illegible]

Sectio 5 de tactu et de pertinentibus ad ipsum.

Tactus est sensus externus perceptivus qualitatis tangibilis tamquam [illegible] qui est dispersus per omnes partes corporis exceptis ossibus [illegible] sed principaliter in nervis, in carne et cute [illegible] Objectum tactus est qualitas tangibilis, quae sub se comprehendit quatuor qualitates [illegible] et aliquas alias, ut durum et molle [illegible] qualitates in actu existentes [illegible] percipiuntur [illegible] sed qualitates objecti. Et quidem solum percipit qualitates [illegible] excedentes qualitatibus existentibus, [illegible] qualitatem [illegible] percipere aequales aut remissiores [illegible] percipere [illegible]

Descriptio et Sensibile [illegible]

Dictio 4. De Sensu interno seu Communi

Quaestio 1 de quo triplex sit Sensus internus.

Sensus communis dicitur ratio qua percipi omnia objecta sensata per sensus particulares. Dicitur etiam internus quia residet in inferiori parte cerebri [illegible] Item, quia [illegible] cognoscit [illegible] colores [illegible] internae [illegible] cognoscit; ergo sensus internus est potentia vitalis interna perceptiva et judicativa omnium, quae sensibus externis percipiuntur. Et habet facultatem [illegible] dicitur sensus communis [illegible] colores [illegible] percipi [illegible] et auditu [illegible] dicitur [illegible] objecta [illegible] sentiant [illegible] et audita [illegible] et [illegible] distinguit [illegible] communis, quia [illegible] percipi objecta sensibus externis quando [illegible] sentiuntur.

[illegible] dicitur imaginatio [illegible] componere [illegible] objectis [illegible] ex [illegible] dicitur aestimativa [illegible] actus est aestimatio, seu cognitio [illegible] dicitur memoria sensitiva et cujus actus est cognitio [illegible] dicitur reminisci [illegible] praeteritae [illegible] cognitio [illegible] intermedia [illegible] cognitio [illegible] cogitativa quia [illegible] cognitio [illegible] facultates [illegible]

[illegible] sensus internus [illegible] communis [illegible] sunt actus inadaequati sensus communis [illegible] voluntas exercere diversos actus inadaequatos [illegible] inadaequati [illegible] sensibilitatis [illegible] et [illegible] potentia [illegible] distinguitur [illegible] dicitur [illegible] sensu communi, et [illegible] memoria [illegible] organum [illegible] sensus communis est cerebrum [illegible]

[illegible] percipere [illegible] sensibile, et sic dubitatur [illegible] sensibiles [illegible] objecta de quibus dubitatur [illegible] sensus externus [illegible] Dico quod sensus internus cognoscit objecta sensus externi [illegible] percipit [illegible] percipitur [illegible] interna [illegible] percipit [illegible] sensus [illegible] talia objecta [illegible]

Qto 1a De aspecto sencitivo

Sectio 3 De actu et de potentiis ad [illegible]

[illegible] appetitus sensitivus distinctus a voluntate et ab appetitu innato [illegible] [illegible] quae appetunt [illegible] convenientia, et [illegible] fugiunt [illegible] [illegible] ex D. Paulo [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] hic appetitus [illegible] [illegible] malis [illegible] appetitiva [illegible] [illegible] delectabilis, praesupponens cognitione sencitiva [illegible] quae distinguitur a voluntate [illegible] appetitu spirituale et ab appetitu innato, qui nullam praesupponit cognitionem [illegible] appetitum.

Quaeres 1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] appetibile [illegible] utile [illegible] delectabile [illegible] [illegible] malum, et disconveniens illi [illegible] nemo appetit [illegible] [illegible] sibi deficiens [illegible] [illegible] appetit [illegible] sibi conjungatur [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] item voluntas amat bonum et [illegible] sed appetitus [illegible] malo [illegible] [illegible] sicut cognitio [illegible] cognoscit [illegible] bonum [illegible], ita [illegible] appetitus sencitivus [illegible] [illegible] [illegible] sensitiva [illegible] cognoscit conveniens ut sic [illegible] [illegible] [illegible] unde appetitus sencitivus [illegible] appetit [illegible] [illegible]

Quaeres 2 an appetitus sencitivus sit [illegible] [illegible] [illegible] appetitus sencitivus internus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praesupponit cognitionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sencitivus [illegible] [illegible]. [illegible] partes appetitus [illegible] internum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alii appetitus [illegible] [illegible] [illegible] et alibi. [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitu innato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] appetitive [illegible] cognoscitive, sed [illegible] cognitiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] appetitus sencitivi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quilibet [illegible] [illegible] convenienti et delectabili [illegible] [illegible]

Quaeres 3 ubi resideat appetitus sencitivus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cerebro [illegible] appetitus [illegible] [illegible] cognoscitiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cordibus [illegible] [illegible] alibi [illegible] [illegible] [illegible] item in corde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus sencitivi [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sectio 3a De divisione appetitus in concupiscibilem et irascibilem

Appetitus sencitivus [illegible] dividitur in concupiscibilem et irascibilem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] et actus fugae [illegible] malum, et disconveniens [illegible] concupiscibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectatio [illegible] [illegible] boni [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaeres [illegible] an [illegible]

234
no 21

Probatur tunc quia appetitus sensitivus [illegible] ex dictis [illegible] ... [illegible]

[illegible]

Liber 3us de Anima

Questio 1a de Anima intelectiva

[illegible] ... anima rationalis ... corporis ... [illegible]

[illegible] ... anima rationalis ... [illegible]

Quaestio 1a an Anima rationalis reduplicative ut talis informet corpus

[illegible] ... informat corpus ... reduplicative informet corpus ... [illegible]

[illegible] anima rationalis reduplicative ... informat corpus ... [illegible]

Arguitur [illegible] effectus [illegible] [illegible] radicaliter [illegible] corpus [illegible] constituitur [illegible] vegetativus et sensitivus [illegible] vegetativus [illegible] sensitivis [illegible] [illegible] spiritualis [illegible] corpore [illegible] [illegible] quod constituit [illegible] talis denominationis [illegible] substantialis [illegible] accidentalis [illegible] communicat effectus [illegible] vegetativus [illegible] sensitivus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vegetativi et sensitivi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

An animae intellectivae sint perfectiores a parte

[illegible] eiusdem speciei [illegible] speciei [illegible] [illegible] [illegible] essentiali [illegible] [illegible] species sunt sicut numeri [illegible] eiusdem speciei [illegible] inaequale imperfectione [illegible] essentiali [illegible] eiusdem speciei sint aequale imperfectae [illegible] individualis [illegible] [illegible] [illegible] individuum eiusdem speciei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] affirmant [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] negant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] individuali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aequales [illegible] [illegible] perfectior [illegible] [illegible] eiusdem speciei [illegible] [illegible] [illegible] perfectio [illegible] speciei [illegible] substantiales [illegible] individuum [illegible] substantialis [illegible] speciei [illegible] perfectior [illegible] individualis [illegible] [illegible]

de perfectione cap. 2 [illegible] no 2

d. 25 no 15

Corpus [illegible] complexionatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inaequalitatem [illegible] inaequalitate intellectus [illegible] [illegible] inaequalis [illegible] experientia [illegible] [illegible] perspicaciores [illegible] [illegible] [illegible] melioris [illegible] organorum [illegible] perfectiori intellectu [illegible] [illegible] Salomonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] individuis [illegible] eadem specie [illegible] [illegible] [illegible] perfectiores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectior [illegible] [illegible] individuum [illegible] [illegible]

Arguitur [illegible] individuis [illegible] specie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantia [illegible] [illegible] perfectione individua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Resp. quia semel producta [illegible] non recipit magis et minus [illegible] [illegible] ... modus proprius [illegible] ... negari [illegible] ... in aliquo [illegible] ... illud alibi [illegible] distinguendo [illegible] ... [illegible] perfectio [illegible] imperfectio [illegible]

Q.º 3. an det in hoc 3.s ae distinctæ.

Non procedit [illegible] ... docet [illegible] manichaeos [illegible] ... Platonis [illegible] ... dicens dari in hoc 3 ae, sed [illegible] ... sensitiva [illegible] ... in hoc dari 3 ae [illegible] ... [illegible] ... de mente [illegible] ... [illegible]

Dico:

[illegible] ... in libris [illegible] principio. Patet ex D. Augustino dicente [illegible] ... corpus et [illegible] ... spiritualis [illegible] ... corpora [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... sensitiva [illegible] ... intellectiva [illegible] ... [illegible]

Probatur [illegible] ... corporis [illegible] ... sensitiva [illegible] ... plantis [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... vegetativa [illegible] ... plantae [illegible] ... spiritum [illegible] ... corpori [illegible] ... D. Augustinus [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... vegetativam et sensitivam, sed [illegible] ... principio [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... calida [illegible] ... spiritualis [illegible] ... [illegible]

generabiles.

spiritu et [illegible] 48.

in 2 [illegible]

in 4 D.s 44 [illegible] 44

in 2 D.s 22 [illegible]

ad thesaurum [illegible]

[illegible]

De spiritu [illegible]

[illegible] principio n.º 16

Ad 1 distinguo. Ad propriam operationem requiritur perfectio [illegible] concedo, et omnimode [illegible] nego. Sol habet [illegible] caloris, et [illegible] elementorum [illegible], sed alia superiore continentur illa. Ad 2 distinguo sequens [illegible] sit [illegible] vegetativa, et sensitiva, et quae [illegible] perfectionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] planta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensitiva.

Disputatio 7 de intellectu, de eius actibus et objecto.

Intellectus est potentia [illegible] intellectiva et inorganica. Dicitur intellectiva [illegible] distinguitur ab [illegible] ad [illegible] inorganica, quia non [illegible] [illegible] dividitur intellectus in agentem et possibilem [illegible] agens dicitur [illegible] [illegible] producit species intelligibiles [illegible] quomodo distinguantur intellectus agens et possibilis [illegible] cognitata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicta [illegible] agente possibile [illegible] operativo hoc supposito sit

Quaestio 1ª an intellectus sit potentia naturalis vel praecindens?

[illegible] entitate positiva et determinate naturalis sit [illegible] [illegible] [illegible] naturali et supernaturali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] entitativa naturalis determinate et positiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible]

Dicunt

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Colnar. [illegible]

[illegible] [illegible] 2 et 3 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntas naturalis [illegible] [illegible] voluntate supernaturali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] naturalis q. 2 d. 7 n. 3

Probatur [illegible]

Fundamentum [illegible] [illegible] [illegible] Castel [illegible]

Item 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinate naturalis [illegible]

Contra 3. obiectum visibile [illegible] per [illegible] in materia ad correspondentia in entitate, neque obiectum [illegible] et per substantia. Simile [illegible] potest instare de quacumque per [illegible] alter.

Ad aliud fundamentum [illegible] quod intellectus [illegible] intentionalis nec [illegible] nec [illegible] nec Angelicus nec [illegible] sed per speciem lapidis fit lapideus per [illegible] fit [illegible] similiter per species naturales [illegible] et per species supernaturales fit supernaturalis [illegible] determinate [illegible] nec supernaturalis. [illegible] intellectus [illegible] et [illegible] animali et [illegible] similiter per species [illegible] spiritualis [illegible] et substantia per species substantiae [illegible] per speciem [illegible] et per speciem lapidis [illegible] fit [illegible] [illegible] intentionalis [illegible] per species naturales et per species supernaturales [illegible] intentionalis [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] intentionalis [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] specie naturale [illegible]

[illegible] fundamentum [illegible]

ad 2. dicentis [illegible] quod [illegible] habet modo cognitionis [illegible] per [illegible] distincta quod ex ipsa possit cognosci quod [illegible] obiectum [illegible] correspondeat [illegible] ex ipso actu [illegible] naturale et supernaturale [illegible] ex ipso actu [illegible] experientia [illegible]

[illegible] 1. Pars [illegible] 13

[illegible] ex ipso actu quem experimur [illegible] naturale [illegible] obiecti [illegible] cognitio [illegible] intelligibile [illegible] per intellectum [illegible] cognitionem [illegible]

[illegible] principia

[illegible] specialis supernaturalis [illegible] naturali intellectu [illegible] cognitio intellectus [illegible] obiectum [illegible] cognoscendi quod [illegible] obiectum [illegible] cognitio distincta [illegible] cognoscendi [illegible] habet modo cognitionis [illegible] quod ex ipsa possit cognoscere quod [illegible] sibi correspondeat [illegible] ex ipso actu qui experimur [illegible] supernaturale [illegible] obiectum quod ex [illegible] experimur [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible] determinant speciem quia potentia debet [illegible] omnino ad [illegible] aliud (supple actus [illegible]) naturalis [illegible] supernaturalis); [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] determinant potest [illegible] intellectivi [illegible] ipsa

Sed contra haec [illegible] non [illegible] doctrina [illegible] [illegible] quas sibi objicit: quia [illegible] intelligendi ab objecto [illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respectu [illegible] specifice [illegible] [illegible] ipsis sunt diversae [illegible] ipsa [illegible] potentia [illegible] [illegible] objectiva alia distincta [illegible] objicit [illegible] [illegible] [illegible] impugnat: quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligi [illegible] [illegible] [illegible] ad actus cognoscendi [illegible] [illegible] specifice distinguendi [illegible]

Probatur

[illegible] angeli [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] int [illegible] 297 n. 4

Contra [illegible]

[illegible] naturalis et [illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] angelicae [illegible] naturalis [illegible] [illegible] naturalis et supern.

Sed contra [illegible]

[illegible] angelica [illegible] naturalis [illegible] [illegible] supernaturalis [illegible] angelica [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelicae [illegible] [illegible] naturalis [illegible] naturalis [illegible] [illegible] absurdum.

Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible] [illegible] naturalis [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible]

Probatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible]

Probatur [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] naturalis [illegible] [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] supernaturalis.

[illegible] potentia naturalis et potentia supernaturalis, sicut potentia vi-
talis et potentia non vitalis; quod si positive [illegible] et potentia non vitalis [illegible]
[illegible] possunt [illegible] ad actum [illegible] naturalem [illegible] potentia natural-
[illegible] supernaturalis [illegible] spiritualia [illegible]
[illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et supernaturalem et [illegible] spiritualia possunt producere actum [illegible]

[illegible] naturale et spirituale [illegible]
supernaturalis; sed [illegible] naturale sed non naturale [illegible] principio spirituali [illegible]
producere actum spiritualem: quia [illegible] intellectus [illegible] naturalis potentia
principio [illegible] actum supernaturalem. Probatur [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] ad producendum species [illegible] intellectus
sed [illegible] naturale quod est intellectus spiritualis: quia [illegible]
[illegible] quod naturale et hoc [illegible] ut producat [illegible] intelligibili
[illegible] tribuendo [illegible] naturali [illegible] intellectus naturalis [illegible]
producere actum supernaturalem quod habeat sibi naturalitatem.

Probatur [illegible]
[illegible] quae non sit supernaturalis, nec naturalis sed talis intellectus [illegible]
[illegible] similiter et [illegible] praescindit a naturali et supernaturali. Probatur
[illegible] naturalis [illegible] inclusa [illegible]
similiter [illegible] intellectus ipse praescindit a naturali et supernaturali
[illegible] existere, quin [illegible] determinate naturalis vel
supernaturalis. Probatur [illegible]: si intellectus praescindit a
naturali et supernaturali [illegible] intellectus [illegible] intelligibilis [illegible]
[illegible] angelum cognoscibilis et [illegible] quia [illegible]
[illegible] haberet, quod [illegible] debere [illegible] naturalis vel supernaturalis: quia

[illegible]
[illegible] dicere quod intellectus ipse praescindit a naturali et supernaturali [illegible]
[illegible] sed sic [illegible] sic potest existere [illegible] naturalis
[illegible] supernaturalis: quia [illegible] naturalitas supernaturalis [illegible]
[illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible]
[illegible] supernaturalis [illegible] naturalitatis et supernaturalitatis [illegible]
[illegible] praescindentia [illegible] intellectus ipse
[illegible] praescindere a naturali et supernaturali sed etiam [illegible]
[illegible] hoc est absurdum: quia probatur [illegible] intellectus naturalis
et intellectus supernaturalis dicuntur quod intellectus ipse praescindit a naturali et
supernaturali sed ultra intellectum naturalem et supernaturalem [illegible]
illos intellectus praescindens a naturali et supernaturali quia intellectus ipse
praescindit [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] quod intellectus [illegible] ad videndum Deum [illegible] quod etiam [illegible]
[illegible] ad videndum [illegible] quia [illegible]
[illegible] ad Deum [illegible]
[illegible] sed intellectus [illegible] supernaturali quod debeat
elevari ad actum supernaturalem producendum quia [illegible] debet
elevari ad actum naturalem [illegible]
[illegible] elevatur intellectus ad videndum Deum [illegible] supernaturalis
[illegible] sed [illegible] intellectus ipse [illegible] supernaturalis
quod debet etiam elevari ad [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] naturalis [illegible] supernaturalis sed [illegible]
[illegible] quia probatur [illegible] intellectus [illegible] potentia vitalis [illegible]
[illegible] naturalis visio beatifica; quia [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] potentia [illegible] actum [illegible] naturalem [illegible] supernaturalem
[illegible] intellectus [illegible]
naturalis [illegible] actum supernaturalis [illegible] probatur [illegible]
[illegible] pro [illegible] quod intellectus [illegible] productionis [illegible]
[illegible] vitalis [illegible] naturalis [illegible] species [illegible]
[illegible] potentia [illegible] vitali [illegible] producere et vitali quod [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] producere actum naturalem sed [illegible]
[illegible] a principio naturali [illegible]

[illegible]
[illegible] producit [illegible]
[illegible] supernaturalis [illegible] principium [illegible] potentia [illegible]
[illegible]

[illegible] quâ [illegible], requirit [illegible] infinito ad [illegible] infiniti [illegible]

[illegible] superna [illegible] superna [illegible]

[illegible] infinitos producendos [illegible] requirit [illegible]

[illegible] intellectus [illegible] habent [illegible]

[illegible] supernos [illegible] principio [illegible]

Arguitur 3.° obiic.

[illegible]

[illegible] Arg.

[illegible] viol[illegible] producit [illegible]

[illegible]

Unde [illegible] beata [illegible]

[illegible] violenti [illegible]

Arguitur 4.° [illegible]

[illegible] Probat [illegible]

[illegible] visio beata [illegible]

[illegible]

Arguitur [illegible] spiritualia [illegible] supernatural [illegible]

[illegible] spiritualis [illegible] habet [illegible]

[illegible] actu [illegible]

[illegible]

7.° Q. an intellus sit cāa totalis intentionis

Supponimus [illegible] intellectu [illegible]

[illegible] dixerit [illegible]

[illegible]

Dico [illegible] producit

[illegible] solus [illegible]

[illegible]

[illegible]

Q.° 3 inquo Concistat fsalit intelectio

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Qestio 4 Quid Sit Verbum Mentis

[illegible] mentis [illegible] definiri: actus intelligentiae productus [illegible] memoria perfecta [illegible] habens esse sine actuali intellectione repraesentativus [illegible] Divinum Dicitur actus intelligentiae productus a memoria perfecta [illegible] producit ab intellectu [illegible] qui dicitur memoria [illegible] verbum mentis [illegible] Dicitur [illegible] habens esse sine actuali intellectione [illegible] productus [illegible] omnino [illegible] qualitas [illegible] intellectio [illegible] appellatur Verbum.

int. D. 27 q. 3. n. 14

Dicitur repraesentans Verbum Divinum [illegible] adequate [illegible] repraesentat [illegible] accidens Divinum [illegible] substantia [illegible] producitur ex intelligentia [illegible] Divinum [illegible] intelligentia [illegible] Divinum [illegible] Verbum Divinum producitur a memoria secunda Patris [illegible] essentia Divina [illegible] intellectu a memoria secunda produci debet. [illegible] verbum mentis esse [illegible] productum.

[illegible] Verbum mentis [illegible] intellectio ipsa [illegible] ita quod [illegible] D. Augustino [illegible] cogitatio nostra proveniens [illegible] verbum nostrum [illegible] intellectio producta a memoria secunda: [illegible] verbum mentis [illegible] memoria secunda [illegible] producta [illegible] habitus [illegible] habitus existit sine actuali intellectione [illegible] productus [illegible] intellectio [illegible] actio productiva [illegible] ipsa actualis intellectio

Vide [illegible] 13 de Trin c. [illegible]

[illegible] quaelibet intellectio [illegible] Divinum [illegible] ita quod [illegible] producta [illegible] Divinum [illegible] intellectio [illegible] Deo [illegible] Verbum Divinum [illegible] intellectio [illegible] Divinum [illegible] intellectio [illegible] Divinum [illegible] Verbum Divinum [illegible] intellectio [illegible] verbum mentis [illegible] Verbum [illegible] intellectio [illegible]

Arguitur [illegible] ex D. Augustino dicente Verbum quod [illegible] signum [illegible] Verbum vocale [illegible] signum intellectionis [illegible] verbum mentis [illegible] intellectio [illegible] visio Dei beatifica [illegible] Verbum [illegible] essentia Divina [illegible] producitur [illegible] Verbum [illegible] principaliter [illegible] principaliter [illegible] intellectionem [illegible] actualis [illegible] producitur a memoria [illegible] vocabulum [illegible] notitia genita

q. 11 [illegible]

q. 5 de Cognitione intuitiva abstractiva et comprehensiva

Cognitio intuitiva est illa quae cognoscit praesens et existens ut praesens et existens [illegible] Abstractiva est quae cognoscit [illegible] praescindendo ab eius existentia [illegible] praesentia reali [illegible] abstractiva dicitur cognitio quidditativa [illegible] quidditatem [illegible] praescindendo ab existentia [illegible] intuitiva et abstractiva [illegible] modo [illegible] conditiones specifice diferunt [illegible] principia productiva [illegible] Cognitio intuitiva [illegible] terminatur ad objectum ut praesens et existens realiter et abstractiva [illegible] terminatur ad objectum praescindendo [illegible] praesentia et existentia reali [illegible] objectum ut praesens et existens [illegible] abstractiva

int. d. 8. l. 9. q. 12 [illegible]

Dico cognitionem qua Deus ab aeterno cognovit [illegible] intuitivam quia non attingit [illegible] existentiam sed praesentiam divinam [illegible] Deus [illegible] productionis [illegible] quae terminaret ad obiectum ut praesens et existens esset intuitiva [illegible] productionem ab [illegible] ut praesens et existens; [illegible] existentia naturaliter [illegible]

vid. D. 3
q. 11 no 13

[illegible] cognosci [illegible] potentia [illegible] existente: [illegible] species [illegible] produci [illegible] obiecto. Ad [illegible] Deus [illegible] distinguendo [illegible] cognitionem [illegible] ad obiectum ut praesens et existens [illegible] mentis quia [illegible] essentia Divina [illegible] ad obiectum ut praesens et existens [illegible] Ad [illegible] similiter [illegible] obiecto [illegible] potest intuitive dici [illegible] produci [illegible] eodem modo repraesentat [illegible] repraesentare [illegible] esse [illegible] species visibilis [illegible] obiecto [illegible] cognitionem intuitivam [illegible] species intelligibilis [illegible]

Dubium [illegible] comprehensionis debeat

cognosci omnia quae in obiecto continentur? [illegible] requiritur [illegible] cognoscendo [illegible] virtualiter aut eminenter in obiecto continentur [illegible] requiritur [illegible] intelligant omnia quae actualiter [illegible] et [illegible] gradum cognoscibilitatis [illegible] Patet ex D. Augustino dicente

12 dub. [illegible]
vid. D. 14
q. 2 no 7

quidquid sui comprehendit scientia cognitione finitur [illegible] intelligendo [illegible] Deum [illegible] comprehendit [illegible] finite cognoscentis [illegible] finitus [illegible] intelligibile [illegible] intelligibilis [illegible] intelligibile [illegible] intelligibile. Ex dictis colliges [illegible] comprehensio [illegible] respectu [illegible] respectu [illegible]

q. 6 de triplici mentis operatione

[illegible] an apprehensio simplex possit [illegible] affirmativo [illegible] Patet quia apprehensio potest [illegible] affirmare [illegible] negare [illegible] apprehendere [illegible] dicendo [illegible] Simplex apprehensio [illegible]

vid. D. 6
q. 1 no 6

[illegible] attingit [illegible] obiectum [illegible] iudicii [illegible] apprehensio dicitur simplicis [illegible] apprehendendum [illegible] obiectum [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] obiectum [illegible] apprehensionis [illegible] attingibile [illegible] affirmando [illegible] negando [illegible] iudicii.

[illegible]

an simplex apprehensio [illegible] veritas [illegible] falsitas [illegible] repraesentat [illegible] Simplex apprehensio [illegible] cognoscendo [illegible] Patet [illegible] apprehensio [illegible] apprehendit [illegible] apprehensio [illegible] falsitas [illegible] apprehendit [illegible] visibile [illegible] Simplex apprehensio [illegible] falsi [illegible] ignorantia [illegible] dicitur [illegible]

6 [illegible]
q. 3 no 6
[illegible] 28
q. 3 no 11

[illegible] simplex qualitas? Iudicium [illegible] mentis operatio [illegible] sententia circa apprehensa. Iudicium [illegible] apprehensionis [illegible] iudicium [illegible] apprehensionis [illegible] iudicium [illegible] falsa [illegible] modo enuntiativo et iudicativo attingibile [illegible] qualitas simplex [illegible] qualitas [illegible] simplex [illegible] apprehensio [illegible] producta [illegible] apprehensio [illegible] iudicium [illegible] apprehendit [illegible] dissentiendo [illegible] iudicium [illegible] affirmativus [illegible] terminis [illegible]

inquirendum utrum ipsa detur formalis discursus distinctus a consentio per assensus 1 et 2, quia intellectus uno modo currit ad aliud motum unde ad discursum requiritur quod unum cognoscat ut causa actus per dependentiam ab alio distinguitur realiter et assensus formalis a judicio, et apprehensione quando ipsa itidem ex ... immediate ... evidentia habentibus obiectum verum discursus ... mediata ... deducta, tum quod discursus formalis dicitur in assensu consequentis, et illatio ... patet quod discursus est unicus actus ... Sed non ad formalem in assensu antecedentis nec in assensu consequentis, ... ad judicium; quod ... in assensu consequentis et dependentis ab assensu [illegible].

Q. 7 Quodnam sit obiectum adaequatum intellectus?

Pro intelligentia est sciendum quod obiectum aliud est motivum et aliud terminativum; motivum dicitur illud quod movet potentiam ad actum ... producendo terminativum dicitur illud quod ... terminat actum ... productivum ... Theologi creaturae esse obiectum ... divini ... terminare et sola divina essentia esse illius obiectum motivum. ... obiectum adaequatum ... potentiae ... respective ... naturalis inclinationis ... naturalis intelligentiae obiectum naturale attingentiae ... cognitivo potentiae habere ... naturalis obiectum naturalis inclinationis ... cognitivae ... naturalis inclinationis ... nisi supernaturalis.

Praenotandum quod intellectus potest etiam dupliciter considerari pro hoc statu coniunctionis cum corpore ... quoad ... ligata ... unde ... adaequatum intelligimus illud quod ... obiectum intelligendum ... de obiecto intellectus ... pro hoc statu.

Dico 1o obiectum adaequatum ... naturalis inclinationis ... naturalis attingentiae ... terminativum ... motivum, ... terminativum ... extremi. Probatur ... cognitivus ... finitum ... infinitum ... perfectione ... elevandum ad cognoscendum ... adaequatum obiectum ... ad percipiendum ... ad cognoscendum ... naturalis inclinationis. | in 18a q. 3 a. 4 et 11 et 23 et 4 ... D. 4 S. q. 4 n. 2 et q. 5 n. 9

Probatur 2a pars: ... obiectum adaequatum naturaliter attingibile ... intelligibile ... ut sic, ... intellectus ... infinitum, ... finitum ... ab ... intellectus ... naturale attingibile ... intellectus creatus ... naturaliter attingit ... connaturalis attingentiae ... | quod libet n. 24

Quod autem non sit obiectum motivum ... motivum et terminativum ... Probatur ... naturalis inclinationis ... [illegible]

Ratione Coitatis virtualitatis ad ea quae singularibus non includit formaliter sed vero sub ratione materialitatis existentia habet: ergo tamen quamvis intellectus non attingit omnia sub ratione non attingit aliquam sub ratione singularitatis multitudinis bonitatis et [illegible]

Dico 2 obiectum adaequatum motivum intellectus nostri pro hoc statu est quidditas rei materialis, ut praestat sensibilis terminative quam est sensibilis [illegible] sensibili per et sensibili [illegible] patet [illegible] sensibili [illegible] in ipso et medio [illegible] intellectus [illegible] cognitionis pro hoc statu quod solum sensibilia per aliud [illegible] quae solum cognoscuntur, quatenus [illegible] ab accidentibus corporalibus et [illegible] obiecto intellectus [illegible] substantiae materiales quae praestat sensibilis [illegible] et [illegible] substantias spirituales et [illegible] pro hoc statu

Arguitur 1: [illegible] obiectum intellectus divini [illegible] capacitatem intellectus humani. 2 sequitur quod [illegible] cognoscit non continetur sub obiecto adaequato. 3. sequitur quod [illegible] infinitae virtutis cognitivae intellectus non [illegible] adaequate [illegible] sub obiecto adaequato non adaequat [illegible] obiectum naturale attingentis [illegible] naturalis inclinatio. ad [illegible] quia [illegible] obiectum adaequatum intellectus divini ac creaturae ad capacitatem solum [illegible] quod ad attingentis [illegible] intellectus divinus [illegible] infinitum [illegible] attingit quae creaturas. Ad 3um [illegible] obiectum naturale attingentis. Ad [illegible] negatur sequela [illegible] infinitum [illegible] distinguo [illegible] adaequate [illegible]

Arguitur 4 [illegible] Coitatis [illegible] privatio, et negatio: ergo [illegible] intellectus obiectum debent [illegible] sed intellectus pro hoc statu [illegible] obiectum est quidditas rei materialis [illegible] attingendo [illegible] individuum [illegible] cognoscit [illegible] et negatio [illegible] cognoscit per [illegible] et negatio per [illegible] et [illegible] individuum [illegible] ad 3um quod intellectus et obiectum debent proportionari et [illegible] ad mobile ad [illegible] quod non solum attingit [illegible] ab intellectu [illegible] individualem attingendo [illegible] sensibilia per [illegible] cognitio [illegible] sensibili [illegible] et negatio determinatio

Arguitur 5. [illegible] intellectus [illegible] sub rationem [illegible] obiectum voluntatis [illegible] obiectum: ergo [illegible] obiectum distinctum [illegible] habeat distincta obiecta formalia [illegible] subordinatae [illegible] intellectus et voluntas [illegible] obiectum [illegible] colligitur [illegible] colligitur [illegible] quae ad [illegible]

Q.o 5.a Vtrum sit Prius Cognitum ab intellectu pro hoc statu

Ex [illegible] disputatis patet quod [illegible] in [illegible] prius cognoscitur. [illegible] et inferioribus eiusdem rei [illegible] prius cognoscatur [illegible] et [illegible] complexa [illegible] simplex: et consequenter [illegible] cognitio [illegible] quod [illegible] sic cognitum [illegible] ut [illegible] P. [illegible] 3 q. 2 [illegible] ordine [illegible] ad [illegible] ordine distincte concipiendi [illegible] et ideo [illegible] ordine [illegible] simplici. Q. [illegible] quod [illegible] sit prius cognitum [illegible] statu [illegible]

[illegible]

[illegible] ... absolute et simpliciter loquendo, [illegible] ... sed [illegible] ... cognitus [illegible] ... Patet ex [illegible] dicente [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... cognoscit [illegible] ... Sed [illegible] ... aliquid [illegible] ... cognitio [illegible] ... nequit cognosci [illegible] singularia [illegible] ... C. 4, [illegible] C. 2. [illegible] ... cognitio [illegible] ... cognoscit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... singularia [illegible] ... magis [illegible] ... sed [illegible] magis [illegible] ... in [illegible] ... sed cognitio [illegible] ... ad [illegible] perfectionem [illegible] ... Patet [illegible] cognitio [illegible] perfectior [illegible] ... confusa. [illegible] non potest [illegible] conceptum [illegible] ... simpliciter simplicem.

Quaeres 1°, quos conceptus [illegible] habere pro hoc statu de substantia, sive spirituali sive corporea et de aliis rebus quae non sunt per se sensibilia. Nota quod triplex conceptus [illegible] ... ex [illegible] proprius ex propriis. [illegible] cognitio [illegible] aliquid [illegible] conceptus [illegible] ... ex [illegible] pluribus [illegible] ... sed [illegible] ... conceptus [illegible] ... Proprius ex propriis [illegible] ... ut ordine ad aliud non supposita.

Dico de substantia et de aliis rebus quae non [illegible] sensibiles [illegible] habere pro hoc statu [illegible] ... conceptus proprios ex propriis. Patet, quia conceptus proprius ex propriis solus habet [illegible] ... sensibilia [illegible] ... aliquid sub [illegible] ... definitio [illegible] ... [illegible] distinguendo [illegible] ... conceptus proprius [illegible] ... proprias [illegible] ... pro hoc statu. Dari [illegible] ... conceptus proprios ex propriis.

Quaeres 2°, an [illegible] sensibile pro hoc statu cognoscamus conceptu proprio ex propriis? Supponimus quod [illegible] singulare sensibile [illegible] ... cognosci intuitive [illegible] ... cognoscit [illegible] ... cognoscit conceptu proprio ex propriis quod concipimus [illegible] ... conceptus [illegible] ... singularia [illegible] singularia [illegible] ... cognitio [illegible] ... singularia [illegible] ... Patet [illegible] ... singularia [illegible] ... dico [illegible] ... [illegible] cognitio [illegible] ... [illegible]

Quaeres 3°, quae sit causa [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

vide citatum C. 4

+ sive aliqua

[illegible]

Quaeres 4. an intellectus possit simul plura intelligere? [illegible]

in 2 D. 3 q. 3 no. 7 [illegible]

in 2 D. 13 q. 3. [illegible]

Quaeres 3. an memoria intellectiva sit potentia distincta realiter ab intellectu? [illegible]

in 1 D. 45 q. 3. [illegible]

q. in 4. 13 no. 17 [illegible]

Distinctio 3. De voluntate. q. 1 quodnam sit objectum adaequatum voluntatis?

q.ᵒ 2.ᵃ an Voluntas posit tendere in ob.tum incognitum?

in 3 D. 17 no. 1 Suppono cum S. M.ᵒ [illegible]

[illegible]

in 2 D. 3 q. 1. no. 4 et D. 6 q. 4 no. 2 [illegible]

[illegible]

in 4 D. 49 q. 4 [illegible] 16 [illegible]

q.ᵒ 2.ᵃ an Voluntas posit tendere in obtum incognitum?

[illegible]

2do: Voluntas nec naturalis, nec supernaturalis potest ferri in objectum incognitum. Ita S. Th. [illegible] ad actum amandi sive ad actum amoris amatum esse [illegible] cognitum [illegible] Beatus Augustinus [illegible] [illegible]. Ratio [illegible] cognitum nihil [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] cognitum [illegible] [illegible] non debite approximato; [illegible] voluntas [illegible] non habet [illegible] [illegible] ipsius [illegible] voluntatis non habent [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible] habet a voluntate, sicut [illegible] est bonum; sed [illegible] objecti voluntatis [illegible] [illegible].

in D 16 [illegible] nunc, ergo a nequit tendere [illegible] non [illegible] approximato [illegible] [illegible]

Requiritur: [illegible] posse supplere conditionem [illegible] agendi [illegible] [illegible] conditio [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] Deo [illegible] illuminare [illegible] Deus potest [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] [illegible] posse supplere conditionem [illegible] requisita [illegible] [illegible] conditio [illegible] [illegible] cognitio esse necessaria requisita ad [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] conditione [illegible] [illegible].

Queres 1o an voluntas possit [illegible] [illegible] impossibile [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible] voluntas possit [illegible] impossibile [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] impossibile [illegible] [illegible] impossibile [illegible] voluntatis [illegible] impossibile [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible].

Queres 2o [illegible] voluntatis [illegible] ad actum [illegible] respondet [illegible] [illegible] voluntati [illegible] correspondet [illegible] [illegible] cognitio [illegible]. Patet [illegible] voluntati [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] correspondet [illegible] [illegible] nihil correspondet [illegible] voluntatis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitio [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] correspondeat.

Q. 3 an Voluntas sit essentialiter libera.

Supponimus de libertate [illegible] [illegible] operandi [illegible] principium [illegible] [illegible] determinatum [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible] liberum: [illegible] [illegible] indeterminato principio [illegible] requisitis ad operandum [illegible] principium manet indeterminatum ad [illegible] [illegible]. Hec libertas et dominium [illegible] libera [illegible] [illegible] libertas essentialis [illegible] principium [illegible] [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible] docet S. Th. libera [illegible] [illegible] libertas essentialis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Libertas [illegible] indeterminato principii ad agendum, [illegible] [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible] [illegible]

Deinde contrarietate, quae versatur circa actus positivos contrarios ut odium et [illegible] quia illi actus sunt ex se distincti. Libertas contrarietatis praesupponit libertatem contradictionis, et haec praesupponit libertatem essentialem [illegible] principium liberum, ut dicitur necessario.

Dico: Voluntas creata est essentialiter libera triplici gradu libertatis, nempe essentiali, contradictionis, et contrarietatis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Q.o 4 Quaenam sit radix Libertatis Creatae?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q. queres an possibilis sit [illegible] voluntate pura omissio libera? [illegible]

[illegible] Probat [illegible] omissio [illegible] aliquid ponere [illegible] voluntate [illegible]

[illegible] Probat [illegible] voluntas [illegible] actus [illegible] libera [illegible] actus [illegible] libertas [illegible] exercitii [illegible] actus [illegible]

Q. 3 an voluntas sit simpliciter perfectior intellectu?

Certum est voluntatem [illegible] perfectionem simpliciter [illegible] intellectu [illegible] simpliciter [illegible] imperfectior intellectu [illegible] D. Thomas [illegible] voluntati [illegible] imperfectior [illegible] Scotus [illegible] voluntatem simpliciter et absolute perfectiorem intellectu. Probatur [illegible] libera et habet dominium [illegible] supra suos actus [illegible] perfectio intellectus [illegible] dominium [illegible] perfectionem [illegible] voluntas habet perfectionem [illegible] bonum [illegible] intellectus [illegible] perfectionem [illegible] bonitatem [illegible] actus voluntatis [illegible] nobilior [illegible] actus voluntatis [illegible] amor Dei; sed amor Dei [illegible] perfectior cognitione ipsius [illegible]

Bet[illegible] 1°

[illegible] Minor probatur et [illegible] beatitudo [illegible] amore Dei [illegible] cognitione Dei [illegible] perfectior [illegible] Dei [illegible] cognitio [illegible] nobilior habitus [illegible] nobilior [illegible] habitus voluntatis [illegible] perfectior [illegible] Charitas [illegible] perfectior [illegible] Scotus [illegible] eminenter [illegible] et comprehensor [illegible]

[illegible] Arguitur 1° [illegible] perfectius [illegible] propinquius [illegible] intellectus [illegible] propinquior [illegible] voluntas [illegible] dignitas [illegible] perfectius [illegible] intellectus [illegible] nobilior [illegible]

[illegible] Arguitur 3° intellectus [illegible] et dirigit voluntatem [illegible] actus voluntatis dependet [illegible] actu intellectus [illegible] nobilior [illegible]

[illegible] C. 7

[illegible] actus intellectus [illegible] dominium [illegible] intellectus dictamen [illegible] voluntas [illegible] actus voluntatis dependet [illegible] actu intellectus [illegible] nobilitas. Adde [illegible] voluntas [illegible] intellectus [illegible]

Q. 22 de [illegible]
anno 11

Anquid ... [illegible] habitus ... habitus ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... gloria ...

Disputatio ultima de Anima Separata?

Q.º Unica de statu Cognitionis et modo Cognoscendi Animae Separatae?

Disputatio supponit, quod anima ... [illegible] ... ad corpus ... perfectius ... [illegible]

vid. D.r 43 942 [illegible] ... corpore ... [illegible]

[illegible]

Queres ... anima separata ... [illegible]

vid. 2 D.r 3 q.e 2 no 12 [illegible] ... conveniunt ...

Queres ultimo.

an anima separata habeant vox ... [illegible] ... in caelo ... Supono ... [illegible] de loco ad locum mobilem esse, quia ex nostra fide Constat, Animas improbas ad infernum rapi, pro bas autem ad Caelum revolare. Resp. afirmative cum Subtili Magistro. Patet, quia se movet

vid. D.e 10 q.e 7 et D.e 19 q.e 14 in Corpore; ergo et extra Corpus. Deinde si repugnaret illi ... et ex perfectione ..., aut imperfectione; non primum, quia se movere convenit Angelo, qui est perfectior; non secundum, quia etiam Competit Corpori, quod est imperfectius; ergo. Colligendo ... Anima separata ... aliquam ... quia ... perfectionis, cum conveniat angelo, neque ratione imperfectionis cum competat corporibus.

Jam Dilectissimi Filii dies diu desideratus illuxit vobis
in qua consumationis nostri cursus redijsti finem ego quidem
quamquam immerito cursum consumavi fidem omnibus vobis ser-
vavit. Vos scitis a tradita quam ingessi in Vos quan-
tis Vobiscum pro omni tempore fuerim: quemadmodum
nihil subtraxerim utilium quominus annuntiarem
vobis, et docuerim vos propter quod vigilate
memoria retinentes quoniam per triennium
nocte ac die non cessavi monens
unumquemque vestrum. Sermocinor
omnes meas sacrificia ...,
omnes pro ... ...
... Et ut tantum ...
non sit cassus et in ... vos et
memores mei. D. Deus ... cujus
... fiat, fiat, fiat ...
... R. C. ...
... subjicio. ...
ut ab initio ...
... laboris nostri in
Gloria, et onorem D. O.
M. V. M. Semper Va.
... originali Core
... S. P. M. S.
... celicola
...
... excanda
... V. S. N.
M. J. D. S.
D. M. F.
P. F.
...
Amen.

Fr Pedro Madueño de Sn Antonio Pr.
Fr Antonio Truxedilla de Sn Francisco ~~~~ Diacono
Fr Miguel Doblas de Sn Antonio ~~~~ Diacono
Fr Nicolas Romero de Sra Señor Sn Joseph Acolito
Fr Faustino Mexias de Rosario Diacono
Fr Vernardino Nobeli de los Dolores Corista
Fr Francisco Zurita de Sn Francisco Diacono.
Fr Joseph Robredo de Jesus Maria Corista
Fr Pedro Moreno del Rosario Corista.
Fr Matheo Mesa de la Concepcion Corista

Estos fueron los que estudiaron en la ciud
ad de Medina Sidonia siendo Provincial
el mui Reverendo Padre Fr Vartolome Giron
de la Concepcion y tambien fue en este tiem
po el mui Reverendo Pe Fray Christoval Barva
de Sa Teresa y fue el tercer curso y el primero
que estuvimos los coristados uno en el dormitorio
del compas y el otro es el que esta aora y lo por
go aqui para que conste en todo tiempo y
para mas claridad queda apuntado en los
libros que llevan en el archivo de curso y do
i este para que todos lo lean lo firmo
con mi mano y pluma

Venia para Conclusiones

O me felicem,
cui hodie
contigit ora
ria esse tot proba
tisimis viris oratione inire.
O me felicem, cui pro mercede maxima
obtigit in litterario hoc theatro viros ea re
gios propugnatores habere. Vos inquam viros
amplisimos clarisimi ordinis Principes, quos
apud ingenii sublimitas, summa dicendi vis, nativa
et sermonis gratia sibi principatum vindicare. Vobis
omnibus summe eloquentisimis, castissimi oraculis tot pro
bati, quot genitum (et quod difficile probavit electa frequen=
tia. Quare merito meter que quivero que felicem pre=
dicabor, quoniam si res bene expendantur, non potest in te
rris beatitudo esse maior, quam Angelos argumentan
tes audire. Volo ingratus videri, et quidem non potum
debitas, possibiles vobis omnibus rependo gratias. Hac
ne mea erit scorica sterque tueri. Vestrum ingenii antistes
favere, et me instantiis, ac argumentis onerare.
Tu vero fave bene cepisti purisime Joseph, et cum
propugnante ~~propugna~~ Sapientie Sapientie
Pater propugna, et ne disceptanti animus de=
sit Salutem porrigas dexteram, et dato
mihi ingenio vella secundarem. Dice
bam, et omnia dicenda S. R. E. ves=
tro que omnium sunt subiicien
da iudicio. Dicta fuit haec
Venia die 33 Iulii
anno Domini
1765

Qui navigant Mare enarrent pericula eius

Difficiles vias transire Pelagi nauta
Unus est qui posuit inclusum tempore fluctus
Dicant transeuntes Magis mirabiles fluctus:
Qui navigant Mare enarrent pericula eius,
Scoticum Mare mihi proculdubio sunt hodie
transeundum ~~[illegible]~~, tirant Pollux fortuna fatum
timorem Vicea ita canente Poeta
audaces fortuna iuvat timidosque repellit.
Pat.

2 mo Cotuere A. R. C. R. Ministros.

Tua, S, manum postponere infusaque cursu,
ac praelucentis fulcias infoelicere primordia
favorum pauperi, ad tuas dicato [illegible].
Hodie prosetare in Mari Scotico incipio.
Si duce tuo ad veneris optatum ad portum tido
appellare nullum timoris naufragiumque timeris.
Rumpat somus aures delectans Canora
melodis murmure tuas canentis exequias
fratrum tuorum frater: et Pater:
in Governio pater dignus: et benignus.
cunctis precantis amabilis: et affabilis
Rostrator fuit favorabilis
nam nostra Provincia Mater
nobis loquitur: Confrater
et benignus affabilis

Al Rdo Diffinitorio.

Plura proculis Carmina o Sophi Diffinitores
exornata virtutum vestrarum augmina
Genere perspicuos meritosque insignes clamat
Aeternalis Tuba tinnitus vos Poteris misos.
Lormextibrum Sigraculis
Podres vos trunclcatos
atque similiter decora~~[illegible]~~
absque objectionis obstaculos

Tornovio ut Tavernaculo
Iam eruditus notavit
~~[illegible]~~ ut Davio Cantavit
quod absula Stravextra
Domas contexuit Sapia
~~ala~~ Virginet virtus solum firmavit

~~Ite~~ Candidatum Sextum
Mari a Dei et a Ocanaculus
ponemini ut Sigracidum
suscipietatis auxilium
Ad fui Dulce perca filium
qui sicientibus propinat
ut tantos agonistinat
et servo faveat precanti
tam tu auxilio iuvanti
ad iuvandum me festina

Hodie suspiria Doxati
Cor contritum humiliatum
Edorum defluxum mandatum
o Virago Clamantis Specto
famulo fgentiinepto
profer lumen in agonibus
et tantis deprecationibus
auxiliare virgo mitis
generosus eruditis
interesse cogitationibus

Venia para con clyuves

Quodcumque ocu-
lorum Aciem hac tem-
pestate convertam, nil nisi
magnum intueor, nihil nisi
dignus admiratione Inspicio. Adsunt enim
doctissimi, ac litterariae gazae admiraculum
divites viri theologiae Principis ac
Philosophiae clara lumine sed quomodo ego,
qui nec primis labris striarum atin-
gi, o leas Philosophiae minervae vix super-
ficialiter tinctus arte tanti eruditio-
et probatissimos viros hicce auxilia
men ingenioli mei tenuitatem agnos-
centes, Doctissimi viri ignorantiae
ac iuventuti meae veniam dabitis
Sed prius qua ad manus debent
amicis praesens, ac doctor ad
Smendus Insignis (ut spero)
hodierna luce in desi
sublimi terris sidera
vertice, reduce, et
vorte supra vi
agredior ac sco
ricg literaq vo
bis omnibus.
propugnan
da ofero
Dore
dicta
fuit
33 [illegible]
[illegible]
an
[illegible]
1765

Vt supra [illegible] de Calaquala
Ja. [illegible] [illegible] domini core
cepit in confusione magna [illegible] propedit.
Sed [illegible]

Misas que tienen varios de Sufragio Segun
[illegible] su vida al folio 280.

De la Santa Trinidad
Delas llagas del Señor
Delos gozos de Nuestra Señora
Dela circuncision
de San Juachin y de las Patriarcas 3.
De los Evangelistas
De San Juan Baptista y demas Profetas
delos 12 Apostoles
dela Pasion del Domingo de Ramos
dela Pasion del Miercoles Santo
De San Miguel 1.
Del Angel de la Guarda 1.
delos Coros delos Angeles 9.
Delos Martires 1.
De Virgines 1.
De Requiem con Coll.ª particular 1.
oracion de la alma y
conmemoracion de los di
funtos. Suman todas
47. misas salvo yerro
[illegible]

VE
NIA
PARA
MEN SAL

Iam Iam mens
mea fratres
contremiscere
cepit in confusio
ne magnalium tam
Praesulis absi. Sed quid mora
bor? si sua prudentia me locus praebet
Quid dicam ego? in tuo honore sapientissime
Pater! Rex. Celebris et prudens, praesul quae Pa
tronus dicam. te celebrent Gentes adolescens que
Fratresque tibi laudant per quanto decore quas,
ingenio tuo laudes uberiore Canant.
Doctissime definitor tot quam lumen, ergaudiis nostris. Pacificus Salomonis
Regis quis munere Princeps ante alios rutilas, Frater,
Sol inter ut astra hora, quam ut rutilant fulgentia Sidera clarant
lumina clara die monstrat te fulgida noviter.
Vos autem Predica
tores, quibus est mens conscia recte inquibus velut Sol, exter
na fulget Sapientia vobis. Vos, qui in S. N. doctrina ubere
surgitis, qui radios suos praebetis firmi quae per orbes
permanete semper donec Sol aureus absit.
Dixi. Mario ministro
Securrere benigna, et concede mihi
oculos, visusque decorus, ut fa
ciant Scoti doctrina te
Perpetue.
— 8 —

Argutº para el obto de meta: anqs

qd ñ habet sed oddiciones ad esse obty ly cuiusq sic ñ ē obty ly
+ ali dicēd ens reale ñ habet [illegible] ad esse obtu̅ metas
gª. Probom ana [illegible] requisito ad esse obtu̅ ly cuiuscun
qs sic ē qd habeat principia: sed ens reale ñ habet principia: ġ

Probom: q ē irresolubile [illegible] ñ habet principia; sed ens
reale ē irresolubile in [illegible]: ġ. Distinguo [illegible]
[illegible] principia [illegible] ñ habet
principia cognoscendi [illegible] sed ens reale ut sic ñ habet ppia
cognoscendi [illegible] ñ habet proprias p[illegible] ñ habet
principia cognoscendi; sed ens reale [illegible] sic ñ habet ppias p[illegible]
ġ. Probom. [illegible] Scotica [illegible] ens reale ut sic ñ includit formalit
in suis [illegible]; sed si ens reale ut sic habet proprias p[illegible]
includeret [illegible] Probom ens reale ut sic includit [illegible]
[illegible] ens reale ut sic habet [illegible]
[illegible] Probo [illegible] ens reale ut sic includit formalit in
qualibet [illegible]; sed etia includit formalit in qualibet realitati q[illegible]
Probom ens reale includit in illo cui conuenit formalit definitio entis
sed cuilibet realitati conuenit definitio entis ġ. Probatur ens definit
per ñ repugnantia ad existendu; sed qualibet realitas definit per ñ
repugnantia ad existendu: ġ. Distinguo m; sed qualibet realitas
definit per ñ repugnantia ad existendu identice et realiter [illegible]
exse, et formaliter [illegible]; Itra sed qualibet realitas definit ex se
per ñ repugnantia ad existendu; ġ. Probom si qualibet realitas
ñ definiret per ñ repugnantia ad existendu ex se, qualibet realitas
haberet ex se repugnantia ad existendu; sed qualibet realitas
ñ habet ex se repugnantia ad existendu ġ. Probo M. inter [illegible]
[illegible] ad existendu et ñ repugnare ad existendu ñ dat mediu;
sed si qualibet realitas ñ definiret per ñ repugnantia ad
existendu ex se qualibet realitas haberet repugnantia
ad existendu; inter repugnare existere et ñ repugnare existere
dari mediu. Distinguo M. inter repugnare existere et ñ re-
pugnare existere absolute ñ dat mediu [illegible] inter repugnare
ex se et ñ repugnare ex se ñ dat mediu [illegible]. Itra sed inter
repugnare ex se et ñ repugnare ex se [illegible] ñ dat mediu [illegible]
Probo inter contradictoria rigorosa ñ dat mediu sed repug[illegible]
sunt contradictoria rigorosa: ox

Refiere Castiyano [illegible] quedo un Rei llamado Federico [illegible]
[illegible] y Justo y tomo
miro de este nombre el qual era mui timorato y justo y tomo
de el tiempo estava llorando en espacial quando [illegible]
endo [illegible] tantos manjares y tan delicados, se echava [illegible]
[illegible] y se encerrava en un quarto mucho tiempo quando [illegible]
[illegible] empesava a suspirar tanto y con tanto [illegible]
que no dormia. y como esto era continuamente [illegible]
[illegible] todos con grandissimo cuidado. [illegible] uno [illegible]
afecto que [illegible] llegose al y le dixo. Sr. [illegible]
V.S.C.R.M. [illegible] come no [illegible] V.S.C.R.M. [illegible]
[illegible] con esos llantos y esa melancolia [illegible]
dos que [illegible] y alli a poco le dixo mirar [illegible]
Rei [illegible] por la respuesta [illegible] el amigo [illegible]
[illegible] por la respuesta [illegible] el Rei que en un quarto [illegible]
dio y al punto mando el Rei [illegible] hiciesen un tablado en
[illegible] capas del Palacio [illegible]
la forma que dixe. el tablado era quadrado y todo [illegible]
[illegible] de tapiseria y debaxo [illegible] brasas
y encima del tablado, una silleta mui [illegible]. en lo
[illegible] del quarto [illegible] en otra
[illegible] otra [illegible] y en lo [illegible] otra [illegible] a
[illegible] mandando el Rei [illegible] a aquellos
[illegible] en aquel dia de comer. [illegible]
[illegible] el amigo y luego
que lo oido lo llevo al quarto dicho y le dixo [illegible]
[illegible] este tablado y [illegible] esa silleta el [illegible]
[illegible] y sesento en la silleta al punto [illegible]
[illegible] y [illegible] los [illegible]
y luego tirando [illegible] cordeles que estavan

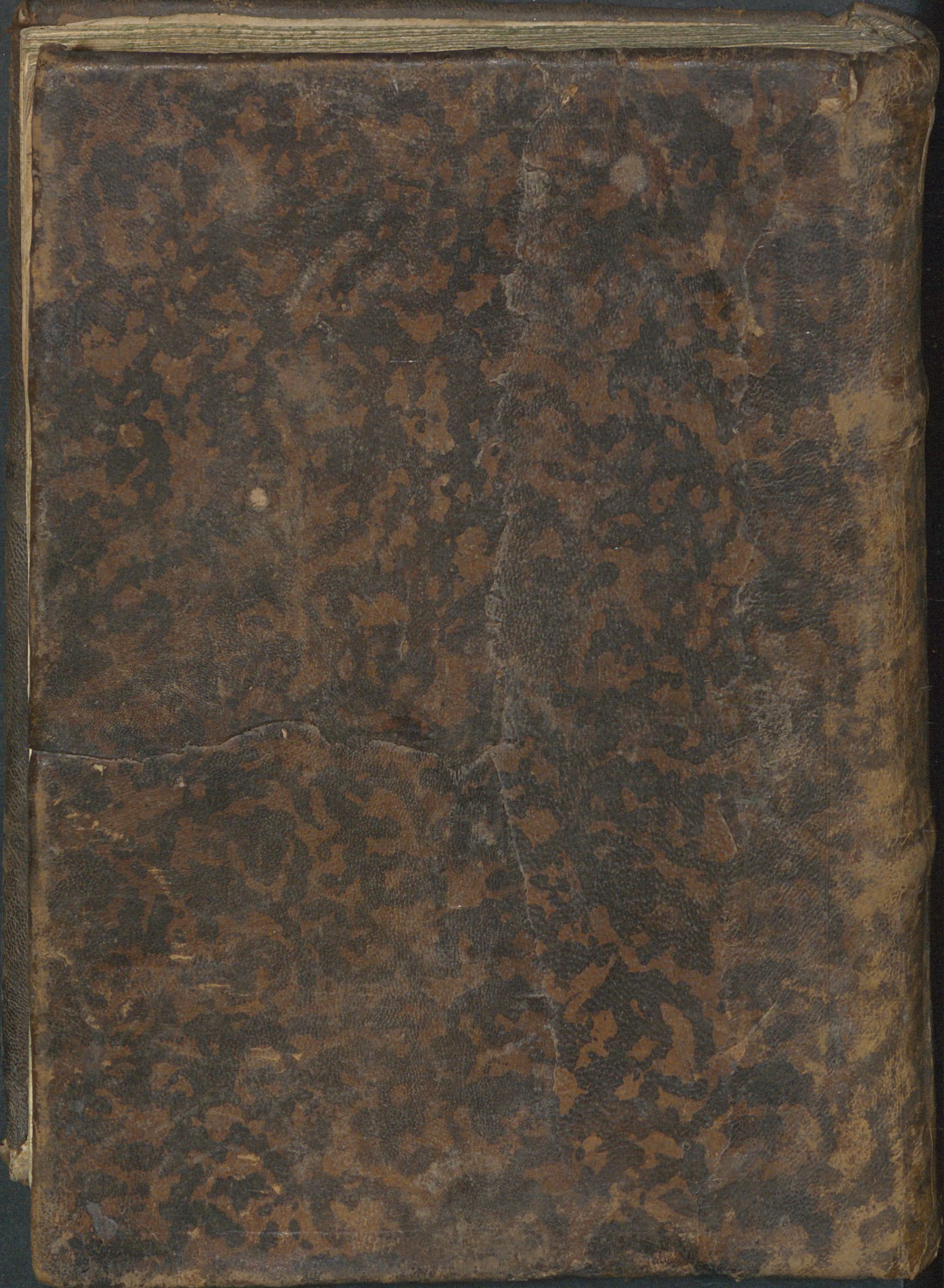

ra
no
de
hom
ode
ene
hact
ra
cau
de
son
on
as
con
to
cia
nda
nde
ru
fuexo
acia
ha sa
muin
yes
eno
que
que
gi
no
axa
ontis
a el
dem

y vio ...
q̃ cirto ...
esmo Co...

...nel e ...
a el ...
[illegible]
...os ...
...lo q̃ en...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Delue ...
Calle...
Conuo...
tan o...
[illegible]
y poco ...
...os ...
...eu co...
...uien ...
...de ...
entro ...
...a ...
ion ...

ile a. Suo
laactiva
sue linia
ea stitionte
wa. entis
tus entis
initatis
eciendtis
aliquam
alia falte
ti entis 5
nitatis
finitat

fundacion de la Ciudad de los Reyes, en el (Valle) Pueblo de Lima
con su Casique año 1534 = Vinieron los fundadores, de los prim.s (y Vazquez)
españoles de la Ciudad de Jauxa; Nombro D.n Fr.co Pizarro, los prim.s
alcaldes p.a Lima p.a el año 1535. a Nicola Rivera, y Juan Tello y Ra
Alonso Requelme Tesorero, y Garcia de Toledo Of.s de S. M. y a Rodrigo
Masuela, y Np.l peralta, Alonso Palomino, Nicola Rivera el Mozo, y Die
obispo 1543. D.r Fr. Ger.o de Loayza. Dominico, y arzob. año 1548 - ~~[illegible]~~
Gamlan = ~~[illegible]~~ 1 prim. Dean, d.n Ju.o toscano
Paulo 3.o Crio, y erigio en metropoli la Cat.l = Mro escuela D.n Juan
Arz.no D.n Fr.co de Leon: Chantre D.n Fr.co Davila = Car.l Alonso Pulido, Jul. losar, Agustin
sermago, Thes.o D.n Alonso Gomez = Car.l
Arias, Pedro Mexia, y D.n P.o de Valbeache; V.a parr.a Ig.a Mayor
2. P.a de S.n Sevastian en 3 de ag.to de 1554. con 1500 p. cada Cura - y son 2.
3. P.a de S.ta Ana en 18 de feb. de 1570. con 2. curas, Vale a cada uno 800 p.
4. P.a de S.n Marzelo; se dividio de la de S.n Seuas.n año 1583, por el 2.o Arzob.
5. P.a S.n Lazaro, año 1626. por el 4. arzob. la otra parte de S.to D.o con Vicura de S.ta Ig.a may.r
6. N.a S.ra de Attoccha año 1614 = y Santiago de los Indios
tribun.l de Inq.n la prim.a Zedula de S. M. fue en Mad.d 6. de feb. ~~1569~~ 1568.
prim.o Inq.s D.r Bustam.te y Lic.o Zerrezuela - prim.o min.o Mig.l Rodrigez
trib.l de la S.ta Cruzada 21. de jun.o de 1537. prim.r
Vniberzidad a.o 1553. en el conb.o de S.to Dom.o Rom.o de los S. Carlos 5.o y sermo
+ 14. conv.tos de Relegiosos y 6. de Monjas, 3000 - y Criadas 3 Oyrras -
Frayles 2500 - los primeros la merced, al t.po de la fundacion de Lima
fr. comend.r fr. Miguel de Orenes
De S.to dom.o año 1538. primer Prior fr. Ju.o de Olias, aunq. antes fue
con Pizarro fr. Vi.te Valberde, que fue ob.o de el Cusco -
S.n fran.co 1546. fue el prim.r guardian fr. fran.co de S.ta Ana, aunq. antes fue
con Pizarro fr. fran.o de la Cruz.
S. Ag.n 1552 - lo breviale, en armorsura, a los demas en do.a y Alvarez -
la comp.a 25. m.zo 1568. 1.o sup.r P. Geronimo Portillo - llegaron 8 -
fran.cos descalsos N.ra S.a de los Ang.s 1596.
hosp.o de Mer.s de N.ra S.ra de Monserr.te de Vemitos 1600. 1.o Rel.so fr. Pedro ...
novisiado de la Comp.a S.n Ant.o Ab.d 1606. fundador ... Correa ...
merc.os descalsos. Belen. año de 1606.
recolet.n dom.cos 1611. nombr.do la Mag.na
colegio de Agust.s S. Ildefonso 1612 -
recolet.o de Guadalupe de conv.to fran.cos año 1614
recoletos agustinos 1620.
1. conv.to de Monjas de la encarn. en 1571. p.a Priora D.a Leonor Portocarrero
2. Consep.on 23. de sep. 1573. fund.ra y ab.a D.a Ynes Muñoz de Rivera
3. Monjas de la trinidad 1584 - fund.ra y ab.sa D.a Lucrecia Sansoles -
4. Monjas descalsas S.n Josef 1602 - fund.ras salieron de el conv.to de la Consep.on
5. ... de S.ta Clara 1604 - 1.a ab.a D.a Justina de Guevara, fran.cas con 4 monj.s de la en...
Monjas de S.ta Cathalina 1624. fund.a y abad.a D.a Lucia de la Daga. D.a Leonor, D.a Clara
todos sujetos al ord.o y 20 p. la dote

Colegio de N. S.ra del Carmen p.a d.ñas
Guejfaria 1619. fu.r dom.o Gom.z de Silva
colegio de s.n Man.l por los Jesuitas 11. ag.to
1582 - P.e el 1.r felipe y s.n Marcos 27 de Jan.o
colegio de 1592 - de estudios mayores con R.r
tor, clerigo docto - agos.to 26 de n.e 1538.
ospital N.l de s.n And.s
P. D.n fran.co Molina y clerigos adm.r
ospital de S.ta Ana p.a Indios Jul. 1550.
por el s.r Arz. Loayza
osp.l de s.n Cosme y s.n Damian 1559. por
P.e alonso de Paredes p.a Mujeres, herm.o de Car.d
osp.l del esp.u s.to p.a Marineros, 1573.
fund.r de s.n Griego. Mig.l de Acosta
s.n Lasaro osp.l (y p.a Yadhos) p.a Lasarinos
Portugal año 1573.
osp.l de s.n Diego = de N.a de s.n Juan de dios
año 1606. acosta de xp.l sanches de Vilbao
y el primer superior el herm.o fr.co Lopez
p.a convales.a y tullidos
osp.l de s.n P.o p.a clerigos sacerdotes
por sep.e de 1594. y se fundo 1599.
osp.l de n.a S.ra de Atocha p.a niños exp.tos
1596. Luis pecador su fund.r

(You) Muger Or

r. M. S. D.n Antonio
Herrera y Arbora
se le suplica se sirva
concurrir el Lunes 30.
del Corriente a las 10 de la
Mañana, en la Capilla
de los Portugueses p.a tratar
de la depend.a del v.e S.r
Fran.co X. de Carara.

Se previene es la Junta
a las 3 de la tarde